216

Videte quoniam
non michi
soli laboravi
sed omnibus hanc re=
quirentibus. Scribit sapiens

Ihesus filius Sirach Eccli. xxxiii° capitulo. Et quia
dicitur Ecclesiastes … sit labor scilicet bonus et de
malo et utroque multis modis narrat sacra
scriptura historia in labore malo … /
de labore bono verba proposita exponenda et
intelligenda sunt / et primum de labore
doctorum et predicatorum ecclesiasticorum
ita quod quilibet talis diligenter et fideliter
in vinea domini sabaoth proveniat conversio
laborans dicere possit suis auditoribus
Videte quoniam non michi soli laboravi sed omnibus
ut quo doctor et predicator laborans omnibus
proficit et proficiat tam sibi sunt necessaria primo
vita exemplaris / 2° doctrina salutaris. Primum
... exemplaris. Vita exemplaris ad informandum
/ doctrina salutaris ad instruendum / futuro
exemplaris ad favorem … carendum primo
primum de bonis virtutes inserendo ut homines
proficiat et edificet. Secundum de viciorum
... ut ea a cordibus hominum evellat
et eradicet / Tertium de pluribus dimittendo
... gravium et ... primum
... in futuro ... ut ... eternaliter
vivat et regnet. Quarto de … scilicet
... / quo ad … de … sana
doctrina et … / ad … de … suis
... ypocrisim et simulacionem / quibus …
... sicut Videte quoniam non michi
soli laboravi sed omnibus. Dico primo quod … doc
tores et predicatores ecclesiastici primo vita
… vita exemplaris ad informandum ut …
… docet / … impleat opere … opere

salvatoris nostri Ihesu Christi / qui cepit facere
et docere actuum primo. Ita primo … predicator et
ecclesiastici auditores suos in bonis
moribus informet. Et postquam ~~…~~ virtutes
cordibus eorum inseruit … non posset
… vita exemplari non esset. Nam cuius vita
despicitur restat ut eius predicatio contem-
natur sicut dicit … in suo pastorali. Con-
cordat … Ysidorus libro iii° de summo
bono capitulo … qui bene docet et ma-
le vivit sicut … doctoris
vicio et ipsa doctrina … vilescit et
qui non vivit ut docet ipsam quam predicat
veritatem … facit et … pauca sequitur.
Qui bene docet et bene vivit bene
… proficit / qui vero male vivit se
ipsum occidit et … Qui bene
docet et male vivit videtur bonum … de
malo / lucem tenebris … veritatem …
… unitate … ille … nam non
est vita exemplaris et … plus destruit
quam edificet … vite exemplaritas predica-
tori ecclesiastico necessaria est ut non soli sibi
sed et aliis laboret. … sua laudabi-
li conversacione et vita suos auditores et sub-
ditos in bonis moribus et in fide … informat
et instruit et facit eos dives et secundum
… co … iustus ex fide vivit.
Abacuc ii° et ad Ro. primo. Et aut causa
pulchre tangit … iii° de summo bono
capitulo … et de doctrina prelatorum sic
loquens … doctrina quam vita … clare
ecclesiastici doctoris. Nam doctrina sine vita
arrogantem reddit, vita sine doctrina in
utilis sit. Et sequitur sacerdotis predicatio operibus
confirmanda est ita ut illud quod docet verbo
instruat et exemplo. Verum … illa doctrina
que vivendi … ille … norma
… ad doctorem et predicatorem
… qui aliis prodesse debet re-
quiritur vita exemplaris et hoc quo ad primum.
… quod ad doctorem et ad pre-
dicatorem ecclesiasticum requiritur doctrina
salutaris ad instruendum et …

qnibz talis debz esse notitia scre
scpture illustratus ut eos possit alios ad
veritatem illustrare. et corda audiencium
cum plenitudine doctrine valeat irrigare
sic quod correspondeat in plenitudine doctrine eius.
Et quod fluat ut vas elaqui spiritus
et colligat persistendum virorum e ut ipso
qualitate auditorum sermone primo et persistat
in medio doctorum predicatorum et doctorum
quod declarat beatus Aug. dicens sic doctor
ecclesiasticus debz attendere in sua doctrina
tria. scilicet ut sua doctrina pateat. ut
placeat. ut moveat / ut pateat debz
loqui clare et apte / ut placeat debz
loqui composite et ornate / ut non proferat
verba scandalosa in comparatione vanitatis
ridicula vel quomodolibet piarum aurium
offensiva a puritate propter utrumque sermonis
propriis tua que vix intelliguntur aut separa-
vari loqui decet / ut moveat debz
loqui ferventer et devote / debz enim loqui
primo clare et apte ut pateat secundum quod
primo sermo ac doctrina sua nichil ob
scuritatis contineat. Unde proverbiorum xiiii dicitur
doctrina prudentium facilis et ideo superborum
doctrina incorporat propter difficultatem. Ut
placeat debz loqui composite et ornate
ut doctrina nichil a honestatis et pu-
dicitie contineat. De hoc habetur proverbiorum xv.
lingua sapientium ornat scientiam. Ut
moveat debz loqui ferventer et devote ut
doctrina eius nichil contineat cupiditatis
unde proverbiorum xvi dicitur favus mellis verba com-
posita. Hec enim observata ista doctrina
faciunt eam salutarem et humectando
spiritualiter corda fecundum. et irrigando
ea rore celestis gratie / alias a utilis est
et non prodest sicut declarat beatus Aug. in libro
de verbis in doctrina christiana plus dicens quid
prodest clavis aurea si aperire quod volumus
non potest aut quid obest lignea si aperit
quod clausum est quia nichil querimus nisi
ut pateat quod clausum est / Ut igitur

doctor ecclesiasticus corda clausa et celesti
gratiam non recipientia aperire valeat exigitur
quod in ea sit doctrina salutaris ad instruendum
quo ad secundum. Quia secundo quod ad predicatorem
et doctorem ecclesiasticum requiritur rectitudo
intentionis super vitiis regularis. Et ista conten-
ditur in proprio intende quod habitum quod est quod super
est et vivere eius cum te ipsa vel debet
namque predicator et doctor ecclesiasticus do
cere et predicare non propter vanam gloriam
non propter humanum favorem / non propter aliquam
cupiditatem sibi vel aliis vendicanda ut
propter bona temporalia usurpanda sed solum propter
honorem gloriam et laudem dei querit et
procuret ut auditores edificet et de
corporum cordibus lolium et zizaniam viciorum
et errorum extirpet. Et in eis virtutes
seminet et plantet et istos sibi et an
dictibus predicationis mandet et vita eternam
acquiret et capiet. Unde illa regularis in
tentione postulata debz doctor ecclesiasticus
auditores admonuendo corporum commemorans
debz secundo ipsi pessimam enarrando et
secundo sua insufficientia manifestare
sic quod de se ipso sibi nichil ascribat sed
sua insufficientia semper fateatur et pro-
ferendam / non manifestando sua insuffici-
entia ostendat quod ipsius dei sufficientia et
potentia cum omnia debz ascribere / quia
hec impedit actione et intentio regularis
quo adeum. Cum ergo illa non licet in se
vita exemplarem / doctrina salutarem et
intentionem regularem sibi et aliis prodest
et prodesse potest / et ergo ille multo vacat
et potissime aliis dicere potest Videte
quam non mihi soli laboravi sed omnibus. In
quibus verbis sic introducit tria tanguntur
primo virtutis opere et laboris eius veritas
et notitia / cum dicitur Videte. Secundo
connuitur eius perfectio et completa virium
subditur / quam non soli mihi laboravi

Tercio ostenditur quod eius doctrina puta epistolarum composicio sit generalis omnibus et generaliter communicata. Secundum omnibus caritas incitat et monet. Secundo quod nos reddit attentos quia dicitur videte quod non sibi amonicio attenditur namque et videte. Sirach primo et videte ne quis nos seducat. Mathei xxiiii. Tercio quod sicut efficiens et completa quia nos reddit doctos quod laboravi et non mihi soli. Namque doctos quod laboravi et non mihi soli namque duplici honore digni habentur qui laborant in verbo et doctrina. Primo ad Thimotheum v. Unde laboravi clamans. Psalmus lxviii. Quarto quod opposite generalis civitas et generaliter quia nos reddit benivolos quod dicitur omnibus. Unde omnibus anima sancti viri ut cunctos lucrifaceret. Primo ad Corinthios nono. Ut gloriosus Ieronimus ait tanti doctos et benivolos ideo videte quod non mihi soli laboravi sed omnibus. Dixi primo quod in verbo premisso tangitur triplex labor et operis causa caritas et materia et hoc est duplex generalis et specialis. Nunc generalis materia est spiritus sanctus qui incitat et monet ad omne bonum quod suggerat quod scripta precepta vite et ipse vos docebit omnia. Iohannis xiiii. Specialis autem causa fuit et est desiderius predicatorum dni et simonis in linguagio theutunico ubi tempore videbatur quomodo videretur sed in plectu spiritus vaticinium dicens. Ecce dies veniunt dicit dominus et mittam famem in terram non famem panis neque sitim aque sed audiendi verbum dei. Amos viii. Hinc quod desiderium predicta possibilitate suppleo cupiens et affirmans dei adiutorio suffragante et ut similiter plebi et devoti plurimi iuvenes studentes mei vinisti bone indolis et adolescentuli de lingwa theutunica ob desiderium verbi dei et sermonum theutunicorum suorum conscriptorum in bonis theabescentes et bonis moribus ac devocione eorum deficerent et tepescerent et ne dispelli hunc in malicia sua persisterent et invalescerent et ceteri ut incipiunt ad

simplices sacerdotes ad predicandum epistolas ad populum et gregem dominicum excitare et sumptores redderem. Hinc generaliter dico dominica per annos epistolarum ipsius dominice loco sermonum theotunicorum sive conscriptorum composui et declaravi ad gloriam et honorem omnipotentis dei domini nostri Ihesu Christi et ad laudem gloriosissime virginis Marie matris eius. Unde ego fratrem spiritus ac aliarum animarum salutem et hoc quod ad caritatem compendium adsummi. Dixi secundo quod in verbo premisso innuitur triplex operis et laboris causa efficiens et completa cum dicitur quod non mihi soli laboravi. Hec namque causa est duplex principalis et primaria quod est ipse deus gloriosus qui recipit in nobis bonum et est efficiens dicente apostolo qui cepit in vobis bonum ipse perficiet. Ad Philippenses primo. Unde sine eo nichil possimus facere dicente salvatore sine me nichil potestis facere. Iohannis xv. Quia omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est descendens a patre luminum. Iacobi primo. Causa vero efficiens et completa minus principalis et secundaria ego sum bonorum orator et frater qui ut hic labor stabilis et declaratus cum vento iniectet et ab liniorum accipit. Sed quod durabilis esset et permanens accepi vestigia modicum vel nichil de meis apponendo sed tamen secutus vestigia patrum puta aliorum postillatorum et glosatorum epistolarum quia tercia allegantur dicta et scripta comportavi velut lapidem lapidi. Pro quo et similes meorum comparo et correctoris expedans de erratis et male collectis summum correctore de bene scriptis et collectis domino deo persolvere laudem et honorem. Ecce causa perficiens et completa quo ad secundum. Dixi tercio quod eius doctrina sive composicio epistolarum ostenditur generalis existens et communicativa quia omnibus communicari debet et communicanda est ne sit labor sine fructu. Hoc namque caritas compellit

que caritas est fides katholica docet
et instruit et fructus amor refert in
bonorum morum sinus caritati. Verum cum
beatissimo Ieronimo in aliquibus prologis super biblie
et cum doctissimo Petro lombardo in prima
sententiarum prologo timere timeo calumpniarum
et detractorum latratus et oblocucionem ut quorum
aliorum profectus velim et intendam, fervor-
tem nec languidi detrahencium redarguam sed
quamvis si ego talibus et nimis dispu-
tacionis oblocutores paciar, si et gra-
vissimi et doctissimi detractores et ca-
lumpniatores passi sunt et habuerunt, quod
nemini ille qui intellexit ignorat. Quippe non
propter inanis glorie favorem accepi, sed dei
amore et simplicium studencium et proprie
utilitate adductus presens opus consummavi
et perfeci gracia spiritus sancti suffragante in-
cipiens ab epistola prime dominice adventus
domini usque ad ultimam anni epistolam domi-
nicalem, quarum quibus primo temporalis
de eo adulum propter pauperes sacerdotes
et predicatores qui biblias proprias seu
epistolas apostoli habere non possunt ad descri-
pcionem scribi feci. Deinde easdem epistolas
postilla et exposicionem perfungi ut pote
nove et iuvenem conscriptum sequitur
incidentes. In nomine igitur domini et individue
trinitatis patris et filii et spiritus sancti et nomine domini
nostri Ihesu Christi pariter et ... et gloriosissime
virginis marie eiusdem dei genitricis. Amen.

Scientes quia hora .:.
est iam nos de sompno surgere
nunc enim propior est nostra salus
quam cum credidimus. Nox precessit, dies autem
appropinquabit. Abiciamus ergo opera tenebrarum
et induamur arma lucis. Sicut in die
honeste ambulemus, non in comessationibus
et ebrietatibus, non in cubilibus et im-
pudiciciis, non in contencione et emulacione,
sed induimini dominum Ihesum Christum et carnis
curam ne feceritis in desideriis. Ad Ro-
manos xiii. Hic commendat caritatem eo quod

paratum est optimitas bene operandi et primo
ponit quod predilectionem cum optimitas ad bene
operandum. Secundo hortatur ad opus bonum
ibi abiciamus. Tercio docet bene operandi modum
ibi non in comessationibus. Et est hic primo proponit
quod iam cum hora bene operandi. Secundo probat
hoc per oportunitatem primi ibi Nunc enim propior
est. Tercio ostendit idem per statum merendi
ibi nox precessit. Primo monet ad bene
operandum primo optimum tempus quod non est
post mortem. Secundo propinqua salus que non
fuit ante legem. Tercio merendi status
qui cum presentem graciam. Primo dicit reddens
auditores attentos ad hortandum hoc
scientes, quasi dicat non solum facit hoc caritas
sed etiam nos sumus hoc facientes quod hora est
... corporis sic scientes quasi dicat plenitu-
do legis est caritas. Et nos scientes
hoc tempus abiciamus opera tenebrarum. Dicit
ergo scientes scilicet tempus gracie. Nunc ecce
nunc tempus acceptabile 2 Cor. vi. quia hora est
idest oportunitas sed brevis. i Cor. vii. tempus
breve est. i Iohannis ii. filioli novissima
hora est et quod tempus dilectionis advenit
et ideo Ecclesiastes iii. quod tempus dilectionis est tempus
odii. Secundum sensum Iohannis quod modo
sacre scripture est sepissime ponere horam
pro tempore sic hic. Que autem sit ista hora
de qua apostolus hic loquitur? Dicendum
quod non est tempus legis sed evangelice
predicacionis sive sexta etas finis seculi
in qua sumus iam posita. Secundo dicit apostolus
ecce nunc tempus acceptabile. Nunc apostolus
dicit omnis et omnibus parvulis et etiam nondum
credentibus hoc scientes quod hora est idest tempus
iam nos de sompno surgere sed pigricie et
desidie. Et de sompno infidelitatis viciorum
atque ignorancie. De hoc sompno precipit
propheta nos surgere dicens expergiscimini
ebrii et flete. Sed quare iam dicit
esse tempus surgendi. Ideo quia ille surgit

qui iacebat / et ideo per adventum nos ia
cuisse in vicijs et in vilius corpe vicior[um]
surgamus ad bona opera agenda et laborem
virtutum et studiorum. Vel sic hora est iam nos
de sompno surgere. i. de sompno peccati ad eph[esios] v[o]
surge qui dormis et exsurge a mortuis
etc. Vel sic sedo surgere de sompno corporis
et negligencie. prov. vi[o] usque quo piger
dormis / attendamus igitur cursum presentis vi
te mutabilitatem que notatur ibi tempus
Nam tempus est mensura motus rerum muta
bilium. Et attendamus brevitatem quia hora / pau
cialitatem quia est / aptitudinem quia iam uti
litatem quia nos de sompno surgere. Secundum
quod tempus est in luto cadere tempus est surgere
surgimus in dum iacere tempus quod addit de
sompno per [illegible] in via iacere tempus
pubdit nos viatores. Nam tempus mutabilitas
bilitas dicit nos reddere attentos / brevitas
festinos / paucialitas paratos / aptitudo ob
ligatos / utilitas benivolos / via longa
perplexitas / Et dicit de apostolo cum peccatis
nos iam surgere. Ante, reddit causam. Nunc enim
propior est nobis. probat quod iam est hora bene
operandi ex propinquitate premij dicens Nunc
enim. q. d. nos debemus surgere quia propior est
nostra salus. idest magis nobis debita per
opera bona quam cum credidimus. i. quam olim qui
fide recepimus nondum fecimus bona opera
Nam agendo premium appropinquat regnum
celorum. Math. iij[o] et iiij[o] capitulis. Quia
placet enim salute et tempus prius
quam nunc et propinquius adventus. quia
propior est ipsa salus ibi salus. Ante
salutis possessio quia nostra est possessionis
expectacio quam cum credidimus. Vel sic
nunc propior est nostra salus. i. proximi
or tempore et morte propinquior est quam
cum credidimus. Iacobi v[o]. Ecce iudex
ante ianuam assistit et est vacio pura

talis quibus ad hoc ut appetit salus
pura surgere debemus sed ut per bona opera
nostra propior est nostra salus quod hodie est in
ad bona opera surgere debemus. Hebr. ij. quid quod est
ista nostra salus. Respondet vita eterna
gaudium sine fine magnitudinis / beatitudo quam
possidebunt electi cum angelis possessuri sunt. ista
beatitudo et salus eterna / modo est nobis propior
quam esset eo tempore quo credidimus / quia qui finis
mundi magis ac magis appropinquat tunc eterna
vita futura et salus eterna magis ac ma
gis festinat. Sequitur. Nox precessit. hic
probat quod est hora bene operandi ex statu
mundi [illegible] dormientis / et est
vero pura talis recedente nocte et appro
pinquante die cum in nocte dormierit homo
surget ad operandum. Sed iam nox precessit
et dies appropinquabit. ergo surgendum est
ad operandum. Primo ergo tangit erroris
expulsionem. Secundo veritatis adventum. Dicens
autem appropinquabit. Primo dicit nox. q. d. fuit
quidem nox infidelitatis et ignora
ncie precessit. fuit quidem per recessit. Sapientie
xvij solis autem illis superposita erat
gravis nox ymago tenebrarum que
eos autem que superventura erat illis
i. beatitudo eterna appropinquabit scilicet adve
niente luce fidei. Nam illius dici
potest assignari xij hore scilicet tres do
tes anime. Amor corporis et refectio
corporis premium. Vel sic nox i. noctis hora
felices peccati sive peccatum originale
precessit. i. fuit per recessit in baptismo
dies autem. i. corpus appropinquabit per
fidem. Iacobi iiij. Appropinquate deo
et appropinquabit vobis. bonus recessus
sed melior accessus premium consistit

in declaratione mali / secundum cooperatione
boni. Vel sic secundum glosam nox i. ceritas
infidelitatis vel nox i. ignorancia et nox
e confessio tenebrosa in peccatis / Ista nox
dum precedit cottidie recedis et ad vitam
eternam perveniat vel perveniat tunc ap
propinquat dies scilicet illuminacio fidei et cogni
cio sancte trinitatis et splendor virtutum sicut
dum surgunt. Alii cottidie per mortem corporis
ab eruptione hominis seculi tunc in lucem sine
claritatis colliguntur vel sic per mortem possumus
intelligere cuncte spacium presentis vite usque
ad finem seculi per predicte vita futura ad
cuius claritatis comparacionem vita presens in
mundo nox appellatur quod presens vita in
dolore et tristicia per dispergit non tempus presen
cia leticia per illa gaudiis sine fine
mansuris flocebit in gloria tristicie admixtas
Et dicit vita sine gloria gaudium et ple
nissime manifestabitur cum deus de iudicio
ad regnum surget. Et per illa lux prior
est una salus. Et glosa bona vita est
signum et causa salutis per cottidie gloria gratiam
sacramentum. quod est fidei et respondere quod
non sequitur quod non est signum constitutum
Et ibidem dicit glosa baptismus est adveniam
per vita bona ad eternam per contra gratiam
parvuli baptizati decedentes non habent
eternam vite. Et respondetur adhuc quod
habent vitam eternam non in re tunc per
quod habent ex dono et non ex debito. Et
quod iam appropinquat dico ideo abiciamus opera
tenebrarum / hic monet bene et virtuose
operari. ubi notandum quod sicut in ista est de
testacio mali et dileccio boni et operacio
boni dicitur et quod abiciamus q. d. quod quo
est nos desponeri purgare et nos possumus
quod abiciamus i. procul amoveamus a nobis opera
tenebrarum i. peccata que sunt opera tenebrarum
secundum glosam que in se sunt tenebre. Iohannis

iii° ideo tulerunt et nunc lumine iam fiunt
etc quod operator ignorancie venimus / faciendo
proponimus nos quippe involvimur tenebris
quas narrabit et unde secundum philosophum omnis ma
lus ignorans / et quod tenebras amat Iohannis
iii° qui male agit odit lucem cetera opera
tenebrarum dicuntur tenebre quod ad eternas te
nebras deducunt. Mathei xxii° ligatis
manibus et pedibus mittite eum in tene
bras exteriores. Unde et abiectore vana
vilitas / in operibus multiplicitas / et ite
neburrosa ceritas / peccatum tum affectionem
depravat intellectum et obcecat et opus
malum multiplicat. Hec opponitur abi
ciamus opera etc i. adulterium homicidium for
nicacionem etc que a regno celorum separant
et ad tenebras perpetuas operatores sui
trahunt / et hec in mundo opera tenebrarum
dicuntur / eo quod maiore in tenebris operentur
palliata dicente domino qui male agit
odit lucem. Et induamur arma lucis
ubi etc dicit arma lucis sunt fides spes
caritas pax pacia iusticia ceteraque virtutes
que nos ad lucem eterne beatitudinis producunt
et in mundo dicuntur arma quod defendunt
nos ab impetibus malignorum spirituum
dicit secundum Gorram quod arma lucis id est
significant virtutes que sunt arma ornancia
et illuminancia animam de quibus primo dico
sola dicitur talia et consulamus arma
que in prius abiecisse a vita tenebre et infir
mitate tuerentur. Unde apostolus vides
nos hic esse in spectaculo / ideo monet
nos ad tria quod in tempore esse in mundo
in spectaculo ideo monet nos ut in
duamur ~~[illegible]~~ etc
non lucem quod ideo tercio monet nos
ut induamur arma lucis / ~~et [illegible]~~
~~[illegible] arma apostolus ad Romanos~~
~~ut induamur arma~~ Induamur etc

in epistola in exemplo

Et quod particulatim est ex in forme apostolus ad Ro
manos ut induamur arma. et quod pars

qr ho exigit honestas ambulandi In
duamur arma qr ho exigit necessitas pug
nandi Ideo induamur arma lucis qr hoc
exigit utilitas edificandi et sic induti
virtutibus ambulemus honeste proficiendo de
bono in melius apoc xvi beatus qui custodit
vestimenta sua ne nudus ambulet Honeste
inquam sicut decet in die fidei et gratie am
bulare i thessa v omnes filii lucis
estis et filii diei vel sic ut in die homines
vadunt ad honeste vivendum tangit ergo
apostolus motivum modum et actum incessi
tum est edificatio proximi Modus est
honestas sicut actus et processus noster am
bulemus quasi dicat accipiamus honeste ut
ripiam. ~~[illegible]~~ sic ut in die ut edificemus
Item nota quod armatas virtutum in acie
spiritualis legis prudentia conscribit Ut in cant
confirmati armis precepti et motorum testium
sta succingit ii mach iii succinxit
se iudas arma bellica in prelium iustitia
induit ad ephe vi induite vos ar
mata dei ut possitis stare et ii cor
vi per arma iustitie a dextris et a si
nistris fortitudo roborat ad ephe vi in
capite armatura dei ut possitis resistere
in die malo et sic fides illuminando perambulat
fidei mach xv Iudas armavit singulos ar
mis adhortatus est per principium periculum publice
Spes confortando animat fidei mach viii
illi quidem armis confidunt et au
dacia nos autem in omnipotenti domino qui
potest venientes adversum nos et universum
mundum uno nutu delere confidimus
caritas hostes fugando debellat fidei
mach vi fugatus est lysias a facie
iudeorum et valuerunt armis et viribus
Nota propter hoc quod opera tenebrarum abicimus
quibus spoliamur viciis et in donum vir
tutibus induamur ergo arma lucis i. inno
mamus nos omnibus virtutibus ut pugnanti
et operanti contra adversarium virtutum
quo autem dicamus i. arma in die et

hiis virtutibus quo ornavit apostolus declarat
subdens sic i. tali modo in claritate virtutum
honeste ambulemus Unde qui in die am
bulat honeste ambulat quia non offendit
pedem suum ad lapidem nec cadit nec tangit
quod facit qui ambulat in nocte et ideo propter
monicionem apostoli honeste et sine offensione
fidei et gratie ambulat Deinde docet non
in comessationibus hoc dicit modum bene operandi
et primo vincere peccata carnalia secundo spiritualia
in non intentione primo posuit hiis gloria ibi
secundo remitti secundo dispensat peccata quo ad alia
et potum secundo peccata luxurie ibi non in cubi
libus primo dicit non in comessationibus quasi dicat
ambulemus honeste sed utique non in comessa
tionibus i. luxuriosis conviviis Eccl xxxvii
noli esse in conviviis potatorum nec in comes
sationibus eorum qui carnes ad vescendum
conferunt et ebrietatibus i. immoderatis
potacionibus Luce xxi attendite ne
graventur corda vestra crapula vel ebri
etate Non in cubilibus i. in pigriciis dormi
endi Amos vi Qui dormitis in lectis ebur
neis et lascivitis in stratis vestris qui come
ditis agnum de grege et vitulos de me
dio armenti Jacob supposuit lapidem
capiti suo et vidit visionem angelorum
Gen xxviii Deinde dicit non in impudiciis i. luxo
riosis actibus qui oriuntur ex predictis secundum quod
superfluitatem cibi et potus et sompni Ezech
xvi hec fuit iniquitas sodome superbia sa
turitas panis et habundancia et ocium Deinde
non in contencione hic vincere peccata spiritualia
et primo in verbo scilicet contentio vel actus ibi
et emulatione dicit ergo non in contencione
qua scilicet unus contendit contra alium i
cor xi si quis videtur inter vos conten
ciosus esse nos talem consuetudinem
non habemus Unde hoc est contra naturam
hominis qui est animal mansuetum a natura
et emulacione qua unus alteri invidet
de sua prosperitate per propriam contendo.

i induamur arma lucis ut in die i. in clar.

oppositum invidia. Hoc enim est caritatis via. Bonum
quod leticia gaudet in sui diffusione. Vel sic
sequitur. Ro. Non in comessationibus. Unde comessatio
dicitur mense collatio vel alternatio. Sunt enim cene
que celebrantur alternatim et separantur a prioribus
per dies et vices. Sunt et cene que comes-
sationes appellantur in quibus affert panem aliquis,
carnes alius, vinum alius, aliud alius, aliud et
ideo comessationes, id est mense collationes appel-
lantur. Vocantur et sunt comessationes tur-
pia et inhonesta cena, ut sunt homines superfluis
cibis utuntur et quibus ita omnia affluunt
ad placitum suo quidque scurrilitas et ociositas
sibi placet loqui. Non in ebrietatibus.
Ebria in Mattheo quod dicitur calice aptum
potationibus, de quo dicitur ebrietas, id est nimia
potatio vini. Sequitur Non in cubilibus. Unde
cubilia proprie sunt lecti sive lustra ferarum.
Dicta a sedendo cubilitatibus quibus appellantur
lecti illorum qui cum meretricibus et luxuriantibus
coeunt. Non in impudiciciis. Unde impudicicia
est inverecundia et irreligiositas sive tur-
pis et irracionabilis coitus. Generaliter autem
omnis libido et incontinentia vel inmun-
dicia appellatur impudicicia et operatores
talium dicuntur impudici, inverecundi et irreligiosi.
Non in contentione. Unde contentio est
altercatio sive contumelia que plerumque ex
questionibus proposita(?) oritur ut videatur
quis aliquid sapere. Hec dum alium vincit
sua disputatione et maiore ex opere
nullius utilitatis nascitur. Ideoque vitanda
est quia per eam generatur rixa de qua pro-
cedit odium et de odio in arbitratus
mali. Sequitur Non in emulacione. Unde
emulatio multa sunt: primo imitatio, secundo
studium, tercio invidiam qua quis alterius
felicitate torquetur et sic capitur hic. Unde
emulus dicitur imitator studiosus et invidus.
Sequitur Sed induimini dominum Iesum Christum. Hic hortatur
ad contraria predictis peccatis et primo ad quorum

peccatis spiritualibus, secundo ad quorum peccatis carnalibus
ibi et curam carnis. Dicit igitur: Non in comessationibus
pro peccatis contra peccata spiritualia induimini dominum
Iesum Christum, id est formam eius sumite. Sed inicium
de epistola in ordine(?) Induimini novum hominem
qui secundum deum creatus est. Hec est enim vestis
nuptialis sine qua nullus potest ingredi
ad nuptias agni. Matth. xxii: Amice
quomodo huc intrasti non habens vestem nup-
tialem. Unde a deo potentia in Christo sapientia
in spiritu sancto clementia intelligitur. Induimini ergo
dominum per eos potestatis distringendo, sed Christum
ignorantes instruendo, sed Iesum clementiam
penitentibus indulgendo. Sequitur Et curam
carnis, quo ad peccata carnalia, ne fe-
ceritis in desideriis, sed tamen in necessariis, quo ad
alimenta vestitus et quibus
tegantur. Hec est contra superius omnia quia
et primo sollicitudo que notatur in cura
carnis, secundo sollicitudo adimplecio que
prohibetur ibi ne feceritis, tercio sollicitudo(?)
mala intencio que notatur in in desideriis.
Nota quod per hunc locum hic induimini dominum
Iesum Christum sanctus Augustinus post longam contra-
dictus nam ipse prius induit arma lucis
ut in die honeste ambulemus. Nolite in-
quid ambulare et vivere in comessationibus
et ceteris viciis nominatis sed induimini dominum
Iesum Christum. Quomodo est quod possumus
induere dominum Iesum Christum qui quadragesima
die resurrectionis sue celos ascendit
ubi nunc creditur sedere in plenitudine
prout meruistis(?). Unde Christus est sapientia
ipse est iusticia ipse pax et relique vir-
tutes que in ipso sunt. Sequitur ideo sic quod
Christum induit qui eius virtutes quas sunt
esse in illo optime potest cum adiutorio ipsius
assumunt sanctorum quod apostolo alibi dicit quicumque
in Christo baptizati estis Christum induistis, id est

sine virtutes eius sunt adiuncte/ quia
ab omnibus peccatis mundati esse sunt et hoc
intelligendum est Proverbiorum ultimo 31
.i. omnes virtutes quas scilicet in eo esse ut
ipse sit decorus et armatus virum decet
Et carnis curam ne feceritis in desideriis
non dicit necessitatis carnis nec feceritis quia necesse
est ut manducemus et bibamus et dormiamus et vestiamur quia hoc necesse est et ideo non
prohibuit sed carnis curam ne feceritis in
desideriis idest malum ut puta adulterium
crapulam ebrietatem vnde contra balneas
ultra quam expediat et cetera que desiderat
iniusta caro ne perficiatis et non dixit
ne cogitetis quia impossibile est cessare penitus
a cogitatione delectationum Et notandum
quod prohibuit in desideriis/ concessit
in necessitatibus Unde curam carnis ad necessitatem
dari et in necessitatibus in deliciis et luxuria
atque omni concupiscentia penitus excludenda Nota
quod virtutes dicuntur arma lucis
ratione vere Primo propter celestem originem Iacobi
i° omne datum optimum et omne donum perfectum
Ephesios vi° accipite armaturam dei .i. a deo
datam Secundo propter impassibilitatem secundi Machabeorum
x° apparuerunt quinque viri quorum duo medium
Machabeum habentes armis suis
circumseptum incolumem conservabant Tertio propter
levitatem seu agilitatem Iosue
viii° accipiat unusquisque arma sua
et currite cum impetu/ et Machabeorum xi° in
qua eum mentem suam et omnium mentem levem
Quarto propter subtilitatem sive penetrabilitatem
ii° Corinthiorum x° arma militie nostre non sunt carnalia
sed potentia ad destructionem munitionum Quinto
propter splendorem sive claritatem primi Machabeorum
vi° refulsit sol in clipeos aureos Sexto
propter pulchritudinem secundi Machabeorum xi° apparuit equester precedens eos in veste
candida armis aureis hastam vibrans Unde autem decuit alia Septimo
propter hostium exterminationem secundi Machabeorum iii°
Unum et illi confusi terribilitate et repleti

perturbatione cadebant et cetera Primum [...] radiis
suis obcecat oculos Octavo propter gratiositatem
Ipse appreciabile arma et scutum et
speciem viri quibus ineffabile et utilibus iuncta
hominibus Primum Quarum materie ampliori declaratione
Nota quod Christi adventus est quadruplex
primus in carne Secundus in mente qui fit quando deus
venit ad peccatorem ut ei peccata remittat vel
quando venit ad iustum ut ei gratiam augeat/
Tertius adventus est ad iudicium sed in morte
vniuscuiusque Quartus ad vniversale iudicium in
die novissimo et hos quatuor adventus
recolit ecclesia per quatuor dominicas presentis
temporis Unde prima dominica scilicet hodierna recolit
adventum Christi in carne Secunda dominica
recolit adventum Christi ad iudicium generale
et ideo ut disponamus nos ad occurrendum
Christo advenienti/ quorumcumque illorum modorum
hortatur nos apostolus in verbis epistole ut
surgamus a sompno et occurramus Christo/ Quod
triplex sompnus legitur in scriptura Primus est sompnus
deceptionis Secundus corruptionis Tertius contemplationis
Primus pigritie/ et culpe est sompnus
nescie Secundus sompnus est irremediabilis
sed tolerabilis Tertius optabilis Primus
detestabilis/ et culpabilis Primo
modum surgendum est ut inter alia adhuc
in verbis apostoli cum dicit hora est iam nos de
sompno surgere Secundus non est semper abiciendus
sed moderandus et de illo sompno tempore suo
surgendum est et precipue illo sacro
tempore Tertius sompnus cum diligentia/ attendendum
est/ ne tamen semper sed aliquando de illo ad actionem
vigilie est surgendum sive surgentem
et precipue est illo sacro tempore Quarto
quando sompnus mortis et semper surgendum
est et potissime hoc tempore instante adque
apostolus hortatur nos dicens hora est iam
nos de sompno etc. De primo sompno scribitur nolumus
vos ignorare de dormientibus ut
non contristemini sicut et ceteri i° Thessalonicenses iiii° et
Iob xxxvii dum eos cum dormierit nichil

totum aufert. et Joh. xi Lazarus amicus
noster dormit. Hic sompnus commendabilis est
et absque sompno non nos surgendum est secundum
illud novissimo cum erit omnium hominum resur-
rectio generalis de isto sompno non ad plenus.
De secundo sompno scilicet recreacionis fuerunt reprehensi
discipuli Mathei xxvi invenit eos dormien-
tes et post pauca dicit dormite iam
et requiescite. Johannes xi Dixerunt discipuli
si dormit salvus erit. Et ille sompnus est
tollerabilis quia ad vite longevitatem
necessarius est. Propter quod eciam illum dominus
concessit discipulis dicens dormite iam
et requiescite. Hic igitur sompnus non est
abiciendus sed moderandus et ideo dominus
Dominicus ad discipulos dixit sufficit
surgite iam. Unde nimietas talis sop-
ni vitanda est sicut et aliorum licitorum quia
nisi in affectu ad desiderium eciam licitorum
perfecte attenditur nec intellectus ad celestium
contemplacionem perfecte acuitur nisi eciam car-
nis licita et necessaria frequenter ferventer
et fortiter repellantur ut dicit Richardus
in libro de contemplacione. Et quod domini templa
ad carthusienses reputat iam hora
sompno redditam deperditam dicens nichil
temporis sui perdit de vita sua quod sompno
deputatur. Et ideo de tali sompno continue
et maxime hoc tempore sacro debito modo
abiecto potius possumus abstinere et surge-
re. Unde quod hora est iam nos de sompno con-
templacionis dicit Cant. v ego dormio et
cor meum vigilat. Iste sompnus valde
optabilis est eo quod ad caritatem dei et
proximi perficit sompnum tota mente ra-
pimur et ab exteriori actione desistimus soli
desiderio conditoris inherentes ut iam negli-
gere libeat sed iam omnibus ... cal-
catis ad videndum faciem creatoris toto
animo et ardentissime tali sompno insisten-
dum omni diligencia sed non semper quia
aliquando ad exteriores actiones vigilantia sur-
gendum est et ideo sponsus sponsam de
tali sompno excitat dicens surge amica
mea Cant. v Unde beatus Bernardus super cantica

dicit Bernardus nimis instandum est otio contemplacionis
quia meliora sunt ubera sponsi vino. Ita et si
Rachel formosior sed Lia fecundior. Et
beatus Gregorius in quadam epistola improperat istis
qui vite contemplative dediti et sic utilitati
et predicacioni proximorum parare refugiunt
cum eis possent. Sic dicens Si desiderium medi-
tacionis de tanto ... dubio reus sit de
quanto veniens ad publicum prodesse potuit
et ideo non est perfectus predicator qui propter con-
templacionis studium operanda negligit ut
dicit beatus Gregorius super Ezechielem. Sed tunc dubium
est quid est quod sponsus adiurat adolescen-
tulas ne suscitent eam de sompno. Excitat sponsam dormientem
dicens Adiuro vos filie Jerusalem per capreas
cervosque camporum ne suscitetis neque
evigilare faciatis dilectam quo adusque
ipsa velit. Cant. ii. Respondet Crisostomus
super cantica sic dicens Omnia tempora tempus
habent. Unum autem spiritualis tempus pacis et con-
templacionis quiescendo et tempus persecucionis contra
hereses et hostes dei predicando vel contra-
dicendo pugnando quia iam placati et de-
victi ... tenentur ... Et ideo hora
est iam nos de sompno ... surgendum
est de sompno pigricie sive negligencie de
quo dicit Proverbiorum vi usque quo piger dormis
quando consurges de sompno tuo et ...
dormierunt sompnum suum et nichil in-
venerunt omnes viri diviciarum ... Mathei
xxv mora autem faciente sponso
dormierunt omnes. Quod beatus Crisostomus exponit
de sompno negligencie dicens tardatione
... non solum peccatores sed
eciam iusti et spirituales ad negligenciam sunt
... et ad carna-
lia delectamenta ... Unde sompnus
iste detestabilis est quia impedit ab
introitu regni celorum. Sed dicit Leo papa
in sermone quodam non dormientibus
proveniunt regna celorum nec ocio et desidia
torpentibus beatitudo eterni repromittitur

Et io athi sopnus surgamus maiore illo
tpe missa bta dnis et alias laudes
dei frequtemus / qr hora e ia nos surgere
e sopno negcie et culpe de q° p° cor
xiij° / Sut vos mlti insim et dormiunt
multi / et ic sopnus dupx e sz peiiij sine
culpa / Unde est sopnus culpe venialis
et culpe mortalis primo sopnus omis dor
miunt sic bts aug9 in lib° d' ecclasticis
dogtibz in hec vba / Nllo tam sto et
iustus e qr careat pcto sz eciā no
desinit esse iustus vel scus · du cu
affcu teneat scitate / Scdo sopnus
culpe mortalis no stat cu gra d' illo
d' in parabola luc x° hō quida desce
debat ab ierlm i ierlcho et icidit
i latrones / Itez sopnus dat pena /
primo pena tpalis / scdo pena etnal
ut d' Richardus i diffiac pctinior
lis / et io abutetis iam i tpe surgēd
e pcatiz cfessio et penitē / deq° apls
hortatr nos dicēs hōa e ia nos
Hamphiori d' claracoe e sciēd qr
triplex e hōa · s3 culpabilis infssiois /
acceptabilis emendacois / et itollerabilis
dapnacois / Deprā hōa d' Job x° Qua pcam
ad hora pepsisti michi cur abiēgte
mea iudu me ee no pates / Secūda
hōa e deq d' cum scōrtu hōa est
iā nos et i cat' d' malicia vnis
hōe oblinioni facit luxuriē maioris
De tcia hōa d' pu̇ pmi̇ venīet hōa
iudicij eius / et ibide xviij° et ideo
sī hōa culpabilis infssiois eius pcavim9
tūc salte acceptabilis satisfactiois sit
emēdem9 / Unde bncs dico hois sunt
scdo vita hois brevis vcbis cpatur
sapie v° vbi d' nuccis transeunti navi
tūc vadenti / avi transvolanti et sagitte
transmuti et io monem9 pp'e ihat
vt vita brevissima vita nram emēdem9
et i illa emedacoe nos pparem9

ne in hora itollerabilis dapnacoīs
sine fine et etnalit' dapnem9 / Ultim9
dicēdu est de sopni acceptcoe vbi scie
ndum qr sopnus i mala signifcac est tri
plex / primus est delectacō mortalis pctōr
Scds est cupiditas tpaliu bonoz / tercius
sopnus est torpor negligēcie et
accidie / De pmo sopno d' in ps° illumina ocu
los meos ne obdormia / et prima
thess v° qui dormiunt nocte dormit
glosa nocte i i tenebris pctōz / De
scdo d' ps° dormiert sopnū suū et
ysa v° i doloribz dormietis et alibi
i delubris doloz dormiunt / notas volu
ta tpalia / Tertio d' pu vj° usq quo
piger dormis et qr hora e ia nos
de sopno surge / ideo primu sopnu amo
nent' pctōres surge / scdm scolares p
tertiu claustrales / Unde hec glamalop
gent' sopnis cparant' na sic i sopno
ceptone nichil apat' sic est i pcto per
destone ullius opus nitorium sunt / Et
sicut sopnus corpus delectat sic qui
tpalibz sunt delectabilit' vivunt / Et
sic dormietes ymaginacoes et ymagi
nes sopniat sz scharites vincētes omia
qz fantasmata contrectat / Unde aug9
d' das filij diciaz et sopniatos advive
pspicis / qui thesauros i sopno possidet
dormiens dives e sz aut evigilauit
pauper sz iveniet sz adomnia illa tpa
lia de quibz hōmines gaudet qr i sopo
gaudet / Unde glo° d' vile sopne qr
oia ista mudi tpalia vobis vilibus cparant'
qr d' ibide spes impij qr lanugo que
a vento tollit' et tanqz spuma gracilis
que a pcella dispgit' et tanqz memoria
hospitis vnius diei pterent / Unde tpa tpa
lia gaud' vot sopnus dicēs dormierunt
sopnu suu / Apls scrora dicēs omia

arbitratus sum inter scientia. Jacobus vapori compa-
rans dicens que est vita nostra vapor ad modicum
apparens. Job vento dicens memento mei quia
ventus est vita mea. Salomon vanitati dicens
omnia vanitas. Ideo et sapiens vir nichil
divicias reputavit et ideo apostolus ista con-
siderans hortatur nos dicens abiciamus tamquam
opera tenebrarum. Sicut corpus quod corrumpitur aggra-
vat ut nichil delectabile operatur per-
faciunt illa temporalia. Tercio dicendum de desi-
derium ab hiis sapientibus concitatum. In ipsa
concitacione dicunt quasi profundissima supplicatione
ut suum adventum dignetur in nobis mani-
festare adimplere dicentes veni domine
et noli tardare ut prophete tui fideles
inveniantur. Non sed prophete produxerunt
adventum suum carnalem sed illi dicunt
predicare adventum Christi spiritualem dicendo
cum Moyse Exodus dicens mitte quem missu-
rus es. Quibus verbis ponit quandam quasi fa-
ciunt supplicacionis efficaciam. Primo supple-
cantes devocius verbum promittentis implecio-
nem humilius postulant. Dicit enim primo nota-
ciones vero observe quod ibi est hoc faciens ro-
go quod tu ipse es et hoc est nobilissimum
et devotissimum genus supplicandi. Secundo
intelligi eos compungit. Mitte quem missu-
rus es. Unde nichil dicit ita firma spe
sic vitas promittens. Quod tu tamquam ipse
dicit promittere non posse solvere quod pro-
misit vel quia mendax est vel quia impo-
tens est vel quia nesciens est. Quia omnia
longe sunt a deo. Ipse enim firmissime proprie
elegit suas votum vovit quod promisit im-
plevit et nunc facies sicut promisisti
deo tuo. Primo secundum est quod ipse promisit
tempus ipse implebit et nichil productum
sit potest nunc impedire. Vita dicit vite
eius dicitur Ubi sunt antique misericordie tue domine
et in psalmo ipse precedit delabiis meis
non faciam irrita. Secundo et potestate
dicitur tercio primo illius potestate plenitudine et
in psalmo omnia quecumque voluit fecit. Item tercio dicit

scienciam. Deus deus vanus potens sicut est
hec. Secundo supplicacio traxit deum in fortis-
sima et fidelissima exaudicione que te-
net apostoli supplicantes humiliter. Que
humilitas deum ad se traxit ad sui
permansionem quod nobis concedat etc.

Dominica secunda adventus.

Quecumque enim scripta sunt ad nostram doctrinam scripta
sunt ut per patientiam et consolacionem
scripturarum spem habeamus. Deus
autem pacis et solacii det vobis idipsum
sapere in alterutrum secundum Jhesum Christum ut una-
nimes uno ore honorificetis deum et pa-
trem domini nostri Jhesu Christi. Propter quod suscipi-
te invicem sicut et Christus suscepit vos
in honorem dei. Dico enim Jhesum Christum ministrum
fuisse circumcisionis propter veritatem dei ad con-
firmandas promissiones patrum. Gen-
tes autem super misericordia deum sicut scriptum est
propter hoc confitebor tibi in gentibus domine
et nomini tuo cantabo. Et iterum dicit lau-
date dominum omnes gentes et magnifi-
cate eum omnes populi. Et iterum dicit le-
tamini gentes cum plebe eius. Et iterum Ysa-
ias ait erit radix Yesse et qui ex-
urget regere gentes et in eum gentes
sperabunt. Deus autem spei repleat vos
omni gaudio et pace in credendo ut
habundetis in spe et virtute spiritus san-
cti. Ad Romanos XV. Sicut dicit quod auctoritas
pertinet ad instructionem nostram et tangit
quadruplex auctoritas. Primo utilitas sacre
scripture scilicet doctrina quia tollit ignorancie
tenebras et pacientia quia angustias et ut per pacien-
tiam consolacio quia in tribulacione hominis misere
ibi et consolacio certitudinis quia dilatationem
parat in spe habeamus. Secundo dicit quia
dicit hoc quod dicit quod ad nostram utili-
tatem quecumque enim scripta sunt dicit in libro sacro
Unde apostolus non dicit eius scripta sunt.

sit scripta d'. 7. Io. 7° Sic nescit litteras qui
doctus ignorat. Ad nostram doctrinam scripta sunt
dicit n. scripta divinitus inspirata utilia ad do-
cendum ij ad Thi. iij° Ad nostram doctrinam di-
co ut per patientiam et consolationem scripturarum edocta
in libris in quibus scribuntur exempla patientie
et ipsius utilitas sic etiam dicitur Iac. v. exemplum
accipite fratres laboris et patientie prophetarum et
consolationem scripturarum Unde scripture consolantur nos
et consolati hominis [?] prima Macha. xij°
habentes solacia libros sanctos qui sunt in manibus
nostris maluimus mittere ad vos spem habeamus
spes cum compromissionibus scripturarum concipitur
ps. memor esto verbi tui servo tuo in quo
michi spem dedisti. Notandum quod illa que
scribuntur quedam scribuntur ad instruendum
fidem Ioh. xx° Hec autem scripta sunt ut cre-
datis apok. xxi° scribe quod hec verba fide-
lissima sunt. Quedam scribuntur ad ostendendum
caritatem prima Macha. xiiij° scripserunt ad
eum tabulis ereis renovaverunt amicicias
Alia spe ut hic per patientiam et consolationem scripturarum
spem habeamus Alia prudencia eccl. xxxviij
sapientiam scribe in tempore vacuitatis et vacationis
Alia temperantia act. xv° scripserunt apostoli eo-
rum ad fidem ut abstinerent ab ymolatis
simulacrorum et sanguine et fornicatione
et ea que vobis fieri non vultis ne faciatis
Et ibidem dicitur tunc placuit senioribus et
apostolis cum omni ecclesia Alia fortitudinis prima Ioh. ij°
scribo vobis iuvenes quod fortes estis et
verbum dei in vobis manet et vicistis malignum
Et ysa. viij dicitur sume tibi librum grandem et scribe
in eo stilo hominis Alia iusticiam Ier. xxxvj°
tolle volumen libri et scribes in eo omnia verba
que locutus sum tibi adversus Israel et Iuda et ibi
comminatur quod nisi iuste vivant punientur et
prima Ioh. ij° filioli hec scribo vobis ut non peccetis
Dicendum est quod apostolus intelligit de hiis omnibus que
dicuntur et vult ostendere quod omnia que in omnibus libris
scripta sunt non propter illos esse scripta de quorum gesta
et facta ibi narrantur quia illi non carent ea
laude quod olim iam mortui comprobat sed
propter nostram salutem ac futurorum ut ha-
beamus exemplum fidei et bonorum operum
et quod possumus cognoscere quibus operibus
deo placere valeamus et quibus ad iram
indignationem ipsum provocamus ut videlicet dili-
tes capiamus et declinamus vitia et qua-
liter patientes insideliter esse debeamus
quod cum precepit Abrahe quod Moysi scripsit
illum obedientem fuisse et quod laudavit
illum deo placuisse quecumque igitur scripta sunt
sive in lege et prophetis psalmis et reliquis
scripturis ad nostram doctrinam scripta sunt ut nos
inde doceamur qui ad fidem venimus quo-
modo per patientiam scilicet proprietatem priorum edocti
patienter adversa humiliter portamus et
per consolationem scripturarum spem habeamus i. exspec-
tationem futurorum bonorum teneamus Videamus
ergo quomodo ea que scripta sunt in omnibus libris
pertineant ad nostram doctrinam. Sicut legi-
mus populus Israel de Egypto egressum per mare
rubrum subducto Pharaone et Egyptiis
submersis in mari Deinde deus dedit eis data
manna de celo largiter et per multa prelia
contra hostes viriliter peregit terram promis-
sionis ingressum sumus unde docti et doce-
mus per Egyptum et intelligamus mundum per mare
rubrum baptismum quem consecratum est rubore sanguinis
Christi per Pharaonem dyabolum per Egyptios origina-
lia et actualia peccata que in baptismate
pereunt et delentur per petram Christum per
aquam doctrinam ipsius qui de se ipso dixit
qui sitit veniat et bibat vel iustitiam
incarnationis redemptionis nostre per manna
verum corpus Christi quod continue a fidelibus
sumitur in ecclesia per prelia que illi sustinue-
runt certamina et bella que habemus adversus
demones per quam demones debellamus
sic vite in fide per mansiones incedimus
venientes ad patriam celestem que significatur
per terram promissionis de qua ps. dicit
credo videre bona domini in terra viventium
hanc terram i. soliditatem eterne patrie
non nisi veri israhelite accipient et item
dum legimus Abrahe fidem et obedientiam beati
Abrahe et patriarcharum quomodo obedivit vo-
ci dei quando voluit filium unigenitum

ymolac no dubitas de pmissione qua
dixit ei deus in ysaac vocabitur tibi
semen / tunc demum fide illius imitare
ri qui filii eius dicuntur p fide / et
paciam et obedienciam non deficientes in
tribulacionibus Vnde dn legitur libro Job
quod fuit esse percussus et flagellatus filiis
et filiabus et sba priuatus vlcere pessimo
percussus testa saniem radere qui prius
patientissimus fuat potentissimus regnum et quo omnia ia
adusa [illegible] sustinuit / propter quod iam
meruit sanitatem recipere et omnia dup
licata que amiserat et insuper futura p
mia / deinde cum Job magna consolacionem
recipe et si alii nobis talia euenerit tunc
demum esse meores patris eius et sui ymi
tatores esse dicetis ei eo sicut deus
placuit ita factum est sit nomen domini
benedictum / talia et huiusmodi fortia cotinue
c eius voluentes / deinde eum habe
re firma expectare gaudia futura bo
norum Deus autem pacie ad supportandum
infirmos allegauit debitum proposuit hoc
Hic iam addit oronis suffragium Vbi
tta paciam quod implorent tangit quatuor
tas . s . actore . ibi . Deus pacie et solacii
ibi materiam det vobis forma ibi scdm
ihesum xpm finem ibi vt vnanimes Primo
est deus autem etc . p . dicet scripta est ad
hoc ad dominum est / et to deus pacie sup
ple datur ad phil i vobis donatum est
non solum ut in ipso credatis sed eciam
ut pro illo paciamini / et solacii i consol
quia qui consolatur nos in omni tribulacione
nra / et det vobis sape . i . sentire idipsum
. i . in differentur in alterutrum . i . consorte
ut quod vnus sentit alter senciat ii
ad Cor vlo exhortamini et idem
sapite / et hoc scdm ihesum xpm . i .
doctrina xpi non scdm doctrina hereti
corum q est falsa et p diuersos errores
diffusa / vt vnanimes Hic tangit

finem pacie et notatur triplex vnanimi
tas Primo cordis ibi vnanimes Secundo
oris ibi ex vno ore tercio operis ibi ho
norificetis Dicit ergo vt vnanimes idest
eadem voce sicut in primitiua ecclesia ha
bebant cor vnum et animam vnam
in deo vno ore idest eadem voce
confessione pro confitemini deo quoniam bonus
honorificetis deum . idest . illum qui est
deus essencie vnitate et patrem
idest illum qui est pater personali proprie
tate domini nostri quantum ad diui
nitatem ihesu xpi quantum ad humanitatem
vnde ipse est deus potestate cre
acionis ipse est dominus gubernacione incar
nacionis ipse est ihesus officio saluacionis
ipse est xpus plenitudine vnccionis
Notandum quod multa scripta sunt ad
nostram vtilitatem et primo veritas
katholica ad credendum Joh xxo
Hec autem scripta sunt ut credatis Secundo
precepta diuina ad operandum exodi
xxo vbi agitur de tabulis scriptis et
tabulis / et de vio xxxio Scribas ea
super postes et ianuas domus tue ut
multiplicentur dies tui Tercio beneficia
diuina ad laudandum ps scribantur hec
in generacione altera Quarto iudicia di
stricta ad timendum daniel vo vidit
daniel manum scribentem in pariete
. mane . techel phares . mane . i . nu
meratus . thechel . a . appensus uel appe
sum phares . idest . diuiso Quinto
scripta sunt peccata humana ad eru
bescendum Joh viii Ihesus autem in
clinans se digito scribebat in terram
et dicitur quod scribebat peccata et adulterium
accusancium mulierem Sexto scripta
sunt gaudia ad appetendum
apok iii scribam super ipsum nomen

dei mei et nomen civitatis nove Ierusalem
et Apoc. 2o dabo illis calculum candidum
et in calculo novum nomen scriptum. Sep-
timo sanctorum exempla ad imitandum. ter-
cij regum 11o reliquum verborum sermonum et
omnia que fecit et sapiencie eius ecce uni-
versa scripta sunt in libro verborum Salomonis
et Exod. 28o duodecim nomina filiorum Israel
sculpta erant super lapides onichinos.
Octavo glorie premia ad accipiendum. Apoc.
14o scribe beati mortui qui in domino
moriuntur. Nono gehenne supplicia ad
detestandum. Job 13 scribis contra me
amaritudines. Decimo obligaciones subditorum
ad obediendum. 1 regum 10o locutus est
Samuel ad populum legem regni. Undeci-
mo documenta iustorum ad intelligendum.
Job 19o quis michi det ut scribantur
sermones mei. Secundo quod suscepit hu-
manum ut infirmos sanandos suscipi-
at et ad meliora promoveat. Et
tangit ita experiencia cuius est ad
hoc quod sit medicorum scilicet quod agendum
sit qualiter et quo fine. Primo ergo
ponit exemplum ipsi de susceptione tam in-
deorum quam gentilium dicens Christus suscepit
.i. dicit ita unanimes honorificetis
deum propter quod sicut deum honoretis.
Suscepit nimirum infirmos ad sa-
nandum sicut et Christus suscepit vos infirmos
unde magnus valet medicus quod magnus
ubique iacebat egrotus. Ps. exaltabo
te domine quoniam suscepisti me. Et Rom.
suscepit Israel puerum suum. Luc. 1o Secundo suscepit
eam hoc in honore dei .i. deus ut in
vobis honoretur deus. Dico enim Christum
hic probat susceptionem iudeorum
a Christo. Et dicit quod Christus est minister circumcisionis

quod minister circumcisionis/ inquit vel propter
veritatem dei/ verus stabilis ad con-
firmandas promissiones/ patrum. Dico quasi
diceret et utrosque suscepit vos scilicet iudeos
et gentiles quia primo patribus dederat.
Dico enim Christum Iesum ministrum id est apostolum
et predicatorem fuisse circumcisionis id est
propter circumcisionem iudeorum ad quos cor-
poraliter et principaliter missus fuit. Math. 15o
non sum missus nisi ad oves que perierunt
domus Israel. Et hoc propter veritatem dei
predicandam et ostendendam et promissiones
complendas unde deus est verax. Ad
Rom. 3o Propter veritatem dico ad confirman-
das promissiones patrum quod scilicet complebuntur
sicut locutus est ad patres nostros
Abraham et semini eius. Gentes autem super misericordiam
hic probat susceptionem gentilium et dicit
gentes autem dico super misericordiam exhibitam
sibi sine precedenti promissione debent
honorare deum propter misericordiam eius placere
[illegible] assumpta fuit ex misericordia
et gratia quia sine promissione receptio
iudeorum fuit ex debito propter promissiones et
[illegible] [illegible] et ad [illegible]
recipit misericordiam et complevit honorem
aliter esset ingratus super misericordia. Dico sicut
scriptum est scilicet de gentium assumpcione propterea
ubi ponitur duo scilicet confessionem laudis
sive scilicet evidencia et leticia confiteri gentes
[illegible] evidenter ut dicitur confitebor tibi
in gentibus letantur in psalterio et nomini tuo
dicit quod propterea illud gratia et id quod precedit
ipse deus qui das vindictam in me et subdi-
dis populos sub me propterea confitebor tibi
in gentibus .i. faciam tibi gentes confiteri vocem
laudandi. Unde [illegible] loquitur ut capitur in
[illegible] o domine propter hoc confitebor
tibi deus et nomini tuo cantabo cordis [illegible]

tando idest facia et cantate cantica laudis
pro caritate deo cantica nomini con
fitebor vos ipse pertinet ad divinitatem sed can
tate pertinet ad humanitatem quia nomen est
illud quod vos est nota et divinitas
hominibus et noluit per humanitatem assum
tam et ideo apostolus tangit articulos perti
nentes ad divinitatem et humanitatem et iterum
dicit et in secunda auctas ad confirmandum super
positionem generum et dicitur secundum dicta scriptura
ysa lxv ubi homo exultabo in ierusalem
et gaudebo in populo meo vel ysa xxx
xxv ubi heremus letabitur deserta et
in via et exultabit solitudo vel
secundum beda scriptum est de ut cxvii
ubi dicitur laudate gentes specialiter
cuius dicit quod letamini gentes assump
te ad populum et cantate cum plebe eius
idest cum iudeis unde secundum est unum
ovile de gentibus et iudeis joh x
fiet unum ovile et unus pastor
vel aliter legitur ista littera scilicet deus ad
parte ecclesie ubi modo prius scripsit secundum
gen xlix benedictionem ipse apostolus ro
manis ubi gratia sicut ysaac benedixit
filiis suis esau et jacob et postmodum
jacob duodecim patriarchis et moyses
xii tribubus filiorum israel deus est dicitur
deus iustitie eo quod ipse tribuit iustitiam
omnibus qui merentur iustificari et in cor
dibus eorum habitat qui in adversa pa
tientiam prestat vel deus consolacionis
quod ipse solacium prestat in cordibus et
in illorum cordibus habitat dignatur qui aliis
tribulationem impendere student vel qui
aliorum pacis consolationem accipiat in ad
versitatibus constituit deus in pacis
et solacium det vobis idipsum sapere in alt
terutrum ut unum sentiatis de fide spectat
caritatem et quod unus credit hoc spectat alius
credere et quod ipse bonus homo ratio despicit
esse i quod vir venire homo optimus ipsius et
et sicut diligit illum et ita credat se
diligi ab illo et bene addit secundum ihesum christum
id est secundum voluntatem ipsius christi quia multi sen
tiunt unum et diligunt se non secundum ihesum christum
sed contra sicut heretici qui senciunt unum
errorem et est talis hereticus et sicut
sunt illi qui non causa amoris sed propter tempora
lia beneficia alios diligunt vel qui dili
gunt illos qui in malicia cum eis con
cordant et sequitur ut unanimes idest
unius intellectus atque consensus vel unita
vino intellectu atque consensu vel una
fide et uno ore idest una confessione
honorificetis deum et patrem domini nostri
ihesu christi non deus sed dominus est
ihesu christi sed pater secundum divinitatem
sed qui cum ihesu christo secundum divinitatem
maria illum genuit coctum et consubstanti
alem sibi autem omnia scilicet quod secundum humanitatem
quia contuit illum ante tempus in vita
aequalis huic quod tunc glorificamus
cum cuius fide sincerissima tenemus
et corde cum intellectu confitemur cum
unum deum esse et fide quam habemus
bonis operibus exornamus dicit ille sal
vatorem videat opera vestra bona et
glorificabunt patrem vestrum qui sunt supple
de vobis honoris suscipite invicem si
cut christus suscepit vos scilicet in honorem
dei nunc apostolus loquitur de infirmis
fratribus in fide propter quos suscipi in affini
tatem cum tranquillitate dicens in fir
mitatem assumite quod est etiam vobis dico ut
suscipiatis in caritatem asseri fratres addit
his firmos in fide nec scandalizetis
eos suadentes ut comedant cibos
quos ipsi detestantur quia in iudeos sicut
et christus suscepit vos ad fidem suam in hono
rem dei patris ut deus sit laudatur
per vos dico quod christus ad fidem suam dignatus est
iudeos suscipere blasphemantes gentiles
ydolatras et omni inmundicia plenas
multomagis debemus fratrem nostrum infirmum in fi
de caritati ad te colligere et non contristare

nec scandalizat Dicis enim istum populum
fuisse misteriis circumcisionis scilicet duplicis
carnalis et spiritualis quam virginibus misteriis
competit / et in se suscipiendo et aliis
dando usque veniret in mundum / scilicet in
carnacionis misterium propter ut observaret
a patribus promissa in semetipsos suscipiendo
scilicet post adventum suum ut ostenderet legem
iustam sanctam et bonam / sua mittens apostolos
ad predicandum non dixit ite predicate cir
cumcisionem sed suadam / sed ite predicate
evangelium omni creature Dicit Et iterum
laudate / hoc est tercia auctoritas ad idem
ubi primo hortatur gentiles ad lau
dandum deum secundo populum iudaicum ibi
et magnificate / primo dicit et iterum psalmista
dicit david laudate dominum omnes gentes
scilicet barbare greci et latini Unde ma
lachie 1° dicitur / a solis ortu usque ad oc
casum magnum est nomen meum in gentibus
et magnificate eum omnes populi glo
riosum tribus unde videri specialiter dicit
populus nam sicut dicitur populus est multi
tudo racionalis unius iuris consensus et utili
tatis communione sociatus et tales erant iudei
post nos autem populus eius [illegible] in
psalmo dicit nos autem populus eius et oves Et
rursus ysaias ait hoc est quarta auctoritas
ad idem in qua inducitur christus gentibus
suscipiens ut primo expresse nominatur
cum quod erit radix david ut dicens
regimen potencie quod exsurget regere
gentes ut dicens quod expectacionem gencium
gloriam quia in eum gentes sperabunt Dicit
quoque et rursus ysaias ait erit ra
dix genealogie regalis secundo dicitur radix
quod sicut radix latet sub terra et non apparet
sub terram sed magis illud quod ex radice
procedit [illegible] hoc apparet sub terra sic
yesse quod latuit sub terra quod non fuit rex
sed homo popularis / ex ipso tamen reges processerunt

cuius radicis arbor fuit david quem pera
vit [illegible] ligno fructum protulit scilicet christum
et de hac radice erit ille qui exsurget
surget idest ex sepulcro scilicet a morte
et ipso in [illegible] regere gentes idest et
bonis operibus Et in eo gentes [illegible]
sperabunt quam pereunte / ipse enim est expec
tacio gencium Et aggei 2° veniet de
sideratus cunctis gentibus Deus autem spei
hic [illegible] orat ut predicta faciat scilicet
ut suscipiant se adinvicem et gaudeant
et primo orat quod repleantur plenitudine gau
dii quo ad nos / pacis quo ad proximum
spei quo ad deum / virtutis quo ad opus
meritorium dicit ergo Deus autem q. d. mo
neo vos adinvicem suscipere Deus autem
spei scilicet dator vel qui est premium
post spem [illegible] omnes [illegible] re
pleat vos omni gaudio idest spirituali
[illegible] futuri gaudii Ad philippenses ultimo
gaudete in domino semper et quod sine pace
non est gaudium ideo et addit pace
supple [illegible] reddendo Cum istis tribus
repletur anima quod concupiscibilis repletur
gaudio irascibilis pace / et racionalis autem
fide repleatur [illegible] ut perfecta
vita habundetis in spe .i. certiores sitis
ad ista speranda vel de vita tenenda quia
spes est certa expectacio future beatitudinis
et virtute scilicet spiritus sancti .i. fortitudinis future
bone operacionis quia dat spiritus sanctus
post verba domini celi firmati sunt et spiritu oris
Ultimo notandum quod [illegible] plenitudo et
primo [illegible] quod ipse deus replet et
[illegible] quod [illegible] gaudio et pace repleat
et [illegible] ut habundetis in spe et spe
quod et virtute spiritus sancti / primo [illegible]
plenitudo actorum / [illegible] materia / tercio
[illegible] / quarto [illegible] anima que repletur

Super illa verba Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse
circumcisionis quod intelligitur et tenetur de spirituali circum-
cisione i. de gratia baptismali. Unde circum-
cisio spiritualis est expoliacio viciorum que
fit per baptismum cuius ministrum Christus exhibuit
in se ipso. Christus enim baptizatus a Iohanne et
aliis dando unde primum ministravit ea
aliis quia baptizavit apostolos et alios
ad se confluentes venientes dicitur Iohannis
quod Iesus baptizat et discipulos quos eciam
misit ad predicandum dicens Matthei ultimo Ite docete omnes
gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et
etc. quo Christus fuit minister circumcisionis spiritualis et
ita eciam ministrat eandem circumcisionem
dimittendo peccata baptismate. Vnde ministerium
tingendi corpora tradidit suis fidelibus
potestatem autem dimittendi peccata sibi ipsi
reservavit. Sicut baptista ait Ipse vos
baptizabit in spiritu sancto. Ad confirmandas
promissiones patrum i. ut confirmaret deus
per promissiones suas quas locutus est
ad patres nostros de salute gentium dicens
Abrahe In semine tuo benedicentur omnes
gentes etc. ut verax appareret complen-
do promissiones de salute gentium eis factas.
Gentes autem super misericordia etc. quia
gratis sine ullis meritis precedentibus vocati
sunt ad fidem et acceperunt donum peccatorum
remissionem. Nam cui plus dimittitur plus
debet diligere. Sicut scriptum est Confitebor
tibi in gentibus domine etc. Unde propheta loquitur
hic in persona filii dei Christi obedienciam ad
fidem venientem deo patri gratias referens.
Deo quo clarificat filius patrem quia equalis
est ei in omnibus. Respondetur quia in gentibus
credentibus laudat et glorificat illum
unde cum gentes laudant et glorificant
deum patrem tunc filius dei laudat illum
corda et ora gentium cuius sanguine
redempti sunt. Et iterum dicit propheta quia in
multos populos et gentes confidenter diligasti.
Confitebor tibi domine et glorificabo te
per has gentes. Et nomini tuo cantabo
i. nomini deitatis tue laudabo. Et iterum
dicit scriptura Letamini gentes cum
plebe eius. Unde Moyses contendens complere
prophetiae ad tempus vocationis gentium hor-
tatur eos ut laudent deum cum plebe
Israelitica que olim sola plebs dei vocabatur.
q.d. o gentes electos ex filiis dei per eius
passionem estis recepti et per eius baptismum mun-
date ab omnibus peccatis. Propterea vos in
affectu caritatis credentibus ex Israel et letamini
spirituali leticia. Et iterum Laudate omnes
gentes dominum. Hic apostolus comparans al-
loquitur universitatem gentium ad fidem Christi
conversarum et eos cum eius gratia sunt re-
dempti. Magnificate eum omnes populi. Hor-
tatur iudeos ut gaudeant de salute
gentium. Et vos omnes populi i. iudei mag-
nificate deum i. magnum predicate propter
salutem cognatorum vestrorum gentilium et
propter ineffabilia magnalia que nobis contulit
adiciens antiquos consentes gentibus quanta
et qualia vobis promisit. Et rursum
Ysaias ait Erit radix Iesse. Iesse dicitur
alio nomine Ysai pater David de cuius proge-
nie ortus est Christus secundum carnem de Maria
virgine. Et ideo erit radix Iesse etc. quod
dupliciter potest intelligi. Unde Iesse est
radix David vero filius eius est arbor
Maria virgo est ramus eiusdem arboris
flos vero huius arboris est Christus qui de se
ipso dicit Ego flos campi. Huius autem
flosculi scilicet Christi Iesse fuit radix quia
sicut flos procedit ex radice arboris ita
Christus secundum carnem ex Iesse originem
traxit. Aliter intelligitur radix
Iesse est Christus verbum dei patris qui creavit
Iesse quia omnia per ipsum facta sunt. Unde qui
secundum carnem ex Iesse originem duxit
ipse utique secundum divinitatem radix et
creator existit. Unde Iesse assumptus
est in unum hic est ubi ubi est substantiam quia
ideo dicitur radix erit. Erit enim ab eodem

verbo substantivo venit / et ponitur pro presenti
semper cum igitur in eum credit qui dixit ad
moysen / qui est misit me ad vos / id est
variabilis dicere potest / est in .i. credo in eum
qui semper est / et ipse est in deus et erit
Et dicit aliquis quare propheta dixit
erit radix iesse / et non dixit erit bonus
vel obtulit cum tamen illi fuerit pro tempore ysayi
Attendendum quod quia propheta iste dixit ut ostenderet
dominum ihesum christum de progenie regali secundum
carnem descendere qui tamen secundum spiritum ge-
nitus est a deo patre rege regum et domino
dominantium Tercia nota quod dicit erit radix
iesse sub verbo futuri temporis loquens de christi
nativitate que adhuc erat futura cum
illa predixit / erit igitur radix iesse id est
christus secundum humanitatem / et ipse propheta
est qui exsurget nascendo pueriliter
vel a mortuis resurgendo regere gen-
tes Unde postea regit et gubernat gentes
in se credentes et defendit illas
ab insidiis demonum et omnium adversa-
riorum Quia ipse in eum sperant Deus autem
episcopus quod propheta dicit in eum gentes spera-
bunt apostolus assumpsit occasionem ut
diceret eis hanc benedictionem Deus autem
spei qui tribuit spem futurorum bonorum
sibi credentibus / repleat vos omni
gaudio spirituali et pace id est concordia
et amore fraterno in credendo ut cre-
dentes in eum qui vos per passionem suam
pacificavit deo patri ut sitis et ipsi
inter vos dissidentes et abundetis in spe
et virtute spiritus sancti id est ut per virtutem spiritus
sancti plenam habeatis spem eterne remune-
racionis eiusque dono atque auxilio sub-
levati virtute tocius boni adipisci
mereamini quod concedat nobis qui vivit cum

Sic · nos · existimet · homo ·
ut ministros christi et dispen-
satores misteriorum dei Hic iam que-

Dominica tercia in adventu

ritur inter dispensatores ut fidelis quis
inveniatur Mihi autem pro minimo est ut a
vobis iudicer aut ab humano die sed neque
me ipsum iudico / nichil enim mihi conscius
sum sed non in hoc iustificatus sum / qui autem iudicat
me dominus est Itaque nolite ante tempus
iudicare quoadusque veniat dominus
qui et illuminabit abscondita tenebrarum
et manifestabit consilia cordium et tunc
laus erit unicuique a deo prima ad corinthios
Cum ad dominum venturus apostolus corinthios
convenerunt ministri id est minores officiales
domini mundaci ut indicant habet littera
admonendum / dispensatores vero id est superiores
officiales / vite nostre pro ... ut convenerunt
propter admonendum littera venit habeat ad
eosdem ita apostolus in hac epistola mittit
nos et prelatos omnes clericos et prelatos
ecclesiarum ad deum iam primo hortatur ut
simus ministri et dispensatores fideles ac
prudentes domini cum venerit ista attestatur
ibi quo adusque Secundo hortatur nos
ministros ad dominum ostendit cavendam
ideo ut dispensatores ad futurum opera
perpendi ut preparamus recipiamus dominum
venturum et apud nos nos ipsum equi-
libus pueris opem mittamus Dicit igitur Sic
nos existimet homo quasi dicat consequens
est quod plus deo est auctor gracie nos
ac admittes tamen ministret ideo sic nos
existimet homo per quibus unusquisque ho-
mo est de homine bona sentire ut
ministros non ut deos vel ut dominantes
in clero quamvis ad officium sic pertinet non
ut dominantes in clero ministros nos
christi non antichristi ut prelatos nec ad corpus
christi non unum sed ministri patiamur iusti-
ficatur sed ministri iusticie Cum deus
esse boni ministri et domini constitue-
rimus quod si neglexerimus ministri
christi non esse possumus Unde dicit deus

petit a nobis ysa. 1° dicens lauamini et
mundi estote et dispensatores .i. distributores
et adiutores ministrorum dei .i. sacramentorum diui
norum vel ecclesiasticorum officiorum Vnde scilicet
et qui hoc nomine bonorum no(mi)n(e) dicit Sic nos con
sistimus homo et officium habentem. Vnde addit
ut ministros christi et. Vnde officij debitum
non probat ut dispensatores ut sit sa
mos cum castitate aut etiam cum pietate / et sere
mus et commercia. Secundo quod non sufficit
simplicitas primus ministri .s. per optime puritate
sed est virginum quod post tale actum sumus dis
pensatores misteriorum et domini nostri datorum
virtute confessionis sacramentalis magna dona
et virtute singula confundit et te bene
dispensamus tunc ea ociosa non dimittit
sed sunt ea agimus virtuose nam penitendo
frangimus peccata confessionis et primis causa
gracia et essencia sunt / aqua sancti et a(n)i
ma sanctitatis fides virtutis forta intellectu
sperancia et incomprehensibile fortitudo in
mestibile sed tunc horum ministrorum boni
dispensatores sumus qui a fide christiana
deuota oracione a castitate summa misterij
a sorte insperciam et adiuuant et atparencia
modesta et corporis et quod i(n) se sit vos
modus et vnus ordo in sermo intendat
spiritualiter quod est opus ministrorum / Secundum dis
pensat dictam diuina officia beneficia
vero primo quod est opus dispensatorum
duo ostendit ysa 1° vbi primo monet ad
docendum agenda dicens lauamini et mundi
estote / dicit vnde ad diuinam graciam dispen
sandam / iudicate pupillo / probat vero / et
si conuenite et cetera / hoc enim doctrina
doctrina quam nobis tradidit apostolus composita
composita componit et ut nobis bonus dominus
et statim sermone huius temporis sub quo dicens
esse si aliquis nunc seniorem sum in
domini sua suscipere debuisset ab omnibus
sordibus et immundis vbique ipsam
domum mundasset et sic hoc respicit summum
et opus ministrorum ad quod apostolus me vi
tamen tunc dicit sic nos consistit homo dicimus
prodit dominus et quamuis honesta
et necessaria esset summa possibilitate
parare studuisset et hoc respicit apostolus sunt
ut dispensatores quod tunc honesta preparamus
et que necessaria que domini acceptam per
mundicia confessionis honorifice recipi
mus et per bona opera caritatis et
hoc apostolus tangit cum dicit et dispensatores
Pro quibus omnibus ut quod verus minister
et dispensator debet habere intellectum et
prudencia / i affectu iudicia et communi
sis fidelitate / et operibus hijs relucet
bona Sed non quod multi male dispensant
ministeria dei .i. ecclesie quod tunc contra sic expedit
tunc sint pauperum tunc / multi pompe expe
dit ea in superfluitatibus contra quos dicit mathei
xv° Non est bonum sumere panem filiorum
Item ecclesiastica beneficia quod dat ea sanguini
meo contra quos dicit michee iii° Ve vobis
qui edificatis sion .i. ecclesias in sanguinibus
.i. in cognatis Item dispensat male ecclesiasti
ca sacramenta qui dat ea notorijs et pu
blicis peccatoribus contra quos dicit mathei vii° No
lite sanctum dare canibus Item male dispensat
sacramenta qui vendit ea ut dicatur gratis da
te gratis accepistis Item ecclesie docuit quod
non dat ea pupillis prius ysa xx° iij°
Canes muti non valentes latrare Item ecclesie
iudicia quod non conueniunt in iniuriam
pauperibus ysa 1° pupillo non iudicat et
causa vidue non ingreditur ad eos / Alle
legi sermonis huius Sic nos existimet homo
Nota cuius intellectum est sciendum quod propter carnem
tempore predicacionis apostoli venerunt ad fi
dem quidam qui prius conuersi apprehendit apostolo
inimicus pertinebat de illo quam dignum
erat quasi non esset tante dignitatis et gra

sicut alii apostoli qui dominum secuti sunt scilicet petrus
et alii qui predicacionem domini audierunt. Ipse
autem paulus a domino presencia carnis non est
vocatus et despiciebat ipsum et persecutorem
et ideo doctrine predicatorum populus honora
tos preponendo apostolos qui ei blande loque
bantur et ponebant eos ante paulum quia vita
et predicacio eorum vicia redarguebat quod
apostolus sciens intencione corripit iam quod quilibet dum
audiens quid deberet sentire de ipso quod
deus ipsum elegerat ad dignitatem apostolatus dicit
Sic nos existimet homo scilicet me et barnaba
et sosthenem. Existimet homo scilicet corin
thius vel quilibet alius ut ministros christi quasi
diceret vos corinthii nolite nos despicere
et spernere eo quod nos non sumus vocati ad
a deo in presencia ut alii apostoli quia ego
et barnabas non predicamus alia quam que
illi predicant et qui illos secutus adhuc
de mortalibus vocavit et docuit. Ipse utique
in celis me in terris vocavit ad gratiam apostolatus
et eadem unctione in celo revelavit
quod illos in terra docuit ut petro ut me
et barnaba filios christi existimet sed
ut ministros christi qui vobis evangelium
ministravimus. Minister christi est qui preceptum
illius servando ipsum imitatur sicut ipse
dixit qui michi ministrat me sequatur.
Et ille est minister christi qui evangelium
eius predicando aliis ministrat sicut
paulus qui scribebat predicabat et mi
nistrabat. Et ille ministrat christo qui bo
na temporalia christi amore pauperibus
erogat quod est apostolus attendens
non solum de alienis pauperes susten
tavit sed etiam de hiis que labore manuum
acquisivit. Sequitur: Et dispensatores misteriorum
dei. Quidam codices habent ministrorum sed
melius est dicere misteriorum dei. Nam si
dixeris ministrorum sensus erit quod tantum ad
disponendos et ordinandos gradus
ecclesiasticos sunt vocati scilicet episcopos presbiteros

diaconos ceterosque ordines quos ministeria
ecclesiastica appellant. Sed si dicis dis
pensatores misteriorum intelligimus eos
electos ad dispensandum suis auditoribus mi
steria et sacramenta novi et veteris testamenti
et primos ordines ecclesie sicut alii apostoli ita et
ipsi ordinaverunt. Dispensatores quoque fuerunt
quia sicut aliquis paterfamilias eligit dispensato
rem in domo sua qui servis suis secundum suam
voluntatem pecuniam suam bona distribuit
quibusdam plus quibusdam minus quibusdam
hora tercia quibusdam hora nona sic christus elegit
paulum et reliquos quibus misteria ewangelii
sui secundum qualitatem auditorum distribueret
pro personis et quantum capaces essent et illorum
erat alta et profunda misteria divinitatis
aperte committeret simplicioribus vero simpli
cia que capere possent quod utique apostolus
fecit sicut ipse met dicit sapientiam loquimur
inter perfectos et corinthiis tamquam parvulis
dicit tamquam parvulis in christo lac potum dedi
vobis non escam. Et ecce illorum misteriorum dominus
ipse erat dispensator quoque a suis au
ditoribus se volebat haberi quod ipse esset
minister christi et dispensator sacramentorum domini
in quo [illegible] non tantum secundum virtus fulgebat
Hic iam queritur inter dispensatores. Hic
ostendit quod de istis vero apostolus male
sentiebat quod putabat eos esse dispensatores
et fideles dicens Hic iam queritur quasi diceret sed vobis
experimentum est secundum scilicet id est inter nos corin
thios iam id est inspiciunt comprobandum esse an tu
divinum iudicium secundum glosam queritur quasi a
nobis quis inveniatur inter dispensatores
ut fidelis quasi diceret vos non creditis aliquem
illorum preter christum vel istius hominis misericordes
vocant aut fideles quo inve
niat et hic christum impossibilitas fidelis
est. Alii secundum hanc eandem legunt
illam literam interrogative secundum librum augustini
dicit quod potius legenda sit affirmative

sicut ipsi per se manifestabunt. Unde hic iam
queritur scilicet queritur id est a deo queritur ut
fidelis quis inveniatur. Sicut inter alios dispen-
satores fuit Christus et Barnabas. Unde
pseudo apostoli qui deceperunt eos non fuerunt
fideles dispensatores quia a fide et
doctrina Christi discordabant. Ita Iudas non
erat fidelis dispensator quia adul-
terabat verbum dei et defraudabat. Paulus
autem fidelis dispensator erat quia
sicut ex deo ita coram deo in Christo lo-
quebatur. Unde notandum quod ille est fidelis dispen-
sator animarum qui non predicat alia
quam que in scriptura habentur sine errore
et mendacio et qui non querit suam
gloriam ut ipse laudetur ab auditoribus suis
sed ut deus honoretur. Preterea qui
non plures temporalibus et ut [illegible]
implicat predicationem consistit sed ut a deo
premium sui laboris percipiat et a deo
si avarum non dispensaret per malos ne-
quaquam dominus diceret que dicunt bona fa-
cite et que faciunt mala nolite facere.
Et si per bonos non dispensaret necesse
apostolus diceret alibi imitatores mei estote
sicut ego Christi. Multi ergo dispensatores
sunt per quorum ministerium perveniunt ad
eternam salutem. Sed queritur adeo inter dispen-
satores omnium ut fidelis quis in-
veniatur ut quod predicat ad operibus
ostendat. Notandum quod dispensator domi-
nistrum primo debet esse prudens in
intellectu per prudentiam. Luc. xii. Quis
putas fidelis est dispensator et pru-
dens quem constituit dominus super familiam suam
ut det illis [illegible]. Secundo debet esse con-
tinuus in affectu per testimonia [illegible]
[illegible] sic accepit gratiam ita in alt-
terutrum ad ministros sicut boni dispensatores

aptis cum caritate sine [illegible] esse sicut dei
dispensatores. Tertio [illegible] in affectu per
diligentiam. Prover. xxvii. Quarto boni dispen-
satores multiformis gratie dei. Certo
fidelis inveniatur per distributionem verum
ut hic iam queritur inter dispensatores. Quinto
famosi in vita per bona opera ut est
hic sic nos existimet homo. Mihi autem pro
minimo. Hic agit de gratia sua ostendens quod
non debemus iudicare propter iiii rationes.
Prima quia non tenemur iudicare. Secunda
quia non audemus se ipsum iudicare cum sed neque
me ipsum iudico. Tertia quia ad solum deum
pertinet eius iudicium ibi qui autem me iudicat.
Quarta quia non dum tempus est ad iudicandum
ibi itaque nolite ante tempus iudicare. Primo
dicit mihi autem id est michi Paulo vel
cuivis [illegible] et [illegible] ceteris apostolis tem-
timo [illegible] quod a vobis iudicer quasi
infidelis dispensator quia etsi quis [illegible]
sint [illegible] et [illegible]
penitus [illegible] et ideo primo est
reputo quod a vobis carnalibus iudicer
sed permagnus esset mihi si a viris spiritualibus
iudicarer. Sive ab humano die. Hoc
dupliciter exponitur. Primo id est ab intellectu
humano qui non videt occulta. Primo regum xvi.
Homo videt ea que patent, dominus autem
intuetur cor. Secundo exponitur sic
ab humano die id est ab homine [illegible]
in isto die id est in presenti vita. Job xiiii.
Breves dies hominis sunt etc. Nota
quod talis [illegible] ille non
debet iudicare de [illegible] iudicio non est
curandum. Sed de iudicio Corinthiorum non
curavit apostolus quia non debebat eum
iudicare. Et notandum secundum glossam quod pseudo
apostoli et [illegible] et [illegible] ab
illis diiudicabantur et [illegible]
[illegible] apostolum eo quod dispensat a pre-

n piscatore petri et aliorum apostolorum simpli-
cit et rustice predicates dicentes sicut petrus
andreas jacobus et johannes qui piscatores
fuerunt rustice predicabant et non scolastice
non est adeo mirum sed quod paulus imita-
tor illorum sit rustice non philosophice
nec dialetice disputans qui legis doctor extitit
primo mirum est non est aliud nisi quod magnus
et seductor est ut quod non potuit perversos
pede prosequendo saltem seducendo sua ficta
predicatione decipiat eos fingens se se-
qui petrum et aliorum apostolorum. Aliter enim
predicat christus et aliter augustinus in collatione in textu
sicut apostolus non curans de eorum detractionibus et ir-
risionibus faciens perfecto quod non noceret sibi
aliena vita quod ipsa non maculat conscientiam ideo
subtiliter dicens mihi autem pro minimo est ut a vobis
iudicer idest ... et non est in cura si
iudicer id est detraham et vituperer a vobis
vel dampner qui omnes legibus debundatis
vti vel ab humano die idest ab illis
qui humanis legibus vtuntur et humanis lau-
dibus et fauoribus delectantur sophistas et
predicatores physice ut ab hominibus laudetur
quod neque contra leges diuinas neque contra
humanas aliquid peccauero vel humanas
leges vel laudes diei comparat qui illi sunt
et vident clari et iocundi qui in illis
sunt et doctores et ab hominibus extolluntur
sed neque meipsum iudico quia melius me
noui quam alii. Tanta enim profunditas est
cordis humani ut lateat etiam ipsum hominem
Jeremie xvii. Primum est cor hominis et inscru-
tabile quis cognoscet illud est. Terio sua
ista nemo potest melius cognoscere vel iudicare
me quam ego ipse sed ego meipsum non iudico
quia non possum ita iudicio ideo non aliquid debet
me iudicare et ideo dicit neque meipsum
iudico idest de peccato conscientia vtrum sim dignus

acceptus quia nescit homo vtrum amore vel
odio dignus sit. Vel sic neque meipsum
iudico id est meipsum in aliquo non reprehendo
ut qui leges humanas vel diuinas fecerim
quia nulli vicio subiaceo nihil mihi conscius sum idest
nullius criminis malum in me cognosco sed
quod per gratiam dei expurgatus sum a peccatis
originalibus et actualibus. Sed quamuis sic
me irreprehensibilem idest vero qui meipsum
melius noui quam vos. Quia potestis
iudicare quo animo vel qua intencione
faciam quod ego facio magis cum nemo sciat
que sunt in homine nisi spiritus hominis qui in ipso est
Felix conscientia quam ita secure de se audet
loqui nihil mihi conscius sum scilicet quo ad quem
omne quod ... de leuibus esse potest quod si
dixerimus quod peccatum non habemus nos ipsos de-
cipimus et cetera et non apostolus videtur presumptive
ac superbe talia loqui subiungit sed non in hoc
iustificatus sum simpliciter apud me vel apud
deum qui subtilius cognoscit quam sit hominis
quia ipse habet vim cognitionis. Dicit iustitia
mea ad modum lex ad examen dei deducta
iniusticia est et sordes in comparacione iudicis
qui fulgebat idest spiritualiter iudicatis
vt quod dicit apostolus primus in me non
malum vel reprehensibile idest veniale et quia
in detrahunt iniuste et alii sui fauo-
ribus me extollunt tamen ideo non sum
iustificatus apud me neque iustificatum
me credo per hoc esse apud deum quia nescio
vtrum placeat ei que ago a quali-
ter acceptat ea qui melius cognoscit
que sunt in me quam ego quem tamen magis
operibus peccatorum non delinquo saltem co-
gitacionibus peccatum melius quidem ego
meipsum cognosco quam vos qui me iudicatis
et in detrahitis sed deus melius me cognos-
cit quam ego. Qui potest enim in me esse aliquid de-

licitu qd nestis . Dicta eni qd i illig
vni sequit qui at iudicat me i q
pt t debet me iudicare dns e q
sal9 oia ponit ps. de iudex iustus
qst dicet iudicem hoim h9 ptz ad
du. gen xviij. Ne q iudicas oez tra
carne et q q alios iudicat r iudi
dei e sibi vsurpat e q9 ro apli tlis
nullus debet me iudicare n q tz
mit me iudicandi / s illa plus
dens tz q t nullus ali9 dz me
iudicare et p qns nec vos / vn
s hay. qstig ideo no dicat bona
qz aqs laudat n mala io si diu
dica / t io qi dicet vos nolite
me iudicare qi seductore et rusti
cam / et qi aliud ostetatem extri9
et aliud opante intq qz no vi
det q i me sit rephesibile s dns
iudicat me qz dystint et pliat
cam mea et considerat actg meos
et nomt no solu d opib9 s; et
d cogitacoibq iudicare / qtu eni
hoies pnt d alia iudicare / vtiqz
hs pls d sipo / et d9 pls d hoie
q hs de se / vn tata est psunditas
i fmitat i hoie ut sepe lateat
hoiez i q est / Considera naqz qta
psunditas i fmitat latebat i pet
qu q i se intq aget nesciebat
cu se cu dno moritur e me pmit
tebat na ppnd lz9 pmutiabat
q ipe i se ignorabat itaqz qz ips
nescit q sit i hoie / st dns e q dystin
t iudicat me / t io nolite an tps
iudicare p9 iudicabit i extremo iudicio
qz ho sibi dcet et nos ibid iudica
bim qu libri apient / t atiq9 dicep

sedebt ut d daniel vij / et io ygau in
dicat iudiciyi anticipat / t q male
facit / Rom q s hay q d apls rbus
q pnt cognisci quo nos fiat licitu e
iudicare / vbi q sic e homicidiu adultiu
t pub fornicac9 / sep eni9 no pmitti
a nob dapnad / scdm aut tantam
t prim scoz n qfessus a et qvicts
st testib9 / de hijs vo q dubiu t i ttu
e q9 nos fiat sig e de abstinencia t
ieiunio qz plerqz hoim dicit se no
posse abstinere a vinis t carnibq et
q no possit ieiunare h no e nrm
iudicare qz pnt bono t malo ao fi
ciez d cogitacoib9 / Et de hijs q i dalto
sint licz dicant no tu p approbacom
patet / s dimg dno iudicad rsnare
qz si q9 velit de hijs q i cta st iudicare
oipoteti do q9 n se e iudican tona
auffte / Etia qz plerqz i hijs fallit
nra credulitas ptz at ad nos ne p
nicosa opinare fallam ut qz no plossind
hoim idagare qstiaz d rebus incognitis
indi themere no pfera9 / Ideo e si i ho
ul ille sit ipudicq ul nescy luxury
ul iniustq psiipticie sntaz no pferas
neqz illoz cntu narratores sinnq
s amem iustiaz et detestam iniusticiaz
quousqz veniet dns. qz dicat nolite
iudicare vbi d glo suspicioes vitare
no possin9 qz hoies sum9 nolite tn
iudicare quousqz veniet dns pp ad iu-
diciu ad q manifeste veniet / qui
et illuminabit a maifestabit t reue
labit abscondita pp opa tenebraz p pcta
q ad pectus tenebras ducit hoiez
vn n optu ul occultu q no reuele
t no sc9 reuelabut opa dz et qsilia
cordiu manifestabit bonoz t maloz

quorum cogitationes et opera et consilia cordium
manifestabit secundum dictum aliquis tunc revela-
bit. Hoc videtur per beatum Augustinum quod sicut hec
clara manifestabit opera et cogitationes
omnium electorum ut erit quod sunt consilia appareat
cuilibet et abscondat alicui quia ibi nullus erit
alienus. Dicitur etiam videndum est quod omnia opera et
consilia reproborum patebunt ad eorum confusionem
et verecundiam illorum. Unde in persona cuiusdam
non vides cor meum et ego non video
cor tuum nox est non enim nos mortales
scimus corda mortalium. Sed iuxta autem per que
omnia illa manifestantur ipse deus est qui
est lux vera. Secundum illa verba unde autem primo
arguitur sicut in canonicis VII di. circa
habere de bono nomine quod est etiam iudicium
non est presumendum. Videtur quod facere deus
quoniam in nobis est quod nomen bonum habeamus
si autem aliquis ex malitiis suis putat
alios esse malos tamen non debent. Sed
si nequaquam incipimus iudicio. Dicitur j. cor. xi
dicitur si nos metipsos iudicaremus
non utique iudicaremur. Quod sic debet semper
iudicare. Videtur quod dominus est iudicium dis-
cussionis et diffinitionis de quo loquitur apostolus
primo cor. iiii de stultis hic quod ad solum
deum pertinet quod si ita fecerit sic dicitur est
et laus id est remuneratio erit unicuique
bene operanti quia reddet unicuique secundum opera
sua. Non est acceptor personarum deus a
deo tamen laus est expetenda quia [illegible]
secundum sapientem laudes hominum maiores
appetiant. Sed honorari seu laudari
a puero sancto cavetur. Unde hieronymus non
omnis hominum laus est. Sed unicuique bona
opera et consilia sancte cogitationes sunt
quod tunc laudabuntur iusti et audient a
domino Euge serve bone et fidelis quia
in pauca fuisti fidelis super multa te
constituam intra in gaudium domini tui. Et
ibi vituperabuntur iniusti et audient Ite
maledicti in ignem eternum a quo maledictione
qui sunt alieni et exclusi. Felices
regnabunt cum deo in eternum quod nobis
concedat ihesus christus. Amen.

Dominica quarta

Gaudete in domino semper

Iterum dico gaudete. Modestia
vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus prope
est. Nihil solliciti sitis sed in omni oratione et
obsecratione cum gratiarum actione peti-
tiones vestre innotescant apud deum et
pax dei que exsuperat omnem sensum
custodiat corda vestra et intellige-
ntias vestras in christo ihesu domino nostro.
Ad philippenses iiii. In hac dominica que vici-
nior est nativitati domini agitur de adventu
christi et computatur tempus propius ad
nativitatem christi in carne quia in hac epistola
dicitur Dominus prope est nihil solliciti sitis
et in evangelio clamat Iohannes per prophetam
Ysaiam de primo adventu domini Parate
viam domini rectas facite semitas
dei nostri. Videns quod apostolus dominicam nativitatem
appropinquare que fuit causa infiniti gaudii
hominibus testante angelo qui dixit Annuntio
vobis gaudium magnum. Et Leo papa
in sermone Neque persona est locum esse
tristicie ubi natalis est vite. Et propter
hoc apostolus in presenti epistola invitat nos
ad generata gaudia et per illa genera-
ta gaudia propter. Secundo tamen gaudiorum
apparet ibi dominus prope est. Tertio elicit ex
illa causa quedam utilia consilia ibi
nihil solliciti sitis. Quarto optat nobis
quandam magnam benedictionem ibi et
pax dei etc. Primo Gaudete in domino non
in seculo non in divitiis non in deliciis
non ad tempus sed ad horam semper. Ideo
adhuc vobis [illegible] iterum dico gaudete
et hoc facite quia hoc est modestia vestra in bonis
modestia in domino gaudium

modestia sit vera .i. per vos / ergo nota
sit omnibus hominibus / vel sic modestia
vestra .i. honorabilis vestra conversatio sit
nota omnibus fidelibus hominibus ut moveat
vos et infidelibus ut nullus in vobis re-
prehensibile inveniat quia dominus prope est
idest paratus dare premium vobis operantibus
Vel secundum Hay. quasi dicit vos qui nunc gaudetis
in temporalibus negotiis et terrenis caducis
et transitoriis rebus / gaudete in domino
fide corde et ore mente et corpore
modestia vestra idest mansuetudo
humilitatis vestre / nota sit omnibus hominibus
scilicet fidelibus et infidelibus hereticis et scis-
maticis / fidelibus innotescat ideo ut vestro
exemplo corroborentur in caritate
imitatores vestri fiant et ut mercedem vos
recipiatis / infidelibus nota sit ut vi-
dentes veram religionem et bonam
conversationem non possint infamare fidem
veram et nostrum salvatorem dominum nostrum / sed
potius eius exemplo vere renascantur ab errore
Dominus enim prope est his omnibus qui vere credunt
et vivunt iuste bene docendo et cor in-
maculatum habendo / vel sic prope est
dominus ut scilicet veniat ad iudicium / Nihil
solliciti sitis scilicet de mundanis et terrenis
rebus / unde secundum Hay. sollicitudo est super-
flua cura assumenda de rebus transitoriis
que non est facienda sed in domino omnem [illegible]
[illegible] secundum illud psalmiste / iacta super dominum
curam tuam et ipse te enutriet / Nos autem
[illegible] / quia non [illegible] considerari
quantum ad [illegible] quantum ad animam que intelligit
[illegible] quantum ad superiores quibus debet subdi-
tia prebere / [illegible] quantum ad proximos cum quibus
socialiter vivit / quantum ad ista [illegible]
apostolus quod gaudio habundemus ut [illegible]
maneat quod non sit hylaris et iocun-
dus / gaudete in domino / glossa gaudio

interiori et hoc propter ad honorem sed animam / ideo
dico gaudete / glossa gaudio exteriori
et hoc respicit honorem [illegible]
[illegible] Iudith [illegible] erat [illegible]
facie [illegible] de hoc dicitur gaudio le-
tamini in domino et exultate iusti [illegible]
quod hic tangit [illegible] gaudii / [illegible]
magnitudo quia gaudete / [illegible] quia in
domino / [illegible] longitudo quia semper et [illegible]
quia iterum dico gaudete / [illegible] modestia vestra
[illegible] quod sit gaudendum / sed ubi [illegible]
sine modestia ad [illegible] qui dicit modestia
[illegible] quod tangit [illegible]
nota [illegible] ad [illegible]
tangit in [illegible] omnibus [illegible] modestia vestra
non sit omnibus hominibus [illegible] vobis
gaudiosi [illegible] modestiam
gaudium quod in vobis gaudetis sit notum
omnibus hominibus per [illegible]
[illegible] ut [illegible] in vobis [illegible]
gaudiorum [illegible]
[illegible] tuum [illegible] gaudia
tua [illegible] gaudendo [illegible]
ta [illegible] alit [illegible] vita [illegible]
[illegible] sit [illegible] sit [illegible] sunt [illegible]
promissum ut [illegible] ad
[illegible] Abraham dicitur sit [illegible]
non de hac promissione [illegible]
gaudere quodam modo toto gaudio sed
non maiori gaudio quia cum illa promissio
differebatur in longa tempora tunc si gaude-
tes fuisset [illegible] aliis qui audi-
nisset et [illegible] in [illegible]
longa [illegible] non est [illegible]
[illegible] promissa [illegible]
fuit [illegible] illud [illegible] filius datus
est nobis / [illegible] manifesta gaude-
[illegible] gaudio maiori quia prope est gaudium
quia de re promissa non est [illegible] gaudendum
vel gaudium sed magis desiderium [illegible] aliquid

Alia exponenda est sic. Gaudete in domino scilicet
gaudio in domino propter quod dicit in domino quia tunc
est illud ut sibi notum quod servata occulta
et hoc gaudium dicit philosophus i. sepitum et
antiquum quod incepit ab inicio eius de
ur caldeorum genesis xii. xv. ubi patet quod promissio
fuit abrahe cum deus dixit egredere de terra
et cognacione tua. Item dicit gaudete
i. gaudium primum et antiquum sic dicit occultum
est in domino manifestum fecit quando de te quod i-
psius est ille qui est dominus bonum antiquum
promissum. Semper quod gaudere debemus et quale
sit gaudium ostendet et perfectum ipse dicit
ostendit cum addit modestia vestra quasi dicat
cum modestia sit gaudium et ostendete omnibus
fidelibus ut dicit glossa ut ad laudem dei
inducatis et tamen mathei v. sic luceat lux
vestra coram hominibus et est contra infideles
ut gratia. Set petit ipsis quis [illegible] verum et
gentiles vel paganos habentes bona propter ad
eorum [illegible]. Et quo modo [illegible] quod gaudet
sed non in domino. quod gaudet in domino sed non semper.
et quod gaudet in domino semper sed non coram omnibus
hominibus. quod gaudet in domino semper et coram omnibus
hominibus. Primi sunt scelesti et peccatores. Secundi
sunt incipientes. tertii virtuales. Quarti sunt
qui semper et coram omnibus hominibus gaudent in domino
et hii sunt perfecti et celestes. Primi qui gau-
det sed non in domino quod scelesti dominus
deputati sunt. quod eorum gaudet in mundi
vanitate quod est in pravi voluptate de quibus
dicitur Job xxi. [illegible] gaudet i. mundi
[illegible] diliges [illegible] gaudium tanta pressus
vana sunt [illegible] instabilitatis. Unde bene-
dictus quod me felicitas [illegible]
quod [illegible] stabili non sit [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] du-
bietas [illegible] [illegible] nec scit [illegible]
vel odio dignus sit [illegible] [illegible] dubitas

Job xxi. tenent tympanum et cytharam
et gaudent ad sonum organi. Ducunt in bonis
dies suos et in puncto ad inferna descendunt.
Alii vero ut dicit quod gaudet in pravi voluptate
de quibus [illegible] qui gaudent in iniquita-
te dicentes. [illegible] xv. gaudium est stul-
to facere stultitiam. [illegible] at gaudium pre-
esse [illegible] ex [illegible] ex eo a
quo [illegible] ex eo [illegible] ex eo
[illegible] efficiet [illegible] et ma-
licia [illegible] sic iniustus gaudet de iniust-
[illegible] ita a simili qui gaudet in actu pecca-
ti signum est quod [illegible] [illegible]
signum [illegible] dignum et delectatio
[illegible] in opposicione ut dicit [illegible]. Unde gau-
dere de malo [illegible] est gaudium [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et non dicit
[illegible] quod diligit in iniquitate [illegible] sua
gaudet at de peccato peccato est quod
vile. Unde [illegible] sunt de [illegible] [illegible]
cum male fecerint et exultant in rebus
pessimis. [illegible] [illegible] nos hec gau-
dia [illegible] ad infernale supplicium [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]. [illegible]
dolore [illegible] et [illegible] gau-
dii luctus occupat. Et [illegible]
in [illegible] [illegible] gaudii
tympanorum [illegible] est quod gau-
det in domino sed non semper et hii sunt in[illegible]
[illegible] quorum gaudia [illegible]
in gaudium [illegible]
Job [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
non in [illegible] [illegible] gau-
dium [illegible] [illegible]
ex [illegible] [illegible] est [illegible]
quod [illegible] ab eo ut [illegible]
[illegible] in [illegible] non [illegible]
ad finem non [illegible] gaudet
in domino semper sed non coram omnibus hominibus [illegible]

illi de quorum sanitate prius nullaz
sz edificat : de quo gaudio ait ps
letabunt in cubilibus suis . hoc gau
dium docuit apostolus esse in sufficiens
dicens prouidentes bona non solum coram
deo sed coram hominibus omnibus ad Ro xii
tercio sunt aliqui qui gaudent in deo et
coram omnibus hominibus et hoc gaudium
est perfectum et quamuis ipsorum gaudium sit
vltra de omnibus beneficiis dei tamen maxime
est de xpo nascituro et iam nato ys
regi iiio gaudens gaudebo in domino
et exultabo in deo ihesu meo . et
dominus prope est / hic docet tamen quod gaudere
debemus et tangit duo quare gaudium
primum quia propter quod dominus / secundum est
hominis propinquitas quia prope est . vbi nota
quod ille dominus qui est prope est deus scilicet
torum cognitor . in quo veritas nostrorum
scilicet firmus creator quia sua benignitas
reficiet hominem expectacione in gloria sup
ne ciuitatis per omnia emula quia sit prope
deinde quod gaudere in domino sit super omnia
i tudine propter primum / per secundum ibi gau
de per suam expectacione / per tamen modestum
gaudium omnibus hominibus ostende et quia
per caritatem amore dicit quod dominus prope
est . i . parata est dare quod necesse est / scilicet quod
faciet quod dominus prope est multis modis
primo orantibus ad exaudiendum ps prope
est dominus omnibus inuocantibus eum / secundum prope
est patientibus ps iuxta est dominus hiis
qui tribulati sunt corde / tercium prope est dili
gentibus Jo iiii . deus caritas est et
longe est a peccatoribus ps longe a pecca
toribus salus / iiii . prope est peccatoribus ad pu
niendum Joel . . clamate ad dominum a a a .
quia prope est dies domini scilicet mortis et iu
dicii / v prope est penitentibus ad miserandum
ysa xxvii prope est ut ueniat tempus eius et dies
eius non elongabuntur et ad Ro xiiii propior est
nostra salus / vi prope est predicantibus ad docendum ad Ro
x . prope est verbum in ore tuo et in corde tuo
vii pugnantibus ad saluandum ysa l prope est qui iusti
ficat me . ecce deus saluator meus / viii prope descendentibus
ad premiandum luc xxi regnum dei / ix ut vos
est vel sic scitote quoniam prope est regnum
dei / x patientibus ad liberandum ps prope
esto domine / xi nota quod dominus prope est nobis
multis modis primo per carnis assumptionem nostre
et ideo gaudendum ps prope timen
tes eum salutare ipsius ut inhabitet gloria
eius et luc xxi appropinquabit et alligabit
vulnera eius / iio per maiestatis presenciam et ideo
modeste agendum ps prope esto domine et
omnes vie tue veritas / tercio per presenciam mortis
et ideo non timendum ps prope est dominus in ue
ritatibus eum in veritate et ysa lv querite
dominum dum inueniri potest inuocate eum dum prope
est / iiii per venturi iudicii sui et ideo pro
orandum Jac v ecce iudex ante ianuam
assistit Nota super illo verbo gaudete dicit
glo nec potest gaudere simul in domino et in seculo
secundo nota de gaudio seculi et mente potius
Nota quod gaudere in domino dicitur attingi vel
patri vel non patri primum sz gaudium seculi
expectandum gaudium dei sed non secundum vbi nota
quod apostolus dicit gaudete in domino et non in isto
quia gaudium huius nequam est et vanitas scilicet
superbiam in ebrietate in gurgitem et in mali
patet hoc est gaudium seculi quia gaudete in
domino non in isto gaudete . in seculo non in neq
uitia et vanitate in perpetuum non in ista
mutacione gaudete in eterna sepultura
non in temporali . vnde quod est eum gaudere
in domino gaudere gaudium quod erit non ysa
lxi eterna sepultura erit eis in perpetuum

Primo dr qr bis d' gaudete qi dicit gau-
dete i dno p bnficiis nrie / gaudete p bnficiis
prie / gaudete em est p bnficiis nrie d'
q° gen. xo° dicit no eat ho q oparet tra
s3 fons ascendebat d' tra irrigas vniusa
faciei tre et subdit flumi9 egrediebat
d' loco voluptatis irrigas padisu q diui-
debat i iiiior capita · sup quo scit9 q' sicut
virgo opaca e tra q no opata e ho q
sn viri ope ascendit xo° fons gre et e locq
totq volupt° et thalam9 ditatis d'ita
d' q' egssa e flumi9 mie xo° irrigas sin9
bnficiis padisi i. ecclam et ille flumi9
diuidit i iiiior capita ppt iiiior bnfic
nob collata q designat iiiior flumi9
padisi / pny bnficiu i carne q' signat
p geon q int'pta trem9 et h' est nilus
q fecundat tota tra egypti et sigat totu
mdu egypti et caut ethyopia q i't'pta
caligo ul tenebra / na filius dei carne
assumes fcus est trem9 ita ut cia3
sterile irrigaret et mete nre caligine
illuiaret tygris flumi9 est bnfic° dni
ce passiois · na tygris e al qr filios
sibi raptos tato amore et ardore reqrt
q no fere i silue i spectm venatoris
sic xps tato ardore caritatis hoiez d'
pditu raptu a dyablo requisiuit
et seipm misit i specim mortis / iiiy
flumi9 ille fert ad assirios q sigant
demoes sic gra p fert con malicia
demonu repmenda / bnficiu at nre
renouacois sigat p phison q int'pta
oris mutaco et caut tra euilath q
int'pta pturies / iiij phison est gra
dei que imutat vultu pctoris q
pcta deformat hac at deformita
te delet fluui9 mie dic renouas
hoiez q caut tra euilath / iiij euilath
est mens penitetis que more p-
turietis in doloe contritois laborat
ut tortuosu serpente dyabli
emittat p angustias penitecie
q ipa otepat p voluptate et
volutate culpe / iiij quarto flumio
significa diuini bnficiu i nra
multiplicatoe virtutu et bonoru
opu / na quartus flumi9 est eufra
tes idest fructificato designas
graz dei que nos fructificare
facit de qua leuitici xxvi dicit
dabo vob pluuias tpibus suis
et tra gignet germe suu et pomis
replebunt arbores / sic dns dat
pluuia celestis gre ut i tra mentis
nre pariat gime cogitacois et
volutatis bone et virtutes nre
qi arbores fructificat opa sce
qusacois / et gaudete in dno p
bnficiis prie de qbus i bndcoibus
iacob dicit det tibi deus frumti
vini et olei habundancia gen
xxvii° vm frumtu qd corrobat
cor est scola cor / vinu letificas
mente et omem dolore et curas
sepeliens est scola aie / et vt q3
ungit oleu q supnatat sup
omez liquore q3 vtraq3 scola qqd
excogitari pt exsupat / et gau
dete q i xpo dno sbuetu est
vos at lugete q xpm dnm ab
iecistis et sic dns ppe est q3
conuicinissim9 est nob p assupta
carnis fratnitatis et ideo nichil
solliciti sitis q3 no otbat vos illa
sollicitudo scoru prum de dilacoe
aduetq xpi gemecium et dicecium
vtina disrupes celos et desce-

deus ysa. Hec aut sollicitudo sicorp
patria cessat q2 dns ipe e ⁊ sic
ipe est q2 nobiscu est ysa cu vocabi
tur eius emanuel q i tpta nobiscu
deus. Et ipe est p defensione ⁊ io
nichil solliciti sitis nec sitis timidi
cont oia adusancia vob q2 ipo
ptegete secu est. Vel sic n' solliciti
sitis .i. d'ulla re timidi math vi°
ne solliciti sitis cor vro q i quam
et p'a pet v° omez sollicitudine
vraz i eu piciētes. Sz porius i oi
oroe supplic simplici et obsecracoe
.i. oroe cu adiuracoe cu gra2 accoe
de beneficijs ptitis ut alia facilius
ipetretis. Peticiones vre sz d'inpe
trandis futis inotescat apud
deu p rectitudine intencois ut
no fiat i appencia mdi sz p fuo
re deuocois et ita fuentes sint
ut ad deu puciant cātā xxxvi°
oro humiliant se nubes penetrabit.
Vel sic inotescat ap'd deu p re
tudine intucons ut no fiat i appe
cia mdi et adulacacia sed i cspectu
dei solius. Math vi° tu at cu oraueris
itra i cubiculum tuu. Tercio sic i
notescat ap'd deu p gtinuacoe
orois inotescat anglis q st ap'd
deu ut eas offerant thobie xii°
qn orabas cu lacrimis obtuli
oroz tua dno. Vn apostolus tangit
h' p ordine. i thi. ii° p'o oroz q est
de facilioribus i petibilis. Obsecroz
que p difficilioribus. Grarupaccoz
q est p obtentis beneficijs. Et peti
coz q est p specialibus causis exp̄ssis.
Et sup illo vbo nichil solliciti sitis
glosa dicit .i. d'ulla re. Con adeqhe
in. dicit solliciti sunt vanitates. Ru
q hic loqtur de sollicitudine tpali ubi
ut de spuali. Et sup illo vo peticiones vre
inotescant dicit glosa si oia sciat n' sibi
inotescere pt. Bede q h' loqtur de
noticia approbacois no gniccois. Et pax
dei. Hic est alia pars i q apostolus optat ubi
magna bndiccoz scz cordiu custodia
i affectuu ⁊ itelligenciaz q si bn custo
diat totus hō custoditus est eo q affus
⁊ intellectus sit aurige aie ut patz ca
fide scdi d'aīa. Dicit no q vra pt
legi dupl' p'o sic pax dei .i. pax q e dei
q est suma ⁊ vera pax q exsupat oez
sensum tam humanu q angelicu q2 i ea
tat luce i accessibile. Math ad thy vi°
custodiat q2 n ipe deus custodiat
tunc seruat vigi corda vra .i. volunta
tes vras ut nolit spqua tircorp
p'u. iiij° oi custodia sua cor tuu. Et
itelligencias vras .i. itellectus vros i fide
ab oi errore ut no decipiamini suggess
tionibus heticorum. Et h' i xpo ihu q est
bonitas suma potes affecti sanare. Et
est veritas pura potens intellectui illumi
nare. Deus huc q° n' appetat nl' itelli
gat. Alio s' ut intelliga de pace cā
ta q ipe deus dat q est emanata
summe pacifica d' q ysa. xxxii° s'
sedebit populus meus i pulchritudine pacis
et tunc e sensus pax dei .i. amor vite etne
ac eius desiderium q est pax sup ptis sa
cae q2 di no solu ex gdigna acq'sitae
s' tm ex gra dina q2 no st gdigne
passiones huius tpris et itm gra dei
vita etna que exsupat oez sensu
scz humanu sui viatorum no at inglo
sup gpssehensorum custodiat corda ut p'
Aliter nota q oia sunt pondeanda ita
bonum optatum. P'o amabilitas q2

pax q̄ nichil placz sine pace / scdo vitas
q̄ pax dei no enim est vera pax in adeo
eo i mensitas q̄ exsupat oēz sensu q̄
corda sine remorse intelligencias suer
pace i xp̄o ihū sic separatē ppt illa
lꝛa custodiat corda vr̄a dt glo ut
nl̄ contra eu appetat nl̄ i telligit / non
multa eo ipm̄ st que st appetenda t i
telligenda / Scd̄e q̄ aliq̄ eo ipm̄ ꝑt
appeti du̅ t intelligi nl̄ ꝑt ipm̄ nl̄ q̄
no ordīna adipisc / scdo dic glo t no
po / alit ꝑ hay / sy oi oroe ubi dt hay
q̄ ora e ꝑ ptit exp̄ssib⁹ t delict
absꝰracio est ꝑ adipiscedis futuris cu
gra⁊ actōe p collat bn̄ficijs / sa deg
accomiti deo gras refre p bn̄ficijs
collatis / ut cu de prēpt nos i venim
igrati / de papiendo nos indignu i
digni / petitoes vr̄e innotescat ap⁹
deu / nolite i q̄ supflua cura assume
p tpalib⁹ rebꝰ s̄ petitioes vr̄e inno
testat apd deu t notesiat deo ꝑ ministe
riu anglo⁊ / Vn diceᵗ aliqs s̄ deo
oīa no solu pnta t pt̄ita qq̄s fut
s̄ et futa no solu opa s̄ et cogitat^{oes}
distīnt et ubiq̄ tot⁹ est q̄ q̄ ne
est ut ꝑ ministeriu anglo⁊ innotescet
ei q̄ agnu / Unde q̄ angli no annu
ciat illi ꝑt h q̄ ipm̄ aliq̄ lateat
un̄ qd dicit salo / tu sol⁹ nosti cor
da filio⁊ hoi̅ / s̄ ut ministeriu et officiu
sui adipleat q̄ nuncij st / Et pax
dei q̄ exsupat omēz sensu / i tus
cendit omēz sensu anglo⁊ scz t
hoim̄ ꝑ h̄ no loq̄ de pace dī qua
reconciliati sum⁹ deo ꝑ passioz fily
eius et ꝑ adnetu dm̄ loye carn⁹
tpa deo q̄ ab anglis / scz ꝑ passioz
fily dī reconciliati sum⁹ deo ista pax

eliaᵈ nec est ut ꝑ nos custodiat
et ipa exsupat oēz sensu ꝑt
sensu dī q̄ nos anglo⁊ nec hoim̄
investigare ꝑt ministeriu passio
t reconciliaᵈ nr̄e / Et ista fuit caritas
i illo q̄ cu deus esset hō s̄ dignat⁹
e ꝑ nob / custo. cor. vr̄. t itell.
cor t itellaie ꝑ vnō acc pui i xp̄o
ihū dn̄o nr̄o i ꝑ xp̄m / Dm̄ nr̄m
ul i fide ihū xp̄i q̄ nb̄ sua p̄nce gre
dat i sctā sctō⁊ / Amen

In Gallicantu.

Apparuit enim gratia
dei et saluatoris nr̄i oīb⁹
hoīb⁹ erudiens nos ut abnegantes
i pietatē et sclaria desideria sobrie
iuste t pie viuam⁹ i hoc sclo expec
tantes btāz spē et adnetu glie
magni dei et saluatoris nr̄i ihū
xp̄i q̄ dedit semetipm̄ p nob ut
nos redimeret ab oī iniqtate t mu
daret sibi ppl̄m acceptabile sectato
re bonoru opu / hec loqre t ex
hortare t argue cu oī impio / i xp̄o
ihū dn̄o nr̄o ad tit. ij. / Hodie kmi
illuxit nob mai^{te} largitas dīne
bon^{te} eo q̄ hodie puer nat⁹ est nob
et fili⁹ dat⁹ e nob qd apl̄s adutes
hortat nos ut doctrina nr̄az bonis opib⁹
ornare debem⁹ / q̄ ꝯnat⁹ est nob ꝑ
oīb⁹ et nllm̄ exclusit ꝑt qd i hac
epl̄a tangit duplex bn̄ficiu p^o
i carnaᵈ quo ad i gressu humile / scd̄o
pdicaᵈ quo ad pgssu imitabile ibi
erudiens nos / t̄cio passionis quo ad
egressu vtile ibi qui dedit semet
ipm / ista bn̄ficiu i carnaᵈ gnue
dat tria / p^o claritat / largitate q̄
apparuit / scdo nouitate q̄ gratia
saluatoris nr̄i i ille q̄ e deus ꝑ naz

et saluator nr p gratiaz / vel sic deus sal-
uator nr filius dei invisibilis in na
ditat p gratiaz in forma servi visibil
apparuit Abacuk iii° et appareb in fine
et non mentiet et baruch iii° post hec
in terris visus est et apparuit quod est qd
apparuit / sz maius quod gratia saluator
mapi quod dei nri / p° patz benig-
nitas . p gratia . qui dicit p° apparuit
sapia et iustia sz modo apparuit gratia
/ in sedo utilitas quia saluatoris / in tas
generalitas quia nri dei apparuit i qua
omnibus hoibus id est ad utilitatem oium qui in
in carne p nobis assumpta quia ipse fuit
lucerna posita sup candelabrum ut luceat
omnibus qui in domo sunt Mt v° ipse enim
illuminat omnem hominem venientem in hunc
mundum Johis i°. vnde glo ordinaria
dicit omnibus natus est quia nullum exclusit
Et io exo illa tri capi io i sentias
ex° saluatoris qui semetipsum p nobis
subiecit et dedit ut nos redimet
a servitute diaboli quapropter non debet
esse dura servus fidelibus sunt dnis
infidelibus subiti et ideo subdit sic
textu / Apparuit enim p carne gratia
dei et saluatoris nri i deus et saluator
nr sz dei filius et si invisibilis sit
in forma dei tn p gratiaz apparuit in forma
servi et hoc omnibus hoibus i ad utilitatem
oium quantum est in se licet quos non proficiss
nobis nasci / sed tn graz ar sic
non apparuit omnibus / vnde q ...
distributa p quibus sufficienter et non
p singulis quibus et sequitur erudiens nos
...

sz bona expectanda sunt primo dicit quod erudiens
nos ex vite et verbis doctrine i quod sollicite
dies eis sequitur erudias de hoc habetur Ge
xl° viii° vbi dicitur sic erudit hos filius suum
sic dns deus tuus erudiunt te / dicit hoc habeat
nos primum dolere nos ipsos erudire quo
ad doctrina catholica quia sz hoc deus fons
est hoc ut bonum operem et a malo discede
dam et sic illum honorem et io dicit aplus
apparuit gratia sal. nri . i ipse saluatoris salua
tor noster sola sua gratia ad hoc nature assump
sit carnem fons visibil omnibus hoibus i in
iudeis et gentilibus quia nihil i sic fuit et renuc
latuit sua in carnatas ut abnegantes
i a nobis expellentes impietatem i omnem
libidinem superbia et avaricia / Vel sic
impietate divine culture sz ydolatriam
sic propositum pietas diui dnicus cultus
et hoc quo ad corruptos intellectus et secula
ria desideria i affectiones pravas que
ab huiusmodi principe suggerunt sic
e cupiditas secularis honoris et ceta
carnis desideria / Vel sic impietate q
ptiz ad aversiones a bono incommutabili et
secularia desideria q ptinet ad conversionem
ad bona commutabilia quia tendunt ad divi
tias honores et delitias sobrie i ubi
ipsis et iuste quoad proximum et pie ad
deum vivamus i hoc seculo fragili et transito
rio ut sic officiis deo mirra vivendo
sobrie aurum vivendo iuste et thus vive
do pie / Vel sic sobrie quo ad contempla
...

iuste p documtu legis moysayce q papt
estate pie p documtu legis evangelice
q doz pietate et tollit ipietate vn
ipud dici doctina piet. Pe. Expectates
btaz spem q apls post documtu tra pmia
expectanda qi ducet nos debe Juste
et iuste vivie i hoc sclo a. sb culta dei
pris filij et spus sti qz sic sum expecta-
tes tag cti et solliciti btaz spe a. btaz
grata ut gloria etna a nob sperata ut
p q liberi et facilis pdca facia Luc
xij vos siles hoib expectatib dnm
ze sua fm Jhar. hec mo expectac po
tuim et spac btaz spe i btitudme q
spam i nob hre et aductu glie
a. manifestacoz ... ex xo ihs et glos
apparebit i filis suis qui ipse e magnus
deus et omnipotes p diuinitate sua
et est salvator nr p carne qua nos
redemit Vel sic magni dei qz i
gla veniet et magna ptate prima di-
tur p mita q i pmo aductu venit
i humilitate et subiectoe et io subdi-
salvator nri vn ipe veniet ad iudi-
ciu magnus deus et salvator nr. na
i pmo aductu venit ut puer pvulus
ysa. ix pvulus natus e nob. sz i scdo
aductu veniet ut deus magnus qz cu
ptate magna et maiestate Luc
xxj ipe certe e deus p rone nobili-
tate magnus p potitiae i maiestate
et salvator p electoz predestiacoz nr
p nre carnis assumptoe ihs p saluti
nre i tpe operacoz xps p gre pleni-
tudme Sunt eni expectac debemus
remunatore q p9 habimus creditore
q no solu credidit nos sz dedit semet
ipm no aliud pciu p nob adqrit
i unit sius ut nos redimet ab o
iniqtate originali et actuali et ut nos

emundaret ab oi labe vicioz sibi ad
honore suu ut iniqtate i ab oi pta
te i iq diabli et mundaret sz nos ab
oi culpa pplm sibi acceptabile i ut
essemus tales ppls q sibi placet et esset
e acceptabil sectatoz bonoz opm
sz sequedo bona opa et illa pp exercedo
et p hec illi placeat Hec loquere q d
eo uo et talia ut et tu hec eadm loquere
i annuncia aliis sz sobrie iuste pie
vivere debe i hoc sclo et exhortare ppe
bonos ut talia faciat et argue ma-
los et corrige no tepide sz cu oi imperio
i q ne solu i vbis sz cu efficacia.
Vnt cu malos et rigore et cu tato
imperio ut nemo te gtepnet i tua doc-
trinaz tua correccoz ppt tua mala
vita vn si qs male vivit et bn pdicat
pdicato ipius gteptibilis est Vel aliter
q dedit semetipm pro nobis apls tangit q
beneficiu passionis dices qui ppe xps
dedit ppe i pmo aductu suo semetipm
gratis et sn meis mit i pciu et no i
aliqua creatura qz nulla creatura fuit
sufficies pciu dedit i q p nob i hu-
militate fuis obediens deo pri usqz ad
morte morte at crucis ut nos obliga-
tos et venditos p sanguis pciu
redimet ysa lij gratis venudati estis
et sine argento redempti ab oi iniqtate
sive illata siu gtita et mudaret p
baptismale regnacoiy sic i baptis-
mo a culpa et a pena i au9 sz
que passionis eius de latere eius exi-
vit sanguis et aqua mundaret
i eo pplm sibi acceptabile a. iustu p
caritate Vel sz alia btaz pplm pecla-
re i sibi spale et apparatu de viij vic
elegit te dns deus tuus ut sis
ei pplus peculiaris pplm deo secta-
toz bonoz opm sz p gusacoz bona
itaq gra baptismali no debet
vacui sed cu bn opand vnde ad

Tyt. iij dicit secta iusticia et pietate vbi dicit glosa ordinaria ad hoc redemit nos xpistus ut pura vita sectates et repleti operibus bonis regni dei heredes esse possimus. Hec sunt ea que predica- re filij dei incarnacione et passione lo- quere nesciencibus et doceas ignora- tes et exhortare facientes et neglige- ntes ad melius intendo, et argue rebelles et delinquentes cum omni imperio i. cum plena potestate et auctoritate pontificali ecclesia ii. corinthiorum x imperantes omni plebi. Cum omni imperio. dico ita scilicet ut nos te contem- net per simplicitate et remissione. Paulus ad Thy. iiij. nemo adolescenciam tuam contem- nat non debet ad contempnere alium quam- uis dicat apostolus et plato quod nos contempnit me contempnit. attamen plato minus mollius contemptibil reddi suis subdit. Scilicet quod subditus quod plato hic exhibet primo amore legenti. favore exhortati. timore arguenti. et honore quesanti. ut credat et amet locutorum. fatica fa- vore. exhortatorum timeat. secundo arguitur se corrigat. quesatorum imitetur et honoret.

V Sed nunc secundo breuiter exponitur epistola secunde misse. Apparuit benignitas et huma- nitas saluatoris nostri dei idest cum be- nignus et humanatus deus saluator noster apparuit nobis per carnem saluos nos fecit i. e. per fidem salutis. Apparuit ergo be- nignitas dei in hoc quod puer natus est nobis idest sumus natus est nobis. hec voluit hoc deus dominus per incredicta. Deus ut in effa- bili benignitate dedit se nobis in fratrem. gloria. Dicitur o. hec tu voluisti me hoc dominum ut filio meo domino veniret ad gloriam sunt at recipe me ut fratrem et vere me a servitute ut redimam ad regnum meum. secunda i. hoc apparuit. ergo. saluator quod non ex operibus iusticie que fecimus nos que nulla bona fecerat vite eterne digna sed secundum suam misericordiam scilicet magna saluos nos fecit. Et iohannes facit nobis salutem non alio tantum deus modo at salutem tenere. scilicet per lavacrum regeneracionis et per baptismum de proprio veteri homine generatur homo novus et renovatur per spiritum sanctum quem effudit in nos habunde scilicet deus pater ad remissionem omnium peccatorum et copia virtutum. et hoc per ihesum xpistum saluatorem nostrum. Vnde regeneratus es renovatus es. ut si quis regeneratus es tunc tamquam alterius regenaris sis qua prius. et tamquam alius sis quam prius vivas. Vnde ad Gal. ij. dicitur vivo ego iam non ego. vivit autem in me xpistus. q. d. vivo ego. ego ille quod prius secundum carnem. secundum non ego ille per secundum culpam secundum alius per graciam. per qua vivit in me xpistus si autem renovatus es audi apostolum ad Cor. ij. si qua in xpisto creatura nova et vetera transiert et ecce nova sunt omnia quia in xpisto se renovans dimittunt mores veteres et carnales delicias et mores novos assumit de carnis maceracione et mundi contemptu renovans. ut nos deus effudit spiritum sanctum habunde quantum ad remissionem omnium peccatorum et quantum ad copia virtutum ut iustificati gracia ipsius i. dono dei a peccatis mundati simus in presenti in futuro heredes simus secundum spem vite eterne i. here- ditario iure possideamus vitam eternam et hoc secundum spem i. vnus quisque secundum opera sua premia quod spiritus nos heredes sumus illius vite. Vnde maiorem gloriam habebit petrus quod plus laboravit quam nicolaus quod minus laboravit et ita de ceteris. Apparuit saluator noster erudiens nos. Vnde dominus pater erudiens voluit nos per filium quod prius erudimitur nos in principio et prophetis. Vnde sic in epistola tercie misse dicit quod multipharie multis- que modis. i. multimode et multis locutionibus multorum et diversis quem loquendi sunt pro- phecia et per inspiraciones vel voces aptas

Vel sm multis modis i. diuersis rerum prefigur-
futa significans nouissime i. in fine temporum
temporibus istis locutus est nobis in filio i. per filium
per quem venit qui maior est omnibus prophetis tantum
vobis tanto magis credendum est et obediendum
quanto dignior est et ideo eius dignitatem apostolus
multipliciter commendat dicens quem scilicet filium deus
pater constituit heredem vniuersorum i. possesso-
rem omnis creature ut scilicet omnibus creaturis quas
cum patre eternaliter possidet et immutabiliter
est ipse filius dominetur et hoc quantum ad expositionem
aliqualem in missione tamen in qua subdita est ei
per quem fecit scilicet ipse deus pater non solum
immutabilia sed et stellaria per omnia quia filius
est splendor glorie i. splendor patris. Nam
sicut splendor solis nascitur ex sole et
est ei equalis et durat ipsum sic filius
dei nascitur a patre coeternus sibi et ipsum
demonstrat et notificat quia filius est figura
substantie eius i. patris et non tantum figura eius
sed figura substantie substantie eius et patris quia filius
est perfectum et ymago patris quia in ipso
pater est et consistit sicut rex dicitur esse in sua
ymagine. Sed tamen magna est differentia quia
rex quia in sua ymagine uel sculptura consistit
non est eadem substantia cum ymagine sua uel in spe-
culo. Sed filius i. quo pater est et consistit est
eadem substantia cum patre vnde apostolus non dixit
tantum quod filius sit figura patris sed potius figura
substantie patris q. d. ita est figura patris
quod est eiusdem substantie cum patre. Et tunc statim
commendat eius potestatem. d. vqm ipse filius
est portans i. continens gubernans et conseruans
omnia verbo i. imperio virtutis sue i. potentie
bonitatis sue quia non minor est omnia gubernando
quam omnia creando commendata ipsius potestate
inmo commendat eius benignitate
dicens quod cum sit talis et tantus sit dominus
est tamen ipse in assumpta carne nostre et
morte passus est faciens purgationem

peccatorum nos a peccatis emundans et non de-
tentus vinculis mortis virtute diuinitatis
resurgens sedet ad dexteram maiestatis
regnans cum patre eius equalis non sicut
in paradiso voluit adam cum ruit. Sed in ex-
celsis super omnes dignitate et loco. Quia
licet in assumptione carnis fuit minoratus
ab angelis. Sed tamen paulo minor fuit an-
gelis passibilitate carnis humane. Sed multo
melior gratie plenitudine. Vnde ipse tanto
melior est effectus quanto ipse hereditauit
i. firmiter habuit nomen differentius pre illis
i. nomen valde differens ab angelis uel
a nomine angelorum quia hoc est nomen super
omne nomen scilicet deus sicut dei filius. Et
vere nomen maius habuit angelis. Nam
cui angelorum dixit aliquando i. per quem an-
geli fuerint confirmati filius meus es
tu scilicet in consubstantiali, ego hodie
i. eternaliter genui te. Et dixit non ut
genui preteritum presens ut nec recens et i.
perfecta videatur quando et nec ut perfecta
putaretur adiunxit hodie quod presentia
sit: nam in eternitate nullum est preteritum uel
futurum. Et iterum dicit eidem filio dicit pater ego
ero illi in patrem et ipse erit mihi in filium
q. d. ego ero illi ad honorem ipsius
in patrem et ipse erit ad honorem meum
mihi in filium et iterum dicit eidem filio dicit pater
adorent eum omnes angeli eius ut ipsius
iussioni obtemperent. Et alia dicit pater quia
filium suum ante omnem creaturam a patre
secundum deitatem genitum esse ostendit et
introduxit in orbem terre tanquam heredem
in possessione carne assumpta faciens
eum visibilem in carne. Sed ut angeli faciunt
se esse ministros filii dei quia hoc pertinet
ad eos ideo subdit qui facit angelos
suos spiritus i. nuntios et flamma
ignis i. seraphim quasi supremi ordinis
facit ministros. Ad filium vero dicit deus
thronus tuus i. iudiciaria potestas et

sedes tua o deus fili in seculum seculi p-
manet et virga equitatis id est regula directa
et inflexibilis est virga regni tui id est
disciplina qua bonos regis et malos
punis. Dilexisti ex amore iustitiam
id est omne bonum et contra odisti iniquitatem
id est omne malum ut atque sic facis propterea
unxit te deus tuus scilicet pater oleo ex-
ultationis scilicet spiritu sancto quo alieni sunt te
in munere a peccato. Vnde hylarius consortia
pro participibus tuis id est pro omnibus sanctis qui in parte
accipiunt de spiritu sancto quod tu in plenitudine
accepisti et tu in principio terram fundasti
et opera manuum tuarum sunt celi scilicet eter-
na ab eo quod sunt mutabilia in melius secundum
formam manebunt atque secundum substantiam. Et ipsi
celi scilicet et terra veterascent sicut vestimentum
scilicet sicut humana corpora quibus anima vestitur
vel antiquitate veterascet et tu mutabis
eos velud amictum tam facile deus mutat
celos quam facile amictus extendi et plicari
et per commutationem sic manebunt celi unde
subditur et mutabuntur id est mutata permane-
bunt et stabunt non eodem corpore quantum
tu autem fili idem ipse es immutabilis et
anni tui non deficient id est eternitas tua non
deficiet quia ipsi contingit immutabilis est
eius potestas et bonitas et in misericordia equalis
est deo patri et consubstantialis per gratiam singularis ubi
apparuit in carne quibus nos erudiet
exemplo vite et doctrine. Vel aliter legitur
quod tu sit splendor glorie. Vnde homo sedebat
in tenebris ignorantie et in umbra mortis
et solem videre non poterat nisi splendor
solis ad ipsum descenderet. Sic iste filius qui
est splendor patris dei solis ut homini
ostenderet patrem venit ad homines sedentes
in tenebris et umbra mortis id est in peccati
caligine. Ysaie ix° populus gentium qui ambulabat
in tenebris vidit lucem magnam habitan-
tibus in regione umbre mortis lux
orta est eis. Super illo figura sedis eius.

Vnde quod deus creavit hominem ad ymaginem
suam deformata erat ymago dei in homine
per peccatum et ideo ut ymago dei reformaretur
missus est ille ad homines qui est figura dei pa-
tris quo magis conveniebat reparare yma-
ginem dei quam illi qui est figura dei. Sic dicit
portans omnia supple quod non quia deus sola sustentat
et gubernat imperio sue potestatis ut
homo qui ex ruina primi peccati est at
terius consumptus et in singulis suis indigens
baculo sustentatur immittit singulariter divinum similem
verum dei filium qui portat omnes creaturas
et sic humana fragilitas divina virtute
et maiestate sustentatur. Sic dicit purgationem
peccatorum faciens. Vnde sciendum quod homo
erat pictor qui argentum perdiderat et
ipsum ob eius precium non erat stannum
vel plumbum id est quod assumpsit stannum huma-
nitatis et in fornace divine passionis
eum cremavit ut nos quasi aurum et argen-
tum purgaret et mundos faceret. Sedet filius dei
sedet in excelsis ad dexteram maies-
tatis id est quoad humanitatem in divina exaltatione
et nos in presenti consideratione nostre confinem
ut nos etiam exaltet in summo excel-
sis ut finaliter gaudeamus. Et ideo dicitur
hic sancto vivi abnegemus in pietate et in
obedientia contra inobedientiam melior est
quam victima. Primi Regum xv°. Abnegemus in
pietate in fidelitate non errantes in arti-
culis fidei non errantes in honestate morum.
Vnde sciendum quod impietas et infidelitas est
sine deo negare vel opus. Et non
solum impietates debemus abnegare sed etiam
secularia desideria que sunt ... carnis
et oculorum abnegemus quia quoniam
carnis et mundi caste et sobrie carnis
desideria que ... et ...
... ita quod homo non attendat ...
... contemplatione non ...
... medium abnegemus et ...

pis[illegible] oculorum ut iuste viuamus quod consistit
in contemptu mediis temporibus preteritis. ab his que
oibus abstinentes iuste viuamus expectantes
beatam spem et ad gloriam magni dei qui ve
turus est iudicare viuos et mortuos et
seculum per ignem. Amen.

Dominica post Nativitatem domini

Quanto tempore heres
parvulus est nihil differt a servo cum
sit dominus omnium sed sub tutoribus et actoribus
est usque ad prefinitum tempus a patre. ita et nos
cum essemus parvuli sub elementis huius mundi eramus
servientes. at ubi venit plenitudo temporis mi
sit deus filium suum factum ex muliere factum sub
lege natum. ut eos qui sub lege erant
redimeret. ut adoptionem filiorum reciperemus.
quoniam autem estis filii dei misit deus spiritum filii
sui in corda vestra clamantem. abba pater.
itaque iam non est servus sed filius. quod si filius
et heres per deum. ad Gal. iiii. In ista dominica
qui presens erat intitulatur dominica agenda de ad
ventu [illegible] venit et sui eum non rece
perunt per fidem [illegible] in hac dominica post
nativitatem primo in summa eius receptio qualis
et a quibus sit recepta quam apostolus voles
[illegible] quod lex cessare debuit in aduen
tu Christi [illegible] ad [illegible] quanto
tempore heres parvulus est scilicet etate et sua
nihil differt a servo quia [illegible] et nullam
potestatem habet suarum rerum quamuis sit futurus
dominus omnium suarum rerum privatarum [illegible] pro
cuius sub tutoribus est qui eum defendunt contra
hostes et actoribus quia per eos causas agunt
et ipsi informant in moribus et hoc usque
ad prefinitum tempus a patre id est usque ad deter
minatum tempus in quo libertas sui et suorum
dabitur ei et postquam adultus est libertate habet
sui et suorum. itaque et nos per mundi similiter
cum essemus parvuli in cognitione et virtutibus re
[illegible] preter. sub elementis huius mundi

legis et primo [illegible] captiuati
et prius [illegible] eramus servientes sub elementis mundi
id est sub lege que prius elementa in illis quia ipsa
est prima doctrina ad fidem et iustitiam. sit primi
parvuli sumus primo [illegible] in [illegible]
[illegible] sic dies
[illegible] dies est [illegible] non [illegible]
[illegible] ne [illegible]
apostolus [illegible] in [illegible]
[illegible] ab ecclesia cele
brata [illegible] magna et tanta [illegible]
[illegible] temporis in [illegible] diminut
per Christi natum [illegible] facta liberatio
[illegible] in sic concludit sua [illegible]
ubi at ubi venit. 3a in itaque iam non
est servus [illegible] quanto tempore heres in aliquo
[illegible] filius successive in [illegible]
parvulus est non [illegible]
nihil differt a servo quo ad corporales [illegible]
quia [illegible] et [illegible]
[illegible] libertate habet suarum rerum [illegible]
[illegible] dominus sit omnium [illegible]
non [illegible] dominus omnium [illegible] non [illegible]
[illegible] bonorum scilicet [illegible] et quia nihil
differt a servo patet quia sub tutoribus est
et usque ad [illegible] annum et actori
bus scilicet usque ad [illegible] annum quod tempus
prefinitum est a patre scilicet heredis et hoc
[illegible] quia antiquitus patres morientes
[illegible] tempus quo filii manerent
sub tutela [illegible] a me prefinitum
[illegible] quia tutores dicuntur qui defen
dunt [illegible] pupillorum usque ad xiiii an
num sed actores sunt eorum procuratores in causis
eorum in curiis dominorum [illegible]
[illegible] dominus non [illegible] sicut [illegible]
[illegible] parvulus [illegible]
[illegible] filius [illegible] parvulus
[illegible] nihil differt a servo quo ad corporales [illegible]
quia [illegible] assumpsit [illegible]
[illegible] [illegible]
assumpsit [illegible] passionis misterium

Et ipse est dominus omnium secundum illud ad galathas iiii°
In quantum homo scriptum est rex regum
et dominus dominantium / unde omnia illa sua
ondebat ipsum esse, nam verbis suis
mortuos resuscitavit / Luce vii° ado-
lescens tibi dico surge / et Johannis xi°
lazare veni foras / et iiii vade filius tuus
vivit / Mathei viii° Et leprosi mundabantur
Mathei viii° volo mundare / Et ipse etiam
fuit sub tutoribus et actoribus scilicet Maria
et Joseph / Luce ii° erat subditus illis
usque ad prefinitum tempus a patre, id est usque ad
mortem quam sibi preposuit Mathei xxvi°
talia que dedit in precio / Vel illis
verbis quod parvulus natus est nobis a conquestu a
possessione glorie quod heres a puritate vite
quod parvulus [illegible] quod non differt
a servo et a qualibet [illegible] potestate quod
dominus omnium est [illegible] dominus et parvus
heres et parvulus [illegible] et dominus [illegible]
Sic ita et nos cum essemus parvuli / Apostolus
applicat ad propositum similitudinem adductam / et
dicit quod sicut filius non obstante quod sit liber dominus
sit est parvulus servilitate retinetur ita et nos
filii abrahe non obstante quod liberi sumus
quod de abraham nati secundum illud Johannis viii° li-
beri sumus et nemini servivimus umquam / cum
essemus parvuli / unde [illegible] sub lege constituti
parvuli erant quod [illegible] stabat quia
[illegible] parentibus et non etiam [illegible]
[illegible] erant [illegible] exteriori [illegible]
et non interiori sensu intendebat ut [illegible]
[illegible] psalterium / Et parvuli
erant timore [illegible] quod [illegible]
amore [illegible] / et alliciebat
ut parvuli pomis / Et parvuli erant sub
terrore timoris scilicet timore flagellorum [illegible]
[illegible] ut parvuli virga / Vel quod leges
eos in timore conservabat et quasi parvuli
erant / [illegible] quod liberi esset [illegible] ad modum
[illegible] tenendi erant ut heres parvulus de
quo supra et in subditi sub elementis
mundi in sensibilibus et corporalibus / Vel

Sub elementis mundi vocat cerimonialia legis
que rebus sensibilibus et elementalibus explebantur
que in magnam servitutem redigebat et magne
onerabant / unde Actuum xv° dicit Petrus onus quod
nec vos nec patres vestri portare potuerunt / et
lex de cerimoniis legalibus [illegible]
tempus autem [illegible] sunt [illegible]
[illegible] iudeos et multo fortius
ad gentes que venerunt ab illis [illegible]
[illegible] a patre / [illegible]
[illegible] suorum / [illegible] et omnia erant sub servi-
tute conclusa / Et nos legi [illegible] in [illegible]
[illegible] apostolus tangit statum [illegible] legis
in lege non esse suscipienda et tangit
[illegible] / [illegible] quod
non differt a servo [illegible] quod [illegible]
toribus / [illegible] dico autem quod non solum [illegible]
[illegible] lex non esse tenenda [illegible]
ad [illegible] domino [illegible] humana conse-
tudine adducta [illegible] quod [illegible]
[illegible] et filii [illegible]
parvulus sunt [illegible] in quadam servitute de-
tinetur ita et nos [illegible] quanto tempore
heres parvulus est et non differt a servo quod ad modum
[illegible] non [illegible] potestate sua [illegible]
servo dico quantum ad manifestationem [illegible]
non quantum ad potestatem cum [illegible] sit
dominus omnium [illegible] / Vel [illegible] dominus
quantum ad potestatem non quantum ad [illegible]
sed sub tutoribus / unde distinguuntur tutores
et actores / tutores dicuntur qui [illegible]
contra adversarios [illegible] actores
dicuntur qui agunt causas [illegible]
[illegible] / vel tutores dicuntur sub quorum custodia
sunt parvuli usque ad xiiii annum [illegible]
sed actores dicuntur qui [illegible] curam a xiiii°
anno usque ad xxv annum usque ad [illegible]
[illegible] a patre / unde
antiquitus erat consuetudo quod parentes in suo
testamento [illegible] tempus tutele parvu-
lorum / sed hodie [illegible] consuetudine

Diuisarum regionum quanto debeat esse puer
sub tutela et lex determinat usque ad annum
xiiij presentem. De ita nos prius fuimus consuetudine
hec aptat eciam ad iudeos et sic in paruulo
tetigit duplicem statum ita quod in iudeis quasi
tangit duplicem statum scilicet primum seruitutis sub lege
secundum libertatis sub evangelio ubi ait ubi
venit. Primo dicit ita et nos cum mundi eramus essemus
paruuli viuebamus in seruitute peccato et eciam contrarie
Ad Gal. iiij. maledicto pro certo anno
sub elementis mundi in sola lege in qua erat
prima erudicio sicut in litteris et elementis et prima
erudicio pueri et addit mundi huius quia hec
lex humana mundana permittebat et
qualia Leuitici xxvi. vel elementis mundi
huius in sub legalibus obseruancijs que per electa
mundi dicitur ut neomenie et alia
festa per dies lunares et huius carnis con-
uersiones subiti in seruitute legis. Ubi nos
quod filius dei finauit tempus et plenitudine
in omni opere suo primo in mundum veniendo contra-
rio. Cuncta fecit deus in tempore suo. Secundo
in mundum veniendo. Ysa. xviij. prope est
ut veniat tempus eius. Tercio in mundo predica-
do. Osee x. tempus requirendi dominum cum
venerit qui docet iusticiam. Quarto morte
paciendo. Joh. vij. tempus meum nondum
aduenit. Quinto a morte resurgendo
Sexto Marci j. tempus affuit cum sol re-
fulsit quia prius erat in nubilo. Septimo in
celum ascendendo. Zacharie xiij. tempus est
ut reuertar ad eum qui misit me.
Octauo spiritum sanctum mittendo. Johelis ij.
et erit post hoc effundam de spiritu meo. Octa-
uo ad iudicium veniendo. Johelis iij.
In tempore illo congregabo omnes gentes
et deducam illos in vallem Josaphat.
Nono singulos remunerando contra-
rio. Sine omnium operis vnum autem tempus
et dabit vobis mercedem in tempore suo. Aliter
legitur littera sicut quod apostolus loquitur de seruitute consue-
tudine legis humane. Unde sciendum est prius
moriture solent filios suos paruulos
quos relinquunt heredes committere tutori-
bus et actoribus quousque ipsi possint res
proprias regere et hoc secundum legem humanam
usque ad xxv annum. Hij autem tutores
cum consilio sapientiorum in quali dicunt
eligi et quamdiu sub illorum tutela est
paruulus tunc nichil distat a seruo licet
sit dominus seruorum ut filius regis aut comitis
vel principis quia flagella suscipit et illa
flagella plerumque a seruis. Hij tutores
sunt defensores rerum tam sidera et ad-
uocati et autem dicitur quod actoribus dicunt
quidam auctores quia actor est ipse tutor
sine aduocatus sed auctor est proximus
instructor qui primo mores instruit
paruulum. Unde ad tutorem pertinet defende-
re et disponere res paruuli virtutes et vesti-
tu ministrare sed ad actorem disciplina
et honestas morum et gubernacio. Sic
iudei quamdiu fuerunt paruuli secundum
sub tutoribus et actoribus fuerunt usque
quo venit dispositum tempus a deo patre
qui misit eis filium suum. Tutores vero
illorum fuerunt reges et principes
ut Dauid et Zorobabel et quod hec
ciuitate defendebat actores vero erant
sacerdotes et prophete qui eos erudie-
bant ad dei cultum et ne recederent
ab eadem ut non adorarent ydola. Ita
et nos cum essemus paruuli sub elementis
mundi seruiuimus. Elementa dicuntur quia elementata
eo quod ex illis omnia corporalia visibilia
elementata sunt. Et ait quod dicitur sub elementis
carnis quia primo ad iudeos pertinet. Dicitur
potest intelligi primo per elementum intelligi
lex et prophete quia sunt elementa nostre
et fundamentum sunt omnium rerum ita lex et
prophete sunt fundamentum omnium doctrinarum ecclesie
quarum aliter sic sub elementis seruiebat
quia sub obseruancia sabbatis et lune degere-
bat celebrantes neomenias et ce-
lebrat festiuitates. Nonus quia non dispo-

pueri

apls elemnt' ɉmeb9. ſʒ ſub elemnt'
i ſub obſuatoe leg' et pphie et
ſub tp̄m obſuatoe omſiderate lunē
attendentes, na ſol et luna et alia
ſt ignotiles. vo cant ɉmentes alia
ea adorados tē. ¶ Sc̄ at ubi venit
plenitudo tp̄is. hic tangit statu libera
tois ſub euuāgelio, ubi ea incarnacōis
filij dei notāt ea qmedabilia ſʒ
tp̄is ɉmo et ɉructꝰ. In q̄ notat
qgrūitas. q̄ ubi venit plenitudo. In
mo ſimilitas q̄ miſit deꝰ filiū
In ɉructū vtilitas. q̄ ut eos q̄ ſub
lege erāt. vj libatoꝝ ſtatꝰ p pꝛiu
aplus qmēdat multi. pᵒ ex pte tp̄is
q̄ ſta fuit optimo tp̄e. 2ᵒ ex pte
actor q̄ ſta fuit a deo. 3ᵒ ex pte
mediator q̄ fuit ſta mediate filio
4ᵒ ex pte mō q̄ ſta fuit p ſi
lm nō quomodo mō ſʒ p ipm i
carnatū. vj ea mod incarnacōs ɉ
tāgū ea. pᵒ dant ſublimitas q̄
deus. 2ᵒ daudi libalitas. q̄ miſit
nllꝰ impuit nllꝰ ſuꝛatꝰ ēſt. 3ᵒ
pꝛoſitas dom̄ q̄ filiū ſuū. nō ſuorꝫ
nō anglꝫ et i ſpē filio qmēdat
dimitate. et eſt qmēdat ſua ſimilitate.
q̄ ſcrꝫ ſub lege. vj mta libato
p incarnacōꝫ filij dei ſta pceſſit ex
magna libalitate. q̄ nō tm̄ fuit
empcō ſʒ redempcō q̄ eſt ſignū
magnū libalitat. et libacō ſta
p illum adoptauit nos i filios dei
et hec libacō fuit emiiodatꝫ p
ſtōꝝ q̄ nō ſolū redemit nos ſʒ
adopcōꝫ impetruit. vo et ſpm ſuiꝫ
impetuit ubi q̄ ad pmiſſa adopcōꝫ
dispuauit corda nra. io dt at ubi
q̄ dicet ita eāt dū eēꝫ puuli ſʒ eu
ut plenitudo tp̄is i. tp̄s a plenitudie
diui qſilij ac ſᵒ pꝛiuiſu et ordīatū

eſt plenitudo tp̄is nō fatali nti ſʒ di
o ordinatoe a ī a deo pꝛfiniti vnde da
niel ix. d. ſeptuaginta ebdomade a
bimtate ſt ſup pplm tuū ut iplea
viſio et pphecia et vnga ſcūs ſcōꝝ
¶ Vl plenitudo tp̄is i. tp̄is grē i q̄ ipleta
ſt oia q̄ mīa dm plea ē tra i ii nag
die ſtillauert motes dulcedīez et
colles fluxert lac et mel p q̄ ex pꝛimi
habunda grāꝫ de qua Ioh. pᵒ. d. plenū
ei9 om̄s accepim9 miſit i. viſibile ſpo
bꝫ fecit deꝰ ſʒ pr. filiū ſʒ genitū et
hᵒ libalit et ex pꝛia mīa. ps. filiꝰ
meꝰ es tu et ī vni miſit vbū ſuū
et ſanauit eos. i filiū ſuū. vj i filio no
ta digitas q̄ nō miſit ſeruū i ſuo nota
libalitas q̄ nō miſit alicꝰ na nō eſt
legalitas n libalitas tuitare alica
ſcrꝫ ex mlie. ſt hᵒ ē ton valetinu ke
tica. q̄ illud q̄ fit d aliqᵒ intelligit
eſſe d illiꝰ ſba d q̄ ēſt. ſi g xᵒ d mlie
ſcūs fuit oporteret q̄ eiꝰ corꝰ eēt de
ſba mlier. q̄ negat pdcs hetici aſſeres
xᵒ impuaſſe celeſte corp9 et tranſiſſe
p ventre vgis ſic p fiſtula l q̄ꝺa
aqueductū q̄ aplus exp̄ſſe dicēs
ex mlie et nō dt i mlie. alig textꝰ
hūt natū ex mlie et illud textū
dapnat beda. io q̄ nō fuit natꝰ ex
mlie ſʒ ad ꝛmonem errore pmiſſū
q̄ mag elimiat p hꝰ ſcrꝫ q̄ p hꝰ natū
vj pdca hetici ſequit natū nō ſcrꝫ
ſʒ aplus dt ſcrꝫ n riſimuat ub alui mō
ntī q̄ natꝰ eſt d mrē innabilit et nt
ctue qua natꝰ eſt d pre etnalit nati
¶ Et nō q̄ hꝰ mlr ſonat h i tegritate
ſic ēt d gen iij. mlr q̄ dediſti m
ſocia et hꝰ eua tūc fuit vgo. vj Ioh
ij. d. q̄ m et tibi mlr. ¶ Et nō q̄ an
aduētū xᵒ fuit tp̄s famis ſteilitat
et vacuitat. ſʒ xᵒ nato fuit plenitudo tp̄is
q̄ ablata eſt famis et ſteilitas.

facta est omnium bonorum spiritualium habundancia et sic
in antiquo fuit repleta bonis temporalibus. Sic etiam
in tempore gratie fuit in adventu Christi omnia bona spiritua-
lia habundant. Et ideo fames que precessit
Christi adventum in eius adventu relevata est
et hoc figuratum fuit iii Regum xviii. In fame
Samarie ubi dicitur erat fames vehemens
in Samaria et causa erat defectus pluvie
sed postquam parva nubecula ascendit de mari
quasi vestigium et similitudo hominis facta est
pluvia et reddita est ubertas fructuum.
Sic etiam ante adventum Christi erat fames in terra
scilicet verbi dei, ex defectu pluvie id est doctri-
ne et predicacionis, iuxta illud Amos viii
Mittam famem in terram non panis nec sitim aque
sed audiendi verbum dei et ambulabunt greges
etc. Ideo non invenient. Sed de mari autem huius mundi
ascendit nubecula parva quasi vestigium homi-
nis cum filius dei naturam humanam assumpsit
[illegible] nubecule [illegible] Ideo [illegible] sunt
ab omne peccati [illegible] stillaverunt pluvia [illegible]
doctrine, que verbum dei esurientes saciavit. Unde
ante adventum Christi erat tempus paucitatis
sed in adventu eius fuit tempus plenitudinis
id est postquam venit tempus gratie in quo plene data
dona spiritus sancti et ea que de Christo predicta fue-
runt adimplere. Misit deus filium
suum id est hominibus visibilem fecit factum ex mulie-
re non de viro et muliere sed tantum de muliere scilicet
virgine. Factum sub lege id est sub onere legis
quia circumcisus est et hostia legalis pro ipso ob-
lata est. Et sic sacramenta legis implevit
tanquam factus sub lege. Unde legaliter circum-
cisus est in templo secundum legem oblatus est
hostia legali redemptus est. Licet ipse
tamen sub lege non erat id est sub legis timore
quia ipse erat dominus legis. Unde filius hominis
dominus est sabbati. Ipse enim erat dominus
legis, dictatus per angelos in manu media-
toris. Ut eos qui sub lege erant redimeret
etc. Hic ponit causam fructus ubi primo
tangit utilitatem temporis dicens eos qui

dicit ita factum est videlicet ut eos qui
sunt sub lege id est legis onere scilicet iudeos erant
redimeret scilicet a servitute legis. Et pretio
precioso sanguinis sui. Et hoc videtur ei
quod dixerat factum sub lege. Ut adoptionem
filiorum id est gratie qua sunt filii dei et etiam
glorie reciperemus id est iterum a deo acciperemus.
Et videtur ei quod dixerat factum ex
muliere. Unde libro Augustini: filius dei factus
est homo ut homines faceret filios dei.
Unde [illegible] quod iterum gratiam accepimus quia eam
in Adam amiseramus. Sed primo [illegible] recuperare
[illegible] redditur sin-
gula singulis ut eum de. Factum est sub
lege fuit sub lege ut eos qui
sub lege erant pressi sub onere
legis redimeret scilicet a peccato et a po-
testate diabolica. Deinde cum dicit factum
est ex muliere ut adoptionem filiorum
dei reciperemus, correspondet immediate quia
dicit. Sed sumus filii dei adoptivi
ut participes essemus divine glorie. Nam
sicut [illegible] participat sed ad sue divi-
nitatis consolacionem nos adoptat et
quia per naturam divinam fratres nos licet secundum huma-
nam naturam esset primogenitus in dignitate
par in multis fratribus. Vel aliter legitur
ista littera sic factum sub lege, ymo dominus
legis, Mathei xii filius hominis dominus est sab-
bati. Tamen dicit factus est sub lege quia
in multis legi se subdidit. Quare autem
subdidit se legi multas causas tres. Prima
ut legem per tempus suo bona esse monstra-
ret. Secunda ut eam honorifice terminaret.
Tertia ut nos ab eius obnoxietate
liberaret. Nam quod in summo est de facili
est liberabilis [illegible] sub lege fieri et nos
a legis onere liberare. Et ideo fecit
ut ostenderet legem sanctam esse et iustam
ut eos universaliter gentiles et iudeos
qui sub lege erant. Unde iudei erant sub

lege scripta per quam eum inhonorabat / sed
gentiles sub naturali quam valde obfusca-
verunt in hiis ergo qui dicunt servitutem
non esse peccatum unde ro. p° obscura-
tum est insipiens cor eorum / redimeret
glo. eos qui subiecti erant legi sicut pecca-
tores / non volentes per legem mundari
ut quos hos redimeret in tantum emeret
sicut p° nos emit / precio morte christi
nos redemit precii equalitas / ps.
copiosa apud eum redempcio / copiose
enim redemit nos / p° ex parte rei
redempte fuit redempcio copiosa et etiam
quia sanguine christi nos redemit et non
corruptibilibus auro vel argento ad hebr. ix. eciam
fuit copiosa ex parte precii dati ut dicit
apostolus petrus empti estis precio magno
sanguine agni immaculati / Et sic ut
adopcionem filiorum reciperemus dei. unde christus
est filius dei per naturam nos autem filii per adop-
cionis graciam / contra illud lectio misit deus
filium suum [illegible] filius dei erat ubique
quomodo missus potuit mitti / Dicendum quod sicut
quod deus erat ubique sic non erat missus
ut deus ubi erat sed aliquo modo ubi
non erat scilicet ipse visibilis / Et contra illud
factum sub lege in symbolo athanasii
dicitur non factus nec creatus sed genitus et ita
genitum non factum / Dicendum quod non est fac-
tum sed ex muliere ut hic / Et contra illud
factum sub lege nam in lege domini voluntas
eius ut dicit ps. [illegible] dicit glo. aliud
est esse in lege aliud sub lege unde qui
est in lege ille agit secundum legem vel precepta
legis voluntate sua vel voluntarie / sed qui est
sub lege agit secundum legem necessitate timoris
Dicendum quod hic apostolus loquitur de subieccione
voluntaria et non de subieccione coacta
et quia filius est adoptatus non adoptatur sine
suo consensu ideo apostolus subdit modum per
quem in fratres adopcionem consensimus dicens

Quoniam autem estis filii dei / scilicet adoptivi et non
naturales [illegible] adoptati per suadentiam et
inclinationem ad hoc sine consensu et motu liberi
arbitrii non potestis assumi nam sicut ait
damascenus nullum ad virtutem cogit / unde
dedit eis potestatem filios dei fieri. Joh. i° / io
misit deus scilicet pater spiritum filii sui in spiritum
suum quod dicitur filii quia a filio procedit sicut a patre
quia filius est / mittit eum quod est contra grecos
ut tangit magister xi° primi / in corda vestra
id est in mentes vestras tamen corda quod gentilium
unde spiritus sanctus quid est patris et filii
et cum mittitur a patre / mittitur a filio / Sed
quomodo spiritus missus clamantem id est clamare facientem
et monentem liberum arbitrium ad
consenciendum adopcioni premisse / clamantem in quo
ex corde desiderio abba pater / hic sunt
duo nomina unum hebreum scilicet abba aliud
grecum scilicet pater et unum et idem significant /
Sicut nos quod clamare abba pater est id est
dicere quod deus est pater noster et nos filii
sui et hoc est consentire in premissa adop-
cionem / unde hebr. abba est hebreum non
est idem quod pater ut sit sensus abba pater
id est abba quod interpretatur pater vel illud non quod
quod sonat idem id designatur quod non solum
erat abba id est pater singularis fuit [illegible] sed
etiam pater qualis gentium ubi non dicit quod
modo scripture hebraicum posuit in sua in-
terpretacione et hoc est ex causa quod propter significa-
cionem duorum populorum scilicet iudeorum gentium in unitate
fidei convenientium et ideo hic duo voca-
bula unius generis hebraicum / ut
quidam quod fuit duorum populorum in una con-
fessione / clamare quod dicitur abba pater
propter misericordie nostre / et sicut aliquis abba est
hebreum et syrum sed pater est grecum et latinum
hic itaque iam non est servus / hic est 2a pars
huius epistole in qua apostolus concludit sua
intencionem scilicet magnam esse virtutem in carnis
Christi per quam liberati sumus et dicit ergo

sed filij adoptiui / et dicit itaqz iam .i. postq̃
natus est xp̃us iam de cetero nullus est s̃uus q̃z
xp̃us redemit nos de s̃uitute maledc̃i
legis ad gall. iiij et iohis viij si filius
vos liberauit vere liberi eritis / et ut pateat
q̃ti ponderis sit hec filiatio et p̃ h̃ s̃ptcit
sp̃mus sit festum natalis xp̃i q̃d iduxit h̃ filia
cionis q̃ si filii et heredes qui dicitur magna
est hec filiatio q̃ xp̃us nascens nobis meruit
q̃z q̃ est filius est et heres ad ro. viij si
filij et heredes et non heres q̃lis̃cuqz heredes
s̃ heredes dei coheredes aut xp̃i ad ro. viij est
similiter p̃ deum s̃cz s̃m glosam ut p̃ilem q̃sl
gloria vite magnitudinis p̃missi ut p̃f
dicta p̃ deum .i. p̃ dei miaz q̃z gr̃a est illa
hereditas dei / q̃z gr̃a dei vita eterna .i.
hereditas p̃ dei miaz vel l̃z s̃ iam non est s̃uus
s̃ filius .i. nullus dz s̃uire solo timore s̃ amore
ioh. xv. iam non dicam vos s̃uos s̃ amicos
q̃ si aliquis nunc est filius .i. s̃uiendo et heres
est in facto p̃ deum .i. q̃ clamat abba pater
exhibeat se filium s̃uiendo deo p̃ amore
ne nomine i vacuum vsurpato maiori pene
subiaceat. sic dicit augustinus q̃ non est filius
dicitur reus est criminis p̃ eo q̃ non est filius
criminis p̃ eo q̃ nomen patris mendaciter s̃
vsurpat sic dicit ps. filij alieni mentiti
sunt michi filij alieni inueterati sunt et claudi
cauerunt a semitis suis q̃. d. filij mei sed
sunt alieni a me et mentiti sunt vocantes me
patrem / dedignantes nouitate vite frui
sunt ad vetustatem corrupte vite et p̃ue
conuersacionis et p̃ via mandatorum meorum
non incedunt rectis gressibus nos aut s̃
ui[ua]mus deo ut filij q̃z filij dabit hereditas
tas sic dicit apostolus q̃ si filius et heres
p̃ deum .i. dei p̃ miaz et adiutorium dei
ut hij p̃ deum sint intrantibus / et q̃z galla
te i fideles erant et peccatores quasi alie
nati a deo sic quidam fuit apostolus s̃z
tunc qui p̃sequebatur eccliam dei / s̃z iam p̃ graciam
dei iustificati erant / ita tu iam gallate

fuimus i fideles deum ignorantes .i. ydol
s̃uientes iustificati erant / et heredes
dei effecti sunt ad quam et nos p̃du
cat ihesus xp̃us dominus noster. Dn̄ica.
prima post epiph.

O bsecro vos itaqz
fratres p̃ miaz dei ut exhi
beatis corpora vr̃a hostiam viuente
sanctam deo placentem / racionabile obse
quium vr̃m et nolite conformari huic
seculo. s̃ reformamini in nouitate sensus
vr̃i ut p̃betis que voluntas dei bona
et beneplacens et p̃fecta. Dico enim
p̃ graciam que data est michi omnibus qui sunt
vos sunt non plus sapere q̃ oportet sapere
s̃ sapere ad sobrietatem et vnicuiqz
sicut deus diuisit mensuram fidei
sicut enim in vno corpore multa membra
habemus omnia aut membra non eundem actum
habent ita multi vnum corpus sumus in
xp̃o singuli aut alter alterius membra. ad
ro. xij. hec in p̃a dn̄ica. p̃ epiphaniam
apostolus agit de statu illorum q̃ p̃ baptismum
renati sunt / iam xp̃o i die epiphanie bap
tizato noua quedam erat dilatata
et ideo in hac dn̄ica conuenienter monet
nos apostolus ut non conformemur huic
seculo s̃z q̃ reformemur et simus noui
et q̃ inuitat nos ad nouitatem spiritua
lis regeneracionis. Dicens obsecro vos
p̃ miaz dei .i. p̃ miaz factam a deo
et nobis exhibitam q. d. p̃ sanguine
dominice passionis q̃ p̃ nobis misericor
diter fudit vos obsecro ut exhi
beatis .i. offeratis corda vr̃a non tan
tum s̃ et corpora cum suis carnal
affectibus que dicat / sic ex alibi dicit
exhibete vos deo tamquam ex mortuis
viuentes et membra vr̃a arma
iusticie / exhibeatis i quam hostiam

p mortificacoz carnalium desideriorum
vnde nos demus ipsum hostia qui oblati
sumus ad ostium ecce ad recipiendum bap
tismum sacramentum sic i lege moysi hostia
offerebantur ad hostium templi ut tale
tabernaculum sumus et quo hostia viuens p bona
opera et mortui ad omnia peccata opera
primi vero ad opera virtutum exhibeamus
et corpora nostra deo ut mediantibus
corporibus nostris pugnemus tamquam armis
contra dyabolum tunc sua arma tenens
frangimus et aufferimus et ipsum in carne
in bello facimus quando membra nostra
ab operibus iusticie non extinguimus Sanctam
i. i bono firma et stabilita deo
dicata et per hoc apostolus gratiat nos
de sacrilegio quia sacrilegium est sacrum
de sacro aufferre modo nos templum sancti
dei sumus et qui peccatum sacrilegium committit
qui p peccatum mortale nos a deo separamus
quia templum sum quod est sanctum ab ipso sancto
aufferimus deo placentem p puritate
intencionis vnde malachie primo Si offeratis
cecum ad immolandum nonne malum est
no Ubi nondum quod vitcia ante est ceca qui
non illustratur lumine quod est lugubrida
et omni infirmitate depressa qui virtute
non est i bonis operibus roborata Vel
aliter legi sic littera continuando isto modo
nunc p venerunt magi qui duo obtule
runt munera magne deuocionis Et
apostolus i hac epistola hortatur nos ut exemplo
magorum nos nostra munera deo offeramus
Nam magi obtulerunt duo tamen scilicet aurum
thus et mirram Ideo apostolus vult
ut nos sibi faciamus ut offeramus deo aurum
ipsum debito modo et ardet adorando
mirram nostra desideria carnalia re
frenando thus vero p orationis igitur obsequiis
obsequendo Ideo primo i ta inuitat nos
apostolus i presenti epistola et primo apostolus refert
nos quod ad deum quod est offere aurum deo
Ideo quando dicit nos ipsos quod est offere mirram
etc. et nolite conformari huic seculo Ideo
quo ad proximum quod est offere thus ibi sic
enim i vno corpore Primo quod apostolus rogat
amicabiliter dicens obsecro vos i. p sacer
peto vnde apostolus facit sic sicut valens habere
redilatum qui obsecrat ad orare et nomen
personam qui multum diligit et facit amica
biliter et hic est contra prelatos qui p qualibet
leui causa apponunt preceptum vnde apostolus
ad philemonem dicit non prius fiducia
am magnam habens imperandi ppter cari
tate at magis obsecro sic faciat bonus
medicus qui non appo ferrum ubi sufficit
vnguentum Ideo admonet fortiter dicens
p misericordiam dei i p aplatum nostri miseretur
dicit grauissimum ad Ro. ix p quod accepimus
graciam et aplatum vel p misericordiam dei i
remissionem peccatorum misericordie sanctam
ad titum iii non ex operibus iusticie
que fecimus nos etc. vnde continuis mo
legatur tunc patet quod est magna admira
tio sic illi qui solet mirari intrat p hoc
quod magis amat Sic apostolus admonet nos
p misericordiam dei quod maxime deus diligit
et eius offensam maxime peccatum vt
exhibeatis i. deuote offeratis Et quod apostolus
dicit ut offeramus nos metipsos deo
i sacrificium et tangit primo materiam sacrificii
dicens corpora vestra i. vos totos et totum
et prout pro toto ad Ro. vi sicut enim
exhibuistis membra vestra seruire immundicie
et iniquitati etc. Secundo tangit formam credibilem
hostiam viuentem sanctam vnde hic est forma ob
lacionis vere quod debet valere facere hostiam p vi
tam mortificacionis ad collo. iii mortificate
membra vestra quod sunt super terram ad Ro. vi existi
mate vos mortuos esse peccato viuentes
p bonam operacionem Tertio sanctificate sic
secundum iusticie etc. Sanctam p ipsum conseruacionis sanctam
ut sacramentum ad mortem continuacionis vnde sanctum i
est quod firmum et deo deuotat perseuerancia

quod hic figuratum est Leuitici iiij° vbi precipitur
caput et cauda ymmolari. Subiungit deo pla-
centem ad hoc quod nostra hostia sit deo perfectis-
simo permissio ut soli deo placeat. Contra
vates qui dicitur dissipauit ossa eorum qui hominibus
placent ut habetur in psalmo et apostolus ad galathas
dicit si adhuc hominibus placerem christi seruus
non essem. Vbi glosa dicit placere id est placere
no desiderare. Notandum quod ad destruendum sicut
ad domum edificandam multa requiruntur ut
parietes et tectum etc. sed ad destruendum
sufficit vnum solum quia si solum tectum
aufferatur tota domus inutilis redditur. Sic in
proposito ad bonum actum requiruntur duo id est quod
fit sit bonum de se et hec vocatur bonitas
ex genere a doctoribus. Et requiritur quod fiat
bona intencione fiat quam doctores vocant
bonitatem ex fine et quodcumque illorum de-
est tunc actus deficit in bonitate. Imo
sic est quod hostia de se permissione modo
est bonum ex genere. Et ideo oportet quod addatur
ei rectitudo intencionis quod tangitur in hoc
verbo deo placentem et quod fiat bonum ex
fine scilicet quod fiat propter deum et si
aliter fiet nichil esset. Prima cor. xiij°
si tradidero corpus meum ita ut ardeat
etc. Hac litera sic obsecro etc. Dicitur quod
notandum quod tria solet inducere hominem ad
capessendum exhortationem. Primo affectus
amoris. Secundo admiratio vel excellencia.
Tercio vtilitas exhortacionis. Ideo apostolus primo
rogat amicabiliter dicens obsecro igitur vos
fratres. Glosa dicit fratres eos vocat et quia
rogat fraternitas exigit. Per misericordiam dei expone
ut prius. Vbi tamen sciendum quod hic est magis admi-
racio quia pro re maxime cara et maxime
utilitatem admirat. Ut exhibeatis corpora
vestra propter quod in tabernaculo domini
nullus offerebat nisi vltroneus. Certamen
corpora vestra non tamen animas l
decimas. Certa exponuntur sic prius et secundum.

no

Deo placentem per rectitudinem intencionis non sic ypocrite
qui ymmolant demonijs et non deo. Spiritualiter
[illegible] cum faciunt ut videantur ab
hominibus. Vnde beatus Augustinus dicit quod cum coniungitur
[illegible] sit hostia deo acceptabilis si ipsa
fuerit incontaminata et quod in sacrificio voluntarius
et voluntarie debet esse voluntas. Deuoto
integritate oblacionis. Vnde mortificacio-
nes [illegible] exhibicio exhibitor conti-
nuacio [illegible] rectitudo et rectitudinis
discrecio. Recto expone quod apostolus prius conclusit
deum omnia ad [illegible] et fide reduxisse
ut omnium misereatur et omnes quod iudei et
gentiles [illegible] non suis meritis sed misericordia
et gracia dei saluati sunt. Ideo iam obsecrat
eos per eandem misericordiam qua redempti sunt christi
sanguine. Ut exhibeant corpus sua
dicens obsecro per misericordiam dei quasi dicat non per
potenciam magisterij [illegible] imperio quam
sic [illegible] apostolus scilicet obsecro id est deprecor
qui sunt quamvis propter fratres eos appellat
non carne sed fide [illegible] qui saluator
dixit fidelibus Omnes vos fratres estis quia vnus
est pater qui in celis est. Per misericordiam dei scilicet qua
saluati estis ut exhibeatis etc. Vbi
no

notandum quod apud Romanos erant iudei
[illegible] qui vitulas et hostias legales
de Jerosolimis in templo obtulerunt. Hos
[illegible] ut iam non boues non hircos
non arietes sed semetipsos hostias spirituales
deo offerant. Vnde quia apostolus [illegible] scribebat
templum in Jerusalem adhuc stabat [illegible] sub
[illegible] a Romanis et ideo spirituale ymmolacionem
apostolus intendebat. Sed notandum quod [illegible]
ymmolat hostia qui [illegible] quia absque
vita non deficit carnalibus vicijs resistunt
mortificando membra sua cum [illegible] et
concupiscencias. Vnde [illegible] ut [illegible]
sed est [illegible] qui fuit luxuriosus efficitur
castus qui fuit gulosus efficitur [illegible]
[illegible] ita quod qui iam
[illegible] viuit virtutibus et moritur vicijs etc.

hostia duo dicit. Unde sciendum quod in veteri testamento
hostie appellabantur alia que ducebantur ad ostium
domus domini et ibi trucidabantur sacerdotibus
victime vero dicebantur a vinciendo eo quod funibus
et vestibus alia vincta ducebantur. Vel quia
ad ritum paganorum et hostia dicebatur sacri-
ficium quod offerebant ydolis quando erant dimicaturi
contra hostes. Sed victima vocabatur sacrificium
quod victoria obtenta diis pro gratiarum actione
offerebatur. Secundo sanctam. Vel corpora vestra debent
esse hostia sancta quia templum sunt spiritus sancti unde
i. ad Cor. Templum dei sanctum est quod estis vos
et rursus nescitis quia membra vestra templum
sunt spiritus sancti. Deo placentem quia corpora vestra debent esse
sancta quia sunt deo dicata deo placentem
i. a viciis et peccatis separata. Qui enim
a viciis se subtrahit et virtutibus intendit
deo ubique placet. Quarto rationabile obsequium
vestrum. Ubi sciendum quod obsequium ipse [illegible]
rationabile obsequium et [illegible] pertinet divine
religionis quod olim apud iudeos quodam modo
irrationabile fuit quia ipsi putabant se
posse placere invisibili et incorporeo deo per
corporales victimas et sanguinolentas.
Sed scilicet a peccatis mundari vero hoc non
pertinet ad vos quia rationale est quod est
hostia offerat pro se irrationalia alia. Et ita
rationabilis cultus dei est ut deo offeratur
hostia mortificata a viciis offerenda [illegible]
cumque enim vicia carnis et [illegible] peccata
in nobis mortificamus virtutibusque pollemus
hostia viva atque rationalis efficimur. Sed
fortasse queret aliquis quare deus olim voluit
legales hostias et victimas sibi offerri precepit
si per illa sacrificia offerentibus placabilis non
reddebatur quia peccata corporis indulgere. Dicendum
quod propter duas causas hoc preceptum erat a deo.
Prima est quia iudei erant proni ad ydola colenda
et ideo preceptum erat eis offerre ei quia tol-
lerabilius erat ei offerre deo quam demonibus. Secunda
causa quia deus illis figurabat verum sacrificium

futurum in novo testamento scilicet suam propriam oblationem. Sacrificium [illegible]
maximo dignum erat ut ipse haberet sacrifi-
cia figurata numquam veniret in mundum [illegible]
typica et figurata facilius pervenit ad istud
verum. Tertia causa mistica est quia illa typica sacri-
ficia offerebantur pro eo quod figurarent illud sacri-
ficium quod cottidie in ecclesia pro salute fidelium
offertur. Sed secundo rationabile [illegible] in aliis obsequi-
um ut sic mortificet vicia quod sine natu-
ra. Levitici iiº dicitur in omni sacrificio tuo
offeres sal. Secundo quod hoc ita in fine dicitur illo [illegible]
cum dicitur obsequium. Tertio concordia cum addit vestrum.
Quarto discretionem cum addit rationabile. Rationabile quod sit obsequi-
um i. cum discretione ne nimis sed cum temperancia casti-
get corpora vestra ut non cogantur dissolui
deficiendo nec sed vicijs modo vel in Canticis dicitur
manus mee distillaverunt mirram et digiti
mei pleni sunt mirra probatissima. Mirra
n. est carnis mortificatio quae si cum discretione
facta fuerit erit probatissima et deo gratissima.
Ille legitur in alia littera sic. Rationabile obsequium vestrum
non quod apostolus tangit modum quo debemus nos
metipsos deo offerre in hostiam scilicet ut obsequi-
um quod deo obsequimur sit rationabile scilicet ut hostiam
primam assumamus quod sibi omne eius [illegible]
vel [illegible]. Sed intelligenda est ratio ut fiunt
et dominanda ut non deficiat. Unde dominus dixit
Sathanae animam eius serva Job. Et nolite
mai. Hic apostolus instruit nos quomodo ad nos [illegible]
scilicet quia in anima sunt due potencie quibus fine [illegible]
hostia salutis est scilicet voluntas quia precipitur intellec-
tus dirigit. Secundo quod deo regulare assumi. Sed illo
dicitur. Deinde dicit primo nolite conformari huic seculo
scilicet secundo eius conformitate qua sit illa ut dicit in glossa
ii. Corinthiorum concupiscentia oculorum carnis et superbia vite.
Ubi sciendum quod hoc et conformari huic seculo quod
quod sit [illegible] tamen intellectu et voluntate conformari
voles voluntate scilicet in [illegible] conformari ut
prius dicit quod intelligendo et volendo est
[illegible] et amor mundi dissimili
mobilis quod conformari huic seculo non
est ut eius affectus separavit

et ideo nolite diligere mundum, et quia non sufficit
scire quod non oporteat facere nisi etiam sciatur quid
sit faciendum, ideo apostolus subdit doctrinam affirma-
tivam dicens Sed renovamini. Sed in statu innovacio-
nis innovamini, quia in Adam omnes fuissent de-
formati per vicium sunt, et renovamini per
graciam Christi, et sicut quod reformamini in novitate
est baptismale in nouicia gracie. Colo.
Nos vero hoc fuit quod illo sensu fuerunt
deprivati. Notandum est quod hic legitur formatus,
deformatus, formatus, informatus, conformatus, trans-
formatus et reformatus. Fuit enim formatus
per creacionem Genesis ii° formavit Deus hominem,
et deformatus est per culpam. Levitici xxi°
si fuerit cecus et claudus et habuerit
maculam. Reformatus per graciam ut hic. Informatus
per doctrinam ad Tim. iii° ad informacionem
eorum qui audituri sunt. Conformatus
per assimilacionem ad Romanos viii° conformes
fieri ymaginis filii sui. Transformatus per con-
templacionem ii Cor. iii° Nos autem revelata
facie gloriam Domini speculantes
in eandem ymaginem transformamur.
Reformatus per gloriam ad Philipp. iii° Sal-
vatorem expectamus Dominum Ihesum Christum
qui reformabit. Et hoc ideo facite ut probetis
que sit voluntas in regulacione premissa.
Notandum quod ille qui habet infectum appetitum vici-
alis secundum philosophum est sicut febricitans qui
habet linguam infectam aliquo humore malo
propter quod infectionem non bene iudicat de sapori-
bus; sic et homo malum affectum de spiritualibus
male iudicat nec ea desiderat, ymmo nulla
ea reputat sicut febricitans iudicat dulce
esse amarum. Et ita apparet quod in utilitas se-
nes ex regulacione in affectus quod non confor-
mamini huic seculo. Notandum secundum ... Bulgar.
quod per seculum non debemus intelligere presentem vitam
quam volumus dicimus et noctibus ... fati
inveniunt ... per carnalem gustacionem
seculi ... ut sunt pagani, iudei,
heretici, falsi christiani, quibus non debemus assimilari.

et conformari nec viciis eorum. Et ideo nolite
conformari huic seculo, id est nolite fieri si-
militoribus huius seculi qui virtutes despiciunt
et vicia sectantur. Sed reformamini in novitate
sensus vestri, id est per studium lectionis et meditacionis
veteris et novi testamenti quod cottidie
sensus vester et intellectus innovatur et renovatur
dum magis et magis proficimus in sacra scriptura
intelligendo ea de deo que antea ignorabamus.
Notandum renovamini in novitate sensus.
Qui opus bonum cum augmento et de gloria
intellectus in ... operibus ... tanto a-
mplius innovamur quanto aliquid profundius in littera legis
non penetrat ... sicut ... ad Evan-
gelium et ibi discit quod lex spiritualis est
intelligenda et ita reformatur in novitate
sensus sui dum amittit ... carnalem
intelligentiam et transfert se ad fructum spiritualem
allegoricum. Et idem est de hiis qui vicia
spernunt ad virtutes et dum proficiunt de vir-
tute in virtutem cottidie innovantur et ita probant
experimento et discunt que sit voluntas Dei
id est quid deo placeat et quid displiceat
vel que voluntas eius impleri possit ... in omnibus
actibus ... dominum ut opera que
agimus sint accepta deo. Amen. Voluntas
Dei, quia deus vult bona quia non nisi
bonum vult. Beneplacens aliis considerantibus
vel quia omnia bona placita sunt et perfecta
quia nihil displicet placet ei. Sed ea consumma-
ta fuit. Nota ubi notandum quod voluntas Dei
dicitur bona propter bonum ... beneplacens
propter bonum ... perfecta propter bonum ...
Vel sic voluntas Dei dicitur bona in fide,
beneplacens in spe bonorum, perfecta
in caritate in voluntate Dei et proximi. Vel aliter
sic voluntas Dei dicitur bona in coniugatis qui habent
fructum tricesimum, beneplacens in viduis qui
habent sexagesimum, et perfecta in virginibus vel
statu virginali qui habent fructum centesimum.
Hii tres ordines si ... voluntate Dei ...
... prefuit ... valet
Dei donabilem. Vel aliter voluntas Dei
dicitur bona in ... beneplacens.

i pceptis et pfca i gsiliis. Nonū q i hac
possumus facere hnt scdo gformari
qr alis ho no papit ea q ppus dei st
volutas q° dei merito dicit pfca z
una plena qui pctor morte meruit
z dns p morte sanctificat° reqrit
vn scriptu est nolo morte pctoris et c
Volutas dei beneplacens est qua vult
ut ho isstet bonis opibus et precipue opi
bus mie. Osee vi° miaz volo t no sa
crificiu. pfca volutas est qua deus
gsulit qr ho p ei amore paupertate
z alia mala pene a pprio ul a gdicz
alio sibi illata paciet sustineat. mt
xix° si vis pfcus esse vade t vende
oia. Ro. xii° nulli malu p malo red
dentes. Nonū q volutas dei est q
pctor a malo reuocet. Ezech xviii°
nolo morte pctoris sz vult ut ouertatur
mundet. act viii° vade munda mu
datus sctificet z gfirmet. pa thessal iiii°
h est volutas dei sctificacio vra
Et sctificatus ad veritate agnoscēda
illumine. pa ad thy ii° q vult omes homes
saluos fieri et ad cognicoz veritat p
venire. illuminatus iflamet. Luc xii°
igne veni mitte i tra. iflamatus p
tribulacoz pbe. ad hebr x° paciā vb
nēa est ut volutate dei facientes
reportet pmissioz. pbatus p paciaz d'ns
remunerator expectet. Joh. xii° volo
pr ut ubi ego su illuc t sit minist meus
Et volutas dicit bona ex ope bono
beneplacens ex vera intencione pfca ex
felici gsumacōe vn q sit bona vo
lutas et beneplacens dote Ezech i°
manus hois sub pennis eius i iiii°
ptibus. ubi p manus signifiea opa p
pennas intencio. Et q manus sb pennis
ut colest i tuo iurs opibus pcaveat
ut bonu no faciat mala intencoe ne
elemosina ul alud opus bonu faciat

p vana gloria qr sic no essent bnepla
centes deo. Tuo al p grāz. In aplis dog
reglac i ttlay. ph' nonū qr ho sit dn'
petrare ea in illay. pa p curiositate ut
sy ad vult illa scire q s no expediunt vel scire
Et io dic aplus. phileo hac. Tito al
i. ducedo pronoce q dicat p' obscurari
h at phibeo p grāz q data e m i p
auctēte aplatus ad galla ii° q opatus est
petro i aplatu opatus est z in me gētes
z gfesso grāz dei q data e m. Ro. ib. q
sit i et vos illius expariendo no plus
p velit sapere i investigare de diuinis
misteriis. vn sapia est ggmco diuinoz
q oport sapere. vn damascenus d' omo
no est audendu de deo dice ultra
h q tradita st vob a sacs aplis z pphis
Sz sapere ad sobrietate. i. q° m'c'ng sua
ggnita. Eccli. habet. pn. viii° no plus
sapias q neē est. z ibi no erigas
oclos tuos ad opes qs ha non potes
et gsiderare. vn ide dicit disputare
phibemi z io eccl. Eccli iii° altiora
te no qsieris et fortiora te ne scru
tatus fiuis. Et subdit. ca. na q scru
tator est maiestatis opprimet a gla
iiii° ho posse deficie ea ittay p negli
gencia si illa nescit q sue tenet
na tres apls reprendit. ad hebr v°
qui dt in mgri esse debeat ppt tpus
diget ut doceamini q sit ex ordia s
monis dei z q requirat ignorantia Pa
cor xiiii° z io subdit sz sapere ad sobrie
tate. i. ad quancia vn ille scire sapit
q gsistit q mpe sit z q sapit sy asinge
vn felix e q no excedit psimpto z nc
deficit p ignorancia sz suffic p quancia
ut ut scpl'i n'c rdnis sz modestiam
i gredo i usura. vn sapie debet ad
sobrietate illa q oport z no ea q no

oportet sit ebrius qui scripturam nescit regere ita
in cogitacionibus huius de diuinis subtilitatibus
non euanescamus a veritate et a nostro regi
mine non desipiamus. Unde non plus sapere quam nō
oportet sapere i. non superbire. Et hoc dicit
contra gentiles conuersos qui insultabant
iudeis tamquam fractis ramis. Unde ille plus
sapit quam oportet qui propter aliquam miseriam se
extollit. Tu noli altum sapere sed time ne
et ipse eciam cadat. Vel sic quod dicit sit contra eos
qui sanam doctrinam non sectantes contra sanctitatem
dogmata componunt quibus simplicium mentes corrum
punt. Vel illi plus sapiunt quam oportet qui
vias predecessorum patrum seu doctorum non
sectantur et ingenium proprium magis sequuntur contra
quos dicitur ne transgrediaris terminos quos po
suerunt patres tui. Unicuique sicut deus
diuisit. Hic est alia racio qua
apostolus monet ut tamquam unius corporis
membra subseruiamus et supportemus nos
inuicem fratres unitate in vinculo caritatis
et unitatis. Et ideo dicit unicuique quasi
capitis sit tam maiori quam minori ita sapere
sicut deus diuisit mensuram fidei i. sicut
unicuique deus mensurauit fidem. Nam
sciendum quod deus dedit homini meliora
naturalia melius inuestigare potest ea de quibus
est fides et est secundum mensuram dignitatis
gradus quia plus debet episcopus quam simplex
cappellanus. Vel hoc potest referri quantum ad
capacitatem nostram permaximam quia alius plus
alius minus credidit. Unde apostoli maio
rem fidem habuerunt sufferendo mor
tes quam nos iam habemus. Vel intelligitur
hic mensura in donis fidei. Nam quibus
dam datur fides, alii datur sermo sapiencie, alii
sermo sciencie etc. Vel sic intelligitur de ministerio
ecclesiastico quod secundum suum modum debet quis agere
et non ultra licitum usurpare. Unde quilibet
presbiter non debet sibi usurpare ministerium
episcopi et dyaconus non debet presbiteratus

officium presbiteri usurpare. Sicut enim in uno
corpore. Sicut apostolus ordinat quoad proximum
et primo quoad proximum bonum quod est de corpore
ecclesie. Ad cuius intellectum est notandum
quod ecclesia est unum corpus cuius caput
est christus et omnes fideles sunt membra
eius. Et ergo fidelis debet se habere ad
fideles in corpore mistico sicut se habent
membra ad membra in corpore naturali. Sed
in corpore naturali videmus quod uno membro
gaudenti in pulchritudine aliud membrum
congaudet. Unde oculis congaudent de pul
chritudine manus et membro indigenti
aliud famulatur sicut manus calciat
pedem. Et membro patienti aliud membrum
compatitur. Unde manus dolet de dolore
capitis. Ita eciam debent facere fideles
ad inuicem scilicet gaudere cum gaudentibus
et flere cum flentibus et habere se
inuicem pacifice et misericordes esse
ad inuicem et benigni. Unde apostolus multi
quia sicut in uno corpore sunt membra multa
ita multitudo fidelium iuncta per
fidem et dileccionem capiti suo christo unum
corpus faciunt. Et ideo dicit sicut enim in
uno corpore scilicet naturali multa membra
habemus sicut manum et pedem etc. omnia
autem membra non eundem actum habent i.
officium quia membra corporis nostri propria
habent officia ut oculi actum videndi
aures audiendi pedes gradiendi
Nam ex diuersitate instrumentorum
natura dat instrumenta secundum operaciones quas in
diget ut dicitur 2° de anima et libro de ani
malibus. Ita multi unum corpus sumus
hic applicat illud scilicet ad propositum
scilicet. Ita multi per diuersa dona spiritus sancti nos
habentes unum corpus sumus misticum
quod ex cunctis fidelibus integratur ut
corpus naturale ex suis membris. Sumus
enim unum unitate fidei et caritatis
in una ecclesia colligati. Et hoc in christo

p capite que deus dedit caput sup omnem
eccliam ut dicit ad ephe. i° ubi ipos eciam licet gpagi-
nacoz hoc corpus cui que s' capud ipius
dimgliat Sit s' sunt in dive q'
sunt alt alterius mebra i unu c mebro
alterius sic i corpore nali man' e mebro
pedis qr calceat eu t pes e mebr manus
manus qr gestat eu expl' sicut q eccia
est corpus xpi et e caput fideles s't mebra
eius unusquisque e ppius sius vita e eciam
felix q° mebro q vivit i hoc corpore
sb h° capite ubi eius ubi vita. Sit sic
q sic unu mebru no usurpat s' officium
alterius ita unusquisque nrum no d3 i vade
alterius misterium. Sic oculi videt toti
corpi et aures audiunt et os loquitur
zc. Sic et debent agere spiritualia nostre
vite. Primi oculi ecce st doctores q alijs
ministrat spiritualem lumen. Aures st boni
auditores q verba maiorum humiliter audiunt
nares q sunt discreti ut veta's vicioz
et odores virtutu optinet .c. Sit q alios
erudiunt manus q alijs necessaria ministrat
sicut boni elemosinarij pedes q p s'ag
vice i inopis libcando et i fimos vi-
sitando currunt sic i vite misterio dut
alia misteria mebroz spiritualium capiti
coptatis huius mebrorum corporalium accid-
vice d vide in Corra ta trinitat
[illegible] moniij mebra q'ut adctin te
[illegible] Amen.

Dnica · ij post Epiph ·

Habentes ergo:

Habentes sidera gram q data
e nob differentes sive pphetia fidei
racoi fidei sive misterium i ministrando
sive q docz i doctrina qui exhorta
i exhortando q tribuit i simplic' q pest
i solicitudine q misret' i hylaritate
dilecco sine simulatoe odientes malu

adherentes bono caritate fratnitat i invice
diligentes honore pvenientes solicitudie
no pigri spu ferventes dno servientes spe
gaudentes i tribulacoe pacientes ora-
cioni instantes necessitatibus sanctoz comunicantes
hospitalitate sectantes benedicite psse-
quentibus vos benedicite et nolite male-
dicere gaudere cu gaudentibus et flere
cu flentibus idipsum i invice sencientes no
alta sapientes s' humilibus consencientes
Ad Ro. xij°. Anima fidelis in nostro
oste deo ut sponsa p baptismum sacram-
tu s' et felici matrimonio eius copula-
ta ut sponsa. Ideo i hac dnica d nupcijs
.c. et aie fidelis subiungit et lagru do-
nacoes i epla quibus sponsa ornata et dotata
cu d sponso. Ubi scribitur in
apls q dominus nupis natu cu
sponsa et a matr adductu dnisa st
nob dona donata ne q° nos mali sim
q abscondit pecuniam dni sui sed dargentam
Ideo aplus monet nos i hac epla quibus
s' dona sunt nob collata dem ut nos hre
q ad pprios usus ita donacoes q spuia-
les diuiat. Primo donacoes sez gram pphe-
tizandi sacra exponendi ut ministrandi
docendi et exhortandi q s' divin q s'
duest sup facultate liberi arbitrij eo
q no est i ptate hois pphetisare t expone
i actu pphetandi q vult. Sed no est in
libero arbitrio illius q ministrat sacramenta
q suscipiens ea gram consequat. Alie ro
due donacoes subsunt liberi arbitrio
qr doctor pt doce et exhortator ex-
hortari qn vult. Ideo apls vult q q illa
hnt quilet ea p caritate sic
v'n mebroz quilibet alterius actu sicut ut
dixi e i epla precedenti. Et io d'hu-
tes donacoes gras plures et varias

a deo filio unigenito / causis / recondito / u-
mag[is] q[uod] singulis diuidit p[ro]p[ri]um s[e]c[un]d[u]m p[ro]ut vo-
luit / p[ri]m[a] cor[inthios] xii[o] s[e]c[un]d[u]m gr[ati]am q[ue] data e[st]
vob[is] p[er] puer[um] unig[enitum] natu[m] de cu[ius] plenitudi[n]e
om[ne]s accepim[us] joh[ann]is p[rim]o. donac[i]o[n]es due
differentes i. alii vice distates sic membr[a]
corp[or]is / vn[de] gr[egorius] oculus no[n] est aur[is] nec
a[ur]is p[ed]es ita i[n] eccl[es]ia illi q[ui] s[un]t ocli no[n]
s[unt] aures / q[ui]a s[un]t doctores q[ua]d[am] auditores
et i[n] i[ll]is gr[ati]a diuisa est / q[uia] aly datur
p[er] sp[iritu]m s[er]mo sapi[enti]e / aly s[er]mo sci[enti]e p[rim]a
cor[inthios] xii vn[de] gr[egorius] dic[it] q[uia] gr[ati]a data q[uia]
q[ua]si s[un]t fideles de donis et de donatoribus
q[uod] est gr[ati]e dei / eo q[uod] s[i]c suis meritis illud
perceperunt / vn[de] ap[osto]l[u]s subd[it] q[uod] s[un]t he[c]
donac[i]o[n]es / siu[e] p[ro]ph[et]ia[m] i. gr[ati]am p[ro]ph[et]andi
vel sci[enti]a[m] p[re]dicandi siu[e] gr[ati]am manifestandi
ea q[ue] i[n] s[cri]ptura s[un]t i[n]cognita et occulta
et gr[ati]am quam debem[us] ad vtilitate[m] p[ro]x[imi]
ut si p[ro]ph[et]ia[m] habeam[us] i[n] p[ro]ph[et]isando
aly[is] ut a[nima]m et est hec gr[ati]a / s[e]c[un]d[u]m r[ati]o[n]em
fidei q[uia] fideles mer[en]t[ur] illa[m] h[abe]re si
e[n]i[m] no[n] c[re]didissem[us] sp[iritu]m p[ro]ph[et]ie ne[que]
accepissem[us] et hec est co[n]tra p[ro]ph[et]ia[m]
sortilegas q[ue] no[n] s[unt] de h[iis] q[ue] p[er]tinet
ad fide[m] et ita i[n] fide p[ro]ph[et]abat ap[osto]l[u]s
q[ua]n[do] p[re]dicabat p[re]mia elect[orum] i[n] penas
rep[ro]bo[rum] suis auditoribus / aliq[ui] p[ro]ph[et]ia
capi p[ro] doctrina q[uo]d h[ab]et / hec s[e]c[un]d[u]m
r[ati]o[n]em fidei p[ro]p[ter] dispensat / ut plus sapiat
q[uam] oportet sap[er]e cont[ra] ut fidei d[e] v[er]itate
katholice fidei / s[e]c[un]d[u]m q[uod] q[ui]lib[et] doctor
debet dispensare sua[m] p[re]dicac[i]o[n]em ne forte
a v[er]itate deuiet / siue mi[ni]st[er]iu[m] supple
ecc[lesi]asticu[m] habeam[us] i. ministrando s[cilicet] et eccl[es]ia
sacramenta vel mysteria ut s[un]t ep[iscop]i et sacerdo-
tes q[ui] dicu[n]t q[uon]iam i[n] eccl[es]ia accipiu[n]t myste-
riu[m] eccl[es]iasticu[m] q[uam]uis ille mag[is] d[eu]s q[ui]
cat s[e] ecc[lesi]am s[e]c[un]d[u]m q[uod] d[icitu]r vn[de] p[re]lati i[n] eccl[es]ia
no[n] s[un]t maiores angelis q[ui] ty omnes s[un]t
ad ministrato[rii] sp[iritu]s missi p[ro]p[ter] eos q[ui] h[e]r[editatem] -

ditate salut[is] capiunt ad heb[reos] p[rim]o / siue
qui doc[et] i. gr[ati]am docendi alias hec
i[n] doctrina i. i[n] exhibic[i]o[n]e doctrine q[ui] dicit
q[uod] h[abe]t gr[ati]am docendi no[n] sufficeret illa
gr[ati]am sed ea exerce[n]do multiplicet vn[de]
gre[gorius] i[n] x[o] dici a[nim]a que vendit i[n] pugna
bi et qui celebat ipse i[n] celabit q[uia] absco[n]-
dit frumenta maledictus i[n] p[o]p[u]lo et i[n]
frumenta sacre s[cri]pture no[n] absconda[s]
s[ed] auditoribus vendas a q[ui]b[us] p[ro] ista
doctrina c[om]plementu[m] op[er]is tamq[uam] p[re]ciu[m]
recipies / siue qui exhorta[tur] i. qui
h[abe]t gr[ati]am exhortandi et alios confortandi
tamq[uam] alti[us] melius ulti[us] desinat / hec
itaq[ue] habentes no[n] teneat / ea absco[n]sa
s[ed] vn[de] alti[us] querat. Nota est q[uod] do-
naciones dei h[ab]e[n]t varietate[m] q[uia] illud
q[uod] dat / datiboni accipiet / et hec
req[ui]ri[tur] ad ro[manos] dom[inum] et i[deo] dic[it] ap[osto]l[u]s
h[ab]entes p[ro]p[ter] varia[n]t / s[e]c[un]d[u]m s[un]t liberalitate[m]
q[uia] no[n] s[ecundu]m op[er]a iusticie q[ue] fecim[us] nos / et i[deo]
dicit / donaciones / i[n] multiplicitate q[uia]
o[mn]ia bona n[ost]ra op[er]atus est i[n] nob[is] ut ayt
ysayas et i[deo] add[it] differentes / p[ro]p[ter]
vtilitate[m] q[uia] ei[us] g[rati]a varia no[n] manu[m]
et forte c[on]tinget ex defectu h[ab]entis et
ideo adiungit s[e]c[un]d[u]m gr[ati]am et i[n] hec
designat magnam vtilitatem q[ua]m nemo h[abe]t
dat vtilius hominibus i[n] ista vita q[uam] diuina
gr[ati]a. Nota s[ecundu]m p[ro]ph[et]a sup[er] illo verbo / siue
p[ro]ph[et]ia[m] vn[de] h[ab]entes p[ro]ph[et]ia[m] h[ab]ent re-
uelac[i]o[n]e[m] futuro[rum] vel et[iam] quo[rum] occulto[rum]
et p[ro]ph[et]ia e[st] de p[re]t[er]it[is] de p[re]s[en]tib[us] et
futuris / vn[de] ver[us] p[ro]ph[et]a et ver[us] doctor
p[ri]mo debet h[abe]re auctoritate[m] ne vsurpet
sibi officiu[m] m[atth]ei xxiii[o] ecce ego mitto
ad vos sapientes et p[ro]ph[et]as et c[etera] s[ed] c[ontr]a
d[e] multis d[icitu]r illud iere[mie] xxiii[o] no[n]
mittebam eos et ipsi currebant / s[e]c[un]d[u]m
d[ebe]t h[abe]re v[er]itate[m] ne decipiat c[ontr]a illo
vn[de] iere[mie] dica[m] p[ro]ph[et]a q[ui] h[abe]t somniu[m]

ut sit sensus · siue p[ro]ph[et]ia[m] · i. doctrinam ·

Johis i^o. Et amos dixit no su ppha.

narrat et q hec sermone vix narrat
sermone / sed de mlt recomo dicit pli
pphe vaticinant i noie meo visione me
dacem / Et debet hre humilitate ne p
sumat ppt magnitudine revelacom
ex^m i Joha baptista q ppt humilitate
dixit no su ego ppha / nec filius pphe
sz armentarius ego su / Et debet hre pau
ptate ne cupiditate munerum corrupa
tur ut xvj^o Samuel ppha pecunias
et usq ad calciamenta no accepit ut
dicit Micheas iij^o / hec dicit dns sup
pphas qui seducunt ppfm meu et
siquis no dederit i os eorum quippiam
sanctificat sup eu plin / Secundo q
ad terciam pfectione quitandi que est
sima donacio incitat nos aplus / pr^e
cor xiiij^o ubi madat q unus ppha
det locu alteri i ecctia ad sacramentale
at ministeriu incitat nos j^a cor v^o
itaq cupulem et loqui de spualibz
cor xpi q ministri etc exhibet / Et
ad doctrina monet nos p^a ad thy iij^o
dicens attende et doctrine ad exhor
tacionem aut faciendi hortatur nos j^a ad
thy v^o dic hec loqre et exhortare
ita q est advertendu q exhortacio est
prodes predicacio et doctrine / p q sa dicitur
q mlti st doctores sapia divina scrip
turarum pollentes et eloquia verborum
florentes qui tota die alloqui pplm
disputaciones de rectitudine fidei de
appetitu virtutu de exstirpacione viciorum
et de gaudiis regni et penis isui
q ty exemplis no psut lgsibz / Et aliq
ex auctatibz audientes pena isui q
dibi ptonibz volunt se aliqd gnie
petiy ppetrasse puta lguttn ul
adultiu / ppt gravitate lgz stolerp
ttiaa psumd Dspia q no attendentt

ubi gsolacois a sinis pdicatoibz / ut sim
venit i deserta tristicie qua audita
gsolat^r quasi verbis simplicibz hortatur
eu ne desperet de venia salut dicens q va
gsolacom dicas / Considera misericordias
dni quate sit de quibz ps dicit misericordia eius
sup oia opa eius / nam david cu rex
et ppha et comisit adulteriu et homicidiu
et tn venia meruit / nam petrus ne
gavit xpm / et tn prius dns pla psct
eu erat sue uxore / nam latro meruit
audire hodie mecu eris i paradiso / Sic
talibz verbis exhortatorys alleg debet qui
i despacom labi vult / Sic qui tribuit
hic tangit modos quitandi bona tpalia
q st tria sz donum largiendi / pticipandi
et ministrandi / distinguit st tres virtu
tes q simplicitas largiendi ul tribue
di quu ad venale / sz sollicitudo pti
cipandi quu ad miserabile / et hilaritas
quarendi ul ministrandi quu ad compas
sibile / Dicat q^o qui tribuit pp elemosinas
tribuat i simplicitate i simplicia intencione
et sola intencione vite eterne / et nesciat si
nistra tua q faciat dextera tua / Mat
vj^o / Vel i simplicitate i amore dei
no laudis humane sit ppositu / pu v^o
simplicitas iustorum diriget eos ul diriget
eos / Ubi notand q gloriz potes et divites
dz habundant tribue / thobie iiij^o
si mltu tibi fuit habundanter tribue / Et h
libet ibidem Si exiguu tibi fuit libent
ipertire studeat et facialit / pr^a thy vi^o facile
le tribuat eu quitat i cessat / pu xxj^o
q iustus est tribuet et no cessabit / Et sim
ut hic q tribuit i simplicitate / Et
gaudent q hylare datore diligit deus
y^a ad cor viij^o qui prest ut pnitepus
et plato psit i solliatude i salliat
sit i sua placie exeplu pauli q
dit y^a ad cor xij^o ppt ea q i tusta

sed miseria mea cottidiana. sollicitudo omnium
ecclesiarum et Eccli. vii° dicitur: porrige tibi sed
attende illis qui miseri in gratiam miserendi
et compatiendi aliis habens pro pauperi et
esurienti cibum porrigendo et potum sitienti
vestimentum nudo et algenti et tectum vaga-
ti. In hilaritate in gaudio. Met. hoc sapit
Eccli. xxxv°: in omni dato hilarem fac vultum
tuum. Unde elemosina danda est cum gaudio
et non ira prestanda quia hilarem datorem diligit deus
secundo quod dat hoc prima et qualia recipientur de maiora
et eterna quia deus reputabit se hoc sibi esse
dictum ideo dicitur vivus ex minimis
meis fecistis etc. Unde Eccli. dicitur quod dum in-
cedit etc. et hoc dubitat. in hilaritate
elemosina non erogat nisi pro et ideo in futuro
premium non recipiet. Quod dilectio sine simulatione.
Narrat glosa de donacionibus spiritualibus et
divisione earum sicut administracione ita prosequitur
de aliis magis communibus et docet nos qualiter
debeamus habere ad proximos quantum ad affirma-
tionem. secundo quantum ad confirmacionem exteriorem ibi
honore invicem. Primo docet amare vicinum sapienter in
fine ut quantum vacat tamen dicit dilectio sine
sit in voluntate sine simulacione quia tunc alter erit
alteri membrum. Unde dilectio debet esse pura
non simulacione polluta et debet esse vera
non ficta et sic non erit ab operibus caritatis
vacua. Unde prima Joh. dicit: filioli mei non
diligamus verbo neque lingua sed opere et veritate
et ideo quod fecerat non correxit tamen cum errare
vidit simulatam caritatem et non veram
erga eum habere communem. Unde per dilectionem in
nobis diversa dona unum et ideo debet esse vera
et non simulatoria quia simulata displicet
deo. Job xxxvi°: simulatores callidi
provocant iram dei neque proxima. Prov. xi°:
simulator ore decipit amicum suum. Derogat
ergo sibi Macc. vi° dixit Eleazarus: non
est nostre etati simulacionem decipiant et docet

nos amare sapienter tamen dicit: odientes
malum scilicet in proprio quod sit diligenda sed
homines ut eorum non diliga errores quia
qui diligit iniquitatem odit animam suam. Vel
sic odientes malum in diabolo et membris
eius et hoc peccatum sed amare debemus finem
et ideo dicit adherentes bono ut nec dilectio
amici faciat nos amare malum nec
malum faciat nos dimittere bonum. Ad
Gal. iii° dicitur: bonum emulamini in bono
semper et ideo finem debemus adherere bono
quod est contra principales inimicos qui sepe
in die rapiunt. Et sic caritate fraternitatis
invicem diligentes id est velit a fratribus diligi
et fratres se se invicem diligere. Et hoc quomodo ma-
dat dilectionem, non autem quomodo esse ad omnes
proximos sed Pet. iii°: estote invicem benigni
et fraternitatis amatores. Unde felix
est hic amor qui suadet agnos in quo
[...]erit vitas sine pluralitate secundum primum
pietatis sine iniquitate secundum secundum fraternitas
sine separatione secundum tertium sed quantitas sine per-
sonarum acceptione secundum quartum. Secundo honore
invicem hic agitur docens qualiter nos habere
debeamus ad proximum quantum ad affirmationem exterio-
rem et hoc quantum ad quatuor que distin-
guuntur sicut ministerio in exteriori effectu quia
hoc ministerium vel sit propter bonum honestum
sicut est preveniendo honore vel propter bonum
utile et est sollicitudo curis vel
propter bonum delectabile quod conceditur in
duobus scilicet in sustinendo in adversis et lar-
giendo in prosperis et utrumque docet sed hy-
lariter dicit: honore quod dicit ita unus-
quisque debet alium honorare ut unusquisque alium hono-
rando in se mutuo preveniat et ideo honore
prevenientes id est honore valde invicem
impendite prelati subditos et subditi pre-
latos quia illa utraque humilitatis plaga hoc
nunc. Unde prima Pet. ii° dicit: omnes honorate
[...] honor est exhibitus reverentie

interſtionum virtutum. ſollicitudine non pigri
i. non ſitis pigri in procurando utilitates proxi-
mi nec deſides nec torpentes ne forte
cum ſervo inutili dampnemini qui ligatis manibus
et pedibus miſſus eſt in tenebras. Non debemus
igitur eſſe pigri in opere quia ſcriptum eſt o piger
vade ad formicam. Prov. vi. ſpiritu ferventes
ad procurandam utilitatem proxima ut aliqui
exponunt quia agere oportet ſive et tunc
ex parte agentis. Domino ſervientes. ſollicitu-
tudo in effectu, ſpiritu fervor in affectu. alii deſi-
derium inducit tepiditatem, tepiditas pi-
gritiam, pigritia impedit opus. Sed ex parte
finis exigitur Domino ſervientes. conſideratio re-
munerationis cui eſt ſerviendum, ſpe exſpecta-
te remunerationis de qua eſt gaudendum. Vel
ergo ſollicitudo eſt in opere, fervor in volunta-te
ſimplicitas in intentione et hylaritas
de mercede. ſubdit ergo ſpiritu ferventes i.
ſpiritu in caritate et calore et fervore ſpiritus
ſancti ferventes quia tepiditas Deo nimium diſ-
plicet. Vel ſic ſpiritu i. mente ne ſitis
tepidi in dilectione Dei et proximi, ne forte
audiatis illud Apoc. iii. quia tepidus
es incipiam te evomere de ore meo. Domino
ſervientes i. ſive ſtudentes per veram in-
tentionem. Ps. ſervite Domino in timore. Vel
Vel ſic Domino ſervientes ſpiritu in proprio in quo
amore includit amor Dei. Domino ergo eſt
ſerviendum non divitiis non vitiis nec de-
lectationibus, quia illi Domino ſerviunt qui man-
data eius ſervant. ſpe gaudentes ut ſcilicet
de promiſſa procerent et una cum gaudio
Phil. iiii. gaudete in Domino ſemper. Et Matt.
v. gaudete et exultate quoniam merces
veſtra eſt. Unde quia eſt in patrie. tribulatione patientes
remunerationis in tribulatione illata a proximo
unde patientes eſſe debemus in tribulatione et ideo dicit
in tribulatione a vobis illata patientes. ergo ſitis
in eis non utilitates nec vindictam quere-
ntes, unde ſi inimici mei maledixiſſent
non ſuſtinuiſſem utique. Et dicit exemplo Chriſti

qui cum malediceretur non maledicebat. Orationi
inſtantes per quam oportet fortes ad tribulationes
ſuſtinendas. Ps. Clamat autem ſcilicet in tribula-
tionibus unde orans impetrat patientiam. Luc. xviii.
oportet ſemper orare et non deficere. Et i. Pet. iiii.
vigilate in orationibus. Vel ſic. neceſſitatibus
ſanctorum communicantes. ſive temporalia ſunt notat
et neceſſitatibus quia temporalia non ſunt di-
da pauperibus tamen dilatandi ſed ſuſtentandi quia
eſt nomen ſanctorum non maleficorum. ſtatim eſt
precipit benefacere iuſto et ne dederis impio.
quia qui impio prebet auxilium ira Dei me-
ret ut dixit ait propheta ad Ioſaphat regem. Deinde
ergo neceſſitatibus in penuriis ſanctorum
moratur in communicare vero nra ad Gal. ult.
benefacite et cetera maxime autem ad domeſticos
non quod dicunt nos alliciat ad dandum
ſed compaſſio neceſſitatis et dilatat ſanctitatem propter
addit ſanctorum et liberalitas communicat unde dicit
communicantes unde neceſſitas ſanctorum debitum ſanctitas
augmentum et communicatio addit domini in illa
Hoſpitalitatem ſectantes. Ubi notandum quod apoſtolus
non dicit hoſpites recipientes vel hoſpitalitatem
ſequentes ſed plus dicit ſectantes. Nam hoſpitale
quod rogatos ſuſcipit ſed in ſectata quod eſt non
rogatos cogit et querit ne forte in biviis
et in plateis ſine tectu vagarent. Unde
magna eſt virtus hoſpitalitas per quam multi
placuerunt Deo angelos hoſpitio ſuſcipientes
ut Abraham et Loth et multi alii. Vel ſic.
hoſpitalitatem ſectantes ſecundo tamen ſectantem et
notandum quod continue poſt verbum frequentativum ut
notet aſſiduitatem ne ſingularia hoſpitum
fiat omiſſa. i. Pet. iiii. hoſpitales in-
vicem ſine murmuratione et Matt. xxv. hoſ-
pes eram et collegiſtis me. Benedicite per-
ſequentibus. Apoſtolus oſtendit quomodo ſe debet
habere ad proximum malum et oſtendit triplex.
i. ut eos benefaciat. ii. ut malum eis
non inferat ibi non alta ſapientes. iii. ut
malum illatum ab eis ſuſtineat. Unde
propria exemplo benedicendo ſic dicit benedicite

prosperitatibus vel iterum congratulando in prosperis
et sic dicit gaudete cum gaudentibus. Aut com-
patiendo in adversis et sic dicit flete cum flen-
tibus. Aut conformando in utroque et ita dicit idipsum
invicem. Primo dicit benedicite persequentibus vos id est benedici-
te illis et loquimini bona cum illis qui vobis
iniuriam inferunt. Vel sic benedicite id est bona eis
orate vel bonum dicite et facite. Prima expositio
[illegible] qui benedicit impugnantibus. Benedicite inquit
et nolite maledicere id est vana maledicta
dicere vel etiam detrahere vel blasphemare
vel contumeliam facere licet ipsi male loquantur
de vobis dicentes vos esse magos et seduc-
tores et discipulos seductoris Christi. Sicut enim
[illegible] pariunt forte quod maledici regnum
dei non possidebunt. Unde dicit benedicite
quod optanda sunt eis bona vite et gratie
vel bona corporis et anime vel denique non tantum
bono corde et ore. Unde non maledicere est
perfectorum quia qui non offendit in lingua hic perfectus est
Jacobi iii°. Benedicere vero hoc est perfectius sed
benedicere persequentibus suis hoc est perfectissimum
quod Christus fecit pro eis et sanctus Stephanus et multi
alii. Et notandum quod ipse geminat hoc verbum
benedicite et suum preceptum propter duo. Primo
propter difficultatem quia contra [illegible] sibi repu-
gnat violentia in hoc. Secundo propter utilitatem
quia per hoc homo efficitur filius dei qui solem suum
facit oriri super bonos et malos. Secundo gau-
dete cum gaudentibus hoc est mentaliter congratulando
bonis proximorum. Dicit gaudete non gaudiis
congratulando et hoc est contra invidos de quibus
poeta dicit invidus alterius rebus macrescit
opimis. Flete cum flentibus compatiendo
Job xxx° flebam quandam super eo qui afflictus
erat et alibi eram quandam merentium con-
solator. Idipsum invicem prout cum aliis similiter
sentientes sive in dolore sive in gaudium. Unde ad
Ro. xv° det vobis deus idipsum sapere.
Unde gaudere debemus de prosperitate et profectu
aliorum et flere dolemus de defectu et
propter peccata et aliorum et pro dilatione glorie.

invicem idipsum sentientes id est in gaudio et fletu.
Unde felix congregatio est ubi uniformitas.
Unde dicit idipsum uniformitatis qualitatis
quia dicit invicem et utrumque unitas prout quod dicit
sentientes. Notandum quod apostolus non precipit
gaudere cum histrionibus qui gaudent de turpitudinibus
et [illegible] rebus sed cum illis qui gaudent quod
nomina eorum scripta sunt in celis. Nec cum concupiscentiis
gaudiis [illegible] gaudia [illegible] sunt
nec concupiscentiis fletibus [illegible] sunt [illegible]
ubi [illegible] si videmus aliquos gaudere super
[illegible] a possessionum latitudine
non debemus eis congratulari quia istorum gaudia
[illegible] et [illegible]. Unde dominus monuit
apostolos non gaudere de hoc quod demonia eorum
eis subiecta sunt [illegible] quod nomina eorum
sunt scripta in celis. Et non quod videmus [illegible]
bona [illegible] de illius salute
gaudere debemus et ita est de fletu. Non
alta sapientes qui dicit sicut [illegible]
non alta sapientes id est per bonos [illegible]
cum aliis supplicantes in corde vestro. Psalmus
Domine non est exaltatum cor meum
neque ille alta sapit qui vindictam facere
appetit que est solius dei. Deuteronomii xxxii° [illegible]
mea est ultio. Unde [illegible] quod apostolus
[illegible] nos quod non debemus [illegible] mala
[illegible] qui dicit non alta sapere [illegible]
dicere pro vindicta [illegible] malum
[illegible]. Sed humilibus consentientes
id est humilium imitatores in cunctis factis
et deus vobis humilis [illegible] quia deus superbis
resistit et humilibus dat gratiam Jacobi
iiii°. Unde humilitatem docuit nos salva-
tor dicens discite a me quia mitis
sum et humilis corde Matthei xi°. Ubi notandum
quod ille consentit humilibus qui cum humilibus
se humiliat non [illegible] sed illud [illegible]
[illegible] quod dominus promisit dicens qui se
humiliat exaltabitur [illegible]
[illegible] humilitate ille [illegible] humilitate
in aliis humilioribus [illegible] humilitate [illegible]

meum ut exaltavi medium in eterna
gloria

Dnica iii post epiph(aniam)

Nolite esse prude-

ntes apud vos metipsos nulli
malum pro malo reddentes providentes
bona non tantum coram deo sed etiam coram omnibus
hominibus si fieri potest quantum ex vobis est cum
omnibus hominibus pacem habentes non vos metipsos
defendentes. Rom. xii. sed date locum ire
scriptum est enim mihi vindictam et ego retribuam
dicit dominus sed si esurierit inimicus tuus ciba illum
si sitit potum da illi hoc enim faciens
carbones ignis congeres super caput
eius noli vinci a malo sed vince in bono
malum // Ad Ro. xii° | In hac epistola dominus
arguit illos qui estimant se esse sapientes
et presumunt de scientiis suis [illegible] contra
eos dicitur Ysa. v° ve vobis qui sapientes estis
in oculis vestris et coram vobis metipsis pru-
dentes. Datum et apostolus in hac epistola
de virtute mansuetudinis quam qui habet
non irritat nec irritatur. Vel aliter sic
apostolus considerans quod sicut dicit [illegible]
concordia parve res crescunt et discor-
dia maxime dilabuntur | Ideo in presenti epistola
ortatur nos ad pacem sive concordiam
nos ad sive concordiam per quam duo scilicet
bonorum communicatio et malorum supportatio
una aliquis tunc est pacem ad proximum quando
bona sua sibi liberaliter communicat et
eius mala ab eo sibi illata patienter
tollerat. et ideo apostolus docet nos bona
nostra proximis communicare. Secundo mala ab
eis illata patienter supportare. et
hanc doctrinam magis specificat ibi provi-
dentes bona. Primo ponit bona communican-
da. Secundo mala tollerenda ibi malum
nulli. Circa primum dicit Nolite prudentes esse
apud vos metipsos, id est non curatis prudentiam
vestram apud vos metipsos sed
magis expendatis eam ad proximos et per hoc

reprehenditur ille qui talentum suum apud se
abscondens et [illegible] proximis non communi-
cat unde de illis dicitur Mt. xxv° serve
male et piger oportuit te pecuniam meam
mittere nummulariis et ego veniens
recepissem utique quod meum est cum usura.
Servus malus dicitur qui proximis nocuit quod sibi
prodesse non cavit et dicitur infidelis ut om-
nia pecunia domini est infidelitas
econtra laudatur qui pecuniam domini sui multi-
plicavit cum dicitur a domino serve bone et fide-
lis quia aliis profuit quibus domini sui pe-
cuniam commendavit. Dicitur etiam fidelis quia
negocium domini fideliter gessit eius pecuniam
multiplicando id est gratiam a deo datam proximis
communicando. Vel aliter legitur sic Nolite esse
vos prudentia est de bonis et malis di-
scretiva cum ipsa sit talis utique in eos alie-
nari ut patet vj° ethicorum cum quod prudentia
sit maxime bonum. Ideo secundum apostolum non
debet abscondi sed proximis communicari et expli-
cari docendo et dirigendo eos. Et ex
hoc sequitur quod alia innata bona non
debent apud nos abscondi et celari non
debent sed communicari aliis. Valde est dam-
nabile sit prudentiam suam apud semet-
ipsum abscondere [illegible]
respectu pro pudore retinemus sed bona sua et
eloquentie et omnibus aliis posse prodesse
nolle in utili ymmo dampnabili silencio
ligare et [illegible] in mortalibus dicitur qui
in scientia et virtute pollet et se confuse a
predicatione ponit tot magis reus est quot
prodesse potuit in publico predicando. Et
quod non sumus prudentes apud nos metipsos
sed bona nostra in proximis impendamus dicitur
scriptura apud ne sis sapiens apud te
metipsum Prov. iij° et ibidem dicitur [illegible]
de aquas tuas in plateis et deriventur
fontes tui foras et quia thesaurus abscon-
ditus et thesaurus invisus que utilitas in utris-
que dicit nulla et nonnulli qui domini dona [illegible]

qda carnis / qda prius / prudencia carnis
mors est / et tale prudencia mi[hi] malu(m)
e(st) hec apud semetipsum q(uam) aliis ea (com)municat
ipos malis exemplis corrumpendo / Secundo
sp(irit)ua(lis) prudencia est vita et pax / et hanc non
debemus tenere apud nosmetipsos sed ea(m)
ad alior(um) utilitatem communicare / Et notandum
q(uod) prudencia prius ondi(tu)r esse in aliquo ex
multis signis / Primo ex modestia verbor(um) prover-
biorum x° qui moderatur labia sua prudentissimus
est / Secundo ex rectitudine operum Primo regum
xviii° David in cunctis operibus suis prudenter
se gerebat / Tercio ex compassione mor(tuor)um Secundo
ad thimotheum iii° oportet episcopum prudentem esse / 4°
ex tollerancia malorum Amos v° prudens
in tempore illo tacebit / 5 in hoc contemplat
continuo ex detestatione peccatorum prov(erbiorum) xiv vir
prudens (com)quabitur contumeliam / Vel aliter
Ysay na(m) ille apud se prudens est et non
apud deum q(ui) sapiencia q(ue) est non mundana
vel sapiencie deputat sed sibi suis q(ue)
meritis et ingeniis suis studiis suis / quo
vicio dei gratiam perdunt tabescere deos philosophos
gentium de quibus apostolus dicit ad Ro(manos) primo
q(ui) cum deum cognovissent non sicut deum
glorificaverunt sed evanuerunt in cogitacionibus
suis glo(ssa) i(d est) vanam sciunt non sentientes
dei gratias de collatis sibi donis sed
suis meritis / Vel aliter ille apud se sapiens
est vel prudens q(ui) cum sit stultus sapientem
se esse putat / et gloria in se q(ue) (com)parat sibi
q(ui) nescit / Vel 3° apud se prudens dicitur esse
q(ui) vindictam expectando suas iniurias
vlcisci(tu)r q(uod) sequens versus instruat nulli ma-
lum pro malo reddentes / Quinto continuabit
quod circa mala illata nobis a proximis nos
gerere debeamus et dicit q(uod) nulli malum pro
malo red(dentes). Ad Ro(manos) xii° ne dicas reddam
malum pro malo et ad Hebreos in decimo? q(uod)
Primo Petri iii cum malediceretur non maledicebat
cum pateretur non comminabatur Primo Petri ii°
vii Ysay multi putant non esse peccatum

si quis accepta iniuria vlcisci et inde
vindictam sumit sed si ita esset neque
apostolus talia preciperet et ideo aliqui dicunt
et plerique magis esse delictum si quis
malum pro malo redderet quam primo
q(uam) q(ui) prius malum intulit q(uod) peccatum
malum esse ignoraverunt / Ille vero vindictam
expedit qui vice reddit q(uod) malum
sui status ostendit / Unde sic ita intelligi
q(uod) malum in se alterius culpa est reddere
vero malum pro malo peccatum est Unde apostolus
cum dicit nulli malum reddentes fideles
videtur esse et infideles tangit / fideles
ideo q(uia) sic est / infideles vero ut lucrari
possit / Sexto providentes bona non tantum coram deo
et q(uod) bona nostra sint proximis nostris com(muni)-
canda et mala nobis ab eis illata
supportanda sed apostolus hic doctrina (com)pre-
hendit ubi dicit Dei est q(uod) non sitis prudentes
apud vosmetipsos hic autem
documentum ideo sic explico q(uod) sitis pru-
dentes. prudencia prius sit et ideo pro-
videntes bona tam spiritualia quam corporalia
non tantum coram deo i(d est) abscondentes ea
in occulto / sed etiam coram omnibus hominibus i(d est)
ad utilitatem proximorum / Ubi notandum q(uod)
bona nostra spiritualia communicanda sunt q(uod)
cumque debet manifestacio proximo ad uti-
litatem Primo Cor(inthios) xiiii° sed et corporalia sunt
etiam communicanda sunt q(uod) secundum Augustinum deus
ad hoc dedit divicias hominibus et paupe(r)-
tate permittit egenis ut divites da-
do et egeni penuriam paciendo vite
eterne bravium apprehendat Unde ad thimotheum
vi° dicitur divitibus huius seculi precipe non
sublimia sapere sed ut facile tribuat
i(d est) communicet / Vel aliter legitur in alia lectione
nulli malum etc. q(uasi) dicat nulli sitis malum
pro malo reddentes q(uia) in tali vindicta possetis
aliis esse in scandalum et per hoc non solum
prohibet talionem legis in qua reddeba-
tur oculus pro oculo pes pro pede sed multo —

mag' prohibet usura de qua i ps. no
desistit de platis cuius usura et dol'
vii usura e qui plus exigit' i vindicta
q sit commissa iniuria ut g' n° i gl°
licet i aliis fiat p vos scandalum sub
ditis et ut huius mansuetudinis pacie
exempl° dissite ppt n scandalisare p i
paciam sesp vindicat ideo dr pruidos
bona no tm cora deo pp i(n)scito
cordis s(ed) et cora oibus hoib(us) ut sit
eis i bonu exemplu ut no ubo ut facto scan
dalizem(us) pximu vii ad xviii° dicit(ur)
ve mudo a scandalis .i. ve mundanis
hoib(us) q no cessat scandalisare pximos
q subditi ue tibi p q scandalu venit
contigit ubo ul facto ul exemplo atq(ue) vitiis
sunt ca ruine i(nfer)ius expedit ei ut mola
asinaria suspenda(tu)r i collo ei(us) et dmerga(tur)
i pfundu maris / Itm hay(mo) expo(nit)
sic pruidetes bona no cora do sibi
pruidet bona q i i(n)timo cordis ei qui
secta i tacet' placere studz et illu no
cogitacoe no ubo no opere vult offe(n)
dere ut offendit i qtu valet / Et pruid(ent)
bona cora oib(us) hoib(us) q ubo et morib(us)
oi q conu(er)sacoe i oi vita sua p vilis sunt
i q(uan)tu val(et) irreprehensibile se pbet
/ Si s(ieri) pt qd ex vob(is) est i q vere co(n)u(er)t(e)
religiosi cu oib(us) hoib(us) pace h(abe)ntes
ex difficile dictum est pmisit dicens
si s(ieri) pt q(ui)a aut vix aut nullat(enu)s s(ieri)
pt a ut pax cu oib(us) hoib(us) s(er)vet(ur)
na si paganu i (christ)ianu ptesq(ue) (con)temp
serit no vult tene h(abe)re pace. sic
d iudeis et h(er)eticis i(nte)lligend(um) est. Dicat
et alr' / Est quib(us) plat(us) q i(n)crepat
subditos delinque(n)tes qui cu eis displic(et)
i i(n)crepacoe plati pace cu illis h(abe)re
no pt et tu ita sit vi(rtu)s q eis ani(m)
sui s(er)vat vacatu et q(ui)etu h(ab)ere
i se cu illis pace diligentes

q(ui)a d(eu)s oim auctor eo est lic(et) vitiis se
ab illis sep(ar)et / Ut h(ab)et(ur) g° h(ab)et(ur) loco et i seq(uen)
tib(us) p(ro)hibet (con)tencio(n)es et lites q(ui)b(us)
maxime pax violat(ur). / Sic dr circa illa
lit(ter)a(m) pruidetes q qs pruid(e)t bona
sua cora deo s(ed) no cora hoib(us) ut vi
i pfesse d q(ui)b(us) dr i Vot(is) plen(is). sancta
q(ui)ppe rusticitas solu sibi p(ro)dest / qd
a cora deo et hoib(us) ut viri pfecti su(n)t
aplus / q(ui)da vo cora hoib(us) s(ed) no cora
deo ut ypocrite / qui exterminant facies
suas ut dicit(ur) Mt vi° / q(ui)da vo nec co
ra deo nec cora hoib(us) sic sut
peccatores notorii / de q(ui)b(us) pmo dr i e°
iudice q nec deu timebat n(ec) hoies
reverebat(ur) d quo dr Luc xviii° / Et i s(ed)
/ Alit(er) expo(nit) sic q no dr Si s(ieri) pt
q(ui)a q(uo)da st qui pace h(abe)re nolut s(ed) poti(us)
co(n)tumelia cantor. et hanc pace velle
no debem(us) q d ea dicit(ur) i ps. / Zela
sup i(ni)q(ui)s pace pcc(at)o(rum) vide(n)s / Si a(utem)
debem(us) nos defende saltem (contra) im
portunitate h(uius)mo no faciam(us) s(ed) ad in(stru)ctu i(n)
t(ra)nsem(us) / Vel sic q si s(ieri) pt ut p(er)at
(con)servant q si s(ieri) no pt r(eli)q(ui)s i p(ro)pter
te malitia saltem faciet q ex vob(is)
est i pace h(abe)te cu eis q(uo)m(odo) dr d vob(is)
vii ad h(e)b(re)os pa(r)cit(ur) dr pace seq(ui)mi(ni)
cu oib(us) et sanctimonia i. mu(n)d(icia) et co(r)p(or)is
mu(n)dicia et castitate / sic qua pace
et s(an)ctimonia nemo videbit deu q(ui)a sic ra
dix amara no fac(it) fructu dulcem s(ed)
amaru. et sic fo(n)s sulfureus no h(abe)t
aquas habiles ad bibe(n)du sic amar(a)
cogitac(i)o(n)es et vi(ti)ose in(ve)ntio(n)es et
i(m)pa(cie)ncie / sunt fructus amaros g(e)n(er)a(n)t
et io si sic pt q(uia) h(abe)o p(ro)p(ter) est q(ui)a ... i
vera p(ro)p(ri)etate est h(abe)re pace ... diffi
cile. p(ro)p(ter) cu h(uius)mo q oderunt pace (et)
vii ca pace h(abe)nda i mu(n)... tria

primo difficultas et ideo dicit si fieri potest. 2o
possibilitas et ideo addit quod ex vobis est
et tertio qualitas potest quod subditur cum omnibus
hominibus ut quantum patet habeatis id est sermo non sit
vos metipsos defendentes sed resistendo
adversariis vestris vel iniuriam inferentibus
quia mathei v° dicitur si quis te percusserit ad unam
maxillam etc. Vel sic non vosmetipsos
etc. scilicet auctoritate propria vim vi repellendo
sed date locum ire scilicet divine quia deus vindi-
cabit iustius quam nos possemus nam deus
vult iudicare quia iustior est. psalmus iustus
es domine et rectum iudicium tuum. Et quia melius
novit. Iud. vi° domine tu omnia nosti. Et
quia melius potest quia deus sapientie xii° subest
tibi domine cum volueris posse. Vel sic date
locum ire id est dei iudicio sibi reservatam
vindictam unde deuteronomii xxxii° mea vindicta et
ego retribuam et ego vindicabo. nam qui
mitis est et mansuetus dat locum ire
adversarii quia permittit adversarium facere
quod vult et plus dolet de peccato ipsius quam
de iniuria sibi facta. unde salomon melior
est patiens viro forti et qui dominatur animo
suo expugnatore urbium. Vel sic potest
intelligi quasi non defendentes sed date
locum ire eius id est locum date ei non
resistendo. unde poeta dat furori
in cursu fluminis cede furori. Vel
aliter sic habetur non vosmetipsos etc. hoc
dicitur exponit contra adversarios vestros sed
fratribus et hominibus quorum plerique in nos seviunt
de quibus non debemus nos defendere vindictam
expetendo. Alias vel si qui sunt infidelium
contra nos excitati pro nomine christi et cetera aliqui
gregis vestri conditionis prout redundat
pertinax quia per hoc mansueti et humiles
approbamur imitatores domini qui pauca coram
pilato reddidit. Sed date locum ire. unde sic habetur
duobus modis damus locum ire vel cum re-
frenamus iram nec vindictam expetamus
vel cum de loco ad locum fugimus. date ire
locum ire id est vos qui contra vos irati seviunt
permittite vobis nocere quia patientia vestra
remunerabitur et eorum sevitia punietur.
Vel sic date locum ire id est nolite vos
vindicare sed fugite de loco ad locum sicut
quod dominus precepit dicens si vos persecuti
fuerint in una civitate fugite in aliam
et ideo dicit date locum ire hoc est vel
illius intelligi quod sequitur vel sicut iudicet quod
in sequentibus loquitur per exempla scriptum scrip-
tum est enim mihi vindicta scilicet reservate et
ego retribuam propter quod patientibus tribuet premia
et coronas et illis qui malum intulerunt
vindictam penarum persecutionis quia quoniam in
vindicta mali exardescit. Sed potest sic vi-
dicare cum tranquillitate iudicas omnipotens
deus precepit sibi vindictam reservari ut ipse
qui immutabilis est iudicet illos qui nos
movent ad iram unde salomon dicit
ei tu autem domine cum tranquillitate omnia iu-
dicas. et ceteri iudices iusto examine iudi-
cant quia non excedunt modum. Sed potest bo-
ni iudicio suo. Si esurierit inimicus tuus
ciba illum si sitit potum da illi. In pro-
verbiis etc. in vite necessariis quatenus bene-
ficiis tuis ipsum incites ad penitentiam et
incendas ad amorem. Et hoc intelligitur
in articulo necessitatis et non aliter. Vel sic habetur
si esurierit etc. id est si hoc feceris tu
reddes bona pro malis et accipies
magna premia. Hoc enim faciens sed ciban-
do et potando carbones ignis congeres
id est congregabis super caput eius. Hoc dicitur
exponitur primo quoad amorem quia ad amorem
tuum ex illius beneficiis ipsum inflammabis.
Vel sic si in malicia persistit penas
ei in futuro cumulabis quia bona que ei
facis ipsum ante deum accusabunt vel

alteri nam sic faciendo inimicus tuus attendit
ut te diligat / et de illata tibi iniuria
doleat et peniteat / Unde Romanorum xii
quod in hoc loco carbones ignis appellat
fervorem caritatis de quo fervore dominus dicit
Ignem veni mittere in terram / Sic ergo facere
quod sicut dixi scilicet potum et cibum inimico
ministrando carbones ignis i. ardorem
caritatis pones super caput eius i. super
mentem eius quando tuis beneficiis devictus
incipiat te diligere quem antea exosum
habebat in tantum quod dicat ecce quantum est quod adeo
egi contra istum virum cui tanta mala
intuli qui michi tot bona contulit / Sic ergo
infestus ei extiti quamvis quod tam benig-
ne et patienter erga me egit / incipiam
illum diligere ut hactenus feci quam acrius
persequebar ut hostem / Sicut qui cibum et potum
tribuit hosti sic facit inimico quod quando illi
qui voluit ut carbones ignis i. peccatis
inimici pariat ei videns beneficiis ho-
noratus cum non diligit ita hoc non est cari-
tas / Deinde melius est ita ut intelligatur
ut supra diximus scilicet de ardore caritatis
quod vero dicit super caput vere per caput mens
i. rationabilitas ac principalitas anime
accipitur / quia sicut omnia membra capite
reguntur ita cogitaciones et voluntates
mente disponuntur / Notandum quod in multis
in scriptura admonemur ad inimicos
esse benignos / primo eos diligendo Matthei v
diligite inimicos vestros / Secundo pro eis o-
rando exemplo Stephani actuum vii tercio
occasiones offendendi evitando ecclesiastici
viii abstine te a inimicis tuis separa te exemplum
in Jacob et Esau qui ab invicem discesse-
runt Genesis xxxvi / Quarto eorum conversationem
procurando ad fidem proverbiorum xvi cum ac-
placuerit deo vie hominis inimicos
eius convertet ad pacem exemplum Jacob et Sichem

Genesis xxxiiii / pro eo cum eis mansuete lo-
quendo ecclesiastici vi verbum dulce mitigat
inimicos exemplum in David et Abigail
primi regum xxv / Sexto eis condolendo in mal-
orum et quod peius magis proverbiorum xxiiii cum ce-
ciderit inimicus tuus ne gaudeas / et
ecclesiastici viii noli de inimico tuo mor-
tuo gaudere exemplum in David qui luxit
Saul planctu magno / Secundi regum primo
Septimo mala eis restituendo ut si esu-
rierit inimicus tuus ciba illum etc. / Octavo
potentibus indulgendo ecclesiastici xxviii
memento novissimorum tuorum et desine
inimicari / exemplum Gabriel in Josephum qui indul-
sit fratribus suis / Nono molestias eorum
superando per fortitudinem / psalmus si in-
imicus meus maledixisset michi sustinu-
issem utique / exemplum Ihesus et apostolus actuum v
vii sicut inimicus mala contra nos comminan-
tur debemus cum patientia sufferre quia
optimum genus vincendi est patientia / ut dicit
Seneca dicens / Noli vinci a malo sed
Quamvis in iniurias comminate vir ille vin-
citur in patientes est quia solus patiens vin-
cit et ideo proverbiorum xvi dicitur melior est patiens
viro forti / Si vince in bono scilicet pacifice
malum scilicet inimicum vincere quod in bono
malum sibi iniuriam reddendo pacem / Hoc
est enim certa et salubris contentio ut fiat
bonum contra malum / Deinde super illa littera ubi malum
pro malo dubitatur quod non videtur varia-
lia contra xxxii dicitur ulciscere pro actionibus tuis
quia illud quod videtur reddit non contra ma-
lum quia contra opus iusticie / Alter sic legitur exposi-
tio illa littera noli vinci a malo i. ab aliquo
vicio non ab ira non ab odio neque ab iniusticia
vel sic noli vinci a malo i. ab aliquo
vitio dum contra inimicum tuum iracundia
accenderis quia ad suam voluntatem te trahit
vel aliter sic si pati iniurias ultus fueris
vincere a malo vincerit quod ei qui tibi

malum fecit filius efficeris quia quandoque enim dyabolo
vel viro alicui obedimus vincimur ab illo. Dum
malum pro malo reddimus vincimur ab illo qui
nobis iniuriam fecit et tunc vincere reddimus
quia nos filios sibi facit. Si autem iram nostram
commotum refrenamus ut vindictam proprio
non infligamus sed virtutes exercemus et de
peccato ad salutem retrahendo fratrem supplicamus
Sed vince in bono malum i.e. in deo malum i.e.
dyabolum. Vince in bono malum i.e. in patientia
summa inimicum et adversarium tuum dando ei
cibum et potum vestimentum et calciamentum. Dum
enim tuis beneficiis provocas illum ad hoc ut
incipiat te diligere eo modo quo deus est superius
quodammodo superas illum. Vel sic vince in bono
malum i.e. in virtutibus vince et supera peccata et
vicia accipiendo ex eis premia victorie.
Vel sic vince in bono simpliciter patiendo malum
propter honorem quia nobile genus vincendi est patientia
unde ille vincit qui patitur. Si vis scire vincere disce
pati unde nobile est vincere, nobilius est vincere
in bono, nobilissimum est vincere in bono malum.

Nemini quicquam
debeatis nisi ut invicem diligatis
qui enim diligit proximum legem implevit. Nam non
adulterabis, non furaberis, testimonium dices non
concupisces rem proximi tui et si quod est aliud
mandatum in hoc verbo instauratur. Diliges
proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum
non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio.
Ad Ro. xiii. In hac epistola apostolus agit
de caritate et caritatem multipliciter commendat
ostendens ipsam esse plenitudinem legis. Apostolus
primo monet nos ad reddendum unicuique quod
sibi debetur et quod licet ex caritate procedit 10
Io- transit ad commendationem caritatis dicens Nemini
quicquam debeatis etc. Ubi apostolus innuit duo genera
debiti: unum quod solutum debito solvi non
debet, aliud quod post solutum est semper est per-
solvi debet et illud est dilectio vel caritas que
semper reddi et semper debet. Nec minuit reddita
sed multiplicata. Sic reddi non potest ut habeatur
ita nec haberi potest ut reddatur et ideo habe-
dum est dilectio quia qui diligit proximum legem adim-
plevit. Unde solvendum est debitum ut non
debeatis et hoc est contra illos qui credunt se
satisfacere ex caritate negligentibus ut non
debeatis ipsi et hoc est contra illos qui credunt
satisfacere de uno contento alio qualiter
nemini ut ~~nisi~~ debeatis contra illos qui credunt
satisfacere deo pro offensa et non proximo de
iniuria. Et ideo subdit nisi ut invicem
quasi diceret certa omnia solvite ut non debeatis
aliquid caritate vero solvite ut semper debeatis.
Unde apostolus tangit privilegium caritatis cum
excipit eam ab aliis debitis cum dicit nisi.
Tangit modum caritatis cum dicit invicem. Tangit
actum cum addit diligatis. Et quoniam actus caritatis
est diligere modus est mutuo diligere privi-
legium est continuo diligere et a debito
non solvi. Unde augustinus: sola caritas est que
reddita retinet debitorem. Joh. xv.
mandatum novum do vobis ut diligatis invicem.
Notandum quod iiii^or sunt differentie rerum. Nam
quedam sunt que cum pluribus communicantur minuuntur
et non augentur sicut est terrena ut notum
est de se. Quedam sunt que cum communicantur pluribus
vel multis tunc augentur et non minuuntur
ut spiritualia sicut scientia et caritas. Quedam sunt
que cum communicantur pluribus tunc nec augentur
nec minuuntur ut lux. Quedam vero que cum pluribus
communicantur augentur et minuuntur. Talis expositio
littera sic nam sicut dicit beatus Ieronimus quod Iohannes
evangelista per manus suorum discipulorum
ad tumulum portare et tunc ad ecclesiam passus
hoc verbum repetebat: filioli diligite alter-
utrum. Et cum quererent quare hoc totiens
diceret respondit: si solum hoc fiat sufficit.
Et ipse apostolus facit in fine epistole quia
super omnia alia cura et sollicitudo erat
ei de mutua caritate et ita in presenti
epistola hortatur nos ad mutuam caritatem
premittens primo suam intentionem dicens
Nemini quicquam debeatis q.d. quilibet debet alter
alteri in rebus corporalibus hoc reddat
universaliter sicut prius expositum est

Dominica iiii post epiphaniam

Nondu ca illud vbu nemi quis q3 qda
demus aie nre qda corpi qda pctto pcto
et queda celesti regno na aie nre demi9
sta pmo sup corp9 dnacom q3 tale est
ille sru9 p q3 cu regnaut gmouet
tra et ita s phuy 3o politicoz ordiatq
pncipatq psone est ubi aia pncipa
t cae subiacet pestiles gt rgnu psone
est i qua sit cusio ut ibid dic / scdo
debe9 nos aie dni vbi refectoz sac
em debe9 q no i solo pane vinit ho
s3 i oi vbo q pcedit ab oe dei mt iiij
et de ut viij capitis / tcio demi9 aie
a pcto elongacom q3 qui dilig iqtate
odit aia3 sua et q ea diligit t custo
dire cupit qi a facie colubri fugiet
pctm / corpi at debe9 alia ca s3 nca
vite ne deficiat vga discipline ne te
pescat om9 pmie ne lascmiat ecci
xxxiij cibaria vga t on9 asino pnis
disciplina et opus sui p pio etf demi9
ca ut dt Richardus de sco victore
s3 nemi posse i obsequio nemi velle
i amado nemi sac isulendo d alijs
debitoribq q eis debem9 ptebitur i seqti
smoe / sit 3o nemi q q debat ro
deutes pmissa pbabat debitalbq
ts / 4ta qd vbu nond3 q multa
demq nob i vice / pmo dilcoz ut hic
et Joh xv / madatu nouu do vob
ut diligat i vice et xiiij hoc e preptu
meu ut diligat i vice / scd i iurias
dimissione vn saluator dicit dimit
tite et dimittetur vob et coll iij do
nates i vice / 3t i bonis gcordia
ad Ro pace t veritate diligite 4t
gsolacom pmis thessalo iiij / 5 gsola
mi i vice i vbis ists / 6 oracom Jacobi
ultio orate p i vice ut saluemi
/ 7 supportacoz collo iij supptates
i vice i caritate / 8 salutacoz Ro
xvi salute i vice i osculo sco / viij s

qui pxi diligit lege ipleb / 9 assigt
ea3 quae deam9 nos i vice dilige
/ ubi nond3 q q lege fac vita etna dignu
est ut dt scpta factores legis iustifica
bu s3 q pximu diligit lege iplet ut
dt / hic aplus q q pxim dilig dignu
est vita etna sufficie9 q ca assigna
ta est quae pxim dilige deam9 cu
a fine eo cao suma / 4t nond3 q sic
pt pbari illud q dilig pxim lege
adiplesit arguendo na ille q pxim
dilig dilcoe ordinata ille dilig ipm
pt deu / s3 ppt qd nu q3 tale et
illud mag vt dr pmo poster q i dilce
pximi includi dilco dei s3 q i hijs
duob9 madat dependet totu lex t
pphe mt xxij q d pmo ad ulti qui
pxim diligit lege t pphas iplet
/ tamen aplus alr pbat hoc cu subdt
no adultabis ubi aplus hoc pbat
et iducit i quq precept / vn ipe ac
mittit precepta 2e tabule q expmunt
dilcoz dei q3 dilco dei i cluda i di
lcoe pximi obmitt et preptu affi
matiu ije table ca bnitat q est
de honore pntu et duo precepta de
gcupiscencia gclu sb vno et s sblu
cuiat quq dicens no adultabis t
i hoc pchibet i iuria pxi q ad vxore
no occides i quo pchibe i iuria q
ad psona ppn no furtu facies i q
pchibe i iuria q ad res tpales no
falsu testiom dices i q pchibe noci
mtu pxi q ad fama ul vbo no
gcupisces rem pxi tui i q pchibe no
cumtu pxi quo ad psona quata
et q ad rem exteriore et si qd e aliud
madatu q3 alia pla st precepta q
obmitt ca bnitat / vn hoc vbo i i hoc
precepto istaura i i iple q i hoc
precepto dilige pxim tuu sicut te ipm

īcludi preceptu de dilectōe dei q̄r n̄ de9
sū ꝓpio n̄c ꝓximi9 sū deo diligi / ī pn̄ti
ut q̄ncedat dilectō xpi q̄r dilectō xpi
malū nō opat͛ et q̄r dilectō nō agit
malū et q̄o plenitudo legis ē dilectō
ī q̄ ꝑfce diligit lege ī plebit Ubi n̄
ī caritas q̄ pt de esse q̄ dicat michi
diliges q̄b xpi ꝯtm q̄ 3 oīs hō
ut pz luc̄ xo de zamaritano sic teipm
ī sic debes dilige teipm ī bonis et
nō ī malo q̄ eū diligit ī eq̄litate
ordt ad sua / vn̄ lz sic ī ptat silitu
dine nō equalitate ut sic ss9 sic te
ī eo m̄o q̄ ī dn̄o et ad vita etn̄a
/ Et hīc dicit ewangelista ī hō p̄bō q̄r oīa
madata legis que ꝓhibet p̄ximo
nocumenta ī madato de ei9 dilectōe
īplent͛ q̄r dilectō xpi ꝑ ī dm̄ or
dinata malū nō opa͛ eo q̄ caritas
nō agit ꝑ perm ī ꝑuse nō emula͛
nō īfla / pc cor xiij ymo dicit̄ de
lecta opit caritas / pu xo. Cōcludit q̄o
aplō q̄ plenitudo legis ī ea plenaie
īplet̄ ē dilectō / pc ad thy io finis
precepti ē caritas / Nota q̄ ī lege sunt
iiij or gna preceptoꝶ q̄ oīa ad dilectoīe
reducū / quia p̄o sunt moralia ī qbz dilectō
pripi͛ / Sunt cerimonialia ī qb9 dilectō
figat / Sunt iudicialia ꝑ q̄ dilectō
ꝯfina / Sunt precepta desiplie ꝑ que
dilectō expss͛ et notifica / Unde apps͛
q̄ epla ē Nemini q̄cq̄ debeat͛ ni ut
ī uicē diligat / Reddito debito obseqo
q̄ oīb9 ꝑlatib9 et pricipib9 ꝑ salue
dem9 nos q̄ nob ꝑponit sunt dilige de
bem9 q̄o debitū caritatis q̄ dm̄ ī pn̄ti sicio
vivit͛ ī futo q̄o sine ponde sileni9
sinabit / Qui eni dilig xpi ī lege
īplebit / proximo iste nō tm̄ ꝓpinq9 cog
natōe q̄ aliqua affinitate sʒ et oīs
hō intelligi q̄ diligēdo q̄ diligēdo
lege moysi īplem9 q̄r q̄ moyses

+ io ·i·sic in oīb9 suitutis et obsequia et
debita reddite ut nēi q̄cq̄ debeat

ꝓhibet ꝑ lege sʒ nō occides nō adul
terabis et cetera talia si eni dilectōe ꝓxim
tenē xpi nō agim9 si eni xpi diligis
sic teipm / nō occides illū q̄r nō vis
occidi nō possimus vxore ei9 q̄ tua
ab illo adulterari nō vis / et sic de cetis
ītelligēdū est / et ut iustia vera ha
bundet sup scribaꝶ et phariseoꝶ et
cetoꝶ iudeoꝶ / tunc et inimicos meos
debem9 dilige ꝓpt dei amore licz
ab illis ꝑsecutōes sustineam9 / nō tm̄
debem9 ī illis dilige vicia sʒ naturā
ad īplendū q̄ veritas precipit dicēs
diligite īnimicos vros et orate ꝑ ꝑ
sequētib9 vos / Sz dubiū est eo quod
dn̄s dicit tota lege ꝯsiste ī dilectōe
dei et xpi quare tunc aplus dicit
ī sola dilectōe xpi lege īpleri sicut
dc̄ē q̄ ī dilectōe xpi ꝯsistit et dilectō
dei q̄r ꝓximi9 nō pt diligi sine deo
nec de9 sine ꝓximo / uel et ideo ī di
lectōe xpi tota lege dicit īpleri
q̄ dei dilectōe nō sic facile possum9
ꝓbare utrū deū diligam9 sicut nō sic
dilectōe xpi / Ubi Greg q̄n malū
ꝓ malo nō reddo sed ī me peccata
sʒ dimitto / dū vagū ad hospiciū
colligo dū [illegible] vestio et nudū
eleemosynam pendē satago / et dū ꝑ ꝑsecu
tōib9 oro ap̄z utrisq̄ ī hīs et hīb9
q̄ xpi ꝯ diligo et ita ondo me
deū dilige cui9 madat / obtēpo
ut hō madata hōim9 qui diligit
deū diligat et frēm suū q̄ ꝑ dilectōe
xpi ꝑuenit ad dilectōe dei sz nō de
dilectōe dei ad dilectōe xpi / quamuis
eni dilectō dei maior sit ī dignitate
tn̄ dilectō xpi prior est ī opatōe / q̄
eū nō diligit frēm suū q̄ vidz deū
q̄ nō videt quo pt diligē ut dicit
Joh ī canonica / ītelligam9 et xpi ī illū

ſamaritanu q̄ ſecit miraz ad ſauciato et vulnerato a latronib9 .i. xpi(ſtu)m q nob ſtud.
e ppi9 p aſſupcoz carnis g° q ſicut di
ligit lege caritat adimplet et lege moy
ſi q̃z mẽtal con̄ eius volutate fac̄ et
ſi qd eſt aliud madatu ſuple e p̄t illa
q enūciamus de adulterio ſz homicidio for
nicacōe ſlſo teſtiōio et qcupia .i. h° ſilio
ſz de dileccōe dei et pximi ad iuſticiam
i. rītegru ut adimplet diliges pxi
mu ſic teipm na dileccō pxi no opa
no ſoluo no opa / vnū malu no cogi
tat / de pxio et ideo plenitudo legis
ſz moſayce et ewāgely eſt dileccō
ſic ſz dei et pxi / et ſumis virib9
tenedu / na dileccō dicitur eo q duas
ligat ſz deu et hoīez ul vnicuiq pxi
mu alio ✓Scond q deo nos dem9 ta
qut eo quitoces excellētiſſias que
potiſſie ſt ideo ✓p° dem9 ſibi adoratoz
q̃r ipe eſt oi9 creator q̄ n̄ · dnm deu
tuu adorabis ✓Scdo dem9 ſibi oroz
q ipe eſt oi9 bonoz largitor · Jacobi
i° ſi qs vrm indiget ſapia poſtulet
a deo q dat oībus affluēt ✓Tcio dem9
deo ſui noīs veracōm q ipe eſt oi9
pcelator et cogitor eo q oīa nuda
et apta ſt oclis eius et ideo pcepta
pme table ſt tria ſcdm h̃ tria pmiſſa
ſz no adorabis deos alienos .i. q° oīs
ydolatria p iurm oīe ſortilegiu
phibe et ſolus deus adoradus · papi
✓Scdm eſt memeto ut die ſabbati
ſaficēs / ſaficacō ſabbati tūc ſiat
du dus adorat̄ et q̄y ei9 potēcia
clemēcia et ſapiaz ctēplam̄ ✓Tcium
✓No aſſumes nom dei tui i vanu
et ih° phibe p iuriu et blaſphe
mia de pcepts negatiuis vide
q̄uia / ✓Si qu vltp qcupia occidedi
ul ſlſm teſtiony dicedi ſt peccatu
.i. vi q no q̃ no phibe ✓ſſi qn ſicu

z b(ea)tus Aug9 q dicit ſi qſenſiſti peccaſti
q̃ pctm eſt veritate i qſenſu iterior atq
illicitu ✓Secūdo q ac pctm e i volutate
ut dicit Aug9 adeo et ut pctm no ſit
ſi volutariu no eſt ✓Conſenſ9 aut iterior
eſt p9 actu9 volutat ut auguſtia9 qſeſu
cu quada aut determinacōe volutat ad
h° ul aliud / et tūc p9 qſenſu ſcr i pc
riu ad pectudu illud i q° e qſenſ9
et io opz ut qſenſ9 iterior ſit mal9
ſi illud qd ſit e malu et qſenſ9 reduta
ad ide gen9 cu ſuo actu · Dz qu aliqs
quadc cu delibacōe appete vxore
ul res aliq ſit pctm tu ty appete
aliqd aliud malu cet volutate no
ſit pctm ✓Et ſi dicat q̃ qcupia aliaz
no eſt phibita ſz qcupia vxoris et
rez ſz h° no ſuffiit q̃ dicedu e
q ſit phibita ſz iplicite q̃ tu dicat
no occides vito madato phybet
actus et qcupia ✓Sz ſi aliq querit q
expſſe phybitq et qcupiſcēcial q
ſenſ9 vxoris et reru et no alioz
✓Dicedu q vxor et alie res ſut
quoda delectacōy incitat̄ qu deus
cogitat ſz alia pcta mag' inducit
queda horrore et ideo mag' ſut
expſſa qcupiſcēcie illoz i pcepit
q alioz ·

Dnica .v. p° epiph.

Induite vos ſicut
electi dei ſci et dilecti viſcera
miſe(ricordi)e / benignitate humilitate
humilitate modeſtia paciēcia ſupporta
tes i uice et donates vobiſmetipis
ſi qs adu(er)ſ9 aliq h(abe)t q(ue)rela ſic et dns
donauit vob ita et vos / ſup oīa
aut hec caritate hete qd eſt vinculu
pfeccōis et pax xpi exultet i cor
dib9 vris i qua vocati eſtis i vno.

corpe et grati estote ut vbu xpi habitet i vob
habundanter in oi sapia docentes et comō
nentes vosmetipsos i psalmis et ympnis
et canticis spualib9 i gra cantantes i cordib9
vris deo omne quodcūqz facit i vbo vl i ope
i noie dni ihu xpi facite gras agentes
deo et patri p ipm / Ad coll iii° In pre
dent dnica epla dcm est q qui pximu di
ligit lege impleuit / ro magna sollicitudo
est aplus mitat nos ad habenda conc
dia et dilcoz mutua / Et ideo monet
nos ia ad hec opacoz et h3 hec epla
iiij^or ptes primo po^t illud p qd pximo^r
concordia generat / Scdo illud p qd gnata
ta conseruat ibi supportantes inuice / Tercio
p qd gnata roborat ibi sup oia aut
caritate habete / Quarto ut hec donu asse
quamur dcpta ibi et pax xpi exultet
i cordib9 vris / p primo e nondu q
concordia i hoib9 gnat ex mutua be
nignitate et misericordie / et roborat et
auget ex caritat dilcoe / et oia hec
i petrant deuota oroe / Ubi nondu
e q pximi qs aplus hic exhortat ad
mutua concordia et pace / sunt q sunt q
ul sunt maiores ul minores ul malefici
ul benefici ul nouit° mo sunt sunt et sunt
sunt quilz gnaq pximos / Sic aplus tangit
quilz gnaq vestimentis q ad i due
dent ut hz ve se habeant ad morte
/ nā si pximi sunt maiores debent induere
viscera mie i miaz viscerosa et affec
tuosa et effectuosa p benefitioz
erogacoz si aut sunt minores / tunc debent
induere humilitate q supbia magis
displicet minorib9 q maiorib9 q dno
ad pauperes supbu ut dicit salom
ecci^a xxv° si aut pximi sunt beneficij / tunc
ab eis beneficiati debent induere benigni
tate / Ro° xiij sic q beneficia gratis co
noscat / si vero sunt malefici tc illi qui
ab eis i festan debent induere paciam

si vo nouit° mo tc debent i vero eoz i due
mansuetudine / Et ideo expsse dicit sic
vos eclesie q est simplex viri et no
simulatoie s glory electi pot noie pdesti
nacoe sancti p sanctos p tinpacoz
et dilci electi p puite iustificacoz ul
p caritat amore / Vel aliter qui est electi
p fide sancti p spe dilci p caritate
Vel sic qui est electi p vocacoz sancti p
iustificacoz dilci p magnificacoz / q°s
eni vocauit hos iustificauit et q°s
iustificauit hos et magnificat / Ad ro viij°
Vel dicitur aliter sic electi quo ad i choacoz
sancti quo ad pgressio3 sz p sanctificacio
dilci quo ad consumacoz sz p fructus sancti
qui attingendo p qd hoc efficit patens
et filios deo et p gns eius amicos et dilcos
Vo q sili nō e ca amicicie / viij° ethicorum
vos q q tales est i duite vos qi pp^ria
li veste ul i corpate vob viscera mie
i vera miaz et p manente collatata
visceribus vris ut i no facile ea amittat
tal eni fuit mia iob de qua dicit j° c°
p visceranie dei nri sit tal no est
mia multoz q hodie pauperes miserere
et tras latinant ul vsurat et ergo illos
no induunt viscera mie s sola pelle
i simulata miaz sicut ypocrite et de hijs
d Osee vij° mia vra q nubes ma
tutina et qi ros mane ptransiens / hec
est prima vestis q pius tacta fuit et
est vestis diuitum de qbus dicit ps ad
thy vl° fac ebriat et quiete / Be
benignitate hec est scda vestis q debent
induere beneficiati respectu illoz a qbus
beneficia recepit ad qs debent esse be
nigni i beni^gnes ut ardeant zelo
dilectis eoz gratificando p suscepit ita
grati estote et ad ephe v° estote
i uicem benigni et misericordes
ad inuice / Et nota q benignitas
pro pre mia3 singulari q mia ptinz
ad beneficiu et benignitas ad beneficiatu

sic hoc primum scilicet benignitas sit pro suscepto
beneficio sequitur alio gratus. Ad humilitate
illa est alia vestis qua induere debent omnes et
precipue minores ut apud deum efficiantur
maiores iuxta illud Luc. xviii omnis qui
se humiliat exaltabitur et qui se exaltat
humiliabitur. Et primo reg. xv^o Cum esses parvus
in oculis meis caput constitutus es in tribubus
Israel. Et Coloss. iii^o induite humilitatem scilicet cordis et
operis ad obediendum. Math. xi^o Discite a
me quia mitis sum et humilis corde. Modestia
hec est tertia vestis qua induere debemus Ro.
xiii, ornet eos quod aliud speciale vestimentum
non habemus ad Philipp. iiii modestia
vestra nota sit omnibus hominibus. Et Tit. iii mo-
destia suadenda est in omnibus operibus. Paciencia
hec est quarta vestis qua induere debemus
tempore illorum qui nos tribulant ut adversa nobis
illata equanimiter toleremus. Luc. xxi^o
In paciencia vestra possidebitis animas vestras
Et ad Ro. xii^o spe gaudentes in tribula-
tione pacientes. Unde bernardus super medita-
tionem orationis. Frater, vere clamas non te
audit medicus equanimiter tollera, non
non audit te ad voluntatem sed exaudit te
ad sanitatem. Jacobi v^o pacientia operis
perfectum habet. Nota hic debitum ordinem
et sufficientiam predictarum vestium in suo
te sit erga inferiores sit erga equi
litates a beneficiis sit est benignitas et
malefactis sit erga paciencia. Quantum ad primum
sit est modestia. Unde felix est ille in quo
erga minora sunt audacia, benignitas sine in-
vidia, humilitas sine superbia, modestia sine
avaricia, paciencia sine ira. Ista ergo quinque
indumenta spiritualia tollunt nuditatem
quam quis vitiorum spiritualium. Ubi sciendum
quod vestis virtutum habet quattuor conditiones
propter quas debet indui. Est enim vestis
protegens, calefaciens, speciosa et
ornans. Primo enim protegens quia indutus hac
veste virtutum non timebit iacula dyaboli.
Secundo est calefaciens. Prov. xi^o non timebit

domui sue a frigoribus nivis omnes enim
domestici eius induti sunt duplicibus. Tertio
quia speciosa qui ea indutus est non timebit
confusionem in die iudicii. Apoc. xvi beatus
qui custodit vestimenta sua ne nudus am-
bulet. Quarto est ornans et qui indutus ea
non timebit exclusionem a nuptiis para-
disi sicut ille Math. xxii amice quomodo huc
intrasti non habens vestem nuptialem.
Sed heu hodie quidam non tali veste induti
sed quod deterius est veste sordida induuntur
ut peccatores, quidam candida ut inno-
centes. Primum significatum est in illa visione qua
Zacharias vidit Ihesum sordida veste
indutum et angelum sibi adversantem. Per
peccatorem qui sordida veste induitur. Quidam
enim contemptum habet et morsum in corde eius
crucifigit. Alii autem significati per angelum
cooperto stola candida. Quidam enim in-
duunt veste molle ut deliciosi. Math. xi^o
Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum
sunt. Quidam asperam ut sancti viri de quibus
dicitur ad hebre. xi^o circuierunt in melo-
tis que sunt pelles taxorum valde pungitive
et in pellibus caprinis. Math. iii^o Iohannes indu-
ebat pellibus de pilis cameli. Quidam
autem induunt veste candidata sicut vane
mulieres que significantur per locustas illas
Apoc. ix de quibus dicitur quod habebant can-
das similes scorpionibus et aculei erant
in caudis eorum. Quidam vero induunt vestes
plurimas diversitatis ut pauperes et
egentes de quibus dicitur ii^o cor. xi^o in fri-
gore et nuditate. Quidam autem induunt ves-
tes lugubres et obscuras ut peni-
tentes de quibus dicitur Ione iii^o homines operi-
antur et clament ad deum in fortitudine.
Quidam vero gestantes vestes et lascivias
significati per divitem epulonem qui induebatur
purpura et bysso. Et per herodem agrippam
qui percussit in theatro in veste regali
Act. xii^o. Quidam induunt vestes ignomi-

ut dapnati d' gb9 d' Apok ix q helbat
loicas igneas & sulfureas d' quo ore
ignis sulf' & fum9 pcede pbybe' qua
do nucas ut glificati Mt vl° vestita
at eius sca st alba velud nix sup
d' glo' tles eui ı resurrecoe qual
xpus appuit ı tussigatoe ¶ ec suppta
tes ı iuice pout allid p que cordia
gnat' inic pt illa p que gsua na
gcordia gnata gsu' qy ı inuiciie q
aliq desc'u uitidut huana fragilitate
rmittu' et io supptates ı iuice qu9
sz moes aliq ee si guis sint ad
ephe iiij supptates ı iuice ı caritate
¶ vy het supportaco est vna d' eleo
sinis spualib9 q ı hz vsu gtinet'
¶ consule castiga rmitte solac fer
ora et donates vobmetipis ı ıgt
rmittetes et ı dulgetes omez offe
sione et io subdi' si qs adusu aliq
hz qrela ı matiaz ggrendi ephesio
donates ı iuice sic deus donauit vob
ı xpo ita p gtz xpi & tut addu'
modu dices sic & xpus donauit
vob ita & vos faciat' vy dns dona
uit nb integra' ad collo ij° donauit
nab oia delicta deles q adusus
nos erat cyrographu decreti libealit
gratis rendati est & sua pus re
dimemi ¶ vel s' supptates ı iuice
onia ppios & pipue fortes onca
ı finos ad gall vj° alt' alteg onera
ptate & donates ı rmittetes pcta
& iniurias vobismetipis ı vni9 alti
ecc' xxviij° ¶ elinq pxio nocenti
tibi & depcanti tc pcta solust' si qs
aduisus aliq ec sic xpus donauit
vob gt pcta rmittendo ita & vos
ı iuice rmittate s' hay sic supptates
ı iuice p° mo ut ille qui gtines e
& sy vxore et filijs et habudas
diuitijs & bois tpalib9 det illu

qui hz vxore & filios sustetare si nati
tas fuit at de ceteris ncitatib9 ı ılli
geus est imitado duos q tusentes
p flumen sustetat' & suppta abi
uice ita q sepe pout metu sup
lubos pior & tut p° lassato ille
ponit itm metu sup lubos vlto
donates ı ı dulgetes vobismetipis
ec nisi ibi qrela ı vera causaz
ybi qra aliqs abstulit m equu
du recordor q dns dix' si qs abstu
lerit que tua st ne repetas tuc
deo ei dimitte sic dns donauit
vob vy sic xpus q cu no haret q
ei dimittet' dimisit nb oia pcta
ı baptisimo ita & nos dimitta9 pxio
ı nos pccanti qui habe9 qd nobi
dimitta' et a deo & a pxio sup oia
aut het sz sup9 dca caritate habete
q est vinclm pfectois q p ea oia
bona liga ne peat q' hs p dilcoe
dei & pximi oia agit et pax di
exultet ı cordib9 vris ı qua sz pace
& caritate nos vocati est ı vno corpe
ı vnu corp9 xpi sit et grati estote
ı gcosi estote & accepti ta deo q
hoib9 et vbu xpi ı euang'ica doctina
gtet ı vob habudat ı ı corde ore
& ope pnd pax xpi exultet ı
cordib9 vris sic exultauit ı xpo
xpus scus qui sine pcto fuit & pace
habuit ab oi asgitate pcti ita et
& vos ı qtu huana fragilitas p
mitt' sine pcti macula manetes
et gcat' ı vob pny semy exultate
et vob gcordante ¶ vel s' pax ı dilco
et gcordia fr'nitat' maneat ı vob
que xpo pciente ı mudu annucia
ta est ¶ vel alit expo' sup oia at
ec na aplus tagit hic illa p que
gcordia gsuata robora' & augent
de bono ı melius dices sup oia

autem perfectis caritate habentes quod non solum
nos adinuicem concordabit sed etiam vnict vos
deo quia qui adheret deo per caritatem vnus spiritus
est cum illo cum ipse sit caritas i. deo et deus in eo
et subdit quod est vinculum perfectionis i. vi
nculum perfectum stringens membra membro i.
hominem homini hominem cum angelo per amorem
itemque deum cum homine per incarnacionem. Et
ideo vocatur vinculum perfectum quia stringit
membra et se et cum capite ligans eum
Secundum quod illud vinculum est leue Matth. xi.
Iugum meum suaue est et onus meum leue
et est forte quia fortis est ut mors dilectio
tua Cant. viii. est et salutare Osee
xi. vincula eius alligata salutaria est
et indissolubile. Ad Ro. viii. quis nos
separabit a caritate Christi. Vel super omnia
caritatem habete i. hec omnia seruate sed si
omnia habete caritatem, quia preter vnum cum
omnia in vobismetipsis mutuam caritatem
habentes quia maior horum est caritas i Cor.
xiii. Et pax Christi. Apostolus monet
nos ad ea que ordinat bonum ordinem
ad proximum et commendat pacem a multis
primo ab origine quia Christi ab opere quia ex-
ultet a dignitate quia in qua vocati
ab vtilitate quia in vno corpore. primo
dicit pax Christi i. quam Christus in se habuit
pro cum hiis qui oderunt pacem erat pa-
cificus qua inter deum et hominem fecit
ad Ephe. ii. ipse est pax nostra qui fecit
utraque vnum mandauit Iohannis xiiii. pacem meam
do vobis exultet i. sit causa exultacionis
et exultacionem vos faciat et gaudere
hoc in cordibus vestris non tantum in ore sed in
quo qua Ieremie xix. dicit pacem cum amico
suo loquitur et occulte ponit insidias in
pace vero habenda et conseruanda vocati
estis supple a deo i Cor. vii. in pace
vocauit vos deus vocati in qua et
per eam positi in vno corpore scilicet ecclesie quos
cum vnum corpus sumus in Christo Ro. xii.

Cor. x. et in pace hoc est quoniam sic vnius
corporis membra. Et grati estote. Hic monet
ad operacionem bonam ordinantem ad deum et
primo monet nos ad beneficiorum dei recog-
nicionem secundo ad scripturarum meditacionem ibi
verbum Christi tercio ad sui et aliorum edificacionem
ibi docentes quarto ad interna deuocionem ibi
in gracia quinto ad dei glorificacionem ibi omne
sexto ad graciarum actionem ibi gracias agentes
primo dicit hec omnia habete in vobis et de hiis
omnibus grati estote scilicet deo datori. Verbum
Christi i. scripture meditacio quia scripturam
meditari debemus unquam habitet in corde
vestro in omni sapientia i. in omni doctrina euangelii
et in fide sacre trinitatis habundanter et multi-
plicit. Ps. i. felix est ille qui in lege meditatur domini
optime fructuose et studiose. Vel in
habitet in omni sapiencia i. in omni scriptura intelli-
gencia ut omnem scripturarum intelligenciam habeat
ad Philipp. ii. lucetis sicut luminaria in
mundo verbum vite continentes. Do-
centes vosmetipsos i. vnus alium de igno-
ratis ut sciens doceat ignorantem. Et
commonentes supple de hiis que sunt morum
i. vos qui sapientes estis docete alios
et commonete atque hortamini vos inuicem
in psalmis supple Dauitici qui monet ad bona
opera et hymnis supple euphoniis que
pertinet ad dei laudem et excitat ad
deuocionem et canticis supple sanctorum sicut
Moysi et aliorum prophetarum que sunt spiritualia
et excitant ad bona eterna et inducunt
celestem iocunditatem in gracia i. in consideracione
beneficiorum dei quia vos cantates in cordibus
vestris non tantum in labiis sicut illi de quibus dicit
Ysa. xxix. hic populus labiis me honorat.
Vel sic in gracia i. per reddite gracias ita
ut illud quod ore canitis intelligat et mens
vestra concordet. Et hec dicit Ps. ad hono-
rem domini felix qui sunt deuote canende

attente rre na i gra deuoco / i tatu coul-
taco i corde attemp / i dno ratiu deuenri
Ne omne quodqz h monet ad dei glificat
dicens laudate / no solu ore · s omne quodqz
facit / i vbo ul i ope aliquo ul cogitat l
ec cogitauerit i noie dni nri ihu xpi
i · ad glaz xpi no vraz facite · i oibus gr
dicite deus i adiutoriu meu i tude
et sp nomine dni i vocate / Vel s omne q
cumqz facit / facite oia i psen i noie
dni nri ihu xpi i · ad glaz xpi sz do
totu attribuendo / tn qz tunc res e pfa
qn attingit suu fine sic dicit ad
corr xo siue manducat siue bibat
siu q aliud faciat · oia i glaz dei facite
vos dico gras agentes deo et pri
· i · illi q est deus essencia et pr ppetate
a quo bo cuncta pcedunt / pat s o oedatu
optimu toc [illegible] t hoc p ipm sz xpm
p q pr dat oia / Vel · gras [illegible] p ipm
· i · p xpm q est mediator nr et i fide
ipius salubrim q nob gcedat [illegible]

In Septuagesima

Nescitis quod hy q
i stadio currunt oms qd currunt
s vn accip brauiu sic currite ut cophe-
datis ois em q i agone gtendit ab
oibus se abstinet et illi quide ut corrup-
tibile corona accipiat nos at i cor
ruptam ego igi sic curro no q i incertu
sic pugno no q aere verberans s
castigo corp meu et i suitute re-
digo ne forte cu aliis pdicauerim
ipe reprobus efficiar nolo em vos
ignorare fres qm pres nri oes sb
nube fuerunt et oes mare transierunt
et oes i moyse baptizati st i nube et
i mari et oes eande escam spiritale
manducauerunt et oes eundem potu spitale
biberunt bibebant at de spitali gseqte

eos petra petra at erat xps / s ad cor xo
et xo In hac dnica i capt ecca ad meo-
ria reducere tpus deuiacois nre qd i
cepit ab ada q deuiauit a madat
dei ut dicit grey mo ppt qd legit
grey ubi tractat de eo deuiacoe · Et
ideo sca mr ecca hac deuiacoz gsi
derans attendens q malu et amaru
sit a dno recessisse ab alto thronis
superiora celestis missa i capt cum vi-
deret me gemit mort et io et ...
deuiacoz ne nimiu ptrahat i longu
reuocat nos i euango ut ad vinea
colendam que e ecca veniamus ppt
vince alta denarius diurnus pollicet
et hc in fit apls i pnti epla / i q exo
rtatur / exo rtatur / et exo pat / i ...
gmoratur nos i ... et vitat ne
a dno deuiemus / s traquit etne vite
brauiu appehedat / t recenmt coua
i corrupti le l i corpale accipiat / t i
ecca quisem ut dno placeam et ita
apls i vitat nos ad vita etna appehe
dendam / t r po exo rtatur et vult sic
dice q modus ille e qdam cursus i q nullus
a media geste a tardis nec pmitt
ut dicit aug na i esu vides q multi
eq ul hoies currunt et ty vnus ex illis
pcipit brauium / sz ille q p vadit et ita
et i iste mdo q multi currunt ymo oes
oes vsus morte et ty pauci apphe
dunt gaudia etna / t io dicit apls rogo
vos ut sic currat q sit d illis pauci
dt q nescit q d vo bn scit q hy i
hoies ul eq q i stadio currunt · hy sta
diu z ottaua ps miliaris gtines centu
vigintiqnz passus / t astado qz ty cre
bat hercules gigas vno anhelitu
t pe ca stabat z gestebat s i ppoito
accipi p illo spacio i q currunt eq ad
brauiu i solepnitatibus oes qd currut

pmus

35

sed unus accipit bravium i. premium eternum. Multi
qui currunt in stadio presentis ecclesie et bonorum operum sed
pauci in illo perseverant. Ideo inter multos unus vel
pauci accipit bravium i. premium eternum. Sic et
vos currite per opera caritatis perseverantes
usque in finem. Sic currite ut vos fideles
qui estis ad cursum spiritualem per fidem vocati ut
apprehendatis per divinam electionem vel ut possitis
bravium eterne retribucionis. Et est comparacio
similitudo. Nam sicut strenuus unus solus per
destinatum sit currentes in cursu eciam sicut
unus tamen esse bravium paratum. Tamen sic de
hominibus terre qui unusquisque sic ille pedestria
tu recedet i. quo tamen electos utilitas nostri
cursus demum quod non unum solum sed omnibus
currentibus palmam promitti. Verum ad maiorem
huius lectionis declaracionem notare possumus quod apostolus
in principio huius epistole tria facit. Primo tangit
condicionem viatorum quantum multitudinem vo
catorum. Secundo tangit paucitatem electorum quantum ibi
omnes quidem currunt. Tercio ibi sed unus accipit.
Circa condicionem viatoris tangit tamen primo incerti
tudinem cum premittit nescitis. Similiter adverte
quod in stadio labore cum subiugatis currunt.
Nam presens vita in qua est incertitudo sine debet
imitari quod nescit homo an odio vel amore
dignus sit. Ecclesiastes ix°. Brevitas que
sit probatur Job xiiii° Dies mei ve
locius fuerunt cursore et consumpti sunt absque
ulla spe. Labor eciam sic demonstratur Job vii°
Milicia est homini vita super terram. Et Augustinus
incertum est hominem et instabilis est vita
nostra. Secundo quod sit a primo. Nescitis quod fratres
ex post. Postea quod dicit Omnis qui abstinens a super
tibi sumendis ut percipere eternam consequamur
nam si non abstinere a contrariis eternis
non esse cum percipere. Vel secundum glosam Nescitis
qui dicat hic facio ut percipere eternam
tamen efficiar et utique possum ex percipere
quod non est sic de cursu premio et de
cursus bravio quod sicut unus accipit bravium
ibi videlicet omnes accipere putat. Tercio sed Nescitis
in ipso quod licet multi currentes quanta tamen
pervenientes. Nescitis enim quod hii qui in stadio
currunt in labore pares sunt omnes quidem currunt
sed unus tamen accipit bravium i. premium
cursus. Vel secundum glosam hic apostolus egregius pre
dicator desiderans corinthios et omnes
fideles provocare ad cursum operacionis bone
quos fortiter in stadio pertingent ad
bravium eterne vocacionis dat quandam simili
tudinem dicens Nescitis etc. Et pro cuius illum
sciendum quod fuit quidam gygas nomine Her-
cules fortissimus apud grecos et velo
cissimus in cursu pedum qui uno anhelitu cu
currit certum vigintiquinque passus quod sta
dium appellaverunt a stando et est octava
pars miliarii. Post eum modum valent illos
apud grecos ut ex singulis vel ab civitatibus
ab opidis in non villulis invenies sed
appareret quos advenientes festinanter de quo
possit currere ad illud stadium quod mensu
rabat certum vigintiquinque passibus in cuius fine
ponebat aurum argentum et pallium quod
greci vocabant bravium. Hec vero palma
victorie vel corona apostolus ponit quod cum
in civitatibus viris et mulieribus ad pertractandum
certabant omnes. Sed unus qui prior currebat
accipiebat bravium ceteris in vanum currentibus
quod nichil utilitatis prestabat eis cursus
corporis nisi risum et cachinnum populis exaltabat
sed eis magna verecundia. Et ideo nisi
turi per illud stadium debemus in toto
genere fidem nostram intra cuius me
tas currere debemus ab exordio
fidei nostre usque ad finem huius vite
quousque perveniamus ad bravium
promissum de quo deus ait Qui
perseveraverit usque in finem hic salvus

erit dicit at mt c'su, illor et vrm qz
ubi omnes qui adhuc erant parati currebat
s; vnus q cetis precebat prior pueniendo
ad brauiu solus accipiebat remunera-
cionem sue victorie / s; i nro c'su omnes
q bn currerunt premiu sui laboris percipient
n Dolebunt se i cassum cucurrisse s; omnes
remuneratorem accipient / vlterius sciendum q licet
vnus s; hay sit nrm cursorum q i comparatione
corporum puenisse dicit litteraliter i se sit psto
vn dns dic multi vocati s; pauci electi
qui dicat multi i cipiunt currere s; an defi
ciunt q perueniant ad brauiu / pauci
ergo sunt q perueniunt ad palma victorie
qui i unus s; unitate fidei erunt q e corpus
xpi / quicumque ergo iungi unitati esse fide
bonis qz oribus utuntur perseuerancia illi p
ueniunt ad palma de q unitate sal-
uator dicit nemo ascendit ad celum n
q de celo descendit filius hominis q e i
celo cum corpore suo qd e eccla / s; cur
rite o fideles i fide recte credendo et bn
viuendo ut optineatis palma eterne
remuneracionis / volt q aplus ut solerter et
vilit currimus qr magna e pmissio
ad q tendimus / omnes at qui i agone c
ertamine et pugna contendunt ab omnibus
se abstinent pp que contraria sunt c'su illius
vn hay dic q illi iuuenes q se ad
c'su parabat ab omnibus cibis et potibus
et omnibus rebus abstinebat q c'su illum
impedire poterant / n sola a comestione
et superflua potacione corpus refrenebat
s; et laminas plumbeas i nocte por
tabat circa lumbos ne fluxu libidinis
p sompnum paterentur qr libido nimium de-
bilitat corpus / mo si omnes illi se spa
bat cum tn scirent vnum solum coronandum
p premissum brauiu q prior veniret comis
bus post illum ad eundem locum puenisse
q to magis nos obseruandum e et abstine
dum ab omnibus q c'sum nrm impediunt p quibus
omnibus nobis pmissa sit salus eterna / s;
queres a quibus rebus abstinere debemus q nrm
nrm c'sum impediunt et retrahunt nos a
brauio pmisso / aplus rndz et dicit illa
dicens manifesta sunt opa carnis s; adul
terium fornicacio i mundicia luxuria heresis
et huius similia q mala sunt c'su nro / et illi
qd q currunt i terra stadium ideo currunt ut
corruptibile corona accipiant nos at
ideo currimus i nostra metas fidei nre
ut corona i corruptibile accipiamus q pp
appellant brauiu currere nunc vocat co
rona terre / vn illorum corona et remuneratio
corruptibilis erat i temporalis / cum qui cursi
bat / ubi et ipse accipiebat aurum et
argentum corruptibile qz de terra sume
batur et i terra reuertatur accipiebat
et vestes q vers vetustate et tineis
consumebantur / ergo q p morte corrupta
et dabatur eis corona terreis floribus et
marcescentibus confecta q cito qui vetu
tisciebat nra at corona et remuneratio
i corruptibilis est qz nulla mutacione corrupi
s; i modo regali diademate eternus ge
nus confecta i eterna spiritualis nobis futura
nra corona et remuneracio deus ipse
erit et contemplacio eius eternitatis videbimus
deum sicuti est / i q habebimus vita
sine fine ma nra / cumque beatitudi-
ne at sanctitate quam videbimus bn
eumtibus i morte eius i mortales
scilicet corpus p oia scla / ita debemus
currere / credendo / operando / desiderando
/ corpus castigando / elemosinis i studendo
/ de virtute i virtute ambulando / donec
a nobis videatur deus deorum i syon
n de eius deprecacione de premio sicut n apls
deprecatur cum dixit ego igitur sic curro
pp ut i nos fidem / bn viuendo / no
qui i metu qz deus dicat no dubito

de remuneratoe etnus qm in ſ pmiſſu
na illi q certabat i ſtadio i ictu certabat
q no cedit ſecund de pmio | ſ ut nos ſci
ſimus de remuneratoe tue ta ep͡i apls
po͡t ſe i mediu gtes ipm mitem dicēs
ſic pugno. h͡o e no vbis ſ magis rebus
gtedo no qi aere vberans ſupple e
levando et deponendo gladiu ſic ſtultus
miles q poith con aere vbeat aere
movendo brachia et gladiu valens
appe pdicator paulus q pugnabat
con aereas ptates pugnabat ut
no materiali gladio ſ pdicando mira
cula faciendo orando ieiunando et bonis
opibus i ſiſtendo vij nouit ſ hiar q ille
pdicator vbeat aere q pdicat
ſine affectu pdicans vba tm ſenſus no h͡s
q pdicat opibus exornans et q aliud
pdicat et aliud agit et q͡s q pdicat
minatur atz exemplis no valeat ſ apls
aere no vbedebat | ſz i vacuum vba
no pferebat ſ cōplevit et roboravit
ope q pdicabat ore ſic et nos no
demus tm vberare aere ore ſ potius
ſplendis opibus nros demones p quos ae
re diſtrictos fugare dū cū viciis
q int nos ſt ſubiugare | q quaſdam
pugnas diabolo damus | vel ſic expo
ſic curre p via caritatis pſeverantes ut
comprehendatis bravium vite eterne | circa q
ſciendum eſt notandum q ille bn currit i ſtadio
huius mundi et bn certat i agone ſpirituali
et bravium et coronam cōſequitur et pfectus eſt
q e intentus i confeſſione. yſa xxxviij
recogitabo tibi omnes annos meos ſi fuit
devotus i orone. cant vjo | ſt at orabit
pr mr q es i celis etc. ſi fuit efficax
i pdicatione. jac iijo ſic loquimini et facite
et hec ca ptinet ad actu dirigita q
confeſſio dirigitur deo et ppio oro ſoli
deo pdicatio ſoli ppio | ſt q e ſtrenuus
i pugnando ut h͡. ſic pugno etc.
i apoc iijo | qui vicerit ſic veſtietur

et q fuit patiens i ſuſtinendo judith viijo
| ysaac ſic iacob ſic moyſes omnes
q deo placuerit p multas tribulationes
tranſiert | ſi fuit cautus i ſe ſervando
joſue ijo | ad montana aſcendite ne
forte occurrant vobis revertentes etc | primum
contra malum culpe ſepugna | ſcdm
con malum pene | tertiu p malum temp
tationis ptinet | ſi fuit benignus i cō
patiendo ezech xviij ſt no e voluntas
patris mei qui i celis eſt ut pereat
unus de puſillis iſtis | ſi i vilem
ſe reputando luc xvijo cum oia feceritis
dicite q ſervi inutiles ſumus | ſi ſolli
citus i ſe diſtinctio pa cor xjo plus
at ſequi h͡o | primum reſpicit malu pp
| ſcdm bonitate dei | et tertiu dubietate
ſtatus ppii | ſi ſi fuit humilis i obſequiis
iſt iijo ſic deus vos imple omni iuſti
| tiglis i pſiſtendo ut hic ſic curite
qſta ſ i pſeverando. philipp iijo ſic
ſtate i dno kmi | ſi famoſus i cōſiderando
pa ad cor iiijo ſic nos exiſtimet
h͡o ut miniſtros xpi | primum reſpicit
i pſectos | ſcdm pſectos | tertiu pſumm
tos | cōtra vos pſtans faſtigium app
hendentes | ubi notand q hec diſtinctio
ſic eſt ad ppoſitum | q omnes nuntiati i eo
adducte quevnt cu h͡o expoſitu ſ curite
q i omnibus dicit ſic ut ſt facite | de
omnes cui qui i agone | apoſtolus i
citat nos ad id ex eo cōtinu et ſpo
tans agonizantium pugna | ſcdo pug
nare fortiter ſtrenue ibi alii ovis
ſe abſtinentes | tertio pugnacium merce
dem dicit ibi et illi quid | ad p͡mu e ut
ſz pugnare | ſcdm eſt ut ſz abſtine
| et tertiu e ſolvitat ſz corona accipe
dic g͡o q dicat mund iſte e quidam
agon et q da certame i ſtadio jab vij

militia est vita hois sup tra mo i ta-
me z i agone sic videm9 q i q d3 agoi-
sat abstinet se ab oib9 q ei9 victoria
pnt ipedire / Et tn̄ si vicerit tn̄ solu victo-
ria z corona tpale et corruptibile acqrit
z io nos i agone spūali debem9 abstine
ab oib9 que pnt ipedire nos et face
nos succube ut st diuicie delicie q
delectacoes no q tn̄ vera victoria sit
ppetua z icorruptibil / Apo 9 h3 / Ist
omis eni sc3 pugil z athleta q i a-
gone ptendit / Vn ago agois e ludus qda
q fiebat i mote olympo i mote mace-
donie ubi hoies i duello ctabat / ille
eni q i tali ludo ptendit z pugnat ab
oib9 sc3 lectis z i dispositib9 ad vi-
cendu qualia st ebrietates carnal cta
pule luxuria ct'a se abstinet q illi
vincetes coronaba ut p3 p° ethic / Ibi
dicit q i mote olympo no coronaba
fortissimi s3 agonizates talis at co-
rona modica durabat et transitoria erat
et io nos at simile multo fortius a-
nocamus abstine debem9 ut corona i corrup-
tibile acqram9 / p a pet p° ad hereditate
i corruptibile i marcescibile s'vata
i celis / Ego at sic apls dicit s3 i corp
q ta vbis q exeplis docerat q dicat
ego moneo vos bn tre ut appliceat
ltranu bn pugnac ut corona i corrup-
ta acqrat et erte c° vtrq3 facio
ut dice possi imitatores mei estote
sic ego xri / s3 bonu opando no q
i certu i q sm ctus de primo vn ille
currit i certu q tlia facit ut ex qbusda
spac et ex alijs deppac appellit / vel
sic ille currit i certu qui dubitat utr
illud p q° vadit tre dcat ul possit
et ita retarda a cursu dicens il se ad
q sic laboro i cassu vado ille vo
certus e q illud p q° vadit tre debet et
desiderio ei9 / z spei firmitate gra auge-

z fortifica / si pugno con hostes malu
declinado no q aere vberans i no vbis
tn̄ s3 fcis vn regnu dei no est i smoe
s3 i vtute p° cor ij° vn ille vbat aere
q solu lingua bnfacit a q i eruditus
pcutit vetu qu cred se pcute hoste
s3 castigo corp9 meu / ꝑ declinatoz mali
illicitos motus carnis reprimedo castigo
q no occido corp9 meu no alienu
ad ro xij° exhibeat corpa vra hostia
scam tc z i s'uitute redigo p opa3
bon sc3 corp9 spūi sui couedo et se
sualitate roni subiciedo / sic d bto
macario legi q carne spūi seruire co-
gebat et ita aere no vbeabat s3 hos-
te suu sc3 carne ij° ad cor xj° i fa-
me et siti frigore z nuditate et ideo
facio ne forte cu alijs pdicauer dt
aliqs se castigado sui timore no tre-
mit aliquis quid eni facit agricol9 ubi
aries timet z tremit ipse perf9 i
adeo reprobat9 efficiar / simile q tre est
vn ad ro ij° qui pdicas no furado
furaris et Job iiij° dr ecce docuisti pli-
mos et manus lassas roborasti va-
cillantes confirmauerut smoes tui / nuc
at venit sup te plaga z defecisti / vn
bts gre d no pfundat opa tua s3
mone tuu ne cu i certa loqueris ta-
citus rideat populus h° qd dic ipse
no fac / Sedm hay castigo corp9 meu
castigac corp9 z nulis tribulacoibus
ipm affligit et illa ei dac q ad vita
sufficiut z no ad luxu seruitute no
subici dū no sua delcao3 sfiat s3 vo
luntate spūs i conabil aīe / s3 d3 vn9
q 3 fidelu age castigado corp9 suu
z s'uituti subiciedo illud q alibi apls
dt spū ambulate z desideria carnis ne
pficiet / Et q° xri ca apls corp9 suu
domabat refugiadi a pinis dolcacoib9
et io subdit / ne forte cu alijs pdicaue
ro ipse reprobus efficiar / vn ps9 dicit

laude dign9 4 applbat9 / et econ̄ ipsius
vita laude i digni9 4 nō pbat9 / sic dns
dicit reprobis nescio vos i. nō approbo
vos ad mea ptē ptinē / vl nō approbo
vos esse dignos laude / aplus ego
timens reprobari et i dign9 laude appre
hēdebat9 nō castigo corp9 meu et ser
vituti subito ne forte aly pripiat
palma victorie mea pdicatōe ecōtra
et ego ipe alien9 existā a laude et
pmio remunerato / iudices a dno vbu
istud recepisti ingrede tua / et ecē
ne forte alys tuat ipe remanea
i volūe / Nolo enī vos ignorare
fr̄s / hortā nos ad apphēdēda vita
litaz exo patrū de egypto exeuntiū
qī dicat / o filij mei nō credat ad sa
lutē posse suffice q̄ est ad fidē
vocati et baptisati vel refecti q̄ sacra
libus sacrmēt vl sacrmēto altaris
q̄ hec nō sufficiūt ad placēdū deo
ni opibus bonis i sistat / qm̄ pres nr̄i
de egypto vocati fuerāt sic nos de
tenebris i fidelitat / et sb nube fue
runt q̄ sigt etiā sunt sub nube carīt
quepante / et mare tnsierūt p q̄d sig
nificat baptism9 4 cibū spūale de celo
acceprūt sꝫ mana et potū spūale sꝫ
aqua de petra p q̄ significat sanguis 4
corp9 xpi 4 ly tra pmissiōis illi ex eis
ī tnerūt exceptis iosue 4 caleph / sc
ideo apls dic q̄ q̄ d ecta nō debet
ofide q̄z p9 celeste ierlm nō i tbit
ni a petis abstineat 4 sic exponitur
r nolo vos ignorare fr̄s ymo volo
q̄ sciat q̄z q̄ ignorat ignorabit p̄ ad
cor. xiiij. q. d. sic e agēdū sic nō
mi na sacrmēta ecce suscepta nō
sufficiūt nobis p̄sca peccantibus sic in
deus bñsicia dei nō pfuerūt q̄ psca
valde pnunciā et io nolo vos ig
norare qm̄ pres nr̄i ... i stitutoes

fidē xpi oes tā boni qua mali sub
nube i. sub sigu 4 vmbra / ad hebre
xº vmbra hūs lex futurorū bonorū
vij. c. a. lraz pz hec mana. exo. xiij
ut ia dcm̄ e s. m isstite nubes hec
sic etiā q̄ fuit me nubecla pua visa
iij regum xviij quē ad aquas copio
sissimas emanauit / ysaye xix des
cēdet dns sup nube leue 4 ingredi
egyptū / et oms mare tnsierūt nō
de vna ripa ad ripā oppositā s. ad
id littus vnde ist / sic quodā circuitu
ad eūd sinū maris vnde tnsierūt vnde
sūt hostibus sub nube / et oms i moyse
baptisati sūt i. signū baptismi rece
pūt p visa signa pgati ab ignoran
tia et a vicys p fidē. exo xiiij sb
iussis egyptys timuit pplus dnm
4 credidit dno 4 moysi suo sic
s baptisati sūt i mari 4 nube q̄ i
mari dat intelligi aqua baptismi i
nube vo spūs sctus ex qbus expite
gera baptism9 ioh. iij. n q̄s renat9
fuit ex aqua 4 spū sc. / vel moyses
est xps nubes vo spūs sanctus mare
baptismi / rubor sanguine ihu
q̄ sub iussio egiptior sb nsloz peto
re et oms eand escā manducauerūt
sꝫ mana de celo. exo xvi et sapie
xvj pane de celo pstitisti eis / 4
esca spūalis q̄uis ei sūt corpal
tū q de celo 4 mi acl̄ose fuit eis data vn
p hāc esca significabat corp9 xpi / 4 oes
eūd potū spūale i. aq. de petra
bibit q̄ s. sacrametū altaris 4 spūa
lis q̄ miraculose data / nm̄ xx legi
mi ad petra 4 ipa dabit vobis aq.
et i p9 pcussit petra 4 fluxerūt
aque. bibebāt at de spūali sꝫ de
sc9 potu manante de petra q̄ spūal
erat quia efficiū miraculose sequēte sūt

ſignu(m) / (con)ſequente eos petra .a. ſat(is)facte vo-
luntati eor(um) ul obſequti voluntati eor(um) / p(ro)p(ter) de-
ſideriu(m) eor(um) attulit eis d(omi)n(u)s et infra.
ſolvi(t) aq(ua) de petra p(ro)duxit eis / Petra (con)ſequ-
te eos i(n) veritate ſequente ul ſignificate
petra aut erat (Christus) no(n) p(er) ſubſtantia(m) ſed ſig-
nificatio(n)e(m) miſtica(m) / Et petra n(on) ad que(m) accede-
tes lapidem vivu(m) ab ho(m)i(n)ib(us) q(ui)dem reprobatu(m)
a deo aut electu(m) / i(n) ſcriptis applicat hoc
ad p(ro)poitu(m) ſ(ed) q(uia) no(n) e(st) de p(ro)p(r)ia ep(isto)la / ideo
no(n) expo(n)itur / Ubi notand(um) ita p(ro)pter q(uod) p(ro)-
eſca ſp(irit)uale puta mana q(uod) ſp(irit)ualis
dicit(ur) q(uia) no(n) elementor(um) (com)mixtio(n)e no(n) na(tura)
ſ(ed) dei v(ir)tute p(re)para(t)a ſ(un)t na(m) ille ſp(irit)ualis
cib(us) et pot(us) cibu(m) et potu(m) corp(or)is et
ſa(n)guinis (Christi) ſignificabat q(uod) aut bibebat de
ſpirituali (con)ſequ(en)te eos petra / i(d est) petr(a)
q(ue) (con)ſeq(ueba)t(ur) q(uia) ſequebat(ur) eos aquas fundens
largiſſi(m)e / Que q(ui)a ſignificabat v(ir)tute(m)
ſanguinis (Christi) (con)ſcultura / na(m) gemina
p(er)cuſſio petre ſignificabat geminaz p(er)cuſſi-
one(m) corp(or)is (Christi) i(n) cruce / ſ(ed) Hav(id) apo(ſtolu)s
ſic i(n) l(itte)ra nolo vos ignorare fr(atr)es q(uo)d
h(oc) miſteriu(m) q(uod) vob(is) narrabo q(uoniam) p(at)res
n(ost)ri q(ui) iudei de q(ui)bus p(ro)genie ob-
gine duco oms ſub nube fuer(un)t et
mare tra(n)ſier(un)t q(uod) morte(m) euaſerunt
miſtice / P(ri)mo d(icit) (quod) o(mn)es ſub nube fuer(un)t q(uia)
o(mn)ia geſta i(n) obſcuritate et figura f(ac)ta ſ(un)t
et o(mn)ia illa q(ue) f(ac)ta ſ(un)t eis i(n) figura f(ac)ta ſ(un)t
/ et o(mn)ia illa q(ue) f(ac)ta ſ(un)t eis i(n) figura nob(is)
eueniu(n)t i(n) veritate na(m) ſic illi p(er) moy-
ſe(n) duce(m) ex egypto liberati ſ(un)t et mor-
te(m) euaſer(un)t p(er) nube(m) et p(er) mare / ita
et nos p(er) (Christum) et p(er) g(ra)t(ia)m ſp(irit)us ſ(an)c(t)i
i(n) baptiſmate a morte originali cul-
pe et actuali pec(ca)ti liberam(ur) / vn(de) ſic
p(ri)mus moyſes ſ(ig)n(ifica)t (Christum) et nubes ſp(irit)u(m)
ſ(an)c(tu)m / Et d(icit) et o(mn)es ea(n)d(em) eſca(m) / ubi
notand(um) figuraliter q(uod) mana et aq(ua) de pet(ra) ſig-
nificabat corp(us) et ſanguine(m) (Christi) q(ui) in (con)ſecra(tione)
et p(re)p(ar)a(tione) i(n) eſca q(ue) no(n) mu(n)dana lege et
(con)ſuetudine p(re)parata ſ(un)t / ſ(ed) v(ir)tute dei ſu(per) (com)mixo(ne)

tio(n)e eleme(n)tor(um) ſ(cilicet) aq(ue) et vaine / Et io
h(ic) et eſca ce(les)tis data eſt et data eis ad q(uos)
no(n) (con)ſuetudi(n)e hu(m)ana ſ(ed) v(ir)tute ſp(irit)uali
diſpoſuit / quare ille cib(us) panis anglo(rum)
dict(us) eſt q(uia) v(ir)tute diſpoſuit dei qua
angli vivu(n)t et ſubſiſtu(n)t ſu(n)t aliq(ui) la-
bore ce(les)ti eſt et ip(s)is appoſit(us) / Et la
miſtice ſignificabat q(uod) de celo ventur(us)
erat (Christus) panis ſp(irit)ualis qui ſp(irit)ua(lite)r p(ro)ficiat
vn(de) mana p(ri)ma feria ſi p(ri)ma ſabbati
q(ui)nit parata d(omi)nica dies ob h(oc) reueren-
cia d(omi)nice reſurrectionis / tu(n)c p(ri)mu(m) venit
de celo ad ſaturitate(m) p(o)p(u)li / Et d(icit) bibebat
aut de ſp(irit)uali o(mn)es / ly ſ(ed) doctores pet(ra)
q(uam) moyſes p(er)cuſſit erat ad l(itte)ra(m) o(bliq)u(o)
iudeos ſequu(n)t(ur) cu(m) lat(us) moyſes p(er)-
cuſſit et io l(itte)ra no(n) eſt i(n)telligenda ſic
q(uia) fabuloſe ea exponu(n)t ſ(ed) ſp(irit)ualit(er)
ut h(ic) pet(ra) ſ(ig)n(ifica)t (Christum) / et io d(icit) ap(osto)lus
petra aut erat (Christus) q(uia) (Christ)us p(er) ſignificat(ione)
et p(ro)p(ter) ſimilitudine(m) e(st) petra ſ(ed) no(n) p(er) ſub-
ſtantia(m) / et aqua q(ue) fluebat de pet(ra)
ſignificat doctrina(m) (Christi) et g(ra)ciaz ſp(irit)us ſ(an)c(t)i
de qua ip(s)e d(icit) i(n) ewang(eli)o q(ui) ſitit veniat
ad me et bibat ſp(irit)ualis q(uia) petra
d(icit) et (con)ſequ(en)s q(uia) (Christ)us ſub ſequente ſp(irit)ua-
l(ite)r / De qua petra ſp(irit)uali et (con)ſequ(en)te
bibebat illi q(ui) volebat deficiebat
eis h(uma)n(u)m auxiliu(m) ibi adeat (Christ)us
p(re)ſtans illis divinu(m) ſuffragiu(m) vn(de) (Christ)us
e(st) v(er)bu(m) dei p(at)ris / et eius potu liberati
ſ(un)t de t(er)ra egypti / Et i(n) t(er)ra p(ro)miſſionis
i(n)t(ro)ducti et io dicit(ur) eos (con)ſeq(ue)ba(tur) q(uia) ſib(i)
veniebat eis / n(on) e(ni)m petra aqua dedit
illa vna vice ſ(ed) (Christ)us p(er) ſua(m) potentia(m) / no
Notand(um) q(uod) o(mn)ia iſta d(ic)ta ſ(un)t ab ap(osto)lo
io ne q(ui)s (con)fidat ſibi i(n) baptiſmate
ul i(n) eſca et potu ſp(irit)uali / ut putet
ſibi deu(m) p(ro)p(iciu)m ſi peccaverit carnalit(er)
/ niſi penitentia digna p(ro)meruit
vigiliis orib(us) et vigilando et labora(n)-
do q(ui)a t(em)p(u)s vite mee breviſſimu(m) eſt
/ ſ(ed) no(n) i(n) plurib(us) eor(um) b(e)n(e)placitu(m) e(st) deo

cum multi xpiani i(n) fidelitate mortui sunt
i(n) heremo q(ui)a sexcenta milia q(ui) no(n) i(n)tellexe-
runt beneficia dei / licet aut(em) om(ne)s simile q(ui)
deprimi(mur) de nube mari moyse(n) esca et
potu et petra i(n) figura sta s(un)t n(ost)ri i(n)
me veritat(is) q(uia) e(x) o(mn)i illor(um) educti sum(us)
de egypto i(d est) de errore h(uius) mu(n)di (et) peccato-
rum.

Sexagesime ep(isto)la

Libenter suffertis
insipientes cu(m) sitis ipsi sapie(n)-
tes / sustinetis enim si q(ui)s vos
i(n) s(er)vitute(m) redigit si q(ui)s devorat si q(ui)s
accipit si q(ui)s extollit(ur) si q(ui)s vos i(n)
facie(m) cedit s(ecundu)m ignobilitate(m) dico
q(uasi) nos i(n)firmi fuerim(us) i(n) hac p(ar)te
i(n) q(uo) q(ui)s audet i(n) i(n)sipiencia dico
audeo et ego / hebrei s(un)t (et) ego / isra-
helite s(un)t (et) ego / semen abrahe s(un)t
(et) ego / ministri xpi s(un)t (et) ego / ut min(us) sapie(n)s
dico plus ego / i(n) laborib(us) plurimis i(n) car-
cerib(us) habundanti(us) et plagis sup(ra) mod(um)
i(n) mortib(us) freq(ue)nt(er) a iudeis quinq(ui)es q(ua)-
dragenas una min(us) accepi / ter virgis
cesus sum semel lapidatus sum / ter naufra-
gium feci nocte (et) die i(n) p(ro)fundo maris
fui i(n) itinerib(us) sepe p(er)iculis flumin(um)
p(er)iculis latronu(m) p(er)iculis ex gen(er)e p(er)icul(is)
ex gentib(us) p(er)icul(is) i(n) civitate p(er)icul(is)
i(n) solitudi(n)e p(er)icul(is) i(n) mari p(er)icul(is) i(n) falsis
fratrib(us) i(n) labore (et) erumpna i(n) vigiliis
mult(is) i(n) fame (et) siti i(n) ieiuniis mult(is)
i(n) frigore (et) nuditate p(re)t(er) illa q(ue) extri(n)-
secus s(un)t i(n)stancia mea cottidiana
sollicitudo om(n)i(um) eccl(es)ia(rum) / quis i(n)firma-
t(ur) et ego no(n) i(n)firmor / q(ui)s scandaliza-
t(ur) (et) ego no(n) vror / si gloriari op(or)t(et) q(ue)
i(n)firmitat(is) mee s(un)t gloriabor / deus
(et) p(ate)r d(omi)ni n(ost)ri ihesu xpi q(ui) e(st) b(e)n(e)dictus
i(n) secula scit q(uia) no(n) mencior / damasci
p(re)posit(us) gent(is) arethe reg(is) custodie-
bat civitate(m) damascenor(um) ut me co(m)-
p(re)henderet et p(er) fenestra(m) i(n) sporta dimiss(us)
su(m) p(er) muru(m) et sic effugi man(us) ei(us) /
si gloriari op(or)t(et) no(n) exp(ed)it q(ui)d(em) venia(m)
aut(em) ad visiones et revelaciones d(omi)ni / scio
ho(min)em i(n) xpo a(n)te an(n)os q(ua)tuordeci(m) sive
i(n) corp(or)e sive ext(ra) corp(us) nescio / deus
scit raptu(m) hui(us)mo(d)i usq(ue) ad t(er)ciu(m) celu(m) / et
scio ho(min)em hui(usmodi) siv(e) i(n) corp(or)e siv(e) ext(ra) corpus
nescio deus scit q(uonia)m raptus e(st) i(n) pa-
radisu(m) et audivit archana v(er)ba que
no(n) licet ho(min)i loqui / p(ro) hui(usmodi) gloria-
bor p(ro) me aut(em) nich(il) n(isi) i(n) i(n)firmitatib(us)
meis / na(m) et si voluero gloriari no(n)
ero i(n)sipiens v(er)itate(m) e(nim) dica(m) / parco
aut(em) ne q(ui)s me existimet sup(ra) illud q(uo)d
videt i(n) me a(ut) audit aliq(ui)d ex me
(et) ne magnitudo revelacionu(m) extollat
me dat(us) e(st) m(ichi) stimul(us) carnis mee
angel(us) sathane qui me colaphizet /
p(ro)pt(er) q(uo)d ter d(omi)n(u)m rogavi ut discede-
ret a me et dix(it) m(ichi) sufficit t(ibi) gr(aci)a mea
na(m) virtus i(n) i(n)firmitate p(er)fic(itur) / libent(er) ig(itur)
gloriabor i(n) i(n)firmitatib(us) meis ut i(n)-
habitet i(n) me virtus xpi / ii(a) ad cor(inthios) xi(o)
et xii(o) capitulis / In hac ep(isto)la ap(osto)lus
ostendit q(uan)ta passus p(ro)pt(er) (christum) sit (et) q(uan)ta pas-
sus sit p(ro)pt(er) corinthios a pseudo ap(osto)lis et
ab h(er)eticis q(ui) volebant eos avertere a ve-
ritate ewangelii / et etiam q(uan)ta passus est
a p(er)secutorib(us) no(n) solu(m) (et) a falsis fratrib(us) /
Unde i(n) ewa(n)g(e)lio l(egitur) q(uod) seminator seminat se-
men suu(m) et aliqua p(ar)s cadit sec(us)
via(m) et volucres celi comederunt i(d est)
illu(d) p(er) volucres celi i(n)telligu(n)t(ur) demones
et eor(um) ministri sc(ilicet) pseudo ap(osto)li q(ui)
tollunt verbu(m) doctrine de cordib(us) ho(m)i(nu)m
ne credentes salvi fiant / Sic q(uod) ap(osto)lus
seminaverat i(n) corinthios videt(ur) cecidisse
secus via(m) q(ui)a p(ost)q(uam) p(re)dicaverat eis ve-
nerunt falsi p(re)dicatores volentes eos
avertere a doctrina sana (et) ap(osto)lus re-
p(re)hendit ipsos corinthios q(uod) eo q(uod) illos

pdicatores sustipiebat et dic libent suff
tis insipientes i. gloiantes i carne
q est insipientia et no dic h veluti q
i sipient gloriabar q no debat facere cu
sit .i. esse deat sapientes vz yronice
lequit vos / vel sic libet suffert i.
volutarie suff pseudo pdicatores q
i sipient gloriant de hys q ad carne
et no ad deu ptinet sustinet eni
/ ond i qb9 suffert i ffali et tag
quasz mala que sustinebat a pseudo
q sit seruitg exactio accepto iactancia
et vituiu / do dic sustinet eni i pa
cient suffert / si qs subiicit pseudo aplos
vos i seruitute redigit i ex libtate
q est i caritate redigit i seruitute leg
ul i seruitute ipoz pseudo et si qs
deuorat qi de ptate psumes vra q
sumat / pmu rest ad lesione i pua
lib9 / scdm rest ad lesione i corpalib9 / si qs
accipit i dolo vos capit o caute vos se
ducedo ut aliq a vob accipiat si qs
extollit i de nobilitate ul ptate se
iactado et hoc rest ad lesione i cor
palib9 si qs i facie i i pura vos cedit
i vos vituperat i ipperado vob genus
vrm sz q sit gentiles vz lito / Ambro
dic i facie cedit cu aperta iniuria
irroga / pn priu sm obe stulti ma
gia susipe vz s hay aplo absente
a corinthys ad alias naces corru
put eos pseudo apli a iudeis venien
tes qui id appella i sipientes q vo
lebat obseruare circisiois et alia sabbti
et cetera precepta carnalia leg z cu
h tenere gram euangely / i hoc q i sipie
tes ponit q no p mercede eterna nec
p salute auditoz pdicaban i set ebat
s p lucro tpalib9 ut illos posset ex
torquere et expoliare et p laude huma
na dicentes aplos no esse vz pdi

catores / eo q a dno p pncia carnis
no fuerat vocatg et h ido dicebat
ut corinthyos ab amore apli ad suu
amore traheret q et fecerut plimos
simplices decipientes quos aplus
yronice alloqt dicens libent suff
i sipientes qm vsualis e expo qi cos
vocat appellet sapientes / mirror cu
sitis sapientes quare libent sustinet
i sipientes / s btus augg dest destruit
hunc sensu i telliges yronice qi dicat
o corinthy putatis vos esse sapientes
no est mirz si sapient sustinet i si
pientes sz pseudo aplos. si qs vos
/ sibi nouis q pseudo apli sunt adu
latoribg lacuulibg et laudibg expolia
bat illos quos decipiebat et porcionis
plurimis decipiebat bona eoz. cnt
q illi coteni a suis deceptoribg deuo
rau res suas / si qs accipit ac si dicat
si qs capit bra bona a vob z accipit
sibi vz aues rapacissime que lro
vocabulo accipitres vocant hic dra
pie i raptores eo q sibi accipiunt
et alys rapiunt et h mo accipere
aliq dolo capere / si qs extollit
i supbia vz excellentia e supbia
vz aplus iquit hos patiet sustinet
q se extollit de sua leg z i supbia
erigit de nobilitate gener z se
si qs i facie vz s hay i facie cedere
cede est i ipperare alicui ignobilitate
gener sic iudei i pperabat cori
thys eos esse ignobiles i. gne q
pres eoz fi fuerunt ydolatre de
mones et lapides p dis venerantes
se at pferebat iactates q de gne
patriarchaz z pphaz originem ducerent
/ de quibg xps esset natg s carne
vz magna stultitia e et ignobilitas
aliq pt ognatoz aque z prius sit
filius dei effcitu iactare se de nobi

litate gener9 magis cu dns dicat
oms nos fres esse. Aliq at expo
nut textu illu de aplo ut s(cilicet) sit
ignobile re ago ut de nobilite gnis
me extollo s(ed) hoc no est ad ppositu
q(uia) no du puet ad illu locu illu dic
tu9 est se esse de gne pnarcharu et
ideo i tellige dz sic dni e/et ne forte
aliqs putaret q dicet eos cedi i fac
ie qnos pugnis ul alio / ideo the lo
cuto est s(ed) i qs i qnens i facie i i
puria cedt simplr i ppcrado aliq de
ignobilite gnis / patet sustinet et
illos nob pferit / secundo at ignobi
litate gnis dico vos i facie sui i pu
cia cedi no pugnis qi nos i fmi fui9
i hac pte s(ed) z gener9 sic illi q se p
ferunt nob / aplus h loq de se et ca
su i educit psona barnabe socij
sui q exercebat ex gne iudaico / itaq
sli apli ex iudeis pferebat se pau
lo aplo et barnabe qi nobiliori ori
gine ortos credit ipi illi duo et deci
puebat eos et ideo dicit aplus in
nos i fmi et ignobiles sumus ignobilite
gnis et sic se pferunt nob ita et
et a vob pferri nob s(ed) i nucem illi
psa9 st i firmi i hac pte gnis q
gloriant se esse filios abrahe scd
carne q no vidit filij abrahe p
fide nec sui imitatores s(ed) nos sumus
firmi et nobiles q exortos scd
carne ab abraha et eius p imitacoe
fidei et opacoe i quo simplr loquens
ignis dicit simple gloriari audeam
temeritate / i isipiencia dico audeo
et ego i aude possu sz temeri
tate et gloriari qi dicit audet illi
gloriari i nobilite gnis lz i isipiencia
dicat audeo q gloriari et esse de
nobilite gnis et dic i isipiencia dico

q stultu videt q aliq ad honores ptinet / qmt
aliqs i suis ipis testimoniu laudis expo aliq
phibeat / aplus h no erat i sipies q
hic ppt q agebat s(ed) tactus u(e)l fec
hoc p laude humana s(ed) ut corinthios
laude sua ad amore suu et hac
ab amore pseudo aplorum / Vl i isipiencia
dic se aude gloriari de nobilite q
ut illorum gloriam enarret q se iactabant
q filij abrahe essent q i ispiet negliar
pui dent eos se pnuntiat et i spiet
ipse i hc q laudat se ne illi predictos
videant i hac pte / vel nobiles q se
extollebat de q nobilite et q aplus
no laudabat se ad ostentacoem sicut
alij fecerunt / hebrei sunt / ostendit qmta
sit materia carnalis gloriae i eo et
pot tria i quib9 est eis similis s(cilicet) nacoe
generale q hebre9 cultu singulare q
israhelita origine spale q semine
abrahe / Dic q ita audeo sic illi
q sic ps q hebrei sunt lingua et nacoe
et ego simplr hebre9 sum / vij hebrei
dicunt ab heber pnarcha suo qi
dicit gloria illi d nobilite gnis
carnalis q st hebrei ego sum sum
hebre9 israhelite sunt vita et fide
de gne iacob pnarche q israhel
appellatus est. et ego sum ve israhe
lita sum q in cte deu contemplor
semen abrahe st p origine et no p
fide et ego sum / ministri xpi sunt
illi et ego sum / vij ministri xpi h
gradus pdicat ewangeliu / Nonnu
cta leguz qua d cu sit ipi sapientes
q videri esse sapientes et no sit sed
pudi i teris negligentes diuina h
hui9 stultus plus i ueniens no agnouit
filij i sipientes sunt ut faciat malu
et ad h9 p dicentes se esse sapie stul
ti sunt et tales st ypocrite alij no
videri esse sapientes et sunt ut pudi

i diuis negligentes terra p̄ cor̄ xij°
si q̄s videt̄ inter vos sapiens esse fiat stul
tus ut sit sapiens / sapiētia enim h̄ mūdi stul
ticia est apud deum / Aliq̄ n° videntur esse
sapientes n° sunt ut pictores notarij / Jab
xviij ultima tacet sunt ut putarent esse
sapientes loq̄la enim manifestat eos
/ Alij videntur esse sapientes et sunt ut
doctores s̄ci d̄ quibus d̄r / p̄u iij° gloriam
sapientes possidebunt / et p̄u vij° i sa
pe sapientis lucet sapiētia / vij veri sapientes
s̄t q̄ virtutū actibus virtutum ex pz i ductione
et p̄° i fide / ecc° xxxiij° Homo sensatus
credit legi dei · et ad Ro xij° non plus
sape q̄ opz / 2° i caritate · p̄u ix°
argue sapientem et diliget te / eccl° 10
dilatio dei honorabilis sapiētia est / Tercio i
spe · p̄u xxiij° sapiētiam cum inveneris
habebis i nouissimis spem / vij sapientes est
diuini ingressus diligere et expectare /
primum est fidei / 2° caritatis / 3° spei
de quibus tribus dicitur ecc° xxiiij° ego mater
pulchre dilectionis et / Quarto i prudentia
p̄u x° sapiētia e viro prudentia et p̄u
xvj° qui sapiens e corde appellabitur
prudens / sapientis enim e dirigere viam
/ Quinto i temperantia ecc° xxj° vanus i
risu exaltat vocem suam / vir autem sapiens et
p̄u xxix° totum spiritum suum profert stultus
sapiens autem differt et reseruat i posterum
/ Sexto i fortitudine / p̄u xxiiij° vir sa
piens fortis est / et vir doctus robustus
/ Septimo i iustitia / p̄u xx° dissipat
impios rex sapiens et d̄ his iiij° ch̄
dicitur sapie viij° sapiētia uirtutem sobrietatem
et sapiētiam docet iustitiam et uirtutem / Hec
ministri xp̄i sunt et ego · p̄us q̄ ostendit se
non esse minorem pseudo apostolis vij
non dedit ei pseudo / Hic ostendit se esse superio
rem vij dat eis preceptum / p̄° ostendit se
eminencias suas i generali / 2° i speciali

ibi i laboribus / Primo ostendit se i talibus
nolle gloriari ibi si gloriari oportet p̄°
dicit ministri xp̄i q̄ dicunt et ego sum eis i sensu
verius maior eis q̄ pz sicut ministri
xp̄i sunt et ego q̄ si diceret n° solum sunt illi
ymo plus sum ego minister xp̄i / Hec autem
dico ut minus sapiens ut q̄ defiere
sed reputatione i q° si gloriari ostendit se ex
caritate ad hoc ductum / i laboribus plurimis
/ Hic enumerat preeminencias suas i speciali
et p̄° preterita generalia i plus q̄ pseudo
sustinuit dicens ita q̄ sum minister xp̄i
pz q̄ sum amplius minister xp̄i i laboribus
plurimis q̄ ipsi ymo et q̄ verum apostoli
i° ad cor xv° habundancius omnibus illis la
boravi i carceribus habundancius
q̄ illi vij d̄ eis i carcere dicitur act
xvj° i plagis / p̄ supra h̄ amplius sum
minister xp̄i act xvj° cum multas plagas
eis i tulissent supra modum i · ultra mensu
ram aliorum uel sunt supra modum virtutem meam
uel supra modum gratia simul et supra
virtutem i mortibus / sed i pericul mortis
frequenter fui ut i° cor iiij° nos qui
viuimus i morte tradimur / uel sunt
minister xp̄i et ut minus sapiens dico q̄
dicit ego sum plus minister xp̄i q̄ illi q̄
plus omnibus laboro et q̄ predico gratis
vero illi vos licet i quibusdam rebus
videantur predicare tamen non sunt veri
ministri xp̄i q̄ predicatores deserunt
quibus vij i h° appellat se minus esse
sapientem q̄ deberet q̄ se laudabat d̄ns
plus esse ministrum xp̄i q̄ illos et eo
modo quo dixit supra i insipiencia ago
et minus sapiens / i laboribus plurimis
sensus est i hoc opz me plus esse ministrum
xp̄i q̄ illos q̄ licet illi q̄ in se preferunt
i aliquo labore laborauerunt tamen plus ego
laboraui q̄ pluribus laboribus dic nocte
diffinis / vij sunt doctores tradunt q̄

victu

aplus a mane vel a pullorum cantu usque
ad quintam horam labori manuum insistebat
vnde ~~victu~~ acquireret et ex tunc usque ad decimam
horam publice disputabat plerumque et
in nocte protrahebat sermonem sic tunc secuit
eutichus sompno grauatus cecidit de fe-
nestra de solario in tarcibus etc. in plagis
ubi sciendum quod sepe apostolus plagatus est
a iudeis et gentibus et virgis cesus est
qui dicit et si illi plagati sunt ego amplius
christo est ex quo apostolus dicit [illegible] fi-
delis deus qui non patietur vos temp-
tari super illud quod potestis sed faciet cum temp-
tacione prouentum etc. quare ergo hic dicit supra
modum sed in plagis supra affluenter unde
quia ipse multa sustinuit supra modum
quantum ad supra modum humane fragilitatis
sed non supra virtutem diuinam ideoque potuit
ea sustinere et superare quia virtus dei pote-
ns ei administrabat ei fortitudinem
sufferendi in mortibus quia fuit sepe
in mortibus quas vincebat unde hic pro
dicit quod erat in periculis mortis et desperacio-
ne vite sed a iudeis quinquies hic enumerat tri-
bulaciones sub alio modo et primo ignominiam
ex proposito alieno illatam secundo aliunde
sibi preter propositum contigerat ibi ter naufra-
gium primo dicit a iudeis q. d. ita dixi
quod in plagis supra modum et ita est quia a iu-
deis quinquies id est quinque vicibus quadragenas
[illegible] ut plagas vna minus
id est triginta nouem accepi unde preceptum
erat in lege deuteronomii xxv quod qui deli-
quentes iudices verberabant ita modum
vindicte seruaret ut plagarum numerus
quadragenarium non excederent ne
[illegible] coram eis frater laceratus iacet quod
ergo pro quibusdam vicibus factum est hic apostolus
similiter hic tangit ne quinquies flagellatus
a iudeis acceperit plagas xxxix preter
legem moysi quasi transgressor eiusdem

legis dum sub lege pro mensura peccati erat
plagarum modus ita dictabat ut quadra-
genarium numerum non excederet nec in [illegible]
percussores videntur subtrahebant unam
quod putabant secundum vnam vnde secundum glosam quam allegat
beda quod fit liber [illegible] latum a roma
in quo omnes labores passiones et pene
apostoli depicte erant inter que erat apostolus
erat depictus qui nudatus iacet in terra
et superastabat ei tortor quadrifidum
tenens flagellum sed vna de fidibus in manu
retenta tres reliquas ad feriendum ha-
bebat expeditas sed cum quatuor fidibus
percuteret decies quadraginta plagas faceret
si vero tantum tribus decies feriret fecisset
triginta nouem usque impleret vel si nouies
feriret quatuor fidibus et decima vice
tantum tribus triginta nouem plagas daret ter
virgis cesus sum hoc a gentilibus passus
est actuum xvi° ingeratis iussit eum virgis
cedi et actuum xxii° tribunus iussit eum
flagellis cedi vnde licet omnia non re-
periantur in actibus apostolorum quia nec in omnibus
epistolis omnia continentur que in ecclesiastica historia
habentur inuenimus tamen ibi quod cum venisset
in partes macedonie et esset in ciuitate [illegible]
iussus est virgis cedi alia vice iussit eum
tribunus gentilium [illegible] fla-
gellari ac tergum flagris semel lapi-
datus sum vnde lapidatus est in listris ciuitate
macedonie pro puella [illegible]
[illegible] prestabat dominus suis
de hoc habetur actuum xiiii° lapidantes paulum
sic traxerunt eum extra ciuitatem estimantes
eum esse mortuum ter naufragium feci
id est ter naufragium pertuli quod quidem [illegible]
nauigio vel etiam per mare non [illegible]
sed totiens naufragium passus est vnde de
vno habetur actuum xxvii° quo nauis [illegible]
erat fracta et nocte ac die in profundo

maris sui in alto mari tempestate
deiectus sit sicut actuum xxvii vel ad litteram
sicut Jonas Jone ii° vel litteram quidam dicunt beatum
apostolum in mari dimissum ubique in profundo aquarum
mergere nocte ac die mansisse / tum tenendo
contra stabilitatem patrum tradicio quod in veritate
casu prolapsus est in profundo maris / ubi
concertatus fluctibus die sola ac nocte
postea deo gubernante liber ad terram rediit
Exodi xiv° quando in exitu filiorum Israel de
terra egypti mare divisit in divisiones
et postea Jordanem et torrentem Arnon
quem et siccaverunt Josue in veteri testamento et
petrus mare calcabile prebuit / pharao
potuit esse militem suum et exercitum pre-
dicatorem paulum in profundo maris submergere
ut non protegeretur ab aquis nec devora-
retur a marinis beluis potens utique
potuit et ita fecit / denique non est mirandum
apostolus petrus super undas maris non
in suis vestigiis ambulasse quod paulus
die ac nocte in profundo maris ille sic custo-
ditus esse / mistice vero per paulum qui die
ac nocte in profundo maris fuerit et tamen
deo se protegente liber ad terram pervenit in-
telligitur ille iustus qui per profunditatem pec-
catorum et perturbationum seculi a deo redemp-
tus [illegible] plenus in die iudicii libera-
bitur / ut ad littus eterne felicitatis perducetur
quia positi inter fluctus huius seculi non du-
bitaverunt in fide dei una / petrus vero
qui primum non in suis vestigiis incessit
et postmodum dubitans cecidit in fluctus
et postea a deo est elevatus et ad terram
est perductus significat quod dubitant qui
negaverunt / sed a deo est elevatus ad
fidem et significat omnes martyres
omnes qui instare qui in primordio fidei
fortiter in [illegible] per [illegible] persecutiones
[illegible] persecutiones sed postea in [illegible]
tempestate [illegible] persecutionis dubitat

in aliis diversis generibus per [illegible] sublimia ne
periculis recedat cadat in [illegible] et vi-
cerit [illegible] aque ad terram electorum
perducitur / in itineribus sepe periculis fluminum
[illegible] in mari sui [illegible] vult se ad alia quam
[illegible] volens ostendere se vexatum fuisse
carne [illegible] in terra et in mari et multa
pericula se sustinuisse / quoniam pseudo apostoli
[illegible] in tempore yemis et pluvia [illegible] flu-
mina alveos suos et [illegible] intollerabile
[illegible] viatoribus / quia ergo apostolus yemali
tempore pluries erat [illegible] de loco ad locum
sepe incurrebat flumina pericula / periculis
latronum sepe in fame pseudo apostoli et
iudei in [illegible] immittebant ei latrones
quia ipsum non [illegible] audebant cum publi-
ce in [illegible] ut [illegible] ab illorum ministris
interficeret / periculis ex genere suo sepe susti-
nuit pericula a iudeis fratribus suis se-
cundum carnem qui dolebant quia ipse delicta legis
ad evangelium [illegible] / unde legitur quod prin-
ceps sacerdotum ananias precepit astantibus
ut os apostoli percuterent et [illegible] ut sepe
est legitur de [illegible] / periculis ex gen-
tibus unde a philosophis [illegible] et [illegible]
multa incommoda passus est quia [illegible] predic-
avit incarnationem filii dei / passionem re-
surrectionem et ad celos ascensionem et [illegible]
[illegible] quod predicabant / periculis
in civitate similiter sepe in [illegible] quia sepe
cives [illegible] commovebantur ut patet actuum xix
quomodo civitas [illegible] exclamabat
magna dyana ephesiorum / periculis
periculis in solitudine / sed a [illegible]
et bestiis et a [illegible] necessariorum
unde ad hebreos xi° [illegible] in solitudinibus
errantes [illegible] periculis in solitudine susti-
nuit a iudeis qui [illegible] vo-
luerunt eum [illegible] in via / ut [illegible] in so-
litudine / periculis in mari quia dyabolus in [illegible]
ei non [illegible] per [illegible] ministros suos

psequebat' aplm & ex hystrias velocissias
coñ eu expectabat ne iret de loco
ad locu tuto / pcul' i mari no solu qu
ter naufragiu ptult et qu lapsse
i mari ubi die ac nocte illesus pmansit
vivit sepissime i mari pcla sustinuit
vel quadam vice pirate i pegert navem
ad littg & sua mactabat i mobilit
puppis vo salvabat . i. vi maris / et
qu milites volebat oes custodes
occide ne qs poss natatu ad littg
pvenie centurio vo hoc pohibuit ppt
aplm volens eu salvare pcul' i fals
frib' i. heticis & pseudo de qb' ad
gall' ii° d' ppt subintroductos fals fres
qui subintrauerut explorare libtate
nram / vel hic q ptr cetutur pam ptr
inde i xpo tu ipse ip zelo leg'
et evasione aplo i videtes isidias
ei ptendebat i labore & erumpna / vel
erumpna e miseria & molestia / vel
labor d' molestia sn erumpna apls
q' addit et erumpna ondes sui la
bore no esse sn molestia & afflictoe
vel hoies solet labore i ore i viri
dariis ca expandi se i delectatoe sic
legim' de p'hoie q' deus posuit i
padyso ut opare & custodiret illud
vel labor ipsg erat sn aliq molestia
i vigiliis multis / aplus aliq pnote &
utilitatem vigilabat / aliq no pnote
& ex netitate ppt pssura & angustia
i qua posit' erat i qua nunc erat
ut vigilaret et dei auxiliu iplora
ret sic qu posit' erat i carcere cu
sila ympnos deo cantabat qu custos
carceris vides plodere i carcere
et ostiu aptu volebat se iterfice
putas omes victos fugisse s; apls
hoc pohibuit i fame et siti vel ipe

psequebatr a iudeis de loco ad locu
et io sepissime fame et siti ppt i
opia patiebat' i ieiuniis mult' / mul
ta fuert ieiunia q sustinuit aliq
volens aliq nolens i frigore et nu
ditate maxi' frigg & maiora
penuria ppt nuditate tunc sustinuit
qn ducebat' navigio roma eo q
appellasset cesare qu exeuntes a
mari venert i isula militena ubi
congregasset sarmentoru multitudine
ut se calefacet / vipera a calore
ignis pcedens i vasit ma' eius
pt illa q extrisecus st . i. pt illa
pncula q i corpe sustineo istatia
mea . i. psevancia mea e sollicitu
do cottidiana oim eccliar' q' ut una
sola vmitti & gloria xe ad thym ino
Iusto optime est istancia dicto soli
citudo oim eccliar' no aliqp tn
ad ro xv° q pst i solicitudie
vel sic hic q d' loqui esset enarrare
oia pncula & oes angustias et
tribulaces quas expertg fuerat q
cluset dicens / pt illa q extrisecus sunt
i corpe sustineo / vel psevancia
mea est ppt hec solicitudie; de
oibg eccl'iis quib' pdicavi / time
bat eni ne forte quib' pdicave
q' illi a fals aplis deciperent' &
vel et hec ppt nimias tribulaces
quas videbat & audiebat aplm
pati deficeret a fide R° quis isf
ma' h' tangit angustias quas sus
p' spiali statu aliq' p'p'l' et su
dit cpassione sua dicens ita angit
me ista sollicitudo et vde q qd
p' fidelm isfirma' supple i fide

ul' i alia virtute et ego non infirmor scilicet dole-
do ac si infirmarer unde prima cor. 12. si quid patitur unum membrum compatiuntur
sibi omnia membra. Unde super hay. Propter nimia
dilatorem in tantum compaciebar infirmis ut et si ipse
videret infirmitatem illorum in infirmitate sua re-
putans more medici et predicatoris in sim-
ul cura ages qui videt eorum tristiciam et dolore
participio eius doloris et meroris efficitur
quis scandalizatur scilicet aliqua molestia t-
ribulationum vide in pectus et ego non
uror igne caritatis quo et compacior Ps.
ossa mea sicut cremium aruerunt et licet de
conditionibus q gaudet de malo aliorum
unde super hay quod in proposito scandalisari est
carnis desiderium pati et constat calorem
corporis et ardorem vitiorum accendi / unde va-
sile est calore libidinis totius corporis
ardore estuari / ideo aliquis scandalizatur cum
non potest pulchritudinem mulieris a ipse
carnis calore provocatur ad libidinem pre-
tendat / scilicet dum convictus et in premeditatione
hoc agit scandalizatur sibi et urere atque constans
apostolus in considerans hanc naturalem humanae
naturae communem fragilitatem dicit Quis infirmatur
et talibus consulat compaciens infirmati eorum
et non contempnit talia sustinentes sed in humi-
litate sermonis commovet dicens se similia
pati / propter hoc ut si ille qui tanta gratia
constitutus erat adhuc desideria carnis
paciebatur et qui magis generatur erat non
desperaret et illi qui adhuc erant in-
minores ... si talia pateretur super ipse promissi
primum repugnaret stimulis carnis
sicut ille repugnabat ne ad eos
qui audiebat. hoc ab illo desideriis
carnis victi in desperatione laberentur / Unde
plus est uri quam scandalizari / ac si diceret
non patitur et affligitur a desiderio et
nimio ardore concupiscencie et ego
non solum affligor sed et quod magis est
uror et quodam incendor / unde apostolus
nimia concupiscentia carnis paciebatur
qui dicebat infelix ego homo .i. miser
ego quis me liberabit de corpore mortis
huius et ideo video aliam legem in me-
bris meis repugnantem legi mentis
mee ... nam tamen si volumus coronari
cum apostolo paulo certemus unde sicut ipse
certavit quoniam omnia oblectamenta vitemus
quia non potest coronari nisi qui legitime cer-
taverit. Si gloriari oportet. Quia apostolus
ostendit ea in quibus premittit prescritis in
generali et speciali / sic ostendit se velle in talibus
gloriari dicens si gloriari ... cum ista
sint in me quasi si gloriari oportet sicut oportet
pro vobis in hiis quae infirmitatis mee sunt glo-
riabor licet in hiis videar abiectus Sic primo
gloriare sic humilis in humilitate sua
et ita ne possim gloriari quod deus pro
in illo qui est deus per essentiam et pro domi-
num nostrum scilicet per proprietatem vel deus eius est si quod
sed et pro eius si quod deus qui est bene-
dictus / laudatus a fidelibus in secula
scit quia non mentior de dictis vel de di-
cendis / Unde super glosa in virtute confirmat
id quod dixerat vel quod dicturus est quod sibi
credatur Ubi scilicet quod teste quod inerat
notificat a filius ab eternitate deitatis
quia deus a proprietate iudeorum qui pro
domini nostri et causalitate humanitatis qui
est benedictus ista unde super hay oportebat
eum utique gloriari et enumerare pas-
siones suas non propter se sed pro illorum salute
quos volebat ab amore falsorum apostolorum
ad se revocare et etiam ut se aliis in
exemplum preberet et imitabilem / unde nove
infirmitatis ... omnia incommoda
persecutiones ... passiones quas pro Christo
pertulit liberti ... Quia qui tamen cum
deus dixit per salomonem laudet te
alienus et non os tuum quare nisi atque ipse
ui aliquis bona et virtutes narraret

nō

quas tu dimittis precipit. Ubi ipsa
sit virtus Job qui dixit pes fui claudo
et pater orphanorum & dauid dixit si
reddidi retribuentibus mihi mala glossa i non
reddidi et amplius in illo loco multum re-
citat bona sua Iudei quod dum ipsi viri
virtutes proprias predicat et se apud homines
laudat non ideo hoc faciunt ut qui
apud homines sua ostensione ad ipsi
ciant sed ut eos quibus predicat exemplo
suo ad bona vita trahat et in hoc sunt
imitatores omnipotentis dei qui laudes
suas hominibus loquitur contra ubi homines
conmosita Unde deus qui prohibet nos
per scripturam dicens laudet te alienus
et non os tuum ipse tu per scripturas laudes
suas loquitur ad moysen dicens Ego
sum deus omnipotens et nomen meum
adonay non indicavi eis et per ysayam
dicit ante me non est formatus deus
quare ergo hoc facit quod prohibet ideo nam
si virtutes et sua mirabilia taceret
nequaquam eum aliquis cognosceret et si nullus
eum cognosceret nullus eum amaret et si
eum nullus amaret nullus ad vita
eterna perveniret Unde ipse dicit virtute
operum suorum annunciavit populo suo ut
det illis hereditatem gentium Et virtutes
ergo suas annunciat non ut ipse suis
laudibus proficiat aut indigeat sed
dum nobis sua magnitudine narrat
nos ad se in periciam(?) sublevat ipsi
itaque cum suas virtutes predicat repre-
hensibiles non sunt quia dum vita sua nar-
rant aliorum animas ad vitam convertunt
Ubi tu sciendum est quod boni nunquam bona
sua detegunt nisi eos aut propriorum uti-
litas aut certe nimia necessitas cogat
sicut nunc apostolum cogit Unde ipse dixit

se gloriari oportet et unde oportebat
et ergo si per animo gloriandum est tunc in hu-
militate est gloriandum Deus et pater domi-
ni nostri ihesu christi scit quod non mentior
Dicturus est pene incredibile quia
credulum inducit principes gentium quod
eum conatus sunt et signa loquens cum eum
in surrexerunt et tu ei non nocuerunt
ita super hoc deum teste invocat ut fa-
cilius sibi credatur et in illa commemorat
ut ostendat quanta est distantia inter vos
apostolos qui tanta per amore dei sustine-
bat querentes salutem auditorum et
pseudo apostolos qui auditores suos
expoliabat non querentes salutem eorum
¶ De Damasci preposito Hic tangit apostolus
ex materia gloriationis que est in spoliis
persecutionum dicens Damasci quae est civi-
tas in arabia prepositus gentis arethe
regis i sub aretha rege qui illi genti
preerat custodiebat civitatem Da-
mascenorum scilicet propter amonitionem et preces
iudeorum volens placere iudeis et vi-
del(?) sollicitus de suo officio apprehende-
re ipsum quia scrutatorem cum audicat ut
dicit Glossa custodiebat i quarum ut me
apprehenderet ne amplius predicare et
per fenestram in sporta i calato quodam
dimissus sum a fratribus per murum ci-
vitatis et sic effugi manus eius
dicit hoc fecit ut ipse sic et Michol da-
vid per fenestra scilicet regis saulis sic
et raab exploratores Josue ergo
Semel super illo verbo dimissus sum
in sporta glossa dicit non est mirum divinum
auxilium quod dum sufficit humanum
suffragium ut dicit quid i plorare
divinum auxilium dum scilicet quis quid
faciat sed non est necessarium i plorans

dinud ampliud q2 sy eo nihil possu
face joh xv° Sine me nihil ptest
face / qd i isto loquit de admirabil
miraculosa q deus solus fat facit p
scripty no del qm qd faciat nobiu opa
do si gloriari opz ptoni q pseudo no
st sibi pseudi p bona quia / ondt
ide p puilegiu gre spalm / et p° pot
sua 9medtoz de reuelacoim subli
mitate / scdo pot ppt hmoi visiois
excellentia sua tribulacom ibi et ne
magitudo dt q° si g° i pdict opz glo
riai supple qd opz ppt pseudo / ly
no expedt ppt se licz expediat ppt
vraz vtilitate et q2 opz ido venia
narrado ad visioes et reuelacoes
illa duo differut / ita hmoi manifesta
coes solet fi mediatibq aliqbq signis
/ unde ibi st duo sz signa et signata
visioes referut ad signa s reuela
coes ad signata / ly 9tingt q visioes
sut sine reuelacoibq q2 9tingt aliq
signa appre sy cognoc rez q p illa
p itelligit sic pharao vidit spicas
et vaccas gey xl° et balthasar
digitos scribentes i pariete daniel v°
reuelacoes q° dicit q2 efficue + for
sit fce st a dno ul q2 materialit st
de dno / s ihu damasci ppoitz / ly da
mascy est civitas metropolis siie
sire q edificavit damascy filius elie
lieser sui abraha et i pta scdm
nomine ibes q ly qveit illa loco q
ibi effusus e sanguinis / abel mato
illa q ly dicunt de aplo sta st i
exordio fidei eius qy a dno certaty
i itinere pducty e damascu vbi mast
tribus diebz no bibes neqz manducas
/ postea baptisatq et cibu accipiens q
fortatq intras synagoga statu icept
publice pdicare / nomi dni ihu qd

andieres nider i pleti st zelo + gro
bat eu pde s q p se ho° ugi no
audebat / io cavyserut ppoitu caui
sup hat re qts illi amplio valeut
illo occide q volens place iudeis
prepit custodie civitate s dei auxi
lio puradte effugt eos mib quos st
et p fenestra i sporta dimissus su
vy sporta e vas ex iuncis et pal
mas volys 9textu i q descendo
cu funibq dimissy e p murz a fra
tribq fidelibq / hi qui quide aplus
fugit de damasco q dicebat ego
no solu alligari i vinclz s et mori
p noie dni ihu paty su / pusilt
q no ideo fugit ne martiriu haberet
sustipus s malut capud eternus
ipse z latitudine ystem pste q
intra clausura civitat teneri z
occidi vbi pauci erut credetes Q°
quod marturis corrobore et i
firmare ut silia pati no dubitaret
q p9 ea ipe implevit dm martiriu
sustinedo plimos ad ho° i firmat
valeant q° preptu dni dicet cu
vos psecuti fuerint i civitate vna fu
gite i alia / et rsuant pt pit exq
martiri et vtilitate sue pdica
q p9 ea i plevt hmq h ex eundem
adusarios pugna gstant ppapptete
et prudet aliy declinas si gloriari
me opz supple ppt salute aliorz
et ppt necessitate vtilitate sup
dictaz quia compellor tuc i ho° passu
gloriari q2 quasi manq pseqtm / ly
no expedit i no e m pitte ut glo
riri q2 na elegi supbia z vana
ua s humilitate / venia at ad visio
nes supple de qbq poto gloriari / vi
sia i scriptibq aplis dicitur e 9sist
clariaty ut p ho° possumq i tellige
scripta et qualia ouisi ei et dcta st

ne ut pseudo apostolis alijs qui intro=
duxit quibus videbantur minor et ne
ceteris apostolis in gratia crederet minor
quamvis novissime fuit vocatus et pre=
sentiam domini in carne non vidit. Scio hominem
apostolus tamen commendacionis materiam
quod duplicem raptum et visionem ante an=
nos / primum usque ad tercium celum, secundum
usque ad paradisum. Scio hominem. Po=
terit de se tamen de alio loquitur
in sui commendacionem ut vitaret vanam gloriam, sic
Matheus: vidit hominem sedentem
in theolonio, sic et Johannes: discipulus alius
quem diligebat Jesus, discipulus ille sic et Moyses
Numeri xij: erat Moyses mitissimus, sic
et hic loquitur de se Paulus. Vel bis dicitur
quod intellexit de spiritu vitali qui tres [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] quod circa
hominem dico simpliciter in xpo nuncupatum
conformem per gratiam. Vel aliter ad visionem
glorie ascendere non potuisset si in
xpo per gratiam non mansisset. Ante annos
quatuordecim, id est annos quatuordecim ante
presentem narracionem tot enim anni fluxe=
runt inter visionem et narracionem ex=
quo apparet eum hoc narrare non ex=
iactancia sed magis ex necessitate cum tan=
tum tempus tacuerit. Ecclesiastici tercio: sapiens
tacebit usque ad tempus / Vel ille raptus
creditur fuisse in sua conversione qui fuit
tribus diebus et tribus noctibus non
comedens nec bibens. Actuum ix. Vel Haymo
nem alio modo, apparet quod magna
[illegible] compulit illum manifestare quod
per tot annos in intimo cordis celaverat.
Sive in corpore, manente anima
vivificante quod corpus sed comparata ex
[illegible] non utente. Sive extra corpus, scilicet ab=
stracta et separata a corpore et corpore
manente mortuo et post modum ad eo
resuscitato. Nescio, Deus scit, quod utrum

[illegible] sacre, scilicet humanae [illegible] raptus fit ubi [illegible]
hic subito et quasi violenter per gratiam ele=
vatus / Vel secundum Haymonem de hijs verbis apostoli so=
nare opiniones quod licet apostolus nesciret utrum
in corpore vel extra corpus tunc probabilius est
quod manente anima in corpore et quod sensus
eius fuit sursum elevatus / Vel triplex
est potentia in anima vegetativa qua corpus vi=
vificat, sensitiva qua corpus movet et
sensificat, intellectiva qua anima intelligit
et considerat / In raptu quo ipso anima sancti
Pauli quantum ad vegetativam potentiam corpus
vivificavit ab operibus autem sensitive scilicet
sensu et motu penitus omnino abstracta
erat. Intellectualis autem usque ad ultimum possi=
bilitatis sue elevata erat / Vel triplex
est gradus possibilitatis intellectus humani
naturalis intellectus humanus [illegible] possibilitatem
ad intelligendum transcendit quod in ista sunt
ut omnia corporalia per species suas [illegible]
et quae in [illegible] sunt sibi similia ut angeli
et ea quae supra se sunt ut divina essencia
et persone / Et illi ultimo gradui [illegible]
est triplex gradus / Vel naturalis gradus
divina naturali [illegible] sicut [illegible] [illegible]
Vel secundum Bernardum v° de consideracione gradus
[illegible] naturalis est in secreta. Et [illegible]
sicut fideles [illegible] in presenti. Et [illegible]
glorie scilicet eius essencia prout sancti videt
in patria et istud est ultimus gradus quod [illegible]
statu vie impossibile est attingere / In divi=
ne virtute mirabiliter elevatur et rapitur
usque quo ad tercium gradum elevata est anima
beati Pauli et sic intelligitur raptus
usque ad tercium celum / Vel in parte corporis
[illegible] quod [illegible] sed quod illud tercium celum [illegible]
[illegible] distinguit sanctus [illegible] super distinccionem locorum
et ita intelligitur celum corporale quod est
primum celum aereum in quo sunt aves
et vocantur volucres celi. Genesis primo. Aves
celi comederunt illud / Secundum est sidereum

sed firmamentum in quo sunt stelle gen. i° vocavit
deus firmamentum celum / tertium est empi-
reum in quo sunt beati et dicitur empireum non a ca-
lore sed a splendore dicitur et spirituale quia
locus est spirituum tamen continuans sit corpus dicitur
gen. i° In principio creavit deus celum
et terram vbi s. hay. id est hoc celo sunt angeli
et anime sanctorum in contemplatione dei potentes
contemplantes super se deum omnipotentem qui
omnia creavit presidens ut presidendo omnia susti-
neat / sustinendo videat / videndo impleat
et ad istud celum tertium raptus est apostolus quia
deum vidit ibi per essentiam / sed in illo celo
videre secundo exemplo secundum beatum Augustinum sed tertio
modum videndi nam secundum beatum Augustinum triplex
est visio quarum cuilibet dicitur celum scilicet corporalis
ymaginaria et intellectualis / corporalis
dicitur qua aliqua corporaliter videntur deinde
imme / quia aliqua presentes videre non possunt
et ideo celum quia in eo aliqua revelantur
aliquibus celatur sicut waltasar vidit
manum daniel v° / ymaginaria dicitur qua
quis videt in extasi vel in sompno non
corpora sed ymagines corporum divina reve-
latione / sicut petrus vigilans vidit discum ple-
num quadrupedibus et serpentibus act.
x° et pharao dormiens vidit vaccas
et spicas gen. xli° / intellectualis visio
dicitur qua nec corpus nec ymagines corporum
videntur sed in tantum mens in incorporeis
substantiis mira dei potentia vigilat ad hanc
visionem paulus est raptus ipse enim vidit
deum in se et per essentiam non in aliqua figura vbi
s. glosam illo genere visionis videntur res
que non habent ymagines similes quod est ipse
deus / moyses vidit deum in figura corporali
exo. xxxiii° vidi dominum facie ad faciem
2° ysa vi° vidi dominum sedentem / 2° co
paulus 2° co. exemplo secundum quod illi tres celi distinguun-
tur distinctione videndi sic quod per primum celum in-
telligatur prima ierarchia in qua sunt angeli

archangeli et virtutes / per 2m celum intelli-
gitur media ierarchia in qua sunt prin-
cipatus potestates et dominationes / per tertium
celum suprema ierarchia in qua sunt thro-
ni cherubin et seraphin / vbi illi de
suprema ierarchia simpliciter videt
deum quia illuminant illos de media
dein illi de media illuminant illos
de infima / apostolus ergo paulus raptus est
ad tertium celum ut ita limpide deum
videret sicut illi de suprema ierarchia
/ 3° exemplo secundum quod illi celi tres disting-
wunt per distinctionem rerum visibilium per primum
celum vocat contextum celestium corporum
secundum contextum celestium spirituum et
tertium contextum super celestium personarum in
unitate usque ad hoc tertium celum id est ad
visionem dei per essentiam raptus est beatus
paulus / et quia iuxta hay super pri-
mum capitulum dicas tres celos significa-
ta triplicia visionum ita quod per primam visionem
intelligamus quod quia in scriptura dicitur sidereum
celum continet sed cum ipso quod est et
firmamentum appellatur / vbi hac visione celum
et terram videmus et atque corporea et
visibilia / secundum celum hoc est spirituale vbi
angelice nature et anime sanctorum in contemplatione
dei sunt potentes et hoc fit secundum spirituale visionem
quia sit in anima sine intellectu illorum quia
videmus in corde rerum et ea que in te-
nebris videmus ymaginaliter tamquam si super
et scriptura et edificia et hanc quod
duo videmus sic hac spirituali visione
videmus in anima quod sunt nobis presentes / iste
due visiones sunt que nobis et brutis
quia corpus videt et tanta pura cognoscunt
ubi terra pertinet cognoscunt presepia
sua et anetes reddunt ad modos suos
quia recordantur illorum / per tertium celum intelli-
gitur visio intellectualis qua intelligere
conspicit caritas pax gaudium longa-
nimitas fides benignitas modestia ·i· qn·

continentia et tota hys substantia quibus ab
experiencia et qua ipse deus videtur
ex quo omnia per quem omnia et in quo omnia. Et hanc
tertiam visionem beatam intellectualem habent
semper angeli et homines boni vbi beati. Vbi
intellectus sine ratione tamen non infirmitate
equaliter in omnibus hominibus. Sed intellectualis vi-
sione distinguitur quia illud est corporis et si-
militudo corporis et ideo per hanc visionem
videtur iustitia caritas et ipse deus. Sed
hac tertia visione et per hoc tamen celum
designatur quia transcendit duas premissas
sua excellentia ut apostolus ad eam ele-
vatus et raptus est dicunt quidam deum non
per corpus nec per similitudinem corporis sed sicut est
ipsa veritas intuitus et sic videtur esse
per hanc vitam ab omnibus [illegible]. Ita apostolus
deum contemplatus est in hac vita videlicet
quomodo deus omnipotens trinitas in personis
et unitas in substantia. Licet autem visio apostoli
ita evidens et manifesta fuit ut ipse
confitetur se nescire utrum qui raptus est
in tertium celum fuit in corpore sic anima est
in corpore quo corpus vivit vel utrum fuit
visio vigilantis vel dormientis sicut in ex-
tasi sensibus corporis alienata vel an
anima apostoli omnino de corpore exierit ut
corpus iaceret mortuum donec peracta
illa demonstratione seu visione membris mor-
tuis anima redderet et an non quasi dor-
miens evigilaret a extasi alienatus
homo rediret in sensus. Et si mortuus omnino
permissus est. Sed quia dicitur gradus quo quis
ipsa dei substantia [illegible] in hac vita poterit
videri poterit cum tamen deus sit moysi fa-
ciem meam videre non poteris. Et alibi deum
nemo vidit umquam nisi qui penitus ex toto moritur
huic vita. [illegible] humana [illegible] in illos
a rationabilitas [illegible] raptum sit
ex hac vita ad angelicam vitam [illegible]
[illegible] moria [illegible] est

De beato paulo in quo dicitur fecit quedam in-
sione intuens a sensibus huius vite et illam
vel visio tam evidens et tam manifesta fuit ut
sive in corpore sive extra corpus esset se apostolus se
nescire dicit. Quia apostolus et non nec nos
[illegible] contra illud alteram
[illegible] et [illegible] Et secundum homines
vel extra quod dicitur [illegible] per tertium ce-
lum designatum tamen sit alius raptus in
paradisum apostolus dicit se bis raptum esse
vel quod ita nescius utrum in corpore vel extra cor-
pus sed homines sive in corpore manente
anima sive extra corpus [illegible] nescit
quia illorum modus deus scit quod utrumque
facere potuit. Deus in quo raptus est
in paradisum [illegible] in ea [illegible]
qua ferunt illi qui sunt in celesti iherusalem
Apocalypsis ii. Vincenti dabo edere de ligno
vite quod est in paradiso dei mei. Vbi
[illegible] non notat paradisum terrenum in quo fuit
primus homo adam sed celestem regionem [illegible]
in [illegible] deliciarum [illegible] beatitudo
[illegible] celeste [illegible] quod apostolus
dicit se raptum esse modo quo ad tertium celum
et audivit in [illegible] quod per [illegible] arcana
[illegible] dei [illegible] visio [illegible]
[illegible] que non licet in non est possibile
homini loqui in verba explicanda quia dicitur
[illegible] ea quod dei sunt [illegible] autem
paulus raptus fuisse in iherusalem in templo
Act. xxii. dicit factum est autem revertente
me in iherusalem et orante me in templo
fieri in extasi me [illegible] quia
[illegible] celeste vita [illegible]
[illegible] alique aliis [illegible]
atque meliores in [illegible] ad eam pervenit
quod non licet homini loqui de quo [illegible] apostolus
quod audivit in paradiso verba ineffabilia
que non licet homini loqui vel quod audivit non
[illegible] aliis enarrare [illegible] ineffabilia ille
quod non permittitur ei vel si [illegible] dignitate
ut ei permittitur loqui et quod possit enarrare

alijs tamen illis qui audiunt non licet ea loqui
quia non valet ea capere ob magnitudinem
misteriorum 2 cor xij supra visionibus dei et mani-
festissimis gloriabor in quantum licet exultabo
pro me autem id est pro mea nobilitate fraterne
quia sum de genere abrahe. Ieremie ix non gloriatur
potens in potencia sua. nichil supra gloriabor ego
nisi in infirmitatibus meis. id est tribulacionibus
quas patior non quia in se sint gloriose sed quia
sunt materia glorie acquirende luce xxiiij
nonne oportuit xpm pati et ita intrare in
gloriam suam et ideo supra habetur nomine infirmitatis
comprehendit omnia incommoda et passiones quas
sustinuit pro christi nomine in quibus ipse gloriabatur
gloriabor michi et vere narrat et si voluero
supra de revelacionibus et tribulacionibus et etiam
de merito quod habeo apud deum gloriari
non ero insipiens licet forte videar et
tamen est quia veritatem dicam id est de deo gloriabor
et ideo qui aliquis pro utilitate et edificacione
aliorum bonum suum divinitus concessum cum humi-
litate narrat non agit insipienter quia
veritatem loquitur. Item verbum boni quod licet
propter iactanciam alijs predicat de putans
illud suum meritum vel dicit se habere quod non
habet insipiens et imprudens est quia mendaci-
um loquitur. Alij non quia magis insipien-
cia est gloriari de se ipso vbi loco secundo qui
se laudat suis meritis et ut laudibus con-
vincitur sit de malo gloriari insipiens
est psalmus quid gloriaris in malicia sit de
vano ysa xl vide eras rao fenum. Vnde super
illo capitulo quos est in paradiso quia nichil est pa-
radisus nisi beatitudo in vita eterna xxiiij
ego quasi fluvius orix (?) aliud dorix et
sicut aqueductus exivi de paradiso secundum quod
est beatitudo eterna luce xxiij hodie mecum
eris in paradiso. Id est quia eterna eucharistia
apocalipsis ij vincenti dabo edere de ligno
vite quod est in paradiso dei mei. Item
est eterna militas ezechielis xxviij tu eri

ius fuerit altercacio in paradiso dei mei.
Et ipse est gracia divina ecclesiastici xxiiij Gracia
sicut paradisus in benedictionibus. Et fructus est pura
consciencia canticorum iiij Emissiones tue paradisus.
Et fructus est tarcus voluptatis Genesis ij Plan-
taverat dominus paradisum voluptatis
a principio. Et tertius est regio ubertatis genesis
xiij vidit loth omnem regionem iordanis que
universa irrigabatur sicut paradisus domini.
De parto autem id est tangit quandam
pietate dicens parco autem id est dimitto
narrare gloriam meam et meritum atque
graciam. ne quis existimet me de pluribus alijs
et est de hijs diffusius gloriari sed parco
id est parce refero illa que ad meam commendacionem
et glacionem sunt. vnde Seneca lauda
parce vitupera parcius ne quis in suis be-
neficijs tamen existimet me esse aliquid
supra illud quod videt in me aut audit
supra ab alijs dicta de me id est ne aliquis putet
me esse immortalem sicut licaonite cre-
diderunt ipsum et barnabam esse deos
et voluerunt eis ymmolare actuum xiiij
Vel sic ne quis a maliuolis et detractoribus
existimet me supra verum per elacionem et iacta-
ciam supra illud quod videt in me aut audit
ex me limite meritorum meorum quod
videt aut audiuit. Sequitur et ne magnitudo supra
reuelacionum extollat me scilicet apostolus post revelaciones predictas sua
addens humiliacionem ne magnitudo etc.
dicit certa vidi et certa sunt michi revelata
et quidem ne magnitudo id est revelacionum supra
dicit protulit apostolus duplicem causam raptus
scilicet usque ad tercium celum et in paradisum et
dicit non autem magnitudo quia in omnibus reve-
lacionibus vidit altitudinem divine po-
tencie profunditatem divine sapiencie latitudinem
bonitatis et longitudinem eternitatis sicut id est ad
ephesios iij ut possitis comprehendere cum omnibus
sanctis que sit longitudo latitudo sublimitas

et profunditas, ne quod magnitudo revela-
tionum extollat me per occasionem
in superbia / Unde Augustinus dicit: cetera vicia
in malefactis videntur valere, superbia
sola in benefactis cavenda est. Datus est
michi a deo stimulus carnis mee,
scilicet quidam dolor lateris, scilicet passio
yliaca secundum quosdam vel capitis / vel stimulus
carnis, id est temptatio libidinis, scilicet de te-
cla virgine carne sua stimulans.
Stimulus dico, scilicet angelus sathane, id est an-
gelus malignus missus a sathana ad
mea subversionem, sed a deo ad humilitatis
mee conservationem / Unde Ieronimus quod dicit angelus
sathane, innuit quod licet ille stimulus sit
temptatio libidinis, non tamen erat peccatum,
quia est temptatio ab hoste, non a carne / Unde
temptatio exterior tamen non consenti non
est peccatum, licet interior sic, sed tamen veniale est
si non consentiat / Ubi notandum secundum quod
quidam dicunt, apostolus dolebat capite / Alii di-
cunt quod erat temptatio dyaboli de ardore
libidinis, et affligi quod vereretur ne quod
in superbie tumore extolleretur, permissus
est temptari a dyabolo de ardore libidinis, quod
appellat stimulum carnis / Unde
stimulus carnis a quo pungebatur et
[illegible] vocat angelum sathane, id est nuncium
dyaboli, quia a dyabolo mittebatur illa stimulatio
[illegible] / et quamvis apostolus illa
pateretur stimulatione, sentiebat illam a
dyabolo sibi mitti, sed deus permittebat
ne in superbia erigeretur / Unde deus va-
[illegible] electos suos et custodit
in humilitate. Ideo permittit eos sepe
temptari, sicut illum egregium predicatorem
a dyabolo permisit temptari ne magnitudine
revelationum extolleretur / et ideo si quis
temptationes aliquas sustinet non debet desperare,
Incap. ~~[illegible]~~ desperet, sed tunc deo committat itaque

nota

ut vincat. Stimulus dico, qui me colaphizet,
id est adversetur, datus est michi ut me affligat et
ita reprimat omnem modum superbie. Propter quod
ter rogavi dominum, quod videt quod utilis sit humiliatio
et fructuosa dicens: propter quod, id est quia sic
affligebar, ideo ego timens tumorem
quasi in predominium libidinis, ter, id est mul-
tociens, fructum per in fructu. Dominum rogavi
ut discederet a me stimulus ille, sed
in fine [illegible] plage super eos [illegible]
morderet, rogat medicum ut amoveat
illud / [illegible] ita illud bona [illegible]
quod deus dat propter que quasi de qualibet
celos adquirit ex claritate dicta excessu
et in eum via quamquam pervenit in meo
meo super verbis / qualiter beatus exponimus apostolus
orate liberari a temptatione dyaboli et
stimulatione ~~[illegible]~~ non exaudimur / Unde
quod is non est exauditus quia non petebat
in nomine Ihesu, id est quod ad salutem sua pertinebat
Unde ipse per se nesciebat petere quod sibi
utile erat, sicut ipse alias dicit: nam quid o-
remus sicut oportet nescimus. Si quidem esset exau-
ditus ab illo et recessisset temptatio dyaboli
concupiscentia carnis patuisset, [illegible] ut
tunc in superbia fuisset elevatus et in
[illegible] contestare audiat quod deus
dixit ei sub per angelum suum in corde aut
alia revelatione post quam grata visi-
one dominum dicens / Et dixit michi dominus
sicut bonus medicus [illegible] pudens:
sufficit tibi gratia mea, id est scilicet tanta gratia
dedi tibi ut per eam possis vincere omnes
et tribulationes tollerare / Unde Augustinus
nimis nimis amarus est cum non suf-
ficit deus, nam quia non dabo quod pe-
tis quia non esset tibi utile, utique in in-
firmitate perficitur / quia dum dat et vir-
tus robora et auget / Nam tribula-
tionem opera [illegible] at opus perficit
Libet quod ille dicit quod grata sit super tribu-
latio et accepta dicens / quia quando virtus

in infirmitate perficitur. Ideo libenter non libet in vitiis
gloriabor in infirmitatibus meis non una tantum sed
pluribus ut sic sustineamus voluntate iocunde
et integre. ad hoc vero non solum autem sed et gloriamur
in tribulacionibus ut inhabitet in me virtus Christi. i.
ut gratia que in me committitur consumet et perficiat.
Dixit sibi sed hay sufficit tibi gratia mea. In quo
quo loco gratia intelligitur quodque donorum gratis
datum est apostolo Paulo scilicet quod de celo vocatus
est quod fidem accepit ut qui credidit quod re-
missionem omnium peccatorum in baptismate accepit
quod ad gratiam apostolatus et predicatorum vocatus
clarus est quod sapientiam pre omnibus apostolis a deo
percepit et quod ad visiones et revelaciones
ad tercium celum raptus et quod verba ineffa-
bilia in paradiso audivit de huiusmodi dominus
dicit ei quod sufficit tibi gratia mea q.d. Ideo
nolo orare pro stimulo carnis auferendo
ne forte in superbia labar / nam virtus
in infirmitate perficitur. virtus .i. perfectio virtutum
in infirmitate carnis et labore atque temp-
tacione perficitur si ipsa infirmitas pacienter
sustinetur et contra temptacionem concupiscencie
viriliter pugnet / Libenter igitur supra dicit gloriari
i. gaudere et letari in meis infirmitatibus i.
in meis passionibus quas pro Christo sustinebat
ut digniorem in eo habitet virtus et gratia
omnium donorum sue perfectio Christi / et quia qui alii
perfectorum virtutum habere non possumus ii tempta-
menta et oblectamenta carnis pacienter
sustineamus ideo cum apostolo pugnando
contra vicia ceterius ut in nobis habitet virtus et
gratia Christi propter quod subdit / ut inhabitet in me
virtus Christi. ut quod inhabitet in nobis virtus et
omnia cum paciencia sustineamus ut cum illo coro-
nemur in regno celesti ad quod nos per-
ducat ille qui est benedictus in secula.

Si linguis loquar
hominum et angelorum caritatem autem

In Quinquagesima.

non habeam factus sum sicut es sonans aut
cymbalum tinniens et si habuero prophetiam
et novero misteria omnia et omnem scientiam
et habuero omnem fidem ita ut montes trans-
feram caritatem autem non habeam nichil sum
et si distribuero in cibos pauperum omnes
facultates meas et si tradidero corpus
meum ita ut ardeam. caritatem autem non
habuero nichil michi prodest. caritas paciens
est benigna est. caritas non emulatur
non agit perperam non inflatur. non est am-
biciosa non querit que sua sunt non irritatur
non cogitat malum non gaudet super in-
iquitate congaudet autem veritati omnia suffert
omnia credit omnia sperat omnia sustinet. cari-
tas nunquam excidit sive prophetie eva-
cuabuntur sive lingue cessabunt sive scientia
destruetur. ex parte enim cognoscimus et ex
parte prophetamus. cum autem venerit quod per-
fectum est evacuabitur quod ex parte est.
cum essem parvulus loquebar ut parvulus sa-
piebam ut parvulus cogitabam ut parvulus.
quando autem factus sum vir evacuavi que
erant parvuli. videmus nunc per speculum
et in enigmate tunc autem facie ad faciem.
nunc cognosco ex parte tunc autem cognoscam
sicut et cognitus sum. nunc autem manent fides
spes et caritas tria hec. maior autem
horum est caritas. i. ad Cor. xiii. In
hac epistola agit de caritate que commenda-
ta quod perfecto omnium ... nam sicut in ascensu
templi Salomonis quindecim erant gradus
sic quindecim vocantur gradus caritatis quibus quasi
gradibus ad celeste templum ubi est ascen-
dendum. / apostolus quoque sciens quod in hoc tempore
valde refrigescit multorum caritas
ideo statuit certa in legi hac epistolam
in qua prelatis de excellencia caritatis et
certa doctrina definienda excellencia quod caritas
ostenditur ex hoc quia ipsa est aliis donis
utilior / secundo quod est eis diuturnior

ibi caritas nunq(uam) operat(ur) p(ro)p(ter) at caritas sit
utilior actis bonis p(at)z ex h(oc) q(uia) acta
bona no(n) valet sine caritate z h(oc) ap(osto)lus
ondit i(n) t(ri)b(us) p(rim)o i(n) p(er)tinentib(us) ad locucione(m)
2do i(n) p(er)tinentib(us) ad cognitoz ibi et si
habuero 3tio i(n) p(er)tinentib(us) ad op(er)atoz ibi
et si distribuero ex h(oc) sequi(tur) q(uod) n(on) eloquia
distributa locucio n(on) eminencie g(en)tis n(on)
excellens sp(eci)es mereret gl(ori)az sine caritate
p(rim)o q(uod) d(icit) si linguis ho(minu)m q(uia) d(icitu)r adh(uc)
excellencie via vob(is) demonstro t(ibi)
at est caritas sine qua nichil valent
alia bona. na(m) si linguis ho(minu)m loq(ua)r
s(cilicet) septuaginta duabus que divise s(un)t
i(n) edificatione babel et si et linguis
angeloz caritate at no(n) habea(m) i. dilectoz
dei nichil sum. aliter adhuc expo(nitu)r a
lira explicat(ur) p(rim)o s(ic) si linguis ho(minu)m s(cilicet)
mi(nu)s p(er)fecto(rum) et mi(nu)s sapientu(m) loquar et
linguis angeloz i. ho(minu)m magis p(er)fecto(rum)
et sapientu(m) qui dicu(n)t(ur) angeli malachie
1o angelus d(omi)ni exercituu(m) est et d(icitu)r
de sacerdote caritate at no(n) habea(m) sine
qua lingue p(ro)ut h(ab)ita factus su(m) velut
es sonans q(uia) alijs significans et sibi
i(n)utile et se destruens a(ut) cymbalu(m)
tinniens s(cilicet) alios delectans et seipsu(m)
consumens sic(ut) [illegible] tuo te medico
serere neq(ue) et q(ua)nto plus si alios i(n)stat
huius ad affectu(m) si alios mulceat q(uam)
ad affectu(m) h(ab)i seipsu(m) destruit p(ro)p(ter) caritat(is)
2o defectu(m). 2o m(od)o expo(nitu)r s(ic) si linguis
ho(minu)m loquar et angeloz i. nutib(us) an-
geloz quib(us) angeli dicu(n)t(ur) loqui ad
angelos caritate aut no(n) h(ab)eam etc.
3o tercius 3o sic si loquar lig(uis) ho(minu)m
quib(us) s(cilicet) ho(m)i(n)es loqu(u)nt(ur) ad homines
et lig(uis) an(gelorum) i. revelacionib(us) q(ui)b(us) angeli
loqu(u)nt(ur) ad ho(m)i(n)es caritate at etc. sic p(at)z
Ubi notand(um) q(uod) i(n) angelo e(st) duplex cognitio
una qua vid(et) s(cilicet) divina essencia d(icitu)r ista

cui(us) no(n) docet aliu(m) q(uia) om(n)is i(m)mediate
videt deu(m) s(ed) alia e(st) cognitio i(n) angelis
adhuc duplex una e(st) de misterijs p(ro)vi-
dencie divine excedens et de hijs superio-
res docent i(n)feriores et loqu(u)nt(ur) eis a(li)-
q(uan)do. Alia e(st) de conceptib(us) p(ro)prijs et t(ale)s
i(n)feriores docent superiores et loqu(u)nt(ur) eis
et ergo. Ubi notand(um) q(uod) sic e(st) i(n) angelis q(uod)
illud q(uod) est notu(m) uni notu(m) est alijs
et ideo qui(a) illud n(on) [illegible] notu(m) ab uno
angelo ip(s)o suu(m) ordina(n)t ad manifesta(n)-
d(um) alt(eri) illud q(uod) e(st) occultu(m) tu(n)c vocat(ur)
locucio angelica et h(ec) ordinacio depe(n)d(et)
ex voluntate angeli p(ro)ut vult ordinare
et sic p(otes)t loqui uni et n(on) alt(er)i p(ar)tes i(n)-
[illegible] d(icitu)r lingwa angeli et ideo p(er)
h(oc) intelligi(tur) q(uod) donu(m) locucionis q(ua)ntu(m)cu(n)q(ue)
excellens no(n) valet sine caritate ideo d(icit)
factus su(m) sic(ut) es sonans sup(er) sonu(s) illius
q(ua)ntu(m)cu(n)q(ue) dulcis sit no(n) h(abe)t [illegible]
[illegible] p(er) [illegible] qua sitatur esse
[illegible] cymbalu(m) sic et [illegible] vivit
p(er) caritate p(ro)p(ter) q(uod) om(n)is locucio [illegible]
sine caritate mortua e(st). Ubi es [illegible]
q(uod) est plana [illegible] ex una p(er)cussione [illegible]
dat simplice(m) sonu(m) et s(ic) [illegible]
veritate annunciant cymbalu(m) at [illegible]
[illegible] q(uod) e(st) [illegible] ex una p(er)cussione mul-
tiplicat sonu(m) et s(ic) [illegible] veritate
multi(plici)t(er) annunciat adducendo plures simili-
tudines et eliciendo multas co(n)clusiones
s(ed) hic dubita(tur) quo(modo) angeli no(n) h(abe)ntes
lingwa(m) [illegible] nec palatu(m) n(ec) dentes
s(ed) [illegible] p(ro)p(ri)us quo(modo) v(er)ba formant q(uando)
apparent hominib(us) i(n) assu(m)ptis corporib(us)
aereis et loqu(u)nt(ur) eis s(ed) corp(or)a ligua(m)
Ubi sciend(um) q(uod) loqui angeloz ad deu(m)
n(on) aliud e(st) q(uam) [illegible] eius esse et
deu(m) loqui ad illos nichil aliud e(st)
q(uam) [illegible] nullus sui qua [illegible] q(uod)

velit illis manifestare et ipsorum verum in
laude conditoris ipsa cum admiratione in timore
contemplantur sic enim angeli locuntur et nobis
ineffabiliter secundum eorum ad invicem collacione
cum bone voluntatis concordatione et hec est
nate ut ibi sonet verba ubi in dei grate
placere omnium angelorum concors est voluntas
bona et ideo apostolus dicit si linguis hominum
loquar et angelorum .i. si habeam per angelos
intelliguntur scolastissime loquentes qui libera-
libus artibus instructi ornate locuntur
verbis ea que noverunt per homines vero intelli-
guntur simpliciter loquentes sive ergo quis simpliciter dis-
putet quod multi gerunt quia ibi potest esse
edificatio omnium sive liberaliter quod multi
ambiunt caritatem non habeat sit velut es
vel es quod sic sonat aut cymbalum tinniens
nichil eius prodest quia nullam utilitatem
sibi prestat sic hoc qui loquitur linguis
absque caritate et verba sonat sicut
es et sibi nichil prodest sonat tamen et de-
lectat audientes ita lingua caritate pri-
vata sicut es et cymbalum non sonat
a se nisi ab aliquo tangatur et aliquo rei
impulsione moveatur sic et qui linguis
loquitur non a se loquitur sed potentia spiri-
tus per eum loquitur qui non caritate preditum
esse et imitatore se deo opera Et si ha-
buero prophetiam scilicet ordinem idest in donis pre-
minentibus ad cognoscendum dicens et si ha-
buero prophetiam .i. futurorum cognitionem quam et
habuerunt mali ut balaam numeri xxiiiio
cayphas Iohannis xio et Saul primi regum
xo et noverim omnia misteria .i. occulta
veteris et novi testamenti ut scilicet de quibus
dicitur actuum xxiiiio de vas electionis qui tulit
clavem scientie et omnem scientiam scilicet divina et huma-
na que potest haberi sine caritate ut patet in
demonibus qui a scientia demones appellantur
et si habuero omnem fidem .i. fidem

de omni re credenda quam quedam est
perfecta quedam parva quedam ficta vel sicut
dicit fides perfecta et integra que in duo-
bus synapis comparatur non propter modici-
tate sed propter fervorem quia tritum manifestat
cuius sit vigoris sic et fides trita
adversitatibus ostendit cuius sit fortitudinis
fidei .i. qua ita perfectam ut montes
transferam virtute fidei et hec debet intelligi
spiritualiter sicut ut montes corporales ad literam
secundum illud Matthei xxiiio si habueritis fidem
sicut granum synapis et dicetis monti
huic transi hinc et transibit vel aliter
ut montes spirituales scilicet demones
transferam .i. ab obsessis expellam
caritatem autem non habeam nichil sum
quantum ad esse meritorium de quo dicit boecius
esse est quod ordine retinet servatque
naturam nichil mihi prodest quantum ad vitam eternam
et si possunt ad aliqua alia vel sicut dicit
quod apostolus loquitur hic de scientia et scien-
tia prout sunt gratis date que possunt haberi
sine caritate sicut prophetia et fides non
autem loquitur de eis prout computantur inter
dona principalia quibus inseparabiliter est carita-
ti annexa sed Et si distribuero .i. dis-
crete distribuero in cibos pauperum non
in convivia divitum omnes non aliquas
facultates meas quantum ad res non alie-
nas sed que distribuo .i. pluribus diviso
quia pietas extendit se ad plures unde
preceptum domini dicentis et precipientis omnes
facultates distribui si vis perfectus esse
vade et vende omnia que habes Matthei xixo
et illa est perfecta pietas vel sicut virtutes
que sunt ad proximum per principalem posuit
opera pietatis quia sicut dicit .i. ad Thimotheum iiiio
pietas ad omnia utilis Tangit hic apostolus
duas formas sive et materiam forma
dari est ut de liberalibus distribuo
finis ut utilitatem in cibos pauperum

charitatem ut de suo cibi omnes facultates
meas et si tradidero corpus meum in
martirium ita ut ardeam .i. ad comburendum
quod est potissimum et maius quod quis potest volun-
tarie pati propter christum se offerre sic beatus laurencius
et hec est sine caritate fit ut patet in glosa caritas
michi nichil prodest quantum ad vitam eternam et
si prodest ad tollerabilius eterni suppli-
cium sustinendum secundum bernardum augustinus / quod hic non
approbat commendando / unde non nichil prodest
quod caritas dirigit opera in finem ultimum
quae ea sublata deficiunt ab illo fine
Dicit caritas paciens est / postquam dictum est
quod cetera bona sine caritate non valent
hic ostendit quod caritas per se multum valet
dicens caritas paciens est quantum ad sustinen-
ciam paciencie in anima et inter adversa paciens est
contra inimicos secundum hay per caritatem debet
intelligi hominem caritatem habentem / et quod
qui habet caritatem paciens est tollera-
re adversa quia propter ~~[struck]~~ nomine pueri — tribulaciones.
re ad gaudia regni / benigna est
secundum hay .i. valde bona quia non solum non
reddit malum pro malo sed insuper bonum
pro malo inimicum cibando et potando / vel
secundum benigna est .i. larga existens in elemo-
sina erogacione / unde benignitas dicitur quasi
bona ignitas quod fit cum quis ex igne
caritatis magis bonis succensus fiat sic quod bo-
nitatem non sibi soli retinet sed ad alios
extendit / non emulatur / hic magis in speciali ex-
plicatur opera virtutum que fiunt per caritatem — speciali
dicens non emulatur .i. non invidet vel
tristatur super aliena felicitate vel de bono
alterius / vel secundum non emulatur .i. nulli invidet
et aliena felicitate non torquetur / non agit
perperam .i. perverse impediendo ne bona
fiat et ideo est quia non prius mala contraria
unde perverse agit qui ex deliberacione contra
conscienciam suam malum facit / sed si non agit cari-
tas aliquid perverse vel ex rectitudine / vel
unde perperam est adulterium / non inflatur quod

proximum etiam si prosperetur reddit sibi et non no-
inflatur de felicitate propria eo quod huius cari-
tate nec de suis divitiis nec de virtutibus
nec de fortitudine elevatur / non est ambicio-
sa .i. non vult aliis preponi vel non desi-
derat / unde super verbo dixi quis maior est pro-
sit sic mihi vir secundum hay ambiciosus est con-
siderans honores meos quod caritate est
plenus non desiderat neque cupit corpore
potestate super alios quia non vult apparere maior
ceteris / non querit que sua sunt / quia unus sed quod
sunt aliorum bona paciat / vel secundum non querit
~~[struck]~~ .i. sibi ablata non repetit scilicet cum scan-
dalo / vel secundum hay non querit que sua sunt .i. vin-
dictam quia inimicis non reddit talionem
monet / secundum hay questionem quae iohannes dicit
deus caritas est quam quod apostolus dicit cari-
tas non querit que sua sunt quod quo exponitur
potest intelligi / unde alia est caritas quam exponit
iohannes et alia de qua loquitur paulus
unde secundum iohannem caritas est ipse deus qui cari-
tate in filium dicitur cordibus fidelium ut ali-
dicit apostolus / caritas dei diffusa est in cordi-
bus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis
sed secundum apostolum per caritatem intelligitur hec virtus
caritatis que non querit que sua sunt .i. solum quod
est sibi utile sed quod aliis / vel secundum ipse deus
qui est caritas non quesivit que sua sunt quia
veniens in mundum per incarnacionis misterium
non assumit que sua erant .i. non assumit
iustos sed peccatores qui sub diaboli im-
perio tenebantur / unde dicit non veni vocare
iustos sed peccatores / vel secundum caritas .i.
ipse deus veniens in mundum non assumit que
sua erant / ea et quod erat suum scilicet ut ab o-
mni creatura adoraretur et glorificaretur et veneraretur
quia sit deus creator omnium sed ipse non assumit
ista que sua erant et sibi competebant quia
non assumit honores nec regnum nec timorem
ab hominibus sed que erant latronum homicidarum
et maleficorum hominum scilicet sputa colaphos
alapas irrisiones ... crucis et mortem

et sicut xpc no qsiuit q sua erant ita et
nos no debem9 qrere nra s3 q alioru no
irritat' i. no puocat' ad ira uel ad vindcaz
p iniuria sibi fca ut malu p malo reddat
et si lesa fuit no cogitat malu facere
alti et no facit et si puocat' no gaudz
sup iniqtate sup'le alicui q caritas dolz
de pcto alicui vnd ij° cor xj° quis isima'
et e° no isinor vnd no gaudz s3 poci9
tsta' cu vidz alic' aliqd zel9 petere
Congaudz at vitati .i. i vbis vitat' ul
vitati .i. i opib9 iustic' etc caritas oput
multitudine pctor vnd gg' vide q
multiplex e lex vitat' caritat' q' ex
pellit iuidia a corde q no emulat'
illata mala equanimit' tollerat
q paciens e p mal bona libalit'
ministrat q benigna est .i. pura mundo
nil appet et i mudo terris succesibus
nescit et ideo no emulat' no iflat'
q' cu ppriu etne retribucois inpia de
sideat bonis sce exterioribus no exaltat
no agit pperam q ex q° se solu i dei
et pximi amore dilatat qq a extitu
dine dispiat ignorat no est ambicio
sa q' ex quo ardent' itus ad sua sa
tagit foris nullaten9 aliena concupiscit
no qrit q sua st q cuncta q hic transito
ria possidz velut aliena neglig' cu
nil sibi esse pprium n' q secu pmeat agno
cit no irritat' q' et si i iniurijs lacessita
a nullo sit i vlcionis motu excitat dum
p magnis laboribus maiora pmia expec
tat no cogitat malu qa i dilecce
mundicie mete solidans du oe odiu
radicitus eruit versare i mte q' i qnat nes
cit no gaudz sup iniqtate qa q q so
la dilecce erga oes hoies i hyat' n°
de pdicione adusarioru exultat congaudz
at vitati q' ceteros ut se diligens p h q°
rem i alijs confpicit q' d' augmento pprij p
uectus hylarescit vnd mlti e i ta lex dei

q com vni9cuiqz cultri iaculu q p mu
da mete ipedit isectos sui inimici
occidit et q aliqi9 hostis vana crusisiac
nos obsidz io ipa ho d' nob' milites
expugnat vnd caritas expellit vicia
q' i iuidia a corde q no emulat' ab
ope q no ag' pperam et expell' su
pbia a corde q no iflat' ab ope
q no ambitiosa It expell' avaricia
q' no qrit q sua st It expell' ira q
no irritat' et expell' acidia q' no
cogitat malu It expell' cetera oia vicia
q no gaudz sup iniqtate Oia suffert
d' ont' q caritas valz ad psuadendu i bono
dites oia suffert puritate et iustia sic
ad Ro viij° d' q's nos separabit a carit'e
xpi oia credit que vitas suadet n' de
oib9 q soli vitati credit vel sic oia credit
p' q' continent' i veti testa'to et nouo uel
q pmittunt' a dno deo electis i futuro reg
no illa credit esse vera vnd caritas d' oia
credere phat' ex pijs actibus si ex deo
sint oia sperat q vitas pmittat q'
n' credit no speraret oia sustinet .i. oia
pmissa pacient' expectat vel sic oia
p' adusa sustinet aplus q' post quidem
fructus caritat' qb9 q' quidem gdb9 i
telu est ascendendu Sic caritas nunq
excidit d' ont' q caritas est alijs vtu
tib9 diuturnior q' dicet ita qmedatur
e caritas q' sic caritas ceteris e vtilior
ita est diuturnior vnd nunq excidet glo
n' i hoc sclo n' i futuro s3 augmentabit poci9
vnd ysa xxxj° d' vivit dns cui9 ig
nis i syon et caminus i ierlm hoc
ubu aliq male itelligentes dixerunt q
caritas semel hita no poss3 amitti
q e ctra na apoc ij° d' caritate pma
reliquisti et io dz sic itelligi caritas
nunq excidet .i. vtens caritate nunq
excidet q sic habens caritate et ea
vtens no peccat n' auertit' a deo

et hoc modo est intelligendum illud Joh. iiii° omnis
qui natus est ex spiritu spiritus est. Utens gratia
i(n) hac vita gratis data, unde caritas ab homine
ipsam habente numquam labi numquam cadit in (t)he-
-ndo ut dictum est. Sive prophetie evacuabuntur
hic ondit quod cetera dona evacuabuntur. Quasi diceret
caritas numquam excidet, sed tamen sive prophetie que
futurorum evacuabuntur supple in futuro, quia omnia
erunt presentia ita ut possit tunc dici illud
iam non est prophetia, unde prophetia est que loquitur
de futuro quod cum venerit non erit necesse ut prophe-
tetur. Vel aliter iam prophetia petitur quod ad
iudicium, eo autem veniente non erit necesse ut
hec prophetia aplius repetatur et de ceteris
intelligendum est. Sive lingue cessabunt
quia in futuro quia omnes sciet eandem, unde super Ysay
ma sicut ante turrim babel una erat
lingua hebrea sic quidam doctores pu-
tant expleto iudicio quod ipsa remanebit
una et super Ysay vero est quod in via in multis
linguis varietas est, et ubi est varietas
ibi est dissensio, modo in regno scorum non
erit differentia dissensio ergo non erit linguarum
varietas. Sive scientia destruetur quantum ad actu
qui est ratiocinari sive quantum ad discursum vel
quantum ad sciam phylosophicam, vel ex scientia
dicitur quantum ad actu quod est tamen perfecta. Vel
sic sive scientia destruetur sed prius scientia que
ex parte nunc habetur, cum vero plenitudo
scientie venerit eo quod iam sit in patria tunc de-
struetur id est in melius commutabitur. Vel sic
sive prophetie evacuabuntur unde prophetia est
respectu futuri status modo in patria nichil
expectatur sed erit finale complementum omnium
rerum et prophetia non sed locum, et quia prophe-
cia est cognitio enigmatica que cessat
in patria ubi non est talis cognitio. Sive lingue
cessabunt quod non est intelligendum quod scilicet re-
surget in integritate corporis simpliciter
sed cessatio non est intelligenda quantum
ad usum linguarum quia ibi erit laus vocalis
sed illud ps. exultationes dei in gutture

eorum, sed intelligendum est de dono linguarum
quo aliqui in primitiva ecclesia linguis variis
loquebantur act. ii° et hoc totum cessat quia quilibet
cuiuslibet lingua intelliget, propter quod non erit
necessarium loqui variis linguis, unde in primo
statu hominem omnis erat unius labii et unum
labium omnium, et ideo multo magis videtur sic
fore in ultimo statu consumationis omnium. Sive scientia
destruetur sed scientia hic acquisita non quo ad
species intelligibiles vel quo ad habitum sed quo
ad actum modernum qui est per conversionem ad
fantasiam, vel quo ad fantasmata quia tunc con-
versione non separata non indiget. Ex parte enim
cognoscimus hic ondit quod cetera dona evacua-
buntur dicens ex parte enim id est imperfecte cognoscimus
simpliciter deum propter in perfectum intellectus et tene-
brositatem presentis status, et ex parte prophetamus
id est imperfecte futura predicimus, cum autem venerit quod
perfectum est id est perfecta beatitudo que est status
omnium bonorum aggregatione perfectus scilicet beatitu-
do evacuabitur quod ex parte est sed scientia prophetia
et fides et hoc propter imperfectionem sua quia dicit
status eterne glorie perfectissimus est quod ipso ad-
veniente tollentur dona imperfectionem continua
et hoc apostolus declarat hic per simile de statu
parvuli qui cessat a pluribus statu virili
adveniente et hoc in fine dicens. Cum essem
parvulus q. d. predicta dona evacuabuntur quod
patet quia cum essem parvulus puerili etate loquebar
ut parvulus imperfecte more pueri vel more
pueri balbucientis Jer. i° a a a domine nescio
loqui quia puer ego sum, sapiebam ut par-
vulus res sed humanas, unde parvulus melius
sapiunt frivola ut poma quam utilia co-
gitabam ut parvulus sed in minimis et puerilibus
cum autem factus sum vir id est perfecte etatis evacu-
avi omnia que erant parvuli id est omnia illa que
erant vana imposui quia maledictus puer
centum annorum ysa penultimo. Vel sic hic
ex parte enim cognoscimus et non ex toto de
deo et de beatitudine scorum et ex parte prophetamus
quia quod ex parte scimus hoc etiam ex parte

pdicam9 cu at venerit qd pfcm e i q
totu est et i terz qn revelata facie
ipm deu qtemplabim et sicuti e tuc
cognoscet et amplexabi q ex pte est
sicut ait Iohes / nui filij dei sum9 et
no du apparuit qd erim9 scim9 at qr cu
apparuerit siles ei erim9 qm videbim9
eu sicuti est / cu essem pvulus sapiebam
ut pvulus qpacoz dat nalis i mciti
et adhybet qm ignaum qua oudit
sciam q i pvuli lrem9 esse qi i scientia
et scitura qi virile robur q lrituz
sit p statu habundancia dices cu essem
pvulus loquebar ut pvulus balbuciendo
et i pfta verba pnunciando sapiebam ut
pvulus lenia scz et i qucientu cogitabam
ut pvulus scz de iocis et risu qucienti
b9 cu aut factus su vir et tepi sapere p
fecti9 evacuavi i qtepsi q cant pvuli
qr q antea expetebam abhorre cepi
i hac q vita pvuli sum9 ad qpacoz future
vite nam sicut hec vita i pfta est ita ?
scia. Nond qea q sut pvuli multa st
pmu qr bonu a malo no discernut de
ut 1o pvuli q hodie boni ac mali ygno
rat distancia ipi i gredient et ipis dabo
terra et possidebut ea / vos at reuti mi
et abite i solitudine p via maris rubri
et rndist m peccavim9 dno / 2o qr firmi
p nd face credut ad ephe iiij no efficia
mi sicut pvuli fluctuantes ci veritate
tas qr vtilib9 i vtilia pferut pu po usq
qo pvuli diligit i fatuitatem et stulti ea q
sibi st noxia / qrto qr ludis assidue itē
dut Job xxi pvuli exultet lusib9 / qui
to qr libut dormiut et vix excitatu put
Amos vij qui9 suscitabit Iacob qr pvulus
est / sexto qr erga qpares suos i vidia
gerut Job vo pvulu occidit invidia
septio qr solidos cibos cape no put p
ad cor iij tanq pvulis i xpo lac potu
dedi vob i esca / octavo qr labore sus
tine nequt gen xxij habeo pvulos
tenellos quos si plus i ambulando
laborare fecero defitiet / Nono qr libet
comede volut treno iiij pvuli pe
cierut pane etc / decio qr quasi sim
silr sub timore vivunt ad gal iiij ipto
tpe heres pvulus e etc / Aliqua alia st
i pvulis q st imitanda et pmo decor
innocencie pe ad cor iiij malicia pvuli
estote / scdo dulcor mundicie tan ultio
soror mea pvula e etc / tio tenor
humilitatis vsa iij pvul9 nat9 e nobis
et filius dat9 e nob / qrto timor ale
dicrie qt xviij qvq humiliavit se
sic pvulus iste hic maior e i regno ce
lorz / qnto etas disciplie pu ixo si
qs pvulus e veniat ad me loqt sapia
et i sipientib9 locuta e venite comedi
te pane meu et bibite vinu qd mis
cui vob. Hic videm9 nuc p speculu
hic subdit modu quo evacuabit et ou
dit q stoz futa qgnito i apta muta
bit et dt videm9 qo q d. ita qu fact9
su vir evacuavi que erat pvuli
silr et nos tuc evacuabim9 q e
i pfectois et hc isto mo quia videm9
nuc scz deu p speculu i p obscura
similitudine creatarz et i enigmate i
p obscura allegoria et tropas scrip
turarz / vel sic p speculu i p aiam i qua
relucet ymago dei et i enigmate i
obscure tuc at scz i futa btitudine
videm9 facie ad facie i manifeste vi
debim9 sicuti e pe Joh iij Ubi notand
q nuc videm9 p speculu q sensitive
deus qgnoscit taliter vno p sui pn
tia i sensu sic lux vide q recipi
i oculo p dyaphanicitate / Alio no
p sui pntia s p spem i sensu recep
ta tn i me a sensibili diriuata
sic vide color / tcio no p spem di
riuata i mediate a sensibili i sen
su s i alio sic aliq vide i speculo
sic et de deo habe tx qgnicio
natis vo mo p scientias q soli deo
quet / alio p similitudine a deo i r

mediate divinata ꝯsequente et hec cognitio
cuenit angelis cuius essencia est quedam dei
similitudo per quam naturaliter cognoscit deum / 3o cogno-
scitur a nobis per speciem sic in speculo in cogni-
tione per creaturas a nobis cognitas sic per speculum
divinum in cognitionem dei / unde ex ordine creaturarum
et bonitate venimus in cognitionem sapientie et
bonitatis divine ideo dicit videmus nunc
per deum per speculum et in enigmate quia
hec similitudo creaturarum ad deum obscura
est et valde imperfecta et per quas modo cognito
de deo in via / et subdit exponens quod tunc deus
perfecte cognosceret dicens nunc l. in presenti vita
q. dicet non solum in aliis ita est sed ego etiam
cognosco ex parte in obscure et imperfecte tunc
autem in futuro cognoscam sicut et cognitus sum
in perfecte et perpetualiter / Vel sic sic cognitus
in plenius cognoscere / Vel sic cognitus sum
a deo non sicut iam deus cognoscit essen-
tiam meam ita tunc cognoscemus suam / Ubi
sciendum quod li sic hic non importat equalitatem
cognitionis sed longinqua similitudine / Ultimo
concludendo similiter ostendit per quas virtutes
ad illum statum pervenit dicens nunc autem quia
d. tunc cognoscam ex parte in terra autem ut ad
illud perveniam / nunc manet fides spes
et caritas glosa fides in rationali spes
in irascibili caritas in concupiscibili / tria
hec simpliciter pauca sed utilia sunt / unde hic
est funiculus triplex qui difficile rum-
pitur ecc. iiij / unde sunt tres panes de
quibus Luc. xi dicit amice accommoda
mihi tres panes maior autem horum est
caritas quia ceteris decedentibus permanebit
/ unde litera dicit quod per illa dona fidem et
spem in intelliguntur et alia dona mia-
ra de quibus non facit mentionem ex-
pressa quia et evacuabunt in patria / maior
autem horum est caritas / unde quia fides et
spes sunt excellenciora ceteris donis eva-
cuandis eo quod sunt virtutes theologice
quia dantur nobis ad coniungendum nos deo
sed alia dona sunt quedam dispositiones nobis da-
te ut reddamur hiis et facilius mobiles
a spiritu sancto et sic ordinantur ad virtutes theo-
logicas tanquam ad fine in quas caritas est
maior spe et fide / et spes et fides sunt
ceteris donis maiora / ideo etiam caritas / quia
quanto maius est maiore est magis minore /
unde circa illam literam nunc cognosco ex parte est
notandum secundum hay quod aliter cognoscimus deum
et aliter cognoscimur a deo quia ipse cognoscit
tamquam ut deus / nos cognoscimus illum ut
creatura per eius donum / unde licet sic ille novit
nos ex toto / sic et nos ex toto modo
cognoscimus illum / ille cognoscit nos ut
deum decet / nos autem cognoscemus eum ut
glorificate creature conveniat / super illa litera
nunc autem manent fides dicit hay quod hee tres
virtutes modo coniuncte sunt in unitate et in presenti
tempore sic complantantur quod una sine alia stare
non potest / nam quod credit in deum sperat se recep-
turum ea que ab illo permittuntur / et de quanto
magis sperat de tanto magis credit in illum
et ideo habet caritatem quia diligit illum et pre-
cipue cum quod esse credimus et nobis promissa
nos accepturos speramus. Unde vero scela-
vi apostolus in caritate fervemus / unde variat
tamen non possumus in ea quam promissa sunt pre-
nec petimus sustinere promissa si desit fi-
dei fidelitas firma / nec adest securitas
spei ubi stabilitas fidei non affuit perfecta
caritas christi in nobis quia et fidem precedat et
adiungit / et spei expectationem corroborat
maior autem horum est caritas dicit hay quia non
est mirum quia filius dei caritate et dilectione
et non nobis misit hic factus est et redemp-
tor [struck out] / ipse enim dilexit nos et tra-
didit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam
deo in odorem suavitatis / Per hanc igitur cari-
tate deus misit eum filium suum in mundum
/ hanc et spiritus suus in fundet in cordibus e-
lectorum / ipsa enim caritas est qua deum et
proximum diligimus qui quanto deum in quantum sunt premia
quam boni postulat facie ad faciem viderint
tunc merito permanebit quia de futuris datur

at vltra fieret diliget quo per caritate
dator omni bonorum diliget et omnes per ipsum
gaudet de illis sicut de seipsis / Licet quo cari-
tas maior est fide et spe quia illis cessan-
tibus ac deficientibus ipsa sola in eternum perse-
uerabit / ipsa est sola fruetur gaudio sem-
piterno et purissimo vultu omnipotentis dei
ipsa enim caritas nutrita est quia separat nos
a dyabulo purificat a peccato reconciliat
deo / et ibi est perfecte cum ipsos perfectos deo
a quo eis donata est coniungit / Ipsa quoque
caritas splendida est / ipsa fecunda est /
na sine ea nec elemosina nec mortifi-
catio aut oracio corporis nec illa omnia
superius dicta nec etiam quevis alia bona pro-
ducere possunt aliquid ad salutem quia quelibet
actio bona vel passio si ex fide que
per dilectionem operatur exstiterit / nobis proficere
non potest / et ideo nichil eis potest dam-
nabilius remanere potest / nec ad boni
decet quibus caritas omnis in quantum
inundatio omni bonorum nunc affluit / et
quia illa bona et hijs similia nostrimus
aliquid non possunt propria virtute sed solo
beneficio illius caritatis que non est ex nobis
sed que diffusa est in cordibus nostris per spiri-
tum qui datus est nobis / ideo semper
habeat caritatem ut ad eterna perueniamus
fruitionem et beatitudinem Amen. In Do.

minica prima in quadragesima

epistola dominice prime in quadragesima.

Hortamur vos ne
in vacuum graciam dei recipiatis
ait enim tempore accepto exaudiui te et
in die salutis adiuui te / Ecce nunc tempus
acceptabile ecce nunc dies salutis
/ nemini dantes vllam offensionem ut
non vituperetur ministerium vestrum sed in omnibus
exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros
in multa paciencia in tribulacionibus in necessita-
tibus in angustiis in plagis in carceribus
in sedicionibus in laboribus in vigilijs in ie-
iunijs in castitate in sciencia in longanimitate
in suauitate in spiritu sancto in caritate non
ficta in verbo veritatis in virtute dei
per arma iusticie a dextris et a sinistris
per gloriam et ignobilitatem per infamiam et
bonam famam ut seductores et veraces
sicut qui ignoti et cogniti quasi morientes
et ecce viuimus ut castigati et non
mortificati quasi tristes semper autem gaudentes
sicut egentes multos autem locupletantes
tamquam nichil habentes et omnia possidentes
Hec verba vsque aduenerunt nobis dies
penitencie / quos obseruare debemus sicut caut
sancta mater ecclesia Hec dies absoluti pre-
terierunt dies obseruabiles redeunt
/ in hijs quoque diebus exhibeamus nos sicut
dei ministros / Hoc quoque presens tempus est tempus
quadragesime dies incipiens ab hac domini-
ca et protenges vsque ad quintam feriam
in cena domini / in qua die dominus sacrificium
noui testamenti instituit et panem
angelorum nos refecit et reficit / in
quo nobis est signatum quod quod tempus quadra-
gesime spiritualiter peregerit dominice gratie
placacionis satietate replebitur / Vnde
tempus quadragesime est tempus milicie
pane in quo arcius contra vicia dimicare
debemus / et propter hoc in ewangelio huius
dominice legitur de milicia Christi et eius
victoria et ieiunio sicut et in epistola monet
nos apostolus ut ieiunemus exemplo salua-
toris qui quadraginta diebus et quadra-
ginta noctibus sicut ewangelium dicit
ieiunauit / Et apostolus hortatur nos
in epistola ut habeamus suauitatem que est
a spiritu sancto et de illo spiritu sancto dicit
ewangelium quod duxit ihesum in desertum
et ita idem spiritus ducit suauiter quelibet
fidelem in desertum penitencie / et apostolus
hortatur nos ut induamur arma iusticie

quibus armis hostem possumus quecumque
qui hostis vocatur dyabulus et sathanas
in ewangelio quod prius glose vocat / Sic
ewangelium dicit tunc cum tentatores nos
possumus vincere si fuimus muniti ar-
matura iusticie / Insuper ulterius hortatur nos
ut exhibeamus nos sicut dei ministros
/ nos ministri dei fugant per illos angelos
de quibus dicitur in fine ewangelii accesse-
runt angeli et ministrabant angeli ei
/ singulariter quod in hac epistola hortatur nos
apostolus ad operationem boni / sicut mercator
inde facit dives / utamur quod prius cibis
cibis et potibus / Et ad declinationem ma-
li ibi nemini dantes ullam offensionem
Secundo quod hortatur nos apostolus ad gratie susceptionem
et excitationem / Secundo ad gratie conservationem
ibi nemini dantes ullam offensionem
/ tercio ad eius qui satorem ibi per arma iusticie
apostolus primo loquitur cunctis fidelibus et specialiter
penitentibus dicit hortamur
vos .i. docet ita prius regaliatoris ministros
nos fecit et ideo nos adiuvate vos
verbo exhortationis et orationis suffragio magnum
adiutorium verbum / maius exemplum / maius
orationis suffragium . exhortamur vos
quod ne in vacuum .i. sine fructu gratiam dei
in remissione peccatorum que ex mera gratia
et non ex operibus remittuntur / recipiatis
quod simpliciter recepistis / et per quod estis vere
penitentes / et per quod vobis peccata sunt
remissa / unde secundum glosam ille in vacuum
gratiam dei recipit qui post recep-
tam gratiam in bonis operibus se non exercet
unde secundum eosdem primo gratia dei in me vacua
non fuit / gratiam in qua que datur ad bene
vivendum et ad gloriam in futuro consequendam
/ et ideo qui illius effectum non sequitur in
vacuum gratiam dei recepit sicut medicina
ad quam non sequitur sanitas . Nota
circa litteram secundum hay quod exhortatio est
species doctrine qui aliquis verbo vel exemplo
consolationem prestat alteri ut gratia aliquis
virum videt fratrem suum in merore et
tristicia positum propter amissionem filiorum

et uxoris et propter dampna rerum temporalium dum
ei reducitur ad memoriam et per exemplum
quod talia et contra sustinuit beatus Job paciencia et
quomodo per quemodum meruit .i. quod postea
patientiam omnia recipere duplicata / ista consolatio
et talis monitio exhortatio dicitur / et si aliquis
videt alium tristem et dolentem propter amissionem
luminis oculorum qui ei reducitur ad memoriam
thobiam et exemplum sic ei aliquis consolationem prestat
tunc dicitur exhortatio / et si quis aliquis videt
alium dolentem nimis contristari propter peccata sua
et quasi in desperationem lapsum sic tunc ei verbo
et exemplo consolationem prebet ne desperet de
venia et salute adducens per exemplum mariam
magdalenam cuius deus omnia peccata dimisit
et latronem qui in cruce audire meruit ho-
die mecum eris in paradiso / exhortatio licet
et consolatio dicenda est / sic et si alius positus
in singulari certamine cum inimico suo qui
adiuvans ex circumstantibus dicit pugna fortiter
noli dubitare et noli desistere quia victo-
riam obtinebis / exhortationem ei prebet sic
et quando aliquis positus in certamine bone operationis
contra dyabolum / vicia carnis et mundi
ammonet ut non deficiat neque cesset
ab opere in cepto exhortationem bonam ei
prebet unde apostolus alloquens corinthios et
in eorum persona omnes fideles dicit hortamur
vos scilicet mea predicatione meo quoque exemplo omnibus
que modis ne in vacuum .i. in vane et inutiliter
gratiam dei recipiatis / unde omnia bona que spiritualia
non gratis dantur dicuntur gratia quia gratis ei
conceduntur / unde gratia dei est scilicet fidem
spem et caritatem sapientiam divinam et scientiam
Et bona temporalia / Iste quod gratiam dei in va-
cuum recipit qui veniens ad fidem remis-
sionem peccatorum in baptismo recipiens preceptis
dei inobediens existit / non adhibendo stu-
dium ut dei precepta possit ipso adiuvan-
te implere quia fides sine operibus mortua est
et in animo sine vacuum et bona temporalia a
deo concessa percipit quia illa hylariter mente pau-
peribus pro dei amore erogare non studet
Et ut totum concludatur quomodo gratiam dei in va-
cuum accipiat dominus dicit in ewangelio [illegible]

apls ite docete om̄s gentes fide sc̄e
trinitatis baptizantes eos et docentes eos
servare om̄ia quecumque mandavi vobis quicumque ergo
non fide venit et non servat que in lege
et in ewangelio continentur in vacuum gratiam
dei recipit sed quia posset aliquis dicere re-
cipere gratiam hoc non est in mea potestate / hic
respondens aplus ostendens quod dominus paratus
est dare et hoc facit auctoritate scripture dicens
ait enim quod dominus loquens per prophetam ysa-
ie xlix° tempore accepto quod in tuo ore habeo ad
miam et veram penitentiam exaudivi te
scilicet a peccatis liberando vel tempore accepto i.
tempore legis nove quod est tempus gratie exaudivi
te quia oraciones fidelium exaudiende sunt per xpm
et in die salutis scilicet qua nata est mundo
vera salus i. xpus adiuvi te ad bona
opera gratiam admittere et conferendo vel sic
in die salutis i. in tempore xpi qui operatus
est salutem in medio terre adiuvi te scilicet
opera perficiendo ad quam salutem non intra-
bat tempore veteris testamenti quia dicit super litera
o ho ego audivi te orantem pro peccatis tempore
accepto scilicet tempore gratie et in die salutis quia
scilicet xpus salus nostra natus est in mundo
adiuvi te de assumptione constitutum et per-
severancia bonorum operum vel sic hoc tunc
tempus acceptum deo patri et dies salutis
nobis quando fuit dies passionis domini
sive tempus in quo tempore deus pater decrevit dis-
posuit et predestinavit per passionem filii
sui salvare et redimere genus humanum
isto tempore accepto deus pater exaudivit
filium suum quia quod oravit filius pro salu-
te generis humani totum impetravit / unde in ewangelio
Iohannis legimus quod xpus tempore sue passionis
oravit dicens pater quos dedisti michi vo-
lo ut ubi ego sum et ipsi sint mecum et
alibi non pro hiis rogo tantum sed pro hiis qui
credituri sunt per verbum eorum in me / et iterum
cum oravit pater clarifica filium tuum venit
vox de celo dicens et clarificavi
in tempore baptismatis et in monte tha-
bor coram discipulis / et clarificabo tercia

die te suscitando a mortuis / hic exau-
ditus est pro suis persecutoribus cum in cruce
pendens pro eis oravit dicens pater dimit-
te illis quia nesciunt quid faciunt et ex
hiis predicatorum aplorum multa milia
post eius ascensionem crediderunt adiuvit
etiam illum in die salutis quando humanum genus
tercia die devicto morte inferno ipsum
a mortuis resuscitavit / sic ita quod illa
retulimus ad caput omnium electorum i. ad
xpm referamus etiam ea et ad membra
ipsius / unde tempus acceptum quo exau-
diri possumus / et dies in qua salutem
nobis eternam procurare possumus ab
exordio domine predicacionis est et maxime
ab eius resurrectione usque ad diem iu-
dicii in quo tempore per bona opera possumus
esse acceptabiles deo patri et placere
illi atque exaudiri ab illo / hoc tempus
aplus tangens subiungit / ecce nunc tempus
acceptabile ad liberandum de malis
et ad merendum / unde glosa hoc est tempus
in quo morbis incurabilibus medicina
salutaris infunditur eccl. iiii° concupiscencias
et conversa a malo. ecce nunc dies sa-
lutis ad adiuvandum in bonis et ad premium
assequendum super hoc tempus acceptabile
ad penitenciam agendam vita presens
est usque ad diem iudicii que etiam appel-
latur dies salutis in qua salutem nobis
eternam possumus promereri de hac die dicit
salvator ambulate dum lucem habetis
huic diei succedit nox et tenebre
eterne dampnacionis in qua nemo poterit
operari / et aplus dicit dum tempus habe-
mus operemur quod bonum est / unde mo
peccatores possunt ad indulgenciam consequi mo-
dos valemus veniam obtinere quia sic
dicit ps in inferno nemo confitebitur
deo quantum ad veniam quia ibi erit penitencia
sed sera et tarda / nemini dantes ullam
offensionem i. nec verbo nec opere nec
exemplo scandalizetis aliquem / ut non vituperetur
ministerium vestrum quod in vobis est vel mala fo

sic dicit xpc venit nox in qua nemo
potest operari.

dictorum redundat in vituperium prelatorum ¶ Vel secundum hay[monem] ne dantes ullam offensionem, offensio est perpetue scandalum vel ruina / sed in quolibet loco ponitur pro occasione. Unde sensus: ne dantes ullam offensionem, id est occasionem peccandi aut in verbo aut in sine operationis exemplo / vel neminem scandalizemus in aliquo sermone vel facto. Unde scandalum est dictum vel factum minus rectum prebens occasionem ruine. ut non vituperetur ministerium vestrum. apostolus loquitur ex persona sua et omnium predicatorum secundum hay. quorum ministerium vituperatur et contempnitur si illud quod de vobis agendum dicunt operibus destruunt aliud predicantes in publico et aliud agentes in occulto. sed in omnibus pro actibus nostris sive verbis vel in omnibus tribulacionibus a deo inflictis vel ab homine illatis vel in omnibus temptacionibus ad salutem exhibeamus, id est presentemus vel proprie et voluntarie offeramus nosmetipsos, scilicet personaliter pressuris exponendo, sicut dei ministros, hoc est ipsi christo quanto possumus ipsi conformari debemus. Unde hay dicit quod dei minister est qui deo militat et deo servit verbo doctrine et fructu operacionis bone. quicumque ergo vult esse minister dei ille debet deo in omnibus ministrare ut in omnibus que agit cognoscatur esse verus dei cultor. Unde glosa: agat sic ut doceat nescientem, pascat esurientem, potet sicientem, vestiat nudum, calefaciat algentem, sepeliat mortuum etc. et in hiis omnibus non querat humanam laudem nec hominibus placere sed dei graciam et dei preceptis obedire. Unicuique ergo hoc fecit et sic deo ministrabit merebitur ab illo audire cum electis: quod uni fecistis ex minimis meis mihi fecistis. ¶ Sequitur in multa paciencia. Ubi in speciali applicat suam exhortacionem et quia in malis bene tollerandis paciencia primo est necessaria ideo dicit in multa paciencia,

id est totali paciencia scilicet cordis oris et operis quia doctrina viri per pacienciam noscitur proverbiorum xix° dicitur et in multa propter multitudinem malorum supervenientium. Unde secundum hay paciencia que non deficit inter adversa huius seculi et hanc habuerunt sancti martires et non dicit in parva vel in modica paciencia sed in multa ut exhibeamus nos sicut dei ministros. Unde paciencia est patienter ferre delinquentes sicut apostolus sustinuit corinthios qui post quam ad fidem venerunt ad vicia pristina redierunt quos apostolus in presenti epistola corripuit quousque eos ad fidem revocavit. in tribulacionibus scilicet adversitatum in necessitatibus scilicet victus et vestitus ut in fame siti nuditate et ceteris secundum hay. necessitas dicitur eo quod in necesse sit posita vel in periculo mortis. ubi apostolus prop[ter] pacienciam servare / Unde prima ad cor. iiii° dicitur usque in hanc horam esurimus et sitimus. in angustiis in cura animi et timore. ii° cor. xi° in instancia mea cottidiana sollicitudo omnium ecclesiarum. Unde omnis indigencia et inopia angustia vocatur. in plagis in corporum verberibus / Unde apostolus sepe cesus est plagis virgarum et gladiorum. ii° ad cor. xi° a iudeis quinquies quadragenas una minus accepi. in carceribus sepe etc. in carceribus retrusus est propter christi nomen ubi non cessavit donum dei predicare sua salute contempta. monet ergo apostolus nos talia pati propter amorem christi si necessitas fuerit cum multa paciencia prout ipse sustinuit usque ad decollacionem. in sedicionibus, id est in publicis motibus contra se actuum xxvii° et xix° / Unde secundum hay seditiones proprie ad cives pertinent ut sunt tumultus et concitaciones et contenciones. debemus ergo deo ministrare quod quanto in omnibus libenter ubi exhibeamus personaliter

metipsos fideles quia sicut dei ministri
simus quia in multa paciencia constantes qui in tri-
bulacionibus. Sequitur in laboribus hic apostolus
monet ad bona opera et tangit sex condi-
ciones boni operarii primo quod sit operosus et hec
contra accidiosos ibi in laboribus secundo quod sit
sollicitus contra somnolentos ibi in vigiliis
tercio sobrius contra gulosos ibi in ieiuniis
quarto mundus contra voluptuosos ibi in
castitate quinto discretus contra vanos
ibi in sciencia sexto constans contra fugitivos ibi
in longanimitate. Primo dicit in laboribus id est ex-
hibeamus nos in laboribus propriis manibus
laborando. Unde apostolus hoc fecit apud
corinthios ut constu[?] fuis apostolus predicaret
et eciam ne aliquos gravaret. Unde corinthii
adhuc novelli erant in fide et pro modi-
co reputabant sed quantos[?] Item quia apostoli
erant edocti a spiritu sancto ideo non indige-
bat studio sed poterat vacare labori
manuali. In vigiliis scilicet in nocte labo-
rando in officio sibi delegato. Unde actuum
xxo dicitur de paulo quod protraxit sermonem
usque ad mediam noctem. Unde secundum glossam
quod apostolus non solum laboravit in predicacione
sed eciam sollicitus in labore manuum desuda-
bat unde sibi victum et amictum acquire-
bat ne gravis esset suis auditoribus et
ipse non solum die predicabat sed eciam nocte
a predicacione et labore non quiescebat a
aliis alios operare. In ieiuniis scilicet frequentibus
vel coactis unde aliquando voluntarie ieiunabat
ad repressionem carnis vel ad aliorum edifi-
cacionem aliquando in victu propter ciborum defectum et
ne vestris[?] causa in ieiunaret penitet tol-
lerabat et deo gracias agebat. Unde sicut
medicina necessaria est vulneribus ita ieiunia
necessaria sunt mentis vulneribus. In castitate scilicet
mentis et corporis unde castitas dicitur puri-
tate mentis redundat in corpus. Vel secundum
sanctum hugonem castitas est mens corporis in macula-
te et impolute custodire ab omnibus delecta-
cionibus libidinis castitas mentis est integritas
fidei quia illa vera est castitas quam mente
polluimus in sciencia veteris testamenti et novi
simus occupati et non in simulacione neque in
humana sapiencia quia sine caritate homines inflat
Vel sic in sciencia scripturarum quantum ad cognicionem
dominicorum et humanorum ad salutem necessariorum. Unde
primo corinthiorum viii sciencia inflat caritas edificat[?] in longanimitate
in longanimitate scilicet expectacionis
premii sic quod pacienter expectemus divina
promissa. Unde longanimitas est animi longa
perseverancia et paciencia in adversis hec sunt in
suavitate scilicet affabilitatis et societate
ut nulli facti nec verbis nostris amaritudi-
ne gravemus suavitate dico habita in spiritu
sancto et non sicut illi qui per dulces sermones se-
ducunt corda innocencium Romanorum xvio in fi-
de et levitate sermonis fecit illud vel in spiritu
sancto id est ut simus templum spiritus sancti in carita-
te non ficta id est non fragili vel simulata sicut
pseudo apostoli qui similant sibi fictam cari-
tatem ut decipiant. Unde hugo caritas ficta
est cum quis videns fratrem suum peccare
et non corripit eum sed adulatur. Vel sic
ficta caritas est cum quis videns fratrem
suum in necessitate positum derelinquit eum
quem antea profitebatur toto visu mentis
diligere. Sed firma caritas est cum diligimus
proximum sicut nos metipsos et cum tempore
prosperitatis adherere videbamur eundem tempore
persecucionis non derelinquimus de hac dicit
iohannes in canonica filioli non diligamus
lingwa sed opere et veritate. In verbis veritatis
scilicet predicando et loquendo vel secundum in verbo
veritatis id est in doctrina ewangelii ut veri-
tatem loquamur cum proximis nostris in virtute dei
id est in divinis operibus scilicet iusticie et pietatis
ad utilitatem aliorum nos exercendo.
Vel secundum in virtute dei supple ponamus
spem nostram et non in nostra audacia
aut in carnis hominis potencia quia maledictus
homo qui confidit in homine Ieremie xviio Vel sic
in virtute dei id est non nobis nostris deputa-
temus si quid boni agimus sed virtuti dei

vīd

qua adiuuante omnia bona possumus in plenitudine
Nota ista illa beatam quod virtus est nata septem
generibus hominum / primo presidentibus nata est
virtus directionis ut corrigat ecclesiastici vii°
noli velle fieri iudex / secundo predicantibus
nata est virtus discretionis ut quod
dicit faciat psalmus dominus dabit verbum e-
wangelizantibus / tercio iubilantibus virtus
deuotionis ut quod cantat sentiat / ecclesiastici xxiiii
exultantes dominum replemini virtute maior
enim est omni laude / quarto pugnantibus
virtus fortitudinis ut qui in pugnat vincat
psalmus precinxisti me virtute ad bellum / quinto
penitentibus virtus constantie ne recidiuet
iiii regum xxiii° de Iosia dicitur quod re-
uersus est ad dominum in omni corde suo et
in tota anima sua et in vniuersa virtute sua
et in psalmo ibunt sancti de virtute in virtutem / sexto
proficientibus virtus perseuerantie ut ostendat
psalmus multiplicabis in anima mea virtutem / septimo
laborantibus virtus caritatis ne defi-
ciat ad ephesios iii° det vobis deus secundum
diuitias glorie sue virtute corroborari
per spiritum eius in caritate quia caritas omnia
sustinet / sic igitur exhibeamus ministros
dei qui est eucharis habere deum sua-
uitate in conuersatione caritate in corde
veritate in sermone et virtute in opere / De
per arma iustitie. hic est tercia pars lectionis
epistole in qua apostolus hortatur nos ad
gerendum suscepte conuersationis ... per ar-
ma quod dicit exhibeamus nos sicut dei ministros
et hoc per arma iustitie i. per iusticiam
que more armorum protegit nos ad ephesios
v° i. induti loricam iustitie / arma dico
protegentia a dextris scilicet prosperitatis
ne eleuemur per superbiam et a sinistris
scilicet aduersitatis ne frangamur per impatienciam
exhibeamus nos et sicut dei ministros
per gloriam scilicet hominum non appetendam / et
ignobilitatem nam scilicet non formidandam
vel non tremendam i. non timeamus

de gloria hominum vel ignobilitate / Vel sic
non tremamus siue dicamur ab hominibus gloriosi
siue ignominiosi / Vnde glosa super primum est secundum
quod fama cum laude / Vel sic per gloriam
i. ut glosa de ipso et etiam que videntur
ignobilia predicemus / Secunda ad corinthios primo nos
autem predicamus Christum crucifixum iudeis quidem
scandalum etc. Vel per infamiam et bonam famam
i. siue infamemur siue bonam famam habeamus
tunc nec de bona fama extollamur nec
suppeditamur nec de fama i. infamia doleamus
vnde iusti sunt aliis odor vite in vitam aliis
odor mortis in mortem / Vel sic secundum Haymonem per
arma iustitie i. per arma virtutum in prosperis
in prosperis et in aduersis / vnde ille sic ar-
ma i. custodia virtutum a dextris tamquam
contra prospera huius seculi non eleuantur super-
bia / a sinistris quoque arma habet
que aduersa non deiciunt neque frangunt
virtus igitur paulus a dextris et a si-
nistris arma portabat et in medio
scutum extendebat i. tendebat cum ta-
lia diceret quia in prosperis erat humilis
et in aduersis fortissimus / sic et semper
adesse debet mentibus viris in aduer-
sitate fiducia et prosperitate cauta et in prosperi-
tate timor / ne per aduersa in desperationem
nos pertrahat sicut Cayn et Judam pro-
ditorem aut prospera animum in tumorem ex-
tollant superbie / et in sui fiducia de-
cipiat sicut nabuchodonosor / Nonne hec
est babilon quam edificaui per gloriam et
ignobilitatem vnde secundum Haymonem sicut nobilis
dicitur nomine ab illis ita ignobilis dicitur
sine nomine dignitatis / sed autem apostoli
aput fideles gloriosi habebantur
et laudabantur ab illis esse veraces sed
et iusti sed aput infideles ignobiles
et sine aliqua laude et ideo dicit apostolus
per gloriam fidelium et ignobilitatem
fidelium ita et nos inter illos a quibus

fama

gloriosi dicimur et inter illos a quibus ig-
nobiles pronunciamur id est tradamus pacien-
ter sicut dei ministri ut neque favore
neque laude fidelium elevemur neque de-
tractione infidelium deiciamur. Alter per gloriam
sapientie divine et per gloriam virtutum sine mi-
raculorum et per ignobilitatem flagellorum
deprecationum et carcerum patienter tradi-
mus. per infamiam et bonam famam infamiam
id est mala fama sed bona fama est opinio
et laus bona ut quod et pariter tra-
damus sentites custodia virtutum a dextris
et a sinistris plus credentes nobis ipsis
de nobis quod scimus quam illorum verbis. Deinde
sequitur ut seductores supple nos repu-
tati et tamen veraces existentes quod seduc-
tores vocabantur secundum falsam reputationem
sed veraces erant secundum veritatem. unde Salvator
ut qui veritas est reputatus est et dicitur
est seductor. Ait propositum. Ubi notandum quod
quidam homines opinantur ipsos viros alii
pati defectum boni spiritualis. alii boni
eternalis alii boni corporalis alii boni
et boni sensualis alii boni temporalis de-
qua tamen opinione isti homines curare non
debent quod isti defectus non sunt in eis
nisi reputatione. propter primum defectum ita se
gerimus dicit exhibeamus id est quod nos nos
dico reputati a multis hominibus
ut seductores scilicet per ficta vita
et falsam iustitiam et perversa doctrina. Opi-
nantur enim in nobis defectum spirituale bo-
num quod est caritas vite doctrine et
iustitie et tamen non est ita sed in nobis
est oppositum et ideo addit et veraces
supple sumus coram deo habentes per
dictam triplicem veritatem. propter secundum
defectum addit sicut ignoti id est exhibeamus
nos nos dico reputati a multis
sicut ignoti et sicut a deo presciti et
reprobati. unde ipsi opinantur in nobis defectum

bonum eternale quod est divina predestinatio
et tamen secundum veritatem non est ita et ideo
addit et cogniti id est a deo sumus electi
et predestinati et ideo de falsa repu-
tatione curare non debemus. propter tertium
defectum subdit quasi morientes et ecce vivimus
unde in primitiva ecclesia apostoli et alii fide-
les diversis affligebantur penis sic
quod quasi omni die putabantur debere
mori et verberibus affligebantur
quod omni die putabantur debere deficere
a doctrina sed deo disponente multi
eorum ipsorum longam vitam habuerunt et
quanto plus affligebantur tanto promp-
tiores erant ad doctrinam et hoc est
divina providentia propter ecclesie profectum
et dilatationem et hoc est quod dicit
exhibeamus nos nos dico reputati
quasi morientes scilicet morte corporali
et ecce vivimus deo vita corporali
nobis conservante sumus et reputati
ut castigati scilicet flagellis et verberibus
et pressuris ut a doctrina cessaremus
et tamen non sumus mortificati id est propter
verbera non sumus facti debiles ut
a predicatione cessemus. propter quartum de-
fectum subdit quasi tristes supple re-
putati sumus a multis quasi tristes
propter tribulationes quas pro Christo
patimur credunt enim in nobis deficere
bonum spirituale vel sensuale quod est
gaudium sed non est ita immo secundum
veritatem semper sumus gaudentes. unde
dicit semper gaudentes et ita est quod tri-
bulationes in nobis non tristitiam sed
gaudium operantur. propter quintum defectum
subdit sicut egentes quasi dicit nos
sumus reputati sicut egentes supple
in bonis temporalibus quibus ad sustentationem
corporis utimur sed non est ita immo

nos sumus multos locupletantes .i. miros
operibus multas temporales divitias i=
petrantes / vel sic nos sumus re=
putati sicut egentes scilicet bonis tempora=
libus et corporalibus et tamen nos sumus
locupletantes multos scilicet in spiritualibus
bonis nam ipsi erant homines divites
in virtute ecclesiastici 6 primo et ideo sibilla
de ipsis dixit in paupertate divitias
servabunt sumus et reputati tamquam
nichil habentes simpliciter bonorum temporalium
vel corporalium et tamen nos sumus omnia
possidentes .i. propria sedentes / unde
ipsi omnia terrena contempnebat et ad su=
perna properabat et ideo apostolus ad
philipenses iij dicit posteriora oblitus ad an=
teriora me extendo. vel sic si hayunt
seductores unde ab infidelibus dicebantur
esse seductores magi et malefici
a fidelibus vero propter sua doctrina et
virtute miraculorum non solum vates
et iusti sed et dii habebantur sic legitur
in actibus quando paulo et barnabe coronas
detulerunt dicentes dii sunt in effigie
hominum latentes / et non mirum si apostoli
appellati sunt seductores cum ipse magister
et dominus omnium seductor sit appellatus
iudeis dicentibus ad pylatum domine re=
cordati sumus quia seductor ille adhuc
vivens dixit &c. unde dicitur sicut qui ignoti i=
credulis qui non poterant doctrina eorum
penetrare / et cogniti scilicet credentibus
qui gustatorum eorum cognoscebat / quasi
morientes et ecce vivimus sancti et apostoli
et martires qui moriebantur cum per multa
tormenta et examenta quasi ad mor=
te affligebantur sed cum ita essent
in periculo mortis constituti et in desperatus
vite propter flagella / verba et lapidationes
subito virtute dei roborati constabat et
quasi ex mortuus vita reviviscebat sic le=
gimus de beato paulo quod cum lystris tam diu

esset flagellatus et lapidibus obrutus per
plateas quasi civitatis tractus quousque quasi
mortuus relinqueretur eadem nocte dilucu=
lo veniente cepit verbum dei publice predicare
et qui moriebatur cum ex hoc seculo transiebat
vixerunt tamen quia illa mors temporalis erat
cui succedebat vita perpetua / et casti=
gati verberibus et verbis sed non mortificati
quando sancti martires et apostoli flagellabantur
tunc deus castigabat illos ut se extol=
lerent propter maiorem gratiam eius concessam sed
non permittebat eos mortificari usque ad
tempus quo ei placuit / unde in opposito casti=
gato dicitur flagellato sic pylatum le=
gimus dixisse de domino castigatum illum
dimittam / quasi tristes semper autem gaudentes
nam apostoli et sancti martires dum vim tribula=
cionis lacrimabatur / tristes videbantur
esse in vultu sed gaudentes erant in corde
semper de premio celestium premiorum cogitantes
/ tristes etiam quia non sunt contriti peccatis
hominis corporis et cetera et gaudium eternum illorum fide
erat in gaudium eternum / unde etiam ecclesia tristicia
laboris et persecucionis sustinet hic quod
illus quod non sit quia cuncta illa temporalia
transeunt et veniet eius vita sine fine
mansura / reprobi autem qui tota spe sua
posuerunt in terris et transitoriis rebus non
tendunt ad eterna gaudia / sed in prosperitate
huius seculi letantur illis videtur quod unum
teneant sed non est unum quia transitorium et
temporale / et cum abierat vita transeunt ut
in ventum / ex hiis qui hic quod vanitate habebat
quia nichil invenerunt omnes viri divitiarum
in manibus suis / transibit quasi vim illorum et
veniet eius unum vero .i. eternum supplicium
/ sicut egentes unde qui egentes videbantur
divitiis hic in mundi sed habundabant divi=
ciis spiritualibus in predicatione et miracul=
is ex hiis locupletabat alios ut egen=
tes videbantur spiritualia temporali / sed tamen multos locu=
pletantes reddebat sicut sanctus qui erat
sedsolimus qui pro christo omnia sua

reliquerunt vel a Iudeis expoliati fuerant
eo q in mortuu hoiez crediderunt de
quibus loquitur aplus ad hebre decimo
rapina bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis
hos ergo ditabat apli q ex oibus locis
vbicumque predicabat eis necessaria ministra-
bat / tamquam nichil habentes sed omnia aut
possidentes supple quia / et sic decet
facere monachi et esse. Vel sic nichil
habentes q non habebant predia nec aurum
nec argentum nec seruos nec ancillas /
et tamen omnia ista possidebat in eorum posses-
sionibus quos sibi per arma predicatoris
et virtute miraculorum subiugauerat
Vnde in possessionibus possidebat omnia q
erant ipsorum possessorum / sicut quidam dux
Romanorum noie Corcinus legatus cum quidam
gentes pro pace ac libertate aurum dare vo-
lentibus respondit dicens q roma potius vel-
lent imperare possidentibus aurum / q aurum
habere et possidere ita sancti apli magis
desiderabant possessores diuiciarum per
fidem et doctrinam xpi q aliquid proprium habere
possumus etiam dicere q apli in hoc seculo
erant quasi nichil habentes sed in capite
suo xpo omnia possidebant sicut dicit
aplus ad Ro viii de deo patre q proprio
filio non pepercit sed pro nobis omnibus tra-
didit illum / et quomodo etiam non cum illo omnia
nobis donauit / sumus ergo et nos tamquam
nichil habentes in seculo non pondo pre-
rebus temporalibus et tandem tamen omnia pos-
sidebimus cum xpo et xpm cum deo patre
et spiritu sancto possidebimus ita sic dicit
Valerius qui fidelis est totus mundus
diuiciarum illius quod non appetit ea que in seculo
sunt cognoscens quod sine dubio melius
tinsibilius et gaudia eius non in hoc quod non appe-
tit quaerit habere nisi illud quod habet quasi omnia pos-
sidet nemo enim plus habet quam qui nullo indiget
et tamen cum diuites huius mundi multa habeant
multis indigent et ideo plus desiderant
habere quam habent / ille autem nullo indiget quia potest vita
victus vestimenti et calciamenti non requirit
quia / contentus his que habet / in his temporibus
imitemur sanctos apostolos et doctores patronos

nostros sicut boni filii imitantur patres
bonos et iterum ad illa sancta et propria pariter
intendamus exhibentes nos sicut dei ministros
quia si participes fuimus in hoc seculo illorum ac-
tuum erimus utique consortes suorum etiam eorum
premiorum que nobis concedat qui sine fine
viuit et regnat Sequitur epistola
in dominica Reminiscere

Fratres rogamus

vos et obsecramus in domino ihesu
ut quemadmodum accepistis a nobis
quomodo vos oporteat ambulare et placere deo
sic et ambuletis / ut habundetis magis
Scitis enim que precepta dederim vobis per dominum
ihesum Hec est enim voluntas dei. sanctifica-
cio vestra ut abstineatis vos a fornicacione ut
sciat vnusquisque vestrum suum vas possidere
in sanctificacione et honore non in passione
desiderii sicut et gentes que ignorant deum
et ne quis supergrediatur. neque circumveniat
in negocio fratrem suum / quoniam vindex est dominus
de hiis omnibus sicut prediximus vobis et testi-
ficati sumus non enim vocauit nos deus
in immundiciam sed in sanctificacionem in xpo ihesu
domino nostro prima ad Thessalonicenses iiii Iste domini-
ca quicunque precedenti concordat. nam
in precedenti dominica aplus hortatur nos
ne gratiam dei recipiamus in vacuum / et in hac
epistola monet nos ad virtuosum exercitium
ut per exercitium ambulemus in bonis operibus in
nobis seruantes mundiciam cordis et iusticiam
ad proximum / Reuocat ergo nos aplus a
malis et primo a viciositate morum
et maxime ne habeant concupiscentiam carnalem tempore vi-
cii intendamus dicens Fratres rogamus vos
et obsecramus per gloriam in rogare et obse-
crare distinguitur tamen primo quia rogacio est
singularis supplicacio / obsecracio vero est supplica-
cio cum adiuratione in domino cum detur ti-
mor ihesu cum detur amor Malachie
i° Si ego dominus vbi timor meus. Ro-
gamus et obsecramus vos in domino ihesu
obsecramus in quantum per eius nativitatem et eius pas-
sionem. Ad literam potest dici quod ideo dicit

hic rogamus et obsecramus quia ipse solus
non scripsit illam epistolam unicus Siluanus
et thymotheus ut patet in principio epistole
expandit debet prelatus qui sic dilat
affatus fratres qui sic precatur humiliter ro
gamus vos qui sic fortiter admiratur
quia obsecramus in domino ihesu quasi diceret ro
gamus vos sicut patres timentes et amatores
et subditos monitores materiam et monet
de imida et honesta quasi dicat ut per
ficiat et perseueret in illa dicens ita
Rogamus ut quemadmodum accepistis a
nobis scilicet a me thymotheo et Sil
uano quomodo oporteat vos ambulare
proficiendo per viam mandatorum et placere
deo scilicet in perfectione consiliorum sic ambuletis
in bono perseuerando ad ephesios v° videte
quomodo caute ambuletis ¶ Vel sic quemadmodum
accepistis quia non aliter quia non in pono
vobis noua mandata Johannis ij° non
mandatum nouum de vobis sed mandatum
vetus et accepistis in quo quomodo oporteat
vos ambulare et placere deo ut exponitur
sic prius ¶ Zeo legitur sic super haymonem pro quo
apostolus laudauit thessalonicenses de
perseuerancia fidei que tenuerunt non
recipientes falsos apostolos recepit eos
exhortans ut per in melius proficerent
bonis que operibus se exornarent dicens
rogamus et obsecramus apostolus magis
habet hanc consuetudinem ut sepe vanam
sua vnam sententiam duplicat
aut triplicat sic hic rogamus et ob
secramus et quod dicit in domino ihesu in per dominum
ihesum sicut legitur in epistola ad hebreos primo
locutus est nobis in filio in per filium ut
quemadmodum accepistis a nobis audiendo
et intelligendo a me Siluano quomodo
oporteat vos ambulare in viuere et
excercere vite in bonis operibus deduc
et placere deo fide que habetis bonis
operibus exornando sic et ambuletis
idest conseruare nunc ut habundetis
magis in ut magis ac magis crescatis
in fide et bonis operibus vnde ille placet deo
qui rectam fidem quam habet exequitur virtutum
decorat ¶ Et ille est bene habundat qui in ha
recte caritate fidei in se studet et habun
dare in suis operibus et in studiis virtutum ¶ Ha
bundemus igitur fide sicut aer luce per re
solucionem nebularum ijc ad corinthios viij° in omnibus
bonis habundetis fide ¶ Et habundemus spe sicut
agricola certitudine fructus per in spectaculum florum
et fructum ¶ Ad Romanos xv° habundetis in spe
glossa ut sitis in orem de beatitudine eterna
¶ Et habundemus caritate sic fornax igne
per flatum et apposicionem lignorum ad philippenses
¶ Primo hoc oro ut caritas vestra magis ac magis
¶ Et habundemus prudentia sic terra argento
per prudentiam artificum iiij regum x°
¶ Salomon fecit ut tanta esset habundancia
argenti ad collo iij° verbum christi habi
tantis habitet in vobis ¶ Et fortitudine sicut
puer per incrementum corporis et vigore
ad Romanos xv° habundetis in spe et virtute
spiritus sancti glossa in qua dat quando suis ¶ Temperancia
sic peregrinus ut perficiat dicta / circa ixo
est hec maritimus crescit comparatione
comparacione virtutum / et habundans paupertatis
et oculis dei respexit illum in bono ¶ Et
habundemus iusticia sic arbor bona fructu
per tempore pluuie ro° in habundabit iusticia vestra
magis et ecclesiastici x° in habundauit iusticia
vestra ¶ De scitis enim est hic ondit consequentur
bria in qua debet inquirere et precipue in ma
negligentibus pena ubi super viuere est
est predicit scitis enim quod et ita ego mo
neo vos sic ambulate quemadmodum ac
cepistis a nobis scitis enim que precepta in que
honesta et que utilia dederim vobis
et hoc per dominum ihesum qui est auctor precep
torum et non auctoritate propria ij ad corinthios
an experimentum queritis eius qui loquitur
in me christus et vere honesta et bona
dedi vobis precepta quia hec est voluntas
dei in preceptum dei sanctificatio vestra in
ut vos bene operando sanctificetis

et ut sanctificetis vos malum detestando. Unde
apostolus tangit hic tria monentia ad obedi-
endum. Primum est voluntas divina quia hec est voluntas.
Secundum est utilitas propria quia sanctificatio vestra. Tertium est
iusticie congruentia quia ut abstineatis. Quod
faciendum est ex quo deus precipit facere
expedit et iusticia congruit. Requirit autem
iusticia duo. Primum declinationem mali quod non
ibi ut abstineatis. Secundum possessionem boni ibi
ut sciat unusquisque. Dicit ergo ita dedi precepta
per dominum Iesum. Vel hec est enim voluntas dei, id est preceptum
dei quod est voluntas signi et si non sit semper
voluntas beneplaciti: sanctificatio vestra, id est ut san-
ctificetis vos bene operando. Leu. in leuitico.
Sicut dicitur: Sancti estote quoniam ego sanctus sum. Et etiam
ut abstineatis vos, id est longe remoti, secundum
glossam, ab omni fornicatione, scilicet tam carnali quam
spirituali, secundum decretum apostolorum Act. xv et
i ad Cor. vi: Fugite fornicationem. Et
notandum quod ab omni fornicatione quoniam fornicatio
est triplex. Quedam carnalis de qua Thobias dixit
filio suo Thobie iiii: Attende tibi fili ab
omni fornicatione et preter uxorem tuam ne
patiaris crimen scire. Quedam est spiritualis et hec
est duplex. Quedam spiritualis et est omne peccatum mortale
de qua in psalmo: Perdidisti, id est perdes omnes qui
fornicantur abs te, id est omnes peccatores qui te
relicto sponso legittimo per inordinatum
amorem adherent creature. Quedam autem
est specialis et hec est ydolatria de qua dicitur
Osee i: Fornicans fornicabitur terra a domino.
Sed abstineatis inquam ut sciat unusquisque. Hoc
exponitur dupliciter. Primo prout vas appellat proprium
corpus. Sic ut sciat unusquisque vas suum,
id est corpus proprium quod est vas anime. ii ad Cor.
iiii: Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus,
id est in nostris corporibus, possidere coercendo et
subiugando et non ab eo possideri, ne
nobis dicatur. vii. i ad Cor. ix dicitur: Castigo
corpus meum et in servitutem redigo. Possidere

inquam in sanctificatione supple virtutum. Unde psalmo: Domum
tuam domine decet sanctitudo. Et in honore, ne in
honore a qua turpitudine virorum sic faciunt
illi de quibus dicitur in psalmo: Homo cum in honore esset
non intellexit. Alio modo exponitur sic quod vas
appellatur corpus uxoris vel uxor. Sic ut
sciat unusquisque vas suum, id est uxorem suam. i
Petri iii: quasi infirmiori vasculo mulie-
bri impartientes honorem possidere semper ducando et
non ab ea possideri quia mulier si primatum habeat
contraria est viro suo. Eccli. xxv. Et ibidem
iii: Mulieres dominantur viris nonne dolent.
Possidere inquam in usu uxoris licito et honeste
scilicet abstinendo ab usu illicito quia propter hoc
percussus est Onan quia uxore abutebatur. Genesis
xxxviii. Non in passione desiderii, id est in passi-
bus ex desiderio venientibus vel in solo desiderio consistentibus.
Ad Rom. xiii: Curam carnis ne feceritis
in desideriis. Sicut et gentes faciunt que ignorant
deum, quia ignorant deum propter quod non debemus
eis assimilari. Unde psalmo: Effunde iram tuam in
gentes que te non noverunt. Unde sciendum
quod sicut aliquis studet vasa officiorum suorum servare
munda ita etiam membrorum suorum officia
debet per honorabiles continentias conservare.
Et hec precepta dedi ne quis supergrediatur
scilicet per violentiam neque circumveniat supple
per fraudulentiam in negotio scilicet peccato
uxoris vel cuiuscumque alio fratrem suum, id est proximum
suum. Contra infelix tractatus luxurie in
passione desiderii, superbie in supergressione
proximi, avaricie in circumventione negotii.
Sed aliter dicit apostolus ii ad Cor. vii in hec
verba: Neminem lesimus, neminem cor-
rupimus, neminem circumvenimus. Vel aliter
secundum Hay. Scitis que precepta dederim per dominum
Iesum, id est domino Iesu per me loquente. Et que
erant illa precepta que dedit eis. Dicendum quod erant
precepta fidei et conversationis sane in quibus
exhortatus est eos servire deo vero et vivo
et expectare filium eius de celo venturum
ad iudicium quem suscitavit deus pater. Christum dico

qui eripuit nos p passioz sua ⁊ gram sua
ab ira ventura · Hec e volūtas dei · i · vt sificetis
vos cōmo quo isequetibus dicet sz vt ab
stineatis vos a fornicacōe simplici vt dicitur
e · Vt sciat vnusquisque · Ubi sciend q si aliqs
honorat corpus suū et corpus vxoris sue qn
abstinz a coytu q corpus caste seruado eius
oro castior et acceptior est deo · Non in passiōe
desiderii · dicit Hay · q passio desiderii e qn
ho velud equus ⁊ mulus q sit sn intellcu preceps
fertur ad libidine nec frenat ardore libidinis
propter timore castigacionis dei · Sicut ⁊ gentes
Vn gentes que ignorant deū forni
catores sunt ⁊ nimiū libidini dedite vtputa
na hentes cognitoz dei sic sunt manni ·
wandali ⁊ maiore sarracenj itaq
vt plurimi eoꝛ vltra quadraginta hnt
vxores / ergo sensus e caucte ⁊ obseruate
ne nimiū immodate libidini seruientes
efficiamini similes gentibus q deū castitatis
ignorant et cu eis dapnemini et multo
amplius cuius racio est q seruus q scit
volūtate dni sui ⁊ no facit plagis
vapulabit multis ⁊ iterū melius e via
veritatis no agnoscere q postea retrorsū
abire · Et ne quis supergrediatur · Un bts
apls ⁊ socii sui predicabat atz suadebat
suis auditoribus diebus festis ac diebus ieiunioꝛ
abstinere consensu ab eoꝛ coytu qd multi
faciebant obedientes eius preceptis ⁊ moni
tibus et ne forte aliquis pro deuota
abstinencia vel continencia instigante dyabolo
prouocaretur ad coitū illis diebus qbus votū habebat
ideo ait apls · Ne qs vrm supergrediatur ·
i · ne superat incretoro isto coitus et ne
aliqua coniuncte violencia inferat pari
suo volenti votū seruare prouocando eum
ad coitū sz q consensu abstineat sic
vouerunt q melius e no vouere q votū
no adimplere / et q i omi tpe cor
mūda placz deo et tn acceptior et
gracior est aput deū qui mūda corde
et corpe seruierit diebus ieiunioꝛ

Vn dns ait p prophetam egrediatur sponsus
de cubili suo et sponsa de thalamo
suo / vbi per sponsum et sponsam congregatos
debemus intelligere · Vn bts Ierom dic
frustra assumitur prima in voce et
spiritu nisi et abstineat a delectacione carne
et coytus · Et lra sit intelligi de com
negocio et matrimonio ut nco debeat
fraude facere sn neqz committere illum
Qm vindex est dns · hic ponit racion
amonicionis eom simplice prima e ne
incurrant ira dei / Sc̄da ne desperent
diuine vocacōni · Non eni vocauit
vos dns ne contempnat mandatu p
ceptoꝛ / i itaqz qui spernit · sc̄ dic qui
q d ita abstinend est ab hijs · qm
vindex est dns de hijs omibus idest
vindicta faciet de omi inmundicia
de omi iniuria et de omi fraudulencia
Vn in vindicta et e vltribua / dicit
xpus et q horrendu e incidere ma
nus di viuentis · Sicut dixim xpo · sicut
prediximus i prius assumus et predicauimus
et testificati sumus i · scripturarum testimonio
probauimus Nota hic q in prima sc̄da tcl
tcllugitur ptas q dns in prima sc̄da
equitas quia de hijs omibus ⁊ vtrius
vitas q testificati sumus · Vn sic de
no plu de fornicacōe et publica t
prius dic sz est de transgressione oi bon
proposita vindicabit / Vbi gra sicut de illis
qui faciunt votu et promisso abstinent
a coytu tpe ieiunii et postmod no adim
plent promissu eius transgressionis dominus
erit vindex Sc̄da · Non eni vocauit nos
deus · Hic ponit sc̄da ro sz scilicet qz pi sum
vocati sumus et ambulandum / sz deus non
vocauit nos ad inmundiciam sz ad sanctificacōem
ergo non in inde sz sancte est ambulandum
et hoc est q dicit ita abstinendum e ab hijs
ne qui vocauit nos deus in inmundicia
scilicet vicioꝛ sz in mundicie seruiamus
q amat mundos discipulos et iustos
Vn xpus qui diligit cordis mundi
ciam ppt graciam labioꝛ suoꝛ habebit

amicum vestrum. Secundo vocavit vos quia deus est sancti-
ficator quia vitulum, i. ut sancte vivamus. Et
io. ad ephe. iiii° Obsecro ut digne am-
buletis vocatione qua vocati estis. Deus omnia
allicit et sublimitas eius qui vocat
quia non princeps vel prelatus terrenus sed deus
celi. Fragilitas corporis quos vocat quia non
sunt angelos vel beatos sed nos viatores
Et qualitas rei quia non in inmundicia
sed in sanctificacione. Vel sicut hugo super hayma. Non
vocavit vos deus scilicet ad fidem suam per
graciam et ad patriam celestem in inmundicia
i. ut in inmundicijs serviamus sed in sanctificacione
ut scilicet sancte simus imitatores eius qui dixit
sancti estote quia ego sanctus sum. Glossa. quia nomine
inmundicie intelligitur omnis contumelia et
impudicicia et omnia que mores polluunt se
metipsum. Sed sanctificacio in qua consistit in oracionibus
et ieiunijs et hospitalitate et caritate
et ceteris virtutibus. Beda. Quia apostolus more boni
patris volebat sanctificare thessalonicen-
ses sicut legimus quod moyses legislator
datus legis sanctificavit populum et monuit
ut sint vincti et non digni essent
audire vocem domini et precepta eius per-
cepta dicens sanctificamini et lavate vestes
tincta vestra abstinete ab uxoribus vestris
Si quo deus vocavit nos in sanctificacionem quanto
magis nos quos redemit sanguine suo et
mundavit per baptismalem graciam sanctificamur
mundamur ut possimus digne accedere
ad sacramentum corporis et sanguinis eius. Unde
Beda Job per singulos dies sanctificabat filios
suos et filias et monebat eos [struck] Se-
cundo Re. Samuel qui voluit ungere
david in regem vocavit ysay et filios
suos et sanctificavit eos et monuit ut
prepararent se ut essent digni tanto honore
quia frater eorum electus in regem fuerat
ita et nos cottidie sanctificabat apostolus
et sancti doctores suis dictis ammonendo
ut sancte vivamus quatinus digni simus non
solum vocari christiani sed et filij dei. Sint
dumpotes deus dignetur in nobis habitare
Vocavit quia nos deus in sanctificacionem et
hoc in christo ihesu domino nostro / hoc addit
etiam ut innuat quod ista vocacio sancta sit

per dominum ihesum. Alius sermo super illa verba ut
habundetis magis. Quia valde difficile est
sapientibus habundare quia multiplex est habundancia
scilicet fortune gracie et culpe. Habundancia
fortune est periculosa. Apostolus ad tim. vi°. Quia offendit
deum sicut ... qui ex pinguedine recalcitrat et
homines ditatos relinquit dominum. Job xv° ha-
bundat tabernacula predonum audacter et pro-
vocant deum. Secundo contempnunt pauperes ut super-
bus hominem divitem pauperem pro ab-
bundancia habundantibus et despecto superbi
ymo ipsum deum. Tercio pollunt se ipsum sed
habundancie plurime putrefaciunt. Unde dominus
Ezech xvi° Hec fuit iniquitas sodome
superbie saturitas panis habundancia ocium
Secunda habundancia est gracie et illa
est fructuosa. Ad ro. v° Ubi habundavit
delictum superhabundavit et gracia. Et hec
est multiplex caritatis in corde sicut
color in acie. Ad thess. v° habentes
vos habundancius in caritate. Secundo ve-
ritatis in ore sicut foliorum in arbore. Eccli.
vi° lingua eucharis in bono homine ha-
bundat. Tercio sanctitatis in opere sicut
fructuum in messe. ij° cor. ix° habundetis
in omne opus bonum. Ad hanc sequitur
habundancia glorie in remuneracione. Deutr.
viij°. Dominus deus tuus introducet
te in terram rivorum aquarumque et fontium
[illegible] ubi omnium rerum habundancia profluere
Tercia habundancia est culpe et illa
est perniciosa et hec est multiplex
pravitatis in corde sicut venenum in sepul-
chro. Jacobi i° abicientes omnem inmun-
diciam. Secundo dolositatis in ore sicut
malarum herbarum in orto inculto. Pro-
ver. xv. habundabunt malicia. Tercio
impietatis in opere sicut nigredo pellis
in ethyope. Eccl. xix°. Melior est
qui minuitur sapiencia et deficiens
in sensu in timore domini quam qui ha-
bundat sensu. Ad hanc sequitur ha-
bundancia gehenne. Pro. Retribuet ha-
bundanter facientibus superbiam. Hanc igitur
habundanciam culpe vitare debemus
et habundanciam gracie acquiramus ut gloriam
eternam consequamur. Quod nobis prestare dignetur.

Estote ergo imitatores
dei sicut filii karissimi et ambulate
in dilectione sicut et christus dilexit
vos et tradidit semetipsum pro nobis
oblacionem et hostiam deo in odorem
suavitatis. Fornicacio autem et omnis
inmundicia aut avaricia nec nominetur
in vobis sicut decet sanctos aut turpitudo aut
stultiloquium aut scurrilitas que ad rem
non pertinet sed magis graciarum accio. Hoc autem
scitote intelligentes quod omnis fornicator
aut inmundus aut avarus quod est ydolorum
servitus non habet hereditatem in regno christi
et dei. Nemo vos seducat inanibus
verbis. Propter hoc enim venit ira dei in filios
diffidencie. Nolite ergo effici participes
eorum. Eratis enim aliquando tenebre nunc autem
lux in domino. Ut filii lucis ambulate.
Fructus enim lucis est in omni bonitate
et iusticia et veritate in christo ihesu domino
nostro. Ad ephesios v. In precedentibus dictis
monuit nos pia mater ecclesia de operacione
boni et declinacione mali. Sed quibus
in omnibus non per se est intencionis. Veruntamen
quia nos sumus ad intelligendum multum
rudes propter cecitatem nostram et igno-
ranciam. Sumus eciam multum debiles et
difficiles ad illa implenda propter languorem
concupiscencie et quondam in flicta
in potencia que omnia ex primo peccato pro-
venit ideo in digenus non tantum doc-
trina verbi sed eciam doctrina exempli. Ideo
ecclesia mater ecclesia que nobis primo proposuit
sancti exemplaria sufficiencia ut puta
exempla regis Moysy et Helyam
Danielem et eciam Iacob et Ioseph. Hodie
in illa tria dominica proponit nobis speculum
et exemplar perfectissimum omnis sanctitatis scilicet
dominum nostrum ihesum christum dicens Estote
imitatores. In qua epistola hortatur nos
apostolus ut in quantum christi insistamus ipsum
imitando secundo ut fugiamus mala fuge-
re nostram vanam detestanda hic nemo vos
seducat. Primo hortatur nos et monet ut
christum imitemur in operacione boni. Secundo in
declinacione mali ibi fornicacio autem.
Primo dicit estote vos scilicet qui debetis

bona appetere et mala fugere estote imi-
tatores dei vobis inmitentur condonando quia
enim deus est exemplar primum et varissimum
omnium bonorum, et ideo imitandus. Quod vero
inspirare et facit suum exemplar quod tibi
in monte monstratum est. Et debetis imitari sicut
filii karissimi id est qui estis eius filii boni
sicut dicit glosa. Videmus quod filius qui
patrem multum diligit ipsum patrem multum
diligit, ipsum patrem imitatur. Vos autem
estis filii boni christi cari quando estis
propter ymaginem creacionis que consistit in uni-
tate substancie et trinitate personarum scilicet me-
morie intelligencie et voluntatis. Cari
vos estis propter imaginem recreacionis que con-
sistit in virtute gracie et trinitate virtu-
tum scilicet fidei spei et caritatis. Karissimi vos
propter imaginem glorificacionis ad quam
finaliter obtinendam facti estis que consistit
in virtute gracie glorie et trinitate actuum
beatificorum scilicet visionis dilectionis et ami-
cionis. Estote ergo imitatores
dei sicut filii karissimi quia dicit qui facit pro-
est filius diaboli per imitacionem et qui non
est iustus quando non est unus quia ipse cu-
ius opera facit illius filius est, quando
ergo vos estis filii dei debetis imitatores
eius esse in operibus et ut imitatores
patrem in moribus perfectis vos estis fi-
lios. Nota secundum Hay quod imitari est sicut
imitacio autem est quedam ymaginacio
in gracia qua discipulus conatur imi-
tari magistrum aliquo artem. Nota quo videlicet
ad quod possimus imitari deum omnipo-
tentem. Unde ipse est sapiens prudens
misericors iustus et verus sicut
estis iusti et veraces sumus et misericordes di-
ligentes amicos in deo et inimicos
propter deum sicut karissimus filius imitatur
bonum patrem in omni gubernacione morum
et bonitate moribus atque honestate
ita et vos imitemini patrem vestrum

deum omnipotentem sum quod ipse uel adiutorium
bone voluntatis et operationis prestitit
propter dico non quia nam sed per operationem
et ambulate in invicem quasi imitatores estote
in dilectione sed unum dei et proximi consistit
non tamen in dicto sed opere inferatis quia
gratia dei amor dei nunquam est ociosus
Vel sic ambulate in dilectione id est in operibus
exhibendo unde Johannis iii non diligamus
verbo neque lingua sic ambulate ut vestram
dilectionem christo respondeatis sicut ipse christus
dilexit vos sed sine corde id
non solum affectu sed etiam effectu Johannis xv
hoc est preceptum meum ut diligatis in-
vicem et quod effectu dilexit patet quia tradidit
glosa non abscondit semetipsum non aliud
pro nobis quibus adhuc inimicis et hoc
oblationem quantum ad antecedencia passionis
sicut fuerunt sputa colaphi et alape
et hostiam deo scilicet in ipsa passione et
quantum ad ipsam passionem et mortem non
illa hostia non fuit figurata sicut sacrificia
legis sed vera et realis fuit et est
deo scilicet grata et ab eo accepta in odorem
suavitatis et per hoc obtinens fructum
scilicet humani generis liberationem et peccatorum re-
conciliationem et apostolus alludit verbis
legis in qua sepe dicitur quod dicebant deo
offerre in odorem suavitatis sacrificia / Sed d-
ad exposita sequitur quod deus pater libenter
accepit mortem christi ergo non peccaverunt
qui eum crucifixerunt. Judei quod mors
christi placuit deo patri quia voluntate
sua passus fuit tamen actio crucifigentium
deo displicuit quia quod iustum fuit iniustis
fine fecerunt et in tradendo christum alia
intentionem habuit quam deus pater habuit quia
deus pater tradidit christum ex benivolencia
Judei autem ex furia ~~in fidia~~ invidia
sed hanc tam magna et mirabilis fuit
dilectio qua unicus dei filius semetipsum

pro nobis tradidit morti dicente domino
christus creator pro creatura / sic ergo ille
animam suam pro nobis posuit / ita et nos
si necessitas fuerit pro eius nomine animas
nostras ponere debemus et etiam pro fratribus
nostris propter amorem nominis sui / quod vero
apostolus dicit qui tradidit se in odorem
suavitatis in sacrificio quod ei obtulit
non crassitudo de archa non debemus
putare / quod omnipotens deus qui spiritus est
in fumo et odore carnium delectetur
Sed per odorem suavitatis intelligendum est
bonum intentionem bone voluntatis
et affectum mentis quibus deus de-
lectatur sicut etiam in hoc loco apostolus
intentionem mentis et affectum precipue
dilectionis qua filius dei nos dilexit
odorem suavitatis appellat quia non deus de-
lectatus est in hircis deus pater et que
multa aromata in conspectu eius offer-
buerunt / ipse dominus fuit oblatio et ho-
stia / ipse sacrificium / sacerdos et sacrifica-
tor quia semetipsum obtulit deo patri
in altari crucis pro nobis / Deinde monet
imitari deum in declinatione mali
primo culpas maiores prohibendo / secundo
minores etiam dissuadendo vel aut
turpitudo / tertio culpis minoribus
penam determinando ibi hoc autem scitote
primo dicit fornicatio quasi dicat
ita debetis imitari deum in operatione
boni quod non solum in hoc sed etiam in fuga
mali et ideo fornicatio id est simplex
luxuria que fit cum solutis et omnis
immundicia idest quecumque luxuria quo-
cumque modo fiat sive sit sexus nam sic
adulterium stuprum et incestus omne
sunt nam coitus sicut sodomia mol-
licies et coitus cum iumentis vel et
universaliter quicumque usus illicitus
illorum membrorum aut avaricia

idest immoderata cupiditas habendi nec
nominetur in vobis quasi diceret ita vivatis
ut nec suspicio habeatur de vobis
pro qua condempnari notabiles sitis potius
contra habeatis de bono nomine sicut decet
sanctos qui debent esse mundi et sine car-
nali et terreno amore. Unde sanctus idem
est quod mundus vel sincerus quasi
sine cera sive carie. Et non solum ista
maiora sed nec etiam supple turpitudo
nominetur in vobis. Unde quedam glosa dicit
quod turpitudo consistit in osculis et am-
plexibus mulierum. Aut stultiloquium quod
consistit in verbis blandis et sollicitatio-
nibus ad alliciendum mulieres. Unde Proverbiorum
xxxii° stultus fatua loquitur. Aut
scurrilitas que risum solet movere et
consistit in verbis iocosis ad risum pro-
vocantibus que ad rem i(d est) ad realem
utilitatem non pertinet licet aliquando va-
leat ad recreationem. Unde non competit
nec quevit sanctos esse multiloquos sed magis
lugere. Unde liber Ecclesiastici dicit stultiloquium nullius
utilitatis est quod nichil habet sapientie.
Scurrilitas quam a sapiente in quadam
urbanitate confertur. Sciendum quod stul-
tiloquium ducit in stulticiam sicut scilicet blan-
ditie mulierum et caret omni fructu
et utilitate quia colloquium mulierum
quasi ignis comburit. Sed magis
supple nominetur in vobis gratiarum actio
prima ad Thessalonicenses v° in omnibus gratias
agite. Ex predictis patet quod turpitudo
in forma stultiloquium in materia
scurrilitas in fine peccat. Ali[illegible]
[illegible] fornicatio et omnis immunditia.
Unde fornicatio dicitur a fornicibus hoc est
a locis fornicalibus que fornicibus et
arcubus sunt constructa in quibus
erant meretrices cum quibus committe-
bat spurcitias. Unde fornicari est
cum libera coire. Immunditia est omnis

continentia
incontinentia ad libidinem pertinens cum qua me-
fiat in munditia et impudicitia atque luxu-
ria sive appellari. Avaritia dicitur sit
intelligi in hoc loco. Prima sit accipi
amor pecuniarum potest etiam pro adulterio
accipi quod alibi ab apostolo negotium appel-
latur ubi viris et uxoribus dicit nolite
fraudare invicem neque circumveniat aliquis
fratrem suum in aliquo negotio i(d est) adulterio.
Unde apostolus precipit quod ista que diximus non
solum sint in nobis sed nec nominentur
quia sicut nominabuntur sed non nominata
facta sunt sepius nisi per detestationem familia-
riter aures ad ea inclinabuntur quia cor-
rumpunt bonos mores colloquia prava.
Sicut decet sanctos et quid deceat sanctos.
Unde sanctos decet honestate morum similare
virtutes appetere vitia cavere. Aut turpi-
tudo. Unde turpitudo est cum motus carnis
[illegible] et animus in nimium inflammatur
ad libidinem sed plerumque apud timorem
dei et penarum refrenatur. Aut stulti-
loquium. Stultiloquium est ociosus sermo
et nullius utilitatis cum relictis sermonibus
et utilibus rebus de vanis et
inutilibus tractatur. Aut scurrilitas
que ad rem non pertinet sed magis gratiarum actio.
Unde scurrilitas est iocularitas qua risus
moveri solet. Differt autem stultiloquium et
scurrilitas quia stultiloquium nullius est
utilitatis nec habet sapientie. Et habet
scurrilitas non plerumque ab ore sapientis
procedit et constat quadam urbanitate
ut illud Virgilii: Qui Bavium non
odit amet tua carmina Mevi atque
idem iungat vulpes et mulgeat hircos
ceteraque talia que nil mali esse habent nisi
quod sunt ociosa sunt et ad rem perfecta ve-
ro non pertinet. Sed magis gratiarum actio
supple nominetur in vobis. Ideo proferuntur
scurrilitates ut placeant sit gratiosus
apud auditores. Et ideo apostolus precipit

ea tamen que de omnibus operibus vestris verbi
dicit sunt honesti vanum. sunt etiam aliter in
telligi hec littera Et magis gratiarum actio quasi
diceret illa que diximus non sint in vobis
ymmo nec nominentur sed sit in vobis gratiarum
actio ut gratias deo referatis in omnibus
que agitis et que habetis aut ita gratiosi
sitis et accepti deo et hominibus Sequitur hoc
autem scitote hic apostolus detrahit penas
maioribus culpis. et primo tangit pene
future certitudinem dicens hoc enim quasi
diceret nec illa debilitet in vobis notam hoc
enim scitote idest scire debetis intellectu
mentis intelligentes scripturarum apparere
vel scripturas divinas in quibus omnes re
vitas quantum ad credenda et quantum ad
agenda continentur quod omnis fornicator
idest luxuriosus in muliere soluta aut immundus
idest quocumque alio modo luxuriosus. aut avarus
arus idest usurpans res alienas
aut nimis diligens proprias quod est
avarorum esse. est ydolorum servitus sic
enim ydolatra cultum deo debitum im
pendit ydolo. sic et avarus auro
vel argento. omnis in quo talis non
habet hereditatem in regno xpi et dei idest
in regno celorum quod est regnum dei patris
et filii sui in quo homo interior reficitur
visione et dilectione divinitatis. et hoc
opponitur visione ac dilectione humanitatis xpi
talis inquam homo non habebit hereditatem
in regno xpi. quia nimis vult habere
de hereditate in regno mundi. Nota quod quia
avari accipiunt hereditatem mundi. ideo non
habent hereditatem in regno dei. Sicut esau qui
hereditatem accepit quam eis non perdit
Et nota quod avarus dicitur ydolatra quia cultum
deo debitum ydolo impendit quod patet in quantum
que impendit ei. primo divinam amicitiam
nam magis diligit tenebras quam lucem. ideo
est xpo dicitur nichil iniquius quam amare
pecuniam Secundo divinam obedientiam nam avari
ciis erunt quia nimio qua pecunie est xpo

pecunie obediunt omnia. Tercio divinam
confidenciam confidunt enim in virtute
sua et in multitudine diviciarum suarum. Contra
quod dicitur Job xxxi Si putavi aurum
robur meum et obrizo dixi fi
ducia mea es. Quarto divinam reveren
enciam Mathei vi Non potestis deo
servire et mamone. Item hugo avari
cia dicitur servitus simulacrorum quia
sicut ille servit dyabolo qui culturam
et religionem omnipotentis dei quam illi
soli debet et singulariter nomen
quo plus deus vocatur quantum in
se est demonibus offert et im
pendit. ita ille servit dyabolo qui dona
omnipotentis dei quia et que omnibus
hominibus communiter data sunt in proprios
usus male usurpat. Vide
sicut avaricia comparatur ydolatrie ut
nil scelestius illis dicitur quia radix
omnium malorum est avaricia. Et nota nota
quod apostolus loquens de fabulosis dicitur
pitudine et scurrilitate non sicut consistit
quia talia facientes non sunt possessuri regnum
xpi et dei sic confortatos iudi
cia et avaricia quo sicut ondit ia ec
peccata alia non maiora eo quod a regno
xpi separent regnum autem xpi et dei
patris dicit quia sicut una est substantia patris
et filii et spiritus sancti. ita una est potestas
una civitas unum regnum. Sequitur Nemo
vos seducat. hic apostolus monuit
ut deum timerent hic monet ut
non seducerentur et primo ne malefa
ciamus dicens Nemo vos seducat idest
decipiat avertat ducat in huiusmodi vi
idest affectu vacuis verbis vel frivolis pro
mittens impunitatem a deo vel
vel hec predicens vos seducat
in huiusmodi viis Nam omnes vanos con
sequitur via vana affectu vacua et ad
supplicium trahencia. Nota secundum hugonem
quod in vana via dicitur quia nullius utilitatis
sunt ut qui dicit aput istos et

et nullam penam sustinebit nisi convictus
ipsa torqueri non attendentes quod dicit ysaias
vermis eorum non morietur et ignis eorum
non extinguetur Unde ibi erit pena
corporalis et intrinseca / corporalis ab
igne et vermibus / intrinseca a conscientia
ipsa a qua etiam continue torquebuntur
animi / etiam vana locuntur qui dicunt
qui crediderit et baptizatus
fuerit etc. et hec ipsa inania verba
a seductoribus recepta et que superius
sunt per nos prohibita Venit ira dei
id est effectus divine iusticie que
est vindicta pro pena eterna et non
tantum temporalis / in filios diffidencie i.
in peccatores aliquos filios dyaboli de quorum
salute diffidimus et qui de salute ipsa
diffidebant Nolite ergo effici participes
eorum scilicet eis communicando et
opera eorum imitando Nolite ergo opera
opera eorum imitari quia si feceritis [?] in
opere eorum eritis et in pena Vel
sic per hanc Nemo vos seducat in-
anibus verbis Unde i. anima va[?]
sunt et seductoria quibus dicitur qui cre-
diderit et baptizatus fuerit salvus erit
licet opera mala agat quod dico menda-
cissimum est propter hec enim i. propter for-
nicationem et immundiciam et avariciam venit
ira dei in filios diffidencie id est dya-
boli / vel in illos qui perierunt in di-
luvio et sodomitas in sodomis et aliis
civitatibus / illi qui in diluvio perierunt
ideo perierunt quia plures uxores
acceperunt et carnes comederunt
et lemori [?] pena perierunt [?]
sodomite qui igne accensi sunt
quia non solum plures acceperunt
uxores / sed contra naturam eorum fornicabantur
dyabolus autem diffidencia appellatur
quia homines diffidere et in desperacionem
cadere facit / et ideo non debetis eorum
esse participes Quia eratis aliquando [?]
cum quisque [?] tenebre i. tenebrosi
per ignoranciam et malam vitam / sine luce
fidei in intellectu / sine calore caritatis
in affectu / sine calore exempli boni
in effectu Prov. iiij° quia via impiorum
tenebrosa. Unde peccatores sunt ille tene-
bre per figuram quas divisit deus a luce
a luce et quas appellavit noctem
Gen. 1° Secundum hanc eratis aliquando tenebre
i. eratis peccatores et ignorantes donec
antequam ad fidem veneratis / et fidem dyaboli
principis tenebrarum tenuistis nunc autem
estis iustificati per fidem per baptismum
et filij dei ad apostolum [?] qui dixit ego
sum lux mundi et io. nunc estis
lux in domino quasi dicit Secundum vir-
tutis fuit mirandum [?] quia filij prin-
cipis tenebrarum eratis nunc autem estis
lux i. dispositione [?] bene operantes per scripturam
Math. v° Vos estis lux mundi / lux dico non
in vobis sed in domino Unde tenebre estis in
vobis Ioh. 1° tenebre inferunt [?] et vos lumi-
na lucet / et quod est lux in domino io. ut filij
lucis ambulate sed de bona in melius [?]
do offendiculum non est certi quia qui am-
bulat in tenebris nescit quo vadit Ioh.
xij° et Prov. iiij° iustorum semita quasi
lux splendens Vel sic per hanc ut filij
lucis ambulate id est ut filij dei vivite
et conversemini sancte et inmaculate am-
bulantes de virtute in virtutem quanta distan-
cia est inter lucem fidei et cognitionis
dei / bonorum operum et inter tenebras
infidelitatis et ignoranciam atque peccata

Notandum quod homines seducuntur in ambus
vel multipliciter primo via falsitatis sicut
prophete seducunt populos putres Ieremie xxiii°
tunc ne sic prophete cum seducunt Mathei
xxiiii° multi venient in nomine meo etc.
Secundo adulatoris sicut Syren narrantes
Ysaie xxxviii° seduxerunt te in pa-
lificiis tui tertio vis hereticis sicut fantasma
simplices Mathei xxiiii° surgent pseudo-
prophete etc. Quarto vis minatoris sicut
tyrannus regime Apocalipsis xx° exibit
Sathanas et seducet gentes. Concluden-
do hoc capitulum apostolus allegat bone
conversacionis fructum dicens Fructus
enim lucis quasi diceret et vos debe-
tis ambulare ut filii lucis fructus
enim lucis id est sapiencie et discrecionis
vel virtutis vite sancte et fructus
eius est in omni bonitate quo ad
se ipsum et iusticia quo ad proximum
et veritate quo ad deum. Vel sic in
omni bonitate cordium et iusticia operum
et veritate verborum. Ubi notandum quod
boni dicuntur filii lucis tam in presenti propter
operaciones gracie quam in futuro propter operaciones
glorie. In futuro quidem ad modum lucis
specialiter clari puritatem undique
se diffundente agiles per separacionem
carnis pondera deponentes subti-
les per prudenciam profunda penetrantes
impassibiles per fortitudinem omnia
pro deo fortiter tollerantes. De quibus
magister Hugo super sapiencie viii° ubi dicit
sobrietatem et iusticiam docet prudenciam
et virtutem. Sed in futuro erunt secundum
iiii°r dotes corporis primo clari per
dotem claritatis secundo agiles per do-
tem agilitatis tertio subtiles per dotem
subtilitatis quarto impassibiles per dotem
impassibilitatis de quibus magister etc. Corpus
humanum corpus malo etc. vel aliter
sic ambulate ut filii lucis lucentes
id est radios bonorum operum emittentes
fructus lucis qui scilicet vivit in omni bo-
nitate ut sit bonum de thesauro cor-
dis sui proferentes bonum de radice
bone voluntatis producentes fructum boni
operis ita ut bonitas in vobis sit et
iusticia in proximis ita quod iniusticia fieri
alicui ut sitis iusti corporibus iusticie
servientes ambulate in veritate ut
verba loquimini in fide sincera et cum
fida confessione predicantes quibus tamquam
filii lucis a luce bone operis ad
veram lucem que deus est transeatis.
Sed hec fructus enim lucis est scilicet
quod operacio bone conversacionis et fidei
in omni bonitate et iusticia et sanctitate
et veritate est fructus lucis per hoc
igitur probatur quid sit beneplacitum
deo et nolite talia facientes nolite
communicare operibus infructuosis tenebrarum
magis autem redarguite. Que enim in
occulto fiunt ab ipsis turpe est et
dicere unde ut qui vita sit et lu-
men gentibus dei omnia bona opera
perficiatur iuste vivit vera loquitur
ad proximum attendentes quod apostolus
subdit probantes quid sit benepla-
citum deo sicut trapezeta et mone-
tarius probat metalla pondere puri-
tate et tinnitu sic et debemus nostra
opera probare pondere considerantes quanta
et quam magna sint puritate vite
pura et simplici animo et bona inten-
cione fiat tinnitu vite bona fama
de se reddat omnia simplex opus que
arguuntur id est quod reprehendunt ab o-
mnibus et sancti hominis a lumine

idest ab illis qui filii lucis sunt manifestantur
omnia supple non esse bona ymmo mala
quod dum enim mala opera non reprehenduntur
a bonis videntur esse bona ymmo mala
sed cum boni ceperint ea reprehendere videntur
non esse bona / omne enim quod manifestatur
lumen est idest omne malum opus quod
manifestatur per confessionem seu privatam manifeste
apparet quod dicit quod est qui dicit hoc dicitur lucas
secundum quod neque in veteri testamento neque in
canonibus iste versiculus invenitur et nisi
tamen in isto loco nisi ea exempli sunt
alibi a doctoribus positus sed tu apostolus
dictavit hanc epistolam subiter spiritus
sancti per eum locutus est hoc sicut
et multa alia ideo ait apostolus
idest quia omne quod manifestatur per
confessionem iam incipit esse lumen.
supple propterea ideo surge qui dormis
et exsurge a mortuis et illuminabit
te christus / dormiens dicitur et mortuus
est qui in peccatis iacet / quia anima
que peccaverit ipsa morietur. Surge in quam
a viciis ad virtutes qui nos dormis
in peccatis exsurge a mor
tuis ad vitam de peccato ad bona opera
Et illuminabit te christus idest prebe
bit tibi lumen fidei et cognitionis
sue et lumen bone operationis qui
lumis vita eterna inebriatur ipso
eadem prestante qui est in secula
seculorum benedictus. / Patet con
cordia inter epistolam et ewangelium
quod scribitur luce xj° erat ihesus
eiciens demonium et Nam apostolus in epistola
docet nos quod simus imitatores christi
cui mulier ancilla marthe in
fine ewangelii dixit / Beatus venter
qui te portavit Ewangelium autem
ostendit nobis quod debemus christum imitari
in quibus primo in compulsione demoniorum
ut faciamus quod tacuis est ut probis
a nobis et ab aliis expellantur
demones / sed dicitur Erat ihesus eiciens

demonium / Unde demones sunt principaliter illi
seductores qui nobis illa mala sugge
runt que per apostolum in epistola nobis prohi
bentur. Secundo in tollerancione temptatorum
et persecutorum adinstar christi qui iudeos
ipsum temptantes dicentes in belzebub eum eice
re demonia patientissime tollerabat. Tercio con
futacione malignorum adinstar christi qui
iudeos ipsum blasphemantes rationibus con
futavit Quarto in reprehensorum et rep
rehensione superborum adinstar christi
qui iudeos de se ipsis presumentes acute
reprehendit dicens quod in eos venisset
in immundus spiritus et fuisset superbiam non
nissima eorum peiora prioribus esse di
cebat Quinto in correctione laudatorum
adinstar christi qui illam mulierem ipsum
laudantem corripuit dicens Sed
mulier laudanti correxit dicens Sed
ymmo beati qui audiunt verbum dei et
custodiunt illud quia beatitudinem non recipiet nisi
illi qui ambulat sicut filii lucis
Secundum epistola in letare

Fratres scriptum est quoniam
Abraham duos filios habuit
unum de ancilla et unum de
libera qui autem de ancilla fuit
carnem natus est sed qui de libera per
promissionem que sunt per allegoriam dicta
hec enim sunt duo testamenta unum
quidem in monte Syna in servitutem
generans que est agar Syna enim mons
est in arabia qui coniunctus est ei
que nunc est iherusalem et servit cum
filiis suis illa autem que sursum
est iherusalem libera que est mater nostra scriptum
est enim letare sterilis que non paris
erumpe et clama que non parturis quia
multi filii deserte magis quam eius
que habet virum nos autem fratres
secundum ysaac promissionis

Dominica iiij. xlme

filii sumus / sed sicut tunc is qui secundum carnem
natus fuit persequebatur eum qui secundum spiritum
ita et nunc / sed quid dicit scriptura eice ancil
lam et filium eius non enim heres erit filius
ancille cum filio libere / itaque fratres non sumus
ancille filii sed libere qua libertate Christus nos
liberavit. Ad galatas iiii°. Superadicti sunt scripta
et sabbato ondit ubi sunt non circa maiori
dampnum per passionem Christi cuius legis ... et
hec scripta moysi et daniel ...
et alia que sunt ... quia ... tenetur
ad observanciam decalogi que ita tenent
ad sufficientiam ~~decalogi~~ cum legalium sicut
apparet ... multi crediderunt qui duce
runt cum aliquo simul legalia debere observari
servari et is in hac durica ... mat
teria scripsit propter quem ... apostolus.
paulum admonens sepius illam pullulare
opinionem a cordibus fidelium / audiens con
ditionem legis fuisse ipsam perversissima / quod sufficere
ad timorem et servitutem aqua ... ut
dicit prius epistola ... nos per libertatem
cum Christo instituit liberavit / et ... dicitur
pro quia nam prius ante post secundum Christo
... / et liberi litteralem / secundo allegoricum et
misticum secundum spiritualem ubi que sunt per
allegoriam dicta secundo dicit scriptum est
.q.d. hoc is quia ... legis
non ad eam ... eum quia quia
scriptum est gen. xvi° et xxi° quia
abraham duos filios habuit scilicet ysmahe
lem et ysaac / sed cum plures habuit quare
duos ergo hoc est insufficienter dicit / ad
scriptum patet gen. xxv° / dicendum quod ...
est quod plures erant / sed illi duo fuerunt prin
cipales quos scriptura sacra commemorat propter
... electorum et reproborum
qui per illos ... apostolus distin
xit dicens unum scilicet ysmahelem de ancilla
scilicet de agar gen. xvi° que erat ancilla
... Sare et unum de libera ... id est
de Sara scilicet ysaac cum Sara erat libera

quia uxor abraham et filia fratris sui
Sed hic est dubium quare abraham habuit
duas uxores cum non sit secundum legem
ut et institutio ... Dicendum quod deus
... causa dispensavit cum anti
quis patribus ante legem et post legem quod
... multiplicationem prolis adulterium di
... erat cum tunc pauci
fideles. Sed quia qui de ancilla secundum carnem natus
est id est ysmahel secundum carnem natus est
id est secundum legem carnalis propagationis sine
ulla promissione de ipso facta et absque ullo
miraculo sicut patet gen. xvi° propter quod cum a
gar iuvencula valde ... de abraham
... de libera per ... id est ysaac
per repromissionem dei factam id est divina promissione
et divino miraculo quia de centenario et
nonagenaria ut patet gen. xxi° et xviii°
... et ... iterata fuit promissio
vel sicut hay tunc apostolus ... causa
... ad memoriam partus abrahe
... maioris ... quod
filii abrahe erant ... distinct
tio in carnalibus. Sed filius non liberavit
... liberi erunt. Videtur illi nos filii
abrahe sumus et nomini sumus ...
apostolus ergo volens galathas sollicitos
reddere ne seducerentur a iudeis qui
docebant circumcisionem observare et sacri
ficia legalia offerre dicentes non posse
salvari per passionem Christi et per baptismum
nisi circumciderentur et legalia sacrificia
offerrent / ondit apostolus quod abraham
non per observationem legis meruit iusti
ficari et amicus dei appellari sed propter
fidei sinceritatem et operationem / ideo dicit / probatissima
sed qui de ancilla secundum carnem natus
est id est secundum usum humane consuetu
dinis ... dicitur ... consuetudo humane

natum est ut senex mortuus in matrice
contra filios generat / est senex et vetula
corporali natura ut describat per ea per vos in
nouis ac vetustis vivere fuit dicit illos
est posse filios propagare sed vassissime in re pu-
blicat / et sic habet modo quod senex mortuus
in matrice dicit apostolus ysmahelem natum
esse / sed ysaac de libera scilicet de Sarra esse re-
promissionem per dei natus est quod scilicet ad abra-
ham non sic humano concubitu / sed dubitatur
quare apostolus ysaac tantum per repromissionem ce-
ssam de ysmahele quia in genesi dicitur quod cum
Agar esset in deserto Synai quod apparuit ei an-
gelus domini inquiens Agar ancilla Sarray
unde venis et quo vadis / quae respondit a fa-
cie Sarray domine mee ego fugio cui
angelus revertere inquit et humiliare sub
manu illius / Et rursus multiplicans multi-
plicabo semen tuum / ecce pariet filium et
vocabis nomen eius ysmahel et erit
homo ferus manus eius contra omnes
et manus omnium contra eum Genesis xvi / quod cum re-
promissio ista facta est tunc iam ysmahel
erat conceptus promissio vero de ysaac facta
est ante conceptum ut patet ex verbis angeli
post ingressum Genesis xviii / ideo apparet ysaac non
sic natum humano concubitu sed natus
per repromissionem ex langueno patre et ve-
tula matre et que magis est sterili deo
operante natus est / que sunt per allegoriam dicta
posito sensu litterali subditur sensum spiritualem et
aptat secundum comparationem allegoricam du-
orum filiorum duabus sectis vel testamentis
dicens / dixi quod abraham habuit duos fi-
lios / que omnia dicta sunt per allegoriam i.
per sensum alium quam sensus verba sonare videantur
Unde allegoria est cum ex uno aliud
intelligitur / Ubi notandum quod quadruplex
Nō est sensus sacre scripture / Primus hystoricus
qui factum narrat sicut est / unde hoc
ysidorus in libro ethymologiarum dicit
hystoria est narratio rei geste per quam

pericula facta dimostrantur / Tropologicus sensus
est cum per hoc que facta sunt alia facienda
monstrantur / Allegoricus cum per illud quod factum
est aliud futurum intelligitur / Sed anagogicus sensus
dicitur ... quod de superius et eternis tractatur
Ubi gratia / hystoriace Ierusalem est civitas ter-
rena / tropologice est anima sancta / allegorice
militans ecclesia / anagogice celestia patria / De
hiis cum esset libera et ancilla sunt duo testa-
menta vetus et novum / Abraham cum ~~qui~~ qua
interpretatur pater multarum gencium / deus sit
qui de duabus legibus sive testamentis
quasi genuit / de duabus uxoribus duos populos
populos scilicet iudaicum et gentilem quasi duos
filios generavit et hoc est quod dicit hec
enim sunt duo testamenta i. duo testamenta
significata est ipsa legis datione que dupli-
citer data est / primo exodi xxiiii deutronomii
xxviii / Et primo parti in illius libro per
summa recapitulando sicut in deutronomio
conscripta secunda lex ... et nomine
legis nove sunt unum quidem a monte
Synai / hic aptat allegoriam comparationis
que ad duorum filiorum et duorum testamentorum
et duorum populorum ... originem
et primo ostendit quod ... ancilla et fi-
lium eius / secundo quid per liberam et filium
eius ibi / Illa autem que sursum est / Primo dicit
unum quidem q. d. ita per hoc significantur
duo quidem testamenta unum quidem scilicet
vetus datum in monte Synai / exodi xix
et xx deutronomii xxxiii / Quod de Synai
venit et descendit ortus est ... in servitute
generans scilicet populum iudaicum ~~timore~~ tradens
pene servitutem et promissiones temporalium
per occasionem eundem faciens suum peccati
eos
peccati / Vel sic quia prebebat occasionem
nalit sub peccati servitute et generavit
monte Synai datum est / Synai enim
interpretatur mandatum hunc ...
quod de mandato cum aliis gentes

superbie non deceant. Vel secundum glosam cui ma-
datum et quod est timore pene legi ser-
uire debeat quod est opus seruile et simi-
le que .i. cuius testamenti vetus figura
Agar .i. hoc significatur per Agar. Unde hic fit
relatio ad signum non ad signatum. Unde Agar
ancilla erat in seruitute pariens ideo filii
eius fuerunt alieni de hereditate Abra-
he. Unde secundum Lyra vetus testamentum de-
signatur per ancillam quia non generabat heredes
deo et filios regni sed suos qui timore pene
et cupiditate temporalium deo seruiebat
et ideo Agar interpretatur aduena quia
illi qui ad vetus testamentum pertinet
et pertinebat solo timore seruierunt
et ideo ab hereditate eternali alienati
sunt. Secundum Hugonem illa littera que sunt per alle-
goriam dicta exponitur sic quia Agar ancilla
que genuit filium in seruitute significat le-
gem que genuit et genuit populum iudaicum
in seruitutis iugo quia cogebat eum seruire
legi cerimoniarum suarum legalia sacrificia
offerre et innumerabilia custodire que
in primo non poterant sufferre et non solum
corporaliter seruiebant sed et maledictioni
subiecti erant qui non continuerunt in lege
dicta: Maledictus omnis qui non per-
manserit in hiis omnibus et itaque
secundum populus iudaicus seruus erat. Sara
autem libera que filium liberum genuit et
significat nouum testamentum que genuit populum
christianum liberum in baptismate non solum
ab originalibus et actualibus peccatis sed
et ab omni seruitio legis qui hereditate
Christi .i. vitam Christi hereditauit. Habuit
autem Abraham alios filios de Cethura
quam Hebrei dicunt esse Agar sed illi
non erant digni admitti ad primam
dignitatem. Sunt in ista etiam multi
sunt qui dum sunt in baptismate et qui

videntur esse filii Abrahe sed quia non
habent opera sed semper errores et scismata
et variis viciis se applicant ideo non me-
rentur frui hereditate patris celestis
cum electis et de hiis dicit Iohannes: Ex nobis
exierunt sed non erant ex nobis. Hec sunt
duo testamenta. Unde testamentum dicitur a testa-
toribus quia vetus testamentum habet testa-
tores angelos Moysen aliosque prophetas.
Sed nouum testamentum habet verum dominum
dominum Ihesum Christum et apostolos quod misterium
primum diuulgata. Secundum. Syna mons
est. Hic apostolus per aliud figuram
fundatur secundum allegoriam dicens Syna
mons .i. vetus testamentum datum in monte
Syna est in Arabia ss mon .i. in
humilitate et afflictione quia humiliabat
et affligebat Hebreos sub carnalibus
obseruanciis. Unde Arabia interpretatur humi-
litas vel afflictio. Qui iunctus .i. testamentum
in monte datum coniunctus est .i. per omnia
similis ei que nunc est Ierusalem .i. synagoge vel
iudaico populo que nunc est .i. que vel
que pura seruit et diligit quia sicut ve-
tus testamentum penas minatur et tempora-
lia promittebat ita synagoga iudeorum
seu populus iudaicus timore pene et
amore temporalium seruiebat et seruit cum
filiis suis tota synagoga inter se
singuli aut filii vel cum filiis suis
.i. populis qui timore seruiunt legi dei.
Secundum glosam. Nam secundum quod ad litteram mons
Syna quedam coniunctus est et erat
Ierusalem quoniam erat vicinus terre
promissionis sed apostolus magis intendit
hic secundum allegoriam qui dicit est. Et ideo
vetus testamentum comparat populo iudaico
dicens: qui mons Syna coniunctus est Ierusalem
non dico loci propinquitate sed quadam

ſtatu propoſito iheruſalem que nunc eſt i. iudaica
plebs que nunc eſt carnalis et terrena diligit
et temporalibus ſervit Vel ſecundum aliam allegoriam
que preceptis preceptis moralibus legis veteris
non eſt ſervanda tamen que conſuetudine ſervat
tamen que argumento celeſti alicat tamen que [illegible]
[illegible] [illegible] ſimiliat et temporalia ſervit
faciat tamen et que carnalibus obſervanciis officia
ſit et ſervat Sina enim mons eſt
in arabia id eſt provincia qui coniunctus eſt
ei que nunc eſt iheruſalem i. continuus eſt terre
promiſſionis in qua eſt iheruſalem et ſervit ipſam
iheruſalem cum filiis ſuis i. ſacerdotes et doctores
tales que in iheruſalem magis ſervabit cum
[illegible] ſuis deo [illegible] [illegible] legali
inſtitutos Vnde arabia provincia eſt
multas gentes et regiones continens
ſcilicet amonitas moabitas philiſteos et
ydumeos et alias quam plures in qua provin
cia eſt mons ſina tante longitudinis ac mag
nitudinis ut continuus ſit terre promiſſionis Servit
enim ſicut ſunt montes qui tangit ytaliam
et dividit ab aliis regionibus Omnia ergo hec
que apoſtolus ſcribit [illegible] ut adhuc
perveniret que non eſt demonſtrare ſina que eſt
vicinus terre iudeorum et oſtendit iudeos non
ſolum per legem quam acceperunt ſervos eſſe
ſed et convicinitate locorum quia mons ille
adherebat in quo legem ſervitutis acceperunt
Que illa autem que ſurſum eſt iheruſalem oſtendit que ſignificatur
per liberam et filios eius Vbi notandum que terre in
[illegible] ſunt iheruſalem hyſtorialiter proxi
tate terrena [illegible] [illegible] ſynagoga ſed
in iſta parte ſunt iheruſalem allegorice ſimi
litate eccleſia [illegible] [illegible] in libertas [illegible]
et affectus ſinceri [illegible] que per liberam ſig
nificabatur eccleſia que gratia legem novam [illegible]
filios eius ſpiritus [illegible] Vel agar ut dicitur
eſt ſynagoga et iheruſalem terrena ſervit
ſub lege. Illa autem iheruſalem i. eccleſia de
gentibus congregata que ſurſum eſt per affec
tionem que ſervit gloriam cum duobus gaudiis ipſe

gloſa

celeſtium libera eſt quia non conſtrictive ſed gaudio
ſervit non propter temporalia ſed propter celeſtia que eſt mater
noſtra i. omnium credentium et ſinguli fideles ut
dicit gloſa Nos et apoſtoli exemplo ſervit deo
ſpiritualitate Vel Sara interpretatur carbo carbonis
autem eſt calor et ſplendor ergo recte per Saram
ſignificatur eccleſia propter fervorem caritatis et ſplendorem
ſpiritus Vel eccleſia eſt mater electorum qui per
lavacrum gratie generantur liberi a peccato et heredes
regni facti Vel ſecundum Haymonem Illa autem que
ſurſum eſt iheruſalem Vel iheruſalem interpretatur viſio
pacis et eſt ſtatum eccleſia dum in [illegible] videt
et conſtat angelis et hominibus et partim iam
regnat cum chriſto partim autem adhuc peregrinatur
in terris ſed de illa que iam cum chriſto regnat in angelis
et hominibus [illegible] partim in corpore partim in anima
non eſt dubium que ſurſum ſit in celeſti beati
tudine ſed de iſta que adhuc peregrinatur in terris
querendum eſt quomodo ſit et dicatur eſſe ſurſum Vbi
ſciendum que licet corpore in terris [illegible] [illegible] mente
tamen habitat [illegible] dicens cum apoſtolo noſtra converſatio
in celis eſt et ſic celeſtia opera agit et illa
per que ad celeſte regnum ſit attingere que eſt
libera mater noſtra dicitur Vel apoſtoli et ſancti doctores
atque predicatores qui nos preceſſerunt ipſi ge
nuerunt nos in fide chriſti ſua doctrina et
ſuis ſcriptis atque exemplis de qua generatione
dicit apoſtolus corinthiis per euangelium vos genui
Vel Scriptum eſt enim Hic probat li
bertatem et fecunditatem eccleſie per auctoritatem
in qua quaſi hortatur eccleſiam ad iocun
ditatem dicens Scriptum eſt quaſi
diceret Vere eccleſia libera eſt et mater
quia ſcriptum eſt ysa. liiij. letare ſterilis
agimata letare in corde ſterilis eccleſia gen
tium ſterilis quia ante adventum chriſti fuit
ſterilis quia non pepererunt neque conventum pa
radiſi [illegible] et ideo dicit que non paris
ſcilicet actu quia tunc nullum filium deo genera
bat erumpe i. letitiam mentis exo oſtende
et clama i. gaudium tuum aliis predica

que non peperit i. ad gignendum filios xpo non
conaris quia multi filii magis i. plures sunt
filii tui olim deserte scilicet gentilitatis
non diloces pluris fecunditate. Unde
gentilitas deserta erat a viro quoniam
quia non erat vir in domo sua. proverbiorum
quam eius a. synagoge que habet virum i. le
gem. Unde lex appellatur vir quia sicut
vir et uxor domus sic per legem rege
batur synagoga et gubernabantur et nutri
bantur filii synagoge. primo regum ii° do
nec sterilis peperit plurimos et que multos
habebat filios quia iam sunt plures
filii ecclesie gentium quam unquam fuerunt
synagoge. Ex quo patet quod ecclesia habet
veram libertatem per gratiam novi testamenti
et ideo novum testamentum est accep
no(ta) tandum veteri iam relicto. Nota illa
littera. Que sursum est Ierusalem potest
exponi de ecclesia triumphante que com
mendatur a tribus / a positione / conditione
et perfectione / A positione sublimitatis
quia sursum. a conditione libertatis quia
libera. a perfectione caritatis quia mater
nostra. Quia scilicet illa civitas in
qua positio sublimitas / conditio liber
tas / perfectio est caritas / qui ergo vult
sublimari / liberari / diligi / tendat ad
illam civitatem / tendere debet quilibet
sursum ad illam patriam propter septem que
sunt ibi specialiter et eminenter. Primum
est fertilitas sine egestate cuius signum
est quia inde fluit omne bonum Jac(obi)
primo Omne datum optimum et omne do
num perfectum etc. Unde superiora influunt
in inferiora et non econverso. Secundum
est sanitas sine infirmitate cuius
signum erat quia mulier in fine in
clinata erat nec poterat sursum re
spicere luce xiii°. Unde superiora loca

saniora et salubriora sunt. Tertium est li
bertas sine servitute cuius signum est quia christus
qui desursum venit super omnes est Joh(annis)
iii°. Unde superiores homines liberi sunt et in
flore sunt. Quartum est pacatas sine dis
plicentia cuius signum est quia pax
pax christi manet ibi. ad coll(ossenses) iii° Si
consurrexistis cum christo que sursum sunt
querite. Unde societas superiorum solet appeti.
Quintum est serenitas sine repugnancia
cuius signum est quia nichil mali ibi
attingit. ps(almus) advocavit celum i. per
fectos desursum et terram i. malos deor
sum ut separet populum suum i. ad discernendum bonos
a malis. Unde loca et munitiones opido
superiores tanto tuciores. Sextum est
claritas sine obscuritate cuius est visio
quam vidit ezechiel capitulo viii° lumbi
eius sursum quasi aspectus splendoris.
Unde loca superiora clariora sunt. Sep
timum est eternitas sine defectu. deut(eronomii)
xxxiii° habitaculum eius sursum et inter
brachia sempiterna commorabitur. Unde su
periora magis subdita sunt eternitati et
non durabiliora ad istud sursum beatitu
dinis pervenitur per deorsum humilitatis. iiii
regum xix° mittet radicem deorsum
et faciet fructum sursum. Aliter potest hec
exponi in alia littera letare sterilis et dicitur hoc
de ecclesia gentium que diu et longo tempore mansit
sterilis a bono opere et deo filios non
generavit quia a destructione turris babel
que nunc babylon appellatur usque ad
adventum christi ubi cum divisum est
labium unius terre et cognitio dei ipso
la domo hebre mansit. dicitur ergo letare
i. gaude et exulta o ecclesia de gentibus
que antea sterilis eras et deo filios non
pariebas erumpe in gaudium et exclama
a primitia iocunditate que non

pietas quia plures filii accepti sunt erunt quam
synagoge que quondam habuit deum omnipotentem
virum protectorem suum / Vel. secundum glosam et
putatur sic legitur deum virum cum illum amisisse
habeat postquam despicit non habemus ergo aliud
exponere / Vel secundum beatum Augustinum et alios di
camus referentes ista ad etatem que iam regnat
cum Christo vetus que iam sterilis appellatur non
a bono opere et laude creatoris sui sed car
nali propagatione / postquam peccatum enim venit mo
rs quae nichil aliud est nisi dissolucio
elementorum et post mortem venit successio
filiorum a parentibus vita necesse est ut procreentur
filii carnales qui patribus mortuis vel
morituris succedant in hereditate sed in illa
beatitudine moritur ubi nemo moritur non
est necesse ut fiat successio filiorum per propa
gacionem carnis et ideo dicitur sterilis et spiriti
ca generando et dicitur letare sed o etiam
sterilis a carnali propagatione et non parturis
sed filios cum dolore et tristicia et nimia
anxietate quia plures filii deserte sed quon
dam gentilitatis videntur tibi quam synago
ga que olim habuit deum omnipotentem virum
vel que non glosatur sic legitur nunc omnibus
patet plures congregentur iusti ad gloriam semp
iternam quam condicione [illegible] contra prius
plus etiam / sed filios fideles ex gentilitate
quam ex synagoga / Nunc enim per omnes civitates
et regiones vicos et villulas gentes
clamat sic credere in Christum / iudeorum autem
nullus aut rarus invenitur qui sit in
synagoga legem custodiat / Vel aliter sic expo
natur Letare per quod nondum quia ante adventum
Christi gentilitas erat sterilitas quod deo fi
lios non pepererat quia non habuit virum id est
legem que ipsam regeret et fecundaret
Sed synagoga habuit virum id est legem ideo
ante Christi adventum gentilitas non parit
esset fecunda quia fecunda sed adveni
ente tempore gratie gentilitas habuit virum
scilicet Christum et eius [illegible] / per quem fuit
de ancilla libera et sterili fecunda et postquam

letabunda et ideo apostolus applicat ad tempus gra
tie dicens scriptum est enim letare sicut prius / Vel
sic Letare quia es libera et non sine prole
tas quia tibi habentes plura fecunditate
opera tempore gratie tibi quam virtus venit
multa erunt filii deserte id est tibi que fuisti
deserta et non legitimo viro copulata magis
quam eius que habet virum id est synagoga que
tunc habuit habebat virum legem per quam re
gebatur et hoc figuratum est in Anna et
Phenenna / Anna enim fuit sterilis postea
fecunda Phenenna vero primo fuit fecun
da et postea parere desiit / Sed nos autem
secundum apostolos ostendit ad quod pertinet cultores
fidei Christi vel ad quod dicitur filios a
brahe [illegible] apostolus [illegible] dicens nos autem
etc. / Ita dicit quod sunt duo filii abra
he scilicet Ysaac et Ysmahel autem fratres
sed nos o fratres secundum Ysaac promissionis fi
lii sumus non per naturam sicut Ysmahel
per gratiam et fidem spiritu geniti sicut Ysaac
de qua utitur dicit Johannes iii ubi quod
vocatus fuit [illegible] fratres cum
respiciat [illegible] filiacionem promissio
virum Ysaac signum et hec omnia per
fidem Christi habent secundum hanc nondum quod
sic promissio facta est abrahe super hoc
quod nasciturus esset ei filius dicente deo
ad eum in semine tuo benedicentur omnes
gentes / et sic est ex promissione natus
Ita et nos filii sumus promissionis Sed
Sed quoniam hic tangit statum duorum filiorum
quos ad conversionem dicens Sed quomodo sic tunc
tempore abrahe hic qui secundum carnem
id est propagacionem carnalem natus fuerat scilicet
Ysmahel persequebatur eum id est Ysaac
qui secundum spiritum id est secundum promissionem spiritus sancti
vel angeli factam / abrahe et Sare
senis et sterili contra naturam / Ita et nunc

simplex illi qui vivunt secundum carnem sicut iudei
sunt et heretici et omnes hereticos mali persecu-
tos qui vivunt secundum spiritum id est sanos bonos et
omnes enim qui pie volunt vivere in christo
persecucionem paciuntur / et non solum genitus ad
similitudinem ysaac qui interpretatur risus
et per hoc significat illi qui in leticia ser-
viunt deo / non coactus per sufficiencia aut necessitatem per-
secucionem paciuntur ab illo qui secundum car-
nem id est a dilectoribus mundi et ab ama-
toribus seculi illi paciuntur qui sunt dilec-
tores regni celorum despicientes contra animam
christi Sed quod dicit in quo hismahel perse-
quebatur ysaac quia nichil legitur de hoc
nisi quod ludebat cum eo et hoc displicuit
sare Unde sicut dicunt hebrei quod iste ludus
fuit quod ysmahel cogebat ysaac adorare
ymagines luteas vel forsan cogebat
eum ad aliquid aliud turpe agendum vel
sustinendum Ieronimus dicit de ludo ysma-
hel et ysaac iudei varia dixerunt
quidam dicunt quod volebat eum provocare quedam
genera ludi ad pilam talos pticam in manu
ubi optebat eum debilitari ut indignus
fieret honore primogeniti et hereditatem di-
visi prima / quidam dicunt quod volebat ei
suadere cum blasphemias turpitudinibus misceri
per quo notabilis et despectus haberetur apud
patrem et matrem et ita indignus fieret
honore primogeniti / sed quicquid illud fuit placet
apostolo illum ludum non fuisse simpliciter quia
mater indignata precepit matrem cum fi-
lio a domo et a consortio filii liberi eicere
Nam bene apostolus in lege valde instruc-
tus a gamaliele magistro suo omnem scientiam
legis et prophetarum intellexit / et similiter
intellexit illum ludum non fuisse simpli-
cem quem appellavit persecucionem vole-
bat enim eum leve et servile facere et ita
dignitate privare Notandum quod gentes
vocantur sarraceni qui tamen dicunt se
vocari agarenos quia de ipsa agar

egypcia ad literam descendunt sed iudei
ad literam sunt sarraceni et de sara descendunt
sed loquendo per figuram tunc soli christiani qui sunt filii
libere sunt sarraceni et omnes alii agareni
Sed quid dicit scriptura id est deus non spirituum
appetitoribus sed non est curandum quod eum dicit
scriptura genesis xxi ubi sara dixisse
abrahe eice ancillam et cetera et ipse abra-
ham a deo monitus acquievit ei et
eiecit utrosque scilicet agar et ysmahel sic
iudei et synagoga et heretici eiecti sunt
de ecclesia quantum ad proprietatem et veram
libertatem Unde dicit eice ancillam id est sy-
nagogam et filium eius id est populum iudeorum
et non solum sunt eiecti de ecclesia quantum ad
proprietatem et veram libertatem sed eciam quantum
ad hereditatem / Moraliter eice ancillam
id est malam voluntatem id est affectum car- et filium eius
nalem et opus peccati Unde mali christiani
heretici qui intelliguntur per ancillam cum
dixerunt nimis / et unusquisque filius non est
heres regni quia non credunt se esse
christos esse filios per graciam et veram
primam et hereditatem Non enim erit heres
filius ancille id est iudeus filius syna-
goge cum filio libere id est cum christiano fi-
lio ecclesie sicut nec mali cum bonis Iudicum
xi heres in domo patris mei esse non
poteris quia de adultera muliere natus es Unde
in mobilibus et bonis temporalibus permixti
sunt mali cum bonis ymmo mali aliquando
plus habent de temporalibus quam boni sed in here-
ditate soli boni participant / Unde abra-
ham filiis concubinarum largitus est munera
sed ysaac reservavit hereditatem sed dicis
quomodo abraham potuit eicere agar cum
esset uxor / cum inter virum et uxorem
debeat esse et sit individua vite
consuetudo Respondeo quod hoc factum fuit
dei instinctu et condigna dispensacione
et revelacione Ieronimus dicit eice ancillam

spiritualiter sic intelligitur quod deus iudei filii ancille legi voluit esse subiecti circumcisioni et aliis sacrificiis legalibus non credentes se per passionem Christi posse salvari et quod deus voluit nos per Christum qui sumus filii libere tunc ab hereditate esse sed repellendi. Non enim erit heres filius ancille, id est filius peccati et male concupiscencie que potest intelligi per ancillam, filius carnalis legis qui lege carnaliter desiderat vivere non erit heres hereditatis vite celestis cum filiis libere qui liberi efficiuntur in baptismo non solum ab originali peccato sed eciam ab omni legis servitute. Sequitur Itaque fratres. Hic concludendo epistolam ex adopcione predicta infert dicens Itaque fratres non sumus ancille filii, id est synagoge ut fuimus legi et peccato, sed libere, id est ecclesie militantis et triumphantis cum tribulacione oportet nos esse filios libere. Ad Ebreos xii quod si extra disciplinam estis ergo adulteri et non filii estis. Sumus inquam filii libere et hoc ea libertate qua nos Christus liberavit scilicet a servitute legis peccati et dyaboli et apertius peccati. Joh. viii Si filius vos liberavit vere liberi eritis. Unde Christus liberavit nos per graciam suam capitulo sequenti ergo condicio est libertatis quod filii libere est pura libertas quia non filii ancille est vera libertas est quam Christus nos liberavit. Spiritualiter Sara ancillam, id est carnalem voluptatem et filium, id est opus peccati. Unde peccatum iustificat [?] … maculam ideo dicit ancilla separat [?] … offensam … multiplicat … de filio … filium … Aliter spiritualiter Itaque fratres non sumus ancille filii sed libere, id est non sumus filii legis que suos observatores servos facit sed filii nove gracie et filii ecclesie per baptismum et per dona spiritus sancti que accepimus in baptismo et in imposicione manuum episcoporum et percepcione corporis

et sanguinis domini nostri Ihesu Christi cum participamus, et in libertate liberi sumus. Quia Christus nos liberavit per passionem suam et per baptismi graciam. Omnis enim qui fide Abrahe est et imitator existit operum Abrahe utique filius est Abrahe non per naturam sed per imitacionem sicut alibi dicit apostolus Si ergo vos Christi ergo vos semen Abrahe estis. Unde qui fide et hiis bonis operibus non se ornat non reputabitur inter filios Abrahe nec accipiet hereditatem celestem cum ipsis. Unde apparet laborandum est omnibus nobis ut fidem qua … bonorum operum studeamus decorare et ita veri imitatores illius effici ut libertate vivamus que est vita eterna consequamur quod nobis concedat Ihesus Christus dominus.

Pa [?] In passione domini

Xpistus assistens

Xpistus assistens pontifex futurorum bonorum per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum id est non huius creacionis neque per sanguinem hircorum aut vitulorum sed per proprium sanguinem introivit in sancta eterna redempcione inventa. Si enim sanguis hircorum et taurorum et cinis vitule aspersus inquinatos sanctificat ad emundacionem carnis quanto magis sanguis Christi qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum deo emundabit conscienciam nostram ab operibus mortuis ad serviendum deo viventi. Et ideo novi testamenti mediator est ut morte intercedente in redempcionem earum prevaricacionum que erant sub priori testamento repromissionem accipiant qui vocati sunt hereditatis eterne in Christo Ihesu domino nostro. Ad Ebreos ix. Ista epistola que nunc legitur in hac dominica in qua agitur de sanguine Christi, de passione et morte eius et passione, quia hec dominica appellatur de passione Christi, quia ab hac die usque in diem pasche …

dominicam passionem / dicta post Lazari resuscitationem
quod fuit in regione Iherosolimis fuit in illa septimana
in qua ipsa ecclesia recolit et in memoria
recolenti quod tanto passionis dominice fuit
proxima dies apostolus in qua sub lege debe-
bat agnus paschalis immolandus
quartadecima die ad vesperam / cogitaverunt
Iudei ut dicitur Iohannis xii hic vero
agnum Christum [illegible] quod ista dominica
et in mediante [illegible] notarunt secunda dominica
passionis / tamen quia heri in [illegible] vesperis
dictus est ympnus vexilla regis prodeunt
Ista autem vexilla secundum quosdam cetera carmina
fuerunt cruenta [illegible] sanguine
agni rubricata / Et in hodierna die
illa epistola legitur in qua apostolus intimam
efficaciam et devotam de Christi passione
loquitur / audiens efficaciam sacrificii quod Christus
pro nobis obtulit / duplicem eius effectum
describens / quorum primus est gracie humani re-
demptio / secundus est novi testamenti confirmatio
primus dicitur [illegible] olim gracie [illegible]
[illegible] te domine [illegible] oculos [illegible]
ac per hoc sed [illegible] cum gutta cruorum
corporis [illegible] descendit / assistens pontifex
[illegible] ad [illegible] pro nobis pontifex
sed ad offerendum pro nobis hostiam / pontifex
dico futurorum bonorum id est largitor gracie et
glorie pontifex qui intravit semel in
tabernaculum id est celum et sumitur figuratus
prefigurato / Vel sic per tabernaculum id est per car-
nem suam quam pro nobis obtulit quam deus
[illegible] in hominibus [illegible]
[illegible] sua [illegible]
[illegible] mundus obtulit ut eos mundos
faceret / tabernaculum dico per amplius
[illegible] multo amplius quam tabernaculum [illegible]
quod plures capit [illegible] divini-
tatis Iohannis xiv In domo patris mei
mansiones multe sunt / et perfectius scilicet
[illegible] ad excellenciam sanctitatis quia
ibi est eterna beatitudo in veteri autem
tabernaculo [illegible] ad horam

gloria dum aliquamdiu inhabitaret / taber-
naculum dico non manufactum id est non
humano opere factum sed divino quod opere
[illegible] subdit scilicet illud quod
fuit a Iudeis quod factum fuit opere hu-
mano Exodi xxxvi / Istud autem
opere divino istud igitur tabernaculum
glorie est appetibilius super omnia ta-
bernacula mundi [illegible] preciosius ad ha-
bendum [illegible] durabilius ad [illegible]
[illegible] ad possidendum
[illegible] dicis ad apostolus quomodo Christus pon-
tifex futurorum bonorum intravit taber-
naculum celi / Quod apostolus intimat [illegible]
sed non per sanguinem hircorum aut vitulorum
[illegible] effusum sic fiebat in veteri testamento
quando pontifex intravit in sancta sanctorum
cum sanguine hirci aut vituli offerebat
[illegible] Levitici xvi / Iste autem
sic non intravit sed per proprium sanguinem
[illegible] effuso intravit in sancta [illegible]
celestia [illegible] Marci
[illegible] pro nobis eterna
redemptione [illegible] antiquis patribus
non poterat [illegible] cum [illegible]
[illegible] pro nobis [illegible] / Vel
sic per proprium sanguinem [illegible]
[illegible] quia Christus [illegible]
[illegible] non moritur [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] celeste tabernaculum sic
[illegible] non est [illegible] factum
ad [illegible] pontificem
qui penetravit celos per sanguinem
dico [illegible] quia non est [illegible]
[illegible] sacrificium et
[illegible] eterna redemptione in veteri
[illegible] sacrificiis et hostiis
[illegible] potest
Vel sic per [illegible] per tabernaculum
intelligitur caro Christi qua pro nobis

64

obtulit ut sacerdos et iam dyabolu
appropinquaverunt vos in / est igitur ordo
talis quod xpc pontifex factus futurorum
bonorum semel introivit in sancta non per
sanguinem yrcorum aut vitulorum assistens
pri ad interpellandum pro nobis sed per proprium sang-
uinem eterna nobis redemptione inventa per
tabernaculum amplius et perfectius non manu
factum ut hic eius ad hebreos ix. per eterne sua
q pla bona confert et que est sine
uili fine concepta et forta. Nono
quod xpc dicitur pontifex quia vi ac pii pon
tificis forma audit nos et exhibuit
in ethere primo compaciendo nostre infir
mitati secundo impendendo veniam peccatori
tertio offerendo immaculatam hostiam deo pri
quarto docendo viam eternam pro quibus de
primo dicitur ad hebreos iiii°. non habemus pon
tificem qui non possit compati infirmi
tatibus nostris temptatum per omnia pro similitudine
absque peccato et ad hebreos ii° dicitur debuit
per omnia fratribus assimilari ut misericors
fieret. De secundo dicitur ad hebreos v°. xpc
non semetipsum clarificavit ut pontifex
fieret et pro peccatis offerret cum clamore
valido et lacrimis offerens exauditus
est pro sua reverentia. De tertio dicitur ad hebreos
vii° talis enim decebat ut nobis esset
pontifex et sequitur pro peccatis pro delictis
suis hostias offerre. De quarto hebreos ad
hebreos iiii° habentes pontificem magnum
qui penetravit celos ihesum filium dei
teneamus confessionem eius gloria et laude
Et nonum quod xpc dicitur pontifex quia licet
multi offerunt pontificis tamen hic hostias
immolare ad hebreos viii° omnis pontifex
ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur
offerre ad hebreos v° qui coram deo sanctus
sue preces supplicationes et ad eum qui
possit eum salvum facere tercio peccata gratia
mora remittere. Secundi ad apocalypsim xviii°
pontifex in templo que pertinet
ad deum possidebit et luce v° ut piaret

quia filius hominis potestatem habet dimittere
si peccata. Quarto peccatores absolvere
ad hebreos vi°. Non enim habemus pontificem
qui non possit compati et Johannis x°. Vol
unt eum et sinite abire. Quinto templa
instauravit et dedicavit iiii°
regum xii°. vocavit rex Ioas Ioiadam
pontificem et sacerdotes dicens eis quare
sarta tecta templi non instaurastis
Sexto clericos ordinavit ad hebreos viii°
talem habemus pontificem qui consedit in dextra
magnitudinis sedis minister tabernaculi veri et
ad ephesios iiii°. quosdam quidem dedit apostolos
et cetera. Septimo basilica consecravit ut hic
xpc assistens pontifex. Octavo eius
reconciliavit ad hebreos ii°. debuit omnibus
fratribus per omnia assimilari et sequitur ut re-
propitiaret populi delicta ad romanos v°. Cum
enim inimici essemus reconciliati sumus deo
per mortem filii sui / ps. et ipsa confidere
i° Johannis iii°. Vos unctionem accepistis
a sancto. Alie figure sunt hec. Corpus xpi
assistens pontifex iudeos quem sanguis
in anno cum sanguine intrabat in sancta
sanctorum oraturus pro populo significabat xpm
sicut in multis locis apostolus ad hebreos v°. de-
claravit qui cum sanguine passionis sue
celos reserato ingressus est penetra
ta pro celestis ubi nunc assistit
vultui dei patris orans pro nobis. Appel-
latur pontifex futurorum bonorum duo
bus modis vel futura bona quod ipse
nobis ministravit sunt ut celestia
ipsius passio resurrectio et ascensio pectoris
remissio et gratia iustificationis quod ideo fu
tura bona dicuntur quod in ipsius fuit ser-
vata vel ideo quod in diversis oraculis
predicta sunt / aliorum dicit intellectum quod
futura bona accipere possumus gau
dia celestis patrie que nobis xpc
ministrata sunt / Nunc pontifex appellatur

eo quod pontifex id est via iustitie et via qua ad
celestem patriam acceditur exhibuit. Secundum
ponitur ibi: alia translacio habet: Christus ad-
veniens pontifex futurorum bonorum. Nisi cum
advenisset nunquam hec futura bona admi-
nistrasset neque cum assisteret vultui dei
patris pro nobis. Et ideo apostolus non dixit
simpliciter assistens sed per tabernaculum unus etiam
operatio graduum dicens amplius et perfectius
tabernaculum aut quod assistit deo patri
in humanitate unius. Sequitur: non hic sicut ne-
quam deo patri assistere possit taberna-
culum quod divini corporis amplius est tab-
naculo Moysi et tabernaculo Salomonis quia
illa manibus carnalium hominum sunt facta
hoc vero intra uterum virginis sine semine
viri tactuque virtute opere effigiatum est
spiritu. In hoc amplius et maius est illo ta-
bernaculo quia divinitas que tota non potest
comprehendi in tabernaculo manu facto in
illo corpore plenissime requievit. Perfectius
sive sanctius est hoc illo tabernaculo quia
in veteri illorum sunt ministratores sancti-
ficati et perfectius facti possit istud vero
tabernaculum adest accedentes a peccatis
mundare et perfectos facere. Sed quod dixit
non manufactum ipse exponit dicens id est
non huius creationis quia nos sumus quia
non fuit vili semine conceptum. Iste est
lapis quem vidit Daniel abscisum de monte
sine manibus hoc est de populo Iudeorum na-
tum sine semine et coitu virili sponte
natum. Neque per sanguinem hircorum aut
vitulorum sed per proprium sanguinem introi-
vit semel in sancta eterna redemptione in-
venta. Non in sanguine legalium anima-
lium quia perfecta iustificatio non potest dari
sed in sanguine passionis sue intravit
in patriam celestem in quo sanguine omnes
sunt redempti perfecteque iustificati non
temporali sed eterna redemptione ut dicit per
Zachariam prophetam visitavit nos et
fecit redemptionem plebis sue. Redempta

aut ad captivos proprios. Et captivi eramus
captivitatis a dyabolo in primo suo parente.
Si enim sanguis hircorum aut taurorum
et cinis vitule aspersus inquinatos sanctificat
ad emundationem carnis quanto magis sanguis
Christi qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit
immaculatum deo emundabit conscientiam nostram
ab operibus mortuis ad serviendum deo viventi.
Si enim sanguis hircorum vitulorum potuit sal-
mundare carnem et sic tunc temporis videbatur
sanguis a mundus aspersus sanctus illo sanguine
multo magis sanguis Christi potest mundare
animam et plenissime iustificare. Sed ne
quis putaret plenam iustificationem et emundationem
provenire aspersione illius sanguinis legalis
apostolus subintulit carnis mundationem secundum
legem per illud dicit i.e. sanctificatur quoad
carnem et emundatur per legis preceptum sed
non anima non expiatur. Addidit quanto magis
dicens quod per hoc demonstravit illum sanguinem
non esse immaculatum dicens de Christo
qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum
deo. Per spiritum qui replevit illum
hominem in utero virginali custodivit eum et
absque peccato ab hoc mundo transiret. Ideo quia
immaculatum sacrificium in odorem suavitatis
deo patri. Emundabit conscientiam nostram id est men-
tem nostram et vitam nostram ab operibus
mortuis. Vera opera mortua et ea
que in peccato fiunt sunt peccata que animam oc-
cidunt. Sicut enim anima vivit virtutibus
que appellantur opera vite ita moritur viciis
et peccatis et simul trahitur ad mor-
tem eterne dampnationis et per dicionem
bene dicitur ab operibus mortuis. Verum sicut quicumque
in lege tangebat mortuum polluebatur
et tunc aspersione sanguinis purificata munda-
batur. Quicumque qui imitatus fuit opera
anime mortue inquinatur et tunc per fidem
dominice passionis emundatur. Qui enim
tangit picem inquinabitur ab ea
hoc est. Sed per primam et secundam [gratiam] baptismi
aliquis fuit ablutus ab operibus mortuis.

si eadem iterum adierit contaminabitur. Vel aliter. Si enim sanguis apostolus probat a minori quod Christus potuit nos redimere dicens Si enim sanguis hircorum aut taurorum simpliciter solum effusus et super immundos aspersus et cinis vitule aspersus commixtus aque que sanctificabat immundos et totum mundum, unde dicebatur aqua expiationis Levitici xix°. Ubi notandum quod accipiebatur una vitula rufa in qua erat nulla macula et que non portavit iugum et totaliter comburebatur cum pelle et fimo et postea pulvis eius miscebatur cum aqua et sic fiebat aqua expiationis qua sacerdos populum aspergebat / et tunc populus sanctificabatur ab irregularitatibus legalibus ut possent ingredi tabernaculum et hec aqua significabat aquam baptismalem in qua est cinis vitule rufe combuste idest virtus passionis Christi. Aqua baptismi habet suam virtutem iuxta illud apostoli quicumque baptizati sumus in Christo Ihesu et in morte ipsius baptizati sumus. Et ideo huius vitule cinis aspersus significabat solam futuram passionem Christi / inquinatos sanctificat a immundos demonstrat ipsum ad penam peti legalis et etiam a corporali macula lepre similiter mundos ostendendo Levitici xiiii ipse dicit valens ad emundationem carnis idest pene carnalis secundum legem. Unde omnis anima que morticinium tetigerit immunda erat septem diebus ut non liceret ei ingredi tabernaculum sed per aspersionis aque expiationis mundabatur / et quia sanguis hircorum sic fecit et emundavit / quanto magis sanguis Christi fusus in cruce corporaliter et in sacramento existens virtualiter / qui per spiritum sanctum simpliciter dictante ut se offerret semetipsum non aliquam aliam bestiam sicut pontifices legales. Unde Christus intelligit

potuit inveniri in hominibus quod esset sufficiens oblatio pro peccatis et ideo se ipsum obtulit quasi agnum paschalem Exodi xii° et prima Petri primo quasi agnum incontaminatum et immaculatum Christus se ipsum obtulit deo voluntarie. Ysaie liii oblatus est quia ipse voluit / obtulit inquam per spiritum simpliciter dictante ut se offerret. Ysaie xxx° Cum venerit quasi flumen violentum quod spiritus domini cogit. Vel obtulit se ipsum immaculatum et hoc per spiritum scilicet quem tam habundanter recepit dedit et sanctificavit. Ysaie xi requiescit super eum spiritus domini quanto magis dico sanguis emundavit idest perfecte mundavit conscientiam vestram non tamen carnem sicut sanguis hircorum ab operibus mortuis idest a peccatis que dicuntur opera mortua quia eorum consensu tamquam mortuorum tactu immundiciam contrahit conscientia / Dicuntur autem peccata opera mortua quia ledunt vitam nature et tollunt vitam gratie et auferunt vitam glorie ad Romanos vi stipendia peccati mors. Unde de illa emundatione dicitur prima Petri ii quod Christus omnia peccata pertulit in corpore suo / et Apocalipsis primo Christus lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo / et vere sanguis Christi mundat nos ab omni peccato et in signum huius sanguis vitule aspergebatur super eos quia sanguis Christi aspersus mundat super peccata mortalia idest venialia / Hanc emundationem consequuntur illi qui digne recipiunt sacramenta ecclesie in quibus est tota virtus sanguinis domini Ihesu Christi

pro aut fine et pro fructu fiat cum
facto consequitur ondit cum subdit Ad
serviendum deo viventi cui sunt et reg-
nat Et notatur dicit viventi ad differentiam
idolorum qui sunt dii mortui quibus ser-
viebant pagani de quibus scribitur quod
vita mortuum rogat sapientie xiiii
et loquitur de ydolis Item hic ad servien-
dum deo viventi opera dicit non sunt
sine viventi et vero deo quia illa
mortua sunt et ista est enim qui mor-
tuum aliquis inmundum tangebat non
poterat intrare templum quanto magis qui
opera mortua agens non potest intrare
celum Unde notandum quod sanguis vitule si-
gnabat sanguinem christi et illa vitula
rufa et aqua expiationis signabat
sacramenta ecclesie que habent virtutes a
christi sanguine et precipue baptismus
et sicut per illam aquam immundi fie-
bant habiles ad ingressum terreni taber-
naculi ita digni susceptione sacramentorum
et precipue baptismum sunt habiles ad
ingressum celestis tabernaculi et hec omnia
tangit glosa valde diffuse 2a 7a 8a

Et ideo novi testamenti Hic apostolus tangit
secundum effectum sacrificii illius christi et hostie
christi qui est novi testamenti confirmacio et ostendit
quod morte christi fuit confirmatio novi
testamenti q.d. quia christus ita peccatum ab-
tulit ideo ideo novi testamenti confirmator me-
diator est i. mediator et medius con-
firmator inter deum et homines et homo in
mediatore spirituali quia deus et homo media-
tor actuali quia de proprietatibus utriusque par-
ticipat fuit enim mortalis cum hominibus
et impassibilis cum deo mediator ergo est hoc
ut qui vocati sunt a. electi a deo electos
eterna Et enim dicitur vocatio dei secundum predestina-
tionis de qua ad Romanos viii quos predes-
tinavit hos et vocavit et eos vocatos
puta iustificationis de qua Mathei xx

Multi vocati pauci vero electi de primo
loquitur hic ut accipiant repromissionem heredi-
tatis eterne i. hereditate eternam propter promissa
de spe qua christus dedit dilectis suis sopium
est hereditas domini filii merces fructus ven-
tris Accipiant inquam ad hoc ut morte
suple christi sine qua lex non innatat vel
ut morte supple eius novum testamen-
tum confirmetur morte, inquam, intercedente
quia fuit necessaria in redemptionem ad
remissionem earum prevaricationum i. peccatorum
que sub lege dicebantur prevaricationes
que erant sub priori testamento i. que lex
faciebat occasionaliter non causaliter
ut supple illis remissis per remissionem ac-
cipiant eterne hereditatis i. eterna heredi-
tate propter promissa Notandum quod
prevaricatio proprie est transgressio legis
divine aut diaconum legis quiddam erat
peccata et non prevaricationes proprie sed large
secundum quod dicit Augustinus peccatum est prevaricatio
legis divine data aut lege peccata dicuntur
proprie prevaricationes ad Romanos iii ubi non
est lex nec prevaricatio Adcinuduencia hominis
hec est sciendum quod christus a principio datus est
tamquam utriusque testamenti scilicet veteris et novi
mediator et non solum propria morte illi
receperunt remissionem peccatorum qui sub novo
testamento sunt vel destinati sed etiam illi qui
erant sub priori testamento receperunt remissionem
prevaricationum id est legis transgressionum Unde dicendum
lege fuerunt peccata et non prevaricationes
sed lege data omnia peccata fuerunt prevarica-
tiones et quia lex quantumcumque posita est non pro-
movit homines ad salutem eo quod sacrificia
legis non poterunt homines facere
perfectos ideo mors christi erat necessaria ad re-
missionem prevaricationum prioris testamenti ut sic
vocati i. predestinati accipiant per remissionem
eterne hereditatis Notandum autem quod testamentum

66

est scriptum publica et autentica voluntatem
testatoris aliquid innuens denuncians et
quia deus diversis temporibus secundum diversos statum hominum per
[illegible] denunciavit hominibus voluntatem
suam per scripturam duplicem publicam et au
tenticam. Ideo duplex scriptura autentica scilicet
scriptura moysi et scriptura evangelii. Ideo
dicuntur duo testamenta dei ad Galatas iiii
hec sunt duo testamenta. Prima scriptura dicitur tes
tamentum vetus quia prius conditum. Vel dicitur
hic sub figuri testamentum esse quia non eo
ferebat graciam renovatam cum culpe
vestra vetustate et quia promittebat solum
temporalia quibus homines veterascunt. Secunda
scriptura fuit novum testamentum quia posterius
conditum est. Vel dicitur novum id est novissimum quia sacra
menta eius cuius conferunt renovatam
graciam et promittunt celestia quibus ad
eptis deponitur omnis vetustas. Sed istud
testamentum fuit ab ore testatoris promul
gatum Matthei v° capitulo. Os suum ape
riens docebat eos. Et fuit ab apostolis conscrip
tum mandatum Marci ultimo. Euntes in
mundum universum. Et fuit sanguine Christi con
firmatum Luce xxii. Hic calix est
sanguinis novi testamenti ~~novi sanguinis~~ et etiam
confirmatum cum crucifigeretur. Dicitur novum testamentum
quia in ipso audimus nova et insolita
scilicet quod unda est lege et [illegible] cria
quia in eo antiqua signa commutantur
quia aliam aquam mundant lepram corporis
nunc aqua mundat lepram animae. Actuum
ii° Baptizetur unusquisque vestrum in re
missionem peccatorum. Secundum Lira ita illam
literam et in novo testamento apostolus videtur
tangere humanas leges ubi dicit quod
mortuo testatore quod testamentum fecit
iam ipsum testamentum manet omnino firmum
sed quamdiu vivit testator tamen potest mu
tare suam sententiam. Sic testamentum
vite eterne quod a Christo accepimus non ali
firmum nobis manere potuit nisi
ipse Christus morte sua illud firmasset

laverasset. Verum tamen cum Petrus quod alii non
potuissemus redimi et salvari nisi unige
nitus filius dei pro nobis moreretur et
quod ad sequendum suam promissionem et dignitatem
magis ipse factus est nobis mediator ma
xime sua. Et ut propria morte redebi
ta illa aufferet quod nobis debebatur. Sed
quia fortasse multi poterant in dubi
tacionem de promissionibus domini eo quod mortuus
est quod confirmus. Ideo apostolus quomodo eo
ad eius legum humanarum ordinem quod testamentum
fortitudinem accipit et firmatur testa
toribus morientibus et non ipsis viventibus
ita quod dum vivit testator potest muta
re voluntatem suam et alios ac alios heredes
in sua hereditate inducere. Apostolus
postulans vocans testamentum quod Christus
nobis dimisit firmum esse dicit. Ideo inquit
Christus novi testamenti mediator est
ut morte sua interveniente in redemp
tionem illarum prevaricationum que erant sub
priori testamento et non poterant tunc
et auferri ut delere sunt per eius
passionem ut ~~[illegible]~~ promissiones
eterne hereditatis accipiant illi qui voca
ti sunt. Verum multi vocati sunt pauci vero
electi. Cum de illa vocatione generali apostolus
non loquitur et de illa de qua alibi dicit
quos predestinavit hos et vocavit et quos vocavit
illos et iustificavit. Modo quia iam in principio
concepte possidemus titulum eterne hereditatis
a deo nobis datum nos cavamus quod suos per
natores dicuntur. Cum deus pater vivens sub
mittens per graciam spiritus sancti remissionem
peccatorum aggravamur sua et pacem quam est
nobis reliquit pergens ad passionem suam
pacem meam relinquo vobis. Ideo pacem tibi titu
lum hereditatis in presenti habemus quod curam
sed perfectionem nobis implebitur cum deus erit
omnia in omnibus et cum Christus tradiderit
regnum deo patri. Cum per ducti fuimus ad
gaudia regni celestis in quo electi

sunt filii sicut angeli dei in celo unde
eos deus statuit est / et hec erit festa
hodiernus electos quos christus in morte sua
confirmavit et ideo hanc hereditatem in unitate
et unito ihesu christi consequimur propter quod
ecclesia concludit per christum ihesum dominum nostrum
a quo et in quo et per quem hanc heredi
tatem consequimur ipso prestante qui est bene
dictus in secula.

Dominica palmarum

f. Hoc enim sentite in vobis quod
et in christo ihesu domino nostro qui cum in forma
dei esset non rapinam arbitratus est esse
se equalem deo sed semetipsum exinaniuit
formam servi accipiens in similitudinem hominum factus
et habitu inventus ut homo humiliavit se
metipsum factus obediens usque ad mortem
mortem autem crucis propter quod et deus illum ex
altavit et donavit illi nomen quod est super omne nomen
ut in nomine ihesu omne genu flectatur
celestium terrestrium et infernorum et omnis lingua con
fiteatur quia dominus noster ihesus christus in
gloria est dei patris ad philippenses ii^o. Dominus
et pueri simplicibus hebreorum et populi israel
qui hodie prestiterunt obviam christo ihesu
in ierusalem venienti / quem quidem processione sta
tim ecclesia hodie ad memoriam reducit
fidelium / faciens solempne processionem / qua
finita missa decantatur in qua est textus de pas
sione domini in qua legitur prius epistola / in
qua apostolus monet nos efficaciter ad christi
imitationem in qua tria facit / primo ostendit
quod christus imitandus est quod consideris domini
nitatis cum dicit hoc sentite / secundo in quo
imitandus est quia in unito humilitatis ibi
qui cum in forma dei esset / 3° quare imitandus
sit quia propter premium felicitatis ibi propter quod et
deus / dicit ergo primo quod christus est imitandus
dicens omnibus vobis ut mala caveatis
et bona faciatis et ut prospera con
temnatis et adversa patienter susti
neatis quod cum hoc accipite / cum dicit hoc
enim sentite et non aliud sentite idest

conformitatem cognoscite in vobis sicut
membris / Vnum membrum naturaliter patitur
capitis passionem quod et in christo ihesu
sicut fuit quod christus ihesus exempla^r essentie
est et vita sua in hoc disciplina fuit quod
cum in forma dei esset / apostolus ostendit quod
christus sit imitandus quia in unito humili
tatis cum dicit qui cum esset christus cum in forma dei esset idest
in natura divinitatis non ex tempore sed ab eterno / iuxta
illud iohannis i^o / in principio erat verbum et cetera / non rapinam arbitratus est et hoc secundum
glossam duobus modis legitur de christo / vno modo secundum natu
ram divinam sic non rapinam arbitratum est
idest arbitrando et dicendo se esse equa
lem deo secundum divinam naturam non arbitratus
rapinam idest non usurpavit quod suum non
erat quia vere erat equalis patri secundum di
vinitatem quam ab ipso nascendo accepit /
Quam equalitatem rapere voluerunt primus angelus
et primi parentes qui per verba angeli vo
luerunt rapere divinitatem que ullatenus
eos conveniebat et ideo felicitate a
miserunt / Alio modo exponitur secundum naturam huma
nam sic qui sit christus secundum humanitatem
non rapinam arbitratum est sed dicendo
se esse equalem deo secundum naturam humanam
vel humanitatem quia non dixit se esse
equalem deo secundum humanitatem / hoc enim
esset arbitrari rapinam sed hoc fecerunt
primus angelus et parentes primi / qui rapere
voluerunt et ideo penam raptorum incur
rerunt / Nota quod divina natura appellatur — Nota
forma multiplici ratione / primo propter sui
immutabilitatem natura plus deus est
immortalis / Secundo propter formositatem
quia pulchritudo omnium naturarum est
in ipsa / Tertio propter amicabilitatem
natura cuius bonitas communicatur omnibus
sicut omne esse est a forma / Quarto
propter sui exemplaritatem ipsa enim est
exemplar omnium / Vel aliter exponitur
sic / propter quod notandum quod .iiii.^or contingunt per quod

ſſus humanus ſumendo attenditur
vnum est voc abiti que apim omnium ē
/quia pluribus intentus minor ē ad singula
ſensus io dicit hoc Aliud ē voc mai
ſsus ē coniunctum Vn gustus uel tac-
tus certior est io dicit sentite Tertium est
voc subiti que scilicet sensibilium ē propinquus
ut qui plus accedit accedit ad ignem
plus sentit io ī eb qui scilicet estis
membra de membro Quartum voc maium
que scilicet illud ē utile uel honestum quia
hoc magis attrahit ſſum io dicit qui ī xpo ihu.
Sic ergo hoc .n. sentite corpore sunt
Nota prius nobis nova que quinque deus sensus
in eius unum quinque sensuum de xpo corpora
tendo. Vn primo sentire debemus sensu
auditus clamorem validum de quo Joh
pauls ihus clamans voce magna
emisit spiritum De hoc ipso dicitur Jeremie iiii
Ventrem meum doleo sensus cordis mei
turbati sunt ī me quoniam vocem tube .i.
ipsi audivit anima mea ... memoria
2o in qua debet esse xpi passio Secundo sensus
visus colorem lividum de quo dicitur est
psalmo i° beatus vir qui ī sapientia morabitur
et ī iusticia meditabitur et ī sensu
cogitavit circumspectionem dei sic cogita-
bat et conspiciebat quod dicitur Vidimus
eum et non erat aspectus Tertio sensus
3o olfactus odorem ~~placidum~~ placidum
quia tradidit semetipsum pro nobis ho-
stiam deo ī odorem suavitatis ad ephe
v° De hoc ipso hic dicitur v° Celesto firmus
ī via dum et ī virtute sensus tui est
dicens unquam dimittas viam odoris tui
quod sentis in xpo Quarto sensus gustus
4o amorem fuidum quod dilexit nos et
lavit nos a peccatis Apok i° et
sapie i° dicitur Sentite dominum in bo-
nitate et in simplicitate cordis
querite illum Quinto sensus tactus dolorem in-
5o nium de quo Ad Romanos i° Quos omnis
qui tuscitis(?) gravia attendite et videte

De hoc ipso dicitur Ecc xxii° Pungens
~~oculum~~ oculum deducit lacrimas et qui
pungit corpus affert sensum si aliquid pri-
mo nos laudamus sentiremus De ei
cias quo auditus credendo per fidem /visus
intuendo per meditacionem /olfactus
trahendo per devotionem /gustus condole-
do per caritatem /tactus imitando per
operacionem Dicitur qui cum in forma dei esset
super quo dicit hylarius esse ī forma dei non
est alia intelligencia quam manere in
dei natura Iohannis i° deus erat verbum
Non est arbitratus rapinam .i. non presu-
mpsit rapinam certam ut prius exponit
Vel sic hylarius exponit vera esse sic
hoc sentite ī hoc intelligite et supple
et complete in vobis quod intelligitis in
xpo esse completum quod et in xpo ihu .i.
sic xpc non accepit per rapinam sed naturam et ita
et vos non solum operatis naturam sed aliorum
qui cum ī forma dei esset ī ī equalitate
prius dicitur coequalis et coequalis ille
ī omnibus /non rapinam arbitratus est
esse se equalem deo Vn rapinam est
cum quilibet sibi rem alienam per violen-
tiam usurpat quod ille non concupivit /non
iusticia (margin)
dubius ipse rapinam non fecit quando
dixit se esse equalem patri Ego et
pater unum sumus quia vere est
filius dei equalis illi ī omnibus sed Sathanas(?)
~~magis~~ magis rapinam fecit quando dixit
Ego sum filius dei esse paclitus(?) est
dia dei cum tu esse filius dyabo-
Vn scilicet Ambrosius xpistus in forma dei
semper erat quod est ymago invisibilis
dei Vnde forma ~~et~~ ymago appellatur
ut intelligatur ipse non esse deus patris sed
hoc esse quod deus est ipsum semper communi-
cavit formam servi accipiens ī humiliavit

dei nichil differt ab eo ~~non sed~~
ideo forma est.

minoravit et quasi contraxit. Est enim exinanitio quasi res magna et incomprehensibilis in parva forma comprehenditur. Unde sicut si aliquis artifex totius mundi machinam et que in mundo sunt, scilicet homines, volucres, bestias, montes et arbores, civitates et flumina in pressura parvula et formula ad comparationem magnitudinis mundi voluit comprehendere in papiro vel in cera, hoc vocatur exinanitio. Sic et verbum dei similiter prius quod ab ... est propter impassibilitatem divinitatis sue, cum in ipsa forma hominis singulariter apparet visibilis, quasi semetipsum exinanivit et humiliatus est, ut ita dicam quoddam contraxit. Est enim super omnia, continet omnia, intra omnia et extra omnia, et intra ipsum est. Unde beatus Augustinus dans similitudinem dicit: sicut spongia posita in medio maris. Sicut enim spongia posita in medio maris vel fluminis undique habet aquam super, infra et per medias latebras penetratur, ita mundus eo parte divinitatis qui nichil est preter divinitas ita circumdat et penetrat omnia sicut mare spongiam. Exinanivit quoque semetipsum, id est potestatem suam ab opere retraxit. Formam servi accipiens, quod tenetur et ligatur. In similitudinem hominum factus. Hic similitudo pro ipsa veritate ponitur, id est verus homo factus, quia verbum caro factum est, id est deus homo factus est. Et habitu inventus ut homo, id est habendo hominem factus est verus homo. Vel sic: Semetipsum exinanivit. Ubi apostolus tangit assumptionem humane fragilitatis, dicit sic: Non rapinam arbitratus est se parem. Semetipsum, non angelum, non hominem, exinanivit, secundum quod in anima et in nichilo est, se videndo ad tempus vili vanitati, sicut ita est omnis creatura exinanita, in qua non

forma servi, id est forma servi accipiens, ubi vim non minuit deitatis, sed homines assumendo ut in ea natura serviret. Math. xxº: Filius hominis non venit ministrari sed ministrare. Hec dicta in similitudinem hominum factus, id est mortalitate et passibilitate humane nature suscipiendo. Verus factus est homo, ad similitudinem et imaginem dei in ipsa creatione. Genesis iº: Et in creatione factus est deus in similitudinem hominis. Et habitu inventus ut homo, scilicet ut dicitur Baruch iiiº: Et cum hominibus conversatus est, suscepta immutabilis deitate permanendo, scilicet habitus non mutat veri naturam, quod autem dicitur ut homo, hoc ut non est nota similitudinis sed expressionis, sicut illud Johannis iº: Quasi unigeniti a patre. Vel sic: invenitur ut homo, id est habitudo hominem quo se vestivit et quod apposuit sibi univit, humanitatem, et ut homo idest ut verus homo. Unde secundum beatum Augustinum: super eo quod forma dei non discessit sed formam servi accepit. Et ideo se ipsum exinanivit, quod invisibilis sue magnitudinis vestimentum servi accepit, ipse in similitudinem hominum factus est homo passibilis et mortalis. Unde Christus per glossam est ... et ... quando ... sed aut ... qualis ... seu ... quod se ipsum exinanivit propter naturam acceptam et se visibilem invenit. Nota secundum beatum Augustinum in glosa quod aliquid accedit vel advenit dupliciter. Quedam enim non mutantur sed mutant, sicut sapientia, quedam mutant et mutantur, sicut cibus, quedam nec mutant nec mutantur, ut anulus, quedam non mutant sed mutantur, ut vestes. Et hoc genus semper in medio cognovit in incarnatione filii dei, quia ibi facta est mutatio in natura assumpta et non assumente. Vel sic: per habitum istam quarto modo ea que accedunt nec mutant nec mutantur, sed tamen aliam speciem et formam accipiunt, sicut vestis, que habet aliam formam et speciem complicata et non induta quam induta. Et hoc modo quantum ad incarnationem, nam sicut vestis que induitur adheret corpori sed non mutatur, ... sed ...

Aug.

Nota

vestis preciosam sed aliam speciem et maiore
honorem assumat / ita verbum dei patris assi
miliando hominem non est mutatum a honore
merito sed ipse hoc assumpto a deo mutatus est in verbum
sed aliam speciem assumpsit in hoc quia
maioris honoris et dignitatis conseruit
quam aliquis homini accidit / Secundo humiliavit se
met ipsum sed procedat humilitatem ex
tollerancia passionis et hoc ideo quia
passus est libenter / quia humiliter passionem
quia sustinet obprobrium humili corde factus obedi
ens Clementer quasi usque ad mortem / Tercio
quia mortem non formidavit [dixit] quod humiliavit
semetipsum quod dicit non solum se conformavit
usque ad carnem suam sed eciam ipse se humiliavit
se voluntarie et non est humilitas ab
alia coacta / Ysaie liiij^o oblatus est quia ipse
voluit / Semetipsum [merito] sed contra alium unde et clamat
celos et despexit / factus obediens sicut deo
patri cum ad passionem mittenti de hac obe
diencia dicitur verbum est verbum augustini : diceritis
quod melior est una obediencia quam omnes
virtutes / factus est quoque obediens / usque ad tolle
ranciam obprobriorum flagellorum et cetera ad in
sultationes derisionem derisionem et usque ad dy
aboli temptacionem sed usque ad mortem non
communem sed usque ad mortem turpissimam quia
crucis quod erat pena latronum et malefacto
rum / Sapiencie ij^o morte turpissima condempnemus eum
Unde in hiis verbus mortis nichil gravius quam
in cruce mori et mors illius fuit a cru
ce dolor citius eius finiretur / Unde in hoc
ostenditur Christi paciencia in eius
mortis angustia et crucis ignominia
nia si attendas voluminis genus mortis
Secundum hoc factus est obediens deo
patri / cuius voluntas erat ut redimeret
genus humanum et non solum deo patri
sed eciam sicut dicit evangelium quod parentibus
sicut et erat subditus illis
Nazareth et erat subditus illis
Super illa littera mortem autem crucis dicit
hanc racionem quia omnibus

mortibus saevior erat mors crucis
propter longum cruciatum / Velud sic placuit
ei ut quia per lignum peccavit homo per
lignum redimeret sed cum gladio transfixo
[illegible] cum cito fuisset finita eius
passio / Secundo sciendum quod triplex est
mors quedam est turpissima et illa
est temporalis pene de qua dicitur Sapiencie ij^o
morte turpissima et cetera / Secunda est
quedam nequissima et illa est mor
talis culpe et ecclesiastici xxxviij mors
illius mors nequissima est / Tercia
est mors pessima et hec est in
fernalis vehemens de qua in psalmo
Mors peccatorum pessima / Primas duas
tolleravit ut secundam et terciam
destrueret / Congruum eciam erat ut
sicut per lignum mors intraverat ita
per lignum vitam reduceret / Sapiencie xiiij
benedictum lignum per quod fit iusticia
Septima autem fuit humilitas Christi ostendit
beatus augustinus in quodam sermone et
habetur in glossa dicens humiliavit
nam se usque ad incarnacionem
usque ad mortalitatis humane participa
cionem usque ad dyaboli temptacionem
usque ad populi irrisionem usque ad ala
pas et sputa vincula flagella et
tandem usque ad mortem non communem
sed crucis que inter omnes gravior erat
certe sufficiunt hec augustinus habemus exemplum
humilitatis et ideo dicit augustinus Erubesce
tumenscere o homo o pellis morticina
quid tenderis / o sanies fetida
quid inflaris / prelatus tuus humilis est
et tu superbus caput tuum humile
est et membrum superbum quasi dicat
non sic debet esse / Secundo propter quod et deus

Hic ostendit tercio quod christus sit mi-
randus quia habuit premium felicitatis
et habuit meritum humilitatis et obedientie quod
fuit obediens patri usque ad mortem. Secundum meritum
deus exaltavit illum supple secundum
humanam naturam in resurrectione dando ei
immortalitatem et impassibilitatem. nam
secundum divinam naturam non indiguit exal-
tacione quia secundum illam altissimus est. Item
exaltavit eum illum in ascensione hu-
manitatem suam super omnes angelos in dextra
sue glorie collocando. et ideo sic dicit glossa
et est littera augustini ut christus glorificatur
in resurrectione et ascensione humili-
atus est in sua passione. Et donavit
pater deus pater illi nomen quod est super
omne nomen. hic tangitur textus exponitur secundum litteram
augustini unus de donacione per graciam secundum
humanam naturam a tempore sic donavit illi
homini illius unionis et non ad opti-
nis nomen quod est super omne nomen
idest hoc nomen deus ut ille homo
licite dicatur deus. Secundo exponitur secundum
litteram ambrosii de christo secundum divinam naturam
et de donacione nati ab eterno sic
et donavit illi scilicet ab eterno nati dona-
cione nomen scilicet dei quod est super omne
nomen scilicet creature sensibilis intellec-
tualis et composite ex utraque vel
secundum divinam naturam et divinum suppo-
situm quod filius habet hoc toto nascendo
a patre accepit. secundum hylarium et in
Iohanne quod dedit michi pater
maius omnibus est. Tercio exponitur magister
ad propositum de donacione non quidem
reali sed secundum manifestacionem in notescen-
te nam secundum quod est verbum patris fuit
deus ab eterno et nam sed secundum quod homo
fuit deus per unionis graciam administrati
corporis sue cuius adventu in
mundo innotuit et per resurrectionem et ascensio-

et apostolorum predicatione. Unde tunc
hoc senserunt non solum homines sed
etiam demones quod christus hoc meruit
humilitate sue passionis et ideo do-
navit illi supple post passionem non
quidem secundum rem quam ante non habuit
sed solum secundum manifestationem. Unde secundum
glossam tres dicitur hic fieri cum pri-
mitus innotescit dedit quod sibi
nomen et sic non quidem minime
sed penitus ut in nomine ihesu
idest in hoc nomine quod est ihesus omne
genu flectatur idest omnis potestas
ei subiciatur. Ysa. xlv° michi cur-
vabitur omne genu. celestium idest
angelorum terrestrium a. hominum et
infernorum idest demonum et hoc
quidem iuste fit. Nam christus imple-
vit celum, reparavit mundum, et spo-
liavit infernum. et omnis lingua homi-
num tam bonorum quam malorum hebre-
orum grecorum et latinorum confiteatur
supple sponte vel invite. Unde multi
negant nunc qui tunc confitebuntur. in
vita ... tribus
et lingue sunt ei insignum huius
titulus crucis scriptus erat in triplici
lingua greca hebraica et latina.
Unde confessio christi erit qualis quia
omnis lingua erit evidens quia con-
fiteatur erit verax quia dominus ihesus
confiteatur. Dico ita omnis lingua con-
fitebitur quia dominus ihesus christus in gloria
est dei patris. idest eandem habet gloriam
cum deo patre secundum divinam naturam quod ne-
gat arrius. Vel est in gloria dei patris
idest in potioribus bonis dei patris secundum
humanam naturam iuxta illud Math. ult°
dominus quidem ihesus assumptus est in celum
et sedet a dextris dei idest possidet
bona potiora dei patris. patet

ergo ex predictis patet quod si volumus habere cum ipso
premium clavis tunc oportet nos cum ipso habere
nimiam humilitatem hic in presenti sicut patet humiliter
exaltabitur. Vel sic super nomen propter
tormentum vel propterea quia obediens
fuit patri Deus exaltavit illum per hominem
assumptum a verbo tercia die a mortuis
suscitando et quadragesima die ad celos
sublevando et super omnia constituendo
et dedit illi nomen quod est super omne nomen quod
nomen dedit illi Judeis ut filius Dei
vocaretur et esset qui erat filius hominis sicut
patet sic baptismus et tonuit patrem vox
dicens hic est filius meus dilectus et
a morte salvavit. Vel sic dedit illi nomen quod est
super omne nomen scilicet ut vocaretur Jhesus id est sal-
vator. Sicut legatur in veteri homines
et in Job homines filios Dei esse appel-
latos sed nullus illorum appellatus est salva-
tor quod filius Dei sic abusive quia nemo
illorum potuit genus humanum salvare nisi ille
solus ut in nomine Jhesu omne genu flectatur
Jhesu omne genu flectatur id est omnia genera hominum
sub ista sunt ei celestium id est angelice potes-
tates terrestrium id est homines et omnium creaturarum
et infernorum id est demones et alie que in
inferno habitant. Vel aliter omnia celestia
in terra habitant et omnia que sub terra sunt in fine
esse dicuntur eius iudicio minime et in prius ser-
viunt et omnis lingua id est omnis homo con-
fiteatur quia dominus Jhesus Christus in gloria est
Dei patris id est in equalitate potestatis et divi-
tatis nostra ad quam gloriam nos perducat Jhesus Christus.

In Cena Domini

Convenientibus vobis in unum iam
non est dominicam cenam manducare
unusquisque enim suam cenam presumit ad
manducandum et alius quidem esurit
alius autem ebrius est numquid domos
non habetis ad manducandum et bibendum
aut ecclesiam Dei contempnitis et confunditis
eos qui non habent quid dicam vobis
laudo vos in hoc non laudo ego ac-
cepi a Domino quod et tradidi vobis quoniam
Dominus Jhesus in qua nocte tradebatur acce-
pit panem et gratias agens fregit dixit
hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur
hoc facite in meam commemorationem si-
militer et calicem postquam cenavit dicens
hic calix novum testamentum est in
meo sanguine hoc facite quocienscumque
bibetis in meam commemorationem quocienscumque
enim manducabitis panem hunc et ca-
licem bibetis mortem Domini annunciabitis donec
veniat itaque quicumque manducaverit pa-
nem vel biberit calicem Domini indigne
reus erit corporis et sanguinis Domini
probet autem se ipsum homo et sic de pane
illo edat et de calice bibat qui enim
manducat et bibit indigne iudicium
sibi manducat et bibit non diiudicans
corpus Domini ideo inter vos multi infirmi
et imbecilles et dormiunt multi quod si
nos metipsos diiudicaremus non utique
iudicaremur dum iudicamur autem a Domino
corripimur ut non cum hoc mundo dampnemur.
Sic correpti. Hec solempnissima dies
et quinta feria nuncupatur cena Domini
et tamen propter Christi quam propter cene
multi est in signum sacramentum. Primo
propter agnus legalis immolatus et man-
ducatus ista feria quinta que tunc
fuit quartadecima luna primi mensis idest
aprilis ad vesperam Christus agnum pasca-
lem secundum preceptum legis in memoria libera-
tionis et exitus Israel de Egypto immo-
lavit et cum suis discipulis mandu-
cavit. Secundo propter pedum ablucione nam
agno legali manducato Christus sur-
gens a cena ut dicitur Johannis 13 octo-
decus exemplum summe humilitatis pedes
discipulorum lavit et hoc semper hodierna
die tota in ecclesia computatur. Tercio

i sacrameti eukaristie instituere et man
ducacoe nam postq xpc agnu legale
cu aliis manducauit sacrificiu ve
tus finiuit et consumauit novum instituit
ad novum testamentu pertinens in quo ipse
quod verit et realit continet et hoc
est sacramentu ipse met manducauit rea
liter et suis discipulis i corp p(ro)pria tan
ti cibi b(e)n(e)ficiu ad sue salutis manducand
dedit/ Q(ua)rto sacramenti ordinis instituere
nam ut quid(em) d(icit) t(ex)t(us) hodierno die xpc
sacramentu ordinis instituit discipulis d(ice)n(s)
hoc facite etc sacerdotes fecit ac ipsis
et successoribus eor(um) ordinandi alios
potestatem dedit Quinto app(ro)p(ri)at penitencie
reconciliacionem nam app(ro)p(ri)at hoc q(uod) hodie eccia
instituit sacramentu ecce q(uo)d d(icit) h(od)ie
gra et est institutu sanc(tu)m unde
eccia ordinauit ut illi peccatores
qui p(ri)ma die quadragesime p(ro) gra
uissimis culpis de eccia eiciunt(ur) et
qui dum penitentes solempnit(er) hodie
ad misam admittunt(ur) Sexto sacri
s(e)u sacri(fici)is olei consecracoe nam hodie
fuit institutu sacramentu sacerdotalis
ordinis in quo sacerdotes inunguntur
crismate q(uod) est unctio int(er) omes solep
nior ideo hodie crisma conficit(ur) et
ob reuerencia crismat(is) oleu katheciminor(um)
et infirmor(um) benedicit(ur) Vel alia ptec
ro q(ue) oleu fit unam et illa dies a
p(ri)ncipi(o) unie Septimo solempnissima
p(re)dicacoe ihu xpi q(ui) p(re)dicacoem po(st)m
i iohe i capite a tredecimo ca(pitul)o usq
unu clarificatus e filius hominis usq
ad quindecim capitulum/ Octau(o) qua int(er) illa
p(re)dicta sunt die d(icitu)r corracia institucio
sacramenti eukaristie est p(ri)ncipalior
Ideo hodierna die eccia legit(ur) i missa
illam eplam pauli in qua fit mencio
de huius sacramenti institucoe/ et diuidit(ur)
i duas partes nam primo aplus rep(re)hendit
modu comunicandi indebitum/ Scdo per
suadet mod(um) debitu ibi Probet aut(em)

modu in debitu aplus rep(re)hendit ex
tribus primo q(ua)ntum ad temp(us) q(ui)a no(n) eo
ordie sumebat eukaristia q(u)o debe
bat ut eo temp(or)e d(icit) gl(os)a q(uod) inter
prandia cum vel post prandia sume
bat/ q(uod) ieiuni facere debat nisi in
casu necc(ess)it(atis)/ et huius rei sancte occa
sione suppet(er)et ut gl(os)a d(icit) ex hoc q(uod)
suis discipulis manducantibus et manducato
veteri pascha corpus suum mandu
cand(um) dedit/ Scdo q(ua)nt(um) ad modum
nam diuites comedebat de cibis suis
corporalibus/ vel ex despectibus sacramentalibus
tam q(ue) i ebriebat(ur) et pauperibus nichil
comunicabat et sic ipsi paupes famelici
remanebant Tercio q(ua)nt(um) ad locu quia
fecerit hoc in loco in debito puta
i eccia cui debat reuerencia exhibere
Nam hoc pocius facere debat in domibus
suis aplus g(enera)lit(er) rep(re)hendit eos de irre
uerencia q(ua)ntum ad corpus dominicu/ de
i nuria q(ua)nt(um) ad p(ro)ximu et de crapula q(ua)nt(um)
ad se ipsos gulosos/ primo d(icit) conueniensibus
vobis in vnu(m) iam non est dominicam cenam manducare i
ad eccliam ad percipiendu corpus et
sanguinis dominici sacramentu unde
hic unum capit(ulum) p(ro) unitate loci materia
lis qui d(icitu)r eccia iam i app(ro)p(ri)at modu in
debitu vel iam i app(ro)p(ri)at petiu(m) discor
die quia int(er) vos contendit(is) vel ia
app(ro)p(ri)at petiu(m) irreuerencie/ quia inter
prandia et post/ eukaristia sumitis
vel iam i app(ro)p(ri)at petiu(m) a unie quia
diuites pauperibus nichil comunicabant
vel iam i app(ro)p(ri)at petiu(m) crapule q(ui)a
aliq(ui) i ebriebant(ur) no(n) est i non lic(et)
n(on) conuenit dominica cena i corpus
et sanguinem ihu xpi sub sp(eci)ebus pa
nis et vini manducare sp(irit)ualit(er) sacra
mentalit(er) quia no(n) est ibi mandu
cacio sp(irit)ualis sine qua sacramentalis
no(n) p(ro)dest imo obest Ubi nondum

q̄ triplex est manducatio / quedam corpal
et hāc manducat̄ species aque et vini / quedam
ē sacramentalis et hanc manducāt eaꝫ
et sanguinem dñi q̄ sub illis speciebus sub acci
dentibus continet̄ / quedam vero ē spualis q̄
devoti fideles manducāt corpus domi
ni ne sumat illud sacramentaliter et hostiā
tunc qn̄ eleuat̄ supra se ī altari et ip
devote adorat / Nota secundum hanc ꝑtellitu
illius ep̄le q̄ cena dñica est dicta q̄
ipa die salvator cū discipulis suis ce
navit complens veteris testamenti pas
cha et misteriū corporis et sanguinis sui
tradens ap̄lis Unde corinthij et
acheyni et achaici ad fidē xp̄i ve
nientes ꝑ predicationē ap̄li pauli aliquo
modo alia q̄ dñs fecit eciam edocti
erant sacramentū dñice cene singulis
annis prope ī memoria illius dñice
cene q̄ celebravit dñus quarta feria
an̄ diē pasche cuius memoriam hoc
agit feria iiij cena q̄ et ipi facie
tes omēs conveniebāt ad eccliam et
nobiles potentes et dñes divites
attulerunt panē et vinum et da
bant sacerdoti ut consecraret corpus et
dñi nr̄i ihū xp̄i ~~et sanguinem et~~
consecratis aut̄ misterijs a sacerdote
unusquisque q̄ attulerat accipiebat de
altari sumebat itaqꝫ ita cito vel
suis ac tardius ut supervenientes
non invenirent q̄ acciperent et vn̄
quilibet / et deferebat omē quod attu
lerat ad domum suam ~~et~~ vt illud su
meret cū suis / ob cuius rei tam
magne dissensionis inter illos erant
quos quinnallerat respondens ap̄li ita
q̄ vi vna benedictio et oblationes omnium essent
benedice et consecrate singuli sua cum
pietas q̄ quas debuerant esse / maxo
ima verecundia attulerant alijs q̄ non

attulerant ut sp̄s habere et ciā
qui non habebat q̄ offerret / Hoc aut
vitii faciebat postquam aliis cibis re
pleti erant ista acceptionem eukaristie
apl̄us unus vocat dñicam cenam Illi
q̄ repleti erant eodem die convenire ad ec
clesiā omēs divites potentes et nobiles
et parare sibi in cena et in festis atq
atrijs illius / epulas et convivia / et cū
plan ac in ebrietati usque ad vesperas
manducantes et bibentes ī presencia pau
perum et egenorum qui non habebant vñ
sibi pararent et eciam nichil ab illis
divitibus accipiebant / Sed postulabant ī
uno hora cū verecundia q̄ placeret ill
divitibus et potentibus benedici corpus
xp̄i a sacerdotibus vñ contigeret reple
ti aut̄ illi divites cunctis cibis et
potibus usque ad somnium ad accipiebāt
ad ultimum sacramentū corporis et sanguinis
xp̄i dicates Sic tradidit xp̄c disci
pulis suis vivis doctoribus et magistris corꝑ
et sanguinem sumi post alios cibos
receptionē et sic nos volumus illud
sumere q̄ ap̄lus audiens scripsit ūl
sumere q̄ in prima ep̄la hunc corri
piēs eos sic dicens convenientibus vobis
in unum ī ecclia iam non ē dñica ce
na manducare .i. non est vobis lici
ta manducare qua
ī dñica cena illi manducaverunt Un̄ dñicam ce
lit. nos manducasse vn̄ dñicam ce
na possimus semper intelligere appel
latam ꝯe ab ap̄lo Summo ꝑ receptionem eu
karistie de q̄ singuli sibi vendicabant
ptes proprias quas attulerant alijs non
communicantibus / aut eciam eande ac
kaustiam post alios cibos sumentes
Vel alio cena dñi appellat̄ illas separe
conviviorum et epulas quas sine cari
tate sumebant non dñicas inde
pauperibus sacramentū ig̊ corporis

xpi a quibusdam cene appellatur quia que
debet esse omnibus fidelibus et iustis Ita
vno pane unitas ecclesie designatur per
illud enim quod unum sumus de uno pane nos
omnes sumimus oportet scilicet enim a multis partibus de-
feratur ille panis et multis par-
ticulis per universum orbem consta-
tur diversis quae unita replet eccle-
illud replet et facit ut sit unum cor-
pus xpi faciunt non duo quia ipse
dixit Qui manducat carnem me-
am et bibit sanguinem meum in me
manet et ego in eo Communionem igitur cenam
domini vult dimittere percipiendo illius
corpus vel cenam accipiendo alios
cibos sicut debet ea uti quia
cena domini omnibus recumbentibus
communis fuit non solum aliis bonis
sed etiam proditori unde Sed dicet
aliquis quare salvator noster
post cenam sacramentum corporis et
sanguinis sui tradidit apostolis et unde
processit illa consuetudo universalis ecclesie
quod hoc sacramentum ieiuni debemus recipere
ad hoc dicendum hoc ita non ordinavit pre-
cise non tenetur Cum vendendum est
hoc tunc cenatis apostolis commisisse quia
ultima erat illud typicum pascha antica
consummans sicut ad veri pasce sacramenta
transiret ideo dominus ipse non constituit nos
ieiunos accipere sacramentum eukaristie
ut apostoli haberent honorem in ista cena
aliquid ordinandi quod post eius ascen-
sionem edocti a spiritu sancto ordinaverunt
in honore tanti tamque sublimis sacramenti
primo nos ieiunos debere passionem
participare communiri et primo spiritualibus
epulis intus repleamur [?] sacrari saturari [?]
vum ac deinde terrenis temporibus et
vilibus esse corporis reffici tunc gratias agere

cum penuria et sobrietate Unus-
quisque enim suam cenam ad manducandum
presumit Hoc sic duplici modo in-
telligi potest ut intelligatur per cenam
sacramentum eukaristie quod illi singuli
sibi vendicabant vel illa communio-
rum sparsa quod utraque illi ut separatim mandu-
cabant non communiter expinde pauperibus
ut superius diximus Non est cenam domini ag-
nuisse Vespertinum est quae communi
cena quasi eorum adversarium Non que-
a tenorem quae dicit Non est qui ante
diem quod quod sume potest comedit Apud
veteres enim consuetudo erat hora nona
cenare non in absconditis sed in spaciis
ne singularitas superbiam generet Et
alius quidem esurit ille scilicet
qui paupertate premente caret pane
triticeo et vino quod restat ad comestio-
nem communem vel non precio sibi comunicavi [?]
alius autem scilicet dives quilibet et potus
ebrius est et crapulatus tam quod aliis
cibis quam etiam sacramento corporis et sanguinis
domini Numquid domos non habetis o corin-
thii ad manducandum et bibendum scilicet suos
cibos aut ecclesiam dei contemnitis id est despi-
cabilem facitis et pro nichilo ducitis separa-
vantes vos a cena communi in ea et
confunditis eos id est verecundari faciatis
qui non habent scilicet alimenta ex quibus
conficitur corpus xpi et sanguis vel non
sibi preparet cenam in ecclesia sicut vos
qui divitiis abundatis Quid dicam
vobis scilicet o corinthii id est quid possum vobis
dicere primo dolore Laudo vos scilicet
in hoc quod bene agitis in quibusdam ceteris
sed in hoc non laudo scilicet vos quia ecclesiam
dei despicabilem facitis et talem ebrii
corpus domini percipitis et quod pauperes pri-
mum confunditis Vel unusquisque enim
dicit sua glosa et legitur unus quidem ceu
non consecrata una ut deum in corinthi

cibos suos ad cenam portabat/ diui
tes multum/ pauperes vero parum et nichil
ideo diuites bene prandebant et pau
peres esuriebant quia ipsi cenam diuites
pauperibus nichil erogabant/ post quam autem
prandium cenam te communicabant et inter pran
dia eukaristiam sumebant/ unde dicit apostolus
non est vobis sic conuenire quia unusquisque suam
cenam suam corporalem et non consecratam
presumit .i. ante sumit scilicet autem cenam
dominicam ad manducandum et non ad pau
peribus erogandum et post ea eukaristiam su
mit et alius quidem esurit scilicet pauper
cui nichil datur alius vero ebrius est
scilicet diues cum tamen omnes deberent esse
sobrii qui accedunt ad sacramentum Secundo
diuites offerebant magnas oblationes
altaribus que ad erant consecrata et in
corpus et sanguinem domini conuersa/ tunc ipsi
totum consumebant consumebant et deuora
bant et pauperibus nichil ministrabant et
de hoc exponitur secundo sic unusquisque ce
nam suam scilicet consecratam presumit .i. perfecte
et totaliter resumit ad manducandum
unus quidem hic esurit scilicet pauper quia
parum aut nichil obtulit quod consecraretur
Alius vero ebrius est .i. totum comedit et
bibit de oblationibus sacramentalibus/ quod in ebria
et in hoc maiorem iniuriam facit
sacramento/ Ex quo patet quod apostolus acrius
reprehendit corinthios de precio Nota
et quod corinthii ex hoc quod non debue
runt occasionem sumere de communicando inter
prandia non autem cum calumpniando unde dicit
Vnde libro augustini ad ianuarium et est hic
in glosa quod aliquis per et tunc sumunt eu
karistie in honore tanti sacri quod apostolus
firmauit docendo/ quando autem christus dedit
corpus suum discipulis ad manducandum post
cenam agni legalis Ideo super libro augustini et
ut vehementius commendaret istius misterii al
titudinem ideo hoc voluit ultimo infigere
memorie discipulorum/ et ab omnibus cautum diligentius
nunquam domos non habetis ad manducandum autem

cenam contempnitis et confunditis eos qui non habent
quod dicit ita ita facitis quia in cena facitis ea
que potius deberetis facere in domibus vestris
quia cena est locus orandi et non commessandi
locus placandi deum non offendendi/
locus sanctificandi proximum non confundendi
unde propter hoc reprehendit eos a dehonoratione quod
loci reuerentiam unde ait nunquid do
mos etc. an ecclesiam dei contempnitis .i. contemp
tibilem redditis quia et vos facitis hic
non putatis ut dicit glosa et confunditis
.i. erubescere facitis eos qui non habent
.i. pauperes quibus nichil datis quid dicam
vobis corinthiis talia facientibus laudo
vos scilicet in aliis quia ad cenam christi
tunc corporis et sanguinis christi conuenitis
sed in hoc non laudo quia corpus et sanguinem
christi indigne sumitis quia non estis
laude digni/ Nota quod sacramentum eukaristie
dicitur cena propter quatuor rationes Prima quia fuit
nocte vel circa noctem ordinatum dicitur
hic dominus autem illius in qua nocte tradebatur
Secundo quia ultimus fuit ministratum unde tibi
et panis quos christus cum discipulis suis sumpsit
sic ultimus fuit corpus suum et sanguinis
in sacramento sic est illud quod homines
sub specie visibili et potabili ultimo sumunt
sacramentaliter in tota illa vita est
istud sacramentum unde sicut quod cenam
non sumitur aliud cibus illo die sic
in tota ista vita non erit aliud sacra
mentum/ Tercio quia fuit ad plures
amicos preparatum/ quia cum ad prandium
magna nuptiale conueniunt omnes ad
mittuntur/ tunc ad cenam soli amici
recipiuntur sic est illud sacramentum fuit
solum pro amicis christi preparatum
quamuis medium ingerant se inimici
sicut iudas qui ingessit se ad illam
cenam Quarto quia fuit et est
delicatum unde in prandio nup
ciali etc.

grossa cibaria ministrant s; in cena delica-
ta cibaria apponunt, in q nichil e p(re)ciosi(us)
n(is)i delicatis corpe z sanguine ihu xpi /
Tercia ro pt sui excepte loci qz fuit i stati-
tu et missu i cenaculo grande et strato
mt xiiij° It nond; q no solu dici cena
ymo est cena dnica et hoc ppt quatuor. Pri-
pt i stitucom qz dns ea i stituit sic dicit
hic aplus / Sedo ppt ministrcom qz dns ea
ministrauit sic dic aplus hic qz dns ihs ac-
cepit pane et bndixit / Tercio ppt manducacom
qz i hoc sacmeto ipe dns manducat. Vn au
hoc e corpus meu et hic e sangwis meus / No
solu at ipe dns manducat ab aliis vmi-
est seipm manducat unde illud qd dicit
Se tenet i manibus se cibat ipe
vorus / et no solu manducat seipm tu
sacmeta vini est totti manducat . z . s
i corpat se digne manducates Quarto
ppt repsetacoem qz mors dni i hac cena
rpsentaa [representa(tur)] / Vn aplus hic quocienscuq; ma-
ducabitis pane hunc / et sequitur morte dni
annunciabitis donec veniat pt est addi quinta
ro ppt disponem qz solus dns disposuit
ad gustu digne manducacois / i cuius
signu antequa hoc sacmetu i stituit ipe
lauit pedes discipulor / i sinuas p hoc
q nullus pt i moreb pedes abluere n ipe
xpus / Vn hoc e illa cena de qua luc.
xiiij° dicit ho qda fecit cena magna
et vocauit multos zc / It nondu q sic
i cena nupciali quinque apponunt tanta scz
panes vinu z carnes delicate z sa-
pidissimus fructus sic e suo° i hac glosissima
cena nra loco panis z vini e illud q sen-
sibilit papit scz spes panis et vini.

et quo ad hoc istud sacmetu figatu est
p oblacom Melchisedech de qua gen.
xiiij° dicit q melchisedech erat rex et
sacerdos offerens pane et vinu / s loco deli-
catar carniu e illud q fidelr credit scz
va caro ihu xpi . vinu naq; ibi cint et
aliud credit videt naq; ibi spes panis
et vini s credit ibi ee veracit caro et
sanguis xpi / et quantu ad hoc figatu fuit
p agnu pascale de quo exo xij° dicit
q de sanguie eius ponebat sup vtraq;
poste / Qui z hic e verus agnus dei de cuius
sanguine dz poni i vtraq; poste z i aia
p compassioe; et i corpe p mortificacoe;
ul i aia p bibicom spualem et i corpe
sacmetalez s loco sapidissimor fructuu
e ille fructus uite q vult acquirit et
spualit sumit / et quantu ad hoc figatu
fuit p lignu vite gen. ij° lignu vite
i medio padisi et apok vl° lignu
vite afferens fructus duodecim. affectus quos
efficit i sumentibus digne illud sacmetu
q fructus continet i his versibus Inflamat
meorat sustentat roborat auget / hostia
spe pgat efficit vita dat munit et
vnit Cofirmatq; fide munit fomiteq;
remittit Vn hoc sacmetu i petentibus
est culpe expiativu / gre conservativu /
xpo i corporativu / cot[idie] cadiuu sustentativu /
i pfectibus at e fidei confirmativu / spei
augmentativu / caritatis i flamativu / et fomitis
extinctivu / i virs vo pfctis deuot ad-
memoria dnica passionis / roborat eos
ad bona opacoem / munit ipos contra

dyaboli temptacionem et eos reficit per in-
tegram consolacionem vnde versus Inflam-
mat scilicet caritate memorat scilicet supple xpisti mor-
tem sustentat scilicet contra casum puerientem ex
propria infirmitate roborat scilicet ad operacionem
bonam auget scilicet graciam hostia spe purgat a
peccato veniali et in eodem amoris oblito
sit si hoc fecerit hoc quis se esse ut ipso varin-
darit reficit scilicet in eterna consolacione vita
dat scilicet gracie eam consuando et augmenta-
do et vnit scilicet xpisto confirmat quia fide-
munit scilicet contra impulsum dyabolice tem-
tacionis fomitemque remittit scilicet concupiscen-
cie carnalis Ego enim accepi a
domino forsan in raptum vel per
revelacionem ihesu xpisti didici quod et tra-
didi vobis supple de hoc sacramento et
alijs necessarijs saluti accepi quidem
hoc quia dominus ihesus huius sacramenti et aliorum
institutor in qua nocte tradebatur scilicet
a iuda traditore qui precedebat cohortem
et fuit dux eorum qui comprehenderunt ihesum
Actus in imminente sue passionis hora
accepit panem ad conficiendum et transsubstan-
ciandum in corpus suum panem dico tri-
ticeum azimum et aqua naturali coagu-
latum triticeum dicitur quia in tali conficit ipse
xpistus qui se grano frumenti comparat Johannis
xij nisi granum frumenti cadens in terram
alio grano confici non posset azimum
in tali namque pane xpistus confecit in quo
nulla fuit corrupcio nec fermentum
corrupcionem per ecclesiam illud primo corinthiorum v
modicum fermentum totam massam corrumpit
et quod xpistus confecit in azimo probatur ex hoc
quia in illa hora qua xpistus confecit non
debebat panis fermentatus in toto populo

Israel inveniri exodi xij non dico quin possit
confici in pane fermentato alias greci non con-
ficerent quia non est virtus vnius panis azimi et
fermentati sunt eiusdem speciei In tali panis
coagulatus dicitur esse aqua naturali quia talis aqua
est de composicione veri panis Secundo super illo
verbo in qua nocte tradebatur quia congruum erat
ut hoc sacramentum in nocte institueretur quia prius
xpistus debuit comedere agnum legalem quem
ex comedit contradictionem sua ad vesperam
quo facto lavit pedes discipulorum quibus
lotis hoc sacramentum instituit et administrandum
dedit et tunc fuit principium noctis in quo
salvator ostendit sacramenta veteris legis de-
bere cessare in tantum quod sacramentum agni pascalis
excellebat et sacramenta nove legis esse
sustinenda in quo sacramentum eukaristie ex-
cellit quantum ad continenciam Item in nocte ut
cena discipulorum illud sacramentum memorie
infigeret et ut dei xpistus ab eis frequentaretur
Vnde post cenam ultimo voluit ipsum instituere
eo hoc modo transsitur Item in nocte non ostenditur
quod debet durare tota nocte propter festi debet
ab cessare clarescente mane eternitatis
Item in sabbatum est in nocte in qua xpistus fuit
traditus ad mortem in qua et debuit hoc
sacramentum instituere quia est spirituale representatiuum
mortis xpisti et sequitur gracias agens scilicet deo
patri pro redempcione hominum sic futura fregit
supple panem materialem vel species sacramenta-
les et dixit supple eam qui fecit corpus quoddam
pertinet ad vsum eukaristie et percepcionem
scilicet accipite et manducate supple sacramentaliter
et spiritualiter quedam vero ad confectionem sicut illud

Hec est corpus meum quod alia sic exponunt hoc scilicet significatum per panem contentum in corpus meum et subiungit ad probandum idest et hoc modo ewangelistas solus fuit pauli discipulus ponit cuius ewangelium super quod dicit lucas apostolus vocat suum ut est de essentia forme sed solum quod ondet quod idem corpus quod fuit tractum de virgine et passum in cruce fuit ymolatum et ymolatur cotidie in sacramento. Sed queritur quale corpus xpus dedit discipulis suis utrum passibile vel non. Videtur quod corpus xpi tale est tale in sacramento quale est in seipso. Unde sic dicit tunc erat passibile in se sic erat passibile in sacramento. Unde si aliquis tempore mortis xpi consecrasset corpus xpi tunc sicut illo tempore erat mortuum in cruce vel in sepulchro ita fuisset mortuum in sacramento et sicut nunc est inmortale et inpassibile in seipso ita est inmortale et inpassibile in sacramento. Sed nondum quod licet esset passibile in sepulchro tamen non posset pati in sacramento. Unde si aliquis suasset hostiam consecratam in pixide usque ad horam crucifixionis xpi corpus domini pateretur in cruce et non pateretur in pixide et quamvis non possit modum comprehendi. Quo ad hec verba hoc est corpus meum sunt intelligenda unde circa distinctionem octavam quarti sententiarum. Hoc facite in meam commemoracionem idest in hoc facite in mea commemoracione idest memorie mortis representacionem. Unde hoc est additum a xpo quod ut communiter dicitur tunc xpus dedit apostolis hec verba fecit eos sacerdotes apostolos et dedit eis potestatem conficiendi corpus suum quod est actus principalis sacerdotalis ordinis. Solvere autem et ligare est actus secundarius cuius potestatem dedit eis post resurrectionem

quando dixit eis accipite spiritum sanctum etc. Joh. xx° et in apostolis dedit illa potestate ecclesie et ordinavit per ipsam. Est quo sensus hoc facite idest corpus meum conficite in mea commemoracionem idest in memoria mee passionis. Similiter et calicem postquam cenavit idest postquam xpus cum discipulis suis comedit cenam legalem vel postquam comedit cum discipulis corpus suum sub specie panis accepit calicem. Dicitur circa. Unde xpus non nam tamen dedit discipulis corpus suum verum etiam ipse prius manducavit unde versus Rex sedet in cena turba cinctus duodena Se tenet in manibus se cibat ipse cibus. Accepit calicem dicens hic calix novi testamenti est in meo sanguine idest contentum in hoc calice est sanguis meus novum testamentum dedicans et confirmans. Unde vetus testamentum fuit dedicatum et confirmatum sanguine pecudum novum autem sanguine xpi. Vel sic novum testamentum idest nova promissio non quod temporalium sed bonorum eternorum. Accepit in quo calicem simplex cum vino aqua mixto. Vino dico de vite nam in nullo vino potest confici sanguis xpi quod sit non de vite Joh xv° nisi in vino de vite et naturali etc. Xpus illi vino aquam apposuit racio quia vina illius terre fortissima sunt et xpus erat summe sobrius. Alia racio quia petrus xpi vicarius quod primus fuit aquam apponendam vino consecrando ordinavit ecclesie. Doctores docent et hoc quod racionabile fuit quia de latere xpi fluxit sanguis et aqua. Alia racio quia per hoc sacramentum xpo plebs xpiana coniungitur quae per aquam

Significatur vino illud quod dixit angelus
Apocalypsis xvii° aque quas vidisti populi multi
sunt cum ergo aqua vino miscetur in calice populus
Christo unitur. Quarto coniungi per hoc sacramentum de-
signatur. Et sic contristentur biberit sanguinem
meum in specie vini et aliis ad bibendum
dederit in mea commemoracionem id est rep-
resentacionem mee passionis. Unum nondum
est quod forma conficiendi sanguinem que ponitur
in canone misse a nullo ewangelistarum
nec ab apostolo posita est sicut hic apparet sed
firmiter tenendum est sicut dicit Innocencius
extra de celebracione misse capitulo cum
Marthe quod illa forma verborum que ponitur
in canone misse apostoli receperunt a Christo
et suis successoribus tradiderunt. Unum est at-
tendendum est quod dictus Petrus istam formam
a Christo habuit et ipsam racione certe tra-
didit et dico notanter racione certe quia
circa consecracionem conficiat per formam quam tradi-
dit apostolus Paulus et ideo ad formam
verborum non licet aliquid addere vel aliquid
deponere sed quare dicitur hic novi testa-
menti ponitur in forma consecracionis sanguinis
et non in forma consecracionis panis seu corporis
Christi. Unde quod hoc est ideo ut ondatur
quod sicut vetus testamentum confirmatum est san-
guine pecudum ita novum sanguine Christi
Ihesu. In forma consecracionis sanguinis sic ex-
ponitur Hic est enim calix sanguinis mei
id est hic est sanguis meus in calice et po-
nitur continens pro contento per figuram que dicitur
methonomia sicut cum dicitur hic est
ciphus novi vini novi et eterni testa-
menti id est ewangelii quod dicitur ewangelium

Dicitur novum testamentum quia ultimum et
eternum quia in morte eius quod confirmatum est morte
testatoris misterium fidei id est huius secretum
intelligencia tenenda per fidem eo quod aliud
ibi creditur et aliud videtur vel dicitur novi
testamenti racione institucionis ex parte vel ex-
ecucionis quia in innovacione mundi institutum
est hoc sacramentum et dicitur eterni racione gratie
quia prestet Christus et sic bona eterna quia per hoc
novum testamentum disponitur misterium
fidei id est secretum fidei quia sanguis Christi oc-
culto modo est in hoc sacramento. Vel quia occulte
fuit figuratus in veteri testamento. Et sic legitur qui pro vobis
scilicet apostolis manducantibus et pro multis quantum
ad sufficienciam quamvis non quantum ad effi-
caciam. Vel sic pro vobis id est iudeis et
pro multis id est gentilibus effundetur in re-
missionem id est propter remissionem vel ad re-
missionem peccatorum quia ad Hebreos ix°
dicitur impossibile est sine sanguine effu-
sione peccata. Item queritur quare hoc sacramentum sunt insti-
tutum sub duplici specie scilicet panis et vini
cum tamen sub utraque specie sit totus Christus scilicet
corpus et sanguis humanitas anima et deitatem.
Unde quod hoc ideo fit ut significetur integra
mentis refectio sicut autem refectio spiritualis
in integralibus consistat in potacione in intellectus
per fidei illustracionem et in ab(l)acione affectus
per caritatem. Et quia sanguis de se est quid
potabile sed non esibile ideo sunt in-
stitutum in specie panis que est esibilis et in specie
vini quod est potabile. Unde hoc sacramentum
integram refectionem mentis sic que sit refectio

corpal' ↄsistit i integra potacōe et
abdacōe corpis sic eq illa in i tegra
refecōe spuali ad hac diffīcia signi=
ficāda fuit i duplici spē i stitutū In
si ab aplos i terduo mortis xpi qn
tot' sangs fuit a corpe sepat' ↄsecassz
panis solū fuissz ↄuss i corp' ita qn no
fuissz ibi sangs n̄c aīa et vinu fuissz
solū ↄusu i sangne et ut igi i h°
sacmto eēt tot' xpus s' corp' z san=
gne. ideo i duplici spē fuit i stitutū
Et ideo h° sacmtu ē vnu vitare in
tegrā corpibus relatis ad sigficadu
aliq vnu ↄtetu s; corp' misticu et ad=
sigficadu vna refecōm mētis sc̄° et
quēcuq; māducabitis pane hūc z
corp' meu sub spē panis q̄ e singlaris
panis sapie xpi. Pane de celo p=
sancti cib' z calicē z sangne xpi
ↄtentu i calice sub spē vini bibetis
morte dn̄i annūcciabitis v rep̄sētabi=
tis donec veniat suple ad iudiciu/
na te tmabit illud sacmtu q
expte dei videbit facie sicuti est
ut vl° ego vobiscu su usq; ad ↄ=
suacōm secli Un aplus i illa pte
tangit h' sacmti vsu qn dic man=
ducabitis signu eu dic morte dn̄i
memoriu et ↄfirmacōz cu dic donec
veniat de ide ↄclut xpo hīs q no dig=
ne sumes reus ē mortis dn̄icis itaq;
q.d. h° sacmētu ~~mittit~~ representat morte dn̄i
et q° quicq; māducat pane hūc
et bibit calicē dn̄i idigne glo ↄm

Amb° q aliter celebrauit misteriu q
a xpo ē istitutu ul q mēte idevoti
aut q i voluntate peccandi manēs
accedit talis i q̄ reus est corpis
et sanguis dn̄i q beneficiu xpi
nichil ducit ul s' glom reus est
z ac si xpm occidet puniet ul sic
reus est z de bono malo sup to
maclaz ↄtrhit et xpo h° sc̄ q reus
est mortis eterne z ad ipaz obligat
Nota sup illo vb calicē dn̄i bibetis
q i principio eccīe no solu sacdotes
qui ↄficiebat bibebat sangne xpi
s; et omes fideles Postmodu aut
piculu effusiois ortu fuit z ita
soli sacdotes qui ↄficiunt et illi q
ministrāt dno pape celebrati bibut
sangne xpi Alii aut qui sumut corp'
xpi sil sumut z sangne s; no bi=
but illu n̄c sumut sub spē potu=
bili/ Sic ille q bibit sangne sil
sumit et corp' q sangs no ē nisi
i corpe et ipe comedit corp' s; no
sub spē esibili fuit ipm Circa pōa
Nota q quadruplex' bo cena i veit
Pa corpal' qua reficiunt paupes
pane nate de qua Luc xiiij°
Hu fac prādiu a cena voca pau=
pes s; sic no fecit diues epulo
Scda cena ē qua reficiunt mētē
pane gre Apok iij° ego sto ad
ostiu et pulso z sc̄ cenabo cu ipo
et ipe mecu hac cenaz respīnt/

Judas i peribus et ideo cena fuite
mortifera. Sed ca cena e sacrametal qua
refiant fideles pane eukaristie de
qua hic i epla nō loqz domiaz cena
maducac et Luc xxii° cenantibz.
illorum . Hac cena multi rapuit i dig:
ne q nō hebunt pte i prima de qua
bti fruunt . Tercia cena e celestis i q
bti fruunt pane glie de q apok xix°.
Ad q ad cena agni voti sit hac multi
respuunt ppt diusa sic voti ad cenā
excusauert se frauole et nō vene:
runt . Propter quod saluator dic eis exnūso
q nō gustabut cena sua Luc xiii°
Probet aūt seipm ho . i. an comone exa:
minet anglos gstie sue p diligētez
gsideacoez et pget pcta que i vene:
rit se gmisisse p amara gtitoez et
ypuretones p integra gfessioez et
debita satisfactoez et placmarū
effusione ad gall vi° vnq gsqz opus
suu pbet . Vel sic pbet aūt pbet
se ho i articul si credat i pcept
si impleat i pctis si iaceat z pcā:
tcat i obiis si hēat z sic diliget
examinacone fcta z sufficienti pya:
coe scans De pane illo edat . i.
cor9 xpi gtetu sb spe panis / et
nōne dic pane illo q gtetu sb:
spebz panis z singlaris z celestis
panis de quo Joh vi° Ego su panis
viuus et de calice bibat . i. sangne
xpi gtetu sb spebz vini i calice
sumat ut dicat / Ppha calice salu:
taris accipiā . Qui eni maducat
. q . d . vē necc ē ut ho pbet se tātū
aurū qz q maducat z bibit in:

digne . i. q sumit h° sacmtu irreuerēt z
i crimie existens iudiciu sibi maducat
et bibit . i. dapnacoez sibi maducado
z bibendo acqrit na sic digne acci:
pienti e antidotu ita i digne sumenti
e venenu iuxta illud Job panis eius
in vetre vertet i fel aspidu z hmōi com:
ssigit dicens nō diiudicans . i. nō dis:
nes ab alijs cibis corp9 dnī q pcia9 sui
veneracoe sumes sic alios cibos gmes
Vn aug9 dic gtemptu nō vult iste cibus
sic nec mana fastidiu ideo sz qz aliqui
de vob i digne sumunt eukaristia / ideo
int vos sut multi i firmi sipplc febribz
et alijs egritudinibz et i becilles sicz
longa corp i valitudine et dormiut
multi . i. moriut morte corpali qz
cibus vite male sumentibz fit cibus
mortis de hac aūt dormicoe dicit
i pis sic vulnerati dormientes i sepul:
chris et Joh xi° Lazarus amicus nr.
dormit . Sed nō solū ppt i digna sus:
ceptonem eukaristie nō solu hoies
sut vaii morte eterne vm etia sepe
puniunt temporalr aliqua egritudie pesti:
lencia febre et i ūdu corpali morte
exemplum hmōi hemus q tpe bti gregorii vel
parū an scz tpe pelagii pape eu
romanus pplus valde plagatus erat qz
i digne suscepeat eukaristia i pasca
et stati p9 comonez exposuit exposuerat
se luxuriis et alijs pctis et ita fuit
pcussus morbo pestilenciali ita
i muro vrbis mortui cadant i tm

pter

q̄ plime domꝰ i urbe vacue vma-
ſerīt ꝑpt̄ q̄d b̄t̄s ꝛ̄uſ ſuccedēs pe-
lagio q̄ p̄ᵒ moꝛ̄litas paſſeāt m
ſtatuit paſſioēz ſeptiformis letame
et ſepte̅ choros ꝑadecam ꝛ lauda-
cam et rogacionem deū / ꝛᶜ. placato
deo ipa clades ceſſauit et ſc̄ꝰ q̄ ſi
q̄ d hᶜ mala ꝑuenerīt ꝗ dꝉigna
ſuſcepcōe ſacīm q̄ ꝑſed ſꝫ ſi nos
ipos iudicarem̄ꝰ .ꝛ. cū ꝗmone ꝑpt̄
pc̄ta nr̄a noſmetipos ꝑcutāc m-
dicio punirem̄ꝰ q̄ nichil aliud eſt
q̄ ꝑ hoc ſemetipm̄ ut deū c̄ ſuiſ
ꝑbet ac ſe ipm̄ icꝰ Nō utiq̄z di-
iudicarem̄ꝰ .ꝛ. a deo nᶜ ꝑpali nᶜ
eṫnali punicm̄ꝰ q̄ daniel ijᵒ dic̄ꝰ
no iudicab̄ꝰ deꝰ b̄ꝛ̄ı in idipm̄ et
ſcꝰ dum ac iudicam̄ꝰ q̄ d ſi ꝑ pmi-
am noſmetipos punirem̄ꝰ ut
deū c̄ utiq̄ nō iudicarem̄ꝰ .ꝛ. q̄.
dn̄o ꝑpaᵛ nō punirem̄ꝰ. nichilo-
minꝰ ipa pena ꝑpal̄ nō c̄ dap-
noſa ymo c̄ util̄ et ꝑ̄ctuoſa Vn̄
du iudicamꝰ ꝛ ꝑ̄ dn̄i peīs ꝑpalibus
ꝑpt̄ nr̄a pc̄ta affligimꝰ a dn̄o
corripimꝰ ſuple i ꝑnti q̄ c̄ valde
utile mx̄ illud Iob b̄t̄s hō q̄.
corripiꝰ a dn̄o et adhebr̄ xij
flagellat dn̄s omēz filiū q̄
corripꝉ. Vn̄ ꝑ illa correccōm
mltī euadūt mala correccōm
ꝑ cuiꝰ euaſioe petebat ꝑ̄s d̄i-
cēs dn̄e ne i furore tuo argu-
as me etc / corripim̄ꝰ. ac a dn̄o
ne cū hᵒ mūdo dāpnem̄ꝰ ꝑꝑ ſupli

dilugit

eṫnalit .ꝛ. cū i fidelibꝰ q̄ noīe
mūdi itelligūtꝰ Ioh̄ iᵒ mūdus cū
nō ꝗgnouit Mūdi q̄ i iudicio.
ꝑmie hō c̄ iudex ſui ipiꝰ ꝛ ꝗſc̄ie
ſue ꝗſceiᵒ iudicāte mētēz vrām
ꝛ ꝗſciēa vrāz / Vn̄ in hᵒ / mūdo tri- ^ iudicio
bunal ſeu soliū c̄ ipa rō de quo
ſolio hetꝰ ꝑūᵉ xxᵒ reg q̄ ſedet
i ſolio ſuo iudicab̄ꝉ ꝑ̄ plīm .ꝛ. hō
q̄ vtit̄ꝰ rōne iudicabꝉ pc̄ta ſua q̄
ſꝉ ꝑ̄ples pctoꝛ̄ et accuſacōs c̄ cogi-
tacō ad rō xij Cogitacōnū accu-
ſaciū iudic cū iudicabꝉ dn̄s occulta
hōm̄ teſꝉ c̄ ꝗſc̄ia ad rō xiᵒ Teſtio-
niū reddēte illis ꝗſc̄ia ipoꝛ̄ imꝑa-
tor hūiꝰ iudicij c̄ deus q̄ dic̄ michee
ijᵒ iudicabo ĉ hō q̄ ſit bonū et
q̄d deꝰ rq̄rit ac utiq̄ ſacē iudi-
cūl Vel ſit imꝑator c̄ ipa volū-
tas hoīs q̄ i regno aīe c̄ regia
Artifices aūt itīor c̄ tior dn̄i
ꝑ̄s ꝗfige timoē tuo carnes meas
Artifices aūt exteriores membra
coꝛ̄ꝑ q̄ iſtud iudiciū debite ex-
ecucōi demādāt Sangꝰ ac q̄
exit deꝑcoē ſit iudicato ꝑnī
dicā lacrīe ꝑ̄s exitꝰ aq̄ꝛ̄ de-
duxerīt oculi mei ſꝫ ſiua ſt̄al's
c̄ abſolucō pctoꝛ̄ yſaye iiij ſi
abluerit dn̄s ſordes filiorū ſyon
ſpū iudicij et i ꝑ̄s ſc̄a iudiciū et
iuſticia vꝉ / legitꝰ / i tali iudicio.

Cundi… p̄ſi

nosmetipos indicacimus tu vtiqz a
dno no iudicaremur Sup 1a lra
hoc e corpus meu qd pro uob tradet. Dic
hay qd sic caro xpi. qm assupsit
in vtero virginali veru corpus ei9 e et
p nra salute occisu. ita panis qm x
tradid discipulis suis z oibus pde
stinatis ad vita eterna z qd cotti sac
dotes qficiunt i cena tu virtute
diuinitatis qui replet illu pane est
veru corpus xpi. n. st duo corpa iq
aio qd assupsit et ille panis / s
vnu veru corpus xpi. qd faciut i tm qd
cu ille frangit et comedit tc.
xpus ymolat et comedit z tn
viuus manz / et sic illud corpus
qd i cruce deposuit p nra salute
et redeptoe z ymolatu ita cotti
ad nram salute z redeptioez iste
panis deo offert q licz panis videt
e tn veru corpus xpi. Vn dns z redep
tor nr qsulens nre fragilitati
qz cognouit nos ee fragiles ad
paradisu tradid nobis h sacmtu
ut qz ipe iam no pt mori z nos
cotti pccam9 heam9 veru sacrificiu
quo possim9 expiari Ideoqz qz
veru corpus faciut z p nra redep
tioe offert ideo dixit hoc e corpus meu
tc Sup 1a lra hoc facite i mea
comemoracoem Dic hay i qmemo
racoem passiois mee z redep
tois vre qz ego vos redemi
sanguine meo Vn dns Ihs re
liquens hoc salutiferu sacmtum
ut illud i fligeret cordib9 z memorie
hominu humano more egit Videm9 naqz
q cu qs ab aliis e recessurus ul cu
appropinquat morti tc aliqd preciosum
munus dimittit caris amicoru suoru i
sui memoria dicens sibi / cara kme
hoc munus tene z accipe i memoriaz
mea z sua cu omi diligencia et
reuerencia qtiens videris illud memi
neris q qtiens munus illud cu
sis accipies si cu toto aio dilexit
tc no pt no dole z no tristari de
morte eius qtiensqz munus sibi
dimissu qspiciat / Sic z nos qtiens
qz accedim9 ad qsecrandu ul pa
ciendu sacmtu muneris eterni qd
pressius dns nob i memoria sui re
liqt tc cu tiore z cordis qpunctioe
ac cu reuerencia deuo9 accipe re
colentes qnto amore nos dilexit q
p nob seipm obtulit ut nos re
dimeret Sup 1a lra Morte dni a
nunciabitis Dic hay qd duob9
mod morte dni anunciam9 p nra
redeptoe i a ee celebrata ut ipz
misteriu celebrando Ibi iteram9
passioez illi9 ul eius predicam9 aliis
qd verbis qz age deum z sumendo
z predicando Nta sic qd ... qz cu
saluatoris p salute nra corpus et
sanguis p culpa nra effusus est qr

sedes me e i sangne i cui9 mod:
dia corp9 z sangne sumi9 qm ut
ipe totu hoiem salutu faciet z i di:
mct sangne sui fidi pmisit. Sup
1a lra Ami madutat z bib: i dig:
ne dic hay q 1: i digne sumt q or:
dic no obsuato alt illud misteriu.
celebrat ul sunt q tditu e a sob
prib9 z ille i digne sunt q nllaz
dnaa cdt ic illud corp9 xpi z r ligo
abos ecl q i 9moib9 cuib9 maci:
lat9 illud sumic p sunt z ido reg
cu r peas etnas mde exsolut
n digna pma alys ez bonis opib9
expiauet Sed2 pbet ar r se disc:
ciat et examinet z se pbabile rd:
dat ho suple qlibz vtz dign9 sit
an ne / nc forte / vn aly sumut vnc:
dm ipe accipiat dapnacoz et iu:
dicm sit sic Judas xpi tditor na
cu aly apli sument ho sacmtu ad
rmedm z salute ipe q i dign9
cat accep illud / ad sua dapna:
coz / et ita q diablus cu tenebat
psugestioz z Decepcioz p9 ca te
nuit ad plenu possidendu ut c
nichil aliud possz cogitare nc faci
n qd erat ei9 volut / Vn ewange:
lista dic q p9 bucella itrauit i eu
sathanas ut malu qd illo i stiga:
te tractauit eo gitate faceret / z ido
te timeat eo cu oi timore z
ut digne sumas te cu oi timore z
timore demu accede ad illud ter:
ribile sacmtu ut sciat nes sedebe
pstare rnerencia ei ad cui9 corp9
sumendu accedit Sup 1a lra ido
qc unc vos dic hay q aplo vobis.

de intrare q q corp9 dni i digne
pcipiunt inde iudicm z dapna:
coz sumut / vnde aliqs corinthioz
ia paupisse vidicta i puti q i co:
sidcare z n r uenerit corp9 xpi pcepit
q febrib9 z i fmitatib9 multi cor:
repti erant z aliqui mortui erant
z ho ido fem e ut acti illoz exe
dispuit no debe corp9 dni i digne
z neglignt sumere / z ido ut digne
sumas te si m doctrina apli pbet
seipm ho / z p° qntu ad sensuu de:
cepcoz sic ut credat oms sens9
corpales ee deceptos qntu ad
iudiciu coz i illo sacmto q
oms sesg deluduntur excepto
sensu auditu q illud vbu xpi
qd audit. ho e corp9 meu ve z
rere iudicat / Scdo det se pbare 2°
qntu ad itellem ut captiuet in
tellem ut ve credat licz no in
telligat qz no itelligitur n credat
sic rgia Saba q venit rogare
sapiaz salois z plus inuenit q
cu audiuit / Vn si itellectus no e
captiu9 sic itellectus heretici no e
captiu9 te ho nllo° accidat qz
no bn pbat se / Tercio dz se pbare 3°
qntu ad affem pcpacoz ut 9sidet
qntu pnob xpc sustinuit z passus
sit q i ho sacmto suscipit z ex
9pacia ei / et accidat i ei9 di:
lectoe si m q ipe dic hoc facite in

mea generacionem et daniel iii°

3° dicitur racio de paupertas mee abstinentia et fellis / sic enim homo debet preparare affecciones et desideria sua si exodo sint et huius signum quando comparatur in amore christi accedit. Quarto debet se preparare quantum ad intencionem per simplicitatem ut scilicet in sumendo illud sacramentum sua intencio sit simplex et recta et tota in deum directa non ad favorem mundi

4° vel ad laudem populi sicut faciunt ypocrite sed quod homo totaliter intendat honorem dei et salutem anime et non laudem similiter favorem mundi. Quinto debet se preparare homo quantum ad operacionem per strenuitatem ut scilicet paratus sit per amorem christi qui in hoc sacramento accipitur difficilia et ardua agendi facere per maximam instanciam et magnam virtutem illud ad galatas vi° opus suum probet unusquisque simplex si iustum vel in iustum sit / sic

6° se preparatum in veniens accedet per aliam non. Sexto debet se preparare quantum ad tribulacionem per stabilitatem si pacietur ea sustinet et si in eis non succumbit quia non sunt condigne passiones huius temporis etc. ad romanos viii° et alibi tribulacio pacienciam operatur et occasiones pacie / Placeat preparacionem et signum manum quod homo est preparatus preparatos vos ipse simpliciter eterna gloria assequendam quia

-sti ut vir qui suffert temptacionem iacobi i et iudith viii° dicitur abraham primum per multas tribulaciones probatus amicus dei effectus est / Qui igitur istis sex modis se preparat et se sic invenit hoc nobile sacramentum digne percipit et gloriam eternam habebit quam nobis concedat Ihesus christus amen.

In vigilia pasche

Si consurrexistis cum christo que sursum sunt querite ubi christus est in dextera dei sedens / que sursum sunt sapite et non que super terram mortui enim estis. et vita vestra abscondita est cum christo in deo / cum enim christus apparuerit vita vestra tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria / ad colossenses iii Intencio solo sabbato in quo christus sepultus corpus quievit in tumulo / et secundum animam in inferno / in quo eciam demicavit gaudium sue gloriose resurreccionis et hoc in benediccione cerei et in missa celebratur victor descendit in hoc igitur sabbato generale baptismum kathecuminorum solempniter celebratur. Vnde per baptismum homines moriuntur et consepeliuntur cum christo quo ad vitam culpabilem sicut ipse christus fuit mortuus et sepultus quo ad vitam corporalem et passibilem / Vnde ad romanos vi° dicitur consepulti enim sumus cum christo per baptismum / est autem baptismus mare rubrum sanguine christi rubricatum in quo dimergitur pharao cum toto suo exercitu peccatorum quod quidem

Dimisione designat ipa i missio q fit i:
baptismo / Et ec̄ p baptismu resurgunt
hoīes cu xpo i resurrectōe spuali ad
similitudinē resurrectōis xpi corpalis
sic eīm xps surrexit a morte nature
ad vita glīe sic et hō baptizatus
surgit a morte culpe ad vita grē
et hec significat p pma eleuacōne q
fit a fonte salutari / Sed i ho sabbto illi
q p9 baptismu lapsi sūt i pcta dnt
vim sacramēti pnīe i ista ebdomada q̄drage:
sime suscepisse d pma z seda tabula
p9 naufragiu ut dic Jeronimus / ecc
dnt ee mortui z sepulti cu xpo
quo ad vita pteritam agentes vim
baptismi q sedm aplm vlmqt
p spalo dei ad hebre iiij dnt ee
surrexisse cu eode ad vita grē
et eadē cu ipe apparuerit possint cu
eo i vita glīe apparere z q surrectio
spualis psupponit morte z sepultura
spuale q̄ nec surgit ad vita grē
n q pus mortuus et sepultus fuit
i vita culpabili ideo pugnatibus
z ec̄ p penitentibus sit mencio i epla
pnti q ē de ipa resurrectōe i qua
aplus tangit / Ca p° facit sitatis fu:
damentu qz ē sacramental expiacio
Scdo sitatis argumentu q ē vtual
exēplaris / z tcio sitatis complementu
q ē eternalis glificacio pmu tangit
cu dic Si consurrexistis cu xpo i ad
similitudinē xpi / ut sic xps sur=
rexit a morte nate ad vita glīe.

Sic et si vos surrexistis p sacra=
mentale opacōz a morte culpe. / Vel
sic si consurrexistis scz sacramentali
purificacōe q fit p baptismu ab ori
peccato originali et actuali z ab ori
peccati debito / Vn p baptismu cōmutat
pena eterna i tpale / Secūdo q resur
surrectio xpi ē figura et exemplar
nre resurrectōis spualis nā sic
xps p° resurrexit a sepulchro / scdo
ab infno / tcio a ligamento / qrto a fu=
dacio sic q nr resurgit spualr / p°
resurgit a sepulchro corporis culpe
sic eīm corpus humanu z corpus xpi.
cu iacet i sepulchro ppinquu fuisse
corpcōi z fuisse corruptu n vni:
te ubi fuisse psuatu / Sic et hō
cu ē i pcto tc ē sic i qda pc
sepulchro ppt magna pximitate
concupiscencie z ē ppinqu corpcōi
omni pccōz z vtriqz dissolucōi ppt
oia vicia si no cauerit a mortuis
resurget cu aut vc resurgit tc
recedit ab ista ppinquitate corpcōis
et no vocat amiscōo q sic xps
resurrexit de sepulchro ipo manēte
clauso / sic ec̄ hō dz a pcto resurge
sepulchro concupiscencie manēte clau:
so / nec d i xps ab vetor exaltet
q sit dei z pxi offensiuus / Scdo
dz resurge ab infno obligacōis
pene cu eīm ē i pcto morli.

te ppria pmaz e obligat9 ad
peaz etnā/ tu at resurgit te
etna pca ppria mnaz i ipa:
le gmutat' tertio dz resurge aliga:
mto gsuetudis prie/ du em
ab pctis duxo' i gsuetudi9 fit
fortit ligat9 e q no pt facile
prem desere q2 one pctm gtinuāz
gue gsistit leue fit dic ysi:
dor9 ii° li° de sumo bono q
tu resurgit te ligamtu dissol:
uit'/ quarto dz resurge a sudatio
excusacois/ pctor em sepe co:
opit se vili pallio sz vane
excusaco'/ asserens q fortit sit i
pulsus ad peccandu a sua gcu:
piscetia z q no potuit absti:
nē q2 ipa gcupiscetia valde i
pellit/ vl q no posset gtiti hre.
minima vecudia z excusat se
de faciedo pnaz z adagdic:
du opa ardua pt i potecia
sz at palliu scindit tu ho a
mortuis resurgit scdm statuit
argumtu qd e virtual exor:
tacio aplus tangit tu subdit
q sursu st z celestia quite
vbi xps e i dextra dei pris
sedes z i potior b9 bois sedes
/ vbi notādz q aplo tangit hic
iiii°r q st signa euidetia et
argumta resurrectionis spualis re:

surrectionis pmu e quere p oraciom
scdm e sape p deuocioz/ tciu est
ee mortuu p castitatz/ quartu e vivē
p dilectioz quattuor ad pmu dic si gsur:
rexistis p sacrametale expiacioz/ quare
scz mau oracois no terrena no cadu:
ca no carnalia/ sz q sursu st r celes:
tia spualia stabilia z etna vbi xps
e i dextra dei sedes · i bona pocio:
na singlarit possides sic vnus
heres sui pris quite gs pncipal'
q saluator dic mt vi° pmu quite
regnu dei q em sit quit dic pt
cu ps deu exqsum maib9 meis
ps em q da q videt' deu qui stu
q ocioi z vacaui sed i vtutib9 ido
nunc i vero videt' vt ait Augustinus
i qda smone/ scdm e celestia sape
p deuocioz ido sbdit q sursu sut
sapite q d si gsurrexistis cu xpo
p desideria ondite z q sursu st
sapite scz gustu deuocois no q sup
tra/ vn sape tria e sape puulos
qd e euacuadu/ sape at celestia
e pfectoz/ vl sape tria e sape
plus q oportet vmo plus q ex
pediat/ sape vo celestia e sape
ad sobrietate ad ro xii/ vl sape
tria e sape carnaliu/ sape at
celestia e sape spualiu ad ro
viii° q h carne st ea q carnis

sed sapiunt que non super spm. eciam sponsus set
Bedam hanc est sensus quia xpus est sursum
habitans in plenitudine perhennis maiestatis
et ubi ipse est illic nos debemus an-
helare et que sursum sunt sapere et prede-
et intelligere et in hijs animum ponere et
non in hijs que super terram sunt transitoria
Sed mortui estis hic ponit terminum quod
est mortuum esse peccatis condicionem dicens
si conresurrexistis cum xpo simpliciter aperte
quo mortui sunt estis hic in statu
ipsius peccati condicionem aperte resurgatis
in quo estis mortui. unde ad Gall
vi dicitur qui xpi sunt id est qui ad similitudinem
xpi vivunt carnem suam crucifixerunt
id est turpiter affixerunt cum viciis
et concupiscenciis et ita aperte est
surgatis. unde si conresurrexistis tunc non
solum estis mortui peccatis verum
eciam vivetis per dileccionem que est vita anime
sed Augustinus prima vita anime que est peccatum
in puta quia deus xpus est nobis abscon-
ditus est in patria cum autem xpus apparuerit
tunc fiet presencia et ad hanc vitam re-
surgere debemus et peccatis mori quia qui mor-
tuus est peccato iustificatus est aperte si
ergo mortui sumus cum xpo credimus quia
simul vivimus cum xpo. unde eodem capitulo
dicitur Existimate vos mortuos quidem
mortuos esse peccato viventes autem deo
de qua vita sic dicit apostolus et vita vestra

simpliciter Glosa abscondita est simpliciter
nunc quia videmus per speculum et in enig-
mate. Abscondita dico cum xpo quia est
causa efficiens illius vite et est obiectum
ipsam terminans. unde de hac vita dicitur
nos scimus quia translati sumus de mor-
te ad vitam. hanc ergo vitam diligere
debemus quia ipsa dividit inter filios
vite et mortis inter filios regni et
dampnacionis sic dicit Augustinus. hec igitur
vita est perfecta et cum fonte suo xpo
a nobis iam abscondita iuxta illud
psalmus quam magna multitudo dulce-
dinis tue domine quam abscondisti etc.
et quia xpus non in quantum homo est causa
gle et obiectum principale beatitudinis
sed in quantum deus ideo apostolus addu-
citur complementum quod est tamen hic autem
est eternalis glorificacio quam concludit
dicens cum autem xpus q. d. vita vestra
qua vivetis eternaliter abscondita
est quia deus xpus absconditus est autem
post sed cum xpus qui est vita vestra id est
causa et obiectum illius vite apparuerit scilicet
in finali iudicio apparebit dicens
quia dulces et hylares apparebunt electis
qui cum eo id est ad eius similitudinem in hac
vita aperte resurrexerunt reprobis
autem qui a morte culpe nunquam resur-
gere voluerunt apparebit durus et
terribilis. tunc et vos. dicit electis et

ſpualib9 viel appebit' tu ipo
i gla · i · tu vita glosa dupli:
ci ſtola gle abeo i ſigniti rep:
bis ad iſnu deſcendentib9 vbi
ꝑpetue marebut abſcōdita te
ꝑ q̄libꝫ celo viſicabit' illud
ps ego tu iuſtia appebo i9
ſpctu tuo ſaciabor ſuple ab vb:
tate dom9 tue cu appuerit gla
tua ſcōndu q̄ nra reſurrectō
ſpualis ʒ apetis dꝫ fieri ad
ſilitudinē reſurrectionis xpi q̄
reſurrexit a morte nate nuq̄
dicto moritur9 iux illud
apli xp̄s reſurrexit ex mortuis
ia nō morit' ad ro vi ſic eſt
q̄ ꝑ ſacmta ꝯfeſſioꝫ a morte
reſurrexit a pctō mortl reſurg
det ad ſinu ꝓpoitu ut i antea
nuq̄ velit mori morti culpe
q̄ em ꝓpoit itm̄ mori ia nō
reſurgit a morte ſꝫ i morte
ꝯtre ꝑmanꝫ ſꝫ nra ſpualis
reſurrectō dꝫ ee ad i ſtar re
ſurrectionis dn̄i nā ſic xp̄s re
ſurrexit celeriter ꝑ ſtati tcia ſic
eſt ho mortu9 i pctō ſtati ʒ
celerit' dꝫ tcia die reſurge pu
ꝑma dies morti ipi9 pctorꝭ
e delectacō moroſa q̄ i rodu c

pctm mortle ſcda dies e ꝯſenſus
apte9 ul expſſus tcia dies e dies
nephādi opis ul ꝑpetrati omis qua
ſtati reſurge det ſi em exſpectat q̄r:
ta die ſꝫ ꝑ ue ꝯſuetudis ut ia ei
lazaro i monumto fiat q̄dri duanꝫ
et fetens te difficult' reſurgꝫ opꝫ em
q̄ xp̄s ſua tota vtute ad h9moi q̄:
driduam reſuſcitacōm appliꝫ ſic q̄n
volut reſuſcitare lazarꝫ tc p° reſpe°
i celu ſc° do pres i vo° et tcio la:
mas effudit ſic eſt difficile ꝯſuet
i pctl ad vita gre reſurgit ſꝫ nondu
q̄ ſic xp̄s ſaluator nr reſurrexit a ſui
corꝭ obſcuritate ad claritate a groſſi:
cie ad ſubtilitate a ponderoſitate ad
agilitate a mortalitate ad i paſſibilitates
ʒ i mortalitate ſic ho q̄n reſurgit ſpua:
liter reſurgit a vita rudi ʒ groſſa ad
pulchra ꝯuſacōm ʒ ſtam q̄ i tellig̃
ꝑ claritate reſurgit ad cogitacōis limpi:
dine q̄ i telligit' ꝑ ſubtilitate ad
execucōis ꝓptitudinem q̄ i tellig̃
ꝑ agilitate ad collacōis ʒ bonis ꝑpa:
ti ſirmitate ʒ fortitudine q̄ i tellig̃
ꝑ i paſſibilitate talis em q̄ reſurgit eſt
toci9 ſtatus ſuſcitamtu ʒ ē i apte
ambulat i nouitate vite ʒ beatu:
dis hic i ſpe q̄ nob ꝓ gca gadat
i re ʒ vitam xp̄s ihs marie filius
q̄ ē i ſcla ſclorꝭ benedictus amen

In die pasche

Expurgate vetus fermentum
ut sitis nova conspersio sicut estis
azimi etenim pascha nostrum immo:
latus est xpus itaque epulemur non in
fermento veteri neque in fermento ma:
licie et nequicie sed in azimis sinceritatis
et veritatis i cor v° Hodie dilectissimi
vos fratres celebratur solempnitas
in qua solempnissima die nostrum pascha
celebratur nostrum pascha manducatur
nostrum pascha honoratur et precipue
ab his qui expurgato fermento veteri
ipsum manducant in azimis sinceritatis
et veritatis. Unde xpi resurrectio spiritualem
nostram significat novitatem que est de vi:
ciis ad virtutes et hanc novitatem
valde debemus appetere nam sicut dicit
Seneca vi° li° omnium naturaliter
nova magis quam magna mirari
expetit. Unde hodie non solum ma:
gna sed nova et mirabilia perpe:
trata sunt de quibus dignum est ut aliquis
admirationem accipiat et in stupo:
rem cadat Hodie namque xpus ihesus
de sepulchro clauso prodiit de
morte ad vitam rediit / et de passi:
bilitate ad impassibilitatem transiit
Hodie namque visa est nova lux
gaudium honor et tripudium et quia
nova vita in capite incipit Ideo
dignum est ut in membris nova modo
vivendi esse incipiat / et quia xpus
est caput nostrum in quo nova vita

in capite in cristo a morte ad vitam re:
surrexit / et quia tamen iniustum sit ut me:
brum sit capiti conformam / sicut sicut xpus
novam vitam induit ita et nos in
novitate vite ambulare debemus
quapropter apostolus in epistola renovat
nos a vetustate fermenti et provocat
nos ad azima et puritatem vite
in epistola que hodie legitur illa die
In qua apostolus / tria facit / primo mane
nos nos gustum mentis nostre dispo:
nere ne fastidiamus Secundo vite abu
sumere ne deficiamus Tercio modum
dignum addicere ut perfectum proficiamus
et tandem in virtute ubi celica cum
helya ad montem dei perveniamus.
Prima ibi etenim pascha nostrum Tercia
ibi non in fermento veteri / primo igitur apostolus
suadet ut illud quod inficiat abicia:
mus Secundo ut aliud quod reficit et
delectat degustemus ibi itaque epulemur
Tercio ut illud quod deficiat emitemus
ibi neque in fermento malicie Unde quia
illud quod inficiat valeamus abicere tu
sume expedit quod contagium culpe
vitemus quod autem quod deficiat emitemus
expedit quod gratiam baptismalem custodi:
amus Prima igitur litteralis est nam apostolus
paulus videns quod ipsi corinthii quendam
malum fornicatorem sustinebat qui
uxorem patris sui acciperat ut dicit
haymo nostrum ipsum a suo quieti nostrum ecclesie consortium

cor(por)a expellebat n(on) eiciebat tu
tu multas bonas p(er)sonas i faciebat
io ap(osto)lus eos (con)tra argutus dic(it).
expurgate vn(de) s(upra) ha(bitu)m ap(osto)lus ia.
illu(m) tradebat dyabulo ad purga(n)-
du(m) (con)tinue quo suadente peccaverant
corporate purgare et du(m) sic eiectu(m)
videret i(n) p(rese)nti actu fidelium com-
besaret decretu(m) suo metuens sibi-
cici i(n) futuro a societate s(an)ctoru(m) Ideo
ap(osto)lus iussit ho(min)em ut p(ro)ponentem ebu-
lacionem z miseriam evadet peccatis
ignis et(er)ni z ut sp(iritu)s eius saluus
fiet i(n) die d(omi)ni z ideo dic(it) expur-
gate vetus fermentu(m) z s(upra) ha(bitu)m illu(m)
peccatore(m) q(ui) i(n) incestu (com)miserat uxore(m)
p(at)ris sui accipiendo q(ue)m ideo vetus
fermentu(m) appellat q(ui)a i gu sdoe
z pecc(at)o veteris ho(min)is adhuc p(er)-
tus erat s(ed) adde q(uod) p(ri)m(u)s parent-
No vn(de) o(mn)e pecc(atu)m ad p(ri)mu(m) ho(min)em
p(er)tinet sic(ut) noanda s(un)t tria p(ri)mo
q(uia) cu(m) fermentu(m) corporale dum
sparsit(ur) i(n) pasta an(te) q(uam) panis fiet
tota(m) pasta(m) corrupit z acida(m)
reddit / sic et sp(irit)uali loque(n)-
do fermentu(m) i(n) scriptura s(umi)t(ur) corruptio
pecc(at)i q(uia) q(ui)dem pecc(atu)m e(st) fermentu(m)
q(uia) p(ri)ncipiu(m) totam massa(m) h(um)ani ge-
n(er)is culpabilit(er) z penalit(er) est
corrupta / Et sic fermentu(m) vetus
q(uia) reddit ho(min)es (con)formes z (con)similes

vetere(m) adam i(d est) p(ri)mo ho(min)i q(ui) p(ri)mo corru(m)-
p(ci)o(n)em i(n) massa g(e)n(er)is h(um)ani i(n)duxit
r(e)dd(i)t ergo ho(min)es difformes i(d est) dissimiles
novo ade i(d est) xpo ho(min)i q(ui) novitate(m)
vite z g(ra)tie adi(n)venit / Vetus eni(m) d(icitu)r
q(uia) facit ho(min)ez vivere s(ecundu)m veterem
i(d est) s(ecundu)m ho(min)ez exteriore(m) i(n) q(uo) viget (con)cu-
piscentia q(uam) s(ecundu)m ap(osto)lm ad ro. vi° debet
crucifigi i(d est) cu(m) p(ri)me affigi ut d(e)struat(ur)
corp(us) pecc(at)i i(d est) totu(m) (con)gressus pecc(at)oru(m) no(n)
s(ed) novum i(d est) i(n)teriore(m) ho(min)ez q(ui) adi(n)star
novi ho(min)is xpi creat(ur) a deo i(n) iusticia
et s(an)ctitate veritatis ad ephe. iiii° Ferme(n)-
tu(m) (er)go corrupcione(m) s(ecundu)m illud ap(osto)li
i. cor. v° modicu(m) fermentu(m) tota(m) mas-
sa(m) corru(m)pit Secundo e(st) noand(um) q(uod) s(ecundu)m gl(osam)
(con)spersio d(icitu)r farina sparsa aq(ua) pota
i(n) vase panifico p(er) aq(uam) (con)glutinata
an(te) q(uam) ponat(ur) fermentu(m) s(ecundu)m illud exo.
xii° tul(eru)nt ig(itur) de (con)sparsa farina (con)sparsam
simple(m) aq(ua)m anteq(uam) fermentaret(ur) Tercio
e(st) noand(um) q(uod) azimu(m) nom(en) e(st) grecu(m)
z l(a)t(in)e id e(st) q(uod) si(ne) fermento / Vn(de) zima
grece fermentu(m) e(st) l(a)t(in)e inde azimu(m) q(uasi)
absq(ue) fermento Dic(it) (er)go ap(osto)lus mone(n)-
do g(e)n(er)alit(er) mores dispone(n)s Expurgate
s(ed) a nob(is) abiciendo totalit(er) vetus
fermentu(m) i(d est) corrupcione(m) cuiuscu(m)q(ue) pecc(at)i
p(er) mortalis ut sitis nova (con)spersio
sp(irit)uali loq(ue)ndo sitis nova farina
alta delicata / p(er) aq(uam) g(ra)tie (con)glutinata.

Sic estis .i. sic esse debetis azimi .i.
sine fermento veteri quod est peccatum vel sic
expurgate vetus fermentum .i. eicite illum
peccatorem qui vos corrumpit qui est membrum
veteris hominis vetustate peccati corrupti.
ma sic modicum fermentum totam massam
corrumpit sic frequenter una mala persona
totam congregationem inficit et ideo apostolus
hortatur illum eiciendum. ut mathei .xviii.
Si oculus tuus scandalizaverit
te etc. Expurgate ergo ut sitis nova
conspersio .i. pura congregatio et quod sitis in
novatis virtutibus per primam ut no-
vitas tollat vetustatem sicut estis
.i. sic facti estis in baptismo per gratiam
azimi .i. sine fermento corruptionis.
Notandum quod ex doctrina apostoli habetur
quod mali qui alios inficiunt in nulla
pura congregatione sunt tollerandi sed
potius expellendi et occidendi
Narratur fabulose legitur quod cornix accepit
serpentem cum ac serpentem cepisset
et evolasset percussit eum serpens et
evolavit circa collum eius et stran-
gulabat eum tunc dixit cornix mihi
hec pacior nam cum comedere potui
sed quia hoc non feci et sibi pepercit ideo
penas suscipio et dolores sic
sic videtur dicere apostolus quod ipsi
corinthii illum fornicatorem qui ita
eos tamquam serpens venenosus
contaminabat et mala vita et doc-
trina ipsos inhabilitavit venenavit
expellere et occidere debebant. Ita et nos
tales corruptos de nostra congregatione ei-
cere debemus quia scriptum est eice derisorem
et exibit cum eo iurgium Sapiencie
viii. Et ratio est quia tales sunt eiciendi
quia nichil tam faciale est quam fieri malum
etsi nemo docuat vel compellat et
difficile est fieri bonum si ergo faciliter
possumus fieri mali tunc corruptos homines
et incorrigibiles a nobis expellere
debemus ne eorum mala discamus
Unde iudei pueri christum qui erat exemplar
omnis boni in eorum congregatione susti-
nere nolebant sed eicierunt eum extra
civitatem. Qualiter ergo nos corruptos
sustinere possumus et valemus quod at
christus fuit exemplar totius perfectionis
testatur Anshelmus Loquens de eterna
dominus in hec verba O inestimabilis gratia
condicio peccat iniquus punitur iustus
quod peccatur servus exsolvit dominus quod
committit homo sustinet deus O nate dei
quo tua descendit humilitas quo
tua flagravit caritas quo processit tua
passio. Ego inique egi et tu penam
mulchtaris ego superbivi et tu humi-
liaris ego inobediens exstiti et tu
obediens et obediencie scelus luis
Secundum habetur notandum quod hoc fermentum
aliquando ponitur pro bona doctrina ut in canone

Mt. Simile est regnum celorum ꝙ accep:
tum mulier abscondit in farine mensura
tres. Hic appellat fermentum dilec:
tionis dei et proximi et contemplationis sancte tri:
nitatis que fuit in cordibus fidelium
et continetur in doctrina evangelica. Vel
illa mulier que accepit fermentum est
sancta ecclesia que accepit dilectionem dei et
proximi contemplationis sancte trinitatis et predicat
Asie Europe et affrice (affrica) donec
fermentaretur totum i. donec per quadri:
fidum orbem i. sancti predicatores spargunt
et ex omnibus gentibus aggregant ad fidem
converterent. Alio nomine est fermentum per:
mala doctrina et mala consuetudo
ut salvator dicit cavete a fermen:
to phariseorum i. ab eorum mala
doctrina. A fermento herodis i. ab
homicidio et adulterio illius, et ita
capitur in proposito quia apud corinthi:
os erant pseudo apostoli qui prava
doctrina seminabant quam apostolus pre:
cipit expurgare ut sitis nova conspersio
sicut estis azimi. Vel fermentum grece
dicitur zima et in libro vocatur panis
azimus qui sine zima i. sine fermento
est et est sensus in hoc precipio vobis ex:
purgate vetus fermentum ut in no:
vitate vite maneatis sicut estis
azimi i. sicut novi estis effecti
a viciis peccatis originalibus et actua:

libus in baptismate manentes sine zyma
i. sine peccato in quantum humana fragilitas
cum dei adiutorio valet. Vel sic: sit.
Corrumpit ut sitis nova conspersio i. pura
congregacio in novati virtutibus per ma:
ut novitas tollat vetustatem peccati
Conspersio fermentum. Vel conspersio est varia
cum aqua conglutinata sine fermento sicut
leguntur tulisse filii Israel Exo. xii.
Sicut estis azimi quasi dicat vos te:
nemini esse nova conspersio quia facti estis
azimi in baptismo ergo patet quod
culpa vitanda penitus hudagia
custodienda dicit nos monet ad ex:
pellendum vetus fermentum. Notandum quod
multiplex fermentum corrumpens in spiritu
in scriptura. Est primo originalis culpa ut hic
non in fermento veteri. Unde illud corrumpit
tota massa humane nature. Cora.
vij^o Modicum quia omnes in corpore par-
simus. Secundum fermentum corrumpens est doc:
trina prava. Mt. xvi^o non dixi cavendum
a fermento panum sed a doctrina pharise:
orum. Hoc corrumpit fidem. Tercium quod apostolus
i. cor. vij^o dicit nemini legimus.
Quartum fermentum est legalis observancia
de qua ad gal. v^o dicitur qui in lege iustifi:
camini a gratia excidistis. Unde hoc fer:
mentum corrumpit edictam evangelicam
Quos corrupti sunt et abhominabiles fa-
cti sunt. Quintum est ypocrisis Mt. xxiii

Attendite a fermento phariseorum hoc cor-
pit in tectum Sophonie iii surgen-
tes diluculo corruperunt cogitationes
suas / quantum est in tenendo figura, non
ymolabis super fermento sanguinem vic-
time tunc hoc corpus post tectum Exodi xxiii
fermentatus pede et vena corrupta
dicitur etiam pascha nostrum secunda pars
epistole in qua monet nos ablui vite
paupere ne deficiamus et assignat causam
quare debeamus expurgare vetus fermentum
et illa causa est debita quiescio agni
paschalis id est eukaristie Primo dicit etiam
qui diceret utique puri esse debetis etiam
propter Christus est ymolatus est pro nobis
in passione Ysaie liii sicut ovis ad
occisionem ductus est Christus id est qui est
pascha nostrum id est agnus paschalis qui
est dominus Johannis primo Ecce agnus dei
et Apocalypsis v Dignus est agnus qui occi-
sus est et ideo Christus super omnia amandus
quia datus est in viaticum nostre peregri-
nationis ideo dicitur pascha nostrum in
pretium nostre redemptionis et ideo sub-
dit ymolatus est in premium nostre
salutis et ideo dicitur Christus id est unctus
quia ipse unxit nos oleo leticie
in celis Notandum secundum glossam quod hoc
nomen pascha non est nomen grecum ut
aliqui putant sed hebreum / et tamen
ibi quedam convenientia utriusque lingue
quia secundum grecos pascha dicitur a pas-
sione quod est pati unde idem est quod passio

Sed secundum hebreos dicitur a phase quod est
transitus quia tunc primo celebraverunt pascha
quando fugientes Egyptios mare rubrum
transierunt Item notandum quod agnus paschalis
de quo dicitur Exodi xii fuit figura ymo-
lationis Christi per quem liberati sumus a potestate
demonis sicut filii Israel per sanguinem
agni paschalis ab angelo devastante
vel percutiente / carnes autem illius agni
comedebantur cum azimis panibus
quibus septem diebus filii Israel utebantur
ut postea dicetur per quod significabatur quod
vita populi christiani debet esse sine fermento
malicie et peccati Item notandum quod hoc nomen
pascha in scriptura dicitur multis modis Uno modo
sumitur pro nocte quarte decime diei primi
mensis Matthei xxvi ubi dicitur scitis quod
post biduum fiet pascha et Johannis xii
ante sex dies pasche Secundo sumitur 2°
pro ipso agno qui in ipsa nocte ymola-
batur sicut Matthei xxvi ubi dicitur voli-
mus parare tibi pascha et Marci xiiii
et Luce xxii venit dies azimorum
in qua necesse erat occidi pascha et ita
accipitur apud nos pascha hic pro ipso
vero agno scilicet domino Jhesu Christo Tertio 3°
sumitur pascha pro xv die primi mensis
quia iam post in nocte quarte decime diei
et hec erat prima dies azimorum festi
celebranda Levitici xxiii ...

pascham

pmo quadecia die mensis ad
vespa pasca dni e z decia qu:
ta die solempnitas azimorum dni
e vn si aliq quadecia dies dr pa
azimorum h solu dr apt vespa
i qua agnus ymolat z vespa erat
pncipium quidecie diei z ita sumt
h nom pasca Joh xiii an die
festu pasche vbi ly pasca support
p quadecia die cuius vespa fuit
pasca et ly die festu support p qu:
decia die q p ma inceat. quto
pasca sumt p azimis q i ipis die:
bus azimorum comedebat z ita sumt.
Joh xviii vbi dr no i troierit
i ptoriu ut no contaminaret s
ut manducaret pasca .i. azima
et ido expo. ali. lra etem pap
cp xps q e pasca nrm .i. ca sui
at nri tusitus ymolatus e s i ara
crucis z i altari cotid sacrametal
z sic fcus e abus vite itaq xps
h epulem suple nos i vitati
ad sacrametales epulas i qbus e
one bonu delectamtm epulem
i q .i. manducas vel sic eplem
.i. vita pntem transiamus vl sic
epulem nos sibi i corpado s
illud Aug n tu me mutab in
te sic cibu carnis tue s tu muta:
vers i me et Luc xv epulari
gaude opts vl aliter expo etem
pasca nrm q d i xps q pnobis
ymolatus e i passioe tanq agnus
sine macla edendus e qt go ad
ipm sacmedu demus ee omo pu
z mdi ysai i Canaam et mdi esto:
te z h dct ee pmitus mcte q
corpibus diligeda e et oia opa
nra dut i nob pucere z sic
nos ad agnu pascale dispone
Vn abbas ysaac dic quedo sig L
pucit ad mdicia z qd e signu
illius et qn cessit ho qu pucit
ad mundicia cor eius vnde q qu
qs videt z iudicat omes homi
bonos n appz ei qsqm i mdus
et talis ho e mdus corde ve
vifica illud ad hebre ix cessi:
tes vos hre meliore n. pucat
qs ad illud q dni ocls bonus no
videt mala no pt ho pfecte
esse z bonus de mde dic Itaq
epulem no i fmto veti .i. in
corpe pcti z io e cp agnus
ille tenerrimus e z g dz come:
di sine macla pcti vn solis
baiasis pcipiebat comede ag:
nu pascale ut ut het xxxii
cnuo go dut ee dispositi q illi.

Agnu dut sume z tertac hemus
ex illo qd dr. Leuitici xxi° Loqre
ad aaron ho de seie tuo p familias
as q hueit maclas no offet pa:
nes deo suo nc accedat ad minister:
u ei9 si cecy fuit si claud9 si pno
ul grandi ul torto naso si fractus
pede ul manu si gippus ul lipp9
si albugine hns i oclo si i petu:
gine i corpe Nō i petigoselti:
ma pducta i scita scabies pru:
es a corpe cu asptitate z tortu:
ditate Cpnalr te cecy aliqs
e qui supne gntois lume ig:
norat du ho° illa luce vetna
ignorat z diligedo no i spu
quo gressus corr. porrigit nescit.
Claud9 qppe e q quo pge he:
at aspic. s sic i infirmitate mes
tene q via vitatt rce no sequ
hit e q aplus dit Ad hebr.
x° remissas man9 z dissoluta
genua erigite z gressus vros.
faciate ut no qs claudicas /
Nas at sanct / pno nasa e
q adtenenda mensura discretionis
ydone9 no e qui hac vtute
desit deu no i veiet. In i vitas
patru leg q qda senex i terro:
gatus a qda fre diceret / quo in
uenia deu vtp i ieiuniis ul i labori
bq a i una Et vnd ille i hys q nuasti
z in discretione dico eni t qz multi afflix:
ert carne sua z qz ho° fu discatec fecert
abiert vacui nichil hntes / fracto at
pede ul man e q via dei pge:
omo no val atqz a bois actibus
findut9 corps vacat / qts ho no ut
claud9 salte ai i firmitate teneat
s ab hys alien9 exsistat / siqs g°
hys viciis irretitus e pasca dm:
no det offre nc omo ad ipm ac:
cede z io i leuitico dr. omo q
hueit maclaz de seie Aaron
sacdotis no accedat offre hostias
dno / q sqz g° aui i stor vicor
sbdit panes offre phybe ne
qs tto aliena pcta dilue valeat
q ad huc ppa d naspat. Vel sic
s. hay etem pasca nrm xps. In
pasca appella festiuitas q cele:
brat iudei p singlos anos in
meoria egressionis sue d tra egy:
pti z agn9 ymolabat i eadem
festiuitate z appelleba pasca
sic pus dem e dr. g° enim pasca nrm
Ac si dicet multis scie qd e pasca
Dico q xps ymolatus no eni ymo:
latus e agn9 legal at typicus
s vers agn9 q tollit pcta mudi.

Ille p nob ymolat9 e i ara cruc.
istius agni cuius corp(us) ymola(tur) i eccl(es)ia
z comedit(ur) a fidelib9 Isti q comedert carnes agni typica fecert
transitu de egypto i t(er)ra p(ro)missiois
et nos sibi deme(us) q(uia) tr(ansitum) sic deterebus i fidelitatis ad v(er)itates itaq(ue)
epulem(ur) alia edicio hab(et) itaq(ue)
festiuitate celebrem(us) nos e(ni)m
p q(ui)b9 ymolat9 e xps v(er)us
agn9 celebrem9 festiuitate · i(d est)
gaudeam9 epulem9 z letem(ur) leticia sp(irit)uali no i fmeto veti
suple epulem(ur) · i · i p(e)cc(a)to q(uo)d fuat
hoiem i vetaste Vbi nond(um) · s(cilicet) · hay
q(uia) i exodo legi(tur) q(uo)d cu filii isrl
exissent de egypto no detulert
inde fmetata farina S(ed) tm9 q(ui)
ipsa via egipcijs cogentib9 ne mora fuant egrediendi relinquunt
ubi fmetu | vn egypto i(n)terp(re)tat(ur)
tenebre / et s(ecundu)m tenebras i fidelitatis fmetu s(ecundu)m pctm / mo nos
egyptu relinquim9 z fmetu pcti
q(uo)d p(er) fide i fidelitate deserim9
z pctm relinquim9 transeuntes p(er) aq(ua)s
baptismalis ad t(er)ra p(ro)missiois
sic eccl(es)ia relinqui(mu)s fmetu · i · vetustate pcti ad q(uo)d u(er)sa(m) veteris

hois Vel sic no i fmeto veti hic
e z(?)ª · ps i qua manet nos / Deinde
nu modu addicit ut p(ro)fu(n)d(u)s p(ro)ficiam9 · q(ui)d · itaq(ue) epulem(ur) · i(d est) sacramentu dominici corp(or)is deuote manducem9 s(ed) no i fmeto veti · i(d est)
corp(or)e cu(m) fmeto pcti morlis.
Ad quo nond(um) q(uo)d xps d(omin)us sacramentu altaris (con)fecit i pane azimo z no fmetato q(ui)a q(ua)rta decima
iniciet(ur) sup h(oc) dicetes q(uo)d xps
anticipa(ui)t pasca iudeo(rum) p(er) vnu
die z sic sacmetu i stituit q(ua)rtadecima die mesis p(ri)mi adue(r)sa z dici q(ui)ntadecima fuit celebratis
iudeo dicut h(oc) fm9 fuisse ut pleni
cruderet vitas ut sic ymolaba(tur)
agn9 sic z xps eade die mortu(u)s patet(ur) z h(oc) p(ro)bat p(er) illud ·
Joh xiiij° an die festu pasce
p(ri)ma q(ui)ntadecima et ideo q(uo)d i(n) dic
s(ecundu)m tredecima filij isrl vescebat(ur)
pane fmetato s(ecundu)m h(oc) dicut q(uo)d xps
(con)fecit i fmeto z no i azimo ·
et ipi adhuc obs(er)uat s(ed) i(n)ter
pte opionu lato(rum) z katholica
Rome eccl(esi)e e a mobilit ad hered(um) q(uo)d xps (con)fecit z ~~frm~~
sacmetu i stituit q(ua)rtadecima

Dic quod iudei statim pascha celebra-
verunt / et enim pascha vetus terminant
et pascha novum inchoant. et quia illa
vespera non debet inveniri panis
fermentatus in toto israel sicut dicitur Exo.
xii et xiii. ideo Christus confecit in pane
azimo aliter fecisset contra legem
et iudei sibi propter hoc causam insultassent
confecit ergo Christus in azimo et hunc ritum
ecclesia tenet et observat. Sed contra
sunt argumenta grecorum quod vitas
videat sic. In illa enim vespera
cepit ymolatio Christi corporalis ad a-
gnum quod addimat Joh. xiii. ante di-
em est purificationis huius novi pas-
cha que facta est immediate super cena-
sic ergo dicendum quod greci errant et sunt
scismatici arguitur sicut romane eccle-
sia tamen est quod confitiant quod panis fermen-
tatus et panis azimus sunt eiusdem speci-
ei. Sed secundo. Neque in fermento malicie
et nequicie. Unde per maliciam intelligatur
peccata spiritualia per nequiciam carna-
lia. Vel secundum glossam per maliciam in-
telliguntur peccata que quis committit
in alium sicut sunt dolus in proximum
per nequiciam peccata que quis committit
in seipsum. Ubi supra. Sed quia hec peccata
directe committuntur in deum sicut perfi-
dia blasphemia et inobedientia
Sed in proximum committuntur hec specialiter [illegible]
verborum offensiones peccatorum et confusiones
malorum exemplorum. In seipsum autem quis
directe peccat cum corpus suum pollu-
tum maculat sicut dicit apostolus quod
cum fornicatur in corpus suum peccat
Unde hic sunt sex cornua bestie de
quibus apocalipsis xiii et ideo non in fermento
malicie et nequicie id est in nullo peccato
mortali consistendo. Sed in azimis sin-
ceritatis et veritatis id est in hiis que desig-
nant sinceritatem conscientie et veritatem
iusticie. Vel sic secundum Gorram in fer-
mento malicie et nequicie per hoc intelligitur
peccatum ex certa malicia et ex proposito
factum et hoc contingit dupliciter. Uno modo ex
habitu acquisito ex actibus malis
et ille intelligitur per fermentum mali-
cie. Proverbiorum ii. Letantur cum male fece-
rint et exultant in rebus pessimis.
Unde delectatio in opere est signum consuetudinis
habitus ii ethicorum. Alio modo ex corruptione prave
nature sicut aliqui ex malicia com-
plexionis inclinantur ad actus hor-
ribiles quasi sibi sunt horrenda sicut
est effusio sanguinis humani et victum
carnium et mixtione cum bestiis
et hoc in proposito vocatur fermentum nequi-
cie. Sed in azimis sinceritatis etc.
per totum ad puritatem intellectus sinceritatis
quia hoc quod dicit non in fermento veteri

83

Modum edendi legittimum qui
consistit in duobus primo in expulsi-
one feditatis culpe propter hoc dicit
non in fermento Secundo consistit in
adeptione puritatis gratie ideo ad-
dit Sed in azimis Primo apostolus de-
1o hortatur a triplici culpa / primo origi-
nali cum dicit in fermento veteri.
2o Secundo actuali in deum cum subdit
3o neque in fermento malicie / Tercio
actuali in proximum cum addit et
nequicie Secundo e contrario hortatur
ad triplicem puritatem / primo ad purita-
tem gratie baptismalis contra origina-
lem cum dicit in azimis Secundo
consciencie pure t ad puritatem contra
actualem in deum quod tangit in sinceri-
tate Tercio hortatur nos ad puritatem
operacionis iuste contra actualem in
proximum quod notatur in veritate dicit ergo
non in fermento veteri scilicet originalis
culpe neque in fermento malicie
id est actualis culpe in deum et nequicie
id est culpe actualis in proximum Sed in
azimis id est in puritate sinceritatis
ad deum et veritatis ad proximum Vel sic
sinceritatis sinceritatis id est nove vite que
ad conversacionem et veritatis simplex

contra ypocrisim et simulacionem Secundum
Hugonem quod malicia et nequicia proprie
pertinet ad interiorem hominem id est ad men-
tem Sed apostolus non curans de proprietate
membrorum unum retulit ad exteriorem
hominem et aliud ad interiorem Vel ma-
licia est malivolencia sive mala vo-
luntas Sed hic ponitur pro mala operacione
Et ergo est sensus quod non debemus epu-
lari in vetustate peccati id est in peccatorum
male operacionis aut male voluntatis
vel in superbia aut audacia mentis
ad malum sicut solent agere amatores
huius seculi qui letantur cum mala fecerint
Sed in azimis sinceritatis et veritatis simplex epulemur
et letemur quod tunc facimus quando omnia
in integritate et puritate mentis agimus
et sine corrupcione non in duplicitate vel
in simulacione vel pro humana laude
vel lucris temporalibus sed pro remuneracione
patrie celestis et ut soli deo placeamus
Vel secundum Hugonem malicia sinceritatis
est que perfecte servat naturam suam
et nulla corrupcione intus corrupta
sed in melius proficit et non in peius
Et ita nos tunc sumus sinceri quando
omnia in simplicitate et puritate
mentis agimus sed in melius proficientes
malum pro malo non reddentes et
aliis offendiculum per malum exemplum non generantes

quo ad declinacionem mali et veritatis
quo ad operacionem boni Vel sic

& innocenciam et puritatem servatus. ad hoc sacra-
mentu accedamus / vnde preceptum huius sacramenti cau-
sat in nobis remissionem peccati venialis et pecca-
ti mortalis obliti / et ideo impedimentum reci-
piendi hoc sacrificium sacramentum est quantum secundum
consciam peccati mortalis eo quod ille non vivit spiritua-
liter / et ideo non debet nutrimentum spiritualiter
sumere quod non est in vivente / eciam quod talis
non potest vniri christo / et hoc fit quod per hoc
sacramentum datur est in assensum peccandi mortaliter
1m peccat / vnde Augustinus in libro de ecclesiasticis dog-
matibus dicit si mens in affectu peccandi est gra-
vat magis eukaristie percepcione quam
no purificet / Rotundum quod in corpore christi decem
sunt miracula quibus vna in eo non desunt licet
1m similitudinaria / Primum est quod vna substancia in aliam
transsubstanciatur / sicut quia panis et vinum sup-
tu ab homine in carnem humanam et sang-
2m wine transsubstanciantur / 2m quod cottidie conficitur
et tamen nullum fit augmentum corporis christi
sicut in secreto quod ego tibi manifesto
et tu alteri et tamen in me non augmen-
3m tatur / 3m quod cottidie sumitur non tamen dimi-
nuitur sicut in lumine aliud lumine accendente
8m quod propterea non diminuit lumine suum / 4m quod
divisibile est et tamen totum integrum manet
singulis partibus speciei sicut in speculo quod si frangi-
gitur in qualibet parte videtur faciens integra sicut
4m integro speculo / 5m quod peccatoribus illud
sumentibus est mortale peccatum sicut in infer-
no cui solempnia et nobilia cibaria sunt
nociva ita quod in eo mortem inducunt
6m 6m est quod statim post sumptum est a sacerdote
rapitur in celum sicut quod christus de monumento
clauso exivit quod et ipse idem de vtero
virginali exivit incontaminatus ipsa in eo
nimis virgine permanente / facit de qua est
1m nec distinccione 2a in corpore / 7m quod in me
sumitur claudit in parva hostia sicut in parva
luce vel visu oculi in quo magnus locus
8m comprehenditur / 8m quod sit et semel in diversis
locis idem corpus ad diversis sunt sicut in
sono corpore qui in diversis locis audi-
9m ensis comprehendit / 9m quod corpus christi ac-
mnosis sumptum in nullo coinquinatur
sicut in sole qui transiens per plurima sordida

loca non sordidat / 10m quod accidencia non 10m
immutat subiectum primo stant sine sub-
iecto & hic defficit similitudo et racio
et cedit natura miraculo. h. Iohannes an-
dree de celebracione missarum super cap cum
marte Rotundum quod multa sunt in marte
ria adiungue sumendum agnum pascha-
lem scilicet christum nam illam epulacionem de-
bet antecedere tria / et concomitari tria
et sequi tria / Primum antecedencium est humili- 1m
tas prime deuteronomii xvi epulaueris coram
domino deo tuo et postea recordaberis quod
quoniam seruus fuisti in egipto hoc figuratur significatur
in lactucis et agrestibus / 2m est ardor in- 2m
time devocionis exodi xii splendidum
carbonum in epulis / epule illius diliget
fuit / et hoc notatur in assatura carni- 3m
um / 3m est puritas consciencie bone ut hic epu-
lemur non in fermento malicie etc et notatur
in azimis panibus / Deinde primum conco- 1m
mitancium est humilitas fidei integre de-
uteronomii xxvi adorato domino deo tuo epula-
ueris / et hoc notatur in illo quod nichil comestum
relinquebat / 2m est memoria passionis 2m
domini mi.i xo si quando habetis epulas et
dies festos etc et subdit pro ea ut sit
vobis in recordacionem domini dei et hoc no-
tatur in postibus sanguine tinctis / 3m est 3m
hilaritas spiritualis leticie psalmus iusti epu-
lentur et exultent in conspectu dei et hoc
notatur in festinacione comestionis / Vltimo
primum subsequencium est graciarum accio thobie vi 1m
epulatus sunt benedicentes deum et hoc notatur
in formacione pedum / 2m est bonorum operum 2m
robur et continuacio deuteronomii xvi epula-
beris in festiuitate tua et post benedicet
quod tibi dominus in opere manuum tuarum et hoc
notatur in portandis baculis / 3m est ad patriam 3m
promissam perambulacio psalmus quoniam transibo in
locum tabernaculi et hoc notatur in calceatis
pedibus / hec igitur tria predicta antecedencia
concomitancia et subsequencia in nobis concurrant
et teneamus ut digne hoc sacramentum ve-
nerando suscipiamus / ad quod faciendum dicamus
humiliter et devote. O bone ihesu da nobis
tuum sacramentum ita venerari ut a te
nunquam separari valeamus. hoc nobis concedit

Dnica in Octaua pasche

pr et filius et spus qui sine fine
viuit et regnat amen.

Karissimi omne qd natu e ex deo
vicit mundu hec est victoria
que vicit mundu fides vra qs est
qui vicit mundu nisi qui credit qm
ihus filius dei hic est qui venit
paquam et sanguine ihus xpus
no in aqua solu s in aqua et sangui
ne et spus est qui testificat qnoniam
xpus est veritas qm tres sut qui
testimoniu phibent in celo pr vbu
et spus sctus et hij tres vnu sut et
tres sut qui testimoniu dant in t
ra spus aqua et sanguis dei testi
moniu hoim accipimus testimoniu dei
mai est qz testificatus est de filio
suo qui credit in filiu dei testimoniu
dei habz in se qui no credit in filiu me
dacem facit eu qm no credit testimo
nio qz testificatus est deus de filio suo
i° Johis v° Hic dicit scus thomas in
oibus natuis ordiatis in venit qd ad p
fecciõz natue inferioris duo concurrut Vnu
quidem qz e cm ppim motu aliud
vo qz est sm motu natue supioris
sicud aqua sm ppim motu mouetur
ad centru s s motu lune mouet circa cen
tru s fluxu et refluxu silr orbes
planetaru mouentur ppijs motibus
ab occidente in orientem sed ipa creatua
ronalis que sz i mediatu ordinem
ad deu attingendo eius pfeccõz no solu
pticipiat eius bonitatem sz diuinaz in
essendo ut planete s eciaz i congstendo
ut angli ideo qz ipa sit pducit in
silitudinem ipius dei et pducta est
Gen i° faciamus hoiez ad ymaginem
et silitudinem nram Vnde dignu est
ut ipa ad impiu dei se moueat
et ppiu motu relinquat et sit
mundu carne et dyabm que ipam
impugnat taliter vince valeat sic
cu dicebat saluator Joh v° confidite
ego vici mundu Vn in pnti epla tria
tanguntur Primo tangit illud qz no
bilitatem natue ronalis demonstrat
Secudo qd triumphu et victoriam admi
nistrat de suis inimicis ibi hec est victoria
fides vra Tercio qd dei ymaginem p mo
du vestigij represtat ibi tres sut qui testi
moniu Vel aliter in hac epla ondit btus
Johes efficaciam fidei et virtutem rois in mdi
ondens Primo qz p fidem mundus vincit
Scdo p quam fidem vincitur p fidem diui
nitatis xpi agit qs in hac prima dnica p9
pascha de statu vtr vtriusqz resurreccõis
sz corpis et aie in ewangelio Johis de
mostrat statu corpis glorificati in resur
reccõe s in epla de spuali resurreccõe
agens que est aie a morte pcti sus
citacõ natiuitatem spualem que est in
qz aie resurreccõ certis indicijs demo
strat dicens Omne qz natu est ex deo i.
d. qd natu e ex deo p fidem vincit
mundu i pspera et aduersa mundi quia
talis in psperis no extollitur nec in ad
uersis deicit Vbi notadu qz sup btus
Johes imediate dixit precepta xpi no
ee g'uia iuxta illud ait Tollite iugum
eim meu suaue est et et vere no
g'uia quia no trahut deorsum ut ta
lentu plumbi s sursu pducut et
excelsos faciut custodia madatoru ideo
no sut g'uia qm omne i ois vir ul
mulier neutru tn poit qz in generacõe
spuali disputacõ sexus nichil facit ad
Gall iii° In xpo ihu no est masculus
neqz femina qd natu e ex deo ntitate
spuali p fidem et caritatem vbi dicit
glosa ex deo nascit qui diligit deu et
pximum vincit mundu glosa i contempnit
blandimenta et aduersitates seculi mu
di pspa et aduersa ymo ipam mortem
corpis que sursu sut qnt Sm Johis
xvi° ait saluator Confidite quia ego vi
ci mundu s nc quis sua virtute confidat posse
vince mundu subdit hec e victoria que vin
cit mundu fides vra glosa demostracõe qi
digito ondit fidem tamqz consistentem et
pmanentem sed illud ad hebreos xi° Sancti
p fidem vicerut regna glosa dicit illa

fides que perdilectorum operatur ad gall v° contra
fidem hereticorum et peccatorum // Sed obicitur
de hoc quod dicit Omne quod natum est ex deo
vincit mundum quia in primus natus est ex deo
et tamen non vincat mundum quia vincere mundum
est abrenunciare mundo quod perfectorum est
Studetur vincere mundum dicatur dupliciter
vel subiciendo vel abstrahendo seu abiciendo
primo vicerit in presenti secundo per fidem vel aliter
sic Omne quod natum est ex deo per fidem ve-
ram que nichil aliud est nisi caritas
plena quod enim sic natum est vincat mun-
dum i concupiscenciam et delectabilia eius
et ratio est quia in mundo sunt ista tria / falsi
errores / mundi amatores / et mundani
mores // sed virtus dei est que oculos mentis
ab istis erroribus illustrat nam sicud dicit
chrisostomus fides est lampas nam sic lam-
pas illuminat domum ita fides animam / secundo
in mundos amores fugat secundum apostolum ad
hebreos xi° fide moyses grandis factus
negavit se filium pharaonis Tercio mun-
danos errores superavit nam secundum apostolum
sancti per fidem vicerunt regna eorum debito
vincencia de quo dicit augustinus quia vicit in
tribulacione vicit constitus vicit / ubis vi-
cit in periculis vicit in professione vicit sub-
mersus vicit tortus vicit mortuus
et sequitur hec est victoria / hic tangitur
illud quod materiam triumphi et victoriam
amministrat et hoc est fides forta plena
non solum ubis sed magis bonis opibus dominum
... momclia / tunc enim vacat fideles su-
mus si quid ubis promittimus ope imple-
amus / hec est 3° illa virtus que credentem
omnes concupiscentias mundi facit vincere
Tam in ... legimus quod vasianus quando accipiter
invadit eum ut insequitur tunc volat contra
radios solis quos bene potest ferre et respi-
cere et illos accipiter non potest sustinere
et ita vasianus evadit accipitrem / Sic
etiam illi qui sunt / illuminatos radio
fidei evadunt demonem insequentem quia
dyabolus fidem sustinere non potest dum virtus

/ oculos

augustinus in libro de trinitate dicit mentis humane
acies invalida in tam excellenti luce non
figitur nisi per iustificatorem fidei emundetur
Vel aliter Omne quod natum est inchoat epistola
docet apostolus quo debeamus impugnatorem
mundi abicere et est talis ratio quicumque
voluit ipsam trinitatem consistere debet
mundum vitare vincere et ipsi xpi
per fidem caritatem fortiam incorporari
sed vos gentiles dicitis hoc velle est ...
dicit quod Omne quod natum est ex deo supple
per mandatorum ipius observatorem vincit
mundum Ubi notandum quod siquis impug-
nare vel vincere ullus potest nasci ex deo
vel perdilectorum quia confitentur filii dei appellamur
Notandum quod siquis impugnare vel vin-
cere vult suum inimicum ille quantum ad
primus spectat indiget quatuor generibus ar-
morum / primo indiget ense ad percuciendum
secundo scuto ad protegendum / tercio forti sagi-
ttate ad impugnandum et quarto veita-
te ut habeat licitum bellum ad finem pro
victorie consequendum quibus ergo xpianus vo-
lens vincere mundum tamquam inimicum
suum et ipsum dyabolum qui est princeps
eius debet habere pro ense caritatis dilectionem /
pro scuto fidei fortificatorem / pro societate
divini auxilii impetrationem / et pro veritate
te xpi ... confessionem // Nam
primo quilibet volens vincere mundum
pro ense debet habere caritatis dilectionem quia sicut
ensis et arma dividunt amicos et
inimicos et pipa ... defendit se ab
alio sic per solam dilectionem cognoscit filius
dei a filio dyaboli dum virtus augustinus xv° de
trinitate ait quod hec sola dividit inter
filios eterni regni et filios perdicionis et
hoc tangit apostolus ~~dicens~~ Omne quod natum / vel dicit
est ex deo vincit mundum / Secundo pro scuto
debent habere fidei fortificatorem quia sic per scutum
quilibet se defendit ab inimicis sic per fi-
dem xpiani contra inimici nos nocere
non possunt dum ad ephesios vi° dicitur in omnibus
sumentes scutum fidei ut possitis omnia
tela nequissimi hostis extinguere

querit felicitas nec in illis

et hoc tangit cum dicit hec est vic
toria que vincit mundum per aquam
et sanguinem Tercio pro societate de-
bet hic divini auxilii invocator nam
ullus debet desse ipso confidere sed ad vincen-
dum inimicos suos debet divinum auxilium
impetrare unde psalmista dominus in adiutor-
ium non timebo quid faciat mihi homo et se-
quitur dominus in adiutor et ego despiciam
inimicos meos et hoc apostolus tangit
cum dicit quis est qui vincit mun-
dum nisi qui credit quoniam Christus est filius dei id est qui
habet filium dei et suum auxilium ille qui
potest vincere mundum quarto pro fine victo-
rie debet hic humanitatis Christi confessio
nam bellantes pro civitate et contra sua li-
berum bellum securius possunt bellare quia pro
se est deus omnibus invocantibus eum in ve-
ritate qui confitetur Christum venisse in a-
quam baptismi per aquam regratiatus
est et sibi incorporatus et qui confitetur
eum venisse in sanguine per quem re-
demptus est secure pugnare potest
cum fiducia obtinendi hoc vult apostolus cum
ait hic est qui venit per aquam et
sanguinem ihesus Christus Vel sic nisi
qui credit scilicet fide formata quod ihesus est
filius dei scilicet naturalis consubstancialis patri quasi dicat
quis est hic qui vincit nisi habens fidem
de divinitate Christi ubi notandum Ubi no-
tandum quod mundus quasi dupliciter modo
pugnat contra nos scilicet dextera prosperi-
tatis prospera nos alliciendo et sinistra
adversitatis nos per adversa terrendo qui ergo bene
crederet Christum filium dei de facili vin-
ceret mundi prospera et adversa sicut
Christus est filius dei quia ipse fuit bonus
quia in ipso non fuit defectus veri boni
nec presencia veri mali cum ergo temporalis pro-
speritas in ipso defecit et adversitas esse
desiit restat quod prosperitas temporalis non
non est vera bona et ita non est nimia vin-
cibus augustinus dicit Christus omnia bona terrena
contempsit ut contempnenda monstraret

et omnia mala terrena sustinuit que sustinenda
precipienda precipiebat ut nec in
illis quereretur felicitas nec in illis metueret adversitas unde ad hebreos
xi dicit fide grandis effectus est moy-
ses et cetera et quia secundum glosam non solum
fides divinitatis sufficit ideo addit
humanitatem dicens Hic est scilicet Christus
ihesus ihesus est nomen proprium Christus nomen
appellativum qui venit id est qui cum erat eternus
apud patrem venit ad homines ut dicit
glosa ad salutem et remissionem peccatorum
per aquam scilicet baptismi et sanguinem
passionis in aqua venit ut vim re-
generativam ex tactu mundissime car-
nis aliquis conferret sic dicit Beda
Et sic baptismum consecraret in san-
guine venit ut nos redimeret ut per
sanguinem passionis non ipse quia non
indiguit quia peccatum non fecit Sed ut
nos remissionem peccatorum reciperemus et
hoc figuratum fuit Iohannis xix ubi dicitur
Unus militum lancea latus eius ape-
ruit et continuo exivit sanguis et
aqua venit ergo non solum ut baptiza-
retur sed ut sua dilectio ad nos in
morte turpissima manifestaretur
per sanguinem suum proprium ipse nos rede-
mit et suam dilectionem nimiam in
hoc ondit Iohannis xv maiorem hac
caritatem nemo habet Unde ihesus id est
salvator Christus id est unctus non in aqua
scilicet baptizmatis solum ad abluendum
sed in sanguine passionis venit ad
redimendum Aqua enim non solum no
lavaret nisi sanguine Christi virtutem
haberet et ideo ut hoc fieret ille
qui fuit in eternitate venit in hu-
manitate qui erat eternus venit
ad salutem et peccatorum remissionem
Consequenter apostolus allegat veritatis
attestationem exprimens testium suffi-

ciemiam et ydoneitatem et homo qui est
de diuinitate et humanitate Scdo specialiter de
diuinitate ibi tres sunt primo dicit et spiritus
est spiritus sanctus qui testificatur quoniam xpistus est ve
ritas glo:a dei filius et hoc factum est
quando spiritus sanctus visus est super eum descen
dere in specie columbe ut dicitur mt iii
Scdo Tunc testimonium perhibuit spiritus xpistum habere
veritatem in duabus naturis et non appa
rencia seu excercitia ut credidit manichei
heretici et sui sequaces xpistum habere corpus
fantasticum de hoc habetur Iohannis xiiii ego
sum via veritas et vita ex quo testi
monio spiritus sancti apparet quod ihesus xpistus
est veritas verus deus et verus
homo habuit quoque xpistus testimonium
sue deitatis et humanitatis in iordanis
flumine ut iam dictum est In transfigu
ratione coram discipulis factum mt xvii
Item in resurrectione et celorum ascensio
ne et quia de utroque homo tenetur testimonium
ideo subdit quoniam tres sunt scilicet persone
in heretici olim credebat quod sit persone
et et risum est eis quod tres ut dicit
augustinus non ut illud diceret sed ne omnino
taceret Scdo hic ponitur integritatio fidei
et est talis ratio quicumque volunt veram tri
nitatem cognoscere debent habere fidei in
tegritatem credendo firmiter tres per
sonas ac in diuinis et duas naturas
in una persona subiecta sed vos debetis
hoc velle ergo et cetera et ideo dicit quod
spiritus sanctus testatus est quoniam xpistus est veritas
quoniam tres sunt qui testimonium dant in ce
lo id est de supra trinitate in celis existente
pater et verbum et spiritus sanctus quantum ad perso
narum trinitatem et hii tres unum sunt quantum
ad essencie unitatem Vel aliter secundum glosam
ordinariam que dicit tres sunt si credites
hiis pronunciatoribus aduentum credite
patri testificanti aduenisse xpistum nam
pater et filius et spiritus sanctus unum sunt
in substantia et tres in personis omnes

sufficientes testificati sunt messiam quem
vos creditis venturum iam aduenisse
xpistum Scdo pater testificatus est in voce
filius in humanitate et spiritus sanctus in co
lumbe specie sic etiam et nos debemus
xpisto perhibere testimonium in corde per
fidem et dilectionem in ore per confessionem
et laudis decantationem in corpore per pro
vite ymitationem que fuit tota exem
plar prime adepte vos estote ymita
tores dei sicut et ego xpisti Scdo aliter
potest exponi tres sunt qui testimonium
dant simpliciter de diuinitate xpisti secundum
glosam in celo simpliciter materiali quia
ibi magis relucet ymago trinitatis
unde deus dicitur ibi esse per quondam
approbationem scilicet ad te leuaui oculos meos
Vel in celo spirituali scilicet in anima sancta
vidas uisio celum in sedes Vel in celo
id est de celo quia vox patris de celo
audita est et cetera Et hii tres unum
sunt quantum ad essencie et intencio et ideo
magis est in eis credendum vel unum
sunt quia unus deus quod signatum est
genesis xviii ubi dicitur quod abraham
tres vidit et unum adorauit Scdo
tres sunt qui testimonium dant in terra
ad literam secundum glosam id est in hac inferiori
parte mundi vel in terra carnis intra tona car
nis et ponitur humanitatis pro toto Vel
sit intra id est in terrenis humanitate in ter
ra residente quoniam mortem xpisti confiten
tibus Vel sit intra id est de xpisti humanitate
intra residente in mortem vel ex
terra formata Et notandum quod ubi est
testimonium de humanitate dicitur intra
et ubi est testimonium de diuinitate
dicitur in celo Item notandum quod Iohannes
hiis quibus scripsit intendit declarare
quod xpistus fuit verus deus et verus
homo in humanitate suppositi quod enim
fuit verus deus hoc sibi in celo
testimonium perhibuerunt ille tres per
sone de quibus supra quod autem fuit ve
rus homo hoc sibi intra in ista

Sto

veritate

pars

pte inferiori mundi filr ista tria testiom
phibuerunt s₃ spus stus i aia rona
lis et huana quam emisit in passi
one Joh xix° inclinato capite emisit
Itm aqua et sanguis que fluxerunt
de latere eius xpi pendentis
in cruce ad cuius veram huanitatez
↑ sudor ul sanguis q̄ effudit ostēdēda ul sanguis quem effudit ↑
in circumcisione Luc ij° ul in oroe Luc
xxij° Item in flagellacōe et in cruce
Mt xxvij° et Joh xix° Item aqua
scilicet lacimax q̄ effudit in cunabu
lis Sapie vij° ꝑmam vocem silem
omnibus emisi plorans Item in suscita
cione lazari Joh xi° Item in ascen
su in Jerlm Luc xix° Item in cruce ad
hebre v° cū clamore valido et lac
rimis offerens et c. Item nonū q̄ de
latere xpi iam mortui fluxit

sanguis et aqua vivacitas. Hoc erat con-
natum et testabatur super illo quod corpus
dominicum post mortem melius esset victurum
et quod mors eius vita nobis daret. Item
aut sudor sanguinis fluxit in terram signi-
ficabat quod suo sanguine ecclesia a toto
orbe lavaretur. Et hii tres unum sunt quia
una personalitate, scilicet natura humana et
divina unam personam constituunt. Vel unum
sunt quia unius effectus veritatis sunt, quia ex
spiritu sancto regeneratio nostra est vivificatio,
aqua abluimus et sanguine redimimus,
Ro sicut exponit Augustinus. Convincitur hic
super illa verba tres sunt hii omnes articuli
fidei. Unde notandum quod integritas fidei Christiane
consistit principaliter in quatuor: primo in personarum
divinarum trinitate, secundo in essentie deitatis
unitate, tertio in Christi humanitatis veritate,
quarto in passione Christi redemptionis. Et ista
quatuor apostolus tangit in predictis verbis. Nam personarum
trinitas tangitur cum dicitur tres sunt qui testi-
monium dant in celo pater et filius et spiritus
sanctus. Essentie unitas notatur cum
adiungit et hii tres unum sunt. Christi
humanitatis veritas [illegible] innuitur cum dicitur
tres sunt qui testimonium dant in terra. Sed
eius passionis redemptio exprimitur cum sub-
infertur et hii tres unum sunt. Ulterius
notandum quod penes personarum trinitatem acci-
piuntur sex articulos fidei, tres secundum appro-
priationes et tres secundum appropriata. Unde
appropriationes personarum dicuntur paternitas, filiatio
et spiratio. Unus ergo articulus per-
tinet ad patrem cum dicitur patrem omni-
potentem; alius ad filium qui dicitur et in
Ihesum Christum filium eius unicum dominum nostrum;
alius pertinet ad spiritum sanctum qui dicitur et in spiritum
sanctum dominum et vivificantem. Alii tres accipi-
untur penes appropriata. Nam patri appropriatur
potentia, cuius est creare, et ideo accipitur
unus articulus qui dicitur creatorem celi
et terre, visibilium omnium et invisibilium.
Filio appropriatur sapientia cuius est nos redimere

et vitam eternam per quos nos sanctificat.
Et ideo secundum hoc accipitur articulus qui
dicitur carnis resurrectionem et vitam eternam.
Quia spiritui sancto appropriatur bonitas et unio, et
ideo accipitur alius articulus qui dicitur et in unam
sanctam catholicam ecclesiam. Penes essentie unitatem
que tangitur ibi et hii tres unum sunt
accipitur unus articulus qui dicitur credo in unum
deum, non pluralitatem deitatis. Colligitur
et unum communitate, equalitate et potestate.
Penes Christum quod est de humanitatis
veritate que tangitur ibi tres sunt qui testimonium
dant in terra accipiuntur septem articuli.
Nam septem sunt que ostendunt humanitatem
Christi esse veram, scilicet eius conceptio, nativitas,
passio, ad inferos descensio et eius
resurrectio, in celum ascensio et eius
adventus ad iudicium. Secundum conceptionem
accipitur unus articulus qui dicitur qui con-
ceptus est de spiritu sancto. Secundum nativitatem ac-
cipitur alius articulus qui dicitur natus ex
Maria virgine. Secundum eius passionem accipitur
alius qui dicitur passus sub Pontio Pilato,
crucifixus, mortuus et sepultus. Secundum des-
censionem ad inferos ille descendit ad in-
ferna. Secundum eius resurrectionem ille tertia
die resurrexit a mortuis. Secundum ascensionem
ille ascendit ad celos, sedet ad dexteram
dei patris omnipotentis. Secundum adventum ad iu-
dicium sumitur ille qui dicitur inde venturus
est iudicare vivos et mortuos. Sed
eius Christi passionis redemptionem non ponit
aliquis articulus in symbolo apostolorum, sed in sym-
bolo Anastasii ubi dicitur Christus deus,
Christus homo, [illegible] uni-
cus deus sit et homo [illegible] duas naturas,
non tamen duo sed unus est Christus. Et hoc est
obmissum quia tempore quo ille symbo-
lum edidit tunc forte non erat aliqua
heresis [illegible] contra hoc. Hec autem passione
Christi redemptio notatur cum dicitur hii
tres unum sunt una persona, scilicet una personalis

quia

xpi aqua et sanguis que sunt sacramenta humanitatis
natam verum et ipsa natura divina unum sunt / non
in natura sed in deo uno ihesu christo non in quem spiritum vel
spem accipe sicut dicit Damascenus sed est
unum consonancia / Sed si testimonium hominum
hic pro testimonium recepcio et approbacio
per eam quam testimonio supradicto sunt
credendum et est vero talis / quicunque volt
veritatem cognoscere debet eciam de testibus et
perhibentibus testimonium de ipso dei filio sed
vos debetis hoc velle / etc. / Vel sic
testimonia que mentiri possunt plenius
accipe ergo magis testimonium dei qui non
mentiri nec falli potest / Hoc autem dei tes
timonium est quod ihesus est filius dei qui iam
venit ut peccatores salvos faceret / Ubi
notandum quod in testimoniis serendo / de quanto
plures et magis iusti abinvicem concordant
de tanto magis illi testimonio est credendum
sed quod christus sit filius dei vivi et vivorum
et mortuorum testificati sunt [illegible]
probatur nam in transfiguracione [illegible] maior
pro corpore defunctus / testes unum Helias
et tres apostoli testimonium dederunt de christo
[illegible] quare aut mortui fuit adducti
contestibus [illegible] vero est ut omnis
dubitacio de christo tolleretur et aufferretur
quia in terra dicebatur eum Heliam et Ieremiam
vel unum de prophetis et in illa transfigura
cione duxit secum Heliam ut saltem appareret
ibi differencia domini et servorum / Sic ergo
dicamus illud quod scribitur Ioh. V. qui non
credit in filium dei mendacem facit
deum quia non credit in testimonio quod testi
ficatus est deus de filio suo et ideo dicit
si testimonium hominum idest prophetarum accipimus
perhibencia testimonium de ipso christo
testimonium dei scilicet patris maius est et
ideo melius sed accipiendum / Vel sic tes
timonium sed hominum quasi diceret quia
illa certa testimonia habemus ideo debe
mus ea recipere / ex quo testimonium hominum

recipimus qui tamen possunt mentiri et dicit
hominum quia Deut. xix° [illegible] in ore duorum
vel trium testium stabit omne verbum / Unde
dicit testimonium dei maius est / et ideo magis
accipiendum est cum deus verax et omnis
homo mendax ad Ro. iii° / Unde magnum
fuit testimonium / quod dixit David dixit
dominus domino meo et magnum testimonium
precursoris qui ait ego baptizo vos aqua
Ille vos baptizabit spiritu sancto
Sed maius est testimonium patris qui
spiritum sanctum visibiliter misit
et ergo magis accipiendum / Et sic
quia hoc testimonium dei quod maius est
super testimonium hominum quia testificatus
est de filio suo sed naturali scilicet christo quod est
filius eius in baptismo dicens hic est
filius meus dilectus Matth. iii° et
in transfiguracione Matth. xvii° et cetera audite ipsum
glosa in miraculorum operacione spiritualiter
[illegible] ergo quod illud instrumentum quod de
bonis et malis bonorum liberaliter
perhibeamus testimonium / aliquibus ad sue
laudis commendacionem / aliquibus ad ipsorum
emendacionem sicut faciebat Paulus
dicens perhibeo illis testimonium quod
emulacionem dei habent / Notandum
quod christus habuit multa testimonia primo a
patre suo Ioh. viii° perhibet testimonium
de me qui misit me pater / Secundo a se ipso
Ioh. viii° [illegible] testimonium perhibeo
de me ipso testimonium meum verum est / Ter
cio a spiritu sancto Ioh. xv° Cum venerit
paraclitus ille testimonium perhibebit de me
Quarto a scripturis suis Ioh. v° Scrutamini
scripturas ille sunt que testimonium perhibent
de me / Quinto a miraculis que mathe
[illegible] opera [illegible] / Sexto a turbis
Ioh. xii° testimonium perhibebat turba
que erat cum eo quando lazarum suscitavit

Septimo ab apostolis act. iiij° Virtute ma
gna reddebant apostoli testimonium de omnibus
his et per hec testimonia tria que dicta
sunt sufficit sumit minus et quia tot sunt
testimonia ideo concludunt qui credit
in filium dei quasi diceret quia nunc
testificatus est de filio suo ergo
qui credit in filium dei non [illegible] filium
vel filium quia sunt aug. diffinit credere
deo et credere deum et credere in deum
Vel sic qui credit in filium qui bene operan
do tendit in ipsum filium testimonium dei
habet in se id est deo et testatur deus
quod ipse sit credens vel consensit quoniam
quod testimonium dei quod habet de filio suo
sit verum et habet testimonium dei in se
id est approbat testimonium dei patris quod
perhibuit de filio et sic intelligitur
ipsum verum et veracem in testimonio
filii sui. Ergo deum testem habemus. quem
hominum infamia vel persecucio ter
rebit nichil curat quia si deus pro nobis
quis contra nos [illegible] bonum vi
Unde tale testimonium habuit sanctus Igna
cius in corde suo de quo legitur quod
inter multa genera tormentorum quia
abire vocare nomen christi nunquam cessat
Ideo post mortem eius tortores cor
eius a corpore ipsius deposuerunt et per
medium scindebant et totum cor eius
scriptum hoc nomine ihesus christus aureis
literis invenerunt quia amor eius fuit
ihesus christus et eius passio Secundo quod apostoli
ex testimonium perhibebat de christo quem
vita eterna dedit [illegible] vel dedit ea
eis in sufficiencia et hec vita in filio
eius id est in visione filii eius quia ista
est vita eterna ut cognoscant te esse
verum deum et quem misisti ihesum christum et
eo qui habet filium habet vitam et qui
non habet ipsum imitando vestigia eius

Dominica ij post octavam pasche.

et fidem non habet vitam et ideo vestigia
eius imitemur ut vitam eternam ha
beamus quam nobis concedat ihesus christus.

X[pc] passus est pro nobis. nobis relinquens
exemplum ut sequamini vesti
gia eius qui peccatum non fecit nec in
ventus est dolus in ore eius Qui
cum malediceretur non maledicebat
cum pateretur non comminabatur tradidit
autem iudicanti se iniuste qui peccata
nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum
ut peccatis mortui iusticie vivamus cuius
livore sanati sumus. eratis enim sicut
oves errantes sed conversi estis nunc
ad episcopum et pastorem animarum vestrarum
j Pet ij° Seneca in epistola [illegible] dicit
longum iter est breve per precepta et effi
cax per exempla Vult dicere quod homo
citius inducitur ad bonum operandum per ex
emplum quam per verbum Unde videmus quod
operarios opifices dirigunt et regulantur
duplici exemplari Nam illi qui sunt in arte
periti habent exemplar interius scilicet formam
artis sue quam conceperunt. Qui vero artem adiscunt
nondum eruditi in ipsa aspiciunt ad ex
emplar exterius quod est factum per ipsum ar
tificem sicut pueri qui scribere discunt
tenent exemplar magistri. Modo sic
est in operibus artium sic suo modo est
in actibus virtutum et moribus aut vir
tutum habemus duplex exemplum Primo
quidem habemus christum interius per fi
dem secundum illud ad Ephesios Habitare
christum per fidem in cordibus vestris Secundo
exemplum exterius est vita christi as
pera et laboriosa et isti fuit laborio
sa quia christus sustinuit in predicando ieiu
nando et quasi omnem penam probando

Unde debetis exemplar ait Ioh xiii
exemplum dedi vobis ut et vos ita faciatis
Unde beatus Ambrosius super Lucam dicit quod corpus
omnibus omnia factus est parvus parvulis
quidem divitibus flens flentibus et ergo
sicut Christus pro nobis passus est nobis relinquens
exemplum patiendi sic nos debemus
ex voluntate pati et ideo Petrus apostolus
in prima epistola quicorrit beneficium Christi et
ponens nobis exemplum ad imitandum et
quid sequitur nunc certa congratulatur
pastori suo qui ipsam quasi ovem er
rantem per suos humeros misericorditer
restituit Unde in introitu misse cantatur
misericordia domini plena est terra
et in evangelio agitur de officio pasto
ris boni qui animam suam posuit pro ovibus
suis et in epistola prima agitur de uno pastore
passionis de una ad pastorem nostrum re
spondet ubi dicitur Christus passus est pro nobis
Imitamur ergo ad imitandum nostrum sal
vatorem qui ponitur nobis in exemplum
primo apostolus Petrus posuit patiendi tamen
pro patientia narrationem ibi qui peccatum
non fecit tertio posuit passionis efficacia
tamen ibi qui peccata nostra tangit ergo
quadruplicem efficaciam passionis Christi pro
peccatorum remissionem pro ministrationem mor
tuorum ibi ut peccatis mortui tertio vul
neratorum sanationem ibi sanati quarto
errantium reductionem ibi eratis sicut
primus dicit quia Christus passus est pro nobis
id est debetis pati debetis exemplo Christi glossa
gratia mihi glorificat suos quos benefacto
res et absque culpa vapulantes assimulat
imitatores divine passionis Unde Christus
passus est sed non dicit quid ut intimat
ipsum sustinuisse omne genus passionis
pro omnis fluctus tuos induxisti super
me pro nobis tamen apostolus quod aliis tam
maioribus quam minoribus presentibus et absen
tibus Unde Christus pro omnibus mortuus

est in ii cor v vel sic pro nobis id est loco
nostri quia nos eramus ab iudicati Unde
Christus passus est ut nos a morte libe
raret sicut solet dici ego solvam pro te
id est loco tui sicut enim pro membris infirmis
curandis primo pro toto corpore sanando
caput id est os quod est in capite aliquando
bibit amaram medicinam ita Christus
pro nobis qui sumus membra sua primo pro
toto corpore suo quod est ecclesia sananda
amaram sustinuit passionem vel sic
pro nobis id est amore nostri Ioh xv maiorem
hac dilectionem nemo habet ut animam suam
ponat etc vel sic pro nobis scilicet absen
tibus qui ipsam passionem non vidisti
sic nos presentes vobis relinquens
exemplum ubi dicit passus est pro nobis
sed quod apostoli non indigebant exemplo qui
ipsum Christum viderunt pati et passio Christi
in cordibus eorum forta erat ideo re
linquens quod relinquens sed nobis specialiter
sed non contumeliarum tribulationum flagel
lorum etc et mortem ut dicit glossa ut sequi
quia a longe quod enim ideo non possumus
cum Zacharia precedat dominus meus sum
simul et paulatim sequar vestigia eius
sicut videro parvulos meos posse Zacharias
xxxiii dicit de pet quod sequitur eum alium a longe
ipsum id est alium principibus sacerdotum sed Iohannes sequitur
est eum de pe magis intelligitur bona vita sed
petrus de longe in quo intelligitur scientia Unde
petrus temptatur agnoscens Iob xxiii
vestigia eius secutus est pes meus et contra
actus ii dicitur quod est homo ut sequi posse regere
gressum suum Unde quia vestigia domini
non sequi non potest quod Iob dicitur xxi deserere
hoc est et hoc facies profundior inferno est
Unde quatuor scilicet vestigia hominem sequi
sicut homo Unde omnis vie Christi sunt
caritas scilicet potentia et consolata veri
tas et tam assumpta quam illata penali
tas Aliter dividitur presens epistola quia
primo tangitur dei caritas mirabilis
secundo humilitas dei ineffabilis ibi qui

cum malediceretur. Tercio bonitas Christi in
enarrabilis ibi tradidit autem. Primo
sciendum quod apostolus inducit ipsos Christianos
ad patienter sustinendum iniurias duras
ex Christi imitatione intendens docere nos
quod omnis Christi actio nostra est instructio. Quia
Christus passus est pro nobis iniuste et sine
causa, ideo et nos debemus iniuste pati tri
bulationes propter amorem eius ut possimus
eius vestigia sequi, quia ipse Christus
gaudens suscepit contumelias crucis
et mortem propter nos, nobis relinquens
exemplum ut contumelias et tribulationes
sustineamus [struck] in hoc vestigia
eius sequendo. Notandum quod europia est
flos sequens cursum solis in omni puncto
in ortu et in occasu semper se ad solem
convertens et florem suum aperiens. Sic etiam
conscientia florida debet sequi vestigia Christi
considerando labores eius quos adversi
tando pertulit et lacrimarum effusionem
quas compatiendo emisit et ei totam suam
conscientiam aperire non solum in ortu divinis
in prosperitate sed in occasu passionis et
tribulationis. Exemplum de quodam sene de quo
in vitas patrum legitur qui interrogatur que
dam sene dicto si fuo in alio loco
et nata fuit in tribulatione et non habuit
aliquem cui me committam et cui passionem
meam indicem quid faciam. Et dixit ei senex
crede in deum quia ipse mittet angelum suum
et graciam suam et ipse erit tibi consolator
si in caritate vixeris. Sed proh dolor
hodie multi christiani sequuntur Christum nimis
ficte ut ypocrite de quorum numero erat
qui dixit Christo domine sequar te quocumque
ieris fraudulenter. Hoc dicens. Cui Christus
videns vulpes foveas habent etc. Etiam
alii sequuntur Christum nimis lente et
negligenter de quibus erat Petrus
tempore passionis qui licet ante agnum pas
chalis non solum secutus est ymmo
precessit Christum sed in passione sequebatur
a longe et tandem fugit. Ita hodie

multi in prosperitate sequuntur sed in adversitate
fugiunt. Cum tamen secundum Augustinum omnis fortuna ti
menda sit et tamen magis timenda est
prospera quam adversa. Deinde sequitur qui peccatum non
fecit. Quasi diceret vos debetis sequi vestigia
eius ut sine culpa pati non timeatis
quia sicut Christus peccatum non fecit in ope
re nec inventus est dolus in ore eius
idest in sermone quia non poterant locutionem
quam pharisei observabant eum et tamen
in nullo eum poterant invenire reprehensibilem
quia nullo modo peccare poterat eo
quod impeccabilis erat. Unde Christus considerari potest
ut comprehensor et ut
deus et ut viator. Unde ipse tanta pleni
tudine gratie habuit quod etiam ut vi
ator peccare non potuit. Et ideo etiam post
quam sunt apostoli sic confirmati erant quod mor
taliter peccare non poterant quamvis
possent peccare venialiter. Unde varia
sunt confirmari de lege talis. Illius vesti
gia debetis imitari qui non fecit peccatum
et in cuius ore non est inventus dolus
sed talis fuit Christus igitur etc. Deinde sequitur Qui
cum malediceretur. Hic tangitur humilitas
Christi ineffabilis et docet ipsum esse imi
tandum in patientie humilitate et est talis
vos debetis illius vestigia denique imi
tari qui cum malediceretur non maledicebat
et cum pateretur non comminabatur. Sed Christus fuit
talis igitur etc. Ubi sciendum quod una particula
habet duos sensus. Primo non est in scriptura et ideo
dicit qui cum malediceretur. Unde glosa
dicit quod Christus non exasperabat iudeis
mala quia tamen vere erat in eis sed non est
comminata et quia adhuc dicit et cum pa
teretur non comminabatur. Non abicitur ipsum
usque ad tempus sustinebat peccatores et
postea erat redditor iniquitatis. Unde
iudei maledicebant ipsum dicentes
ipsum demoniacum et seductorem sed ipse
non maledicebat in quo apparet sua
humilitas. Ipse non eum exasperabat cum
pateretur contumeliam ita quod eius passioni

et dolori non est similis Trenorum primo vos
omnes qui transitis per viam et io. cum pateretur
non comminabatur id est minas non protulit sed
pacientissime crucifixoribus exoravit dicens
pater dimitte illis. Quod certum est quod mens sua
contra lesorum maledictus quia sit plus lingua
sit furior arcu secundum quod videtur quia nocet in
rebus ut raptores et incendiarii. Et gra-
vius nocet sagittarum qui sagitta in-
gerunt corpora hominum et ita facit lin-
gua mala quia non solum in rebus
sed etiam in persona nocet et Ieremie nono
sagitta vulnerans lingua eorum.
Et sunt quedam qui nocent in persona
sed lesio in cute non profundatur usque ad
interiora sed non sic de lingua cuius
lesio usque pertingit usque ad ossa. Sed
tamen confringentium ecclesiastici flagelli pla-
ga livorem facit plaga autem lingue
comminuet ossa. Et sunt alia nocu-
menta quibus resisti potest per scutum et
tectoria sed non invenitur aliquis homo
ita armatus per arma qui non saucietur
et vulneretur a lingua. Ieronimus de Iob
cum non sufficit motus de dapnis rerum
et tunc movebatur ad lingua uxoris
dicens ei quasi una de stultis mulie-
ribus locuta es. Et psalmo filii hominum
dentes eorum arma et sagitte et
lingua eorum gladius acutus. Quarto
dicitur Sicut istis flagellis non restitit
sic ita nec lingue male. Quod con-
illum lingua non maledicebat ar-
guitur sic ita Christus dixit iudeis
vos ex patre diabolo estis Ioh. octavo
et Math. xxiii generacio viperarum
quomodo potestis bona loqui cum sitis ipsi
mali et iterum Math. xxiii Ve vobis
scribe et pharisei quomodo maledicebat.
Dicitur quod divina correctio procedens
ex caritate non est contumelia sed corre-

ctus quod livorem vindicte et compun-
ccionis conviciandi. Unde alias per caritatem
comminatus est iudicio dicens Que si com-
egerit omnes fuerint quibus Luce xiii
iterum tollerabilius erit terre sodome
quam civitati illi. Et in hoc insinuatur quod
quod nobis infertur contumelia vel in-
iuria tunc locus est parcere et non
correctionis quia illa correctio videtur
magis procedere ex vindicta et in pena.
Et quia una sit quod ipsius pacientia
non tamen quia nocenti vel cruciatores.
Quarto tradebat autem se. Hic est
tam pure ubi tangitur bonitas
Christi inenarrabilis et habet tres
partes ita in prima parte tangitur quo-
modo Christus se misit sic alium iniustis iudi-
cavi. In secunda parte quia alii ipsius vo-
luit pati ibi qui peccata nostra. In
tercia quomodo per se vel passionem ad unam
pastorem suum reducti ibi eratis
cum. Dicitur igitur Christi bonitas et conflictio
appareat. Ut vero quod salvator non
limitaret animam suam pro omnibus suis
po. Tradebat in voluntate
tradi permittebat. Quod Christus tradidit
se iudicis adiudicandum quod ipsi in-
iuste iudicaverunt. Nos lege habemus
~~dicatus~~ iudicatus
et dicit iudicari se iniuste. Sed
pilato et pontificibus iudicibus alia
via habet tradebat se iudicanda iuste
in Christo eos qui eum iniuste iudicabant
tradebat deo quod eis orando ius va-
ticinii. Ipsa loquitur de persona Christi.
Sed vilitatus et inter iniustos
iniurio a peccatoribus transgressoribus orat unde
ad Christum imitandum hortatur apostolus
tali vestigia dedit sed
qui pateret et liberaliter expositum se mor-
ti. Et nos Christi fuit tibi 1. Petri 2
Quum peccata nostra hic apponit quo
Christus pro nobis pati voluit ut

iudicatus ipsum iniuste dicebant

sit pena pctis debita exsoluet dicens
quam peccata nostra non sua ipse portavit omnium ut
dicit glo. ipse nos aliud sic filii isrl
pcta inponebat hirco emissario leuitici
xvi° ptulit i. portare tulit vel patien
ter sustinuit et adhuc corpe suo quod
morti penali exposuit / corpe inquam posito
sup lignum scilicet crucis ut qui per lignum vin
cebat per lignum quoque vinceretur. Unde est ligni benedictum
lignum per quod fit iusticia sapie xiiii° hoc est
salutiferum per lignum crucis tuentes mane libiti
sunt / ptulit autem ut pctis mortui sic ipse
mortuus quia et vite vera et possibili amplius
non peccatores iusticie viuamus sicut ipse resurgens
vivit vita noua Unde glo. ad ro. vi° sicut
xpc resurrexit a mortuis ita et nos in
novitate vite ambulemus Unde dicit pctis mor
tui i. pctis separati sic mors est separacio aie
a corpe quo mortuus non est sensus i. affectus
pcti ad mundum nec opus sine macula ad quod
cuius livore i. passionia et sola dilectione ar
dentem Unde amor valde torquet fiat
euacuato spiritum et sic relinquitur
color pallidus vel lividus hac igitur
dilecione sanati sumus ad ephe. v° xpc ni
mia caritate sua qua dilexit nos
et quia mundificauit nos Secundo sic quod permitur
Unde livor idem est quod relinquitur invidia
vel quod nigredo quod manet in carne ex
cussione cuius quo livore i. invidia lepra
iudeorum vel carne livida ut passiones
accepit eius carni livore sanati sumus
2o. scilicet a morbis pctorum nostrorum Secundo quia
sumus sanati a iudeorum invidia Unde
accusationaliter quod xpc in invidia corpore tra
ditus est ad mortem per quod sanati sumus
Notandum quod caritas quam habuit pro nobis habuit ipse
maior xpc quia eius vestigia debemus imitari
nam primo eius dilectio fuit liberalis / hylarem
enim datorem diligit deus et apostolus ad he
bre. tradebat autem se iudicanti iniuste Secundo
fuit personalis quia non per alium sed per se ipsum
et in sua persona pro nobis pati voluit
et apostolus ad he° dicit / quia pcta nostra ipse por
tauit / Tercio fuit corporalis et magistralis
quia sic ipse corporaliter pro nobis est mortuus
sic nos debemus mori pctis / Unde ad ro.

et quo adhuc dicit ut pctis mortui
iusticie viuamus / Quarto fuit fructuosa et vir
tualis et apostolus ad he° dicit / cuius livore sa
nati sumus / Notandum quod testamentum tunc habet vigorem
cum sigillum est appensum litere in qua litera
illa testamenti continetur quia sigillum dat
testimonium veritatis / Sic nostrum testamentum id
quod deus pater condidit cum hominibus dando
et promittendo sibi regnum celeste / ut quod
illud haberet firmitatem corpus appensum
fuit in ligno crucis ut sic certi essemus de
regno celesti / Et sciendum quod sigilla sunt fir
miora et meliora que sunt in plumbo quam
in cera et que in auro sunt optima quia
talia solum imperatoribus conveniunt / Sic ergo
testamentum xpi est sanctissimum quia
corpore suo mundissimo et auro puri
ssimo illud testamentum sigillavit et se
ipsum sigillum esse voluit / Unde ad hebr. viii°
dicit melius ministerium sortitus est / quanto
mediator testamenti melior est et melioribus
repromissionibus et sic super quo composi
tae illius sigilli sanati sumus / Et notandum
quod quidam cirologi dicunt quod sub libero verant
et congregatus livido debet conpliari et
involui pelle ovis recenter occise quia hoc
sit optimum remedium sic xpc est occisus
agnus de quo dicitur ysa. liii° tamquam ovis
ad occisionem ductus est pellis quoque illius ovis
est memoria passionis xpi que debet esse in
corde nostro recens et calida / Et ita et
nos omnes in pctis vexati sumus in illa pel
le involuamur et sine dubio ab omni
morbo morbo sanabimur. Unde in libro aug.
li° iii° de simbolo dicit fratres ut aspectus sal
uemur xpm crucifixum intueamur sicut qui
intuebantur serpentem eneum in deserto non
peribant morsibus serpentum sic qui intuetur
fide mortem xpi sanatur a morsibus peccatorum
Sed contra cum hic apostolus ait quod
sumus propter pctm tamquam oves pastorem
ad viam non reducti nam ipse primus
pastor xpus ihs / homines centum oves
videns quod una ex hiis perierat et per
dita fuerat / per genus humanum volens

ergo illam visitat et reducit ad gre
gem i. ad angelos unde dicere poterat
quod hic dicit apostolus petrus erratis sicut
sicut oves et sed tracti estis vos de illa
illius vestigia debetis sequi illius ad quem
quis estis sicut oves erratos ad pastorem
qui tunc est ipse xpistus igitur dicit quod erratis
quod indigebatis ductore cum essetis sicut
ovis erratis sicut peripsema degentibus
orti pericia dilacerati sicut oves erratos
per loca devia et abrupta viciorum vagatos
morsibus luporum expositi spinis peccatorum
puncti et pericia dilacerati sed nunc sed
in mea passione et per mea passionem estis
quis per ipso vos qui sic errastis ad pa
storem i. ad me xpistum qui ad modum
boni pastoris pasto vos carne et san
guine meis Ioh vi° Caro mea vere
est cibus et pasco vos etc. vos per
ducamus Math iiii° non in solo pane
vivit homo et non quis estis ad pastorem
sed etiam ad xpistum animarum vestrarum i. ad xpistum
qui est episcopus summus et dicit nomen
animarum non possessionum sicut multi moderni
episcopi intendunt possessionibus et non animabus
Iohannis iiii° sicut custodes agrorum sicut sunt
super quod pastor autem est enim restitutor
et quod episcopus i. intendens semper visitator
in ipse constituit nos erito quod est
et cibum mirabilem dedit nobis ad edendum
dicitur nunc beatus ambrosius li° v° exameron
dicit quod ovis in adventu yemis est in pa
tiabilis et insatiabiliter carpit herbam
et est valde solicita ad esca quod ad pro
videndo appetitum yemis satis implet
se suis pabulo herbe antequam omnis herba
deficiat sic et nos qui sumus
oves xpisti domini nostri illud de quibus
Nos autem populus eius et oves
pascue eius cogitare debemus
quod yems instat i. hora mortis
in qua refrigescunt omnia membra
corporis et ita in corpore debiles esse

debemus ad escam spiritualem et
sacramentalem et cum omni aviditate
tate devocionis debemus nos adim
plere ne in hyeme omnis esca nobis
deficiat sicut enim illa de qua dicit Cassiodorus
omni die cibo ista se implevit et
postea illa die nullam famem sensit
corporalem Nam omni die sacramen
tum eukaristie sumpsit et postea de
nullo alio cibo gustavit implcamus
ergo nos illo cibo et dicemus cum
apostolo illud quod dicit ad hebreos deus autem
pacis qui eduxit de mortuis
pastorem magnum ovium in sanguine
testamenti eterni dominum nostrum Iesum xpistum
optat nos ut in omnibus faciamus
eius voluntatem Secundo in hoc quod
dicit qui peccata nostra maxime ma
nifestatur nobis dilectio salvatoris
prima causa patet in hoc quia non
pro amicis tantum sed pro inimicis etiam suam
posuit et notatur cum dicitur peccata
nostra et alibi xpistus quod iustus pro
mortuus est iustus pro iniustis Secundo
in qualitate et quantitate passionis
quia non quamcumque mortem sed vilissimam
gravissimam elegit. Si morte etc. quod
notatur cum dicitur super lignum de huius
mortis vilitate habetur Sapientie
ii° morte turpissima condempnemus
eum etc. de huius mortis acerbitate
dicitur Ierem. i° O vos omnes
qui transitis per viam etc. Tercio
in totalitate paciencie quia non in
uno membro sicut de capitate
vel suffossi sed in qualibet quia
primas habuit in capite clavos
in manibus pedibus et lanceam
in latere et ideo dicit in corpore
suo sed toto Ysa. i° A planta pe
dis usque ad verticem capitis non

est in eo sanitas quia volunte re
valuit illud divinum corpus et ubique
inveniebat dolorem Quarto in solucione
precii superhabundantis ut notatur ibi quia
tulit quia plus solvit quam homo debuit
Unde Aug(ustinus) quod eciam pensentur culpa
hominis et precium redemptoris non tantum
distat ortus ab occidente et contrarium
a summo celi cardine Q(ueritur) hic movetur
Qo quod utrum passio Christi sit maior omni
bus aliis passionibus et videtur quod non
quia in aliis sanctis mitigabatur dolor et
mitigatur ex divina contemplacione sed
Christus fuit simul viator et comprehen
sor ergo eius dolor ex divina contempla
cione multo forcius debebat mitigari
In oppositum est illud Tren. 1° O vos
omnes qui transitis per viam attendite
et videte si est dolor similis sicut
dolor meus Respondetur quod apostolus
petrus proponit nobis hic Christum esse
imitandum primo in pene acerbitate
cum dicit Christus passus est pro nobis
nobis relinquens exemplum Secundo
ipse Christus passus est pro nobis
in eius nativitate magnam paup
ertatem quia ut dicitur Math. viii°
Vulpes foveas habent et volucres
celi nidos filius autem hominis
non habet ubi caput suum recli
net Tertio passus est pro nobis
in eius conversacione magnam corporis
debilitatem quia Joh. iiii° dicitur
Ihesus fatigatus ex itinere sedebat
super fontem Quarto in eius passio
ne passus est pro nobis doloris
immensitatem quam quidem pas
sionem possumus dicere fuisse maio
rem omnibus aliis passionibus

propter tria que passionem augmentat
et augmentationem habent Primo propter 1°
eius complexionis nobilitatem nam
complexio eius fuit temperatissima et
nobilissima eo quod fuit speciosus forma
pre filiis hominum et de quanto eius com
plexio fuit nobilior et temperatior
de tanto fuit maioris doloris per
ceptiva Secundo propter locorum nervositate 2°
nervositatem quia passus est in locis
maxime nervosis et maxime
dolorem perceptibilibus sicut in mani
bus et pedibus Tertio propter pene 3°
universalitatem quia sicut culpa pro
qua ipse satisfecit universalitatem
habebat quia erat infectio totius
humane nature sic ipse penam uni
versalem voluit sustinere quia passus
est in omnibus membris sui corporis
Quarto propter eius doloris purita 4°
tem nam ut dicebatur in argu
mento ante oppositum in aliis sanctis
dolor mitigabatur ex divina con
templacione et ex fluxu virium superi
orum sed in passione Christi hoc di
vina dispensacione permissum est
quod potencia intellectiva in beata
fruicione existente simul permittebatur
potencie sensitive quod pateretur et
affligeretur quia unicuique pote
ncie permittebatur agere quod suum
erat Quinto propter mortis horri 5°
bilitatem quia turpissima morte
condempnatus est Sexto propter 6°
cause irracionabilitatem quia ipse
nichil commiserat propter quod sic occideretur

1° debeat pati. Septimo propter inficien
tiam crudelitatem nam ipse passus
est ab illis quibus multa bona fece
rat et propter quorum dilectionem incarna
tus fuerat. Notandum quod in ultima parte
Nota epistole tangitur status prelatorum et
subditorum. Unde sciendum quod status
subditorum est nimis periculosus propter
tria. Primum est negociorum eorum plu
ralitas. Nam de quanto homines sunt
pluribus negociis dediti de tanto animus
eorum plus distrahitur. Unde vita
activa circa quam negociantur homines
subditi nimium distrahit animum
propter quod dominus dixit Marthe: Mar
tha Martha sollicita es et turbaris er
ga plurima. Et iii regum xxii° dicitur:
Vidi cunctum israhel dispersum in mon
tibus quasi oves non habentes pa
storem. Secundum est suorum animorum mobi
litas nam populares sunt mobiles
fluctuantes per diversa vitia et peccata.
Tertium est eorum intellectus ignorantia
et cecitas. Unde in persona popularium
dicitur ysa liii° Omnes nos quasi oves
erravimus unusquisque in vita sua et
dominus posuit in eo iniquitates omnium
nostrum. Unde illa tria tanguntur in littera
nam pluralitas negociorum tangitur
cum dicitur erratis simpliciter in finem propter
diversitatem peccatorum ut dicit glossa. Ani
morum mobilitas tangitur cum subditur
sicut oves. Nam sicut oves mobiles volu
biles sunt quia una precedente se in aquam
omnes post eam sic etiam est in populares
i vadit quia unus eorum affirmante vel negante quod
omnes alii illud affirmant vel negant sine
sit bonum vel bonum sine malum. Sed ce
citas ipsorum intellectus notatur cum sub
iungitur errantes. Nam qualis ipsorum dicere
potest illud ps. Erravi sicut ovis que periit.
Notandum quod status prelatorum commendatur hic
ex singulare officii magisterii. Nam pre
latorum magisterium consistit in tribus. Primo
in erratium et deviantium conversione. Unde
Iacobi ultimo qui converti fecerit peccato
rem ab errore vie sue salvabit animam
eius a morte et operit multitudinem
peccatorum. Secundo in subditorum instructione. Un
de petro primo pastori dicit dominus: Pasce
oves meas. Ioh xxi°. Tertio in eorum
vitiorum correctione. Unde ii° ad thi iiii
dicitur: Argue obsecra increpa in omni
patientia et doctrina. Illa tria tanguntur
in littera. Nam erratium conversio tangitur
cum dicitur: Sed conversi estis. Subditorum
instructio cum additur: Ad pastorem. Sed vitiorum
correctio cum subinfertur: Et episcopum
i. visitatorem animarum vestrarum. Unde pre
lati debet subditos suos a vitiis co
hercere per eorum predicationis vitatem
1 mentem per eorum spiritualiter pascere per eorum
debet eos spiritualiter pascere per eorum
vite sanctitatem et debet eos corrige
re iustitie severitate a vitiis ut merito
subditi possint dicere de suis prelatis
conversi sumus nunc ad episcopum et
pastorem animarum nostrarum. Et notandum circa
illam litteram Christus passus est pro
nobis relinquens exemplum. Quia Christus
reliquit nobis exemplum conversationis et tribu
lationis ut nos heredes simus vite eter
ne. Et sicut ipse semel mortuus est ita
et nos semel moriamur quo ad opera peccati
faciendi et sic sequimur vestigia eius
portantes in corde vestro stigmata et sig
na passionis sue. Sic apostolus dicit ad gal ultimo
ego enim stigmata domini mei ihesu Christi
porto in corpore meo. Unus qui portat pas
siones eius in corpore iam a consuetudine
peccati desistit. Sequitur qui peccata nostra in arbore

1° crucis. Primo quia conceptum mundi quod qui vi-
cerit dicitur victor contra mundi immo illud
quod natum est ex deo vincit mundum
Johannis v° / et hoc figuratum est in Moy-
se. Primo virga percussit mare et divisa
est aqua et ingressi sunt filii Israel per
medium maris / Exodi xiiij°. Virga Moy-
si est crux Christi. Mare signat mundum
imitator Christi id est assumptor crucis Christi sic
pertransit mundum qui amorem mundanum
in se ipso interficit et dum se separat a
mundo defugit ab eo mundane illa-
2° cebre. Secundo consequimur per crucem Christi mor-
tificationem carnis quia per hoc salva-
bimur a serpentum morsibus cuius figura
precessit quando Moyses serpentem eneum in ligno
sto levavit quia eum qui aspiciebat percussi
a serpentibus sanabantur Numeri xxj°. Ser-
pens in ligno est Christus in cruce quem qui aspicit
et se sibi conformat per carnis sic macera-
tionem ab infernalibus serpentibus liberabitur//
3° Tertio consequimur per crucem Christi quod amaritudinis
penalis dulcorationem cuius figura precessit
Exodi xv° ubi dicitur quod Moyses misit
lignum in aquas Marath que erant amare
et verse sunt in dulcedinem sic quia per conside-
rationem passionis amaritudo bene dulco-
ratur sic de beato Stephano legitur quod lapi-
4° des torrentis illi dulces fuerunt. Quarto
consequimur per crucem Christi habundantiam gratiarum
quod significatur Numeri xx° cum Moyses
petram bis percussit et egresse sunt aque
largissime sic etiam percusso Christo in cru-
ce habundavit nobis flumen gratiarum et
hoc sentiunt illi qui iam per crucem angustias
de vitiis in habundantia gratie et dulce-
dine nunc delectantur / sequitur quod sic vestigia
Christi ut non solum sequamur crucifixum sed
et passum quia semel crucifixus est sed pluries
passus quia pluries fudit pro nobis sanguinem
quia vices quater scilicet in circumcisione in
orto in flagellatione crucifixione et mortis

semel quando lanceatus est. Et quarto vicibus
hiis reliquit nobis exemplum ut eum sequamur.
Primum effusio sanguinis circumcisionis sit de pos-
itionem [illegible] omnium et abscisionem viciorum
ut et nos circumcidamus circumcisione [illegible]
fessionem sanguinis peccatorum / Sanguis effusus
in orto dat nobis ut nos compleximus ora-
mus et quod a nostra orationem sanguis ac fluat
et lacrimas et ille est sanguis compunctionis.
Et sanguinem flagellationis docemur
quod a flagello punitur digna satisfactionis prestatio-
na plurimum et quando demus leviter
affligi sed mordaciter usque ad sanguinem
flagellari. Et sanguis crucifixionis
significat quod caro nostra debet crucifigi
cum viciis et concupiscentiis / sunt carnales
appetitus qui significatur in sanguine sic
effluit quod tamen in corpore mortuo de-
ficit et hic sanguis [illegible] petris mo- fundit
ritur et significatur per sanguinem quem
Christus fudit in morte / post mortem
et fudit sanguinem / per quod effusionem
significatur nobis quod tunc primo hostiam
viventem deo offerimus post quod peccatis mor-
tui sumus per hanc hostiam aperitur nobis
ianua celi quod nobis ipsis claudimus peccatis
nostris sic Christus in ultima sua sanguinis
effusione januas regni celorum aperuit et hec
nobis reliquit exemplum ut eum sequamur.
Et ideo hoc faciendo ascendamus
in arborem crucis et peniten-
tie et apprehendamus fructus eius
scilicet peccatorum nostrorum iustificationem
in presenti et Christi viaticum cum ut
eundem in futuro postea habeamus
perpetuum premium quod nobis concedat
ipse idem dominus noster Jhesus Christus
qui est in secula seculorum benedictus amen

Dominica secunda post octauam pasche ::

Fratres obsecro vos

Fratres obsecro vos tamquam advenas et
peregrinos a carnalibus abstinere desiderijs
ijs que militant adversus animam / con
versacionem vestram inter gentes habentes
bona / ut in eo quod detractant de vobis
tamq̃ de. malefactoribus ex bonis operibus vos
considerantes glorificent deum in die visi
tacionis / subiecti estote omni humane
creature propter deum sive regi quasi pre
cellenti sive ducibus quasi ab eo missis
ad vindictam malorum laudem vero
bonorum quia sic est voluntas dei
ut benefacientes obmutescere faciatis
imprudencium hominum ignoranciam quasi
liberi et non quasi velamen habentes
malicie libertatem sed sicut servi dei /
omnes honorate / fraternitatem diligite / deum
timete / regem honorificate / servi subdi
ti estote in omni timore dominis non
tantum bonis et modestis sed etiam
dyscolis. hec est enim gratia in christo
ihesu domino nostro. 1 petri 2o. Anima que
a paradisi gaudijs quibus credimus digni
et instituti est in corpore possumus ut per
abstinenciam resurgamus et redeamus
et desideria carnalia que militant ad
versus animam refrenemus nam ipsa desideria
sepius tamen nec resistere a nobis est res
valde periculosa / et ideo est sicut in piscibus nam
cum magnus ventus flat in mari tunc pisces
eos multum prohibitur que secuntur fluxum
maris et ideo tunc cessante vento mare
retrahit se et ita pisces remanent se
in luto / Ita in piscibus peccatores se aptos desi
deria carnalia cessante vento cupidi
et avaricie carnalitatis et luxurie / Ultra
remanent se in luto peccati et in fonte carnis
sicut / exemplum de illo qui vestitus induebatur
purpura et bisso et tandem sepultus
est in inferno ne ergo nobis sic contingat
tunc debemus refrenare carnalia de

sideria que sunt dura et meliora et medicina
pena in febricitantibus que etiam tormentum
in visceribus. Unde frontinus dicit de alio
audivi quod in itinere ambulans accepto pa
ne vesci solitus erat cura carnis
declinans. Unde apostolus ad Ro. dicit curam
carnis ne feceritis in desiderijs / quod si secundum
carnem vixeritis moriemini / princeps
ergo apostolorum petrus cui quasi omnes sunt
hominum mentes et multiplicibus curis
sunt subiecte. alia quidem subiciunt se
vicijs quod temperanciam non servant / quidam
bona non curant et obedienciam debitam
superioribus negant / ideo volens nos
apostolus petrus instruere a vinculis istis
vicijs opponit / Opponit primo temperanciam
ostendendo quid sit agendum fugiendum
Secundo apponit conversacionem bonam ostendendo
quid sit excolendum vel sciendum ibi
conversacionem vestram. Tercio imponit obe
dienciam bonam docendo quo debeamus
esse subiecti humiliter ibi subiecti estote
Circa primum notandum quod decepto aliquos
magis brevius desiderijs ad hoc [illegible] in
hereditate nostra ad celestem patriam
tendentes. et ideo hoc sicut dicit obse
cro vos .i. precor amicus tamquam
advenas et peregrinos. Unde adve
ne sunt qui in loco alieno manent
peregrini non sed qui ad loca aliena
tendunt / ut abstineatis a carnalibus
desiderijs .i. ab hijs que caro [illegible]
et superflue concupiscit / et que militant
.i. ut miles pugnat adversus animam
ad gal. 5o caro concupiscit adversus
spiritum. Vel aliter sic / In hac dominica
tria per gaudio resurrectionis et introi
tu misse committimus iubilate / et ideo
in epistola et in ewangelio consistimus in hijs
que reducunt ad christum iubilum et in
effabile gaudium. unde in epistola sanctis
moribus ornant contra adversitatem viciorum

quia in stimulum ad hoc videamus sigi
riose commemorare considerans quod in ewange
lio ploratus vobis committitur et luc
tus in canticum / sed hec tristicia modici
temporis in gaudium ineffabile convertetur
et ideo dicit obsecro quasi diceret
non precipio cum tamen possim volens quod
hoc insinuacio caritate pocius quam
auctoritate / tamquam advenas et pere
grinos sicut prius / Aliter tamen hic dicuntur
advene qui de gentilitate ad fidem ve
nerant et qui non erant cum fidelibus /
dicuntur autem peregrini quia facti sub
persecucione stephani dispersi erant
act. viii° Advene dicuntur quod anime
corporis non de natura terrestri sed potius ce
lesti sunt forte / Peregrini vero quod de terra
ad celum tendunt / propheta Advena ego
sum et peregrinus / nos ergo peregrini et ad
vene sumus et ideo tamquam populus su
spirare debemus ad patriam sicut filii israel
semiti in captivitate quod tamen ad libertatem
suam scilicet ad terram promissionis suspirabat
quam nunquam viderunt Nota de peregrino
quod quamvis sit extra terram suam tamen cor
eius in patria sua est / sic et nos in hoc
seculo peregrinantes cum simus in celo sicut
dicit paulus conversacio nostra in celis est / Ite
nota quod peregrinus habet iuxta se quibus sunt
quibus peregrinans in hoc seculo debet habere / primum
est quod ambulat in habitu humili / secundum
est quod capit victum ad necessitatem
et non superfluitatem / Tercium est quod va
dunt per vias breviores / Quartum quod non
subsistunt circa spectacula / Quintum quod
faciunt dietas continuas / Sequitur ab
stinete id est absque reincorrectione corru
ptis / unde homo tenetur abstinere per co
gitacionem per delectacionem per opus et per con
suetudinem / sic enim abstinete a car
nalibus desideriis id est ab hiis que caro de
siderat que sunt opera gule et luxurie

hec sunt que stille sanguisuge idest
carnis cum dicit que militat ad
versus animam id est ut militans oppugnat
non impetum est anima sed impetum est
spiritus / Anima caro militat adversus
spiritum / Job vii° militia est vita
hominis super terram / unde anima
obsessa est undique a carne tamquam
in carcere / Unde apostolus dicit Castigo
corpus meum et in servitutem redigo
et ideo carnalitatem et amabilitatem
mortificare et subiugare debemus dicen
tes cum Sampsone Moriatur anima
mea cum philisteis / Unde carnalia
desideria potissime corrumpunt virtutes
hominum ut in tali actu homo plus orare
non valeat / Unde vinum et mulieres
in quibus caro maxime delectatur
apostatare eciam faciunt sapientes
Unde predicta carnalia desideria in tantum
militat adversus animam quod habent corpus
totaliter enervare et debilitare in
fortitudine spirituali / unde glo. dicit hic
quod dum concupiscentiis blandicientibus mollescit
caro subiugatur tunc virorum spiritus
tamen animam suam armatur / Sequitur conversa
cionem vestram hic potest fieri quod ducit vos
ad vitam eternam / scilicet per omnem conversacionem
vel docet vos habere conversacionem bonam de
clarans quod sit conversandum vehementer
dicens conversacionem vestram id est actus exteriores
inter gentes habentes bonam ita quod non
solum fideles de vobis exemplum capiant
tenentur sed eciam gentes id est infideles et gen
tiles / unde coll. iiii° honeste
ambuletis ad illos qui foris sunt
Ubi nota quod omnis homo tenetur
autem tenere bonam conversacionem inter gen
tes tamen potissime tenentur ad hoc viri
religiosi et ecclesiastici et hoc specialiter

No^u

93

propter tria Primo propter divinam dilectionem
Secundo propter eorum animi quietacionem Tercio
1a propter eorum amicorum complacenciam Primo igitur
viri religiosi et ecclesiastici debent
habere bonam conversacionem inter gentes propter
divinam dilectionem nam sic preceptum habemus
quod diligamus deum ex toto corde nostro ita
preceptum habemus quod diligamus proximos
sicut nos ipsos dilectio autem proximi
malum non operatur secundum sentenciam apostoli Qui
est sapiens diligit proximum in deum nullum
malum operatur circa ipsum ex quo posset
eum a divina dilectione removere qui igitur
deum diligit quemcumque nullum malum
operetur contra proximum sed semper inter
eos habere debent bonam et honestam
conversacionem Secundo religiosi debent
2o hoc facere propter animi eorum quietatem
nam operantes bona et conversantes ho
neste inter proximos resident in quiete
animi sicut viventes inhoneste semper
sunt in motu et in quadam fluc
tuacione quia peccatores similes sunt
fluctui maris quod a vento movetur
et circumfertur ut dicit Iacobus in
canonica Tercio religiosi et ecclesi
3o astici viri debent habere bonam con
versacionem inter gentes propter bonam com
placenciam amicorum nam cum amici et
consanguinei clericorum et religiosorum lau
dant ipsos et commendant erubescunt
et verecundantur in presencia detractorum
et emulorum si contingat vitam et
conversacionem eorum inter gentes non esse
bonam sed potius infamem et inhones
tam ut igitur promotores et laudatores
clericorum et religiosorum non erubescant
in presencia detractorum eos debet habere con
versacionem bonam inter gentes Unde Augustinus
super illo verbo apostoli Spectaculum facti sumus
et angelis et hominibus sic ait Omnes
nos amant querunt quod laudet in vob

Alii vero nos odiunt detrahunt vobis
nos vero in utroque medio constituti sic vi
tam et famam nostram custodire debemus
ut non erubescant circa detractoribus
nostri laudatores Item notandum quod summe studere
debemus quo bene conversemur et bonam
famam habeamus et racio est quia bona
fama et conversacio tota est attractiva
quia attrahit homines infideles ad
fidem christianam et peccatores ad penitenciam
condignam Unde naturales dicunt de
pantera quod propter bonum odorem suum se
quuntur eam alie fere sic eciam quando
homo tamquam pantera boni odoris a
bona conversacione induitur ita quod devocionem
[illegible] habet tunc infideles con
vertuntur et peccatores ad penitenciam excitantur
Unde glossa in Thimotheum dicit plerumque con
tingit quod pagani qui vituperabant fidem
christianorum per ea conspicientes bonam con
versacionem in eorum credere incipiunt ex
quo patet quod bona conversacio attrahit
Unde Ieronimus super epistolam ad Thimotheum dicit
fab Ad ultimos hyspanorum galliarumque finibus
quosdam legimus venisse et quos ad sui
contemplacionem roma non traxit huius
hominis fama perduxit Exemplum huius ha Ex
bemus in quadam litera a principe demo
niorum missa quibusdam clericis cuius tenor
fuit talis Princeps inferni et rector tene
brarum omnibus ecclesie prelatis tartarea salu
tem quod ex optime quia vestra sufficiencia no
bis [illegible] et tot animas mittitis ad infernum quod
via lata et spaciosa vix eas capiat
sciatis vos digna habituros remuneracionem
in tempore oportuno ut igitur istam evitemus
simus [illegible] fidelium in verbo in conversacione
in caritate in fide et castitate ut
ex tali virtuosa conversacione laus dei
et edificacio proximi sequatur Primo ad Thimotheum quarto
Et secundo ait nemo quod delectat de vobis
id est despiciat dicit Lira et dicitur [illegible]

tamen de malefactoribus i. at si
essetis malefactores putatos vos stultos
esse et reputatos vos malefecisse in
hoc quod in xpistum credidistis et ydola reliquistis
esse putatos vos non ad conuersionem sed propter peccata
affligi in hoc mundo ex bonis operibus i.
propter bona opera que facietis considerantes vos
i. diligentius intuentes vos i. veram ho
nestatem quasi diceret sitis simplices sicut
filii dei sicut cum deo simus et ita et si
hii eius puro et simplici corde debet
incedere et optimum ad exteriores sitis sine
reprehensione qua estis in medio nacionis
praue et peruerse i. in medio malorum hominum
qui vestrum ordinem despiciunt et putant
inter quos lucere debetis vita et doctrina
sicut luminaria supra in celo lucent mundo
vnde sicut stellas celi non extinguunt noxe
sic iustos fidelium celos iusserunt ad
habitatores non absorbeat mundana i. tempo
ralis propter mala que despiciunt et ideo sicut eos
considerantes estote ut ex vestris bonis operibus
glorificet deum qui in vobis operatur hu
militate paciamini in die visitacionis i. cum
visitabuntur a deo ut ipsos per graciam
a suis erroribus reuocet et aperciis con
uertat vel in die visitacionis i. in die iu
dicii cum ex hiis recipiemus premium et in
hoc deus glorificatur reddens vnicuique
secundum merita sua Vnde sciendum quod valde
prodest malis qui conuersantur cum bonis/ vnde
secundum ysidorum in libro ethimologiarum dicitur
quod natura feminarum tal est quod quales per
spexerint tale prolem parturient ideo
phylisticis mulieribus ne turpes vultus
et facies animalium ut simiarum aspiciant
ne similes fetus pariant sic anima vna
tale fetum i. talia opera producit qua
les sunt illi cum quibus conuersantur et
qualia sunt eorum opera quos conspexerint
intuentur/ et ideo si conuersantur cum bonis//

et eorum bona opera aspicimus/ tunc eorum bona
opera producimus et deum glorificamus cum
vero (?) religiosis tota deuotate (?) immo
illud prouerbii Cum sancto sanctus eris etc./ Vnde
beatus ambrosius in libro de moribus et hone
sta vita dicit socios tibi iunge bonos
et si fueris socius conuersacionis eris et vir
tutis periculosum est cum hiis qui ma
le viuunt sociari melius est enim
malorum odium quam consorcium Vbi notandum
quod tria sunt propter que seculares vincentes
mundanos modo detrahunt religiosis
et aliis bonis viris et mundo/
abrenunciantibus mundo et illis qui
sunt in mundo primum est viciorum cor
palium conspiciencie consimilitas Secundum
est natura infecte ad malum pronitas Ter
cium est vtriusque vite diffinitas Pri
ma racio patet sicut vnde secundum philosophos et secundum sanctorum
doctrina qualis est vnusquisque ta
lia dicit et talia iudicat/ et vnusquisque
qualis est talem alium estimat cum
igitur homines seculares sensualicias mun
di carnalia desideria continue cooperantur
et ad ipsa quasi per modum nec reli
nantur/ ideo consequenter iudicant ipsos religio
sos et alios sanctos viros esse tales
quales sunt ipsi et detrahunt et calump
niantur ipsorum bona opera arbitrantes
ipsa esse similia operacionibus suis Secundum
est nec infecte ad malum pronitas quod
sic ostenditur natura infecta natura humana
tanta est quod procliuis est prona ad credendum
malum quam bonum ymmo ea que nequiunt
quam intencione vel quo intellectu
fiat/ natura humana propter spiritus infecto
interpretatur ad malum/ et illius causa
est quia omnis humana locucio supposita
est detractoribus et calumpniis Vnde ypo
crates secundum magistrum non dubitamus
omnem humani eloquii sermonem

semper calumnie atque detractioni anni-
lorum fuisse supplementum. Secundum est
utriusque vite differentias quod sic patet. Nam
cum bonorum vita semper sit de contrario
malorum operum quod sicut vinum contri-
narius non conveniunt sicut reliquum
sic vita secularium difformis bonis
et vita religiosorum et sanctorum hominum
utrorumque vita opera adinvicem non
conveniunt. Tertio super illa verba glorificent
Deum in die visitationis est notandum quod
religiosi et sancti viri in quorum per-
sona dicta sunt predicta verba modo
a propriis secularibus reputati sunt
primi propter eorum humilitatem et repu-
tati sunt stulti propter mundi con-
temptibilitatem et reputati sunt
viles propter eorum paupertatem sed in die
visitationis Christi propter humilitatem
exaltabuntur quia tunc Christus de-
ponet potentes de sede et exalta-
bit humiles. propter mundi contemptibili-
tatem ipsi glorificabuntur quoniam tunc illi
qui eos stultos reputabant dicent
nos insensati vitam illorum estimabamus
insaniam et finem illorum sine honore
ecce quomodo computati sunt inter filios Dei
et inter sanctos sors illorum est. sed propter eorum
paupertatem ipsi premio eterno ditabuntur
quia ipsi non esurient neque sitient amplius
nec cadet super eos sol neque ullus estus
Et ergo bona debet esse conversatio religiosorum
inter seculares ut cum videtis eorum pau-
pertatem putatis contemptibilitatem et vilitatem
glorificet id est laudet Deum in die visitationis
videlicet tunc glorificationis eorum exaltationis
et remunerationis. Secundo subditi estote glo-
sa continuat ut conversatio vestra omnibus pla-
ceat non resistatis alicui dignitati aut
principatui cui Deus vos voluit subdi

et ideo tangitur hic principale tamen scilicet obe-
dientia debita ut humiliemus nos sub omni
vocabulo [illegible] et ideo dicit subditi estote
id est obedientes omni humane creature id est fide-
libus quos Deus creavit fidelibus et infidelibus
et est distributio accommodata pro hiis
sub quorum sunt potestate et hoc propter Deum
sic ordinante et non propter aliquod emolu-
mentum temporale ad Romanos xiii qui potestati
resistit Dei ordinationi resistit. Vel propter
Deum id est propter Dei amorem non propter hominis
favorem huius exemplum vide [illegible] de quo
Luce ii quod erat subditus illis. Vel propter
Deum id est in hiis que ordinantur ad Deum
ut sive [illegible] non in hiis que sunt contra
Deum constituantur sive regi quasi precellenti
id est qui est maior et precellens aliis
dignitate et potestate regia sive duci-
bus id est potestatibus minoribus qui non
habent potestatem nisi quantum a rege ac-
cipiunt et hoc est tamquam ab eo id est
a Deo vel a rege missis omnis enim po-
testas a Deo est missis inquam ad vin-
dictam malorum id est penam laude vero
bonorum id est remunerationem glosam verum finis
legis et iustitie eius est id est esse debet
punitio malorum et remuneratio bonorum
hic indicens huius temporis quorum [illegible] quod
sicut malos sublimando et bonos ab-
iciendo quod tempus bonis cedit ad laudem
malis vero ad punitionem hic malos
dedit tyrannidem ut mali confundantur
et ut boni probentur. Et ideo debetis
esse subditi quia sic est voluntas Dei
ut scilicet sic faciatis ut bene facientes id est
bene conversantes et malis bene vivendo ob-
mutescere faciatis scilicet reprehendere id est male
loquendi et detrahendi imprudentium hominum
ignorantiam quod ignorantes bonitatem vestram
sive detrahebat vos ignorantes quod
vos vituperarent. Notandum quod
voluntas hominis debet esse conformis

divine voluntati sed quia sic est volun
tas dei ut sic sitis subditi obediendo regi
et ducibus propter hoc obmutescere faciatis
id est obloqucionem compescatis qui vos propter ignoranciam
et eciam fidei vestre detrahunt si non
obedieritis. Unde summe dignum obediencie
primis iusto non sit lex posita tamen si non
obediret videretur a gentibus propter hoc
venisse ad fidem ut non obediret
contra istos dicitur secundo quod quidam spirituales
ignorantes bonum obediencie multum
peccant dicentes se esse sub specie libertatis
nolentes superioribus obedire in omnibus/
sicut layci seculares et fideles/ cum isto
precepto regi infideli et ducibus eius
tenentur obedire in hiis que non sunt
contra fidem et bonos mores sicut dando
tributum et que sunt cesaris cesari/ et
ita eciam multo magis clericos spirituales/ hoc
autem tenentur suis prelatis obedire et
omnem iusticiam id est humilitatem et obe
dienciam adimplere. Unde beatus Augustinus in
libro de opere monachorum dicit quod iniquum
est velle sibi obtemperari a minoribus
et nolle obtemperare maioribus/ deinde
dicit quasi liberi: quasi dicat secundum glosam hoc facite
quasi liberi ex amore non coactione sed libere
et voluntarie serviatis dominis. quasi dicat propter
libertatem qua Christus nos liberavit non
debemus regibus et ducibus negare
iura sua sicut faciebant iudei dicentes
Semen Abrahe sumus Iohannis viij°/ et
ideo dicit et non quasi velamen habentes
malicie. quasi dicat nolite avariciam
ponere sub quodam pallio negantes debitum
tributum regibus colligentes quod liberati estis per
Christum sed magis sicut servi dei propter servite
et tributum eis date ex amore et
voluntarie et non coacte vel coactione
quomodo Christus qui ut non scandalizaret dixit
petro vade ad mare et eum piscem
qui primus ascenderit tolle et capto

ore eius invenies staterem illum et
sumas et da eis pro me et pro te Mathei
xvij°. Unde apostolus dicit videte ne forte
hec licencia vestra id est libertas offendiculum fiat
et ponatur. Vel sic secundum glosam non quasi ve
lamen libertas vestra non obvolvat corda
vestra velamine malicie ut tacito li
cencius peccet/ contra multi iugo servicii
oppressum/ hoc apostolus dixit contra quosdam qui
dicebant quod filius nos liberavit. Ideo
liberi sumus et nemini servire debemus et
ideo superioribus negabant iura sua sicut
hodie faciunt aliqui monasteria et aliqui
persone que impetrant sibi libertatem et ex
empcionem quasi velamen malicie/ nam
ideo quia gaudent privilegio exempcionis
ne visitentur ab ordinariis et ut sic
liberius peccent de quibus dicit apostolus ad
Galatas v° vos in libertate vocati estis
fratres/ ne tamen libertatem detis in occasionem
carnis sed per caritatem spiritus servite invicem
et ideo subiungit sicut servi dei propter sitis hu
militer subiecti. Unde glosa dicit servitus
dei humilitatem requirit vult ergo dicere
servite prioribus humiliter sicut servi dominis
quod in hoc deo servitis. Unde apostolus vult
quod omnes sunt liberi a servitute culparum
et permaneant servi creatoris in operibus
bonis. Sed heu quidam sunt qui abutuntur
sua libertate vel exempcione religiosi
qui eciam in pectore capitosos volunt habere
vacui de quibus dicitur Trenorum dispersi sunt
lapides sanctuarii in capite omnium
platearum/ Unde lapides sanctuarii sunt
sacerdotes et ministri altaris chori mo
nachorum et virginum qui semper debent apparere
in conspectu dei et non debent foras exire
vel occupari circa secularia/ sed iam foras
per inquietudinem pergunt in medio
deserto in capite omnium platearum va
gantes/ quia iam non est aliqua

de ferria

lib libari

secularis actis quod non amisceret sacerdotes
vel ministri altaris officiis implicantur secu-
laribus negotiis. Secundum castitas commit-
titur quia exponitur illecebris et sic
disperguntur lapides sanctuarii non solum
in plateis sparsos et latis sed et ubique
in primis. Quia appetitur primatus religionis
vel dignitatis in actionibus secularibus
et operum prelatorum primatus querit qui appetit
hoc habeat secundo primo ingressus in lupa-
nariis et primus accubitus in taberna
et primus locus in spectaculis publi-
cis. Contra dicit aliquis aliis malis
superioribus non est obediendum igitur illa
falsa. Assumptum patet quia mali sunt
puniendi igitur etc. Solutio dicendum quod
tyrannos et malos homines quosque deus
permittit dominari et potestatem habere
1o specialiter propter tria. Primo propter eorum
pene aggravationem. Nam deiecto sunt
in loco sublimiori deiectio constat
in periculo maiori sicut dicit Augustinus.
2o Secundo propter malorum correctionem ut dicitur
Job xxxiiii. Qui regnare facit hominem
3o ypocritam propter peccata populi. Tertio
propter bonorum exercitationem quia vita bonorum
malorum est quoddam exercitium bonorum.
Unde dicit Augustinus quod ideo omnis malus idco
vivit ut corrigatur vel ut
per eum bonus exerceatur. Sive ergo deus
permittat malos prelatos habere ad vin-
dictam malorum sive ad laudem et ex-
ercitium bonorum tamen debemus eis
obedire in hiis que non sunt contra deum
et contra bonos mores. Secundo Omnes ho-
norate. Hic apostolus monet ad aliorum
honorificationem i. d. omnes non solum re-
ges et duces sed etiam quoscumque proximos sicut
dicit glossa honorate honore convenienti
ad Ro. xii. honore invicem prevenientes
quia in omnibus est imago dei que est
honoranda. Vel secundum glosam super illud philippenses
superiores invicem arbitrantes estimare
debemus in quibusdam alios esse quo nos superiores

sit fraternitatem diligite ut etiam maio-
res diligant minores ut fratres. Unde
frater est nomen equiparantie. Unde glossa
ut liniales omnes amate fratres et illos
qui spirituali conditione nobis subiecti sunt ut fratres
in Christo diligite. Deum timete timore
filiali et non serviliter et non dicit dilig-
ite vel honorate quia timor domini in-
itium dilectionis eius ecclesiastici xxv
Regem honorate qui dei vicem gerit honori-
ficate qui precellente ampliori honore
Mathei xxii. Reddite que sunt cesaris
cesari. Nota dicit honorate i. ho-
norem exterius facite quia omnis ho-
minis est venerandus sed rex exterius.
Notandum quod apostolus in priori epistola
monet nos ad tria. Primo ad abstinen-
tiam a carnalibus desideriis quo ad
se ipsum ibi obsecro vos. Secundo ad ho-
nestatem conversationis quo ad proxim-
um ibi conversationem vestram. Tertio ad sub-
iectionem humilitatis quo ad deum ibi sub-
iecti estote. Notandum est quod apostolus
in hac littera tangit quatuor que faciunt ho- 1
minem esse liberum. Primum est peccatorum
immunitas nam peccatum facit hominem
esse servum quia qui facit peccatum servus
est peccati. Quo ad hoc dicit quasi liberi
et non quasi velamen. Secundum est in dei 2
servitio fidelitas quia deo servire est
regnare. Unde in [illegible] dicitur fidelis ser-
vus et prudens quem constituit
dominus super familiam suam et hoc
tangit cum dicit sicut servi dei.
Tertium est sincera caritas quia 3
perfecta caritas foras mittit timo-
rem et ubi spiritus domini ibi et
libertas. Quo ad hoc dicit omnes
honorate, fraternitatem diligite. Quartum
est mentis humilitas quia scriptum
est beatus homo cui donatum est habere
timorem dei ecclesiastici et quo ad hoc
dicit deum timete. Consequenter obe- 4

dicendi voluntas quia qui prelati re-
sistit dei dampnacioni ordinacioni resistit
et hoc tangit cum dicit regite honorificate
Nota quod regere prelatum honorat
et ipsum timet vel ad tria primo ad
dei honorem Secundo ad subditorum humi-
litatem et tercio propter status sui potestatem
De primo non videtur esse ad honorem regis
sed ad confusionem qui eius baculus vel
sceptrum non timet id est baculus est prelatus
qui ergo hunc baculum non timet nec
honorat illi deum spernit et inhonorat
dicente salvatore Qui vos spernit me
spernit Luc. x° Secundo vel ille tior
propter subditorum utilitatem nam multi sunt
qui aliquos suo magis timore quam
amore inducunt ad bonum Unde Aug.
quod sicut meliores sunt quos amor
dirigit ita plures sunt quos timor
corrigit Tercio propter status potestatem
nam indecens est quod quem quemvis vi-
det quod aliis preest aliquibus et non tim-
eatur ab eis et in signum huius ut
subditi timeant prelatum suum deus
dedit homini super cuncta animalia terre dominium
Sed hodie prelati et confessores moderni temporis
sunt sibi ipsis molles et aliis quia pro
magnis excessibus et peccatis penam
parvam penam dignam divina sine vindicta
dei et spiritualibus viris [illegible] tingunt
et ideo inito non timent subditi nec de-
bito modo eos honorant Unde ipsi prelati
sunt sicut formice formicules porte agro ad
[illegible] cum que arcum [illegible] tenet
et magis [illegible] baculum [illegible] ultro
Sicut formice sunt [illegible]
vario [illegible] sunt sicut reges ha-
bentes baculum arundineum sicut
derisive factum fuit christo cum
quos dicitur in ps° Reges eos in
virga ferrea et certa Tercio servi sub-
iecti estote hic monet suos ad obe-
diendum et primo dat eis documentum

ibi Hec est cum gratia Unde hucusque
exhortatus est liberos ad subiectionem
nunc hortatur suos dicens Omnes subditi
estote subiectos obediencie reverencie
Vel sic subditi estote id est prompta obedi-
encia audite dominis in omni timore
id est perfecto iniciali et filiali sumite
Vn omne et totum et perfectum quod di-
gnus est et ideo in omni timore scilicet in-
teriori et exteriori et non tantum bonis
quo ad eorum vitam et moribus et mo-
destis quo ad exponunt mandate imperatibus
et condonantibus quamvis quod inimici esse
et cum eos sed et discolis id est discipli-
natis et indoctis qui cum eorum vi-
dentur Scripture Nam verus obediens
nititur adimplere illud quod videtur impos-
sibile Alia littera habet difficilioribus
quales sunt illi qui numquam gratantur
accipiunt que exhibentur eis a sub-
ditis similes existentes holoferni
cui cum multus honor exhibetur
tunc ferocitas animi eius non frange-
batur Hec est cum gratia in xp° ihu
idest in hoc acquiritur gratia dei
Glo. dicit id est per hoc homo efficitur
gratus deo et ergo non solum bo-
nis et honestis obediendum sed cum
discolis quia per talem obedienciam
acquiritur gracia et per per ipsum au-
getur virtus et meriti et propter
hoc subdit Hec est cum gratia in xp°
ihu domino nostro id est illa obediencia est
vere gratibus digna et ideo apostolus ad
thy. dicit Noli negligere graciam que in te
est sed ut obedias Unde ergo in medietatibus
et primum hoc per sua voluntate facere
voluit a paradisiis gaudiis venit ibi
vos ad redempcionem hominum veniens dominum
voluntate patris sui et non sua facere
ordinavit prendendo nos inter dicitur ubi
nota quod talis debet esse discretio ex

parte duorum via qui aut licite et bu-
ne esse possint debent esse boni recte
do quia eis commissus sit inducta propter
peccatum sequitur quod mali et perversi non
debent preesse sed subesse. Secundo dominus de-
bet esse modestus in precipiendo quia non
debet cum ferocitate et superbia precipere
sicut faciebat Holofernes de quo dicitur
Judith iii° quod cum sui servi et nuncios suos ho-
noratos sibi exhiberent tamen ferocitatem
animi eius placare non poterat sed magis
cum modestia et humilitate imperare
debet et condonare offensas quas
contra suos eis illatas de quo apostolus ad Ephe-
sios vi: Et vos domini eadem faciatis servis re-
mittentes iniurias scientes quia et illorum
et vester dominus est in celis. Tercio debet
esse sciens in regendo quia philosophus iii°
primo politicorum dicit servus est quoddam
instrumentum et quoddam organum anima-
tum. Sicut igitur instrumentum regitur per
ipsum artificem sic servus debet dirigi
et regi per ipsum dominum. Si igitur domini
sunt discoli et indisciplinati servos
suos dirigere non possunt. Tertium non obstante
quod domini sunt mali in vivendo feroces
et precipiendo discoli ... tamen ad
hunc servi cum omni reverencia tenentur illis
dominis obedire saltem in hiis que non pre-
cipiuntur contra legem dei et hoc est sententia
apostoli qui dicit Servi subditi estote dominis
vestris. Est notandum quod servi patientes et
dura vita et verba sive etiam asperis
dominis sustinentes efficiuntur grati deo propter
tria. Primo propter patientiam tollerantiam quia
qui iniuste patitur et patienter tollerat
meretur [illegible] eo quod nullum malum
impunitum et nullum bonum irremune-
ratum. Secundo propter dei vindicte reservationem
vel quia patientes iniuste et qui pa-
cienter tollerant reservant divinam vin-
dictam quia deus dicit michi vindictam

et ego retribuam. Tercio propter dei dilectionem
quia super capitulum hec est gratia i. Petri ii est
deo gratum sed propter ipsum deum suscitatorem
bona mittentem et eius dilectorem sus-
tinet quis tristicia paciens iniuste
et obediens felix ergo est qui sic obedit
ut deo gratus efficiatur hic per gratiam et
in futuro in eterna vita quam nobis concedat pater
Christus deus noster. Amen.

Dominica iiii post octavam pasche

Omne datum optimum et omne
donum perfectum desursum est
descendens a patre luminum. Iacobi
quod non est transmutatio nec vicissitudinis
obumbratio voluntarie genuit nos
verbo veritatis ut simus initium aliquod creature
eius. Scitis fratres mei dilectissimi sit
autem omnis homo velox ad audiendum
et tardus ad loquendum et tardus ad
iram. Ira enim viri iusticiam dei non
operatur. Propter quod abicientes omnem immun-
diciam et habundanciam malicie in
mansuetudine suscipite insitum verbum
quod potest salvare animas vestras. Iacobi
i° Sicut esse naturale cuiuslibet rei est a
forma forma vero a datore formarum
ab illo scilicet qui dat formas secundum philosophos
sic omne datum optimum id est ipsa gratuita
et donum perfectum id est ipsa gloria videtur de-
scendere a patre luminum id est ab ipso deo qui
est dator et auctor omnium naturalium vir-
tutum et supernaturalium. Quod sic probatur natura actio
cuiuslibet agentis particularis licet originem
ab agente universali ita quod ipsum respicit
sive ipso subsistente non potest natura cessante
motu celi cessat omnis actio in istis
inferioribus natura sive celi actu different
motorum non sunt philosophus ergo in phisi-
ca vult ostendere quomodo tamen vir-
tutes acquisite sive sint intellectuales
ut scientia sive morales ut iusticia
temperancia et cetere omnes sunt a patre
luminum id est a tota trinitate et ista

epistola tenuit tamen prius eam virtute de
spiritus. Secundo modus habendi virtutes
enarratur ibi voluntate enim genuit
nos. Tertio quomodo vicia apposita vir
tutibus efficiuntur ibi estote autem factores.
Vel aliter in prima epistola ubi equi unita
te sit in fide trinitatis monetur ut simus in
bonis operibus perseverantes et in suis o
peribus uniformes quia quod unati in nomine
patris et filii et spiritus sancti sumus. Secundo deus
est pater luminum et verus in quo non cadit
mutabilitas nec lumine eius aliqua
lux intercellat et ideo ad eius exemplum
sit in nobis immutabilitas et operum uni
formitas. Tertio quia etiam gratiarum nostrarum
nulla valet iniquitas et quod unati sumus
in verbo veritatis et verbo quod est veritas scilicet
in filio dei ideo sit in nobis veritas per se
verantie et longe sit a nobis mendacium
et iniquitas ad quod invitat nos
apostolus in epistola dicens Omne datum
optimum. Hoc est naturale eternale sicut
est memoria intelligentia et volun
tas. Et donum perfectum id est gratia que naturam
perficit. Omne datum appellat bonum
ne sed donum vocat virtutes et
ceteras gratuita quasi diceret omnia dona
sive naturalia sive spiritualia sunt a
deo qui est pater luminum quia singula
opera tua et singula bona que in nobis
sunt bona sunt et omnia sunt a pa
tre luminum id est a deo patre. Unde temporalia
sunt bona, naturalia sunt meliora
sed gratuita sunt optima. Aliter potest
littera exponi de naturalibus sic quia bonum
est quod sumus melius est quod vivimus sed optimum
est quod intelligimus. Vel sic bona sunt
corporalia et naturalia quibus sustentamur
meliora sunt dona misericordie quibus
a peccatis liberamur, sed optima sunt dona
gratie quibus de virtute in virtutem depor
tamur et deferimur. Et ideo dicit omne
donum perfectum id est gloria que habita

nichil manet imperfectum. Dicitur autem
datum quod datur in via quia datum
sonat tempus quia principium, sed donum
dicitur quod datur in patria quod sonat sine tempore
et eternitate et utrumque illorum desursum
est id est a deo et non ab homine descendens
non cadens. Et in hoc notatur gradus
in huiusmodi donis secundum differentias dantis
quia omnia disponit in numero pondere
et mensura. A patre luminum id est a deo
actore omnium gratiarum quia luna sunt. Nun
ciant sol materialis est actor omnium
luminum materialium sic sol iusticie et in
telligentie luminum spiritualium ipse enim
est lux vera que illuminat omnem hominem etc.
Notandum quod virtutes sunt in nobis et de
uno illarum quod anima et quod totaliter
conspicere. Virtutes conspicere que sunt
in nobis a natura secundum hoc sunt quod quilibet habet naturalem
aptitudinem ad aliquid sicut ille ad
prudentiam alter ad fortitudinem et tercius ad
temperanciam. Et hoc sit propter plurimorum placacionem
diversimode influentiam et quamvis hoc tamen
libere virtutibus polleat que sunt prima
et vicia bona in nobis tamen licet
complementum et consummacio sit ab agente
conspicere tamen nisi quis illas virtu
tes ad deum ordinaverit potius sunt vicia
quam virtutes sicut dicit Augustinus libro de civitate
dei. Sed unde virtutes quas sibi aug
videtur habere nisi retulerit ad ipsum
deum ipse potius sunt vicia quam vir
tutes. Et quinto libro contra Iulianum dicit Neque
enim est vera virtus nisi que ad
eundem finem tendit ubi est bonum
hominis quo melius non est. Ad illum
autem finem tendere et omnes actus
suos tempore et hora semper ordinare
non valet aliquis virtus que est in
nobis nec ex nobis sed oportet quod totaliter
ab conspicere fiat id est ab ipso deo de
sursum descendat et ideo est quia

quia opus effectus esset proportionatus
suis causis et suis principiis / Imo
ulterius finis qui est effectus beatitudinis
non est supernaturalis. Secundo oportet quod aliqua
ponatur in anima ut est fides spes
et caritas virtutes theologice que semper
faciat hominem tendere ad illam beatitu-
dinem et illa sunt data optima et
dona perfecta que elevant nos ad
ipsum deum quia virtutes intellectuales
et morales facere non possunt Contingit
perfecte sunt in homine. Hec ergo do-
na optima deus operatur in nobis si-
ne nobis ad ephe. ij° dei enim donum
non est ex operibus ne quis glorietur
Et notandum quod dona nobis data a deo com-
mendantur ex tribus primo ex parte do-
nantis utilitate Secundo ex modo dandi
et tribuendi liberalitate Tercio ex
tribuentis parte stabilitate et im-
mutabilitate et illa tria tanguntur
in verbis premissis primum cum dicitur
Omne datum / secundum ibi descendens a patre
luminum ibi apud quem non est transmutatio
Unde de utilitate donorum est sciendum
quod ab ipso deo recepimus esse creationis
et io. de vi° xxxij° dicitur Nonne ipse
est pater tuus qui possedit te et creavit
te. Item recepimus ab eo esse vite et
perservationis ad ro. v° nolite solliciti esse
dicentes quid manducemus scit enim pa-
ter quia omnibus hiis indigetis / Tercio
recepimus ab eo esse illuminationis intel-
lectus ps. ta signatum est super nos lu-
men vultus tui domine unde dicit glosa quod tunc
deus signat super hominem lumen vultus
sui cum suum hominem creando et illu-
et compositione rationis ipsum conformit
ad suam similitudinem et cum ipsum iustum
et bonum facit ipse est eodem / donum
ergo creationis dicitur datum bonum donum conserva-
tionis vite melius sed donum reflexionis il-
luminationis dicitur datum optimum. Secundo apud quem
non est transmutatio / Sciendum est quod ap. ep. i. cap.

deum lucem [illegible] patrem luminum et operatorem splendoris
fide radiantium / non est transmutatio id est va-
riatio quia ut mortalis Malachie iij°
ego deus et non mutor nec vicissitu-
dinis obumbratio id est varietas deformi-
tatis quod est variationis spiritualis secundum Aug. et Hie-
ronimus est in deo quia ipse deus solummodo
vera lux et non tenebras errorum im-
mittit et ergo in ipso non est obumbratio
vicissitudinis id est mutationis obumbrans quia
in eo non succedunt vicissim mala et
bona / Vel mala culpe que obumbrant
in eo non sunt sed vicissitudinarie ob-
umbrationis qua in nobis recipit lux
gratie succedit umbra peccati ex nobis
et sed ipse solum dat bona uniformiter
influens omnibus creaturis / secundum illud
Sapientie vij° lumen eius est inextinguibile.
Licet est sed quod in ipso non sit obum-
bratio mutationis nec mutabilitatis
probatur quia omne quod movetur oportet ab
alio motore moveri / Imo est impossibile
et non est in infinitum ergo devenire est
ad primum motorem qui est deus qui movet
et nullo movetur / et quamvis deus non
sit mutabilis et commotio aliquando tamen corda
hominum ipse deus commovet duplici co-
motione secundum dicitur glosa id est commotio de-
cima super ezech. in hac vita / Due
quippe sunt commotiones quibus corda
nostra commovetur / Una est commotio timoris
alia ex caritate / Una fit ex pluctu
puris altera ex sponso amoris / Hinc glosa
habet ergo commotionis ps. ta sciens dice-
bat commovisti terram et conturbasti eam
sed quod omne bonum veniat nobis a deo
ostenditur publice / Voluntarie enim genuit
nos / hic est summa principalis ubi no-
bis duo hereditarij virtutes ennarrantur et
duo hereditarij virtutes enarrantur et
comparatur sic omne donum a deo desce-
ndit et hoc voluntarie genuit nos id est
gratis et sine meritis nostris ad Titum
iij° Non ex operibus iusticie que
fecimus nos genuit nos per fili-
os gratie qui prius erant filij ire

Vel sic voluntarie non per coactionem
genuit nos i. regenuit nos per aquam
baptismatis de filiis ire faciens nos
filios lucis non meritis nostris sed sua
simplici bonitate et hoc verbo veritatis
i. evangelii vel in filio qui est veritas
Joh. xiiii°. Ego sum vita veritas vel verbo i. verbo
evangelii tamquam semine spirituali Luc. viii°.
Semen est verbum dei et secundum confirmationem in
corpore per carnem. Jacobus genuit nos Jesum et hoc
fecit ut simus inicium aliquod creature eius
i. caput et principatum habendo omni
bus creaturis eius inferioribus princi
patum recuperando per graciam quem per peccatum
primi parentes perdiderunt postillam
Vel simus inicium aliquod creature eius
i. creationis et restaurationis tocius
mundi et hoc in anima et corpore per
gloriam ad Ro. viii° ipsa creatura
gemit expectando remissionem peccatorum
filiorum dei. Ubi nota quod tria
sunt que maxime disponunt nos
ad suscipiendum donorum receptionem. Primum
est ~~divinitas~~ voluntas nos grati (Divina)
ficans sic apostolus dicit ad Gal. gratia
dei salvati estis et hoc non ex vobis
donum enim dei est. Secundum est divina
sapientia nos illuminans quia in libro
sapientie dicitur neminem enim diligit deus
nisi eum qui cum sapientia inhabitat.
Tercium liberum arbitrium nos dis
ponens quia beatus Augustinus dicit qui fecit
te sine te non iustificat te sine te. Ista
tria tanguntur in verbis predictis. Prima
divina voluntas gratificans et insti
tuens nos ad opcionem regnumque habetur
cum dicitur voluntarie genuit nos. Ubi
dicit glosa ex omni bono est adeo ad
quod obtinendum accedit homo non meritis
suis sed sola gracia divine voluntatis. Di
vina sapiencia nos illuminans notatur cum
subditur verbo veritatis de illo verbo dicitur
ecclesiastici primo Fons sapiencie verbum dei in ex
celsis et ingressus illius mandata eterna. (Et liberum)
Liberum arbitrium nos disponens exprimitur

cum subditur ut simus inicium aliquod i. ut
simus inicium et principium omnium creaturarum
temporalium quod non competit nobis nisi per liberum
arbitrium intellectum et racionem quia dominium
est homini datum piscibus maris
et volucribus celi et cunctis animalibus
que sunt super terram. Fratres autem fratres
dilectissimi. Istud est tercium principale ubi
tanguntur vicia et que sunt reser
vanda. Vel aliter hic probat divina
esse adeo iudicio ipsorum dicens fratres at
sed vera esse quod loquitur fratres mei per fidei
veritate dilectissimi caritate. Unde
glosa dicit Elusio peccatorum est cum dic
itis i. dicitis quod a deo sunt omnia
bona et aliquando mala sed contra illam
licenciam dicitur aliquod creature eius. Ar
guit sic. Ita Job dicit de vehemoth quod
fuit principium creationis dei videlicet quod
vehemoth fuit principium creationis. Homo
vero in via creationis. Unde apostolus spiri
tualis dat tibi optima dantur. Est sermo
quod omnis homo tibi doctus quod doc
tus debet esse velox i. promptus ad au
diendum simplex verbum dei in quo regnum dei
consistit iuxta illud Luce xvii°. Regnum
dei intra vos est i. divina sapiencia que
regnum dei dicitur. Nam singuli qui
aliquos libenter de deo loquitur et verbum
dei audiendo delectatur ille patrem et
filium et spiritum sanctum intra cor suum habet
vera anima multiplus clarificatur de verbo
dei quod de ieiunio etc. sicut per verba pagina
predicti. Sed heu quidam delectacionem verbi
dei abiciunt et in aliis que mundi
sunt delectantur et de hiis continue
confabulantur et isti sunt similes
cuidam rustico qui fuit purgator
fimi et latrinarum. Nam cum talis
deberet transire in monte Pessula
no per apotecas et non valens ad
ferre bonum odorem corruit et ut
mortuus et cum medici ducerent
ei electuaria confortativa non
gustavit neque surrexit. Postea vero

98

ad consiliu cuiusdam experti medici ap-
tabat ad sinum in quo erat nutritus
et naribus eius apponebat stercus
tunc statim confortatus est et surrexit
Sic est de peccatoribus respectu verbi
dei unde sicut bufo non potest susti-
nere bonum odorem vinee florentis
sic peccatores verbum dei unde Ambrosius li.
in sermone de quadragesima dicit esse
vos dei pascit et terreni pabuli non
requirit nec enim potest panem sensibili
carpere qui pane reficitur salvatoris
negligit summe ea que sunt cor-
poris qui pabulo lectionis intendit
nec ventris curam habere potest qui
alimentum regni celestis acquirit
et hoc documentum tangit apostolus
cum dicit Scitis aut fratres quasi di-
ceret scire debetis fratres quod omnia
predicta dona habetis a deo nam
secundum glossam a nobis habemus ad vicia
et peccata labi sed a deo habemus sup-
na gratia illustrari sit ergo omnis homo
quasi diceret ita genuit nos verbo
veritatis ut ergo hec generatio in nobis ob-
servetur tunc sit omnis homo sive sit
incipiens sive proficiens sive perfectus
velox ad audiendum supple verbum dei id est
promptus et paratus tardus autem ad loque-
dum hic ponit secundum documentum scilicet
istud quod quilibet maxime et specialiter doctor
veritatis sit tardus ad loquendum
quia homo sapiens tacebit ad
tempus ecc° xx unde doctrina pita-
gore erat tacere per quinquennium et
postea erudimus loqui nam secundum
beatum Bernardum perfectionem conscientie
servatur per vitam mens ex-
pediciens per contemplacionem ele-
vatur unde Thomas in cella clau-
sus triginta annis silencium tenu-
it nam nullam difficiliorem vir-
tutem esse credo quam silencium
quia promptissimo sermone facile

delinquimus nam constanciam tacen-
di nec in aliis ferre possumus gene-
rantur ut tacenda nunc velis
secundum Job xxxiii tace et docebo
te sapientiam Sequitur et tardus ad iram hic
ponit tercium documentum istud quod
omnis homo debet esse tardus ad
iram ira enim impedit hominis
animum ne possit cernere verum et psalmista
supercecidit ignis et non viderunt so-
lem unde iracundus homo peior
est bruto animali nam secundum Plinium leo
nunquam irascitur homini nisi sit lesus
ab eo sed iracundus homo ira peior est
leone qui absque lesione homini iras-
citur et prorumpit in verba contume-
liosa contra quod dicit Salomon Ne sis
velox ad irascendum nam secundum Gregorium quanto
inmoderatius per iram sapientia perditur ut quid quo-
ne ordine sit agendum sit nesciatur
et ergo hoc iracundus perfectus esse non
sit quod dicitur cum sequitur Ira enim viri
iusticiam dei non operatur quod docens vitam
cotidie refrenat unde ira demum
respondet quod homo per iram quos sunt
frequenter manu lingua et corde occidit
et interficit et multa mala prorumpit
unde glossa dicit iracundus et si apparet
hominibus tamen apud deum non est iustus
ergo videtur quod quedam arbores sunt ita
putride et graves quod in summitatibus earum
latent serpentes et animalia venenosa ita
quod quis ab ipsis comeditur putrida ve-
nenosa est et ideo tales arbores ho-
mo debet fugere et dormire propter periculum
quod est in umbra virtutis apostoli
cis qui in terra dei sunt velut ar-
bores qui sunt velut arbores
carentes quia sunt tenues et va-
cui caritate dei et proximi
in nullo ostendentes a talibus
namque cum iracundie sue

macunde sue nichil egreditur n͡ putidu.
et ideo m͡o tales no͡ est tutu͡ quiescere n͡t
tu͡ cis aliquas familiaritates h͡re ¶ Vn͡ in
vitis patru͡ dicit͡ q͡ agathon abbas dix͡t
¶ Si mag͡nus mortuos suscitaret no͡ placeret
deo ꝓpt iracundiam sua͡ et ideo ipse d͡ ꝯsume
abira et derelinque furorem ¶ Ira sꝫ
Cassiodorus melior e͡ qui vincit ira͡ q͡
qui capit ciuitatem et ideo d͡t ira viri
i ira fort͡ et indelibata q͡ no͡ cito transit
iusticiam dei no͡ operat͡ i no͡ permittit
hoi͡es iuste opari vn͡ crisost͡ d͡ ois
qui irascit fr͡i suo reus erit iudicio et
intelligendu͡ e͡ qui ira prodit cu͡ libidine vi
dicte et no͡ cu͡ amore iusticie vn͡ btus ier͡
d͡t vera iusticia compassionem no͡ indignacoe͡
h͡et ꝓpt quod abicientes ¶ Sic dicerem
quo vicia ta͡ abꝯ q͡ abicientes decam͡
refrenare et deuote vbu͡ dei suscipe d͡ne ꝓpt
quod h͡oi sꝫ vt digne audire possitis
abicientes omnem immundiciam quātu͡ ad
pcc͡a carnalia q͡ ai͡am et corpus polluunt
ad ephe. v.o fornicacio et ois immundicia n͡
noiet͡ in vob͡ et habundancia malicie i
pcc͡a spiritualia in quibus habundat malicia
vt d͡t aug͡ quia pcc͡a spiritualia sunt maior͡ et
minor͡ infamie vel ꝑ superhabundancia ma
licie intelligit͡ obstinaco ment͡ q͡ ideo
d͡ habundans q͡ nullo excusat͡ et ecce dign͡m
et iustu͡ e͡ si vellemus ee sapientes et rig͡m
dei possidere vt omem immundicia sꝫ in
exterioribus et habundancia malicie q͡ respicit
ad interior͡ hois puritate ¶ Talia q͡o
debem͡ abicere vt sapiam acquiram͡
q͡ in maliuola aiam no͡ introibit sapia͡
n͡ habitabit in corpe subdito pcc͡is Sap͡ i.o
et aplc͡ ad hebr͡ q͡ d͡t ¶ Deponentes omne
pondus et circumstans pcc͡m curram͡ ad ꝑpositu͡
nob͡ certame͡ / q͡ piger currere no͡ pt q͡
graue pondus portat in humeris. et ꝯsu
mere vicio͡ ꝑmit͡ quia dyaboli

vn͡ dyabolu͡ ipm firmamentu͡ sustinere no͡
potuit cu͡ illo pcc͡o q͡d in celo ꝯmiserat
ꝓpt ponderositate pcc͡i ¶ Cum ia͡ dyabol͡ longe
ponderosior et cu͡ plurib͡ pcc͡is h͡ere sedem in
hueris pcc͡or͡ n͡ nisi pcc͡or͡ curat ipm
repelle et ideo dyabolu͡ et sua͡ immundiciam
repellam͡ ab aia͡ q͡ ex h͡oi sequit͡ magn͡
fructus et vt illu͡ fructu͡ acquiram͡ sicut d͡t
aplc͡ in mansuetudine i in humilitate sꝫ
in implendo ope͡ vn͡ mansuet͡ d͡ q͡ manu
assuetus. suscipite igl͡o cu͡ magno honore
¶ Vel sic suscipite i semoti a cur͡ temporalib͡
capite insitu͡ vbu͡ creatu͡ plantatu͡ in
sertu͡ et immissu͡ p͡dicacoe͡ et inspiracoe͡ in
cordibus vris vn͡ notand͡ q͡ vbu͡ increatu͡
insitu͡ e͡ nature humane p͡ incarnacoem
cor aut humanu͡ an fidem vbi et na
humana an incarnacoem filij dei erat
tamq͡ oleast͡ silvestr͡ qui contra natura͡
insertus in bona oliua͡ fructificat
vbu͡ q͡o dei plantari est et radicari
in cordibus vris inmobilit͡ / ne abicia
nob͡ q͡ vbu͡ x͡o h͡eam͡ in codicib͡ et
no͡ in cordib͡ / q͡ h͡oi pt saluare aias
vras: ¶ Vn͡ vbu͡ creatu͡ dispositiue vbu͡
aut increatu͡ effectiue saluat / Et nota
d͡t pt saluare et no͡ saluabit ne exclu
dat libtate arbitrij vn͡ vbu͡ dei aias
erigit et instruit ad salute͡ est q͡o sicut
lic͡ si ira cord͡ deprimit͡ et loquacitate
or͡ restringit͡ et vbu͡ fidei insitu͡ cordib͡
vris q͡d inserim͡ p͡dicando in mansue
suscipit͡ te ipm pt saluare aias vras
et h͡oi ꝑmaxime͡ nisi si ipm vbu͡ fidi
opi adiungat͡ estote q͡o factores vbi et no͡ te No
auditores tm͡ et aplc͡ ad Ro. ¶ Non auditores
leg͡ sꝫ factores iustificabunt ¶ Nota
q͡ vbu͡ di͡ insert͡ sic surculus na͡ lꝫ
surculus sit modicus tu͡ qui truncus fuit
insertus te q͡q͡ detruncu͡ orit naz surculi
sapit ¶ Sic eciā si in corde tuo verbu͡

dei fuerit insertu et tota cogitacio locu
et opacio ei9 sapore condictur vn sambu
co si inseratur perit surculus Vn sciend
q sambucus flo.e intus est infructu sordet
speciem incortice habent carz et varius
e. Sic multi sunt siles sambuco qui tes
interiori in apparentia est intus sunt vacui
et sine gra et ideo surculus vbi dei in ipis
Ra · no inserit. Que quare ita magis iusticia
dei no opari quam aliam virtute. Ru q vir-
magis indiget formali iusti qz alterius
virtutis vel intelligi de iusticia generali
no · q continz omes virtutes. Et notand q
vbu dei attente e audiend Jo viij q
ex deo e vbu di audit. Sco corde
e suscipiendu de verbo xi ponite vba
hec i cordibus vris. Tercio in intellectu
conseruandu Luc ij maria aut conserua
bat oia vba hec conferens. Quarto
affectu custodiendu ad hebr i custodie
rit eciam bonu dei vbu. Quinto i ore
habend Isaie l ecce dedi vba mea in
ore tuo. Sexto ope faciend Jac i
Estote factores vbi. Septimo i memoria
custodiendu luc xi Bti q audiunt vbu
di et custodiunt illud. Octauo i libro
scribend eccl vl quesiuit vba vtilia
et scripsit sermones rectissimos. Est aut
considerand q sic videri ex noticia ad dig
na recepcionem diuini vbi et dine grae
e auditus velocitas qz a puericia hoc est
incipe audire diuinu vbum. qz dicit eccl vj
fili a iuuentute tua accipe doctrina et
vsqz ad canos inuenies sapienciam. et prou
primo dicit audiens sapiens sapiencior erit
et intelligens gubernacula possidebit.
Pro clericis taciturnitas nam cum i multilo
quio peccatum no deerit scriptura et curius est
glosa vitas audire qz pdicere et docere.
Nemo q psuat docere talijs et enim
pdicare si no h intus intellectus cogni
tum io eccliastici v d. Si est intellectus
responde proximo tuo sin aut no

sit manus tua sup os tuu ne forte ca
piaris in vbo indisciplinato et confundaris
Tercium e mansuetudinis tarditas qz ira im
pedit animum ne possit cernere verum. ira cu
tratis et in masuetudinie parit amantibus
et odientibus no eadem apparant
vt philosophus dicit 2o ethicorum oportet q ca
ex rancore vindicte quam ex amore
iudicia quidam putant. Quartum est
mundicie integritas. quia i maliuola
aiam non introibit sapia. Quintum e
cordis puritas qz sm aug in j de trinitate
verbu dei i summum bonum no n a purga
tissimis mentibus cernitur et subdit qz
mentis humane acies inualida i tam
excellenti luce no figitur n p iusticiam
fidei emundetur. Sextum e affectus masuetudo
et humilitas et ideo eccl v dicit esto ma
suetus ad audiendum vbu dei vt intelli
gas et cu sapia proferas responsum ver
hec aut sex tangit apls predicta
et primo auditus velocitatem cum dicit sit aut
ois homo velox ad audiendum loquendo
taciturnitatem cum subdit tardus ad loquendum
mansuetudinis tarditatem cu adiungit. tardus
ad iram mundicie integritatem cum
annectit propter quod abicientes cordis
puritatem cu postponit et habundanciam
malicie Sextio vo mansuetudinem et humili
tatem cu concludit In mansuetudine
suscipite insitum vbum dei qd pt sal
uare aias vras. Suscipiamus q
vbum insitum pdicatores vt ad vitam
eternam perducamur qd e xpo ihs ipso ad
prestante qui viuit et regnat
deus in secula seculorum amen.

Dnica iiij p9 oct pasc

Fratres estote factores verbi
et non auditores tm fal
lentes vosmetipsos. quia

si quis est auditor verbi et non factor
hic comparabitur viro consideranti vultum
nativitatis sue in speculo / consideravit enim
se et abiit et statim oblitus est qualis fuit
qui autem perspexerit in lege perfecte libertatis et
permanserit in ea non auditor obliviosus
factus sed factor operis hic beatus in facto
suo erit. Si quis autem putat se religiosum
esse non refrenans linguam suam sed
seducens cor suum huius vana est reli
gio. religio munda et inmaculata apud
deum et patrem hec est visitare pupillos et
viduas in tribulacionibus eorum et inmaculatum
se custodire ab hoc seculo. Jacobi i. Contra
sententiam salvator luce xii servus sciens
voluntatem domini et non faciens iuxta eam
vapulabit plagis multis. et si quis est
servus ille qui scit voluntatem domini sui et
non faciens nisi auditor verbi dei et non
factor / qui ergo scit verbum dei aut concludit
et nichilominus non facit ut opere adimpleat
quod lingua sua pronunciat dignum est et iustum
est ut tamquam servus inutilis castigetur et carceri
mittatur sicut enim subiungit salvator inutilem
servum eicite in tenebras exteriores
Math xxv / ipse ergo simus utiles servi
etc. In presenti epistola hortatur nos ut verbum dei
audiamus et opere impleamus ne simus sicut
illi qui manna conservabant in crastinum de quo
et vermes scaturiebant sic est qui verbum
dei audit et opus differt. illi cognicio
verbi dei erit in augmentum supplicii et
[illegible] immortalem / hortatur
nos ergo ad iiiior. in presenti epistola primo ad
divini verbi fructuosam operacionem. Secundo ad
ipsius divini verbi delectabilem retentionem
et inculcacionem. ibi qui autem perspexerit. tercio
ad vitandum locucionem ibi Si quis autem putat
quarto ad sancte et inmaculate vite conservacionem
et divinorum mandatorum observacionem ibi.
Religio autem munda. quantum ad primum dicit quod credentibus
ad beatitudinem non sufficit audire verbum sed magis

oportet ipsum opere implere quia non beati qui
audiunt ipsum sed qui custodiunt et hec est
brevis sententia. Estote ergo factores verbi et non
auditores tantum q. d. secundum glosam. Non solum suffi
cit verbum auditum sed opere implere quia non
auditores legis sed factores iusti sunt. unde gregorius
dicit loquendi auctoritatem perdit cuius vox
non opere iuvatur et adimpletur. dicit nota
factores verbi i. veri significate quod verbum
vel factores verbi i. impletores verbi quia si
operibus nolite comprobare q. d. in hoc comprobatur
si quis verbum dei sciat et cordibus vivere
et non solum esse auditores verbi sed et factores.
na si crediderit quod auditus verbi dei sufficiat
tunc eritis fallentes vosmetipsos i. vos
ipsos decipientes. Si contingit vos verbum
dei audire et non operari. unde glosa dicit
qui propter solum auditum vos salvandos putatis
et ideo vos ipsos decipitis et deum irridetis
de hoc ezech. xxxiii audiunt sed
[illegible] et non faciunt eo quod in canticum
vertunt illos. Et non quid sunt verbum dei
audientes et opere non adimplentes / alii
sunt qui verba dei sunt ewangelizantes et
secundum [illegible] sunt minime regentes / Sicut
accidit ut falconibus qui cum est
guttur plenum habent aliquo cibo vel alio
tunc [illegible] multum clamant et carne
cruda [illegible] super manum ut sic ad
eum veniunt [illegible] clamore audientes non
curant sic [illegible] spirituali multum audit
qui xpm in sermonibus predicatoris et aliis
operibus audiunt sed cum clamore [illegible]
et ad manum eius valde nolunt. [illegible]
et guttur plenum [illegible] in temporalium et
voluptatum ideo ad xpm crucifixum [illegible]
tem [illegible] valde nolunt / Exemplum de illo
iuvene qui audivit [illegible] xpm filii dicentem sibi
vade et vende omnia que habes et da pauperibus ille
vero abiit tristis erat enim habens multas
possessiones et ita ad xpm non valuit
Alii autem sunt verbum xpi ewangelizantes et opere minime
adimplentes et isti sunt sicut histriones qui
multa bona verba dicunt sed non benefaciunt.

habent enim nomen infamie et non bone
fame Isti non sunt operantes non ad sua salute
sed ad ipsorum condempnationem. tamquam non
condempnarem est componenti sermones suum sed
vita sua et opera negligenti Item hoc
dicit contra factores verbi et non solum auditores.
propter tria primo propter sui ipsius deceptionem
nam hoc qui est auditor divini verbi et non
factor seipsum decipit et solum per auditum
salvandum credit esse se Et seipsum decipit
qui audit et illud quod audit non ymi
tari seu operari contendit Unde beatus
augustinus dicit qui bene loquitur et male vivit
nichil ad facit quam seipsum sua voce dampn
2o nat Secundo propter sui mobilitatem
nam qui est auditor verbi et non factor as
similatur viro considerantii vultum nativitatis
sic in speculo sicut quia ymago in speculo
mutabilis et instabilis est quia solum ibi
apparet ad presentiam ymaginati Sic
auditores verbi et non factores mutabiles
et instabiles sunt Tertio propter sui ipsius
3o oblivionem nam qui est auditor verbi et
non factor verbi dei statim obliviscitur illius
quod in predicatione audivit Unde glossa Si
quis intuetur se in speculo id est in verbo sacre
scripture quam brevis sit et quantum miser
rius peccatis sit et quomodo indigna con
punctionem et voluntate penitendi trahi
et statim aliqua temptatione seductus ad
peccata redditur. hic obliviscitur compunctionis
et contritionis; Talis auditor est et non
factor fallens semetipsum Ratio quia
siquis auditor est et cetera Sensus est quod sicut non
prodest alicui in speculo vidisse defforta
tem vultus sui nisi eam abstergat sic
non prodest alicui per verbum predicatoris
maculas anime videre et non abstergere
Est enim sacra scriptura velut mensura
eneum factum de speculis mulierum

Unde ad litteram talis fallitur quod videtur
sibi considerat rem sed non videt rem sed
solum rei ydolum vel ymaginem Sic ille
qui audit et non facit solum videt umbram
sed non corpus operis Unde verbum dei compa
speculo Fortuna quidem sapiens est
mare eneum fecit de speculis mulierum
excubantium quia in ipsis aspiciunt
difformitates et maculas macesscen
in vita philosophus quod plato consuevit dis
cipulos semper in speculo debere intueri
faciem suam hac intentione ut si videat
eam decora in digne velit facere turpe opus
Si autem turpem fecerit duo turpia
sit operari Sic in proposito facies que
id est mens et conscientia. est speculum in quo
possumus speculari qualitatem eius
et conversationem et modum vivendi hoc
non speculum satis indicat qualiter mens
se habeat an sit pulchra vel difformis
Attende et consilio platonis quia dominus
cui concordat beatus bernardus in sermone quo suus
filius memorare dicens noli in superba
in limo profundi ignorare quod ymago
es et erubesce quod peregrina ei superin
duceris ei similitudinem. memor esto
nobilitatis tue pudeat te tanti decoris
fecit ceca vultu nativitatis id est quam haberet a antiquitus
vel a natura consideravit non scilicet in yma
ginem vel ydolum suum et abiit et
oblitus est qualis fuit abiit ad exotica
id est a consideratione sua cessavit et oblitus
est qualis fuit sed ydolum quod non videt
veritatem sed umbram vel pro tanto ponitur
similitudo quod non prodest in speculo vidisse
maculas vultus sui si non abstergit Sic
non prodest homini audire verbum scripture vel
predicationis nisi id adimpleat opere
Attende quod verbum predicationis est sicut speculum
in quo homo videt defectus suos quibus
inspectis compungitur ad horam sed

recedens a loco statim obliviscitur
et talis est sicut aqua que statim reci
pit impressionem sigilli et statim di
mittit. Est ergo sensus litere quod talis con
siderando ex auditu verbi et predicacionis
abinde vadit ad secularia negocia et
ad voluptates carnales et sic agit ac
si numquam audivisset se esse in magnis periculis
Cum tali accidit sicut lupis qui secundum Albertum
libro de animalibus comedentes carnes multa
transglutit sine masticacione propter feracitatem
et ideo absconduntur hamum in morsell
et tunc transglutit hamum cum morsello et
moritur. Sic mali homines audientes
verbum dei et in ipsum sciantes ut lupi
rapaces delectaciones carnis sine masticacione
i. deliberacione et cogitacione sibi incorporant
sed dyabolus in morsell carnium residet
i. in singulis partibus voluptatibus carnis
hamum abscondit quo rapientes interi
mat sed iste laqueus non percipitur nisi in
separacione anime a corpore tunc senciet anima
quibus imbuta sit et quomodo oblita sit
malorum suorum que in auditu verbi audivit
Nos ergo secundum Augustinum sursum corda habeamus
et verba dei que aure audivimus opere im
pleamus ut fructum dei percipere valeamus
Iste autem fructus est vita eterna secundum quod Petrus
dixit Christo et habetur Jo. vi. Domine ad quem ibimus
verba vite eterne habes. Et notandum quod doc
trina comparatur speculo quia docet quid sit purgandum
a te in facie mentis. Unde vultus nativitatis
est ut consideremus unde nati sumus quales
nati et ad quid nati sumus. Consideremus
ergo unde nati sumus quantum ad vilitatem
materie quales nati sumus quo ad fragilitatem
nature nostre et ad quid nati sumus quantum quo ad
dignitatem glorie et sic considerantes in speculo
vultum nativitatis nostre non statim tradamus obli
vioni sed recordacione vilitatis nostre sumus
humiles recordacione fragilitatis sumus timidi
et recordacione future glorie simus ad virtutes mosi.

Sequitur. Qui autem perspexerit in lege
Hic assignat aliam causam quare illud fa
ciendum est quod auditur et tangit tria
primo causam quam premiam secundo quod a primo
impedimentum tercio quod premium et beatitudinis
ulterius consequamur. Est ergo sententia ista
quod ille fallit qui putat se salvari solo
auditu et ideo dicit. Indico quod ille qui
est auditor verbi et non factor statim obli
viscitur sic ille qui inspicit se ipsum in
speculo statim oblitus est qualis fuit. Sed
qui perspexerit i. perfecte studuerit vel delecta
biliter inspexerit in lege scilicet evangelica
que est lex perfecte libertatis quia in ea servimus
deo spontanee non coacte et permanserit
in ea scilicet operis consummacione non auditor
obliviosus factus sed mandando memorie
ita quod aure audivit opere adimplet
et sic factor operis existat. Hic beatus
in facto suo erit beatus inquam hic in spe
et tandem in re quia talis propter sua opera
sibi cum divina gracia beatitudinem preparavit
Ne ergo fallamur tunc debemus in lege perfecte
libertatis studere et verba dei servare. Sed
non quod aliqui servant verba medicine medici
et alii infirmi. Nam medici servant non
principaliter ut secundum ea vivant sed ut doce
ant et lucrentur. Sed egroti servant ut secundum ea
vivant. Sic spiritualiter verbum dei est
medicina et nos sumus egroti et ideo
habemus servare verbum dei ut secundum ipsum
vivat et spiritualiter sanetur et non ad
hoc principaliter servet ut alios doceat
et ipse egrotus permaneat alias diceretur
nobis illud medice cura te ipsum. Sed in
rei veritate hodie videntur multi simpli
ces et infirmi qui multo melius verba dei
retinent que ad salutem pertinent quam litterati
Nam litterati solum habent verba et simplices
opera. Unde invenitur primum dicit quod quidam
patrum dixit si habes verbum dei et opera
non habes talis assimilatur arbori ... Sermo

folia no aut fructus Ra sic arbor
fructibus plena etia folijs virz ita
simplices albent et abex lucent sz
licati abextra solum lucent z albent
i nllo ardent Religamus iz sic dicit
Seneca no eos qui vba magna
celeritate pripitat sz eos qui vita
docent q tu dixint q faciendu
sit pbant faciendo q faciend sit
n vnqz in eo quod dixint fugiendu
dephendunt. Nond q lex eius
dicit lex libtatis q vstinet libtate
a culpa in pnti p graz i facris
a misia vel i futo p glaz imorli
qui hoc mortale induerit immortlitatem
i corinth xv. Pe. Si quis aut
hic ad coplemtu boni opis docet
lingwa refrenare z ondit q sit
religio vana z dicit si quis putat
quamis no sit fbi religione qpt
fidem z opa que no habz putat
se religiosu ee. qp p opa fidei.
Ubi sciend q religios d. q. religatus
deo q qui p pctm fuat divisus
qui ligatus ppter religatus p dissolu
tom membrorz sic dolui religa
post dissolucom asserid ut come
at vinu. et hoc ppter i. pcibien
bus z alijs obsuancijs morilg
et quia ligwa maxie indiget
religacone q sedz in humido z
ideo labil. z iz subdit no refre
nans lingwa sua freno districte
taciturnitatis iuxo illud eccl. xxviij
verbis tuis facito stateram z fre
nos ori tuo rectos. Ul sic no
refrenans ligwa sua scz a de
tractoribz a piurijs a blasphemijs
a mendacijs a stultiloqijs z mlti
loquijs etc. Ja. iij. d. lingwa mo
dicu membrz est z magna exaltat

quia ex vbis tuis iustificaberis
et ex vbis tuis dapnaberis mors
etc. z vita in manibus lingwe
seducens cor suu. i. scorsu ducens
ex veritatem ygle no intelligens
ul no putans se puniendu. qptro
lingwe huius vana est religio. i.
inutil z no va. q2 no e bn religatus
soluto vinclo lingwe c tasit i domi
ta illa iz ligari indigz. Vl sic
seducens cor suu. i. scorsu a lig
wa ducens ut sz cor z lingwa
no conciant sic e i mendacio
eccl. iij. Cor ingrediens duas
vias no habebit successus bonos
mo cor mencientis ingdit duas
vias vna vitatis cognoscedo et
aliam falsitatis i loquedo etc. suma
illius lre est si quis putat se reli
giosu. i. qpt vanu qpt auditu vbi
et eius opacom z sit se bnm in futo
z no refrenas lingwa suam a
verbo inutili z noxio tal vanus
est seducens cor suu. z illius vana
e religio. i. immunda z inutilis
Sciend q lingwa mala z ve
nenosa z mortifera est sic spens
de quo d. Solinus q si tangat
hoiem totus hic liquescit in carne
et ossibz ex fortitudine veneni
sic etiam lingwa mala z mor
tifera tangens hoiez detractois
verbis apim totu resolvit quia
veritate vite illius z fama illius
annihilat ul qntu pt diminuit
eccli. xxiij. plage lingwe comi
nuent ossa qt lingwa mala
silis e flame qa est sia flama
tabuit combustibilia illa aut q
no pt comburere sic st parietes

denigrat sic eciam lingwa mala bo
nos homines quos pt totaliter comburit
bona famam in cordibus hominum totaliter
extinguendo / quos aut no potest
comburere humres magnitudinem eorum
denigrat infamando et de eis male
loquendo / et ergo refrenemus lingwa
nram et ponamus custodia ori nro
Ex^m quia ut habetur in vitis patrum quidam
senex dixit impossibile est sine custodia
oris hominem proficere vna virtute prima
enim virtus est custodia oris / vnde beatus
ambrosius dicit alligata sermone tuum
ne luxuriat ne lasciviat et multiloquio
pena sibi colligat Iugum sit vobis
tuis et statera ac mensura ut sit grauitas
in sensu in sermone pondus atque
in verbis modus ¶ Et nota quod religiosus
idem sonat quod religatus secundum illa
religio ut religatio pt esse prim[o]
mandatorum fidei articulorum et omnes
professores xriane religionis possunt
dici religiosi ¶ Secundo religiosi dicuntur
pt. penes religionem diuinorum consiliorum
et sic nos et alii fratres sub vna religio
ne vel sub vna professione existentes
magis stricte religiosi appellantur
¶ Tercio pt esse penes religationem malo
rum verborum et illo modo ipse ille dicitur
religiosus qui refrenat lingwa
suam a detractionibus mendaciis
blasphemiis et stulticiis quia prouerbia xo
dicit in multiloquiis non deest peccatum
et qui moderatur labia sua prudentissimus
est ¶ Sequitur religio
enim munda / Hic audit quo sit vnde
dicit et hortatur nos apostolus et adsit et
honeste vite conuersatione et hic opera per
que beatitudo acquiritur et illa sunt opera
misericordie que proximo nro debemus im
pendere et etiam ipsa innocencia.

qua in nobis ipis debemus seruare bona opa
sunt florem bonum reddunt ¶ Et hoc est de
lica illius vite conuersacio est ista et immaculata
apud deum et patrem qui visitat pupillos et
viduas in tribulacione eorum et immaculatum se
custodit ab hoc seculo ¶ Et vos qui estis professores
religionis xriane debetis studere operibus in sistere resiste
in ista ergo dicit religio munda i. pura et ista
deuota cordis intencione et immaculata i.
casta operacione ut ponitur glosa. cuius corrupcione
¶ Vel sic religio munda intus a se ipso et imma
culata exterius ab aliis apud deum scilicet filium qui
est deus per naturam et patrem scilicet deum qui est pater
noster per adopcionis graciam. Hec est visitare
scilicet corporaliter consolacione verborum et erogacione mu
nerum et protectione malorum per hoc intelligitur
quod omnia opera misericordie que impendimus
proximo pupillos i. carentes presidio patrum
et viduas que carent solacio maritorum
et hoc in tribulacione i. in necessitate earum siue tempore
necessitatis corporalis vel spiritualis et non tantum in prosperitate
sicut multi faciunt quia sicut dicitur ecclesiastici
vi. ¶ Et eciam hec est religio munda im
maculatum se custodire ab hoc seculo i.
non diligendo vel concupiscendo ea que sunt
mundi vnde glosa dicit ¶ Qui mundum diligit
immaculatum se a seculo non custodit. ¶ Vnde solet
dici prouerbialiter mundus non est mundus quia mundus
polluit omnes. ¶ Ergo quando manemus in mundo
quomodo mundus erit. ¶ Sed esse in ista religio
in medio maculatorum immaculatum se custodire
quod difficile est quia ecclesiastici xxx dicit qui tetigerit
picem inquinabitur ab ea ¶ Sic ergo videte
dicit ille beatus qui sit immaculatus in via caue
tibi a mundi curiositate et viuas in mundo
quod non sis de mundo ut eius ignem non ardeas
et eius picem non coinquinaris / non ergo debemus di
ligere ea que sunt mundi quia mundus maculat
suos amatores ut ergo non maculemur a mundo
te debemus facere sicut apes qui luz intentionem
tam ubi sunt flores et herbe amare
fiunt in dulcissimos fructus et florem sugunt

et flores querunt a quibus qd est dulce ca
piunt / sic viri psa qui licz tra inhitent
no tn terre passionem adherent s
fetore pcti fugiunt ne macient et colllor
fructus dulces boni opis pducunt . xii bte
viii oppones illud ps . elongaui fugiens
Dicit sic fugiens aum ba elongat q desidia
tpaliu i alta di gtepla oe sublenat s ille
mani in solitudine q pseuat i rmota m
itencioe . Nond qr sta i macilata gusaro
1o rligiose vite pt sagisti ex iii o 2o gccord
intencoe pura qr vt d ecca xxi sitns
2o vir q inuent e in macla 2o ex di filiali
timoracoe eccan xxv bte q cui dona
3o tu e hre timore di 3o copia pxi visi
tacoe ecca iiii in iudicando esto pupill
miors vt pr na p pia visitacoe x co
passione viduas i paupes dicet nobis
iu die iudicii qm du vni ex minimis meis hije
4o fecistis sz opa mie in fecistis 4o ex boni
exempli demracoe na sup illo vbo apli
spectaclm fci sum mundo i angelis i
hoibus dt augus qui vos amat cupit vt
laudent qui vo vos odiunt detrahunt ab
nos vo in vtraqz medio gstituti sic fama
i vita in ani custodiamus i rligiosa i sta
consacione vt gtra accipiamus i pnti et
in futo etna btitudinez qua nob concedat
christus amen

De ascensione dni.

Primu qdm smone feci o theophile de oibus q cepit ihs facere i docere vsz
in diem qua pcipiens aplis p spm
scm qs elegit assumptus e qbus z pbuit seipm
viuu p9 pt sua i mltis argut p dies xl
appens eis i loqns d regno di i conuescens
precepit eis ab iherosolimis ne discederet s expe
tarent pmissioez pris q audistis inqt p os
meu . q ioh quidem baptisauit aq vos aut
baptisabimini . s . s . no p9 mltos hos dies Igi
q conuenerat interrogabat eu dicentes dne
si i tpe hoc restitues regnu ysl . Dix at eis
no e vrm nosse tpa vl momenta q ps posuit
i sua ptate s accipietis vtute supuenientis spc
sancti in vos et eritis m testes in irlm

et in oi iudea i samaria i vsqz ad vltimu tre
i cu h dixisset videntibus ill eleuatus e i nu
bes suscepit eu ab oculis eoru cuqz intuerent
i celu eunte illu ecce duo viri astiterunt iuxta
illos in vestibus alb q i dixerunt viri galilei
qd statis aspicientes i celu h ihs q assumptus e
a vob sic veniet quadmodum vidistis eu eunte
in celu . act . i . Cu solempnit ascen dni
sta in eccia loco epe i missa i ritac co
sueuit poma pte scu inicu libri aposto
licoru actuu que lucas ewlta edidit ygt
hoc qr i taguit bnt ea q dna i sta fuerunt
ta a xo q ab alijs illa die vii p tagi i illa
die xo cu aplis corpal gmestio / xo vbal p
cepto / xo familiar allocucio / i xo q adsis
pmissio / i victorial eleuacio tangit / Eria
i pnti epla aplorum intioga / anglorum amona /
gstio i visio / q oia illa die sta st vn i summa
dic possumus qr in pnti epla pdicatos i
formant / i pidantes aiant / arrogates
incipiunt / i gossertates confirmant / Ipi dico
qr i hac epla pdicatoe i format cu lucas
dt theophile qo primu qdm smoz feci
i . d . o theo . amator di d . n . atq eos qd
e deus i philos amor . ego feci primu i
pncipale smone sz i ewu qd vgie re
ferte i paulo suggerete edidi / i i hac
historia qz ego sposui // Al sic primu smoz
i . ewm fm glo . feci . i scripsi qr scribe e
opari / i dt smoz ponce sinculis p
pbali qr lib awtaz vt ewoz vnus smo
d qr vnu hz sensu de oibus ill q cepit
ihs face i doce . sp a pnu sue pdicacois
vsqz i diem sp sue ascen qua sz dic
pcipiens aplis quos elegit p s . s . p
gras s . s . assumptus e sp i celu . In hac clau
sula informt illi qui dnt pdicare i sermoe
vbu dei vt exo xo pmo faciant i post
doceant vn Gregor . de sto victore dt qr i amir
e doctina qz maclat vita impudica i subdt
lucas i pnti clausula de xo ii i aplis dnis
quibus sp aplis pbuit seipm viuu p9 pas
sua i mltis art p dies xl appens eis
quibus voluit veritate sue resurrectionis onde.

sicut p xl. horas quibus in sepulchro fuerat
probare voluit veritatem sue mortis. et loquens
de regno dei i. de regno qd est multitudo credenciu
dicens eis i. marc. ultimo. euntes in mundum
universum predicate et c. et de regno qd est triumphans
ecclia dicens eis data est michi omnis ptas in celo
No[w] et in terra matth. xl. Respondeo circa hoc qd dicit
in multis argumentis qd xpc post passionem
suam et resurrectionem. Uno enim argumento
sc. quia verum corpus qd ipsum palpaverunt probavit
aliomodo enim sc. quia idem corpus qd ipsum cu
cicatricibus ostendit. 3o enim sc. quia vivum
corpus qd cum discipulis comedit. 4o enim
sc. quia glorificatum corpus qd clausis ianuis
intravit et hoc est qd dicit. prebuit se ipsum
et non aliud suple cum vero et eodem corpore et
vivum non vita qualicumque sed immortali. Et sedens
in hac epla trepidantes aiant cum se
et convescens sc. xpc. q sc. quesitoria xpo cum
apostolis fuit ipsa die ascensionis in cenaculo syon
de quo dicitur in hodierno ewangelio. Recumbentibus xi
precepit eis sc. apostolis ab ierusalem ne discederent
sed expectarent promissionem patris i. spiritum sanctum qui pro
misit eis a patre mittendum. quam suple pro
missionem audistis inquit per os meum. ad quod confirmandum
subdit qr iohes baptisavit aqua. solum corpora
abluens et assuefaciens spiritum ad baptismum
meum qui est in aqua et spiritu sancto animas et corpora la
vans. Vos aut suple qui estis baptisati
exterius et spiritu sancto invisibiliter ut dicit beda
et augustinus. et veritatem magister historiarum
me complente qd promisi. baptisabimini
spiritu sancto. vos implente interius et super vos
apparente exterius et hoc non post multos hos
dies sed die decima ab illa. Respondeo qd in dicto
hic docemur qui quam vis si accipe non debemus a
ierusalem discedere. ierusalem in interpretatur visio pacis et
visio pacis primum intellige de ecclia ... Pro
2m impleronem mandatorum. pro 3m veracionem et ...
pro 4m contemplacionem superiorum. Et certo in presenti
epla interrogates increpat cum lucas subdit

Illi qui convenerant sc. videri apostoli et forsitan
multi alii discipuli interrogabant eum dicentes. Domine
si in hoc tempore restitues regnum israel. Uni ipsi credebant
qr xpc ad hoc venisset ut regnum israel dissipatum
restitueret filios israel reducendo de captivitate
et dispersos de iudea expellendo alienigenas
et faciendo regnum unum et integrum sub uno rege
qui non esset alienigena sic regnum stetit sub
Saul. david et salomone. Et qr viderunt
eum mortuum et resurrexisse et postea audi
entes aliquid de sua ascensione in celum querebant ab
illo antequam ascenderet in celum si ista restitucio
facienda esset per ipsum. Respondeo qd secundum magistrum
in historiis aliqui ex discipulis qui erant
rudes et carnales moverunt hanc questionem de
restitucione regni temporalis de quorum numero erant illi
qui dixerunt nos aut sperabamus qd ipse
esset redempturus israel. luc. ultimo. Sed alii
magis spirituales sic erant apostoli querebant de
restitucione regni spiritualis i. ecclie qui dicit magister in
hac tu facies qd ecclie promisisti. Et sciendum
qd secundum magistrum in historiis illa quo non fuit mota
in cenaculo sion in quo recumbebant apostoli cum illa
die xpc eis apparuit aliis discipulis et sanctis mulie
ribus utrique in diversis hospitiis manentibus
sed facta fuit in monte oliveti ad quem de mandato
xpi omnes tam discipuli quam apostoli et sancte mulieres
post illa ultimam comestionem factam cum apostolis q
venerunt. Ubi ipsa die apparuit omnibus et
secundum hoc exponitur qd supra dictum est. que conve
nerunt. suple ad montem oliveti secundum luc.
videtur innuere qd hec quo facta fuit in ierusalem in cube
xi apostolis sic videtur pt ex fine ewangelii. Et secundum
hoc exponitur sic qui convenerant sc. ad
refectionem in illo cenaculo syon. Respondens
aut ihs dixit eis. Non est vestrum nosse tempora vel
momenta suple dilatacionis ecclie quando incipit
abadunetu sive sa visibilis et dualibus usque ad
finem mundi quando numerus electorum est completus et in hoc spacio
multa fuerit et erunt tempora et hec tempora erant fu
tura discipulis quando xpc eis hoc dicebat. per momenta
vero intelligunt certa breviora tempora sc. tempore quo regnabit
antixpc quod erit unius anni et duorum et dimidii

Et notandum quod quamvis regnum ysrael temporale nunquam debeat
restitui nec restituetur nisi. Est tamen restitutum
et optime restituit in meliori scilicet in regno spirituali
quod est ecclesia quam primo scilicet christus statim post adventum spiritus
sancti visibile incepit regere et dilatari et restituit
regnum ysrael temporale in suo figurato / que pater posuit
in sua potestate. i. in sua potenti notitia tamen ex
hoc non sequitur quod filius et spiritus sanctus hoc non sciat quia
in hoc quod est nosse omnia certa veritates distinctionum.
Sed accipietis virtutem spiritus sancti in vos et spiritu sancto accepto
et eritis mihi testes in iherusalem et in omni Judea et sa
maria et usque ad ultimum terre. Omnes apostoli et discipuli
christi erant testes ipsius christi predicando et et martirium
tollerando primo in iherusalem ubi christus fuit et
ubique et lapidatus stephanus. Et postea in finibus
iudee. Postea in civitatibus samaritanorum qui erant
gentiles. sicut habetur actuum viii. postmodum
autem diviserunt se in omnem terram et usque ad ultimum
eius et ita patet quomodo in hac 3a parte huius epistole
curiositates et carnales sapientes voluit in=
crepat. ¶ Quarto in hac epistola cooperta
tes confirmant quod christus ascendere enim in hoc quod
christus ascendit in celum data est fidelibus firma spes
ad ascendendum post ipsum et veniendi ad locum
quem ipse paravit. unde dicit. Et cum hec dixisset
scilicet in monte oliveti et dicit idem lucas in fine
Evangelii sui elevatis manibus benedixit eis
Et data benedictione videntibus illis ut scilicet discipuli testes
possent perhibere elevatus est scilicet propria virtute
et nubes i. quidam splendor nubis clarissime
suscepit eum quasi de se ipsa faciens thronum
pulcherrimum ab oculis eorum. Et sic in nube
ascendens evanuit ab oculis eorum. Nota quod in nube aliquando
tonat aliquando sonat aliquando stillat aliquando coruscat
nat aliquando vel fulgurat / ascendens ergo christus in nube
singularis vita tonat delinquentibus comminando
prius intonuit de celo dominus. Stillat misericordiam
consolando penitentibus prius. Celi aperit celum
nubibus scilicet dum ascendit in nube et fulgurabit
ad occultorum et secretorum revelationem et gradina
bit ad reproborum dissipationem prius cremando et
turbines ignis. De illa nube legitur Johannes
apok. xiiii. ubi dicit vidi et ecce nubem
candidam et super ipsam sedentem similem filio
hominis et habebat in capite suo coronam
auream et in manu falcem acutam. In nube candi
da sedens apparebit in angelis qui erat similis filio
hominis. i. christus adimmendum quod sit in nube candida
sedens ascendit in celum. sic in nube candida sedens
descendet ad iudicium / Et iste angelus habebat co
ronam auream in capite ad significandum quod christus
ascendens et descendens habebit et quid vi
imperium / Secundo ille angelus habuit in manu falcem
acutam adimmendum quod christus post ascensionem misit
homines cum falce apostolice predicationis. Unde postea
clamavit alter angelus. i. apostolorum cetus ut
ibidem dicitur mitte falcem tuam quam maturavit
messis terre ad significandum quod descendens ad iudicium
metet et vindemiabit reprobos cum falce
sue disceptationis et diffinitionis. ¶ Secundo alter
Et convescens precepit eis et cetera quod audistis per os
meum. scilicet Jo. xiiii. paraclitus autem spiritus sanctus quem
mittet vobis pater in nomine meo ille vos
docebit omnia. Quia Johannes quidem baptizavit aqua. vos
autem baptizabimini spiritu sancto non post multos hos dies
Solvit eis narrare et una die ut trigesimo die
erunt pati et devoti ad exspectationem spiritus sancti.
¶ Hoc loco dixerunt quidam quod apostoli non sunt baptizati
baptismo christi quod est in aqua. cum tamen contrarium dicit
salvator Joh. iii. nisi quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto non intrabit in regnum dei
quod nullus potest fieri membrum christi nisi per susceptionem baptismi
vel aliquis vice eius impleverit sicut est baptismus
sanguinis vel flaminis. Argumentum est contra
quod paulus apostolus vocatus ad fidem de mandato
domini fuit baptizatus ut habetur actuum ix.
et idem tenendum est de aliis apostolis licet non sit scriptum.
quia non omnia facta christi scripta sunt ut habetur Jo. ultimo.
Et discipuli christi baptizabant modo non est verisimile
quod baptizarent nisi essent baptismo christi insigniti sunt in ec
clesia erant baptizati ut dicit beatus augustinus
ad seleucianum quod credibile est discipulos suos
se baptizatos eius baptismo ut haberet baptizatos
suos qui ceteros baptizarent et Jo. xiii. dicit
eis qui lotus est non indiget nisi ut pedes
lavet / Et autem loco sanctorum doctorum intelligitur
de baptismo christi. Quod autem subditur vos
baptizabimini spiritu sancto intelligitur de

recepcione s. s. i signo visi. q. d. Bapt. matthi
phorice eo q. tria s. s. dicit vnctio vn Fabiani
dr. 2 het iglosa q. iquibus libris het. sic
vos vngemini spu sco. Hac at s. s. missioz
vocauit quonda dina 2 vtuosa veste vpie
de celo mittenda quid face deberent vt
eis mitteret docuit eos luc. vlt. dicens
Ego mitto pmissu pris i vos i spm scm
vob ap. re. meo pmissu q. prophiam Johele
sa. n. vbi d. effunda de spu meo sup oem
carnem. Vos aut sz qui debet ee testes
mei sedete i ciuitate sz Jrlm q. int pta
pacifica. vn q. volunt ex sptae spm scm de
bet hre pace prox a vitijs vt pueniant ad
pace eternit et ee vniti poie suis vnioe scit
quoadusq; i duam sz vndiq; tabz armata
spuali. fm id ad Ro. xiij Induam arma luc
vtute ex alto. q. e vestis vie vn Judicu. vi
d. sps dni induit gedeon 2 clanges bucci
na conuocauit domu. Vn ia vtg sz gra s. s.
roborauit eos vt intpide stabat cora regib
2 psides. Post hc prepit eis vt ex eden de
ciuitate 2 iret i mote oliueti 2 stati euanuit
ab ocul eoz. Vnderi aut apli 2 alij discipli
2 mulieres it qe eat maria mr e stati p q.
messioz vnaimit ex ssi st d ciuit imo pcepta
si 2 venerut i mote oliueti sic d i hystoys
et stati dns appuit eis 2 tu ibi venerat itro
gabat eu dicetes dne si it q. res. r. vsil.
sz tpale q. mlti eoz d regno x carnali scieebat
q. nodu sti. s. repant estiantes rgm tpale
rgnatum vt filij zebedei petetes vt vnus sedz
ad dextera 2 alius ad sinistra vt hc. math. xx
Vn ecqd ipiti videntes alienigena sz herodez
regnare putauerut regnu sit a dno restiti vt duo
discipli euntes i emaus i die rro dicebat x nos
sperabam q. ipe et redepturus isrl. Apptq asseret
dne si it h. Et q. q. qo stulta 2 fatua eat
ideo ipulit ea dicens. Nro e vos nos tem uel mo
i. mem tpm ul momentoz ps i fine scli q.
pris patent sic q. d. no ptinz ad uos h. sic
h. q. re. d. ghmoi sciat ro ad ea pripienda est
comonei s. vexhijs q. ad uos spectat estote solliciti

q. ibi accipietis vtute s. s. supuenient i uos
sp adiscat 2 efficiat eos pdicadu ptoli
mud 2 eritis m testes sz resur. mee i oi Judea
2 samaria 2 vsq; ad vltim tre. Jur si tacite dicerz
cu regni illo restitucom no solu Jrlm s. 2 oes
Judee fines 2 alios mudi tmos. pcruitu fama
ewangelij pereriz. Vn eos p. pdicatu e i Jrlm
s. ppt lapidacoz Stephi 2 morte Jacobi cessi
st apli de Jrlm pdicates ifinibz Judee 2 p. ea
tusiert ad samaritanos. Deim pcesserut ad
vniusu orbem iux id ps. In oez tra exi
uit sonus eoz. 2 hoc iussit eos dns dicens Euntes   eis illud
i mudu vniusu pdi. eis math. vlt. Et cu
h. dixisset eleuatis maibz bndixit eis. 2 ipsi
bndicom videtibz ill eleuatus e. 2 nu sus cu
ab ocul eoz cel. q. i quoda globo nubis
eleuatus ferebat. Respond q. dilco sew astra x   Nota
ascendct ad discipl imuit. In duobz p. i signo
q. eleuatis maibz. 2. i vbo q. bndixit. ele
uauit aut manus ppt pla. p. ad designad
origine vie dilcois. q. ab eo da. fm illud Jac.
i. omne datu optimu 2 oe donu pfcm.
Scdo i bndicone signu fm id ad Ephe i.
q. bndixit nos oi bndicone in celestibz. 3o
ad dsnd forma bndcois q. fit p manu 2
forma absolu q. fit p manus i pcatoz. 4o
ad pa sic ostentar cui q. isigna i maibz
apparebant 2 adsue pa maiore i cordibz eoz
ipressioz. Bndixit q. eis bonu optado et
bonu pmittedo et i bono vacit ghuado 2
cofirmado ptate eis data iux. i ps. bn
dicoz dab legislator ibut d vtute i vtu ppt h.
forte inolcuit q. i ecia da bndco p missa.
Hac at bndcoi ipi erat necessarij q. ipe ab
eis recedebat 2 pro p eis rogabat dices
Pr. cu ess cu eis. ego suabam eos qs dedisti
mi nuc adte venio n rogo ut tol. e de mdo
s. vt suer eos a mal. Et bndixit eis ppt
finale. 2 psciuante caritatis q. itra eos
gebat. Jo. xiij cu dilexisset suos q. i mudo
erat vsq; i fine dilexit eos 2 luc. vl. d.
2 fcm e du bndicez ill. recessit ab eis 2 ferba
i celu. Ecce h. dubitat quo recessit cu q. math
vl. d. Ego uobiscu su oibz diebz vsqz

ad consumacionem seculi. Unde recessit ab eis
quantum ad presenciam corporalem sed non quantum ad divinita
tatem et quantum ad presenciam divinam. Videntibus illis sus
cepit eum. Hoc dicit ad ostendendum quod natura cor
et spiritualis serviebat sibi ipse tamen per semetipsum
ascendit nullis creature ammiculis indigens quod Helias
facere non potuit. Et cum intuerentur in
celum scilicet vultibus suspensis. euntem illum dixe
runt mirabantur namque ut glosa ascensionem et ideo
intuebantur in celum / cum tamen pocius debuissent
fuisse reversi in Jerusalem quia Christus dixit eis sedete in civi
tate quousque induamini virtute ex alto et ne
diucius tardarent missi sunt eis duo angeli
a deo in forma virili ut instrueret eos et io
sequitur in littera / ecce duo viri astiterunt iuxta illos
in veste alba ad designandum solempnitatem huius
ascensionis et quod erant celestis terre milites. Ubi
omnes sequentes agnum albis vestiuntur. apoc. iii.
qui non inquinaverunt vestimenta sua ambula
bunt mecum in albis quia digni sunt. Item illi duo viri
fuerunt duo angeli qui venerant ad comitandum
dominum apparentes discipulis in specie virili astiterunt
iuxta illos scilicet in ac propinquo. in veste alba
cum et angeli in mane diei resurrectionis in albis
sedere super lapidem cernebantur. vel ut dicit gregorius
candor etenim vestis splendorem denunciat festi
tatis / qui dixerunt viri galilei scilicet nacione quia
omnes apostoli quasi et multi ex aliis discipulis erant
galilei quid statis aspicientes in celum. quasi obliti
quid facere debeatis et quasi admirantes et stupidi de hoc
quod vidistis et quasi tristes et desolati de hoc quod magistri
vestri corporalem presenciam perdidistis non mirum
non oportet quod ipse amplius habitet vobiscum
corporaliter sicut antea fecit. Sed hic ihesus qui assumptus
est a vobis in celum sic veniet. scilicet ad iudicium
ad iudicandum. quemadmodum vidistis eum. i. in
eadem carnis substantia in qua assumptus est a vobis
in celum. quasi diceret sic ascendit in forma humana ut
glosa et sicut baiulus nubibus vos vidistis eum
in celum ascendere sic eciam baiulus nubibus vos vi
debitis ipsum in ac ad iudicium venientem et obse
quentibus sibi nubibus. unde in psalmo dicitur veniet ad
iudicium. Et ideo cantat ecclesia discipulis videntibus

subvenit omni qui mittit modo transiit. Respondendum quod No[ta]
duo angeli apparuerunt propter duplicem causam / primo
ut mestos de absencia domini sui confortaret / secundo
ut eum vere ascendisse in celum denunciarent dominare et
in regno angelorum et non sicut habebat quasi raptus in
curru igneo et ascendit usque ad sublimitatem regionis
aeris / non ascendit sicut enoch qui translatus est in paradisum
terrestre qui tamen eminet ut attingat ad regionem
lune sicut dicit magister in historiis. Post hec omnes
reversi sunt in jerusalem sicut dicitur act. i.o cum intrassent cena
culum ascenderunt in superiora et ibi manebant /
ascenderunt autem in cenaculum duas ob causas. primo ut 1o
essent ibi securius timentes adhuc calumpnias
iudeorum quia nondum erant per spiritum sanctum roborati.
2o ut ibi vacaret liberius oracioni / unde ibidem subditur 2o
hii omnes scilicet apostoli erant perseverantes unanimiter
in oracione cum mulieribus scilicet devotis que secute fuerunt
ihesum a galilea et maria matre ihesu quia associabat
mulieres iste eadem oracione et inter istas mulieres
nominat mariam distincte primo quia ipsa sola erat mater
et virgo sed aut hic solum dicitur quod erant perseveran
tes in oracione et non additur in ieiuniis. Quidam
tamen volunt apostolos ab ascensione usque ad festum penthecostes
ieiunasse / argumentum huius ex illo marci ii
venient dies in quibus auferetur ab eis sponsus et
tunc ieiunabunt / propter quod hodie devoti homines
eisdem diebus exemplo apostolorum ieiunant. Item
propter hanc processionem discipulorum qua venerunt de monte oliveti
in jerusalem et specialiter venerunt in cenaculum ut supra est representat
ecclesia singulis diebus dominicis processionem faciens
exeundo de ecclesia et redeundo ad eam quasi discipuli
exeuntes et redeuntes in jerusalem. Et sic illi exierunt
precedente eos christo domino nostro ihesu christo et nos de
ecclesia exeuntes crucem et vexillum preferendo / Et licet
dominus christus cum eis non redierit in jerusalem sed a monte
oliveti ascendit in celum. sicut dominus et nos tamen in ecclesiam
redeuntes crucem reportamus superius dictus p[ro]p[ter] hoc / quia licet Christus
non redierit cum eis in presencia corporali redijt tamen cum
eis presencia spirituali ut eis promiserat mathei ult.
ecce ego vobiscum sum usque ad consumacionem seculi. Et nota No[ta]
quod licet processio in dominica ecclesia tamen fiebat secun
dum quantita que tunc temporis sollempnis erat propter domini
ascensionem sic ista dies durant propter resurrectionem
sed multiplicatis sollempnitatibus sanctorum quas celebrat tot
festa essent onerosum sublata est sollempnitas
antiqua sic et processio ad diem dominicam translata est

et quia in hac solempni processione et dulci
fuit dulcis virgo maria cum aliis multis devotis mulie
ribus et omnibus apostolis et discipulis. Ideo quolibet die
divino quibus vanis terrenis spretis patriam celeste
patrem signante cum aliis fidelibus reparandum sem
eundo currendo sed et reputare ut quod ibi
per nobis cristo precedente post communi indicium
cum omnibus electis dei in celeste urbem a qua per
creatorem exivit letantur vobis ibi mercamini.
Sed proh dolor pauci laici hoc advertunt quod diebus
dominicis in processione sine cerie proiiciunt et misse
officio minime intersunt quod scire peccare non dubi
tent. Respondeo quod de cristi ascensione loquitur
beatus augustinus in libro confessionum sic
dicens. Cristus dominus exultavit ad currenda
via non tardavit sed cucurrit dicens factis
morte vita descensu et ascensu ut redeamus
ad eum. Hodie namque discessit ab oculis nostris
ut redeamus ad cor et inveniamus eum ut
dicit idem augustinus super Johannem. Hodie subtraxit for
mam servi et iniit ad patrem ut ipsum spiritualiter
videre possimus et post ipsum venire. Unde ihesus
de ascensione sua dicit leo papa. magis est perfecto
et quo precessit gloria capitis eius pro tendat
et corporis. Omnes igitur ad ipsum devotis cordibus
in monte oliveti per opera misericordie exercendo
tamen unde quod ipse ascendit de monte oliveti
hoc significat quod per opera misericordie nos ascen
dere in celum. Debemus etiam eundem montem ascendere.
Peccatorum morum et cogitationum ne cum capite
iniquorum sed amore in eodem monte peramus
et in loco ubi hodie steterunt pedes cristi in
dominum adorare et imitemur ibi infundendo labiis
cordis mei devotissime osculando et spiritum ro
gando ut non derelinquat nos orphanos
nos divino auxilio donati clamantes
cum ecclesia que hodie cantat. O rex glorie qui
triumphator hodie super omnes celos ascendisti
ne derelinquas nos orphanos sed mitte promissum
patris in nos spiritum veritatis. Et promissum in nobis
impleat. Ipse idem cristus qui hodie super omnes
celos ascendit qui ibidem regnat cum patre et eodem
spiritu sancto per infinita secula seculorum amen.

Dominica post ascensionem

Karissimi estote ergo prudentes et vi
gilate in orationibus ante omnia autem mutua
in vobismetipsis caritatem continuam habentes
quia caritas operit multitudinem peccatorum hospitales invicem
sine murmuratione. Unusquisque sicut accepit gratiam in
alterutrum illam administrantes sicut boni dispensa
tores multiformis gratie. Si quis loquitur quasi sermones
dei si quis ministrat tamquam ex virtute quam administrat
deus. Ut in omnibus honorificetur deus per ihesum cristum do
minum cui est gloria et imperium in secula seculorum amen prima petri iiii.
Secundum sanctum thomam ad prudenciam pertinet recte consiliari
iudicare et precipere de hiis per que pervenitur ad debitum
finem non ad ultimum finem beatitudinis simpliciter quia de debitis fi
nibus cum caritate eo quod ipsum homo naturaliter desiderat pervenire
non possumus nisi prudentes existamus et vigilemus
id est sollicitudinem in orationibus habeamus. Non ipsa oratio est
que ad ultimum finem beatitudinis immediate nos perducat et oratio
contraria illi fini concludit et etiam oratio secreta hys
finis aperit et manifeste videre facit sicut dominus est
Iheremie. Clama id est ora ad me et exaudiam te
et annunciabo tibi grandia et firma que nescis. Et quia oratio
sed sic ad ultimum finem perducat et in familiaritatem
conferre mecum. Cristus ipse est dominus omnibus meritibus ad
... celestem aperire sicut notat glosa de Helia
et hoc Jacobi v. Helias erat homo similis nobis passi
bilis et orare oravit etc. Et quia non est quod ipsa orans non passi
efficere. Ideo hoc considerans petrus apostolus in prima epistola
... nos ad orationem et munit nos armis virtutum
principes earum virtutum. Primus discretionem quod dicit
tamen ibi et vigilate in orationibus. Secundo caritatem id est
ante omnia. Tercio hospitalitatem id est hospitales. Quarto
liberalitatem id est unusquisque sicut accepit. Quinto loquendi gratiam
et facultatem id est si quis loquitur. Sexto qualitatem ibi si
quis ministrat. Unde beatus petrus in prima epistola
parat nos ad recipienda gratiam spiritus sancti non
per prudenciam vigilia et orationum instanciam
quam sancti acquirunt ad hanc invitat nos presens
epistola dicens estote. Ubi notandum quod hora mortis
et maioris metus incertitudo quia finis ultimus
finis appropinquat. Ideo beatus petrus volens nos
cautos amore accendere dicit estote prudentes id est
futura prudentes sitis solliciti. Deuteronomii xxxii
utinam saperent et intelligerent etc. Prudencia autem
ponit quod secundum ... et cetera. Unde prudencia

no tm est vtus s; ecia auriga virtutu & pom
q ad custodiam virginitat humilit. Et vigilate
i. solliciti estote & diligentes no pigri aut somp
nolenti in oracionibus i. i oibus bonis opibus & diuinis
precept ita q oīs carnal cogitacō absistat et
ideo i oracionibus no i lud a luxuriis a i concupiscen̄ijs
a comessacōibus a colie mal s; in oracionibus no vna
tm s; plibus vt digni sit impetrare q orat
vn glo. d. vigilate i oracionibus ne ai9 a cogitacō
cz id qd petatur. & aug in ep̄la d. Cu orat
deu hoc vset icorde qd pfert in ore interio
cord sincera no sono vor s; sensu ai oret
Debemus ergo vigilare ipm deu incessant diligendo
can v. ego dormio & cor meu vigilat q. d.
ecia i dormiendo cor meu vigilat Secudo ipm
deuote laudando no dormiendo i matutinis
creno̅z r̄. consurge lauda i nocte i pn̄o vigiliarz
Tercio ipm sollicite orando q. pet iiij. vigilate
in oracionibus. Quarta ipm diu cosiderando & testando ysa
xxvi. aia mea desiderabit te in nocte i pncipio
vigiliarz Respondeo q lz oibus sit vigilandu maiore
tn oplatis quia custodiunt exercitum diuinu. Sz con
glosam cont illa pte nec ai9 aliud cogitet na
velhor ai sequi qd oro no vz q i mente no
vsatur huius contrarium pz q. no possumus vitare
qn aliud cogitemus. Et cotra illa glosam intē
cord no sono vor & na exhac sc q no.
optcat orare vore s; quis a ffm i. ad
cor. q glo no d. q aīus n cogitet s; d.
q adhuc e vigilandum. Ro. n possumus facere
qn alia cogitemus s; tn repelle debemus ne
in eis moram faciamus. Nec 2m d dm q glo
no intelli q oro vocal no sit bona et placens
& tpe neccā s; q mental. que e cu desiderio
e melior cum desidiu aie loquit cu deo
ps. desideriu paupm exaudiuit dns Vel
sic glosa intelligit no sono vor tm &c.
Item nondu q oro mea dz ee tal. vt p ipam
homo cosolacōem i tribulacoibus accipiat & vt
hoc fiat requirit tria q ho dz hre i oracionibus.
Primo ment attencōem q sm btm aug. Oro
infirma e si nuda fuit fructibus & bonis affcb
affectibus. Secundo dz hre voluntatis humilita
tem. vt non oret sicut phariseus.

qui orabat p volutat et ment elacōm d. gm̄s
grās tibi ago dne q no sum sic ceti hoies
vt hic luc. xviii. Tercio ho dz hre sui ipi9 corpis
excitacōm q corpe excitato in spiritum dei
tunc aia ardencius in deuocōe accendi na sm
gg. cu vox psalmodie p intencōm cord agi
tur aut pheric inistiu. a copunctōis spirā in
spiratur oro. n. hoīs illa tria cosolacōm
immittit affluct et inf sciria porit sic d. btē
aug. sr. daniele i hec vba Oro iusta glo
ficat pruie absoluit paupem aufert metu
tollitqz tristiciam In psp̄is e leta i mal secura
spa in e cosolacō merencium sanitas egrotorz
et ne pla dicendo fastidiu vre caritati faciaz
p hanc puria ipi9 dei maiestat obtinetur
It nondu q sume debemus hre prudenciam
i pugna huius mudi e custodia Na sm Rabanu
in libro de natis rr. tunc cot atrocissimos hostes
et in oi tergiuersacoe callidos bellu gerimus
idcirco i oi scia pruciā & sollicitudine vigilare debemus
vt quemadmodum temptauerint nos inimici parates
nos inueniant Na tc noie e vt deus adiuuet
illos qs videt in precibus & oracionibus vigilare &
de inimicis suis & armis ei9 sperare victoriā
Sz heu hodie multi sunt xpiani q ita darmis
& d pugna ei9 no cofidunt & ideo pugnare
nare & in oracionibus vigilare nolunt & e cotra
& cosusibile sz velle q deus se offrat p nobis
bello & nos velimus quiescere & n laborare
assumere Tales vocat btus amb. i lib. d offiċijs
Spectatores belli isti inquit qui i delicijs
qui in luxuria qui i suis questibus studia
sua posuerut magis sunt speculatores q
pliatores na ipi hnt lut labores fructu
sed vtutu no hnt h amb. Secundo ru
cia in vobismetipsis mutua caritate hntes
qd ad litteram sic exponit si impetrare volueri
mus qd a deo petimus & postulamus tc cn
cia i. preciis oibus virtutibus in vobismetipsis
mutua caritate hntes. i. hre debemus et quiliz
nd oplurib dz dom cau sunde est domin est
excellenci9 cuncti domis & e regina oim
vtutu. vii. de caritate d. Nemi expedit
nisi vt inuice diligatis ad Ro. xiii. hēatis
ergo mutua cau. i. int vos no q i corde

no tm in signis exterioribus .i. Jo. iij. Non diligamus verbo neque lingua sed ope et veritate / vel in vobismetipsis .i. propter illud quod in vobis est scilicet ymago dei et non propter temporalia / Con alias tu dicitur habere caritatem ad proximum si eum non propter sua sed propter seipsum diligit et inquantum in proximo relucet ymago divinitatis / Habentes ergo caritatem non interrupta sed magis continua quia caritas continua est magis habenda quam continue vigilie et orationes quia secundum Bedam semper diligere valemus semper autem vigilare et orationibus fragilitate carnis obstante non possumus / Talis autem caritas operit multitudinem peccatorum .i. delet et remittit omnia peccata preterita ne amplius appareant deo ad puniendum vel ne inveniantur ut deus puniet ea Dile[ctio] hic [?] in [?] universa delicta operit caritas prover. x. Unde de maria magdalena cui dixit dominus dimissa sunt ei peccata multa quia dilexit multum Est

Nota sciendum quod operire multitudinem peccatorum specialiter attribuitur caritati / quia licet per alias virtutes sic per caritatem culpe et peccata deleantur tamen caritas principaliter delet quia domina est et forma aliarum virtutum. et quia per eam proximis peccata dimittimus ut nostri delicta nobis a deo dimittantur / Item caritas operit multitudinem non solum de proprie sunt penitenti / sed illius qui alium per caritatem corripit quia qui proximum per caritatem monet increpat et castigat per caritatem operit multitudinem peccatorum quia qui converti fecerit peccatorem ab errore vie sue salvat animam suam a morte et operit

Nota multitudinem peccatorum suorum .i. Secundo quod superna caritas mutuo adimplere docent nos animalia que in terra vivunt et sua specie maiore diligunt sicut de cervorum qui flumina immensa et maria transeunt et tunc fortiores in natando precedunt et debiliores sua capita super fortiores in natando precedentes supponunt. et sibi invicem succedentes laborem levius ferunt et in mare tempestuosum securius transeunt. Sic etiam qui cum fortiores .i. sancti viri magis perfecti in caritate dei condolent et compatiuntur minus perfectis et peccatoribus tunc ipsi portantes laborem suum .i. penitentiam eis impositam

Exemplum levius ferunt et mare huius mundi securius pertranseunt. Exemplum de illis duobus fratribus de quibus dicitur in vitas patrum quod cum veniret iuvenis et unus eorum fornicationem commisisset alteri hoc ignorante dixit se hoc non fecisse quod fecisset fornicationem ille autem audiens hoc cepit cogitare quo eum reduceret et dixit ei Ego idem feci sed eamus ad cellam et faciemus penitentiam Invenit autem ad quendam senem et confessi sunt ei omnia et revelatum est seni per angelum quod ille qui commisit culpam erat absolutus intuitu alterius Et ergo nos firmiores secundum apostolum debemus sustinere imbecillitates infirmorum via id persuadet ipse apostolus ad galathas vi. dicens Alter alterius honera portate Ite bernardus in quodam sermone de sancto andrea dicit sic Sic ergo sancti animabus unitatem sic minus sanctis compassionem debemus illic exemplum hic gemitu habentes

Exemplum De hospitales invicem. Hic tangit omnes quod quilibet a nobis precaveatur et hoc omnis consistit in misericordie exhibicione proximum indigente sublevare et est summa quod fratres peregrinos et advenas de longo labore hospitalitatis recipientes debemus recipere sine murmuracione .i. hilariter pedes eorum lavando et causa caritatis eis ministrando exemplum de abraham cui apparuerunt tres viri quos cum vidisset dixit lavetur pedes vestri et requiescite sub arbore Secundo quod non sola hospitalitate quod est tamen opus misericordie cardinale sed etiam cunctis operibus misericordie est frequenter et libenter insistendum. ratio est ista quia apes volens colligere mel dulce libentius insistit et diutius immoratur super florem olive quam super alium florem quia ibi melius colligitur. Sic spiritualis persona volens in orto huius ecclesie colligere bona opera dulcedine eterne beatitudinis magis debet insistere olive .i. operibus misericordie sicut apostolus persuadet dicens Ro. xii. oratione instantes necessitati sanctorum communicantes hospitalitatem sectantes Sed heu lamentabile quod videtur in quibusdam divitibus qui hospitalitatibus et aliis operibus misericordie deberent insistere et cogitare quo possent ea impendere illis qui sunt summe indigentes sed hoc non faciunt quia hodie proh dolor divites non indigentibus sed cognatis et vicinis et aliis divitibus ea impendunt et pauperes vero inanes relinquunt facientes contra doctrinam christi qui dicit luc. xiiii. Cum facis prandium noli vocare amicos et cognatos neque vicinos divites etc. sed vocare debiles et claudos etc. / quod sic fecit salvator ut habetur in cantico virginis marie ubi dicitur Esurientes implevit bonis etc. / Unde divites et potentes misericordie opera sic exercere fuerunt

vt ortulanus terra aquosa rigat et aridam
inane dimittit vt fructu faciat / Sz com h'
ysa xxxv et erit que arida erat in stagnum et siciens
in fontes aquarum / Ideo hospitales debemus esse non
solum affectu sed et effectu ideo dicit Sint hospitales
inuicem sine murmuracione susceptores
inuicem · sine murmuracione de longo labore hospi
talitatis / quia si suscipitis fratres hospicio tamen
hylariter hoc facite et non murmuretis de longo t.
et labore / Vbi nondum quod benigna increpo
et benigna inuicem exhibuo tria debet habere primo
debet esse leta et gaudiosa quia secundum apostolum hylarem
datorem diligit deus et ecclesiastici xxxv dicitur
fili in bonis non des querela et in omni dato non
des tristicia verbi mali et quo adhuc apostolus dicit
hospitales inuicem sine murmuracione · Scdo liberal
et generosa quia sicut ho gratis a deo recepit beneficia
sic gratis debet proximo elargiri · quia mathei x dicitur
gratis accepistis gratis date et ideo dicit apostolus
vnusquisque sicut accepit graciam et · Tercio debet esse
fidelis et fructuosa nam quilibet debet dona sibi
a deo commissa fideliter et fructuose ministrare
vt scribitur · j · ad Cor · iiij · Sic nos existimet
homo · vt ministros xpi et dispensatores misteriorum
dei · et tangit apostolus cum dicit Boni dispensatores
Quarto debet esse multiformis et copiosa quia hec debet sic
conformare secundum desideria vniuscuiusque / quia
sicut manna sapiebat secundum cibos quos volebant
comestores ita hic vnde dicit multiformis gracie
dei · De verbo ad verbum dicit sic vnusquisque etc. dicitur
et si hospitalitatem exhibere non potest tamen vnus
quisque siue sit de maioribus siue de mediocribus
siue de minoribus sicut accepit sibi graciam a deo
graciam id est spiritus sancti donum · et quodlibet ad serui
endum aliis tam in temporalibus quam in spiritualibus sic in
alterutrum · id est ad vtilitatem aliorum · suppleas sint illa
ministrantes · id est quibus in alterum sicut membra in
vno corpore sibiinuicem seruiunt / nam oculus
videt toti corpori et pes portat totum corpus
sic boni · id est non auari dispensatores multifor
mis gracie dei dispensatores dicit vt innuat
quod talia sunt aliis credita dicitur · gracia multiformis
propter multiplices effectus graciarum et propter diuersa
statutum hominis / Vel sic glosa dicit multiformis
id est multipliciter formate secundum desiderium vniuscuiusque
hoc est quod visus gracie formatur secundum animum
ad id quod desiderat · verbigracia si quis applicat
se ad paciencia magis datur ei vsus gracie ad
pacienciam et eius virtutibus / pro nondum quod videmus
quod membra sibi mutuo seruiunt et sic portat et
compaciuntur sibi adinuicem et quia secundum apostolum multi
multi vnum corpus sumus et singuli autem alter
alterius membra / vnusquisque et sicut accepit graciam
id est quodlibet donum spirituale graciam gratis illam graciam
sinus ministrantes gratis et sine spe remunera
cionis quia hoc dantur hominibus diuerse gracie vt de hiis
sibimutuo seruiant · j · Cor · xij · vnicuique da
manifestacio spiritus · id est donum aliquod spirituale ad vti
litatem aliorum sic ergo gratis accepistis ita gratis
date Sz videte quod quidam sancti mittuntur graciam
quam a deo acceperunt ministrare et donare
ipsis peccatoribus / ipsis predicando et pro ipsis
deum orando · et quantomagis trahunt eos sursum
tantomagis ipsi inde trahuntur deorsum continue
peccando et ipsos bonos in illo ymitando ·
Exemplum in vitas patrum · quidam prior rogauit quendam
heremitam vt pro eo deum oraret / modo
heremita orans nichil proficiebat / heremita ergo
vocans illum priorem dixit sibi · si eciam me
iuuares cessando a peccato tunc valeret oracio
mea · quanto ergo sursum traho tantomagis tu
deorsum · ecce quomodo vsurat · vnde bene augustinus
dicit Qui creauit te sine te non iusti
ficabit te sine te et ergo noli negligere
graciam que in te est que data est tibi Sequitur
Si quis loquitur sermones · Hic ostendit quomodo
bonum spirituale sit ministrandum et quomodo xpus sit
imitandus in dei locucione · Deus glorificatur
et est racio sua talis · quicumque volunt esse ordi
nati in conspectu dei · debent omnes locuciones
suas in dei gloriam ordinare et omnia beneficia
ab ipso cognoscere sed nos debemus esse tales
id est etc. vult ergo sic dicere Si quis loquitur
· id est si aliquis habet graciam et scienciam loquendi · quasi
sermones dei · id est non loquatur nisi sermones edi
ficatorios et sibi de hiis nichil attribuat sed
tantum deo et ad honorem dei quia ipsius sunt sermones
quos loquimur nos autem tantum ministri et ideo
ad eius gloriam debemus tantum loqui vnde tamen dicit
quasi sermones dei · notatur · qualitas verbi
proferendi quod sit edificatorium · de hoc habetur ad
Ephesios iiij · omnis sermo malus ex ore vestro non
procedat · sed si quis est ad edificacionem ·

Sed heu multi hanc doctrinam non servant qui
non locuntur ut edificent et plantent sed ut sermones
audiant et arrogancia et vana gloria demonstrent
unde istis contingit sicut narrat Solinus quod buci
phalus equus alexandri coopertus imperialibus
portamentis nullum permittebat super se ascendere
nisi solum alexandrum quibus tamen paratus deposit
imperialibus ascendebat eum garciones viles Sic
spirituales licet divites et loquaces sunt in illo mundo
glorificantes ita quod vix audeat eis aliquis loqui
tamen gloria eorum admodum durat et tempore mortis
eorum qui dimittent divicias et garrulacitates
seu loquacitates tunc ascendet super eos
non solum homines verum et rancos et timere debent
ne ascendent super eos infernales rancos et quod
dicitur Eccl. xxi. glat et eget ullulat in pau
pertate antomagus in scriptura unde vicium magnus
gle secundum augustinum maxime est cavendum et precipue in
perfectis quia hoc vicio lapsa est anima Non
verbum litere spiritualiter dirigi debent ad clericos
et religiosos quos magis decet loqui in sermones
dei et ideo caveant clerici ne propter voluntatem
suam vel propter auctoritatem sacrarum scripturarum vel
propter utilitatem fructuum aliquid doceant et ne quod
docendum est taceant et ne quod tacendum est doceat
Ex Si quis ministrat. Hic docemur qua intencione
debemus bonum temporale dispensare et sensus
Si quis ministrat. i. ille qui habet officia temporalia
bona et spiritualia ministrare et epulas corporales
et spirituales facere aliis ministrat non quasi ex
propria virtute reputet se hoc facere ut hoc sibi
domino et principaliter attribuat sed tamquam ex virtute
qua sibi ministrat deus. i. cognoscat se non
habere a se sed a divina gracia i Cor. iiii. quod
habes quod non accepisti Ubi notandum quod ille
qui hoc bonum a deo recepit quod ipse firmiter
credit quod quicquid boni habet quod habeat hoc agria
salvatoris iste ab illa perdicionis massa separabitur
et cum angelis et sanctis in regnum celeste collocabitur
O felix illa cognicio que sic transformat hominem
in lucem abissum et separat eum ab omni supplicio
...at talis cognicio. que est corporis hominis maxima
perfecto sed fieri debeat Sed ut in omnibus
simplex fratres viris et debet honorificetur deus
i. ut totum fiat ad honorem dei et ut alii

videntes opera vestra glorificent deum qui in celis
est. Ecce hic reddit racionem quare sermones dei
loquendi sunt et quare ministrandum est ex virtute
quia omnia opera nostra que facimus debent sic fieri
ut in omnibus glorificetur deus et hoc tunc fiet Si
omnia secundum voluntatem dei facimus per Ihesum Christum dominum.
tamquam per verum mediatorem quia per quem omnia nobis
a patre fluunt cui scilicet Christo vel deo gloria
i. fama et clara laus in universa terra
et imperium i. potestas super omnem creaturam
in secula futura et consecutura. seculorum
preteritum sine fine non quod in futuro plura
secula fiant sed propter eternitatem que omnia secula
continet. Unde in Christo honorari debet deus
quia secundum augustinum in libro de civitate dei in
Christo impleta credimus. impleta cernimus et
implenda confidimus et ideo secundum apostolum ad
Ro. xvi. Ipsi honor et gloria in secula seculorum amen.
Notandum est hic quod ab ipso deo habemus locucionem
habemus operacionem habemus rerum temporalium sustentacionem
et habemus vite eterne glorificacionem Quia igitur
ab ipso habemus locucionem ideo semper debemus loqui
quasi sermones dei. ad Ephe. iiii. Omnis
sermo malus ex ore vestro non procedat et alibi
dicitur Nemo potest dicere dominus Ihesus nisi in spiritu.
Quia vero habemus ab ipso operacionem quod deo debemus
eam ministrare tamquam ex virtute non attribu
endo illa bona operacionem nobis sed deo unde ad
Colo. iii. c. Omne quodcumque facitis in nomine
domini nostri Ihesu Christi facite gracias agentes deo
patri. Quia vero a deo habemus rerum temporalium
sustentacionem ideo in omnibus illis debemus deum
honorificare. unde scriptum est honora deum
de tua substancia et de fructu manuum tuarum
da pauperibus. Et quia ab ipso deo habemus vite
eterne participacionem ideo debemus gracias agere
unde i Cor. x. c. Omnia in gloriam dei facite
per Ihesum Christum. Et super illa litera mutuam
in vobismetipsis caritatem habentes. quod homines
volentes recipere caritatem debent eam
habere tali ordine quia debent eam habere
propter perimitatem eius ante omnia et debent eam
habere mutuam in semetipsis propter eius

comunitate et debent ipam habere continue
ppter eius comunitate. Nam p beatum amb. ficta
caritas est que in adversitate deserit. Et nondum
ergo fructus caritatis in nobis est triplex. Primus est
mentis ad deum conuersio ergo secundum apostolum qui ad-
heret deo per caritatem efficitur unus spiritus cum eo
quia vera caritas facit nos deo caros. Secundus
est peccatorum expiacio et mortificacio ergo vniuersa
delicta operit caritas. Tercius est peccatorum ex-
pulsio. Nam sicut lux expellit tenebras sic
caritas expellit ipsa peccata quia ipsa sola
diuidit inter filios eterni regni et filios eterne
perdicionis sicut dicit beatus augustinus. Hanc igitur
caritatem habeamus ut omnia ad honorem dei
per ihesum xpistum perficere valeamus ut tandem
secum in eterna vita regnare valeamus
quod nobis concedat ipse idem xpistus ihesus
dominus noster amen.

Penthecoste

Dum complerent dies penthecostes
erant omnes discipuli pariter in eodem loco et factus
est repente de celo sonus tamquam aduenientis spiritus vehe-
mentis et repleuit totam domum ubi erant sedentes
et apparuerunt eis dispertite lingue tamquam ignis
seditque supra singulos eorum et repleti sunt omnes
spiritu sancto et ceperunt loqui variis linguis prout
spiritus sanctus dabat eloqui illis. Erant autem in ierusalem habi-
tantes iudei viri religiosi ex omni nacione que
sub celo est. Facta autem hac voce conuenit multitudo
et mente confusa est quoniam audiebat unusquisque
lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes
et mirabantur dicentes adinuicem nonne ecce omnes
isti qui loquuntur galilei sunt et quomodo audiuimus
unusquisque linguam suam in qua nati sumus parthi
et medi et elamite et qui habitant meso-
potamiam iudeam et capadociam pontum
et asiam frigiam et pamphiliam egiptum
et partes libie que est circa cyrenen
et aduene romani iudei quoque et proseliti cre-
tes et arabes audiuimus eos loquentes
nostris linguis magnalia dei. actuum ii^o.
Ipsa diuina sapiencia ex ore altissimi prodiens dicit
ubi enim sunt duo uel tres in nomine meo congregati ibi
sum. Nam sicut deus est ubique et in omnibus rebus
per essenciam potenciam et presenciam sic causaliter

eius effectibus participatibus eius nobilitate. Sed
magis in mediis quod creature racionali conuenit
sicut cognitum est in cognoscente et amatum in amante
et ergo hodie discipuli fuerunt pariter congregati in eodem
loco in ierusalem expectantes promissionem patris et quando
tunc sic complerent dies penthecostes id est quin-
quaginta dies erant impleti erant omnes
discipuli pariter in eodem loco. In presenti namque epistola
agitur de aduentu spiritus sancti quo hodie spiritus sanctus
super apostolos venit et ipsis sciencias omnium linguarum
dedit et per eos orbem terrarum impleuit.
Tria ergo principalia in presenti epistola tanguntur. Primo
consorcium venerabile quod hodie omnem perfectum
recepit. Secundo miraculum ineffabile quod stuporem
maximum adduxerit. Ibi apparuerunt illis. Tercio
est fastigium spirituale quod omnem collacionem uni-
uersis introduxit et efficit ibi et repleti sunt omnes.
Circa primum notandum est hic ergo cum saluator
promisit spiritum suum se daturum nos illud
luce ego mittam promissum patris in vos vos
autem sedete in ciuitate quousque induamini virtute
ex alto. Ita ut in ipsius stetit an vergere et persedi-
tu. Autem omnes discipuli sunt centum et viginti vel
usque ad spiritus sic erant congregati promissionem spiritus sancti ex-
pectantes et in oracione persedentes et tunc alle-
gans. Ecce et tunc complerent dies penthecostes
tale enim festum fiebat in memoria date legis que
in quinquagesima die de exitu ab egipto
data est in monte synai et post ymolacionem agni
paschalis. Sic et post ymolacionem veri agni quinquagesima
die spiritus sanctus datus est. Secundo sic xl. dies quibus xpistus
post resurreccionem cum discipulis conuersatus est penitenciam
designat. Ista quinquagesima dies quo spiritus sanctus datus
est apostolis eterna remuneracionem exprimit. Et ideo
cum sic complerent dies aliter festum penthecostes quin-
quagesima dies a die resurreccionis seu a festo
pasche vnde et vocatur festum penthecostes id est festum
quinquaginta dierum seu festum quinquagesima die
a festo pasche fiebat penthecostes iudeorum
ista sic et nunc et sic populus israhel quinquagesimo
die ab ymolacione agni siue a pascha
quod celebrauerunt in egipto venerunt
ad montem dei oreb vel synai quod idem est

et tunc receperunt legem. Ita et die quinquagesima
a resurrectione domini datus est spiritus sanctus discipulis
in superiori cenaculo adventum eius exspectantibus.
Sed hic est dubium quia videtur quod littera male stet
quia videtur debere dici: Cum inciperent dies
penthecostes quia festum penthecostes secundum
legem peragebatur per septem dies ut habetur
levitici xxiii modo illa dies erat prima
illius ebdomade ergo debet dici: dum inciperent
dies. Responsio plures sunt sententie quod penthecostes
est nomen tercium equivocum ad quinquagesimam
et ad illam solempnitatem que secundum legem peragebatur
per vii dies. Modo dies ista erat
quinquagesima a pasca christi et per que erat
complementum quinquagesime. Sed initium solempnitatis
legalis que septem dies protendebatur
est ergo sensus: Cum complerentur dies penthecostes
id est illius quinquagesime que fluxit a resurrectione
christi et inciperent dies penthecostes id est
solempnitatis septem dierum. Sequitur: Erant
omnes discipuli pariter omnes discipuli non solum
apostoli verum etiam sancte mulieres et alii discipuli
domini in eodem loco id est in eadem domo que
fuit nicodemi et sicut ubi fuit illud grande
cenaculum in quo christus cum discipulis cenam fecit.
Hoc namque cenaculum ascenderunt post christi ascensionem
et ibi facta fuit electio mathie. Unde beda dicit
hic quod in Syone legis plebs lege stabat per
timore. Iam autem veniente spiritu sancto congregati erant
in unum ex amore et ideo in eodem loco id est in loco
dicit non in diversis quia unum cor et una animam
habentes. Sic ergo nos valemus spiritum sanctum recipere et hoste nostrum
vincere si fuerimus unanimes in bono quod secundum
ambrosium: Que pugna unaniter aggressa perit victoriam.
Consilia dicitur in libro regum de antiquis
bellatoribus. Egressi sunt quasi vir unus.
Ubi non est quod prima unanimitas prodidit ex multis
passionibus quibus membra communicant sibi mutuo
ad Corinthios xii dicitur Si quid patitur unum membrum compatiuntur
omnia membra sic quid in multis unus compatitur

necessitati alterius et quando unus congaudet bono
et promotioni alterius totalis multitudo est quasi
homo unus animus. Ita quod potens est recipere spiritum sanctum
et de antiquo hoste triumphare. Ad hanc
ergo unanimitatem apostolus nos invitat ad philippenses
ii dicens: Implete gaudium meum ut idem sapiatis
eandem caritatem habentes unanimes contra elatos
et invidos non habentes caritatem quia de bono proximi
tristantur et de malo letantur. Nos autem non sic
sed faciamus sicut apostoli de quibus dicitur in actibus apostolorum
quod erant perseverantes omnes unanimiter in templo.
Ideo sunt facti receptibiles adventum spiritus sancti imple
fuerunt et hoc patet ex illo quod sequitur. Et factus est
repente de celo sonus id est de aere vel in aere
quidam fragor insonuit tamquam advenientis spiritus
vehementis id est vehementis sonus vel venti vel
tonitrui quod non potuit resistere spiritui sancto
et apostolis unde christus promiserat eis. Mathei x dicens
Ego dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt
resistere omnes adversarii vestri. Unde spiritus sanctus venit in
spiritu vehementi. Quia sicut ventus vehemens
percutit pulveres terre sic spiritus sanctus excutit
a corde hominis terrestrietatem. Magna autem
est differentia inter donum spiritus sancti quo separantur
fideles ab impiis et donum quo omnis pulveris
terrenas cogitationum a pectore humano tol-
lit. Quia illud ad activam vitam, illud vero
ad contemplativam vitam pertinet. De hoc sono
adventus spiritus sancti dicit magister in historiis
quod quidam fragor in aere insonuit tamquam
advenientis spiritus id est sonum vehementis spiritus
et ut sic hic tamquam est nota similitudinis.
Quasi diceret venit in similitudine venti vehementis
vel tamquam advenientis spiritus spiritus sancti vehementis.
Et ita hic tamquam est expressivum veritatis quia
spiritus sanctus dicitur quasi vehemens quasi
vehens a mente id est ab amentibus affectus
alienans vel horrorem quasi a pueris affabilibus
alienans. Vel secundum litteram Lincolniensis Spiritus
sanctus dicitur vehemens quasi ve adimens.

idest eterna dampnacionem. Sciendum quod cum illo sono et vento apostoli et alii cum eis exspectantes non fuerunt territi domino deo hoc faciente in signum quod dabatur eis spiritus sanctus qui est cordium consolator. Item secundum Rabanum est notandum quod venit spiritus sanctus cum sono quia dolore venerat etiam ille sonus fuit repentinus quia nescit tarda molimina spiritus sancti gratia ut dicit Ambrosius unde illud psalmus: fluminis impetus letificat civitatem dei. Fuit ergo spiritus sanctus repentinus celestis vehemens et replens. Celestis quia celestes efficit. Vehemens quia timorem filialem inducit vel quia metum ab corde carnali amore dedit. Ultimo fuit replens et hoc declaratur cum subditur et replevit scilicet ille sonus ventus vel spiritus sanctus totam domum id est viros et mulieres in plena claritate. Ubi erant sedentes id est manentes eo modo quo Deut. 2 dicitur: Sedistis in Cades Barnea multo tempore id est mansistis. Apostoli enim tunc erant in oratione ut supra. Videndum est ex precedentibus ubi dicitur: erant perseverantes quod non convenienter sedendo sed magis genua flectendo vel stando perficitur. Unde glossa dicit ibi erant sedentes ut compleatur quod dictum est sedete hic in civitate etc. Unde non est verisimile quod semper sederunt etc. per sessionem ut glossa dicit datur intelligi in quibus parata est sedes spiritui sancto quia tantum super sedentes et quietos requiescit. Replevit ergo totam domum id est omnem illam congregacionem quia scienciam et noticiam omnium linguarum tenuit. Hec quod replevit figuratum est Exodi ubi dicitur loquere cunctis sapientibus corde quos replevi spiritu sapiencie. Unde secundum Augustinum in libro de civitate dei tunc maximum signum erat quod spiritus sanctus venit in discipulos ut unusquisque eorum linguis omnium gencium loqueretur significans unitatem katholice ecclesie per omnes congregatam et sic linguis omnibus locuturam.

Item notandum quod triplex est plenitudo sufficiencie habundancie et redundancie. Primam plenitudinem apostoli receperunt quando salvator ante passionem suam misit eos ad predicandum et dedit eis potestatem super omnia demonia et ut languores curarent quod hec mirabilia per spiritum sanctum fuit. Secundam plenitudinem receperunt ante ascensionem quando Christus sufflavit in eos dicens accipite spiritum sanctum. Tunc enim receperunt auctoritatem ad peccata remittendum et dampnatos iudicandum. Caritatem scilicet ad informandum mansuetudinem ad supportandum. Unde Ioh. xx. Dabo eis de spiritu qui in me est. Unde secundum beatum Augustinum qui in sermone domini dicit mites sunt qui cedunt improbitatibus non resistunt malo sed vincunt in bono malum. Quod apostoli in effectu impleverunt quia pleni spiritu sancto in tribulacionibus non murmurabant per impacienciam. Item signum plenitudinis est alium liquorem non recipere ut patet in vase certa mensura continente. Sic apostoli pleni ceperunt super effluere quia ceperunt loqui variis linguis. Unde Petrus incepit statim predicare non valens habundanciam retinere et illa die tria milia convertit. Tercia plenitudo est redundancie quam apostoli hodierna die ita superhabundanter receperunt et in tantum exhilarati et inebriati fuerunt vino spiritualis habundancie quod illa plenitudine continere non valentes incontinenti ceperunt eructare quemadmodum videmus in doliis musto repletis quod pre fervore de plenitudine reicit et terram circumiacentem madefacit. Hodie namque aperta sunt cellaria vinaria id est celi de quo fluxit in ecclesiam militantem vini habundancia ad consolacionem mestorum discipulorum. Unde Prov. xxxi. Date vinum hiis qui amaro sunt animo et vinum fuit spiritus sanctus scilicet de quo fluxit vini habundancia in ecclesiam militantem ad consolacionem discipulorum mestorum. [?]ram de illo novo vino tantum biberunt quod inebriati ea que prius secrete dixerunt palam coram omnibus proferebant. Que sunt et secundum

et ideo clamitant sicut mire etiam musto made-
putant quos spiritus repleverat. Secundum
ad allegoriam est sciendum quod in verbis predictis
quinque nobis ponuntur. Primum quod subito
et quod de celo et quod cum sono et quod cum vehemen-
ti vento et quod cum hiis ad implementum spiritus
sancti descendit. In hoc enim quod dicitur subito re-
pente innuitur illa quam spiritus sanctus replet subs-
tancia mutacio. Nescit enim tarda molimina
spiritus sancti gratia ut Ambrosius super Lucam et glossa
super Job. Sic quod spiritus sanctus convertendo ille
operatur subito et immutat et abnegat. Ho-
repente quod cadit et cohibet et repente quod non
cadit. In hoc autem quod dicitur de celo innuitur illa
quam replet superna conversacio. Illi enim quos re-
plet dicere potuit cum apostolo Philipenses iij nostra
conversacio in celis. In hoc autem quod dicitur sonus innui-
tur divina allocucio et vocalis gracia ani-
ma hominum quos replet spiritus sanctus. Deus alloquitur et
tunc cordibus sui verba dei sonat et ipse as-
surgit ad iocunditatem et sonora gracia ad eum.
In hoc autem quod dicitur tanquam advenientis spiritus
vehementis innuitur eius fervor et fortificacio. terror
Illi enim quos replet excitat ut usque post spe-
et vera esse tamen semper formidat divina in-
dicia et postea fugiunt peccata et cavent ad va-
dium nam sicut ventus vehemens evertit homines
sic et consideracio divini iudicii evertit illos be-
dies quos spiritus sanctus replet. Alii non evertuntur
quod tamen contempnunt. Per hoc quod dicitur et reple-
vit totam domum intelligitur perfectio illius
quem spiritus sanctus inhabitat. Nam sicut ille sonus vel
ventus vehemens totam domum replevit ita
quod nichil reliquit vacuum ita cum spiritus sanctus hominem
inhabitat replet totam eius animam omnes quod po-
tencias anime omnes replent substancia anime cum
perfectione intellectum cogitatione voluntate di-
leccione memoria recordacione sensuum
mortificacione lingua veritate manum
pietate gestus honestate et sic de aliis.
Quinto sicut fuit ille sonus repentinus et
vehemens et statim apparuerunt illis dispar-
tite lingue tamquam ignis que oculis cor-
poralibus videntur quosdam variolos ig-

neos ad modum linguarum et colore igneum
insidentes capitibus singulorum sicut dicit
magister in historiis quod variola ignea
apparuerunt illis habentes figuram linguarum
et colorem igneum ad designandum signo
visibili opus invisibile gracie spiritus sancti
recepte. Iterum per quod essent futuri nuncii
dei et loquentibus omnibus linguis ad
publicacionem evangelii. Et ipsa tota in-
terna spiritus sanctus visibiliter descendit corporaliter
atque visui in apostolos descendebat. Un-
de species ignis spiritum sanctum datum eis adiu-
species linguarum ostendit quod linguam
eorum conplicat ignis testa mollis ro-
borat. Unde Beda super illo dicit spiritus sanctus
igne et linguis apparuit quia omnes quos
replet ardere et loqui facit. Item Rabanus
super illo dicit spiritus sanctus igne monstratur
quia deus ignis consumens est et peccati ru-
biginem consumit et frigus cordis ex-
pellit. Unde linguas igneas habent docto-
res quia predicando corda peccatorum inflammat
et ipsi emulacione ardent quia spiritus sanctus facies
ardentes et pura purgat. Notandum quod ille ig-
nis non fuit naturalis sicut in columba in qua
spiritus sanctus super Christum apparuit non fuit
vera columba. Illi autem varioli non erant
continui vel contigui sed erant divisi et
distincti et erant insidentes capitibus
singulorum sicut quod capiti cuiuslibet unus variolus
linguarum figuram deferens insidebat
et ideo dicitur apparuerunt illis dispertite lingue
id est divise lingue tamquam ignis id est habentes
colorem ignis communis non naturalis sed et
sed variolus super singulos eorum id est super
capitibus eorum vel sic quod quoniam ista sit illa species
creature in qua spiritus sanctus visibiliter apparuit
penitus scitur quod ad deo et creatur quod deinde
ibi conplanat despecta fuit post apparicionem
illius miraculi sed quod in nichilum redigit
vel in preiacentem materiam si conpaliquo sicut fuit
credibile est. Vel aliter legitur illa litera
et apparuerunt illis dispertite lingue.

Ista est 2a pars principalis in qua tangitur miraculum
ineffabile quod tempore magnorum [illegible] donat sed
quod apparuerunt illis et cetera. Apponitur sanctus spiritus sed
quare spiritus sanctus potius in lingua quam in alio
membro apparuit. Respondetur quod vero est quia lin-
gua est membrum igne vehementi inflammatum
difficile ad refrenandum et nimis volubile. Conven-
ientem quia cuiusque lingua igne infernali inflam-
mata erat ideo spiritus sanctus igne extinguere
bat. Item quare quare spiritus sanctus in igne missus
fuit. Respondetur quia proprietates et effectus spiritus
magis [illegible] ignis carbones [illegible]
quibus putabilibus [illegible] reddit [illegible]
solvit et soluta [illegible] dura mollit
et mollia dura reddit. Hec est [illegible]
[illegible] quod sepe vim prestat. Item sic
fuit effectus spiritus sancti in a lingua [illegible]
bilia erant apostoli effusa in igne spiritus
sancti [illegible] fuit ut [illegible] peccati [illegible]
[illegible] ignis [illegible]
[illegible] corda corporis [illegible]
caritas et [illegible] erat [illegible]
ignis iste spiritus sancti [illegible] effunde
das copiositate dissolvit et corda
dissoluta peccatis lacrimas [illegible] spiritus
sancti [illegible] sicut patuit in Maria
Magdalena. Item dura mollit sicut
patuit in beato Paulo qui post magna
[illegible] emollitus est. Item
mollia dura reddit sicut patuit in beato
Petro in a molle dicitur quod [illegible] cedit in
[illegible] et ita beatus Petrus tantus
mollis fuit quod ad vocem unius ancille dominum
negavit, nec se eum esse affirmavit
sed postmodum virtute istius ignis
[illegible] imperatorem et dominum totius or-
bis non timuit sed [illegible]
[illegible] constantissime asseruit. Unde
[illegible] sermone dicit, sicut [illegible]
virtute exaltatus esse quod [illegible] tanta pusilla
nimitate spiritus sancti adiuta venerit [illegible]
[illegible] 1a [illegible] [illegible]

[illegible] princeps apostolorum [illegible] spiritus [illegible]
[illegible] fortitudo [illegible] modo [illegible]
[illegible] fortitudo [illegible] dubitat
[illegible] spiritum vehementer [illegible] corpus
invisibili illustravit potentia. Item notandum
quod spiritus [illegible] specie apparuit primo in specie co-
lumbe cum Christus baptizaretur. Mathei iii. In
specie nubis cum transfiguraretur. Mathei xvii.
Insufflans specie [illegible] resurrectionem. Johannis
ultimo ad significandum [illegible]
[illegible] columba [illegible] felle caret
et in foraminibus petre manet. Sic spiritus
sanctus illos quos replet [illegible]
facit sine felle amaritudinis [illegible] et
in petre foraminibus id est in Christi vulneribus
[illegible] aves elevat
[illegible] plumam [illegible] sic spiritus
sanctus quos replet [illegible] elevat [illegible]
[illegible] prestat [illegible]
[illegible] et plumam [illegible] lacrimarum [illegible]
[illegible] levis et dulcis est et [illegible]
[illegible] se sic spiritus sanctus levis et
dulcis est ad [illegible] mollendum necessaria
ad [illegible] spiritus sanctus opera
[illegible] quibus [illegible] Item [illegible] iste
lingue ignee [illegible] discipulorum
effecerunt [illegible] cum sequitur et repleti
sunt omnes spiritu sancto. Ista est tertia pars [illegible]
[illegible] tangitur [illegible] speciale quod omnem
collationem muneris [illegible] hoc [illegible]
quod hodierna die collatum fuit apostolis
est quod ipsi omnes una lingua [illegible]
loquebantur et ab omnibus intelligebantur ac
si [illegible] lingua singulorum loquerentur in a
spiritus sanctus [illegible] lingua
notitia [illegible] spiritus domini replevit orbem
terrarum. Sapientie 1o et 6o quod continet omnia [illegible]
[illegible] sancta [illegible] [illegible] vocis
[illegible] linguarum et magis apostolis

Hoc habuit vnum responde omnibus. Et gracias ago
deo meo quod omnium vestrum lingua loquor
1 cor. xiiii°. nam sicut maria sapiebat in-
tus secundum quod cibum volebat ita et apostoli
quamcumque linguam volebant loqui poterant. Vnde
dicit vna lingua loquebantur et sic ab omnibus
intelligebantur. Dicunt quidam quod sic quod vna
lingua scilicet hebrea in qua ab omnibus intelli-
gebantur. Alii dicunt quod diuersis linguis quod diuersis
secundum diuersitatem auditorum. Ideo in vnaquaque esse [illegible]
vnum quod quamuis [illegible] sit multe
diuersarum nacionum et linguarum gentiles et
nam sunt eis loqui vna lingua quam [illegible]
close omnes intelligebant et hoc potuit fieri
duplici modo quod eorum vox ab eis procederet
et ab omnibus intelligeretur. Alio sic quod vna vox
sunt prolata et tamen post modum in aere fuit sit variata
et multiplicata quod ad singulos perueniat sub signa
proprii ydiomatis. Et ideo repleti sunt omnes spiritu
sancto ut alterum non capiat quod plenum
non recipit augmentum. Vnde sicut in veteri ut totum
repleuit tentacula sic et spiritus sanctus de te sua
omnes gracias suas animas adimpleuit. Sed
eciam quare nunc non habet hodie recipere spiritum
sanctum dicendum quod primo [illegible] capita que usque
ut non sunt dictum, repleti sunt omnes spiritu sancto [illegible]
recepit spiritum ad [illegible] visum sicut illis cum cum
erant [illegible] discipulati tunc recepit spiritum
sanctum ad [illegible] confirmacionem et postea
cum erant missi ad predicandum tunc accepit spiritum
sanctum ad [illegible] curacionem et miraculorum operacionem
quando insufflauit et dixit accipite spiritum sanctum tunc
accepit ad potestatem remissionum et sacramentorum
administracionem et parte clauis quas prius dedit Petro
iam dedit omnibus. Sed ut hodierna die reciperent
spiritum sanctum ad habendam intelligenciam omnium scripturarum
et noticiam omnium linguarum ad audaciam et fortitudinem
et omnium [illegible] plenitudinem ad predicandum [illegible] ad
tollerandum martirium ad [illegible] periculorum
et constanciam [illegible] et ideo repleti sunt non

salutem repletionis sufficiencie sed et repletione
redundancie quia gratia spiritus sancti tanta tam cor-
pus [illegible] infusa redundauit et omnibus non
solum apostoli primo et discipuli et sic multe
res et mater virgo maria que tunc habe-
bat gratiam quod tanta aliqua pura creatura dari po-
terat nec et spiritum sanctum recepit adhuc non
visum et ita omnes repleti erant et ceperunt
loqui variis linguis prout spiritus sanctus da-
bat eloqui illis. Quia repleuerat corda ipsorum
dabat eis eloqui i. elegantiam loqui iste
enim effectus mirabilis quod locuti fuerunt
subito linguis variis statim sunt secuta
illa mirabilia repletione vnde Beda in
glosa dicit spiritus diuiditur singulis prout vult
vbi vult quando vult et quibus vult operatur
ille aperuit in linguis igneis ideo ut facun-
di essent in omni genere linguarum et ideo quia
ipse est lingua que de occulto suo [illegible] verbum
protulit interum [illegible] et proferet verbum in
corde hominis secundum illud Mathei x°. non enim
vos estis qui loquimini sed spiritus quod repleti
eloquentes fuerunt. nam sicut Beda dicit non solum
apostoli loquebantur et intelligebant omnia ydio-
ta sed et ipsis loquentibus vno ydiomate
[illegible] tamen audientes quantumcumque essent
diuersorum ydiomatum suum ydioma intell-
exerunt. Diuina virtute hoc factum nam sicut
per rebellionem [illegible] in edificacione turris ba-
bilonis diuise sunt lingue ut habetur genesis
xi° sic per humilitatem spiritus sancti vnite sunt
[illegible] damasce dicit sic spiritus sanctus
sua [illegible] tanta gratiam effuderat
ut omnium linguarum [illegible] apostoli loquebantur et
vnusquisque apostolorum quamuis vna lingua lo-
queretur omni linguarum [illegible] diuersitas sit
intelligeret. Quia [illegible] intelligi quod
spiritus domini [illegible] conuenimus co-
niugeret et vniret quod superbia diabo-
lus spiritus [illegible] diuisit

ebria modicis potacionibus vel quia spiritu
sancto repleti sic varie loquebantur. Constat enim
quod mente alienati multa et varia loquuntur
sic est de apostolis qui in die penthecostes fu-
erunt in mente alienati ab hoc modo tali
rapti amore celesti sicut de paulo dicitur
[illegible] mente [illegible] te [illegible] fuit et
ibi [illegible] eis sicut [illegible]
corpus [illegible] ... [illegible]
[illegible] et [illegible] super eos spiritus
sancti et [illegible] in medio corpus et Iob iii
[illegible] plenus sum sermone et coartat me spiritus
Et qui erant aut iherusalem habitatores
iudei et [illegible] historie est sciendum
[illegible] magnum festum quod instabat
[illegible] erant multi iudei tam
in iherusalem viri religiosi qui [illegible] fue-
runt sub anthiocho qui captivitas fuit
[illegible] parte et ideo dicit erant
aut iherusalem viri religiosi id est timen-
tes deum religiosi [illegible] qui [illegible]
venerant religionem [illegible] et propter
illos alii multi [illegible] fuerunt
[illegible] que [illegible] est [illegible]
[illegible] captivati per regem assiriorum sal-
manasar non redierunt in iudea sicut pro-
phetatum fuit per osee prophetam [illegible] capti-
vati per regem caldeorum non redierunt
omnes in iudea quia plures habuerunt [illegible]
[illegible] [illegible] multi manserunt amore
filiorum quos ibi genuerant et possessionum
quas ibi acquisierant sicut dictum est in i
libro [illegible] multi captivati per anthiochum
regem [illegible] [illegible] man-
serunt [illegible] corpus magis devoti [illegible]
reverencia templi [illegible] aliquando iheru-
salem et maxime in magnis solempnita-
tibus quarum una fuit solempnitas pe-
nthecostes hodie [illegible] quales
fuerunt illi religiosi habitatores in
iherusalem qui [illegible] [illegible]
hodie non essent multi [illegible] in mundo qui
[illegible] sua veritate [illegible]

sicut apostolus dicit ad ro[manos] i^o quod omnes [illegible]
sunt tales religiosi [illegible] est quod [illegible]
longinquis partibus [illegible] ad [illegible]
in iherusalem venerunt [illegible] multi mali
[illegible] hodie [illegible] suas [illegible]
Loquentem autem facta hac voce in spiritu vehe-
mentis vel apostolorum [illegible] vel [illegible]
vehementi [illegible] quod [illegible] spiritus sancti fi-
erat quod omnes audierunt [illegible] fuit
sonus magnus sicut tonitrui quod omnibus ab alto
[illegible] audire potuerunt Hec vel
fra[tres] [illegible] hac voce [illegible] apostolorum [illegible] voce magna
laudancium quod [illegible] non audiebat
loqui [illegible] supple omnium qui ad
diem festum convenerant aliorum plurimorum qui
[illegible] erant iherusalem et mente confusa est id est
[illegible] vel [illegible] quod [illegible] et
[illegible] causa illius quod audiebat unus
quisque lingua sua illos loquentes id est unus
quisque ydioma suum intelligebat sicut [illegible]
lingue sunt septuaginta [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] linguarum et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] stupebant autem
omnes et mirabantur ad invicem dicentes
nonne omnes isti qui loquuntur galilei sunt
quasi dicat omnes isti qui loquuntur sunt de regione
galilee mirabile est quod tot linguis loquuntur
et non solum loquebantur aliis linguis [illegible]
et aliarum linguarum [illegible] [illegible] no-
tandum quod omnes primum [illegible] fuerunt ga-
lilei [illegible] [illegible] [illegible]
militia [illegible] [illegible]
que est [illegible] [illegible] Item non [illegible]
aliqui viri religiosi habitatores [illegible] non
intelligentes quod spiritus sanctus per Iohel prophetam
[illegible] in diebus [illegible]
[illegible] super omnem carnem hec
non intelligentes stupebant supple cor-
de et mirabantur facie ad invicem dicentes
nonne omnes isti galilei sunt id est sermone

Hebrei sunt et quomodo nos audivimus unusquisque lingua nostram in qua nati sumus quia de novitate hoc miraculum quod audivimus per istos galileos lingua in qua nati sumus audivimus dicentes magnalia dei quia sunt magni et clamantes hic
portant multa nova loquia civitatum et regionum a quibus illi viri religiosi in ierusalem convenerant quod tale miraculum prius nunquam viderunt nec audierunt. Notandum quod parthi non debet sic intelligi quod omnes habentes istarum provinciarum fuerant ibi nam fuerunt iudei iudea non fuit tota gente sed parte illius provincie iudea et parte beniamin addentibus zamaie [illegible] et capadocie iste sunt quinque provincie que ponuntur post iudea locuti sunt secundum [illegible] consuetudine illius patrie consuetudine et [illegible] dicitur ea de quinque manu dicitur [illegible] apostolis quia tunc non solum diversitate linguarum loquebantur sed eciam differentiam spectantes naturam quia lingua [illegible] principium fecit ut apostoli intelligentes earum lingua et eos illa lingua intelligere valerent. Et non solum due partes iudei qui erant dispersi romani ipso urbe ibi advenerunt sed et advene et proseliti [illegible] illi qui de gentibus nati [illegible] et [illegible] susceperunt et cultum et ritum iudeorum adheserunt qui ibi presentes esse astabant [illegible] preceptorum proseliti dicebantur advene et [illegible] quia [illegible] iudeorum miscebantur secundum papiam aut proseliti dicuntur peregrini [illegible] ad aliam transeunt proseliti dicuntur quasi de gentibus advene iudeorum sic exposuit glose [illegible] et [illegible] proseliti dicuntur quia paulus apostolo [illegible] Cretes et arabes audivimus eos loqui nostris linguis magnalia dei que deus fecerat ita eos fecit ergo quasi linguis omnium loquuntur et quod loquuntur magnalia dei ut per [illegible] sunt [illegible]

vitam eternam preparat quod nobis concedat ihesus amen patrum concordia inter epistolam et evangelium huius diei nam in epistola agitur de adventu spiritus sancti et quibus dona eis effabiliter in evangelio agitur de promissione spiritus sancti [illegible] salvatore [illegible] ante spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo et agitur de [illegible] spiritus sancti dilectoribus [illegible] obs[illegible] spirituali [illegible] sub nomine paraclitum quod interpretatur consolator per pacis legatione et [illegible] quia omnia apperuit spiritus sanctus ut patet in isto evangelio. amen

De sancta Trinitate

Fratres o altitudo divitiarum sapientie et scientie dei quam incomprehensibilia sunt iudicia eius et investigabiles vie eius. Quis enim cognovit sensum domini aut quis consiliarius eius fuit aut quis prior dedit illi et retribuetur ei quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia ipsi honor et gloria in secula seculorum amen. Ad Ro. xi°. In principio epistola que legitur in die sancte et individue trinitatis ostenditur profundum esse misterium trinitatis ostendens diversarum [illegible] profunditatem et [illegible] comprehendentibus gloria dicitur profunditas divitiarum sapientie et scientie dei [illegible] et secundo dicitur [illegible]
2° ostenditur differentia ibi quis enim cognovit sensum domini tercio confirmat idem per finalem [illegible] ibi quoniam [illegible] por
quarto concludit [illegible] laudem ibi ipsi honor et gloria [illegible] admiratur a nobis incomprehensibilia [illegible] dicit o altitudo [illegible] dicit quod incomprehensibilia [illegible] ibi et investigabiles [illegible] dei attingi non potest propter altitudinem [illegible] potest comprehendi propter subtilitatem

nec vie inuestigari ppt multiplicitate
po[n]tur o altitudo q[uod] ita exercuerunt
dus tangentibus q[uod] iudeos uel crudeliter
et hoc i[n]co[m]prehensibile et q[uam]o altitudo
i[d est] p[ro]funditas eius nam dimissio alta
et p[ro]funda diuitiarum habundancie et co-
piositatis sapiencie q[ue] est deus et sic q[uod]
o[mn]es thesauri dei ut p[er] aug[ustinum] i[n] xpo
sunt o[mn]es thesauri sapiencie et sciencie dei
absconditi ad coll[ossenses] ii[o] dicit ille diuinitas deus
i[n] scie[n]cie copiosus merito sunt diuicie et gla
vide g[lo]ria noticia noticie sufficiencia suffi-
ciencie eminencia eminencie un[de] i[n] latine
vides eminencia ... conspecta
sufficiencia i[n] sapiencia et sciencia noticia q[uam]
incomprehensibilia sunt iudicia eius i[d est] di-
spositiones diuine q[uia] p[er] iudicia tua abyssus
multa ipsa enim dei iudicia sup[er] capaci-
tate[m] n[ost]re i[n]tellectualis sunt occultissima
sicut in ps[almo] ... metra ... dicat sic
sunt oculis noctuarum ad lumen solis
sic i[n]tellectui m[ea]e ad naturam manifestissima multa
magis archa q[uam] sunt sup[er] n[ost]ram intelligentiam
et q[uam] investigabiles vie eius i[d est] im-
plecciones ... i[n] quibus omnibus cuncta
et veritas ... vie domini misericordia
et veritas et c[etera] ... q[uod] omnia opera
domini n[on] possit homo inuenire ... vel
alio ... apposit sic o altitudo
p[er] sublimitate[m] et p[ro]funditate[m] sa-
piencie et sciencie ut p[ate]t ... habu[n]da
sapiencia diuinarum et cognoscere vere ap[ud]
deum q[uam] solus omnia intuetur sicuti sunt et
adeo nota q[uia] omnes ... incomprehensibilia
q[uod] co[m]prehensibilia sunt iudicia eius
q[ui]bus angelos et homines iudicat seu
iudeos atq[ue] gentiles ex quibus ... ista
eligit illos aut alios et q[uam] investi-
gabiles sunt vie eius quibus agentibus

8
... iudeos et ... argentes ... et
quibus ... agentibus ... iudeos ...
... possunt intelligere ... qui-
bus omnia operatus est q[ui] vtiq[ue] sunt investi-
gabiles quis enim cognovit sensum domini
intellectus eius p[ro]funditate q[uia] p[er]tinet
ad q[uam] consiliarius eius fuit in consiliis
p[at]ris e[st] unigenitus filius eius q[ui] a[n]gelus
magni consilii appellatur ... hominibus et
angelis nullus fuit eius consiliarius aut q[ui]s
prior dedit illi supple fidem suam aut
aliquod bonum opus ... gratiam
p[er]cipere et retribuetur ei n[on] adno-
... q[uam] fidem suam prior ei dedit ubi no[ta]
s[ecundu]m ... q[uia] q[ui]da[m] voluerunt ... in-
telligere retribucione co[n]cedendi bonis suis
... adeo acceptisse fidem q[uam]
... propter opera sua et
... q[ua]m ... cognouit
... sunt qui ... ad opera agenda
... ab operibus ut fidem ... enim ... eius
p[ri]mum habuissent fidem ...
racione diuina ... bona opa
... dic ... pr[ae]uentus est ...
... fide v[erbi]m dei ... caritate p[er]-
... esse cognovit ...
... ecclesiam et ... v[er]o ... aut
... fidem et opera ... cuius p[er]
... et bona opera facere
... voluntati eius placere vel
... illa ... quis enim cognovit
sensum domini ... vel ...
... vere ... o sapiencia dei ...
... omnia quis investigavit aut quis
consiliarius eius fuit ... vel
... eius ... dispositore ...
... consilium ... illi ...

... fienda.

ncl

sapiencia glorie dicatur patris consiliarius unigenitus
filius est quoniam et angelus magni consilii dicitur
ysaie ix° secundum septuaginta. unde quamvis aliquis ho-
mo vel angelus aliquid sibi possit reddere ei quod nullus
quia hoc est impossibile quia omnem virtutem
non solum operandi sed etiam cogitandi et essendi
ab ipso habemus ut dicit apostolus quod dicit et si non
esset super sensum sed tamen super intentum quibus enim
posset reddere illi sed si fidem et bona opera ut eius
meritum faciet dicitur quod facit et ut tunc
ei in rebus exhibita non est gratia quia nullus
posset reddere ei. ex ipso i. patre ipso solo crea-
ta sunt omnia et quia remanet accepimus debemus
tibi et ut nullus possit reddere quoniam ex ipso tam
quam ex causa efficiente et potentia que appropriatur
patri et per ipsum tamquam causam exemplarem ex-
ponentem sapientiam que appropriatur filio et
in ipso tamquam causa finali et conservante boni-
tatem que appropriatur spiritui sancto sunt omnia super
omnia inferiora et media spiritualia et cor-
poralia creata et composita. ipsi honor et
gloria et laus et fama perpetua in secula
consecuta seculorum id est sempiterne confirmata est
precedentis [illegible] quod festa dei et sanctorum
duplici de causa sunt instituta primo propter significationem
celebrationem festivitatis propter divinam honorificatio-
nem secundo propter hominum amplius veritatis divinam bene-
ficia ut in ipso exhibentur dicitur ex ipso propter
primum ex solvit primo et ut debitus annos
honorificentie cum addit honor et gloria in se-
cula. circa primum non veritatis personarum
trinitatem secundo essentie unitatem ubi pri-
mo notificat trinitatem ut [illegible] secundo
[illegible] qualitatem ibi sunt omnia distinctio
personarum patet [illegible] secundum [illegible] quoniam
ex ipso i. ex patre sunt omnia quia ab ipso ori-
ginem suscepit et per ipsum i. per filium sunt
omnia quia per ipsum omnia facta sunt et in ipso i. de

in spiritu sancto sunt omnia quia in illo consistunt eter-
nitas personarum quod vero subdit ipsi
gloria quia hoc tamen personarum unitatem singu-
laris substantia declaratur sicut etiam ysaias
dicit se audivisse dicere ad seraphim sanctus
sanctus sanctus dominus deus sabaoth ter dixit
sanctus et semel dominus deus secundum illud vita veritatis demon-
strante sit nobis filius et pater benedicat
nos deus noster et [illegible] benedicat deus
filius et benedicat nos deus spiritus sanctus
sanctus et metuant eum omnes fines terre. sed
hoc dicit ex ipso et per ipsum sunt omnia alter
est quia non dicit de ipso unum aliud est dicere
ex ipso et aliud est dicere de ipso quia non omne
quod est ex ipso est de ipso sed quod est de ipso hoc
utique est ex ipso unde filius est ex patre quia
ab ipso originem accepit et etiam est de ipso
quia de eius substantia est unde ipsi dicunt quod creatura
[illegible] et lapidibus etiam est ex ipso
sicut a quo sit et a quo originem habet
sed non est de ipso sicut de eius substantia quia
creator omnium est visibilium et invi-
sibilium omnium autem creatura est invisibilis quod non
est creatura de invisibili eius substantia sed ab
eius invisibili divinitate creata sunt
omnes [illegible] et ideo ex ipso patre sunt quia
ab ipso originem [illegible] cui sit honor et
gloria in secula seculorum amen. intell-
ectum misterie est sciendum quod secundum augu-
stinum de trinitate et secundum alios doctores
[illegible] creatura [illegible] vestigium
trinitatis in [illegible] multiplici [illegible] ad
[illegible] namque trinitas
[illegible] formata et illa est [illegible] for-
mas et causas omnia que ideo dicitur formata
quia sub [illegible] formis [illegible] omnia in
esse et hec in essentie unitate est in tribus
personis hec trinitas summa et ineffabil-
is [illegible] cum sit inexplicabilis [illegible]
tamquam a fonte et principio omnia summunt
esse et ideo [illegible] hec summa tri-
nitas magis est fide veneranda quam curiose

inquirendi. Unde in scriptura est quod scrutator maiesta-
tis opprimetur a gloria proverbiorum. et Ieremias dicit
altiora te ne quesieris et fortiora te ne
scrutatus fueris sed que precepit tibi deus cogita
illa non enim necessarium est tibi ea que abscon-
dita sunt videre oculis tuis. Unde moyses
dicit vadam et videbo visionem hanc magnam
et ne appropies huc qui enim huius modi
altitudinem tetigerit lapidabitur. Sic ergo
quod hec sublimitas fidei sit omnium sublimium
precipua aput vulgares tamen simplices non
celebratur nec dicitur eis occasio et materia
heresis incurrere sive descendere in
quantum enim profundius fuerit excellentia con-
templationis contemplando inmutato sensu
simul consummabitur deus. Quis accedat
homo ad cor altum. Rom. xi. altitudo divitie
sapientie et scientie dei quam incomprehensibilia sunt iudicia
eius et bonis operibus habent trinitate
venerari. Secunda trinitas divina conformi-
mata ut anima racionali et est conformis
in se et consimilis divine trinitati. Ita sicut
una essencia divina tres persone sunt
scilicet pater et filius et spiritus sanctus et hii tres
unus deus. Ita in anima tres sunt potencie
scilicet racio voluntas et memoria et iste
potencie una anima. Unde dicit ipse dixit fa-
ciamus hominem ad ymaginem nostram. Un-
de dicitur data sunt ut racio cognoscat.
voluntas ut cognitum amet. memoria
ut amato delectetur vel quiescat. Tercia tri-
nitas est deformata et descendat tri-
nitate anime racionalis et prima est suggestio
delectacio et consensus. Unde primum est
suggestio sit per dyabolum delectacio
per carnem consensus per liberum arbitrium spiritus
nam hiis tribus antiquus hostis
hominem qui serpens suadet. Adam de-
lectata et Adam consensit. Hanc ergo tri-
nitatem deforma et elongata est trinitas anime
racionalis a trinitate divina. Quarta tri-
nitas est informata ut scilicet mediante

provacione forme et ut sit informata id
est quod destina et est illa trinitas anime ra-
cionalis scilicet ignorancia infirmitas et malicia
vel tenebras trinitas et instabilitas per trinitatem tri-
nitate ratio scilicet est ceca ut non possit voluntate
voluntas tamen turbata memoria instabilis
et vaga ut supra dictum est in sermone de caritate
Quinta trinitas est conformata per quam iam plurimum
conjugati a deo informati primo. Hec
autem trinitas est in Christo quia in ipso sunt tres substancie
in una persona scilicet deus anima et corpus
et hec tres substancie sine confusione substancie
sunt una persona. Sic in divina trinitate tri-
nitas est in personis et unitas in essencia sic conversus
inquantum dei et hominis trinitas est in Christo
et unitas in persona. Vel sic est una est trinitas
reformata quod post perpetrationem peccati
actualem reformat trinitatem anime racionalis
et prima est contricio confessio et satisfactio
Sexta trinitas est in forte trinitas confirma-
ta que confirmat animam racionalem in esse suo
purificata et est fides spes et caritas. Se-
ptima trinitas divina refluunt refluens et
descendens in nos misericorditer approximat
divina trinitate et hec est trinitas cum
in Thimotheo corde puro. Scilicet est cogitatio ru-
minanda et numquam ab oculis cordis elimi-
nanda. Hec autem trinitas est gratia creacionis
redempcionis et spiritus sancti emissionis. Per
hanc trinitatem primam gratiam scilicet creacionis dicitur
Deut. memento eius qui te fecit quia deus ut
eum timeas. Secundo quia redemit ut non super-
bias. quale ad ymaginem suam ut eam
diligas. Atque ut ad debitum finem eterne
glorie tendas et ut hec tria sapias.
Iste deus prima pagina. Ieronimus. Ideo dicitur
Ignacio o ineffabilis dignitas hominis super
quam tanta cura est deo ut non solum cre-
acionis beneficium sibi conferebat verumeciam
ipsum ad ymaginem suam fecit. Divine trinitatis
significaculum in principio in hac gratia creacionis

pcie carius nos c duplici gra i sustinuit/
po liberi arbitrii nos reimendo scdo adgiez
c sibi sua nos caritate tcio plenitate
unicii nos gratitando qrto dnium sup ois
creaturas nos gsendo qr oia subiceat subpe-
dibus nris/ Scda gra hmoi timitatis est
gra redemptois i qua ut abori misia nos
liberaret simplici miserie se ygerunt sub paup
tatis laboris z doloris rpo z scdo dia
i pis paup fuit et in laboribus a iuuentute
mea defecio dia fuimus dolor meus sup
dolore iar meu i me meres Vn dolo-
re exteriore corpus subijt ppt saluados
dolore interiore ppt dapnados Vn Bn
dic qs vnqz audiuit tle aut qs vidit
huic silr vix eni quis pro iusto morit
ipe aut pro iniustis z inimicis mortuus est/
eliges dolori dedit ut nos rpttaret
ad celos pass9 e corpus dus passione
gualissima qr fm oms sensus na i actu
sustinuit clauorum asperitate i auditu ob
ppbrorum confusionum i odoratu sputorum fedi-
tate i gustu acoti et aceti amaritudinem
i oculis lacrimarum effusionum tactu tiore
z copassionem tiore pscipo anim9 dr
dilissima morte atq sanra medeia sic
fuit sanguine/ copassione pssura mre
dulcissima cu aiam fuit/ gladiu doloris
ptrasiuit Bz d. ds no potuit saluator
genus huanu reparare salute nram
sine tanta sui iniuria Rn q potuit
sz tn maluit tantam iniuria sustinere ppt
duas cas/ pmo ut caritate sua ad hoiez
copiose ondcret/ Scdo ut amplius ob
ligaret/ Vn Bts aug dicit sufficeret
ad redemptonem nram una preciosi sangui-
nis gutta z tn e data copia ut vtqz
dilicensi i tu sinu i redundacoe clacstet/
Vn Bn cat/ caritas icarn dei vn caritas
icarn dei mlta mmis gnz cumulata
sup filios hoim p hec fuit quisqz

cofracto vasculo pringz ptes corp lac
emanauit/ Jtm Bn dic ~~cat caritas incar~~
Jhus i cce inoi voluit no i speculo secto
decubes ut q mltu fit pro dois signu
essz suum amoris/ Re scdo dicat Bn quto
fuit humilior i pnie paulit tanto illi plg
ad dillcom obligor// Re dicat i spiritu o
homo octo metali qte iaunculis
debito i singulis suo parachi i sputa
sudore sanguineu alaparum gmclia
flagellorum i stacca spinea corona spinta
ludibria crucis angariam pasabli suspe-
dium octos languentes corp palore
q pta vilissime morte suplicium et ob
pbria nephandissima Bn q ducit ho
cartib z i sfratib cuius q illa gdiri
pue villa auctoris gitanne et labore
Bi qd diccor z scius siu q nomodu
vni sa pacca sic biisan caris hua-
na impietas artennas mrd matiorz
i sfutidis suumebat vn amoris tacz
pume debucat pos scitu cas loquu
tiqua ret qr luce clar9 patz qnu
pte o ho dispedin scat gna de duo
hun de diuite paup dedi filio no
depoprt/ sci hois filig/ memto gra
te z si q nichilo fctm no tn d nichilo
redemptu/ po eni dicibus condidit
oia et te int oia p p tgrta ts a nos
opatus e salute i me ore Tca gra
e i pig sti spus Sc'a Vn spus sts missio
apre missus i nos fctc i nobis graz
opat ~~spus scs tn i nos opa~~/ po eni
dez vom ut itelligat bonu/ monet
voluntate ut bonu itellectu velit/
monet meoria ut volitu ape gpleat/
Vn Bn sps suis sugiserit ur corium
bona cogitacoibus suis ptca qtue-
sitdz buiu9 moi suggestione bani sc-
ipceris in corde tuo da honore deo et
age gracias spui scto cui9 nop sc-
nat mambus tuis et/ dez vom

per multa mouet per minime sentit quod sit agendum si non assit spiritus sanctus et quia in spiritu cogitationum medicina monendo docuit ipsius spiritus nec pagina vacua sit in nobis per quod facit bonum et non facere peccatum est illi/ ideo non solum moneri et doceri sed et moueri et efficaciter bonum necesse est ad salutem/ ideo non solum spiritus sanctus mouet et docet nos/ verum et dona sua nobis ipsis immediatius condonat ad eminenter valeamus altiora procurare possumus quia non impetere sit primum sed ut ad magna tandem perueniat/ Ubi sciendum quod donum spiritus sancti est unum et multa per unum in essentia deitatis et multa per in effectibus quos in hominibus operatur ideo sapiencie vii° dicitur multiplex est et unicus multa per dicitur propter nos sed unicus propter se ipsum et quia in his omnes homines [illegible] [illegible] dei dono spiritualis tamen apparentie septem sunt dona spiritus sancti que per ordinem ysaias enumerat/ incipiens ad summo usque ad ultimum ducens ab primo usque ad summum [illegible] autem septem et non plura ut peccata septem mala expellant/ et sunt hec timor/ pietas/ sciencia/ consilium/ fortitudo/ intellectus/ et sapiencia/ Unde timor domini initium sapiencie radix et custos omnium bonorum/ et hoc donum spiritus sancti cordi meo aduenicas [illegible] adipiscar perfectam/ ideo salomon/ si in timore domini non tenueris te instanter cito subuertetur cor tuum/ hic timor domini tria dona nobis confert/ primo omnia mala perpetrata emendare/ quia enim timor domini expellit peccatum/ Unde Ecclesiasticus ait timor domini est antidotum expellens malos humores/ secundo docet bona operari [illegible] quia timet deum facit bona/ et item qui timet deum nil negligit/ tercio qui timet deum in quantum complanta

sunt illa/ tercio timor dei disponit corda nostra ad vitam religiosam/ Unde timor domini preparat corda/ Item timor domini est sancte religiositatis quam expone[n]s bernardus Unde [illegible] hec quasi prima et tamquam religiosorum est timor domini et nullum bonum pullulat ponit omnium [illegible] [illegible] illi qui [illegible] in principium [illegible] [illegible] amisit [illegible] et quod [illegible] [illegible] sunt/ bonum et religio nulla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos ipsos [illegible] [illegible] saluator/ nolite timere eos qui occidunt corpus nec apostolus [illegible] [illegible] [illegible] qui et corpus occidit/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Unde sciendum quod per timorem [illegible] petrum expellit/ [illegible] [illegible] bonum agit/ [illegible] religio [illegible] [illegible] Unde in veritate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] videamus non alta sapere sed timere/ [illegible] est timor domini si [illegible] pietas non est [illegible] proprio miserere ignorat/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullus est/ quia non [illegible] ad pietatem et [illegible] spiritus aduocans cordi meo [illegible] [illegible] donum pietatis [illegible] [illegible] pietas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pietas [illegible] [illegible] [illegible] cultus dei [illegible] Unde dicitur pietas est cultus dei et [illegible] cultus dei consistit in dei [illegible] [illegible] [illegible] dei una [illegible] [illegible] [illegible] timore ut si timor [illegible] pietas [illegible] [illegible] duo dona [illegible] [illegible] [illegible] Unde [illegible] ego quod deum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pietas [illegible] pietas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In hoc tamen servire dei intencione omnibus actionibus ex
amore expleatur a themerario iudi-
cio se spectu aliud reprehendis tamen non sic
indices proximum super expensa licentiam si ope-
ra usque non potes ut multa ignorancia vel
subito vel casu veniunt. Item dicit quod pietas
ipse procurat a maiori cervitate solum que
peccata que servi non possunt et in quibus vehe-
menter supplicant sibi verba corrigenda ne
inordinata pietas cum tempore parat audaci-
am supplicanti prestet, ut quo modo et con-
siderata sit pietas [illegible] consuetudine sublevan-
da sed [illegible], ut quod [illegible] puniat, et
quod [illegible] dimittat, sciat et ideo spiritus sanctus
cordibus nostris adveniens. Item oportet
eam dominum sanctum per quod illuminat sancte quod
sit faciendum quod dimittendum quod diligendum quod
odio habendum quod sperandum quod timendum et
quod desperandum, et ut bonum divina hoc domi-
num [illegible] veritate et ut compendiose
declare est faciendum quod hec sua que est domini
spiritus sancti docet talia, cum quibus ecce virtutes
[illegible] orrent. Item post [illegible] hunc
[illegible] immo totam probabilitatem et tamen [illegible]
caritate. [illegible] quibus utitur [illegible] dei cognicio
est enim 1a sua dona sic sapiens [illegible]
debet in hora que sit venim [illegible] et
[illegible] dedit illis [illegible] peccatorum [illegible]
cum sua ita nobis est ut nullus [illegible]
valeat nisi sensus nullus [illegible] quod [illegible]
[illegible] carnis et seculi contempnit. Item [illegible]
[illegible] dicit [illegible] peccata et quod intelligere
faciat auditum et [illegible] ablactatus a lacte
[illegible] ab uberibus sicut ut apostolus [illegible] siquis
sciat quod agere debeat, virtute autem agendi
non habuit nichil est ideo sua [illegible]
ad fortitudinem ut cum hoc [illegible] petit
accepit per donum sancte quod sit agendum quod
hoc pervenit fortitudinem agere possit, ne [illegible]
trepidet et [illegible] lapso non valeat.

agere bonum quia ita sentit, [illegible] spiritus sanctus
dat nobis cum dono fortitudinis, ut [illegible]
[illegible] per fortitudinem [illegible]
quod sciebant bonum et non faciebant peccatum est illi
ut dicit [illegible] [illegible] bono et
salvator, autem servus sciens voluntatem
domini sui et non faciens multis plagis va-
pulabit, et ergo sua [illegible] adesse
[illegible] fortitudinem [illegible]. Et [illegible]-
endum quod hic non nota fortitudo [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] magnificencie [illegible] et quia
[illegible] magnificencia [illegible] audet
magna et ardua [illegible] de [illegible]
[illegible] hanc audaciam non [illegible]
[illegible] melior [illegible] et largita-
te et [illegible] largitor dei
[illegible] quod [illegible]
[illegible] nisi [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] fortitudinem habet
[illegible] habuit [illegible] benignitate
sui [illegible] audebat pete-
re ut sibi [illegible] audet maiestate et
[illegible] et [illegible]
[illegible] alterius maior spe
libertate [illegible] magna
[illegible] digni
[illegible] ut [illegible] plectu-
dinem [illegible] audet mag-
na [illegible] sunt et [illegible] obtinere
[illegible] promissione eius [illegible]
[illegible] vestri [illegible]
secunda fortitudo [illegible] [illegible] se
[illegible] quod [illegible] audere po-
teat super [illegible] sine hesitacione ad [illegible]
[illegible] et [illegible] nos
[illegible] postulet [illegible] nichil
hesitans [illegible] facile est
[illegible] dei honestatem paupertatis [illegible]
[illegible] duobus [illegible] valebat [illegible]
[illegible] si vos cum essetis mali
nostis bona dare datis filiis [illegible]
quanto magis pater vester celestis dabit

114

ſpm bonum petebant ſe et qȝ coṁdito ꝓe-
ticois tre ſepe dm ſuſpendit nꝯ ppl
fidei ꝓbatom ut ppt mēti augmēta
ut copoſitate candicoꝫ ideo nūc ē
ut accedat / Itē ſortitudo ꝑ ꝙ petes
fortit⁹ ⁊ ſrenue pſeuat / ſicut h° tria
fortitudo ꝯſtanc ꝑ ꝙ petes querēdo
petēdo pulſando donec accipiat ꝑ-
ſeuāt / cū ſum⁹ cādidi eē
ecē ſe candidois accēdere / vn̄ aug⁹
dt ꝙ pleiſ ꝙ tante petim⁹ ſi pa
tatitas ꝯſpicī ⁊ ideo ꝯſciēcia ma
ē q̄ no ē aliud ni ipi⁹ affectus et
affectus uſqȝ iſtue ꝑſeuerāt ſi
fortitudo īpeida ut ↄmis impe-
tuoſa a'mi⁹ ſtuppha fuit ut ipa ſē-
ſupcione ledit unat coſtedatllut
ſuccedo ꝑmiu ac alia fortit⁹ age
poſſit ⁊ ideo ſpūs ſtus coꝛdibus nīs
adueniens quo dat nobis donū ꝯſilij
ꝙ q⁰ impetus fortitudis gubernat
⁊ dicit° coſilio duo tangit / p° q̄ lit
det / ſ° ꝙ ſpūs ſtus conſ̄cle /⁊ d-
ꝯſideꝛ ſpūs ſtus / ſ° mō cobij
bet nobis ſua coſilia / ſȝ pſ' due-
dicare / ꝑlatu / ꝑ bonos hōīs / ꝙ ꝯſuaȝ
ſpaȝ / et abſtyb quaīd oīa ꝯſilia
noſtra ſiūt qeta / et pō ideo dē
quo thobie iiij° dicit⁹ bn̄dic dn̄m ⁊
pete ab eo ut vie tue ⁊ oīa coſilia
tua ī eo pmaneat / Jt ecce d.
ioib⁹ repletē coſilia altiſſi ut dignat
ī veritate vitā tua ⁊ h° eſt ꝙ ꝯſulit /
ſapiens dicēs coſiliari⁹ vni⁹ ſit t°
de mille nemo eī cui ut dr ysa
vocabit⁹ coſiliari⁹ / ſ° ideo requirēdi eſt
coſiliū vnā ſȝ plati q° ſare in-
bem⁹ Dx° / vbi dicit⁹ facies quiꝗ
dixerint / ꝗ pſūt loco q° elegit dn̄s
⁊ ꝯ ſentētia eoꝝ nᵉ declinabis
ad dextera nec ad ſiniſtra qui aūt
ſupbiet / noles obedie ſacerdo no

impio qm eo tpe miſtrat / dn̄o deo tuo
moria ⁊ ⁊ / itē ī tuo idema coſiliū
abois habebis / vn̄ Job addiqua ſcep
ꝯtuit / Jt Psaľ aīa viri ſci anūciat aliꝗ
ꝗ qm ſiuſpecces ſedentes ī excelſo
ad ſpeculādū / vn̄ q. Math· xi° dicit⁹ ab
ſcondiſti hec a ſapientib⁹ et pruntib⁹
et reuelaſti ea puul' q' ut dr ſue
prudens ī regla ſepe vincitur / vn̄ ill
ꝙ uelit eſt / q° ſ' u' illi vbi ꝓtereſt
ꝯ quo requirē coſiliū a conſuīa tua
recqua mone⁹ p̄u· h° aſpectu tue ſpe-
dat ꝯſiliis tuos et iecꝯ oīa tua fac
cū coſilio ⁊ poſt factū no penitebit te
¶ Tercio ſciend' ꝙ coſulit ſpūs ſtus ⁊ dat
multa nobis ī ſacro coſilia ſpuāl' tam
corꝑibus ꝑponit⁹ / Jta te ſit habitus reſp
quos poſſidet habeo ſȝ vcs coꝛ⁹ et aīaȝ
de ꝗbus nobis conſilit ꝙ ea ī ſupmis ꝙ°
ti as dn̄o offeram⁹ / vn̄ ī eccī ſupmo offi⁹
ſi eas deo relinquim⁹ ⁊ / vnde ī domini⁹
paupertate ꝙ dūs coſulit / ī ewangelia
dicēs ſi vis pfectus eē vade et vende
oīa que hēs et da paupib⁹ ⁊ veni
ſequere me / ſcdo corpus ī ſupmo
offeram⁹ ſi abrenunciam⁹ oī volupta
et remaim⁹ indiſſiūt caſtitate ꝙ ꝯ
ſulit aplus dicēs de virginib⁹ pceptū
no hēo coſiliū aūt do / ſcio aīaȝ ī ſupmo
offeram⁹ ut ī inimicos nos affim et ſpi
diligim⁹ hoc coſiliū coſulit dn̄s / Math
v° dicēs diligite inimicos vros bn̄ facite
hīs qui oderūt vos ⁊ ⁊ / vero ſm qȝ dic
hūt coſiliū eē no pt ſi itelligitur dē
vͤ⁸ ſi qui no itelligit in alio q° ſuat q°
pt bonū ꝑdat ꝙ adiuuat / ⁊ ita no
coſilio aperdat aditellectū ut h° ꝯſiliū
pueniat diſpona⁹ ideo ſpūs ſtus dat nobis
potius pncipale ſȝ donū itellectus ut
per eos pōa ſalubrit⁹ diſponam⁹ / ſȝ
d' aliqs ſi ꝯpncia ſpūs ſti no hem⁹
te hem⁹ anata / reſpondeo ⁊ dico ꝙ
hem⁹ anata ſi ī ſerine ⁊ ꝑ ſpūs ſtī

propriam graciam informans quo autem sic stat dicendum est quod intellectus fuit tunc vivus actius et magis capabilis concupiscibilis et racionalis hec tres vires proprium secundum illustrantur fortificantur et sanctificantur ut sua officia efficacius exequantur videlicet quia intellectus quando sua vera primum intelligit sed illustratur gracia capaces non ut veras sed sub racione boni et mali intuetur. Unde vis irascibilis non solum malo boni specie mali et omnium malorum fortissime resistat. Vis autem concupiscibilis ex quo fortiter bonum ubi boni fortissime concupiscit et tanto fortius quanto magis ad bonum summi boni ardentius constituit. Racionalis autem in manibus consulens potest et informans irascibilem includit ut ab ipso mali peccatum alienet et vitet occasionem mali sibi subtrahat similiter includit concupiscibilem ut bonum quod desiderat fortius concupiscat et piis studiis bonorum operum incitat. Sed dicit quod si intellectus magno lumine ungitur et ... se nequiat ... magna maturitate te ... intellectum ad sapientiam ascendat ut ... quod intellectus ... sapientia maxime disponat. Secundo propius ... vita ... fiunt nos donum sapiencie quod omnia bona pariter venerunt. Unde sapientia dicitur quia sapida scientia quia sapere omnibus aliis superaddit. Ubi gracia sua dederit veram scientiam intellectus superaddit ut homo iam veras ... intelligat bonas vel malas sapientia vero tribus omnibus superaddit ... ponit ut non solum veras ... intellectus intelligat bonas vel malas sed quod singula sapiunt ut esse sunt. Unde ... salvo meliori iudicio quod qui homo dono sapiencie illustratur ... sapere adeo confirmat ... ut in peccatum ... non possit ... cum talis sit ... illis sapiunt ... mala ... abhominabilia ut impossibile sit eos ... bona sapiunt eis tam delectabiliter ut impossibile sit eos ab illis retrahere et

in deo inventus est. Melior est sapientia cunctis preciosissimis et omne desiderabile non potest ei comparari. Concordat Ieronimus dicens: invenisti plane sapientiam si sine ista sapuit tibi quam sunt carnalia transitoria et mala sui ... fictis bonis ... et maxime cum totis desideriis appetendo ... sapientibus ... Unde dicitur fuit ... qui non solum voluit quod deus vult sed iustam ita fuit perfectus ut non potuit velle nisi quod deus vult ... velle nisi quod deus vult et hoc est ... sed nec cogitare ... liberum arbitrium esse alligatum sed ... est ad bonum ita efficaciter ... ut in contrarium difficile possit. Domino nostro iesu christo ... potestate et dignitate qui est in secula seculorum. Benedictus ... Sequitur epistola dominice prime post pentecosten

Dominica i post Trinit.

Karissimi deus caritas est. In hoc apparuit caritas dei in nobis quoniam filium suum unigenitum misit deus in mundum ut vivamus per eum. In hoc est caritas non quasi nos dilexerimus deum sed quoniam ipse prior dilexit nos et misit filium suum propiciacionem pro peccatis nostris. Karissimi si sic deus dilexit nos et nos debemus alterutrum diligere. Deum nemo vidit unquam. Si diligimus invicem deus in nobis manet et caritas eius in nobis perfecta est. In hoc intelligimus quoniam in eo manemus et ipse in nobis quoniam de spiritu suo dedit nobis. Et nos vidimus et testificamur quoniam pater misit filium suum salvatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam iesus est filius dei deus in eo manet et ipse in deo. Et nos cognovimus et credimus caritati quam habet deus in nobis. Deus caritas est et qui manet in caritate in deo manet et deus in eo. In hoc perfecta est caritas nobiscum ut fiduciam habeamus in die iudicii quia sicut ille est et nos sumus in hoc mundo. Timor non est in caritate sed perfecta caritas foras mittit timorem quoniam timor penam habet qui autem

timet non est perfectus in caritate. Nos
ergo diligamus deum quoniam ipse prior di-
lexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo
deum et fratrem suum oderit mendax est.
Qui enim non diligit fratrem suum quem videt
deum quem non videt quomodo potest diligere. Et hoc
mandatum habemus a deo ut qui diligit deum
diligat et fratrem suum. Hec Joh. iiij°. Cum e-
nim secundum Cassiodorum deus sit unus in-
explicabilis, pietas incomprehensibilis,
sapientia ineffabilis, cuius non diffinito est
finis in sanctis laudibus non habet.
Cum ipse Johannes evangelista volens
notificare dei excellentem bonitatem
ostendens quoniam ipse deus summe bonus
sit sua caritate non participatione
ut alie creature rationales sed per essentiam
dicit deus caritas est. Unde presens epistola
legitur in missa dominica post festum trinitatis
et bis dicitur in epistola deus caritas est
propter duplicem effectum caritatis. Nam
per caritatem deus venit in mundum ad
salutem hominum degnanter primo. Unde dicitur in epistola
secundus effectus est nam caritate consumma-
bitur salus fidelium. Ideo advenit et ideo
beatus Johannes caritatem dei mag-
nam erga nos ostendit. Ut et nos deum
diligamus toto corde prius ne cum divite
epulone sequeretur cruciatus dicit in inferno
sepeliamur. Et ideo dicit deus caritas
est [illegible] incarnata adeo nobis notitia non per-
venit nisi per caritatem vocata ut tangit
glosa quia patre suo filio cognoscitur nisi
cum [illegible] signo apparuit cari-
tas dei in nobis id est ostensa est circa nos
quoniam filium suum non servum misit. Dicit
ineffabilis dilatio caritatis ut servum
redimeres filium tradidisti. Talem consub-
stantialem coequalem et non adopti-
vum unigenitum non creatum unum
misit deus pater qui tantus est caritatis
[illegible] et mundo salvando

indicet

Joh. iiij°. In hoc enim misit deus filium suum in
mundum ut ~~vivas~~ mundus per ipsum salvetur mundo
perempto et ut vivamus per eius mortem peccatis
mortui suscitati. Recipite modo propter nimiam ca-
ritatem qua dilexit nos cum essemus mor-
tui peccatis commiserant nos. Unde deus
est caritas quia sicut lumen non videtur
si non illuminat claritate nec gustatur dulce-
do nisi quando affectus dulcedinis sit ad
notitiam cuius non pervenit nisi per notitiam
caritatis que in unaquaque [illegible] non intus
ibi sapientia. Patres quoque voluerunt velle
dicere quod deus est caritas per essentiam et est
caritas creata atque caritate non in parte
creata. Que est quedam claritas [illegible] com-
paratur creature et dicitur quod deus ab hoc
diligit. Et hoc sic probat quia constat quod
omne esse et agere est ab hoc in quantum ag-
ente quod est principium agendi formale. Sic calidus
ignis est a calore ignis. Unde sic non potest
intelligi quod ignis sit calidus sine ipso
calore. Ita non potest intelligi quod anima sit bo-
na esse constituta sine caritate et gratia ipsam
informante. Actus proportionem potentie
operantis sicut effectus ipse sine causa. Sic
ergo impossibile est intelligere quod actus
perfectus sit in bonitate. Ita potentia perfecta
perfectum sit et tale factum non potest esse
calidus nisi mediante calore. Sic in caritate
perfectorum quandam habeat. Icet quod est intel-
lectus divinus modo oportet ponere caritatem
esse habitum creatum creatam quam efficiet. Est non
caritate sed essentia increata ab eo qua
est spiritus sanctus et hoc negat magister distinctione
[illegible] primo libri sententiarum quod caritas non est aliquid creatum
creata sed ipse spiritus sanctus sed quod ipse est motus
dilectionis quo deum diligimus. Sic ipse spiritus
sanctus movet inhabitans nec est sua crea-
tio qua iste motus dilectionis quo deum dili-
gimus sit ipse spiritus sanctus sed quod ille motus
est a spiritu sancto mediante ut aliquo habitu et hoc
ipse dicebat propter excellentiam caritatis

est caritas actus excellencie et nobilitatis
et hoc ostendit quod hoc quod sequitur in hoc appa-
ruit caritas dei in nobis etc. Ubi ut ostenderet
plus caritatis sue probacionem quod dominus dicit di-
cens et quod dicit in hoc apparuit caritas dei
in nobis i. manifesta est quoniam cum adhuc
inimici essemus filii ire misit deus scilicet pro
filium suum unigenitum unicum et utilem non
adoptivum in unitate substancie dictavimus per
visibile modo factus ut vivamus per eum
scilicet ipsum per graciam et istud per gloriam que re-
fulsit dileccio caritatis dei erga nos ut sicut
convincet et filium tradidit cum enim mortui
essemus peccatis et criminibus nostris filii ire sic
apostolus dicit ipse vivificavit nos et resusci-
tavit nos et consedere fecit in celestibus apparuit
ergo magna perfeccio caritatis eius quod propter
sumus vivificati et resuscitati unde sicut non est
vivit non solum ipsum attingat nostra persona quam pas-
sio solis in virgine videntur mortue a-
pparuisse sole in terre una sunt convenisse sic
et nisi vivit spiritus in caritate attingat
et in caritate maneat per dileccio caritatis
trahitur de morte ad vitam unde illud. Primo Johannis
scimus quoniam sumus translati de morte ad vitam
In alias Ysaac in libello suo dicit qui in
venit Christum comedit et fit immortalis lig-
num vite est caritas aqua [illegible] / essent
ardua et ulterius non erit sibi gaudium per
misteria spiritus operabatur et laborabat ut
ergo plena et perfecta caritas apparet dei ad
nos / quod filium suum unigenitum misit in
mundum non ubi non erat sed quantum non
erat ut vivamus per eum resuscitati de
morte ad vitam et in hoc fuit maxima
caritatis sue dileccionis quod illud beneficium
nobis contulit. Notandum quod apostolus
facit tria quod hoc donum dei debet nobis
esse gratum et acceptum una racio est quod
propter dantis quoniam ille qui dat dat cum magna
caritate quia ut dicitur non tam creatur de dono
quam de affectu dantis et ideo istud donum
datum est nobis cum magna caritate prius /
hec racio tangitur dicit in hoc apparuit caritas
dei in nobis. Secunda vero est propter dati sive
missi quoniam illud quod datur est magnum et
preciosum ideo debet esse nobis gratum et accep-
tum et placidum / et istud fuit maximum
datum quod filium suum unigenitum misit
Tercia racio est propter recipientis quoniam ille cui datur
[illegible] aliquod donum magis indiget illo
dono et ita erat apud nos quia multum indige-
bamus tali dono quod nos resuscitaret quia
mortui eramus et hoc notatur cum dicit ut vi-
vamus per eum / quarta vero sumitur propter defectum
quia aliquando propter gratiam propter defectum donum
debet esse et est magis acceptum quia per se
deus et graciosa hoc defertur et hoc
vero tangitur cum dicit misit deus filium suum
non constat quod misit cum pro nobis ad-
gallium / primo misit deus filium suum natum
ex maria virgine et factum sub lege. Hac
missio est caritas in nos satis manifestata
te enim vero dicitur sicut ut ait angelus qui
in non tenuit non quod nos dilexerimus deum
sed quod filii missiones ut sicut eum miserit
huc venerit / Addit vero ut missa esse
reconciliati sumus per mortem scilicet
eius quod non initio tunc [illegible] di-
leccionis dilexit sed gracia preveniente / Ipse
tamen quoniam ipse scilicet deus pater prior
dilexit sed gracia preveniente / nos predestina-
do vocando iustificando et in hoc ostendit
constancia eius dileccionis quia amare
ante natura est sed amare non amantem est
gratia / et ideo prior dilexit / nos suple
reliquos per iniquitatem naturam / natura
non culpa quod fecimus et misit filium su-
um in experimentum dileccionis propi-
ciacionem peccatis propter remediis pena
quod tulit et dimittendis per graciam quia
in fide / vel propiciacionem i. hostiam
per quam deus nobis redditur propicius
peccatis nostris scilicet tollendis et
dimittendis per gloriam. Addit tercio quod
deus propiciatorem misit per fidem et
sanguinem ipsius et credo nobis quod sumus

simplices fratres et pueros nata conformes
debemus invicem diligere Johannis xiiii°
exemplum enim dedi vobis etc. et ad
ephesios v° estote imitatores dei sicut
filii karissimi et ambulate in dilectione sicut christus
dilexit. sic deus non expectavit ut eum
diligeremus sic nos non expectemus ut
alii nos diligant sed prius eos diligamus

¶ Non nimis quia amor est primum donum
et primum bonum quo omnia bona et omnia
dona dantur et largiuntur nec praeterea
nos potest dari sine amore et quia amor
est primum donum ideo oportet ut deus
prius det amorem suum et postea tunc
alia dona largiatur. Unde per eius
amorem quem nobis dedit consecuti sumus
unius filii eius incarnationem
quia propter nimiam caritatem
qua dilexit nos misit filium suum
in similitudine carnis peccati pro morte
liberationem consecuti sumus quia translati
sumus de morte ad vitam quia diligimus
fratres. Tercio modo peccatorum expiationem
quia ipse sic dilexit nos ut filium suum
mitteret propiciatorem expiationis nostre.
Quarto sumus consecuti dilectionem nostri
ad invicem quia ex eius dilectione
habemus quod nos ad invicem diligere de-
bemus ideo Johannis xiii°. Dicit in hoc
cognoscent quia mei estis discipuli omnes
si dilectionem habueritis ad invicem. omnia
ergo ... adeo recepta quod apostolus
enumerat signa sunt ut ... ea po-
ssunt cognoscere ut habeant spiritum
sanctum dei nisi qui autem talia non
habet spiritum sanctum dei ... falsitatis
et erroris credat. ... solam
exponit ... sic ... caritas quam
dicit in hoc quod deus pater misit fi-
lium suum etc. eius caritas omnia ...

non ex hoc quod nos dilexerimus deum sed quo-
niam ipse prior dilexit. sic ergo deus non
expectavit ut eum diligeremus sic et
non expectemus ut alii diligant nos sed
primo diligamus qui misit filium suum
propiciationem dilectionis peccatorum. Ro-
manos ... ut patet in verbo augustinus dicit
aliud non invenit ideo scripturam ambulat et
ideo fratres karissimi non pigritemus ad
amandum non simus pigri ad amandum
quia caritas omnia suffert omnia credit nichil
tardum atque ... quod secundum bernhardum
augustinus igitur amoris non vincitur unde secundum
ambrosium caritas est forma omnium virtutum et ideo
debemus nos ad invicem diligere si enim
nos ad invicem diligimus mandata dei
adimplemus exemplum de Johanne ewangelista
de quo legitur quod in fine vite sue cum discipuli
discipulis suis filioli diligite alterutrum
et hoc sepe repetivit tandem discipuli
requisierunt quotiens hec verba iteraret
videt quod preceptum domini est et si hoc solum fiat
sufficit et ideo apostolus ad ro. xiii° dicit
nemini quicquam debeatis nisi ut invicem diligatis
qui enim proximum diligit legem adimplevit
unde caritas vel amor quanto maior
tanto bonitas amplior sicut dicit augustinus
... dei in hoc verba bonitas tanto sanctior
quanto ... sanctior
... possidet caritatem ... dei ... vidit
in qua sic ... ad caritatem ...
quia fuerunt ... mansio in intellectu
... et confessionem ... et ideo ...
... mansio ... fecit ...
... ibi et nos videmus ... signa ...
... dilectionis ... ibi et ...
caritas ... nobis
debemus nos invicem diligere et ...
quod si diligimus deum licet eum non videamus
... debemus eum ...
assumpta sic videt enim Jacobi ...

minus

vidi dominum facie ad faciem et salva facta [est anima] mea
vidi dominum sedentem nec obstat quod in Exodo nullus homo
vivens in corpore corruptibili [illegible] non
videbit me homo et vivet et licet quidam [illegible]
et sensus corporis raptus videt [illegible] corpus
[illegible] videt visione corporali ut visione
apta intellectuali licet aliqui [illegible] fuit
videre [illegible] / [illegible] corpus [illegible] [illegible]
[illegible] et in enigmate. Ubi tamen sciendum
quod deus visus est a patribus et apparuit eis
in subiecta creatura et [illegible] non [illegible]
et quali videtur ab angelis et videbitur
a nobis cum erimus equales angelis. Sed hoc non
[illegible] [illegible] carnis sed mentis et hanc
visionem nunc non habemus cum [illegible]
in corpore et sequitur. Si diligimus invicem
quod licet ipsum videre non possit tamen si
diligimus nos invicem ex caritate [illegible]
sincera non [illegible] nec [illegible] deus
in nobis manet [illegible] inhabitante manet
cum in nobis sic in templo suo [illegible]
templum dei [illegible] quod estis vos [illegible]
[illegible] manet [illegible] bona nova apparitione
[illegible] et non tamen sine notitie et caritas
eius [illegible] quia cum diligimus in nobis perfecta
est in perfectione sufficientie et tendit
ad perfectionem excellentie. Tunc enim caritas
dei [illegible] perfecta in nobis quando deum diligimus
non solum [illegible] sed et [illegible] [illegible]
[illegible] dicit ipse diligere [illegible] deus et
te [illegible] in [illegible] amplius [illegible] te
facit te perfectum ut eum diligamus et eos
[illegible] ipsos [illegible] diligit [illegible]
[illegible] quod licet deum nemo videt visione
corporali quia non est corpus nec est [illegible]
coloratum tamen si diligimus invicem deus in
nobis manet per inhabitatem gratiam et caritas
eius perfecta in nobis est / et [illegible]
[illegible] quod ad fidem licet non quo ad speciem
[illegible] quo deum diligere ut deus [illegible]
[illegible] manet [illegible] mansio dei in nobis [illegible]
quod deus diligatur a nobis sine modo
sine [illegible] sine silencio [illegible] [illegible]

de diligendo deum dicit cum diligendi deum
deus est ipse autem modus sine modo et [illegible]
[illegible] [illegible] dilectio est mensura ad
ipsum diligibile. Sed divina bonitas est
immensa. Ergo dilectio [illegible] non potest habere
modum sed modus [illegible] theologicarum [illegible]
[illegible] in effectu et ille [illegible] quod non
debet [illegible] affligere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] modum [illegible] [illegible]
[illegible] quamquam volunt cogitare [illegible]
[illegible] dei [illegible] debent diligere et amare
[illegible] corporalis [illegible] videre non possunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
apostolus dicit [illegible] deum [illegible] spiritualia nemo unquam
vidit [illegible] in nobis maneat [illegible]
ipsa diligere non obstante quod ipsa non possimus
videre et ideo dicit deum nemo vidit unquam.
[illegible] [illegible] [illegible] vita
possit deum per essentiam videre [illegible]
[illegible] qui ideo [illegible] / [illegible] apostolus [illegible]
[illegible] est [illegible] cognitionem [illegible]
[illegible] dilectionem et [illegible]
[illegible] Ubi est advertendum quod [illegible] sit que
possimus [illegible] nos habere dilectionem dei ut
[illegible] [illegible] est [illegible] missio secundum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passio.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dei caritate [illegible] quibus missus
est spiritus sanctus ad voluntatis inflammationem
et ipse filius ad intellectus illuminationem [illegible] talis
missio [illegible] illis qui [illegible] dei plenius
[illegible] [illegible] [illegible] cognoscimus quod in eo
maneamus per dilectionem et caritatem et ipse
in nobis [illegible] per gratiam et [illegible]
[illegible] [illegible] quod deus in nobis manet [illegible]
[illegible] [illegible] si dilectionem habemus
cognoscimus cognitione probabili
coniecturali et non [illegible] [illegible]
[illegible] si venerit ad me non videbo eum [illegible]
[illegible] [illegible] caritate qua deum diligimus
[illegible] [illegible] [illegible] ab ipso [illegible] pro-
cedente dedit nobis [illegible] donatione

omnimoda certitudine

117

visibili per ignem Ro. v° caritas dei dif-
fusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum
qui datus est nobis et loquitur apostolus de do-
natione invisibili que facta est in primitiva ecclesia
per oves que tunc baptizabantur spiritum sanctum
in signo visibili et est donum linguarum
ut dicitur Actuum ... capitulo hystoria ...
¶ Sic est notandum quod non dicitur spiritus sanctus datus
Christo spiritus datus est totaliter Iohannis iij°
non enim ad mensuram dat deus spiritum. Unum
dat spiritum secundum dona sua. Prima Corinthiorum xij°
Divisiones graciarum sunt, idem autem spiritus. Ipse
testimonium reddet spiritui nostro quod filii dei
sumus. Romanorum viij° et sic primum cogno-
scimus quod deus manet in nobis et nos
in ipso. Ad cuius intellectum est sciendum quod
duplex est cognicio. Una certitudinis qua in
hoc non sunt sibi conscii simpliciter Eccle-
siastes ix° nescit homo utrum amore vel odio
odio dignus sit. Alia est cognicio con-
iecturalis que consistit in quibusdam signis et operibus
indicia dat homini coniectandi quod sit
in caritate et ideo dubium non est. Sed
utrum possibile est nos scire habere graciam
ad quod videtur sanctus Thomas dicens quod
tripliciter aliquis potest cognoscere. Primo per reve-
lacionem et hoc modo nullus potest scire
se habere graciam et caritatem, quia hoc deus
revelat aliquibus ex speciali privi-
legio ut securitatis gaudium etiam in hac
vita in eis incipiat et ut confidentius et
fortius magnifica opera prosequantur
et mala presentis vite sustineant. Sic
dictum est Paulo: sufficit tibi gracia mea
secunda Corinthiorum xij°. Alio modo potest homo aliquid co-
gnoscere per se ipsum et hoc certitudinaliter
et sic nullus potest se scire graciam habere quia
certitudo haberi non potest de aliquo nisi
possit diiudicari per proprium principium
quia sic habetur certitudo de conclusionibus

demonstrativis quod nullus habet si principium ignorat
maxime principium gracie quod est obiectum eius est ipse
deus qui propter sui excellenciam est nobis
ignotus secundum illud Iob xxxvj° Ecce deus magnus
vincens scientiam nostram et ideo eius presencia vel ab-
sencia per certitudinem cognosci non potest
a nobis et ideo homo non potest per certitudinem
iudicare utrum ipse habeat graciam vel cari-
tatem secundum illud prima Corinthiorum iiij° Sed neque meipsum
iudico qui autem me iudicat dominus est. Tercio
cognoscuntur aliqua coniecturaliter per aliqua signa
et ita homo potest cognoscere se habere graciam
et caritatem in quantum percipit se delectari in
deo et contempnere res mundanas et in quantum
homo est sibi conscius alicuius peccati mortalis secundum
quem intelligitur Apocalypsis ij° Vincenti dabo
manna absconditum quod nemo novit nisi
qui accipit quia ille qui accipit per quandam ex-
perienciam dulcedinis ille novit quam dul-
cedinem non experitur ille qui non accipit. Ista
tamen cognicio imperfecta est et ideo dicit apostolus
Nichil michi conscius sum sed non in hoc iustificatus
sum prima Corinthiorum iiij°. Contra illa verba Romanorum v° et
spiritus sanctus qui datus est nobis est sciendum quod spiritus
sanctus quatuor vicibus fuit missus visibi-
liter bis ad Christum et bis ad apostolos et hanc
missionem et dacionem Iohannis ... ideo
testificari poterat Christus quod fuit dominus con-
ditor primo ut sacramentorum institutor secundo
ut nove legis doctor et conditor et secundum
hoc spiritus sanctus fuit sibi datus. Et ad desi-
gnandum quod erat sacramentorum institutor datus
fuit visibiliter spiritus sanctus in specie columbe
Christo baptizato et transit in specie columbe
que est alba pura et secundum quod sacramenta pri-
mitus purificant et nove dederunt et sic
fecunditatem gracie receperunt. Secundo ad de-
signandum quod ipse Christus erat nove
legis doctor et conditor fuit sibi
datus spiritus sanctus visibiliter in nube

i fiorom

lucida quia ipse Christus non habuit statum
obscure et speculative sicut nos sed lucida
et clara quia fuit viator et comprehensor
sed filii apostoli possunt dupliciter considerari / primo
ut ministros administri et dispensatores
et sic receperunt visibiliter ipsum spiritum sanctum
ipse flatu quem Christus insufflavit et dixit
accipite spiritum sanctum Johannis xx^o et nota
in ipse flatu quia flatus est aliis et ideo tamen
ac si apostoli spiritum sanctum receperunt / Christus autem
ipse columbe quod est totum velut quia Christus re-
cepit spiritum sanctum secundum sui totalitatem et non
ad mensuram / apostoli autem secundum partem modum
et secundum mensuram spiritum sanctum receperunt / Secundo
possunt considerari ut legis evangelice predi-
catores et sic receperunt visibiliter spiritum sanctum
die penthecostes in linguis igneis ut
ibi essent / predicatores et caritate prompti / na
lingua est instrumentum locucionis et locucio predi-
catoris debet esse inflammata et depurata
et clarificata intellectus / ideo apostoli re-
ceperunt spiritum sanctum in linguis non combustis
sed in linguis igneis et dispersis et tercio
deus nos habere ex plenitudine omnibus dona
tibus et missionibus / ideo sequitur signat
dicit et nos vidimus et testificamur spiritu
sancto nomine et per confirmacionem spiritus quod deus
dispensator dedit nobis et testificamur quod pater
misit filium suum glorie adeoque eum honorem
tam visibile ut filium suum supple in
divinitate et salvatorem mundi in humanitate
passione quia tandem mittet mundum
Johannis iii^o non enim misit deus filium suum
ut iudicet mundum Unde Beda dicit latum
in eminencia quisque quod idem filius dei venit
nunc ut salvaret / qui venturus est ut distinguat
iudicet et ideo potest litera intelligi sic quod
pater noster celestis misit filium suum mundo
salvans et quisque mittet eum mundum in-
dicans et quia deus non solum in nobis manet
sed in omnibus qui confitentur eum ideo subdit

quisque confessus fuerit scilicet confessione perfecta
cordis oris et operis non tamen sicut
sicut solus oris vocis Ad Tytum i^o con-
fitentur se nosse deum factis autem negant
coram hominibus supple publice quoniam Jesus
est filius dei qui eadem natura cum patre et eadem
persona est filius dei et filius hominis deus
in eo manet ut in templo suo i^e Cor. iii^o
templum dei sanctum est quod estis vos ipse in eo ut in
vestigio / Psalmus domine in sancto sancto suo
eo inmanet et nos cognovimus hoc scilicet
quod Jesus est filius dei et credimus caritati
id est effectui caritatis scilicet missionem filii in
mundum que fuit maxima caritate
Johannis iii^o sic deus dilexit mundum quod si
tunc caritate deus pater habet in nobis id est
ad nos filium suum nobis donando / Romanos viii^o
qui proprio filio suo non pepercit deus sed pro
nobis omnibus tradidit illum vel aliter quisque
confessus q.d. non solum deus sic est in nobis
per gratiam sed eciam in aliis et ideo quisque
quis ore corde et opere confitetur ille
audit qui Jesus est filius dei et deus
manet in eo et cetera ad habendum ergo mansi-
onem dei in nobis summe expedit ut
mundum fugiamus et in claustro et in
loco solitario maneamus / Canticorum dicit
et nos cognovimus Ubi notandum quod sum-
me expediens est illi qui habet magnam
experienciam in aliqua re ita per experi-
enciam docet quod sit agendum et quod fugiendum
modo beatus Johannes valde expertus fuit de dei caritate et
ideo bene dicere poterat et nos cogno-
vimus et credimus supple que nec
nunc fallit qui deus in nobis est
et ergo sermo fundamus quod deus in
nobis maneat / quia quod quod bonum tunc
unusquisque adheserit tunc totum mundum est
Unde beatus Augustinus dicit ille habet quem
premiumque quod est latus totius collectibus qui
caritatem servat in nobis Unde sequitur Deus

caritas est quae dictat quod ipse sit caritate
ad nos et est ipse deus caritas Et ut
dicit glosa vii q° ideo dicit ut cari
tatem amplius commendet et aliud
effectum caritatis adiungat nam
supra dixerat quod per caritatem factum
est ut primus adventus filii dei in
mundum ad salutem mundi factus est
sic per eandem caritatem annunciat se
cundum fidelium affectio adventum in die
iudicii dicens deus caritas est quod
antonomastice dicit propter magnitu
dinem caritatis ad ephesios ii propter ni
miam caritatem qua dilexit nos
secundum beatum augustinum hoc
dicitur per essentiam et non per causa
m nam quod Johannes simpliciter
dicat deus caritas est et non dicit
mea vel tua vult augustinus quod cari
tas essentialiter sit deus et quamvis
est deus ex deo et quod caritas in deo
manere facit et supra dixerat quod de
spiritu quod dedit cognoscimus quod in ipso
maneamus vult quod caritas que est deus
ex deo faciens nos manere in deo est
spiritus sanctus Sed hic reprobatur
magister sententiarum in hoc quod dixit quod
caritas qua nos deus diligit et nos
deum diligimus non aliud est quam
spiritus sanctus ut dixit hoc xvii
primi Sed secundum quod caritas qua deum
diligimus est duplex una qua lat-
te et formaliter et illa est habitus creatus
legittima Alia qua effective et exemplariter
et illa est spiritus sanctus Si ergo deus
caritas est quod est maius caritate sic
dicit Et et qui manet in caritate
in deo manet quia secundum caritatem secundum et
deus in eo quia secundum caritatem … ve-
na nihil … Cassiodorus caritas est
mors omnium vitiorum pugnancium pal-

ma victorum concordia mencium sanctus
electorum nam fides conspicit ad quam spes
currit in perfectus omnium bonorum finis
ille facit cum deus unum simplex
et perfectissimum bonum in quo omne bonum
perfecte est et cui ultimum bonum deest
ita caritas est una virtus in se habens
omnium virtutum species propter diversos
effectus eius ex diversis circumstanciis …
ationibus vel causis relatis quibus se
vel contra malum opponit vel in bonum con-
tendit diversa officia sortiter et ideo
qui manet scilicet perseveranter in cari
tate in deo manet ut ab ipso contineatur
et deus in eo vicissim cum ipse ma
neat qui continent et qui continetur
modo contra hoc quod dicit qui manet in ca-
ritate in deo manet in deo confir-
matur opinio magistri Sed non sic intel-
ligendum est hoc de caritate infusa
qui enim manet in ea manet in deo
est enim ipsa talis nature quod non potest
esse nisi ad presenciam sue essentie sic-
ut … dei eam influentis Sicut
lumen non potest esse in aere nisi ad pre-
senciam in influencia solis Item per ca-
ritate eius infusa sumus membra eius
et ideo sumus in eo tamquam in corpore
ipse ad corinthios xii vos autem estis corpus
christi et membra de membro Secundo est
quod beata trinitas in hac auctoritate … per
notificari intelligi et describi … quia
ad personarum pluralitatem et essencie
unitatem Ideo quantum ad … pa…
fraternitate personarum Immutabilitate …
… adipiscimur … …
… permanentie stabilitate …
… deus caritas est …
et qui manet in caritate …
et deus in eo …
… …
capaces … ipsa …

fruiaomibus sicut sunt tres persone sed vna sit
hone omnibus tribus personis fruendum est
Fruicio est tria requirunt / primo intellectus
cognicionem / secundo voluntatis delectacionem / tercio mentis
perfecta quietacionem / vnde aug(ustinus) in libro de doctrina
christiana sit illa res que omnes cum summum cognitis
in quibus voluntas delectatur cui quiescit et in
bia intelligitur intaco mens auctoritatis
ma intellectus cognito habetur cum dicitur et qui
manet in ea quia dum intellectus est in motu
non quiescit sed ipso consistit in racione et
sic cognicionem recipit et ideo vii° phisicorum dicitur
quia sedendo et quiescendo fit prudens et
sapiens secundo ipsius voluntatis delectacio notatur
in habundancia caritatis quia voluntas delectari
non potest nisi habet ipsum in forma et ideo ii°
ethicorum dicitur quod signum generati habitus est de-
lectacionem in operacione fiet in opere habitus et
informans voluntatem ad diligendum deum
est ipsa caritas mentis quietacio habetur in eo
nisi qui in deo manet / unde ille qui habet
mentem quietam qui manet in deo ubi reperit
omnis bonitates et delectaciones et ideo aug(ustinus)
in libro confessionum ait fecisti nos domine ad te
et inquietum est cor nostrum donec requiescat in
te / et ysaie sanabor cum apparuerit gloria tua
/ tho nonfita caritas bone eius stabilis est
in eternum consistens et permanens cum additur
et deus meus hoc est ipse deus vel ipsa eter-
nitas est mihi probam tua confirmacio est
michi tua virtute fortificacio est mihi tua
operacio consummacio / et ultimus inter persona
gloriam sine gloria te principio factus / et ideo
ut efficacia caritatis ostendatur subdit / et
magister perfecta est caritas dei et nobiscum figura
dilectionis perfecte et primo dicit non haberet ad
ventum iudicis / secundo post tamen timoris servi-
tutis expulsiue ad primum dicit in hoc quod dicit
cum aliquis fit perfectus caritate primo significat
probari potest secundum glossam magistri perfecta i. perfecta esse

ostendit te cum vos dicitur fieri qui in notestat
sum augustinus et loquitur de fauore non so-
lum sufficientie sed excellentie caritas dei
nobiscum ut fiduciam habeamus in die iu-
dicii non timere glossa non tenet apostolus iu-
dicium iudicii et alia dicit propter hoc ostenditur
vere intelligere domini si non timeat aduen-
tum iudicis quia timet non est perfectus caritate
cum dicitur timor non est in caritate et talis erat
qui dicebat / quando veniam et apparebo ante
faciem dei et ad philippenses primo cupio dis-
solui et esse cum christo / et aug(ustinus) dicit
non est perfecta caritas in eo cuius dies
domini desiderium / vnde contra timor eos vero
dicitur hic desiderantibus diem domini
unde quod desiderare cogit dominus / vero
ex superscripcione et illud desiderium est de-
testabile / alio modo cogit desiderare ex
caritate ut faciunt illi qui desiderant
amplexus sponsi indissolubiles et hoc
est commendabile / ps(almus) sitiuit anima mea
ad deum fontem viuum / hoc enim desiderium
est caritate plenum sanctum et iustum ita
et nos sumus dicit glossa hic sic non dicit
equalitatem sed quandam similitudinem / sequitur
magister modo quod difficile est in glossa propter
habemus fiduciam quia imitamur perfectam
dilectionem eius in mundo amando amicos
et inimicos sicut ille pluit super iustos
et iniustos timor quia dicitur magister est
perfecta caritas quia timor non est in caritate
et vero est ita quia timor habet penam caritas
autem dilectionem ideo qui timet non est perfectus
caritate / vbi est notandum quod quadruplex
est timor / timor vnus dicitur seruilis qui
est solius reprehensione et offense diuine
qui seruat ad timet alium habendo oculum
ad penam et non propter aliqua dilectionem
eius ipsum habendo / secundus timor est
filialis qui est timor solius offense
contra quam quis solum propter dilectionem et

reuerenciam dei diuinus se subicit non propter
aliquam penam sed solum propter dileccionem bo-
nam adipiscendi deum possumus ordinari dupliciter
primo propter reuerenciam maiestatis eius
et dileccionem eius quam deo qui bene gustat
tenetur separari ab ipso et ideo desideramus
ipsum habere et esse cum ipso et ita desid-
erabat apostolus cum dixit / cupio dissolui
et esse cum christo / et hoc sit quia amore
nos inflammante bene nam sicut omnia ma-
la fiunt ex timore malo humiliante
vel ex amore malo inflammante sic
omnia bona uera fiunt ex timore bono humi-
liante vel ex amore bono inflammante / secundus
est timor reuerencie et est solum reue-
rencie / quamuis est reuerencie maiestatis
diuine et consideracionis maiestatis diuine
/ primus non est cum caritate sed separatur lo-
cum et secundo modo dicitur sicut fi-
lialis purus ut ait augustinus / secundus non est
cum ipsa caritate de quo loquitur hic
tamen aut est dimagis perfecta caritate
vnde non patrie / quartus manet cum cari-
tate perfecta patrie de quo dicitur timor
domini sanctus permanet in seculum seculi / ali-
ter distinguntur species timoris quia quidam timor
dicitur inicialis cum quis incipit diligere et
propter talem dileccionem inceptam habet ti-
morem habendo cum hoc aliquid ad penam et
iste timor est perfectior primo sed tamen habet im-
perfeccionem admixtam cum non sit sine
pena / alius timor dicitur mundialis
qui ideo subicit se alteri propter libidinem
alicuius commodi vel lucri temporalis vel
propter amissionem alicuius pecunie et quod sic
se subicit non ordinato / alius est timor
naturalis vel sensualis quo quis refugit
aliquid sibi nocivum secundum sensua-
litatem licet etiam hoc faciat ex dic-
tamine racionis sicut christus quod secundum huma-

naturam cepit timere et mestus esse / mu-
talis timor potest esse bonus sed si prouenit vin-
cere timor mundus et quia isti tres timores
et cum hoc timor seruilis sunt imperfecti quia pe-
nam habent admixtam et caritas non habet
penam sed summa dileccio et ideo dicendum
est quod apostolus dicit quod perfecta caritas foras
mittit timorem timor autem filialis tamen hic
pena ideo potest stare cum caritate et quia con-
tra dileccio numquam est sine timore quia quanto
aliquis plus diligit tanto plus timet
dilectum perdere et ideo separari propter dileccionem
quod habet circa ipsum / secundo dicitur timore hu-
est quod dicitur beatus homo cum donatur est huic
timore quia propter talem timorem dei recedit
omnis a malo / vnde perfecta caritas sic perfecta
excellencie non solum sufficit foras
mittit timorem set reuelle / vnde aliud est
timere deum ne te mittat in gehennam
et aliud ne te deserat ut ait augustinus quia
timere gehennam penam habet sic tormentum
tamen illo torquet cor conscia peccatorum
cum non dimittitur est insufficiencia perfecta [illegible]
et ideo secundum augustinum qui timet aliquam penam
vel periculum temporale vel separari a deo non
est perfectus in caritate perfectione superhabun-
dancie licet sit perfectus perfectione sufficiencie et
sic perfectus erat ille qui dicebat quis nos
separabit a caritate christi tribulacio an ang-
ustia persecucio aut fames et cetera / secundo con-
tra quia christus timuit et lucas dicit quod incepit pauere
tedere quod amicus potest / respondeo quod ipse loquitur
de timore naturali et non mali et si obiectum
deficiet / respondeo quod ille sunt timor offensus
et non vehemencie / secundo nos igitur quia deus ut perfecti
~~sic~~ nos quia in deum eius diligamus deum
dileccione perfecta quia est cum timore et hoc non
decet facere quam ipse prior dilexit nos quod
quia nos ipsum quia cum adhuc inimici essemus
tamen ipse prior dilexit nos et debet nos
diligere cum dilexit impios ut faceret

fim(us)

iustos diligit eos ut facit sanguis tam
augustinus dicit cum sit per iniquitatem ama-
do deum munda est anima seu pulchra pul-
chri enim amando deum qui semper est pulcher
tanto fit quanto inter pulchritudines [illegible] ama-
re. Unde talis non est tibi. Secunda illi pat
cognoscere [illegible] diuina dilectionem qui dili-
git fratres suos et suos proximos. Unde qui non
diligit fratrem suum quem uidet quomodo potest diligere
deum quem non uidet. Si uos inuicem dilexeritis dilectionem
dei in uobis habet. Ergo qui diligit fratres et proximos
uos diligere scitis in pectore cautela ad cog-
noscendum utrum diligamus deum an non. Dicas
sicut dixit quidam: cum diligamus deum an
non habet scriptum potest cognosci quia sicut dixit
Gilbertus cum interrogatus ut dixit presumpta
mente uerum diligo et fratrem suum odit
qui est ymago dei mendax est simpliciter in
uerbo quod dicit se diligere. Unde hic quod uerbum dicit hoc
dissonat cordi et ergo mendacium. Si enim di-
ligeret deum haberet conformem uoluntatem cum deo sed
uoluntas dei est ut diligamus proximum et qui
non diligit mendax est uerbo dicendo se deum
diligere est mendax et facto quod odit et ergo uere
mendax est. Iohannis: Qui enim non diligit fratrem suum
quem uidet quomodo facilius et plenius cognoscit
deum quem non uidet id est minus cognoscit quomodo potest
diligere. Unde sicut augustinus: inuisa neque diligi
possunt sed nec incognita. Ideo quo fortius et
plus diligit bonum uisum quam non uisum. Si
ergo fratrem uisum non diligit quomodo deum non uisum
diliget. Unde glossa dicit: frater tuus ymago
dei est. Si ergo non diligis ymaginem nec
illum diligis cuius est ymago et necesse
confirmat dicens deum possumus diligere etiam
si fratres non diligamus ideo adhuc excludit
dubium subdit et hoc mandatum habemus
ab eo simpliciter. Deuteronomii vi° et Mathei xxii° hoc
est mandatum primum et maximum secundum
autem simile est huic ut qui diligit deum
simpliciter propter se diligat et fratrem suum

simpliciter propter deum. Unde duo sunt mandata
caritatis scilicet dei et proximi nec potest
unum diligi sine altero. Unde augustinus dicit
impius est qui dicit diligo imperatorem
sed odio leges suas. Unde imperatoris
nostri lex est mandatum dominum
deo nobis et quia ipse mandat ideo
mandato eius omnibus est operandum.
¶ Notandum quod aliquis potest cognoscere
quod dilectionem proximi est se diligere deum
explicat. Secundo exemplis dilectionis antiquioris
ratione. Unde dilectio dei est antiquior et prior
dilectione proximi, dilectio uero proximi posterior. Modo
posterius non potest diligi sine priori et ideo
proximus non potest diligi nisi [illegible] diligatur
deus. Secundo exemplis dilectionis [illegible] quod
cum proximus non diligatur nisi propter deum oportet
quod qui diligit proximum compleat et
[illegible] caritatem. Tertio exemplis
dei obseruatione. Unde si dicis te deum
diligere mandata eius serua et fratrem
tuum dilige. Sicut fratrem odis quomodo deum
diligis cuius mandata contempnis. Unde
in principio epistola beatus Iohannes dat nobis multiplex
iudicium dilectionis dei. Primum quod misit
in quo apparuit sua caritas quia misit
[illegible] filium suum [illegible]
[illegible] et filii [illegible] signa
Unde magne caritatis indicium fuit quod
filius se sic pro nobis [illegible] incarnatum
[illegible] ut uideremus in aspectu et [illegible]
[illegible] Iohannes iiii° secundum signum
caritatis quia misit filium suum di-
lectum eiusdem substantie et eiusdem
potentie quod talis erat necessarius ad nostram
redemptionem ut bonus et potens bene-
ficia impenderet potens [illegible] uolun-
tatem. Signum quod misit unicum. Si enim huius
plures filios et misisset unum non uidere-
tur tanta dilectio sed unum habuit
et hunc misit quod tamen noluit esse unum

s(ed) ut h(ab)eret fr(atr)es sibi adoptauit coheredes
misit ergo filiu(m) d(omi)ni ut esset nobis
fr(ate)r h(u)mana n(ost)ra. ¶ Tertiu(m) signu(m) e(st) q(uo)d in
tale locu(m) misit ip(su)m q(uia) i(n) m(un)d(u)m d(ic)it
d(omi)n(u)s tot(us) mu(n)d(us) i(n) maligno positus
est s(ecundu)m Joh(ann)em i(d est) in malo igne q(uia) i(n)
p(otes)tate diaboli q(ui) d(icitu)r malus ignis
de quo d(icitu)r Johel i(d est) ignis co(m)medit
~~pomissum~~ deserti idest q(uo)d virtutib(us)
po(m)su(m) erat scilicet lignu(m) fructifer(um)
q(uo)d e(st) h(om)o qui bonis operibus fructificat
ad h(u)nc ergo igne(m) extinguend(um) vos Ch(ristu)s
missus est de quo o(mn)is ciij d(icitu)r eius
q(uam) vos ex ipse c(on)firmabit q(uia) illu(m). ¶ Qua(r)
tu(m) signu(m) caritatis exprimu(n)t cu(m) d(icitu)r
ut p(er) eu(m) viuam(us) na(m) ip(s)e ded(it) nobis
vita(m) i(n) sanguine suo ut h(ab)et(ur) ad he-
bre(os) ix(o) ip(s)e na(m)q(ue) mortu(us) apro
sate fudit sanguine(m) signans q(uo)d i(n) eius
morte esset vita q(uia) sanguis e(st) sig-
nu(m) vite ma(n)gna(m) ergo ondit nobis
pietate(m) q(uia) dilexit nos et misit
filiu(m) suu(m) p(ro)piciatore(m) i(d est) sacrifica-
tore(m) seme(t)ip(su)m i(n) sacrificio offerente(m)
vel alit(er) expo(n)it(ur) s(e)c(un)do lit(er)a sic et i(n) h(oc)
p(er)fecta e(st) caritas. Sententia est hec
q(uod) c(aritas) dei est et incipit i(n) nob(is)
esse p(er)fecta cu(m) fiducia(m) h(ab)e(mu)s in die
iudicij ita q(uod) die iudicij no(n)
tiem(us) et talis erat ap(osto)lus dicens
cupio dissolui et esse cu(m) Ch(rist)o. ~~Au~~
~~gus~~tin(us) Aug(ustinus) d(ic)it no(n) p(ro)ba(bitu)r p(er)fecta cari-
tas n(is)i cu(m) ceperit dies d(omi)ni no(n) so-
lu(m) aut(em) ista signa sup(ra) d(i)c(t)a ostendu(n)t
caritate(m) s(ed) et(iam) alia signa co(n)sti-
tuit eu(m) faciens h(om)i(n)es v(er)ecu(n)da et
iocunda corpus ei(us) talescit vi-
d(etu)r adeo tor(pore) et v(er)ecundia et sit ex p(ro)ces-
su(m) et vinis q(ui) m(en)te colit i(n) credit q(uo)d

¶ absens

demu(m) s(ensi)bile m(emo)r(iam) r(e)p(re)sentat s(an)c(t)i(ssi)m(a)
n(on) i(n) sp(irit)u ei(us) 9te plus acos p(ro)d(e)rat te
lestis ~~z absens~~ tanq(uam) p(ro)b(us) allo(r) no(n)
vis(us) aliq(uan)d(o) i(n)(n)ate ergo fr(atr)es s(icut) sit s(ed)
p(re)sente caritate p(er) p(ro)p(he)t(am) iu(n)o caritas d(i)p(e)l(l)it
multi(tudinem) p(e)cc(at)or(um) ita ipse caritas no(n) tiet
die iudicij sub d(icitu)r q(uia) sic(ut) i(lle) e(st) et nos sum(us)
q(uod) d(ic)it sic(ut) i(lle) diligit amicos et inimicos ita
nos sum(us) diligentes amicos et inimi-
cos ut ill(i) q(ui) nos odeunt et ita denu(n)tia(mu)s
q(uod) diligam(us) deu(m) et q(uod) caritate(m) p(er)p(e)t(ua)m h(ab)eam(us)
talis naq(ue) dil(ectio) p(ro)p(ter) no(n) e(st) n(ecess)ar(i)a s(ed) p(ro)-
q(ua)m p(ro)ficit adeo s(i)l(ent)ia q(ui) i(n)cludu(n)t maiorias
p(ro)fectos. ¶ Se(cundu)m timor no(n) e(st) i(n) caritate s(ed) p(er)-
fecta caritas foras mittit timore(m) q(uia) ti(m)or
pena(m) h(ab)et qui aut(em) timet no(n) e(st) p(er)fectus i(n)
caritate. ¶ In timore e(st) tormentu(m) co(n)scie(n)-
tie d(icitu)r ~~p(re)sag(i)o~~ amorosus timor tormentu(m) h(ab)et tor-
quet ~~[illegible]~~ peccator(um) q(ui) aut(em) s(ed) timet timo-
re durante timendo aliquam pena(m) vel s(e)
p(er)dere adeo no(n) e(st) caritas p(er)fecta in eo.
¶ Se(cundu)m si quis dixerit q(uonia)m diligo deu(m)
et fr(atr)em suu(m) odit mendax e(st) q(uo)d e(st)
sunt corde dissonat si eni(m) diligis
deu(m) tu deo h(abe)re (con)ue(n)it volu(n)tate(m)
cu(m) dei volu(n)tas aut(em) dei e(st) ut diligas
eu(m) et p(ro)ximu(m) qui ergo no(n) diligit
p(ro)ximu(m) mendax est q(uia) nec mandatu(m)
dei est ut diligat p(ro)ximu(m) q(ui) ergo no(n)
diligit p(ro)ximu(m) ma(n)data dei no(n) s(er)ua(t)
¶ Se(cundu)m qui eni(m) p(ro)ximu(m) no(n) diligit q(ue)m videt
deu(m) q(ue)m no(n) videt quo(modo) p(otes)t diligere. ¶ Ubi
notand(um) q(uod) dil(ectio) p(re)supponit cog(ni)tionem na(m)
s(ecundu)m b(ea)tu(m) Aug(ustinu)m incognita neq(ue) diligere
possum(us) s(ed) nec t(ame)n cog(ni)ta s(em)p(er) dilig(imu)s ergo s(ci)-
(en)t(er) q(uia) q(ui) no(n) diligit fr(atr)em suu(m) q(ue)m videt
q(uo)d cog(nos)cit quo(modo) p(otes)t tal(iter) diligere deu(m) q(ue)m no(n)
videt i(d est) q(uo)d no(n) p(er)fecte cog(nos)cit. ¶ In f(rat)r(e) tu(o)
ymago dei est et ergo si eu(m) no(n) diligis
nec eu(m) diligis cuius eius est ymago
deus ergo p(ro)ximu(m) tuu(m) diligere ip(su)m assumi(tu)r

sp(eci)osa

¶ per p(er)fecta

8

dute sic dicit btus aug⁹ i ciuitate dei in
hec vba Alter homi deu⁹ a quibus dili
gim⁹ diu ꝛ quo diligim⁹ dute ꝑ pho con
plem⁹ duo pcepta sʒ diligas dnm deum
tuu et sc̄dm ꝓximo sequit̄ ꝛ h° man
datu habem⁹ ab eo q̄ qui diligit deu
suat eius madata ꝑ madatu dei ꝯut
diligam⁹ ꝓximu q̄ Joh xv° dicit hoc
pceptu meu ut diligatis inuice sic g°
dilcom dei hre debeam⁹ te ꝓximo
omez caritate ipendam⁹ ꝗ sit caritatis
seruam⁹ na sm glo inmoralib⁹
est dilectio dei et ꝓximi na p amore dei
amor ꝓximi gignitur et p amore ꝓxi
amor dei nutrit⁹ na q̄ deu amare negli
git ꝑfecte diligere ꝓximu nescit felix g° q̄
in pnti vita caritate dei degustat ut ip
fructu etne vite pcipiat qd nobis conce
dat ihesus xpus marie filius Amen
Sequit epla dnice secunde et c

Dnica secunda

Karissimi nolite mirari si odit vos
mundus nos scim⁹ qm translati
sum⁹ de morte ad vita qm di
ligim⁹ fres qui no diligit manet in morte
ois qui odit fr̄em suu homicida est et
scitis qm ois homicida no hēt vita etna
in semetipso manete Jh° cognouim⁹ carita
te dei qm ille pro nobis aia sua posuit ꝛ
nos debem⁹ pro fratribus aias ponere qui
habuit substancia huius mudi et viderit
fr̄em suu necessitate hre ꝛ clauserit vi
scera sua ab eo quo caritas dei manet in eo
filioli mei no diligam⁹ verbo neqꝫ lingua
sed ope ꝛ veritate I° Johis iij° Quamvis eni
ca dilecionis et amicie est similitudo et
conformitas sic ca odii et inimicie videt̄
esse dissimilitudo et difformitas Vnde videm⁹
qd illi qui sunt magis similes in facie et i
complexione nec no i natura sanguinea
illi magis afficiunt̄ ad inuice et magis
se mutuo diligunt et econtrario patet
causa quare inter duos ludentes
vel duellatores quos ego nunquam vi
di et tamen vno affectu ego plus af
ficior ad vnum quam ad aliu et ma
gis nolo qd vnus lucretur quam alius
quia alius est michi magis similis

inclinatur quam alter et qui forte ita
So similitudo est causa dilectionis iux
ta illud Eccli xiij° omne animal di
ligit sibi simile Ita dissimilitudo per
oppositum est causa odii et inimicicie
quia propter nos qui estis sancti dei et
habetis similitudinem ihesu cristi in mo
ribus quo ad operacionem et imitacione
nolite mirari si odit vos mundus id
est mundani homines qui sunt vobis di
similes in morum conuersacione Quia
vos deus pater prestinauit confor
mes fieri ymaginis filii sui quos ergo
vocauit hos et iustificauit necnon
et° in presenti epistula ad dilectionem et
docetur qualiter debem⁹ diligere
in persona hominum quibus scribit beatus
Johannes et corroborauit nos in eis
qd non miremur si mundi amatores
odio nos habeant Vnde glosa dicit
Dilectionem habente nec propter mun
di odium vel persecucionem dilectione
dimittite primo dicit nolite mirari sicut
idest stuporem et magnam ammira
cionem nolite capere quasi hoc sit in
solitum Joh xv° Si mundus vos o
dit scitote quia me priorem odio ha
buit Vbi sciendum qd beatus Johannes
volens ostendere qd cives terrene ciui
tatis ierusalem non mittunt tamb⁹
supius hic tamen commorantibus
nos volens cives superne ciuitatis cor
roborare contra persecutores ita qd
ipsi propter tales persecutores non
debent (fraternam) superiam caritatem dim
ittere et a dilectione (proximi) ꝓximi cessa
re ideo dicit nolite mirari si odit
vos mundus idest mundi amatores
qui vobis inuidentur nam secundum
sermonem saluatoris tunc seruicium ser
uus non est melior dno suo modo
cristum qui est deus et caput et dns
tocius ecclie mundi amatores p
secuti sunt et g° nolite mirari si
vos qui estis serui persecucionem
paciamini vnde beatus augustinus
dicit grandis consolacio membris
et capite conformacio corporis ergo
ut mundi amatores oderunt eum

dilectione [fine] cessare non de-
bent quia actus illius virtutis non
solum apud deum et apud christianos
laude remunerat sed etiam apud
paganos refert namque Valerius
libro quarto de correptione dicens
quod non fuit sui laude sed quod speciosius
aliquid iniurie beneficiis vincunt
quasi mutui odii [illegible] conferunt et video
moyses in veteri testamento legitur
pro inimicis orasse apostolus lapidi-
bus premitur et pro lapidantibus
precatur et quidam [illegible] ei
[illegible] absit a me ut cessem
orare pro vobis Item helyas
orabat pro achab inimico suo
cuius mundus i. mundani homines
odit i. odio habet sanctos viros
et secundum glosam de hoc non est mirandum
si amator mundi sanctum suum odit
separatum ab amore mundi [illegible] sunt quia
homines solent mirari super quod est magnum
et quod est rarum et quod est novum modo
quod mundus i. mundi amatores odiunt
sanctos hoc non est magnum quia mediocrem
non putat hoc magnum si [illegible]
quia ipse ligat mores ipsum Ipse eciam
[illegible] cum propter [illegible] sua [illegible]
sup [illegible] gen. iiii Cum surrexit Cayn
adversus abel dicit glosa communiter
Et secundo hic non est novum quia a principio
mundi fuit [illegible] inter bonos et
malos ut puta inter Cayn et Abel
inter ysaac et ysmahel inter Jacob et
Esau Et tertio tunc non est rarum [illegible]
valde consuetum quod mali odiunt bo-
nos cum tamen non deberent eos odire
sed valde diligere vel aliter nolite mi-

rari apostolus declarat ipsum epistola quod me-
nos debet esse fratrum dilectio Unde sic
dicit quod christum [illegible] tenemur diligere tripli-
citer Primo ipsum [illegible] persona diligendo Secundo
ipsum in necessitate sustentando tercio de
ipso bonum et verum testimonium perhibendo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Probat hoc apostolus quod
[illegible] dicamus hic fratrum dilecti-
onem quod ipsum [illegible] sua persona dicamus di-
ligere et facit hoc [illegible] liberatione
[illegible] Illi debent fratrum dile-
ctionem hic qui per dilectionem sunt transla-
ti et liberati de morte ad vitam sed nos [illegible]
[illegible] tales et [illegible] hoc est quod dicit
nolite mirari si mundus vos odit q. d.
memento sermonis mei quod non est servus sup
dominum [illegible] non mirem-
si mundus te odit [illegible] odio
habuit Unde [illegible] quod amatores mundi persequuntur
viros iustos declarat propheta dicens adversum
me testamentum disposuerunt [illegible]
[illegible] loquitur dominus de eo [illegible]
[illegible] adversum me [illegible] dicit adver-
sum me [illegible] dominus [illegible] sibi
[illegible] Mathei xxvi [illegible]
[illegible] testimonium [illegible]
[illegible] mundi amatores faciunt [illegible]
[illegible]
dicti [illegible] cunctis [illegible]
[illegible] mundi
amatores [illegible]
obedientes sibi quasi diceret non deo [illegible]
[illegible]
[illegible] voluntati
obedientes cum non [illegible]
quod [illegible] diabolo et sunt [illegible]
[illegible]

alienum a racione

siciosi qui sunt ~~alienum a racione~~ unde gen(esis) xvi°
dicitur quod agar dixit a facie Saray domi-
ne mee fugio in cuius hec verba sz dominam
que sz racio dicit in hec deligere fugit ra-
cio dicit que sz ancilla angelus dicit re-
uertere ad dominam tuam et humiliare sub ma-
nibus eius idest consciencie et subjici-
te te operibus eius Jt dicitur gebal quod
interpretatur precipitus et significat superbiam
qui sic lapis in apici ab altitudine status
putatur et cadit in precipicium et hec dampn-
acionis dicitur causa amon quod interpretatur
populus doloris et significat invidiam detracto-
re unde fratres pessimi vendiderunt filium me-
um Joseph dicitur et amalech quod interpretatur
populus lingens sanguinem quod significat
raptores qui sanguinem lingunt idest alie-
na bona aliorum sanguine et labore con-
quisita rapiunt ecclesiastici xxxiiii° panis
egencium vita pauperum qui autem de-
fraudabit illum homo sanguinis est unde
amalech est interpretatur alienigena et
alio nomine dicitur philistei et est cum ha-
bitantibus tyron unde philistei interpretantur po-
cione et tyrus interpretatur negociacio quia
dicuntur vicia et vocis negociatoris sz vicia
iniquitatis et vicia mediatorum unde ecclesiastici xxvi°
Difficile exuitur negocians ~~negociatus~~ a negligencia
Ro. nos firmi qui firmi sumus inflati vi-
dete quod nos fideles sumus et sancti fidei et quasi
spiritualiter quam inflati sumus sz utrum dicimus et
passionis christi de morte adiuvat idest de ma-
lo culpe adiuvat quia quam diligimus fratres
in caritate consistentes hinc nostra sz in conflamm
anima ac deus mortis autem corporis
et caritatem amittit deum quam ergo
fratres amittit deum amittit vitam spiritualem

tas coniungit animam deo unde augustinus
dicit humilitas nos deo subicit, pri-
tas iungit, caritas unit et ideo dici-
tur qui non diligit fratrem manet in
morte quod sic intelligitur non tamen vere
vivus est in eterna morte spiritualiter et ueri
est et hoc est intelligendum sic quod de-
bitor est mortis eterne et nouit dici-
tur idest illa sponsa habet qua in-
de exire non potest et ideo ipse dicitur
mors peccatorum pessima quia quilibet talis
non habet partem in regno dei nec habet vitam
ipse manentem unde nos deum vero deum
diligere quod talis deletur de paradiso
in quo est delectacio cuiuslibet per verum a-
tem cum paradiso beatus paulus raptus
est usque ad celum unde postquam gusta-
uit lignum vite mox clamauit di-
cens oculus non vidit nec auris au-
divit etc. Ubi sciendum quod lignum vite
est caritas dei a qua adam excidit et
ultimus gaudium sibi non accidit in via
spiritualis laborabit et operabitur et isto
modo impleti sunt caritate sunt panis
sudoris comederunt et ideo miseri sunt
ille autem est beatus qui comedit de
pane caritatis qui ipsius dicitur Johannis vi°
dicitur qui manducat hunc panem vivet
in eternum Unde notandum quod per caritatem homo
ordinatur in amorem dei amorem proximi et
sui ipsius et ideo homo debet diligere deum
super ipsum et proximum unde sentencia salvatoris
Matth. xxii° Diliges dominum deum tuum ex toto
corde tuo ex tota anima tua et proximum
tuum sicut te ipsum et subdit hoc fac et
vives ut autem appareat quod istam vitam
eternam amittat omnis qui odit
fratrem suum homicida est Hic ostendi-
tur quod odium fratrum est summe
cauendum et qui odit fratrem occidit

ciam sua de imp[er]io q[ua]n[do] ipse est quod
p[ro]uocat ipsum ad odium iniustus sim
sic glosa dicit om[n]is qui sic p[er]-
cutit ut odia mi[nist]ret homicida e[st]
et alia glosa dicit qui non est cu[m]
deo in spiritu fratrem p[ro]uocat
ad ira[m] et discordia[m] et q[ua]n[do] ipse est
occidit cu[m] ira ubi e[st] notandum q[uod] aliud
est odire culpa[m] et aliud p[er]sona[m] v[e]l ut
q[ui]d ap[osto]l[u]s dicit q[ui] ille q[ui] no[n] detesta[tur]
t[em]p[or]a q[ui] odit p[er]sona[m] fratris ille est homi-
cida et no[n] habet vita[m] in se manente[m] lic[et]
eu[m] tal[iter] no[n] moueat mag[is] ad occide[n]dum
eorum tu[m] iam homicida tene[tur] a deo vi-
luit ille et iste ut fecerit in[d]ic[a]t[ur]
vn[de] sic dicit Beda et si tal[is] p[ro]cede-
r[e]t ut fecerit vitam tunc tu[m] in[ter]p[re]tatur
cu[m] Cayn dapnabi[tur] / Tercio notandum q[uod] i[n]-
tellectu aliud loc[um] qui odit fr[atr]em suum
homicida est / q[uia] a[n]i[m]a[m] p[otes]t dici homicida
q[ua]ntu[m] ad m[od]os / Primo p[ro]uocatione et
dic[itu]r q[uo]d talis tal[is] qui p[er] a[n]i[m]o q[ui] con[tra]
p[ro]ximu[m] cedit p[ro]uocat ipsu[m] ad ho[m]i-
cidiu[m] p[er]petrandu[m] vn[de] p[ri]mo co[n]ciliatur
odiu[m] sup[er]atat v[e]r[it]as et tal[iter] mag[is]
dic[itu]r homicida p[ro]uocatione q[uam] actione q[uia]
e[st] materia homicidij q[ui] s[e]c[un]d[u]m glosam odio
odio q[uod] ipse h[abe]t p[ro]uocat fr[atr]em sua[m] ad
iracundia et discordia et sic q[uia] ipse
est p[ro]uocat eu[m] ad homicidiu[m] / s[e]c[un]do mo[do]
ad dic[itu]r homicida voluntate et rancore
qui p[ro]p[ter] odiu[m] et rancore q[ue]m h[abe]t ita
p[ro]ximu[m] ipsum i[n] sua voluntate occidit
q[ua]ntu[m] i[n] se est et ita de dyabolo dic[itu]r i[d] e[st]
homicida erat ab inicio Johannis viii / Tercio
homicida dic[itu]r p[re]uaricatione q[ui] p[ri]uat
in t[em]p[o]re et tal[iter] dic[itu]r homicida actu
et de [t]o homicida loquit[ur] Ambrosius et
sic vel glosa dicens no[n] mouet ad ma[n]u[m]
et homicida indicat / Quarto ad
dic[itu]r homicida s[e]p[ar]atione qui corpa[liter]

p[ro]ximu[m] instat de q[u]o dicit[ur] ex[odi] xxi[o] no[n] occi-
des et talis p[ro]p[ri]e homicida appellat[ur]
q[ua]n[do] homicida dicitur vere p[ro]p[ri]e subtractione cura[m]
xxxiiii[o] pac[is] et co[m]menda[tionis] aliter pauperu[m]
q[ui] aut defraudat illu[m] homo sanguinis
est vn[de] p[ro]p[ter] illos in[ter] nos sup[er] ceteros ha-
parit mortalit[er] lic[et] secundu[m] mag[is] e[ius] ..
p[otes]t homicida appellari et subdit et qui
de homicida dic[itu]r q[uia] p[ro]p[ter] p[er]la sic homicida s[e]c[un]d[u]m
cordis p[ro]ductu[m] aut p[ro]p[ter] consiliu[m] ut mandati
op[er]is p[er] gladiu[m] obmissio[n]is p[er] subtractio[n]e[m] ad-
minicu[li] no[n] h[abe]t vita[m] et[er]na[m] q[uia] mo[n]e[n]s h[abe]t cari-
tate[m] ideo ue[rum] est qui est vita et[er]na i[n] se
mane[n]te[m] h[abe]t subdit[ur] ad differencia[m] vite
p[rese]ntis q[ue] e[st] vita sufficiens de[u]s aut[em] est vita
mane[n]s i[n] se ipso et i[n] nobis p[er] gra[ci]am licet
eni[m] sit i[n] nobis p[er] essencia[m] p[rese]ncia et po-
tencia tu[m] no[n] dic[itu]r mane[re] ni[si] p[er] gra[ci]am
Johannis xiiii[o] ad eu[m] venie[mus] et ma[n]sione[m] ap[u]d
eu[m] facie[mus] / Quarto notandum q[uod] i[n] hoc cognouim[us] cari-
tate[m] dei / p[ri]mus mo[n]uit nos ap[osto]l[u]s diligere
s[e]c[un]d[u]m / Sic mouet nos dilige[re] efficacit[er] et
tangit duplice[m] effectu[m] / p[ri]mo iubet nos ex-
e[m]plo xp[ist]i nos ip[s]os i[d] e[st] corpus et a[n]i[m]a[m] ex-
pone[re] / s[e]c[un]do iub[et] nos m[od]o i[d] e[st] res t[em]p[or]ales
impe[n]de[re] q[ui] habuit substanciam s[e]c[un]d[u]m esse
q[uia] caritate dei in[ter] a[n]i[m]as p[ro] fr[atr]ibus ex-
pone[re] / sic x[p]us fecit / Et[iam] m[od]o effi[cacius]
cognouim[us] tan[quam] i[n] signo expresso caritate[m] d[e]i
et dilecto[n]is xp[ist]i / Et cu[m] assi[gn]at filij rei et
inimici dei essem[us] ille p[ro] nobis a[n]i[m]a[m] sua[m]
posuit et morte[m] t[ur]pissima[m] sustinuit
et sic oraci[o]e h[ab]em[us] v[er]o et exemplo q[uia]
nos debem[us] p[ro] fr[atr]ibus a[n]i[m]as pone[re] i[d] e[st] vita[m]
corpale[m] si nec[essitas] fuit ut fatue[mur] q[uia] xp[istu]s
passus e[st] p[ro] nobis nobis relinq[ue]ns ex-
e[m]plu[m] p[ri]me pet[ri] ii[o] / Sic ergo fr[atr]es debe[m]us
fr[atr]em diligere et p[ro]p[ter] o[mn]ia [illegible] non
desp[er]are qui ip[s]o s[e]c[un]d[u]m effectu[m] cognouim[us] tan[quam] i[n]
signo expresso q[uia] maiore[m] dilecto[n]em hac
nemo h[ab]et / Joh[annis] xv[o] caritate dei s[e]c[un]d[u]m xp[istu]m

circa nos qui ille pro nobis sed indignis et
pro salute nostra scilicet spirituali animam suam et vitam
suam posuit scilicet corporalem Iob 10° animam meam
pono pro ovibus meis et nos debemus animas
nostras exemplo ipsius christi ponere pro fratribus
purpure salvandis et hoc maxime convenit
prelatos et ipsos pro subditos Unde aug super Iohem
aut perfecta caritas est in isto quod parato
est animam suam ponere pro fratribus et subdit
caritas nascitur ut perficiatur Unde cum nata fuerit
nutritur et cum nutrita fuerit augmentatur et cum
fuerit augmentata perficitur et cum fuerit perfecta dicit
cupio dissolvi et esse cum christo Unde dubium
est utrum omnis teneatur ad hoc dicunt quidam
quod sic alii dicunt quod tantum prelati ad hoc teneantur
Unde prelati dicunt aliqui quod christus est exemplar
nostrum et prelatorum et nos omnes sumus alios ex-
emplari quia apostolo dicitur estote imitatores mei
ut exemplar perfectissime maiorem caritatem
ostendit quam nemo homo vitam suam ostendere
potest quam pro nobis mortuus est et ideo si perfectam
perfecte talem caritatem volumus imitari
animam et corpus pro fide christi vel pro
proximo si necesse fuerit exponere et tam dignum
est ut laudemur et coronis aureis coronemur
ita fecit beatus dominicus qui corpus pro proprio
posuit qui fecit cum fratribus in hierusalem capti
apud saracenos ad redimendum se ipsum
obtulit ad redimendum ita et nos pro proximo
debemus corpus et animam exponere et in
dilectione ambulare sicut christus dilexit
nos etc et quia in te dicit non sufficit corpus
et animam exponere secundum etiam quando requiritur
ut honores temporales et bona proximo et
ideo subdit qui habuerit substantiam huius mundi
vidit fratrem habere dilectionem circa proximum
in necessitate sibi subveniendo et est vacans
talis quamquam voluit habere dilectionem circa
proximum dicit sibi in necessitatibus subvenire
nos debemus ~~dicit~~ hoc velle igitur etc et
hoc est quod dicit qui habuerit substantiam quod d

i debet

ille non habet caritatem dei ipse qui de rebus
temporalibus proximo non vult subvenire et
etiam quod omnis sit cui habuerit substantiam
huius mundi quo ad superfluitatem et vi-
derit fratrem suum necessitatem habere supple
necessitas et clauserit viscera
sua ab eo scilicet ut non operatur eius mi-
sericordie vel si compatitur tamen non dat quomodo ca-
ritas dei in eo est quasi dicat nullo modo caritas dei in
illo manet Unde Ier. Dicit qui tempore neces-
sitatis non dat proximo tunc sua sunt in
presentia datur et etiam sua conser-
vatis ergo quod elemosina cadat sub precepto
sed quis et qui sicut hic declaratur sic dicitur
nam in dilectione proximi sit sub precepto nam
et omnia sub precepto cadunt sine quibus dilec-
tio proximi non conservatur modo ad dilectionem proximi
pertinet ut non solum velimus proximo bonum
sed etiam ut operemur ut sancti dicit non di-
ligamus verbo neque lingua etc. Ad hoc
autem quod velimus et operemur requiritur quod
proximo in sua necessitate subveniamus et hoc fit per
elemosinarum largitionem et ideo elemo-
sinarum largitio cadit sub precepto et quia cum
precepta dantur de actibus virtutum necesse
est quod hoc donum elemosine cadat sub
precepto secundum quod actus est de necessitate vir-
tutis prout ratio recta requirit Advertendum in-
telligendum est nondum quod in ratione elemo-
sine est aliquid considerandum ex parte dantis
et aliquid ex parte recipientis ex parte dan-
tis considerandum est quod illud quod est ero-
gandum in elemosina sit eius superfluum
unde illud luce 10° quod super est date
elemosinam Et dico nomine superfluum
non solum respectu sui ipsius et quod necessari-
um videtur sed etiam respectu aliorum quorum
cura sibi incumbit quia oportet quod unusquisque
prius sibi provideat et postea de residuo
quorum aliorum necessitatibus subveniat sic natura
prius accipit ad sustentandum proprium corpus quod
est sibi necessarium et hoc facit in virtute
nutritiva sed tunc superfluum autem erogat

indigentia alicuius voluntate gratuitam / recepe-
runt recipientes requirit ut habeat neces-
sitatem sine qua sit necessarius vel in-
digentiis / alias non esset verum quod ei
deberetur elemosina sed tu non potes omnibus
omnibus necessitatem habentibus subvenire
non omnis necessitas obligat ad preceptum sed
illa sola sine qua ille qui patitur necessitatem
sustentari non potest / et illa causa habet locum
quod dicit Ambrosius pasce fame morientem
si non pavisti occidisti sic ergo dare elemo-
sinam de superfluo et dare elemosinam ei
qui est in extrema necessitate est in precepto et
aliud dare elemosinam est de consilio
sic consilia dantur de quolibet meliori
bono habet sicut Thobias et Iohannes quarto qui
miseretur pauperi beatus erit et Luce in
copia sine distinctione omnibus indigentibus
tribuas non querens cui quicquid quisque
antequam cui quicque necessitate sinere potest
fac et si non feceris occidisti / vel aliter qui
habuerit substanciam huius mundi etc. Beda
si corporis opulentiam vel cognatam
simulitatem non cognoscit animas ponere
debemus salutem vero minus corporibus po-
nere et hoc est incrementum caritatis
quia qui dividit rem suam quicquid possit se
ipsum ponere et ergo qui habuerit idest
dives possedit substanciam huius mundi idest
bona temporalia ad sustentationem vite pre-
sentis pertinencia unde substancia dicitur a subsista-
do quia debet sustentare et non dicitur
honoribus vel dicitur a sustentando quia bona
temporalia dantur diligenti ad sustentationem
non ad superfluitatem / dicitur autem huius
mundi quia in alio mundo non erit necessitas eo
quod tunc erit ibi spirituale corpus quod nunc est animale
et viderit fratrem suum necessitatem habentem id est
in indigentia vivens dicitur autem necessita-
tem eo quod necesse esse de facit / et clau-
serit viscera sua ab eo idest affectionem
tenere non compatiendo ei nec sibi sub-
veniendo quomodo caritas Dei quasi dicat adeo
in fuerit et qua Deus diligitur manet in eo

quod de illo quia non potest diligi Deus sine proxi-
mo considerando caritas cum avaricia esse non valet
quod et supra xiiii Vide filioli mei non di-
ligamus verbo neque lingua Sic Iohannes de
pistula monet diligere Deum videat et hoc
est quod Deum super omnia diligatis Unde dicit fi-
lioli glosa quia cum non est perfecta caritas in eo
qui non pascit animam perfectis vel saltem non
dat subsidium / ut ergo perfectam caritatem habeat
filioli mei quos per evangelium genui vel fi-
lioli quia denuo conversi et adhuc estis te-
nelli non diligamus verbo supple tantum unde ille tantum
verbo diligit qui totum quod promittit non ad-
implet opere nec minus cum verbo ondit
anno opere nichil Unde xiiii ubi verba sunt
plurima ibi sepe egestas neque lingua
aliquid neque simplici assercione aliqui rapie-
tur sermonibus affari sum volunt ostendi
sed opere id est exhibicione beneficii et veritate
id est pura intencionis rectitudine ut scilicet simplici
intencione beneficia prestemus non propter iacta-
ciam vel propter aliquid temporale comodum sicut dicit
glosa quia hoc videt in facie Deus autem intue-
tur / Unde nondum quia cum oculo et lingua
videntur esse ... visu et verbo ostendit
magna compassionem habere ad proximum sed quo-
modo et ... corpus consumunt tunc sanguine
plene sunt idest multis pecuniis abundant et
pauperes vellent manu capere et ... quomodo
propter Deum aliquid dare ... dicit ... in
oculis suis lacrimatur et si invenerit tempus
non saciabitur sanguine idest rapina Circa
illa lectionem qui habuerit substanciam et ... nota
quod res temporales concesse sunt homini ad ne-
cessitatem non ad superfluitatem / unde ... de
actibus iiii° habebant omnia communia ... ter-
gant... ... contenti sint quod ergo habet rem
temporalem superfluitatem in precepto tenetur ad
proximi subvencionem / ita qui habet duas
tunicas det unam non habenti qui non solum
habet necessitatem tenetur ad compassionem ...
... qui clauserit aurem suam
ad clamorem pauperis ipse clamabit et

nos extendit / Et etiam illa viam filiis meis
ostendit quod vera dilectio debet fieri tota pro
cogitatione debet esse vera dilectio / ut quis alterum
pure diligat et non requirit nisi caritas cor. xiii° que
non querit que sua sunt et qui habet illa caritatem
et iniuriam [illegible] illa / secundo in lingua debet
esse vera locutio nostra prov. xxvii° dicit qui prosi
dendis est non [illegible] bonum et quod vult [illegible]
[illegible] / tertio in opere debet esse vera
subiectio nostra secundum Gregorium / probacio dilectionis
est exhibitio operis et prov. ix° dicit quod in omni
opere diligit qui amicus est et semper [illegible]
[illegible] vos quod non debemus diligere verbo
et lingua sed opere et veritate ut ergo valeamus
diligere a domino nostro ihesu christo ut intercedat
[illegible] [illegible] vita eterna quam nobis
concedat etc.

Dominica iii

Humiliamini sub potenti manu
dei ut vos exaltet in tempore visita=
tionis omnem sollicitudinem vestram
proicientes in eum quia ipsi cura est de vobis sobrii
estote et vigilate quia adversarius vester dya=
bolus tamquam leo rugiens circuit querens quem
devoret cui resistite fortes in fide scientes
eandem passionem ei que in mundo est vestre fratern=
itati fieri deus autem omnis gratie qui vocavit nos in
eternam suam gloriam in christo ihesu modicum passos
ipse perficiet confirmabit solidabitque ipsi
gloria et imperium in secula seculorum amen / per
[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] machina
mundiali quod [illegible] [illegible] minor tanto
est centro propinquior et quanto maior tanto
est a centro remotior et ideo secundum dionisium
in angelica / ierarchia [illegible] deus [illegible] est
[illegible] et spiritus intelligentes videntur esse
[illegible] [illegible] quod movetur circa deum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / et sunt ut dicitur actuum
xvii° quanto igitur [illegible] est humilior tanto
deo propinquior et per [illegible] excelsior et [illegible]
quanto longior tanto superbia a deo remo
tior et inferior / si volumus exaltari et

ad fastigium caritatis pervenire tunc [illegible]
[illegible] in nobis fundamentum humilitatis
ponere unde [illegible] in epistola [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humili=
tate [illegible] quia nulla splendidior gemma
est [illegible] [illegible] [illegible] potuisset et quod
[illegible] sit / Humiliamini sub potenti manu dei
/ [illegible] epistola invitat nos beatus petrus ad
humilitatem quia contraria est superbie [illegible]
cum [illegible] quod deus superbis resistit
et humilibus dat gratiam / Unde superbis [illegible]
resistit eos ceteris [illegible] [illegible]
[illegible] / quia [illegible] in luna [illegible] / humilibus
autem dat gratiam propter [illegible] [illegible]
[illegible] ipsos gloria resplendere / ut patet
ibi [illegible] / Ubi [illegible] quod [illegible] [illegible]
vas magis habet [illegible] [illegible]
magis habet capacitatem sicut patet [illegible]
si nichil [illegible] [illegible] quod [illegible]
ipso [illegible] habeat [illegible] humilitatis
et [illegible] habebit capacitatem gratie [illegible]
[illegible] [illegible] deus dat gratiam humi=
libus et ideo / Humiliamini / [illegible] epistola in=
vitat [illegible] [illegible] ad humiliationem /
/ secundo ad [illegible] sollicitudinis abiectionem /
ubi omnem sollicitudinem / tertio ad sobrie
tatem ibi sobrii estote / quarto ad vigi=
landum ibi vigilate / quinto ad fortiter
dyabolo resistendum ibi cui resistite / [illegible]
dicit / Humiliamini / humilitate voluntaria
non coacta et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dilectionem subiectionem sub potenti
manu dei id est sub deo cuius manum
[illegible] [illegible] potente [illegible] si humiliabimus
nos ei tunc manus sua non opprimet nos
quia manum eius effugere impossibile est
sapientie xvi° et loquitur hic apostolus
[illegible] [illegible] quod solum humiliari quia
[illegible] manum potentem [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et utile est humiliari quia non potest
resistere [illegible] [illegible] potente [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est et humiliari est utile est
humiliari propter gratiam [illegible] et ut vos

124

exaltet idest ꝙ vobis graciam conferat
in tempore visitacionis ut in die iudi-
cii cum deus iudicabit mundum / propheta
me: Et scrutabor ierusalem in lucernis
et visitabo super viros defixos in fe[ce]
et hoc faciet quia humilitati suscipiat
gracia pri[mi] xiiij. Et quia humilitas esse vi-
detur ut homo se ipsum deo subici-
at / et sua fragilitate cognoscat ideo
s[ecundu]m [Bern]ardum / as humilitate ꝑtinet
ut eos reprimat se ipsum ne feratur
in ea que sunt super se / ideo ambrosius nam
est ut eos cognoscat in quo deficit
comparacione eius ꝙ sua virtute excedit
et ideo cogito per deus ꝑtinet ad
humilitatem sicut ipsa regula dicta
et ergo vilipendere te ipsum non ubicumque
humilitas nascitur ibi gracia domini oritur si-
cut habetur manifeste ~~contemptus~~ facit te

contemptus

deus clarum esto contemptus in magnitudine
tua et eris magnus in humilitate tua
studeas suppliciter et respiciens honore
domino contempne honorem et honor erit
ipsi enim per honorem honor fugit ab
ipso et quod fugit ipsum alium prosequitur vn-
de [Gregorius] sola humilitas est observatrix
custos quod virtutum et nichil est ꝙ ita
contra deo facit quod si vita merito non ma-
gna sit humilitate in fine videamus pro ipso
te ergo ipsum apud omnes honoret et exalta
bemus super humanum vide principes prouince
mias omnes in laudacione et salutacione
et honorantur super illos quod affuit mun-
di cum et sic voce humilitatis diabolum
vincere valeas quomodo vitas patrum de
Macario cui semel diabolus occurrit cum
falce acuta volens eum percutere sed non
poterat et ideo exclamavit dicens Ma-
cari tu mecum domini ieiunas et numquam
manducas tu sepe vigilas et me semper
numquam opposuisti sed humilitas tua me so-
lum vincit et ergo virtus humilitatis est

calor vite multum crescens / Sed potest expo-
ni humiliamini etc / Primo ut sit auctoritas in-
telligatur de persona predicatoris domini in
ipso predicantibus / Secundo ut intelligatur de
persona prelati subditos suos humili-
ter leniter corrigentis / Tercio ut intelligatur
de persona filii dei incarnati gerens
cum in dignitate et gubernante / Hec tria per
manum dei intelligere possumus et pro
primo predicatorem ipso predicante non pec-
catores sunt manus dei per quos deus por-
rigit spiritualia bona ipsi populo vnde dicitur
in cantico duorum manus mee et predicatores
mei distillaverunt mirram prima spiritualia
bona que licet videantur amara secundum sen-
sualitatem sunt murra prosunt tamen con-
tra corrupcionem mortis et cetera / Secundo per manum
domini possumus intelligere prelatum subditos suos
leniter et humiliter corrigentem / sicut per
manus quas percutit alios et defendit sic
deus per suos prelatos tamquam per suas ma-
nus subiectos corrigit et ab inimicis defendit de
istis manibus habetur Ier[emie] Vbi dicitur alleva
manum tuam id est prelatum tuum super gentes que
te non noverunt ut cognoscat te sicut et cognoscimus
in nobis / Tercio per manum dei possumus intelli-
gere filium dei incarnatum gerens cum in digni-
tate et gubernante non sit filius dei dici-
tur patris quo omnia intelligunt sunt et dici-
tur patris quo omnia sustentat et gubernat
De hac manu dicitur ps[almo] aperiente te manum
tuam omnia implebuntur ubertate sub hiis
ergo manibus humiliati debemus et ideo
dicitur humiliamini sub potenti manu dei idest primis predicatoris
vobis salutem animarum predicantis et ut domine
dulcedinis contemplacio fiat merces vne
elevacio ideo adiungitur ut vos exaltet
in tempore visitacionis id est in tempore predicacionis quia
predicatorum esse visitacio auditarum

auditores tunc dicuntur elevari et exaltari ad
spiritualia bona gustanda et capienda. Primus
dicuntur predicatores contra meditacionem circa sa-
lutem auditorum; notatur cum subditur omnem so-
llicitudinem vestram proicientes in eum qui ipsi
cura est de vobis, quod dicit beatus Petrus vos
auditores debetis humiliari sub potenti manu
predicatoris vestre salutis providentis per hu-
militatem et devocionem devocionis subditorum
ut vos exaltet per dulcedinis contem-
placionem et mentis elevacionem; omnem vestram
sollicitudinem proicientes in eum, scilicet predicato-
rem, cui cura est de vestra salute per contem-
placionem. Secundo exponitur predicta auc-
toritas de persona prelati sic: humiliamini sub
potenti manu Dei, id est prelati qui est sua potestate,
et ibi notatur humilis subditorum mansue-
tudo; ut vos exaltet in tempore visitacionis; et
hic notatur prelati iuste retribucio; et tercio
in subditis omnem sollicitudinem vestram;
notatur ipsius prelati officii gravis sollici-
tudo. Quarto humiliamini quia inter ceteras virtutes
humilitas [illegible] quiete et delectacionem
prestat sub potenti manu, in quo notatur prela-
torum potestas Dei, in quo notatur divina ordina-
bilitas; quasi dicat beatus Petrus: vos subditi humi-
liamini propter vestram stabilitatem sub
potenti manu Dei propter divinam ordinabilitatem,
ut vos simpliciter humiles habet de potestate supe-
riorum et exaltet in tempore visitacionis, id est tri-
bulacionis; omnem sollicitudinem vestram,
quia tota sollicitudo minorum subditorum debet
esse in voluntate prelatorum ut secundum eorum ar-
bitrium vivant; [illegible] proicientes in eum, nam
subditi dicunt [illegible] suos defectus in prelatum
ut prelatus per sua sufficienciam tollat omnes
et supportet; quoniam ipsi cura est de vobis, quia cura
prelati debet esse de peccatoribus ipsorum subditorum,
alias punietur. Dicit pastor [illegible]
Quarto exponitur auctoritas predicta de persona
filii Dei humanati qui [illegible] induitur /

et gubernator / Secundo manum potentem humiliari
debemus et explicat / Primo racione beneficii cre-
acionis / Secundo racione iudicii exaltacionis /
Tercio racione providencie gubernacionis / Primo
debemus humiliari racione beneficii creacionis,
et ideo dicitur humiliamini quia creatura debet
esse potencia obediencialis quod creata
sit a creatore / [illegible] quedam familiaris
et humiliacio sub potenti manu, in quo in-
telligitur potestas universalis creando Dei,
in hoc intelligitur cognicio sapiencialis
cognoscendo / et hoc debet facere ut vos
exaltet in tempore visitacionis, nam in tempore visi-
tacionis spiritualis exaltabimur ipsius meritis
qui [illegible] creato, nam
tunc humana natura exaltabitur sicut [illegible]
de corpore passibili fit corpus spirituale, nam tunc ani-
ma liberabitur a servitute corrupcionis in liber-
tatem filiorum Dei / Tercio debemus humiliari
[illegible] Dei racione providencie gubernacionis,
quod notatur cum subinfertur omnem solli-
citudinem vestram; nam omnem sollicitudinem
vestram debemus ponere in eum, quia ipse dicit:
iacta curas tuas in eum et ipse [illegible]
ipse faciet / Unde sic omnem sollicitudinem
[illegible] proicientes in [illegible]
[illegible] Matthei [illegible] nolite solliciti esse
dicentes quid manducabimus aut quid bibemus;
in eum [illegible] sicut anchora in mari, ut sit
navis que est in periculo submersionis per an-
choram que in profunda maris [illegible] confirmatur,
et sic [illegible] sic quod tota spes ponitur
in eo firma / Unde augustinus dicit
[illegible] nam ipse non est talis
ut se subtrahat et te cadere permittat.
Psalmista: iacta cogitatum tuum in domino, quia
ipse est cura simpliciter specialiter [illegible] ei
sit cura generalis de omnibus, ut hec Sa-
piencie vi°: pusillum et magnum ipse
fecit, quia equaliter est ei cura de omnibus.
Unde psalmista: Dominus sollicitus est mei [illegible]

spaliter ex isto patet quilibet videre quod sumus
boni laboratores in sollicitudine vero
temporalium sive non debemus et ideo est quod
servus non debet sollicitus esse quid comme-
dat quod bibat sed debet esse sollicitus
ut bene laboret tunc utique dominus sibi pro-
videbit domus suus sic si boni labora-
tores sumus in sancto dei tunc utique ipse
cristus curam habebit de nobis et nobis
necessaria ministrabit quis umquam iustus fame
vel siti mortuus fuit non vidi iustum
derelictum nec semen eius querens panem
et ideo sollicitudinem nostram in eum proiciamus
unde vitas patrum legitur quod quidam sic
dixit non oportet quod quis cogitare nisi de
timore dei nam dum coactus fuit de corpo-
rali necessitate esse sollicitus numquam
in cogitet de ea in tempore nisi dicens Cri-
sostomus super illud mathei vi° da nobis
hodie quia ideo dicit cum dici spa-
cium te vivere nescis quid ob causam illius
sollicitudine torqueris. Item contra eos qui
tempore solliciti sunt quod prudentie spiritualis
iiii° adiciantur de quo Petrus iiii° qui sine
nupta est sollicitus est quae sunt dei secunda
prudentie corporalis quo ad corpus
[?] de quo idem volo vos sine solliciti-
tudine esse non quia sit mala sed quia impedit a ma-
iori bono scilicet contemplatione eternorum tertia
est anxietas de crastino mathei vi° ne
solliciti sitis in crastinum quod nimia ducitur
et illa est de superfluis quarta propter
secunda prudentiis tertia possibilibus debemus
ergo omnem sollicitudinem in deum proicere
quia ipsi est cura de nobis sicut medicus de ~~ergo~~ egra
Unde eger vel languidus est medico et
non sibi quia eger sepe posset sine saluti
contrarium ergo committe te medico qui non
dabit nisi quod est salubre. Sequitur So-
brii estote ~~etc. Dicit ita competenter sollicitudine~~
Sic ostendit qualiter debeamus nos habere ad
in sanum ut ei resistere et hoc magis sit qui
in nobis gula et luxuria ideo dicit sobrii estote

quia dicit ista pietate sollicitudine nostram ut vos
conlaboret sive adiuvet ideo sobrii estote
in corpore abstinentes nam sobrietas domina
est vicio fornicationis quod inebriat unde
osee iiii°. nam fornicatio vinum et ebrietas
aufert cor et sapientiam et luce xxi° dicit
Attendite ne graventur corda vestra crapula
et ebrietate et vigilate sed quia et nocet
propter sobrietatem vigilie ut causam
effectum et hoc ex ordinibus scilicet contra vanam
luxuriam ut sic ... valet
vigilandum nam contra ... quia si facit
quisque qua tempore de speculo querit aliud
voluptatibus aliud peccare tempus habere
potuisset sed qui peccanti veniam promisit
peccanti diem crastinum non promisit. Quod dicit
omnium ergo decimus metuere quod numquam possumus
providere. Tertio nondum quod sobrii esse debemus
et vigilare et adhuc faciendum debemus nos
habere sic per tempore ludos qui videntur po-
cius sine mora et viriliter sicut quod non pre-
cavetur cito cadit. Pariter cum in corrigenda
parte superiori inquantum est prior adversarii
sit spiritualis quia corpus est quod prius
adversarium et magis ipsi superiori sed ideo
debet sibi pariter cum corrigenda absti-
nentia et sobrietas ne corruat in peccatum
sic fecit Petrus qui magna abstinentia
et sobrietate vixit unde suasit illis
qui volunt esse perfecti ut non de herbis vel
de talibus faciant. Unde ysidorus dicit
arborum saturitas carnis luxuriam generat
quia saturitati semper libido adiuncta est
e contrario libido ieiuniis frangitur luxuria
superatur. Hoc est dixit abbas ysidorus
si aliquis vos voluit tenere civitatem in
inimicorum per aquas et cibos contene-
at et sic inimici perditates subeant
eis sic est sunt passiones ventris si cum
homo ieiuniis et fame consumi-
tur inimici eius qui diam sollicitat

impugnat et ideo s[ecundu]m consiliu[m] ap[osto]li Sobrii
q[uia] ho[c] dicimus p[ro] vigilem[us] et sobrii sim[us]
an[te] vo[s] videri cu[m] sequit[ur] q[uia] adv[er]sarius v[este]r
p[ro] fidelibus adversat[ur] dyabol[us] t[amquam] circu
fluctus q[uia] p[er] circuit[um] fluit q[uo] ad se[ipsu]m multo
et iterum p[ro]pt[er] ad alios ps[alm]a xiiij[o] multi
in fluviu[m] d[e]traher[et] ipsi[us] lat[us] ut dyabolus d[ici]t[ur] q[uia] duplice[m] habu[it] q[ua]ndam salig
ca[pu]t [et] aie tamq[uam] leo p[er] superba clarita[tem]
rugiens p[er] q[ua]m no[n] cedi c[ir]cuit / circuit
q[uia] malicie sue sta[n]te i[n]fatigabil[is] / qu[er]ens
q[ue]m devoret / p[ro]p[ter] sua i[n]saciabile cupi-
ditate[m] Job[us] circuivi t[er]ra[m] [et] p[er]ambulavi eam / dyabol[us] c[ir]cuit ta[m]q[uam] hostis obsidens mu-
ros clausos explorans p[ar]tes murorum q[ui]
i[n]fir[mi]or sit mun[us] stabil[is] et cu[m] habuit adv[er]-
sa[ri]a penetr[at] ut cu[m] afferat fornicaciones
illicitas / et voluptates / ut in su[n]t caritate
obstat / aures p[er] cau[sa]m temptat ut mo-
vat[ur] dictum lingua co[n]cutat manu[m] i[n]
m[alu]s instigat h[omin]es ut veras q[ue] committit
ut celestes adimat [et] in latent[er] no-
p[er] vale[n]t tu adde[n]t[ur] aptas [et] veces ip[s]i[us]
subdolos ip[s]i[us]me violentos sic g[lad]io
qui vult castru[m] accipe aliq[ui]d ip[s]i[us] cau[s]t
undiq[ue] si i[n] uno ubi e[st] aqua rupta
p[ro]p[ter] sit aditu[m] i[n]gressus ita facit dya-
bol[us] q[u]i no[n] cessat nos circ[u]ire advidendu[m]
si in nobis e[st] aliq[uo]d ruptu[m] vel defectus acc[i]-
p[er]et p[er] q[uo]d possit i[n]trare [et] ideo a[nim]us n[ost]ru[m]
d[e]b[er]et esse p[ar]atus adversa p[ro]pt[er]
ille e[st] paratus ad temptand[um] / Secundo q[uia] ad-
versarius v[este]r dyabol[us] co[m]parat[ur] leoni p[ro]pt[er]
hoc q[uia] p[ro]pria fortitudo leonis est in an-
teriori p[ar]te ca[pitis] ut d[icit] Bal[d]us[?] dicit q[uod] fu-
ria eius vis est i[n] capite et p[ro]pria ei[us]
i[n]firmitas e[st] i[n] capite et sic est de dy-
abolo si eius fortitudo h[abe]t resiste[n]cia[m] q[ue]
tota est i[n] principio temptac[i]o[n]is n[on] de q[ui]bus
d[o]mi[n]us impugnat si ei resistat[ur] victo[r]
est i[n] fine q[uia] Crisosto[mus] sup[er] Math[eum]

Sic o[mn]is opacio i[n]i[m]ici i[n] p[r]i[mo] e[st] g[ra]vis
[et] q[uasi] i[n]tollerabilis impet[us] ei[us] q[ui] s[ed] si
q[ui]s forti a[nim]o sustinuerit / i[n] s[e]c[un]do in-
venit eu[m] i[n]firmiore[m] et q[ua]nto plus
passus fuit mag[is] frigescit q[uia] no[n] h[ab]et
tu[n]c i[p]se virtut[is] q[ua]m h[ab]et i[n]iciis / ideo leo
dyabol[us] voluit rape[re] [et] devorare ca[ro]
carnis [et] est captus a Christo d[omi]no d[i]c[it]ur
q[uia] abscondeat filius dei sub esca huma-
nitat[is] / Unde beatus Aug[ustinus] dicit capi voce sub
loquitur / venit redemptor [et] victus est
deceptor / [et] q[uo]d fecit redemptor captiva-
tori n[ost]ro tetendit muscipulam [et] escam
sua[m] [et] posuit ibi esca[m] s[ed] sanguinem q[uia]
ip[s]e voluit fundere ut vincet h[oste]m
a suis debitoribus ut g[lad]io sinam[us] quo
hinc leoni sit resistend[um] sub d[icit]ur n[on]
resistite suggestionib[us] eius no[n] conse-
ciendo Jac[obi] iiij[o] resistite dyabolo [et]
fugiet a vob[is] / Fortes i[n] fide tamq[uam] in
p[ri]ncipio ad Ephe[sios] vi[ribus] sumentes
scutu[m] fidei i[n] q[u]o possetis o[mn]ia tela
nequissimi ignea extinguere / Ultima
attendendum videri u[l]tima adventu pa-
gani d[i]cit[ur] [?] eius ut sic possint evade[re]
laqueos ip[s]ius / Ubi sciend[um] q[uia] hostis
noster antiq[uus] h[ab]et co[n]tra nos i[n]imicicia[m]
i[n]pacificabile[m] malicia[m] i[n]excogita-
bile[m] virtute[m] i[n]vincibile[m] [et] n[ost]ra i[n]spe-
rabile[m] p[ro]pt[er] i[n]imicicia[m] i[n]paci-
ficabile[m] d[icit]ur adv[er]sarius v[este]r q[uia] adv[er]-
sari[us] p[ro]pri[e] e[st] nocere et pace[m] cu[m] alio
no[n] h[ab]ere / sic est hostis n[on] nu[m]q[uam]
vult pace[m] nobiscu[m] h[ab]ere q[uia] ut d[icit]ur
i[n] c[apitulo] Ad ro[manos] q[uia] co[n]venio p[er] abo
t[er]rae [et] no[n] p[otes]t esse pax int[er] vir[um] d[ominu]m
[et] demone[m] p[ro]pt[er] malicia[m] i[n]cogi-
tabile[m] d[icit]ur dyabol[us] i[n] dyabolus
id est q[uia] decipiens q[uia] p[er] m[o]d[u]m nos
decipe[re] nam si dyabol[us] p[er]sua[de]t nob[is]
aliq[ui]d bona h[ab]et i[n] se[m]p[er] facit i[n]te[n]-
c[i]o[n]e decipiendi et fallendi Tertium

adiutus invincibile appellat leo in-
genes quia sicut leo est fortissimus alium
et nullius pavet vel timet occursum sic quia non
est potestas super terram que potestati dyaboli
valeat comparari ut dicitur in Job quintum
autem ad motum inquietabile dicitur sancti
gyrans querens quem devoret tua sic enim inquietus in
sancti ambulat ut dicitur in Job sic
ipse ff ut possit devorare animas non
cum inimicicia. inpacificabile debemus
resistere per sobrietatem. per quod debemus nos
respice quia cum apostolo dicitur sanitas
est corporis et anime sobrius potens fortis
cum malus incogitabile debemus resi-
stere per omnibus communitate quia in mathei
dicitur hoc genus demoniorum non eicitur nisi in ora-
cione et ieiunio cum virtute invin-
cibile debemus resistere per fidei firmitatem
quia sancti per fidem [vicerunt] vincere regna
qua ad hebreos xj° sed cum inordi-
natus inquietabile debemus resistere per
quietem caritatem quia sicut qui unanimiter a-
sunt est quasi civitas firma et ideo
debemus esse solliciti et vigiles et fortes
in fide et eandem impugnacionem et
passionum que est in illis corporis nostris
in nobis ipsis sive ad resistendum dya-
bolo et ideo sequitur scientes eandem passionum
in consilium tribulacionem et temptacionem et
quod vos sustinetis fieri scilicet a dyabolo frater-
nitati vestre que est in mundo id est fratribus vestris per
mundum diffusis quasi diceret non estis vos solum
sustinere a dyabolo quia hoc est commune
omnibus sanctis ij ad thymotheum iij° omnes qui
pie volunt vivere in christo persecucionem pati-
entes eandem passionem id est eandem temp-
tacionem quam facit dyabolus in aliis
vestre fraternitati scilicet id est vestris fratribus quasi
diceret non putetis temptacionem esse quia fi-
deles estis unde in ecclesiastico dicitur fili
accedens ad servitutem dei preparans

animam tuam ad temptacionem unde beatus petrus
dicit hic vos iudei vel pagani non putetis
eam sicut temptaciones quia fideles christiani
sed estis ymmo eo magis quia christus non tantum
proponit cum capite suo et corpore per totum
mundum tribulatur et quia sic a iustis non
iusti sunt passi ideo non pudeat vos
solos fidelibus pati non posse quia ipse ventus
peccati ipse tribulacionis ut dicitur ecclesiastici
¶ Secundo super illa verba adversarius vester dyabolus
quod vigilantes leonis impedit tamen homines
ut alium sompni non rapiat nisi leonis sic et
dyabolus metens hominum fidelium timendo
ne illicita surgerendo a via veritatis
vivunt ideo necesse est vigilare in nocte huius se-
culi quia iterum distinguit vigilias quia quatuor
sunt ut horas prima vigilia est mundi acceptio
quia vero horas .scilicet contemptum honoris. divi-
ciarum et voluptatum. seu deliciarum. unde
vigilatur contra peccatum malum de quo in epistola
ad galatas omne quod est in mundo secunda vigi-
lia est appetitus virtutum cum hoc sint indu-
cio. lacrimarum effusio. et elemosinarum
largicio. unde in ps. dicitur effunde in conspectu
eius orationem meam. tercia vigilia est de-
siderium eternorum cum sit fore sint oblivio
temporalium. contemplacio celestium. et in ipsis
in regnum. secundus dicitur gen xxxij° quod ia-
cob transivit torrentem iaboth
et luctatus est cum angelo donec venit au-
rora iaboth interpretatur pulvis ia-
cob supplantator. morte quasi transit tor-
rentem pulveris per oblivionem temporalium
et luctatur cum angelo per contemplacionem
celestium donec veniat et videat au-
roram idest puritatem vite futurum quarta
idest eterne glorie visionem has vigilias
observantes non devoret leo rugiens
¶ Sequitur sunt omnes qui hic permittit eis
divinum auxilium contra tribulaciones
et est sensus nos debemus resistere potestati

quam i nobis est et ideo glo[ri]ficat q[uod] opus
est facite q[uia] deus om[n]is gr[ati]e supple dator
ut tunc est om[n]is gr[ati]a et inde deus om[n]is
gr[ati]e s[ecundu]m gl[ori]am s[ecundu]m s[piritus] s[an]c[t]i & aliarum p[er]sonarum
ut om[n]is gr[ati]e i[d est] bonorum temporalium naturalium sp[irit]ua-
lium et et[er]norum q[ui] vocavit vos vocatione
interiori s[ecundu]m inspiracionem et exteriori p[re]dicacionis
ecclesie sua gl[ori]am & ut sitis p[ar]ticipes gl[ori]e
sue q[uod] est et[er]na in Christo Ihesu sit in eterna
capite suo vel s[ecundu]m in Christo Ihesu i[d est] in fide ut p[er]
fide Christi Ihesu modicum passos recepturi
sumus q[uod] est acceptum ij[o] cor[inthios] iiij[o] illud
q[uod] in p[re]senti momentaneum est et leve tribu-
lacionis nostre supra modum in sublimitate eter-
num est q[uod] patimur et q[uod] patimur
ab eo aliq[uo]d magnum et incomparabile premium
expectamus et q[uo]d licet sit modicum / vel patimur
ubi dicitur modicum si opus contristari in variis
tribulacionibus ut p[ro]bacio fidei vestre multo
preciosior sit auro q[uo]d p[er] ignem p[ro]batur vel i[d est]
q[uod] licet patimur est momentaneum / aliud
est et[er]num / s[ecundu]m levitatis / aliud magnum pon-
dus / illud tribulacionis / et humilitatis / hoc
autem inestimabilis sublimitatis / habent g[ratia]
supple modicum & non tenetis desperare q[uia] ipse
deus q[ui] vocavit vos p[er]ficiet i[d est] p[er]fectos fa-
ciet bonos et confirmabit con[tra] malum
culpe consolidabit p[ro] contra malum pene
¶ Vel aliter p[er]ficiet contra carnis confirmabit
contra mundum solidabit vel i[n] q[ua]lib[et] de-
stacione tocius p[er]sistat / vel adhuc aliter
contra concupiscenciam carnis confirmabit
contra concupiscenciam oculorum / solidabit
contra superbiam vite / ita deus deus dat
augmentum virtutibus / p[er]ficiet in sciaris
robur sustinendi / confirmat p[ro]bus con-
solacionem timore sublato ipsi gl[ori]a supple
a nobis qui semp[er] usque gloriam hz
et ipsum fidalias et supnos ut ei pp

obediamus in secula consecuta seculorum
i[d est] metrum et sine fine amen i[d est] ita
fiat et est confirmacio p[re]dictorum amen

Dominica iiij

Existimo enim q[uod] non sunt
condigne passiones huius
temporis ad futuram gloriam q[ue] reve-
labitur in nobis nam expectacio creature
revelacionem filiorum dei expectat va-
nitati enim creatura eius subiecta est non
volens s[ed] p[ro]pter eum qui subiecit eam in
spe q[uia] et ipsa creatura liberabitur a servitute
corrupcionis in libertatem glorie filiorum dei
scimus enim q[uod] om[n]is creatura ingemiscit et
parturit usq[ue] adhuc non solum autem illa
s[ed] & nos ipsi primicias sp[iritu]s habentes et
ipsi int[ra] nos & eum adopcionem filiorum
dei expectantes redempcionem corporis nostri
Verba ista b[ea]ti Pauli sunt Existimo passiones huius tem[poris]
s[ecundu]m subaudi carnis non sunt condigne
ad futuram gl[ori]am et p[ro]pter futurum gl[ori]e
tristi que sunt i[n] gl[ori]a et caritate non s[o]-
lum futuram vitam merentur decongruo
v[er]um eciam de condigno et non est hoc s[ecundu]m
q[uod] videtur s[ecundu]m veritatem & cum non mediatur / & iustum
videtur esse condignam utrum non vita eterna
reddatur a deo s[ecundu]m veritatem & iustum mediatur
et s[ecundu]m iusticiam iuxta i[llud] ap[osto]li ad Thimotheum iiij[o]
in reliquo reposita est in corona iusticie q[uam]
deus mereatur de condigno vita eterna / Ubi
est advertendum s[ecundu]m sanctum Thomam q[uod] opus meri-
torium habens p[otes]t dupliciter considerari / uno
s[ecundu]m q[uod] p[ro]cedit ex libero arbitrio sic non
p[otes]t esse condignitas p[ro]pter maiorem in-
equalitatem s[ecundu]m congruitas p[ro]pter quandam
equalitatem p[ro]porcionis / Alio modo consideratur
ut opus s[ecundu]m sua virtute deus p[er]
p[er]fecit s[ecundu]m sua excellencia ¶ Alio possumus
loqui de ope meritorio s[ecundu]m q[uod] procedit
ex gr[ati]a sp[iritu]s s[an]c[t]i et sic est meritorium
vite eterne de condigno sic enim valor

* perficiet /

inimici auctor interimite spiritus sancti monentis
nos in vita etiam per sanctum Iob x° sic
tecos sunt aquae salientis in vitam etiam
et non sunt condignae passiones huius temporis
ex hic vane inequalitatis quia secundum apostolum
(in pnti) 2 Cor. iiii° illud quod in praesenti est momenta-
neum et leve tribulationis nostrae aliquid super ipso
sequitur aeternum est et pondus gloriae opera-
tur in nobis et secundum beatum Augustinum est tribulatio
ista sic mittens sine fine et multum maio-
rem ibi gloriam quam hic labor. Et ideo apostolus
in prima epistola audit quod vincit cum secundum spiritum
propter sive remunerationis magnitudinem
dicit autem ipse sanctus hic laudi esse audit
Ideo poenitentiae expectationi sicut propter peccatis
fervidi et afflictionis ubi sunt eius
quod eius cura. Vel aliter in prima epistola
suis consolatur de afflictione ponens
quia per afflictionem poenitentiae evitamus
intollerabile supplicium et aeternum
etiam primum est quod securus licet non apostolus
considerans non comparatione sed aeter-
nali quod passiones id est tribulationes tem-
porales et momentaneae huius temporis non
sunt condignae id est non habent sufficientiam suam
eo quod subeunt ad vitam etiam provocata
quam vita [illegible] in [illegible] gloria [illegible]
in omnibus bonis. Vel autem quae sic tribu-
lationes quae nos molestant et impugnant
secundum propter futuram gloriam non sunt condignae
reddi exspectat quia sicut passiones
vane etiam remunerationis et vane mo-
tum diligendis sunt minus reputandae et
minus condignae quam quaecumque tribulationes quas
patimur ab aequo propter aequam dilectionem
carnalem, non aliquid propter aequam mo-
dicam [illegible] delectationem sustinet
tribulationes et passiones et tamen istas
tribulationes vane amoris et delectationis
non reputat condignas. Exemplum de
Iacob qui xiiii annos servivit et

laboris reputavit paucos dies propter magni-
tudinem amoris Rachel et ideo manifestum secundo
sensu ut [illegible] temporale in [illegible] sane
homo [illegible] ad usum in aliis
ut corpus [illegible] ut id praecipuum ut
corpus [illegible] paucis [illegible]
et [illegible] letale ipsius [illegible]
lesio est infinitum [illegible] quod lesio cor-
poralis in quantum spiritus est dignior corpo-
re [illegible] tribulationes sustinet [illegible]
[illegible] secundum beatum Augustinum super
psalmos ubi dicit intelligat homo medicum
esse deum et tribulationem medicamentum ad
salutem et non [illegible] sub medicamento
positus fervens secans clamans non
audit medicus ad voluntatem sed ad
sanitatem. Item quod [illegible] tribulationes suas
[illegible] tribulationum et qui simpliciter
[illegible] propter amorem dei non [illegible]
[illegible] qui [illegible] sicut [illegible]
[illegible] in tribulatione [illegible]
[illegible] laboraverunt et consolabuntur a tribula-
tionibus suis et exultabunt in laetitia cor-
dis suis. Sed ergo [illegible] in [illegible] domini
tribulationes quae sunt [illegible] et propter [illegible]
super omnem [illegible] et [illegible]
[illegible] et super omnia aromata
[illegible]. Vel sic aliter quod apostolus dicit re-
[illegible] ne [illegible]
et ne [illegible] in afflictione quia [illegible]
[illegible] est ut [illegible] spiritu et non [illegible]
[illegible] et [illegible] sit difficile [illegible]
[illegible] ego [illegible] aestimator [illegible]
et [illegible] non [illegible] quod non sunt
condignae [illegible] passiones et si
multiplices huius temporis [illegible] et
momentaneae et [illegible] temporibus
apostolorum [illegible] aliorum [illegible]
apostolorum [illegible] passiones sanctorum
condignae non ad futuram gloriam [illegible]

reuelandam que reuelabitur in nobis / oculus enim quem
oculus non vidit neque auris audiuit Ysaie
primo tollatur impius ne videat gloriam
dei. ergo gloria dabitur operibus quia infinitum
esse quia reuelabitur in se quia in nobis / et non
omnibus indifferenter / Secundo quia passiones tem-
porales non sunt condigne ad promerendam
futuram gloriam propter multa / Primo quia pa-
ssiones sunt parue unde Paulus ad Corinthios 4° in presenti
tamen modicum passus gloria autem est magna
et tanta magna est gloria eius in salutari tuo
Secundo passiones sunt parue Sapiencie 11° et si
coram hominibus tormenta passi sunt in
spes et gloria multa / Item Ieronimus in consola-
tione mortuorum gloria multa passiones breues
Sic potest in commodum si ut constat apud
gloria eternam / Unde Paulus ad Corinthios 4° Deus autem omnis gracie
qui vocauit nos in eternam gloriam passiones
[illegible] sunt meliore et [illegible] sunt
[illegible] quia passionibus non meretur gloriam
[illegible] Romanos 2° gloria et honor et
pax omni operanti bonum sed ergo non est condig-
nas pro ad magnum pauci ad ultimum bonus
ad finem minimi ad premium necessarium ad con-
tinui passionis ad premium ergo non sunt con-
digne passiones huius temporis ad futuram glo-
riam que reuelabitur in nobis concordat
Ieronimus sic dicens si ex libris homini omnia
precepta veteris et noui testamenti potu-
isse implesse et posse implere et omnia genera
tormentorum perferre carceres et carceres
vngulas [illegible] lapidaciones cruci-
fixiones in sartagine fornaces pro multa
curricula temporum neque adhuc esset di-
gnus gloria futura quia plures sunt electi Item
quicquid aliquis / quantum / videret quia ideo quia
temporalia et illa eterna sunt unde illa est
qua fulgebunt electi sicut sol in regno patris

| preceptum

eorum erunt sicut angeli in celo et patet
dei videre Johannis 3° illud Item [illegible] quid au-
tem apparuit similes ei erimus quia videbimus eum
sicuti est / Tercio nam expectatio creature Item
probat futuram reuelacionem glorie ex expecta-
tione creature et est notandum quod omnis creatura
naturaliter expectat reuelacionem glorie filiorum
dei sed nam expectatio nature est frustra
ergo ista expectatio implebitur et ideo dicitur
nam expectatio et exponitur dupliciter primo
quod nomine creature intelligitur homo secundo
Talis potest intelligi homo aliquis sui
status puri misericorditer / secundo sic nam quia
[illegible] vere reuelabitur nam expectatio
creature [illegible] creatura expectans [illegible]
sed qui spiritualiter dicitur creatura quia [illegible]
nam creaturis et igitur mortuorum qui [illegible] nichilo
ad quod constat [illegible] primo committe
spiritum tuum et [illegible] expecta-
tionis est in actu expectandi [illegible]
generationis [illegible] assiduitate sicut glosa [illegible]
expectans expectauit diem reuelacionem
filiorum dei id est illa futurum apparuit
in qua reuelabitur dei filiacio [illegible] Johannis
carissimi filii dei sumus sed vita secunda
dictum est expectamus [illegible] tribulacio
paciencia sunt [illegible] super [illegible]
dicat quod cor [illegible] in isto seculo presen-
tantur aduersa facile si sit spes que
consoletur [illegible] poeta dixit
[illegible] malorum futura spes et fortuna
inconstans [illegible] spes bona nunquam
et ideo Thobie 2° dicit filii sanctorum
sumus et vitam illorum expectamus quam deus
daturus est hiis qui fidem suam nunquam
mutant ab eo / Item secundo quod illa implica-
tur ista nam [illegible] / primo quia beatitudo
ibi reuelabitur [illegible] ineffabile ibi
filiorum [illegible] est beatitudo ibi dei / Item

Hec creatura multis locis appellatur hoc etiam
nomine appellatur creatura quia primo suo
amisit ymaginem et similitudinem omnipo-
tentis dei quam habebat in eternitate/ Ista ergo crea-
tura idest omnis homo fidelis revelationem
filiorum dei expectat ut appareat quod primi-
tivum est quod ipsa manifestabitur et qui sunt
filii dei et hoc modo ~~nunc~~ tenentur ipse
in creatura spiritu quamvis sit bonis et
malis et omnibus xpm clamat sed non
apparuit qui sunt filii dei sunt tamen aut xpus
veniet ad iudicium suum et separabit ag-
nos ab edis dicens eis venite bene-
dicti patris mei tunc revelabitur qui sunt fi-
lii dei in re/ et ergo quod dicit expectatio
creature revelationem filiorum dei expec-
tat videtur sed non sumitur quod aliud
sit creatura et aliud filii dei cum tamen unum
sunt/ sed dicimus quod soliti sunt/ homines dicere
videntes ymagines sua [illegible] colores
et diversa vasa ordinatos expectationes
vel expressionem istorum manifestationem ymagi-
nis expectat/ cum non aliud ymago
et aliud color/ ¶ Sequitur vanitati enim creatura
omnis subiecta est hic ostendit causam expectationis
propter vanitatem cui subiacet corruptibili tempore
et/ post tangit primum statum miseriam
ibi vanitati/ secundo miserie perdurantiam
ibi subiecta/ tertio durantie nature ibi ve-
lens/ Dicit primo vanitati quod dicit et ve-
nerabile est quod expectet quia hic non potest
habere et ideo vanitati idest mutabilitati
et miserie temporali subiecta est omnis creatura
idest boni servantes nostra eternitas/ hoc
enim dicit creatura nostri id marci ultimo
predicate evangelium omni creature quia homo
est/ hoc convenit cum angelis intelli-
gendo/ cum brutis sentiendo/ cum vegeta-
bilibus et plantis in vivendo/ cum aliis
in essendo/ hec ~~est~~ in concordia ecclesiastici

cum [illegible] vanitas vanitatum etc/ subiecta
est non volens quia boni non habent istam radicem
et vanam sed simpliciter creatura quam patitur servans
propter eum qui subiecit eam iuste propter primam
transgressionem/ vel propter amicitiam humilitatis
et conservationem/ michee vii° humiliationis tua in
medio tui subiecit in spe quod non sit semper libertatis
sed ibi ita spe et ideo sequitur quia et ipsa crea-
tura idest homo bonus servans precepta legis
et nostri nature quod est quod tibi fieri non vis
alteri ne feceris liberabitur simpliciter in futuro seculo
et propter captivus est iam liberatus nunc
ysaia consolabitur faciam meum et cum desolatione
me letificabit/ ¶ Ut a servitute corruptionis idest
corruptibilis carnis vel mortalis carnis
que corruptibile habet redditur corporum
primo corinthios xv° ipsa dico veniens in libertatem
glorie filiorum dei quia liberi erunt filii dei
in gloria qui venient in resurrectionem ipsius gloriosi
filiorum dei quia in gloria erunt liberi felix
libertas ubi nullum genus subiectionis/ quia nec
bonum/ nulla passio inficiens/ quia non cor-
pus/ nulla ambitio afficiens/ quia ibi gloria
et libertas/ nullum bonum deficiet/ quia ibi
gloria/ nullum malum afficiet/ quia ibi filii dei/ ubi
nondum quia libertas est aquatica/ unde
licet a peccato michee vii° deponet ini-
quitates nostras et proiciet in profundum maris
omnia peccata nostra/ secundo erit libertas a pe-
riculo/ ¶ Laqueus contritus est et nos
liberati sumus a diabolo apocalypsi xxi° absterget
deus omnem lacrimam/ tertio a car-
nis labore ysaye xxiiii° quievit exa-
ctor cessavit tributum corruptionis
ibi [illegible] in prioribus ¶ Scimus enim
quod multa abscondita tempore quam vult cooperatio
et deliberatione filiorum dei veniet
non aut agunt in opera quam ad libertatem

desiderant per magis et tedio et labore incti
ad illam libertatem et ut se videre ad qua
non homines valebit inclinare. In hiis ergo
primo de unitate dicitur. Nos homines conveniunt
in appetendo ultimum finem qui est beatitudo
post autem cecidit sicut videmus accolo regno
tat captivus qui erat omnis et negocia
tor fuste eum cedebat et flagellabat
ut ceius veniret ad unumquas causa lu
usum autem sit lassatus morte optabat
putans se esse opera pecuniam ne sit liberet
per morte corporis depelle eius sedebit
propria et ubi patet de tali similiter in vita
puer qui sustinet infirmitates et tribulaciones
propter quas optant mortem et in libertate
filiorum dei pervenire sed quamvis ista exerce
ant opera que ad illa libertatem valent
deinde ideo in morte corporis penam incipit
et numquam habebit neque finem nec fine
Resurrectio vero et beatitudo quod
in presentia hic incipit et durabit ubi perpe
tue. Alios legitur sic id est alia vita respecta
cuncte creatura expectans sed hoc quamvis
statum presentis in spe revelacionem filiorum
dei expectat simpliciter sic necesse est quod
perfecte vanitati enim subiecta est creatura id est
hoc quamvis statum huius miserie ista
homo anthonomatice dicta creatura non
creata subiacet vanitati subiecta nunc
non tamen volens id est non sponte sed non
sponte peccavit non tamen volens penam
sustinet ista pena causa pena est afflic
cio sed non voluntaria sed subiecta est
propter eum id est propter iusticiam dei que subiecit
eam propter suam culpam ipsa ergo creatura id est
homo secundum statum presentis infirmitatis libera
bitur a servitute corruptionis id est carne corruptibili
que quamvis premit animam et retardat ipsam
liberaliter nunc veniens in libertate glorie
filiorum dei. Unde novum etiam est quod
in multiplex est vanitas prima incertitudinis
sequitur nunc dispositis secunda est vanitas
mutabilitatis sequitur tercia vanitas
vanitatum et omnia vanitas et illud videlicet
creata quia sunt subiecte et ante universa
vanitas et afflictio spiritus huius vani
tati subiectus est homo tercia est vanitas
mortalitatis cui est subiectus homo per vi
a ista vanitas omnis homo vivens quod quia
eum non potest manere quod est homo vanitas
In creatura creata subiecit vanitati
et omnia perdidit ad unum sed ...
[illegible] sed et citra [illegible] huic
vanitati subiectus est homo non volens
quod homo voluit peccare et noluit suppli
cium ab hac vanitate perayt liberari
apostolus cum dixit infelix homo quis
me liberabit de corpore huius ... ver
um quod non est subiecti deus esse
propter deum non clerici quod spectat ... bu
secundum papa vel abbas deo mediante
aliquo alio homo liberet et panem
quod expectat illius bursarium et non
recedat pervenire illius dum dat
sunt completa possessione ita et nos
impetremus gratiam celestis patre me
diante non homo sed ihesu christo qui
est mediator dei et hominum sed apostolus
vii secundo ad thessalonicenses quod autem propter nota
est adeo non solum ut quod pervenit
ad gloriam vite eterne sed ut alios
secum adducat et ideo est caput ecclesie
et auctor salutis humane. Sed illud
liberare multos filios ad consummandum gloriam
auctor salutis et ideo a servitute propter
non deus vero dabit sumpti simpli
na possessione regni celestis et

liberati ab isto morbi corpore / Beati
aut liberacionem nos sumus hic quia pec-
catores et i^a stat in die iudicii absolu-
te mortalitatis et peccati sic dicit
Bar. in fine. Rub. nota omnis creatura
solum intelligitur homo et ibi ex loquitur
Aug. in sentencia. Origenes qui nota
creature intellexit bestias sole stellas
et angelos sed in hac de quibus non
est verum quod ingemiscant et ideo solum
hoc peccatum intelligitur et secundum Al-
bertum secundus non est verum Bar. in
textu sic quia omnis creatura i. homo
ingemiscit i. affligitur et stat in dolore
in fame et siti in frigore et nuditate
et carceribus et parturit vel melius
ut habetur igitur dolet simpliciter in illis
angustiis usque adhuc i. usque ad
diem iudicii et quod dicit adhuc
vel quod dicit hodie ff subiace-
bit creatura angustiis et doloribus
illi autem qui iam regnant cum deo et
cottidie assumunt ad regnum superna
post quod aliter seculo liberantur non
ingemiscunt / Vel aliter sic exponitur quod
omnis creatura ingemiscit q.d. nos apostoli
sumus non solum creatura corporali
sed magis spirituali et ideo nobis
[illegible] concedite quia omnis creatura idest
homo qui creatura dicitur ingemiscit affligitur
et parturit i. in dolore operatur in textu
usque adhuc i. usque adventum vel
usque ad suam liberacionem quia non dum
sumus omnes aliqui liberati tali ergo
gemitu et dolore subiciebat Pa-
ulus qui dixit filioli mei quos iterum

parturio / Ita ipse vehementer affligebatur
qua aliqua mulier parturiens ut dicit Lira
et quia tam vehementi afflictione sustinuit
in textu ideo illud dicit corporaliter [illegible]
cum gentibus mei [illegible] meum [illegible]
quod ponitur sic omnis creatura sic sumus creature in-
gemiscit usque adhuc quod in dolore et
labore officia sua peragit et non solum in-
telligitur de homine verum est de creatura elementorum
et celestium corporum que continue mouentur et
eorum motus est causa gemitus et parturiens
i. doloris in se nascentibus / et ponitur hic in
gemitu et parturire secundum modum humanum sic
visus per pratum floritione et ponitur
corpus parturiens de homine. Non solum autem Ubi
probat idem quod pius per gemitu et afflictionem
ipsorum apostolorum gloriam expectacionem et de
re talis / nulla expectacio gloriae magis
quam debite expectat et cassa sed nos habentes
primicias spiritus expectamus revelacionem
glorie filiorum dei quod ipsa implebit / Circa
illam vero sic probat quod primo tangit sta-
tum expectantium / secundo primum expecta-
cionem ibi adoptionem primo dicit non solum
autem non illa sola gemit et parturit sed
nos ipsi idest apostoli celestis mandes et in
caritate magis perfecti / Unde gradus apostolorum
primus est in ecclesia dei unde illud Ephe-
sios 4o potestate quam dedit quosdam apostolos
etc / Nos dico primicias idest spiritum sanctum
plus quam ceteri vel plus quam ceteri habentes vel
spiritum novum primo accipientes ipsi intra
nos gemimus quia non solum contra creaturam
sed etiam illis inter non solum quod primi
sed aliorum sed etiam pius afflictionem
Ipsa Lyra quod columbe meditantes ge-
muimus / Notandum quod fecerunt in ista vita

conscientia multis est gemitus / primo eciam
gemunt qui peccatores se esse cognoscunt
et infirmitates eorum conspiciunt considerant /
Unde Gregorius: quisquis sit in infirmitate sua
qui hec sua est in terra et fundamentum eius
peccatis vitii consistit sicut aquarum pro-
cella maior presto habens ista vita
videtur quod prima qui habet se ipsum. Unde confitetur
verbis Lu[illegible] dicit: cum tuo in cogitacione
mea conscientia delectacio magis a [illegible]
dei nascitur et quando peccaverit dicit ut det nobis
peccata nostra confiteri / quod sic David peccatorem
se considerans dixit: lavabo per singu-
las noctes lectum meum etc. // Secundo gemunt
viri sancti qui vident quod homo qui debet esse
contemplacionis et viri perfecti de die in die ab
omni bono deficit et sic ipsos ipsius
misericordie deficit / Cum vitas patrum / Abbas ab-
bas Silvanus sedens cum fratribus suis
repente in extasi raptus est et cecidit in faciem suam
post surgens plorabat. Rogaverunt eum
autem fratres dicentes quid habes pater? Ille autem
tacebat et flebat / Compellentibus autem
eum dixit illis: ego ad iudicium raptus
et vidi multos de habitu meo euntes ad
tormenta et multos seculares euntes ad
regnum. Quod eciam deplangit Ieremias dicens
quis dabit capiti meo aquam et oculis meis
fontem lacrimarum ut plorem die ac nocte
Tercio gemunt sancti qui vident se esse in valle
miserie et longe distare a vita eterna
quod videns propheta dicebat: heu mihi quia
incolatus meus prolongatus est. // Et Ber-
nardus: illa vita non solum autem illa sed eciam
ita idest non solum credentes et non eciam
tes incipientes quia dolent propter vitam
sed nos ipsi scilicet apostoli gemimus dicit et
in nocte perfectiores carentes primicias

egestates multas quia angustias et tribu-
laciones et afflictiones. / Et nota dicit primicias
spiritus habentes quia sicut illos primo e-
legit deus ita primi meruerunt habere
spiritum sanctum die resurrectionis quando dixit
eis: accipite spiritum sanctum // Et in die pen-
thecostes quando venit super eos in linguis
igneis // Vel sic dicit primicias ~~spiritus~~ spiritus
idest quia maiora dona spiritus sancti accepe-
runt quam predicatores ceteri ut omnium linguis
loquerentur variarum quibus pre ceteris
mortalibus habundancius floruit quia utens
in lacte apostolorum dicitur quod sanabant in-
firmos et mortuos suscitabant ut veni-
ente petro saltem umbra illius veniret
super illos et sanaret et Lucas dicit in
legimus. Unde dicit [illegible] mortuos sus-
citasse et hoc dignum erat ut per quos
insereretur doctrina ewangelica et fides
divina per quadrifidum orbem dilata-
randa erat maiora dona spiritus sancti
acciperent // Sequitur expectantes adoptionem
filiorum dei ut scilicet corpus eciam sicut anima
adoptionis percipiat. Ad philippenses iii salv-
atorem nostrum expectamus dominum iesum
Christum qui reformabit corpus humilitatis
nostre quod de gemitu factum est per totum tempus
miserie et tribulacionis sicut corpus
eius confortatur [illegible] et cupiat dissolvi
et veniat in adoptionem perfectam filiorum
dei ut iam anima liberata est corpus re-
dimatur a mortalitate et corrupcione et
dicit redempcionem quia eciam est emptum
a servitute culpe sed tunc erit emptum a servitute
omnis miserie et ideo dicit expectantes
redempcionem corporis nostri // Vel sic quod adoptio
efficit fructum cuius redempcio erit
glorificacionem corporis. Felix quando quod alius
tabernaculum terrenum quod inhabitat [illegible]
expoliari et cupit dissolvi ut cum

xpo esse capiat nam hoc est signum quod talis est illius vite et nec nos illud filii sunt promissionis et vos estis quia velle eius diu manere dudum non est quod modo oblectat quod secundum blandicie seculi deci- piens ad illecebras firmiter voluntatis invitat et cum morte non timet sed quod vult dissolui quod adoptionem omnibus viribus initur ut et cum ipso eternaliter regnare. Unde notandum quod nos sumus filii adoptivi sed solus filius dei est filius proprius et plena nostra adoptio nondum venit sed eam expectamus in futuro qui est corporis nostri clarificatio et redemptio quia iam emptum est precio [illegible] sed iam rede- ptum in uno emptum [illegible] preparate secundum ~~Bedam~~ Bedam super illa verba expectationem creature quod expectatio apostolus in superioribus locis [?] hec explicat dicat ipse spiritus reddit ~~spiritui~~ testimonium spiritui nostro quod filii dei sumus et alibi ipsi gemimus [?] nos de- invalidi [?] ecce legis quia dicat nos ideo expectare adoptionem filiorum dei et re- demptionem corporis nostri. Hec quod discipulis salvi [?] ubi apostolus dicit spe salvi facti sumus quia iam cum credentes et redempti passione xpi filii dei sumus ipse spe ex- pectamus qui sumus et possideamus in re quia fidem habemus quod filii dei sumus et redempti passione eius sed non prodest passio eius alicui nisi credentis qui filii dei erunt sic dicitur prima Johannis iiiº karissimi filii dei sumus nos ipse ipse et nondum apparuit quod erimus ideo quia fidem habemus quod filii dei sumus et redempti sumus autem quando apparebit similes ei erimus quod videbimus eum sicuti est spe enim salvi facti sumus ita sic fides constat expec- tatio futurorum bonorum in passione

in credere ea que non videmus ita spes est

xpi redempti sumus ipse nos dicit quod per baptismum recepimus remissionem peccatorum et filii dei sumus ipse nos dicit quia nondum apparuit quales sumus spes autem que videtur non est spes quia illud quod vi- demus non speramus unde gregorius [?] videre te [illegible] gloria mea non spero [illegible] si enim speramus quod non videmus ideo per patientiam expectemus ita quod patientia sit media- trix spei et rei quia per patientiam quam susti- nemus adversa huius seculi nos [illegible] ipsum necesse erat [illegible] ad gloriam eternam quam nobis concedat etc.

Dominica v

Karissimi omnes unanimes in oratione estote compatientes fraternitatis amatores misericordes modesti humiles non reddentes malum pro malo nec maledictum pro maledicto sed e contrario benedicen- tes quia in hoc vocati estis ut benedictionem here- ditate possideatis qui enim vult vitam di- ligere et videre dies bonos coerceat linguam suam a malo et labia sua ne loquantur dolum declinet autem a malo et fa- ciat bonum inquirat pacem et persequatur eam quia oculi domini super iustos et aures eius ad preces eorum vultus autem domini super facientes mala et quis est qui vobis noceat si boni emulatores fueritis sed et si quid patimini propter iustitiam beati estis timorem autem eorum ne timueritis ut non conturbemini dominum autem xpum sanctificate in cordibus vestris. prima Petri iii

Hic nos docet ut simus unanimes non secundum [illegible] super hoc [illegible] qui [illegible] imitatur si discordias [illegible] habu- erit omnia dona [illegible] erunt et si multa [illegible] bona fecerit propter quod salvator [illegible] [illegible] ait petrus unum est necessarium id est unanimitas et vero est quia ea illa bona

non sunt deo grata que sic discordant / nam uni-
cuilibet qui dicit quod detraccionem tante
audientes dicit hec sententia vera quod si
desisteret audiens detraccionem non haberet sic etiam
inquantum contentiones de est status totam-
dia ibi deus preces et oraciones eorum non
acceptat / et ideo beatus petrus princeps apostolorum
frater petrus in prima epistola monet nos in
unitate que est deo valde grata ut
dicatur canticorum vulnerasti me soror mea sponsa in uno
oculorum tuorum et in uno crine colli tui unu uni-
tas oculorum est concordia prelatorum nam sicut
oculus totum corpus illuminat sic prelati tota
ecclesia illuminatur / Crinibus qui de capite
pendent, universi fideles significantur qui
corpori tamquam suo capiti adherent et quod dicitur
vulnerasti .i. d. diligo te amore valde
quia quasi fixi eo quod video te unitate
prelatorum cum subditis concordantium / Docet
quod apostolus omnes quantum bene considerat quod secundum
glossam diversas personas diversas conditiones
diversos sensus docent et ideo ut omnes quod
monet ut sitis unanimes et unum dicatis
sentientes ut nec cogitatione dispersi vel
sic unanimes in corde unum et anima una -
dicentes / Ubi notandum secundum glossam quod in duo-
bus contra concordiam non sunt detractoribus quod aliqui
sibi non habent nec cogitare sed ea allegat
observantia et devocionem ... consentanea et
manifestacionem fine .i. d. quod unanimi-
tas et fidelitas minorum magne parem
ferunt / Vel sic unanimes estote corde
deest sitis concordes ita si consensus diversorum
vel secundum opera imperfectibus fecerit ...
magis consensus tamen esse ... quod illa
varietas ... concordiam ... sitis
et compacientes ... suspicientes affectu
miserias ... vel compacientes uni-
versi ... ut ... -
toris esse ... alter alterius onera

.1.

pacie sanitatis amatores / sic vini-
tatis et concordie amatores glossa nec
deservientes sanitatem neque habere assi-
duitatibus ... in uno et ... eo
quod secundum ysidorum qui assidua dileccione
... caritatis ...
... / Ubi notandum quod ... concordia conservata ... -
tas ... non ita cito cadunt / prima xviii°
sunt qui iuvatur a fratre est quasi civitas
firma / Unde ut si ceciderint ... alterum ...
sustentatur eccl. iiii° ve soli quia si
ceciderit non habet sublevantem se / Item
ut faciliter quod ... petimus impetremus
Math. xviii° si duo ex vobis consenserint
super terram de omni re quam petierint fiet
illis a patre meo qui in celis est / Vel sic ... mi-
sericordes simplex ... bona
... pauperibus ... vel secundum glossam
ecclesias ... modesti ...
... glossa ... ut modo fa-
cietis ... omnes substancias
... et ... sit modesti in
cibo et potu modum et mensuram te-
nentes ... obstinacies
humiles ita quod se ... illorum non sitis
superbientes qui cum ... ad aspectum
superbit et gloriatur necesse est ut in
fornicationem cadat et ideo secundum glossam
humilitas est omnium bonorum conservatrix nam
... qui ceteras virtutes sine humilitate
congregat quasi pulverem in ventum ... filius
est ymaginis de qua loquitur tulius ... fi-
... sue dicens quod cum quidam
pictor vellet formare ymaginem
pulcherrima videns quod illa esset ita per-
quin fecta ... ibi esset aliqua ...
... cogitavit ... virgines a
quarum qualibet accepit quod fuit pul-
cherrimum et speciosius et dimisit illud
quod fuit deformitatis et sic fecit ymagi-
nem pulcherrimam illam ... ...

sic et nos Christi rapiamur in sanctis virtutibus
illud quod est pectoris quantum est defor-
mitatis et peccati in lingua. Ubi gratia in
David qui fuit sanctissimus in quo tamen fuit
homicidium et adulterium et ideo quod est di-
fferunt vel lingua et quod est bonum us-
surpamus et te faciamus pulcherrima
imagine in se sit animam que ad imaginem
dei facta est Unde augustinus dicit sic animam
anima corporalia vita in corpore in mortis
de istius imaginem huius dei virtutes
sui rapiamus Ergo primum compassione
amaritudine quam tam compatiebatur populo
nota sic primum quod dicebat dimitte eis
hanc noxam aut dele me de libro quem
me scripsisti exodi xxxii Secundo simi-
tatem dilectionem rapiamus in Jeremia
de quo dicitur quod erat fratrum amator et
populi israel qui multum orabat pro populo
et universa sancta civitate Tertio rapiamus
misericordiam a Job qui dicebat si
comedi buccellam meam solus et
non comedit pupillus ex ea quia ab infancia
crevit mecum miseratio et ab utero matris
egressa est mecum Quarto modestiam rapi-
amus ab Helia qui fuit summus sa-
cerdos populo israel de quo dicitur in Regum
machabeorum xv quod erat vir bonus mo-
destus moribus et eloquio decorus
¶ Quinto rapiamus humilitatem a David
qui dicebat minor sum plus quam servus
tuus et cetera humilis vacillans in oculis meis Regum
vi Sicut enim dicit Ezechiel quod dicta sunt de his u-
irtutibus imagine et anima tota spe-
ciosa habent et veras preciosas et sem-
piternas possident Unde Seneca in epistola
lxxxiii dicit nulla possessio nulla
vis auri et argenti plus quam virtus
estimanda est Secundo non reddentes ma-
lum pro malo id est malum operis pro malo

opere quod tu sis in dura seculi nisi te in-
dicet posse fieri ut dicit glosa vel maledictum
pro maledicto hoc est malum verbum pro ma-
lo verbo sed econtrario benedicentes su-
pple scilicet quod est parce et habundantius
sicut ii Regum vi benedicite et nolite male-
dicere Est ergo sensus huius littere quod si quis
nos malis verbis invadit et nos malediciis
verbis parcet sustinere nec sibi dicere et
asperiter videre vel malum reddere sed econtrario
sibi benedictionem conferre Unde in vitis patrum
dicitur quod quidam sicut erat de quanto plus
ab eo iniuriabatur de tanto magis ad eum
accedebat dicens isti sunt qui nobis
occasionem prebent ad perfectionem maximam quia
aut infestat nos decipiunt nos et
semita pedum nostrorum subvertunt Alius
quidem senex erat cui si quis detrahe-
ret ille festinabat si vicinus erat ipsi
... ipsi bene remunerare si longius ma-
nebat transmittebat ei munera et ideo
benedicite et nolite maledicere quia prover-
bio dicitur maledicti regnum dei non pos-
sidebunt quod autem crudam quandam fi-
deat subditur quia in hoc vocati estis quod di-
cit si benedictionem et maledictionem debitis
me perpetue nunc ... ...
capiatis et ideo dicit quia in hoc id est ad
hoc vocati estis ut scilicet patientia sectaris
et non turbetur sed ut benedictionem hereditate
possideatis scilicet benedictionem promissum
quod dicetur venite benedicti patris mei ma-
thei xxv hereditatem id est firmiter et per-
manent sicut hereditas est firma possessio
... ... est ut etiam competet bene-
dictionem in quantum ... ... benedicunt
et non maledicunt unde glosa dicit quod ista

istud vivere desiderat hoc ipsum medi=
tari et agere satagit ¶ Sequitur qui enim
vult vitam diligere ¶ Hic ostendit modum per=
veniendi ad premium celeste patre dicens
vos debetis benedicere et non maledicere quia
qui vult vitam diligere id est dilectorem de=
mereri faciendo opera per que ad vitam de=
venitur et videre id est videndo hic dies
bonos scilicet claritatis et leticie sempiter=
ne vel dies pulcherrimos non sunt letitie
per memoriam / Iob xiiii° / dies tribu=
lacionis et separacionis vnde dies glorie dicun=
tur bonum agendum dierum vita presenti illud
Iob vii velociores ... quia dies mali
sunt dicuntur autem dies ipsorum pluraliter non propter
successionem quia ibi non erit quia sol iusticie quasi
semper ortum super lucebit et utrumque cum=
pari vomis interiorem et exteriorem hominem sue
serenitatis et divinitatis illustrabit / dicun=
tur dies pluraliter propter istam diversitatem
michee v° egressus eius a diebus eternitatis
¶ Propter gaudiorum diversitatem istius / cohir=
ceat linguam suam freno districte taciturnitatis
Eccli xxviii° verbis tuis facito stateram et frenos
ori tuo rectos a malo id est a multiloquio et
verbo ocioso et est a malo opere et labia
eius ne loquantur dolum scilicet mala oculta pec=
cata sic in Ysaia cogitavit lingua sua
vel sic et labia sua quod si lingua continere
velada ne loquatur verba ociosa quanto mi=
nus noceret multo plus ne loquatur verba fro=
losa et tenebrosa quibus anima polluitur contra
quod illud ¶ Nota quod dicitur hic doctrina dicit / prima
est ut cautissimus loquens et raro accusationes nos ca=
veamus / secunda doctrina est ne verba dolo=
sa et periculosa proferamus / ¶ Prima doctrina dicitur
ps° medialiter dixi quasi / verba defluunt per dicta
gravitate silencii melius custodita dimittitur
Eccli si lingua tua te vicerit nunquam
poteris bene ... si autem custodieris
lingua tua offeretur et dabitur tibi gratia

compunctionis cordis intime valeas mitigari
dum spiritus sancti. quos ad secundum ne verba de=
tractoria et periculosa proferamus dicitur plaga
lingue scilicet male comminuit ossa et
Luce xi li° sicut dicit lingua mala
mordet detrahendo occidit mentiendo
ligat et ligari non potest labilis est labi=
tur et fallitur ut anguilla percussit ut sa=
gitta tollit amicos multiplicat inimicos
movet rixas serat discordias vno
ictu multos perimit et insurgit hic ille
¶ Item nota quod lingua est arcenda a
multiplici malo sive afflicto Sapientie 1° os
quod mentitur occidit animam / secundo a ~~amico~~ proditione nocivo
lingua eius gladius acutus / Item ab
ociosis sunt hic ne loquatur dolum / hec di=
ctio a malo sensus est quia ... quod
culpare vicia quia sunt mala et pecca=
re laudare virtutes quia sunt bone modus
bene ... vite eterne et ideo dicit
declinet autem a malo glossa et si daretur
sibi occasio peccandi non debet eam acci=
pere sed declinare quia hoc est prima pars
iusticie vnde in laude viri iusti dicitur qui
potuit transgredi et non est transgressus Eccli
xxxi° et faciat bonum hec est secunda
pars iusticie ¶ Primo enim oportet vicia declina=
re et post virtutes operare / Inquirat pacem
mente absconditam et tamquam rem latentem
tamquam a deo quia ad pacem vnum Rom. xii°
xii° ait si fieri potest quod ex vobis est
cum omnibus hominibus pacem habentes id est
dicit Inquirat id est intus querat eam pacem
scilicet futuram que est superior omnem sensum
ad Philipp. iiii° et sequatur eam glossa vt
vel fugientem deinde perveniat adipisci
ad Hebr. xii° pacem sequimini et sancti=
moniam Inquirat affectu sequatur effectu vel
apostolus ad Philipp. iii° ait sequar autem si
quomodo comprehendam in qua et ego
comprehensus sum a Ihesu Christo propheta

quibuslibet valemus habere pacem in se ipso dicit
declina a malo per cuius contrariam opposi-
tionem et fac bonum semper propinquus pacifica-
tores in se ipse pacem et cuius decoris manifestarum
~~[illegible]~~ perfectione cum propriis graciam
unde Aug. de civitate dei dicit nil gracius
solet audiri nichil delectabilius concupi-
sci et nichil utilius possideri pace et
ideo pacem habere unde apostolus ii Cor. xiii
dicit deus pacis et dilectionis sit semper
vobiscum. Secundo quod ea in nobis sit que
vicia expellit et virtutes comparat scilicet
gratia dei in iusto ipsa et unitas gratia dei
in spiritu virtutes in iusta coaptat libero ar-
bitrio et unitas quevit in virtute unde
gratia nata est ut virtutes actuant quod
excitat voluntatem spiritus et roborat ut
quis in iustorum agat ad perfectionem virtutis. Tercio in
se bonum. Unde gratia consistit in bonis scilicet in
odio preteritorum malorum in contemptu pre-
sencium bonorum et in desiderio futurorum. Ergo
in primis bona facere et mala declinare de-
bemus quia mala preterita plangere et futura
bona semper desiderare. Item inquirit
ipsa in iusta que ex consistit in bonis scilicet
in propria consideratione devota labore
et in perseverancia diligencie unitas quo
convenire gratia et iusta virtute generat
et ita pilla tota vicia subiungitur et virtutes
obtinet. Item notandum quod adhuc ad pa-
cificandum totaliter necesse est ut nulli ma-
lum verbo vel opere inferamus vel inferre
studeamus et si aliquo et aliquis offendi-
mur habere pacem studeamus et sepe
nimia mutuitur tam verborum quam factorum
que nos molestant videlicet a superio-
ribus nostris imperia dura et cum
ab aliis adversariis et ideo si clippeum
pacis opponamus sepe letaliter vulnerati
patimur et pacem pectoris perdimus et amittimus.

Hinc quo clippeum munire debemus sanctorum et
aliorum bonorum exemplis qui pessimis
aliquid mortuorum sit dicit Jacobi v° ex-
emplum accipite fratres exitus mali et
longanimitatis laboris et pacientie prophetas
ut autem appareat bonum pacis quod est pre-
mium bonorum et iudicium malorum subdit
quia oculi domini super iustos idest in spectibus
divine misericordie et mille est super iustos glo-
rificandos remunerandos et confirmandos et
protegendum eos quia ubi amor ibi oculus
Deus autem iustos diligit unde psalmus pro-
verbiorum [illegible] quod oculi domini habet cu-
ram suorum quia nec curat semper aliena
ut ipsa et ideo subdit quod domina interrogata
quis magistro repugnant eo quem videt oculus
domini sic opponit ita corpus et animus bonum
viri qui deum super se portat etc et
ideo dominus habet oculum ad eum quod nichil ei
desit. Secundo quod deus habet oculum in
suos fideles eos protegendos non a vim-
culum habet fideles magna conservandos. Ali-
ud habet eos a malo protegendos et liberandos
et ideo in psalmo dicitur intellectum tibi dabo et
instruam te in via hac qua gradieris
etc. et aures eius idest voluntas exaudiendi
in preces eorum idest sunt semper intente ad ex-
audiendum preces sanctorum unde dicit quidam
facilius est celum et terram [illegible] quam
hominem iustum et bene vetitum non ex-
audiri et si deus non exaudivit tali
voluntate exaudivit tamen ad salutem
Sicut dicit preces ad desyderandi quod re-
ticet exaudiet ysaie lxv° antequam
clament exaudiam eos et adhuc illis
loquentibus ego audiam. Unde deus dicitur
habere aures ad preces iustorum exaudi-
endas in quo illud proverbiorum xv° longe est

Dns abrupit / et orones mistorum et
audiet et infra clamabit ad me et ego
exaudiam eum / Nam sicut dicitur in Eg=
natio q in wltu solet ape clamabit
in eo tempe super facientes mala ut puniat
eos et deleat et fuit puniat eos pro te
pena eos ut clibanum ignis in tempore wltus
tui vn deus dicit sicut wltu ipius inde
qui sit iocius apparet et pius misericors
ita iratus erit severitas puniens et
ideo considerandum est quod nunc sup dic
oculi dni sup iustos quod iusti semp co=
stituti sunt inter metum et spem sint ei
vita spem adversus tribulationes tuetur assistunt
ut adventum pte possunt dicere ad
sed vi anno modum ubi dicat quod in=
om pectore incessat spes et for=
midas quia in eterna mala spat
si iusticia non timet et si dona non
gaudet / Et quis est qui vobis noceat ut
sic aplus allegat potentia adversarios
advocatos et / po excludit metum pse
cutorum / Scdo sibi dicit audacia confessi=
onis ibi Dum autem ipsum / po dic
quis est q. i. ideo debetis declinare a malo
et facere bonum quod nemo potest vos nocere
si perfecte volueritis / primo eciam nocere vo=
luit et ideo dicit Quis est sc homo
uel dyabolus qui vobis noceat i.
nocere possit vos a bono violenter re=
trahendo / si boni emulatores fueritis
id est si zelum dei perfecte habueritis et
in bono stare volueritis uel si xpi imi=
tatores uel xpi veri amatores fueritis
q. d. nullus / primo quod licet vobis si as
inferat vobis malum quod paciencia vestra
eripiet et ergo non aliquid dicere appropinquare
xpo sine tali oratione vn ideo dicit
pro eum emulatore boni nemo ledere pot

Ubi glo dicit si vita gratiosa sit et sap=
na et si inferant corpori tormenta non
nocent / sed paciencia exercent / vn persecutores
et maledicatores quod pacient accipe ut
potest sapiens sicut portus ut sit quadra=
tis virtutibus et possunt mediam eu=
sie stabit ad celeste / vltem que edificat
ut civitas quod sit clamare nemo unquam
sectorum conatus est et sed sibi malos esse
non pot quod tam malicia non exstet et
ut ostenditur quod etiam exterioribus tribulacionibus
nocumentum non infirmat sed ad maximum
effectum indicat sub dicit sed et si quid pa=
ciemini sensus est quod modicum tribulacionis
includit si quis ipsum corpe seu tpe
torrmentum corporis uel rapinam rerum
pati ut ita iustitia dei et dignus te=
neat et tres non debent dici dici mi=
seri sed beati matth v° beati qui persecutiones
patiuntur et et ideo dicit si quid patimini q.
d. non nocent sed prosunt quod si sic q. d. nocere
dicit quod est quod patimini ipsum tpe propter
iusticia vindicantur et pietatem conse=
quendam beati sunt estis in ipse et tan=
quam ipse matth v° beati qui persecutiones
paciuntur et et ergo timere illorum scilicet
persecutorum nos mala inferentium et
tenens minas ne timueritis ut sint
vestra pietas ut non conservam. i. ut ama
fide et dilectione dei non removeamini
q. d. si quis vestra pietate ficta persensua=
litate vincatur ne excedat sed vani
vertat a fide et dilectione dei quod no=
lite timere eos qui occidunt corpus sed
potius timete eum qui pot corpus et
animam perdere in gehenna matth x° et
aut auctoritas timere aut corporum ne
timueritis scripta est ysa vii° ut ge
instruantur a fide et dilectione non re=
cedat pro tali timore ideo subdit
Dnm autem xpm qui deus est sed dignitate

† vel ad malum violenter trahendo

xpus · i · vnctus in charitate sustitatem
scitu audite ut scitu · i · sam facite
eu vos sua viuendo qui no fiat
pena tioris in vetone corpis et
ita deus dicit psaltes cordibus
vris no tm vos Ieremie vii° dom
operaui ipm sustitate vos dico pare
prima victi ausaua que pspitatis
et assans factam pulba et opa
ut dicit glo pulba ut sit sic ten=
et ceca et sit temicerit si qui
m bat sed morti sit et p opa
faciendo opa q decet ut bntes
sidem et p opa sustitatis et verita=
tis sententia qo liue e ysta si xpm
saluatore no tm doce sed etiam in=
teriore pfte diligitis sic q tam
couaru viiu pontus ut illam
dilecto ibois et adinus negocijs
deuiretis nllm liore qui vos in vom
asid et dilatione mutat hiue pontis
et qo sime oportet xpm susti=
tate ist vetipe cordibus vris
Dicta illa lium si q patium
auos dilectom dei secul'tura=
bona/ pos ois nocumti effusio q
nllus nobis note pt/ si boni e=
mulatores hac est si vere dei di=
lectores sunt Ita sm Crisostom
neo pt alij note nisi sibi ipi
noceat/ pro consequi ?emulato=
rum pmaciou q si q patium
ppt iustitia tenenda ut consequam
consequium beatitudine et pmm
vrm vsodorus dicit/ Justo temporalia
flagella pmuit/ eterna gaudia
Iusto consequimtionem et ibi q temporalia

libatom q no q habit iusti q q ei
accidit/ Item nono q emulari opi=
ptis quatuor modis/ Primo idem est
q indignari Ezechie viii° erat
statuta pro zelo ad puocand
emulacoem id est indignatoem/ Secundo
mo idem est q inuidie ro xiii° no
icontetoe et emulacoe/ Tercio mo
idem est q amare ij° cor xi° e=
mulor eni vos dei emulacoe et
sic capitur in proposito/ Quarto idem est q
ymitari Jon iij° no emuleris hoiem
iniustu no emuleris vias eius amat
iniustet ut ymitatur ut qo boni emu=
latores sitis dnm iesu xpm susti=
te · i · digne vos disponite ut xpm
dignae cordibus vris mundis et
pte recipe valeatis qr sic papi le=
uitici xi° ubi dicit sustificami
et estote scti sic et ego scus sum
dns deus vr ad qua sanctitatem nos
pducat ihus xpus marie filius
Amen Sequitur epla dnice sexte

Dnica sexta

Fratres quicumque baptizati
sumus in xpo iesu et in
morte ipius baptizati
sumus consepulti ~~sanctu~~ cum sumus cu illo
p baptismum in morte ut quo sur=
rexit xpus a mortuis p gloriam patris
ita et nos in nouitate vite ambulemus
si eni coplatati sumus similitudini
mortis eius simul et resurrectionis eris
scientes hoc sciantes qr vetus homo
simul crucifixus est ut destruatur cor=
pus pcti ut ultra no serviamus pecto
qui eni mortuus est iustificatus est

apcto si aut mortui sum9 cu xpo cre-
dim9 q sil et viuem9 cu xpo scien-
tes q xpus resurgens ex mortuis
ia no morit mors illi vltra no dna-
bit q eni mortuus est pcto mortu9
est sel q aut viuit viuit deo ita et
vos existiate vos mortuos qdem esse
pcto viuetes aut deo i xpo ihu
dno nro. ad ro vjo. Glo sup capto
quto epla ad hebre distinguit tripli-
ce baptismu aque penie et sangui-
nis qui triplex baptism9 no ...
solu hz efficacia a virtute spus sci
sed et a virtute xpi cuius signu de late-
re ipius exiuit sanguis et aqua Jo xix°
Baptism9 aque efficacia ht a passioe
xpi et aspu scto sic dicit pma pm
p scm thoam pte iij a q. lxvj a
arlo xij° Alii duo baptismi icludunt
in baptismo aque qui efficacia ht
a passione xpi p quada sigalem
virtutem Et g° est sciend q aplus
pbois Roms allegat tres voces quale
amplius no dt viue i pcto Po ppt
vite ptite mortificatoni Sdo ppt
noue vite cosortatoe Ubi si eni co-
plantati Tcio ppt vite eterne adeptoem
ibi si aut mortui Pdu bap darct
aplus ut p° qua i baptismate rece-
pim9 remissione pctoz q te ab-
sticeam9 a rimatibz i quibz huana
fragilitas p dei gram sufficit et q
a dilectatoibus carnis et pnis co-
gitatoibus nos metipos refrinam9
Ergo° sensus pnc pns q ullus dt
dubitare quiq3 q dicebat a sco9 fuit
qu nos qui baptizati sum9 i xpo
ihu id est p qui ipe xpus istituit
marti vlo dicens aplus eutes
docete baptizates eos i noie pris et
filij et spus sci qu i morte ipius
id est q mors xpi sit causa q
sic baptizati sum9 id est purificati
et mudati a viciis Nota q Iaco
de vitriaco in historiis orientalib9
narrat q i quibusda arboribus
generant aues ex corruptioe qua
diu arbori sut coniucte no hnt vi-
ta p statu qu de arbore cadut ca-
dut i aqua tuc vita recipiunt et
volant sic nos pani q diu sum9
pcatores i visceribus matris qui ad-
arbore corrupta ex pcto parentu
no habem9 vita gre q p morte
xpi causata est Joh 1°. gra et veri-
tas p ihu xpm fca est Glo id est
causata p morte eius p qua cu
cadim9 in aqua baptismi vita
gre recipim9 et efficim9 q aues
volantes i celu i signu huius ihu
baptizato celu aptu est et descendit
spus sctus Vn Cassiodorus sup ps
xo. dic cia origialia delicta et co-
missa sic mudat i baptismo ut
illi nos restituat puritati inqua ada
nasc9 esse pcatus Vel aliud i pinti
dnica duplex pficatio dudit vn
dus pfica i cruce dn baptismi
veritas absuat pfficatr cia dus
qu p prima vite ... atque depa | pferrio
pfficatoe dic aplus quicq3 bapti-
zati sum9 i xpo ihu id est opato-
ne xpi qui nc baptizat teste
Jn° sicut Jo baptizat exterius p xpus
interius Joh 1° sup q videris spm
scm descedete hic est qui baptiz
at i morte ipius i similitudine mort

ipsius baptizati sumus / Ibi similitudo
baptismi nostri ad mortem christi habet
est ut sicut ipse scilicet mortuus est et vivit
ita et nos baptizati scilicet mortui ma-
licie et peccato et vivamus iusticie et
in bonis operibus / Ibi sicut quod in una
immersione vivitur triduum mortis / et ele-
vacio de fonte resurreccionem / propter quod dicitur /
Item notandum quod circa sacramentum bap-
tismi tangit quinque / primo veritatem cum
dicat ignoratis / secundo qualitatem ibi
quicumque / 3° formam ibi baptizati sumus
constitute / ibi *in christo ihesu* virtute vel
similitudine ibi *in morte ipsius* et
ideo veritatem dominus [illegible] qualitatem
principaliter formam sacramenti constitute
diligenter virtute accipe / Item notandum
quod homo non liberatur in domo immunda
penuriosa ruinosa tenebrosa sup-
biosa augusta obligata et periculosa
et sic est de peccato qui est domus immunda
Nam peccatum maculat polluendo consciencias
Ysa lxiiij° peccavimus et facti sumus
sicut immundus pannus de paupertate ex-
pellendo graciam / *Ieremie v°* peccata vestra
prohibuerunt bona a vobis / Item de-
bilitat ruinando animam / *proverbiorum xix°*
qui peccat / nunc ledit animam suam
Item obscurat obnubilando racionem
Sophonie j° ambulaverunt ut ceci quia
domino peccaverunt / Item consumit subtra-
hendo gloriam *Ysa xxvj°* in terra
sanctorum iniqua gessit / non videbit gloriam
domini / Item coartat tollendo vivendi
facultatem *Ezechielis xxxiij°* peccata nostra
super nos sunt / Item obligat ligando
ad gehennam *pro v°* supradicta peccati

mors est / Item periculat [illegible] in
consuetudine *[illegible]* peccatum quod per peccatum
non diluitur mox sua pondere trahit ad
[illegible] est notandum / quod apostolus in hoc loco
subtilissime loquitur et vult ostendere quod
misterium mortis christi sepulture et re-
surreccionis ad baptismum nostrum pertineat
et dicat unusquisque ignoratis o fratres misteri-
um mortis christi ac resurreccionis quod
conveniat misteriis baptismatis certe non
ignoratis ut ego puto et si ignoratis
ego vobis pandam / Sed quod dubitan-
dum cum dominus preceperit apostolis docere omnes
gentes baptizare in nomine sancte trinitatis
quare nunc apostolus solum nominat hic per-
sonam christi dicens in morte christi / Unde
quod apostolus hoc loco non tam voluit de-
scribere constitucionem et verum baptismi
quam misterium mortis christi / immo ubi
locutus est de morte christi in dignum ar-
bitrabatur personam patris et spiritus sancti po-
nere que carnem non suscepit neque mortem
sed tantum persona christi / que carnem assump-
sit et pro nobis mortua est / Item quia
quod sumus baptizati in morte christi tan-
tum quia ipsius mortuus sit in hoc peccatis
nostris et quia ipsius est caput omnium
electorum et omnes electi sunt membra eius ideo
eo mortui sunt capiti suo christo sicut ab
ipso capite derivatur aqualis communicatur
omnia membra / Item est mortuus christo con-
mortui sunt / Nam omnes electi et ba-
ptizati recipiunt passionem / Nam passio
ipsius baptismus noster fuit et ipse mo-
rtuus est corpore et nos peccato quia ipse
pro peccatoribus mortuus est et nostrum
peccatum in sua passione occidit / vel

aliter in morte ipsius baptizati sumus
id est in fide mortis et passionis eius
quia per fidem passionis Christi et per bapti-
smi gratiam abluimur a peccatis. Nam illa
duo sunt simul coniuncta quia nec passio Christi
sine baptismo nec baptismus sine fide
passionis Christi nos possunt salvare. Ulterius no-
tandum quod quatuor sunt genera baptismatis.
Primum nominatur ut baptismus fluminis.
Aliud ignis et spiritus sancti quo bap-
tizati sunt apostoli in die penthecostes.
Tertium est in aqua et spiritu sancto quod
tenet ecclesia. Quartum est in sanguinis ef-
fusione quo baptizatus est dominus noster
et omnes sancti martires. Item notandum quod
in baptismate sunt tam corporalia et in-
visibilia et tam incorporalia et invi-
sibilia. Visibilia seu corporalia sunt
sacerdos, corpus baptizandi et aqua.
Invisibilia sunt fides, gratia, que abluunt
a peccatis, et spiritus sanctus quo operante datur
remissio peccatorum. Item nota ab inferius quare
baptismus solum conficitur in aqua et
non aliquo vino vel alio liquore. Secundum Linconiensem
quia hoc ideo fit in aqua ad intelligendum
quod sicut aqua sordes carnis aut vestimen-
ti abluit, ita baptismus maculas anime
sordesque viciorum emundando abstergit.
Sequitur consepulti enim sumus. Hic ostendit
quod vere in baptismo assimilamur morti
Christi dicens consepulti, quasi diceret et vere in
baptismo assimilamur morti Christi et
etiam eius sepulture. Consepulti enim sumus
cum illo ad similitudinem eius per baptismum
in baptismo. Ibi enim vetus homo se-
pelitur sicut corpus Christi in sepulchro
in signum huius homo sepelitur in aqua

et moritur peccato et vivificatur
a delicto, in signum huius homo ter in aqua
submersus est in imitationem triduo Christi
domini. Ex quo sequitur quod convenientius
presbiter baptisat immergendo quam asperge-
do et hoc in morte id est peccatorum ablu-
cionem. Debet morte ipsius peccata
in consepultione Christi vivere mors peccatorum eius
felix sepultura baptismi per quam
unitatem Christi consurgimus per quam
per quam resurgamus ad gratie statum
et hoc est quod dicit consepulti enim
simpliciter ad hoc ut quomodo Christus lon-
ge et vere a morte surrexit a mortuis
id est a loco et corporibus mortuorum
per gloriam. Non dabis sanctum tuum videre
corruptionem id est Christum et hoc factum
est per gloriam patris et per gratiam dei
quia gloria patris filius sapiens ipso
exurge gloria mea. Vel sic per gloriam
patris id est per subditam carnem vivam ad
laudem patris ita et nos a corporibus pec-
cati et animis resurgentes peni-
tendo in novitate vite ambulemus
de bono in melius proficiendo. Ad ephe-
sios. Renovamini spiritu mentis vestre.
Vel sic Christi resurrectio quia mors
Christi tollit quia surrexit a mortuis
gloria patris ostenditur quia per gloriam patris
novitatis vite proponitur ita et nos in
novitate exemplar proficiendi datur
quod ambulemus. Ambulemus ergo in illa vi-
ta in qua prius ... de die in die vere
nova et pulchris vestibus id est
novis virtutibus adornati et hoc
est in novitate vite ambulare. Sic
dicit quidam glosator ad illam vitam
in via illa vere sine a debita ...

melia no ewibescte et tribulacone ga-
ud . Hys go ornamtis vestiti sim⁹
et faciam⁹ et dicam⁹ sic dixit
Judas fratrib⁹ suis . pⁱ machab iiij°
cae corti sunt dimici nr ascendam⁹
ut mundac sancta z renouac . Isti
q° iimica nr possit esse demones
et concupiscencia mala i hac q°
potencia aliquo ablata et dimi-
nuta est p morte xpi . Secund q
s . thom pgrati baptisim i fecto
peti originalis ab hoie tollit illa sz
q̄ curd opsoud deuolueba et ui
cia pgatiu amillo culpe et p quib
solut reat⁹ pene s fomes seu
concupiscencia no tollit celato q
sequi cdicom nate baptism⁹ at
no pgat nam nisi quam ptiet adi
fectom psoue et g° pecad nate
no tolli usqz ad statum btitudis
Msitic baptizati sum⁹ i morte
xpi ut sic xpus habuit mebra
ata clauis affixa ita mebra nra
sint clauis affixa contine z iustie
ne vⁱdeant ad pc̄ca sim⁹ ergo co-
sepulti cu xpo ut sic ipe erat huma-
nis sublatus aspectib⁹ ita z nos
q sestam⁹ a mundanis sic q nec carn
visio nec mesoria nos delectet
Sc⁹ si cu cplatati hic ondit q
no est pmanend i pcto q3 nos i nouc
vite cfortate duceb . si cu q d.
ita i nouitate vite ambulem⁹ q mo
possu⁹ si cu cplatati glo si cu
pus cp plutati dentia ppe carnis
cen sons/ esse de dentia et cogna-
tua z fci sum⁹ sup le coplantati
q est ficimt adherentes ut si esse⁹
plantati silitudis morti eius ut

sz scl i baptismo pste moriam⁹ pcto
i pcto amplius no viuendo mox
eius cplatati silitudie r̄surrec-
ci⁹ ut sz dcto i nouitate vite am-
bulacs Jere xvij° erit taq lignu
qd tnsplatat sec⁹ aqs sz baptism
nl sit si mortui sim⁹ cu pe nuq re
ditu adinta cpabile sit xpus pe-
ne nuq reditu⁹ adinta penale
nr i° ipli xpus r̄surges a mor-
tuis pticipes eius r̄surrectois eius
gliose existo sequi q si volum⁹ cose-
glose r̄surrecti xpi oz q passio
eius sim⁹ ptiapes q cu vult esse
socius csolacois sit et socius tribula-
cois nobis q aqu q sit socii i miamoro
dut scl sustic bon⁹ et malu simul
z dapnu ita si ns socio ff nollet
hic simul z nuq dapnu talis agit
con instiaz nt capet go simul ut mercen-
nari⁹ sut vsqui⁹ sic dsili nos sim⁹
socii ibi x̄ s illud apli ad philip
i° socios gaudij mei volo vos esse
et hucin imitacom cu eo hey i este
vita etiam q ipe sibi z nos prosp
suo sanguie emit z go dignu et iustu
est ut i dapnu z malu q ipe xpus
pi imitacoe suscept q nos sitat voti⁹
i pariet suffrue et volitaie susipe
vn ipe pass⁹ e mulu pene/ pass⁹
e ex agentib⁹ a iudeis a masculis
et femmis . It pass⁹ est a principib⁹ et
minfcorp z popularib⁹ . It pass⁹
e ex a familiarib⁹ z a notis . Item
i corpe vlna z flagella tot enim
vulna pulos suscepit q si ns p uni
integru amu oi die duet qui dem
pr nr vix q tib⁹ vulnus hret
vnu pr nr sic ipe xpus audu

i tribulacionis

sua devota invocavit / ut legitur simi 3°
sanus post passionem et quod quia dimissi
ista sapiencia vel accidit in
quibus actione sapiencie et tandem utique
eius sorte consolacionem dominorum et bo-
norum et nostrum quia sicut dicitur 4° machabeorum
principes malorum pro causa erit et sanus
bonorum. Sed hoc Christus postquam mortuus
est in cruce et positus in sepulchro tertia
die resurrexit sic post nos veni-
entes ad fonte baptismi abrenunciamus
dyabolo et pompis eius tamquam mortui
peccato sicut Christus mortuus est in cruce et sicut
ipse sepultus est in sepulchro ita nos per
confessionem sancte trinitatis consepelimur et sicut
Christus resurrexit tertia die vivimus et nos
postea in visione resurgimus de morte
peccatorum ad vitam ut deo vivamus in ista
bonitate atque rectis operibus. Rom. 6
in novitate vite ambulemus. Dicat
hoc quod novitas vite est criminalia peccata
non committere et alienum possidere est
temptacionem hac novitate innovatur
dic qui in operibus et in quorum
operibus laudatur deus sicut salvator dicit
Math. 5° videat opera vestra bona et
glorificent patrem vestrum qui in celis est.
Rom. 6a si enim complantati sumus. Hec
movetur 1a quia quare dicit complantati sumus
similitudini mortis Christi et non dicit sumus
complantati sumus morti eius. Item peccatum
quia mors Christi est duplex / corporalis
et spiritualis. Similitudini mortis Christi cor-
poralis complantamur qui in peccato sicut ipse
est mortuus corporaliter pro peccatoribus. Item
similitudini mortis eius spiritualis compla-
tamur qui criminalibus peccatis 1°
in veritate mortui est peccato quia nunquam peccavit /

et hinc veritati complantari non possumus
nec quia quod dum sumus in hoc corpore
mortali peccatis carere non possumus levio-
ribus sicut dicit Jo. 1 canonica sua si
dixerimus quia peccatum non habemus / nos
ipsos seducimus et veritas in nobis non est. Sed
in similitudine mortis eius spiritualis assi-
nemus qui eius auxilio criminalia peccata
non committimus. Sed est 2a hoc scientes. Hic probat
quia non debemus manere in
peccato eo quod peccato mortui sumus per similitudinem
debilitationem sicut ergo ambulemus
in novitate vite et ideo nos hoc scientes per
fidem et experientiam quia vetus homo noster simul
vel constructus peccati et qui est
a nobis et crucifixus est
simul cum Christo in virtute passionis Christi debi-
litatus vel vetus homo noster id est vetus qui
peccatum a nobis est ad
Ephe. 4° exuite veterem hominem simul
crucifixus est in morte Christi deleta est
ita sed ut vos in nobis destru-
tum peccati id est universitas peccatorum et
omnia vicia peccati sic dicit
omni bonorum. Math. 6° si oculus
tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucidum
erit ita ut ultra post mortem
Christi non serviamus in hunc peccato
Rom. 6° qui facit peccatum servus est peccati
hoc sicut
qui voluerit intelligere corpus
per non hoc nichil est
corpus appellatur homo
non homo et ideo
tem hominem intelligamus vitam et
vetus homo quia vita mortua
est et in baptismo et ideo
adhuc et actualibus tenet-
vetus homo est et Id est
corpus corpus peccati est quia
nos ad peccatum carnis

et concupiscentia prava et hoc corpus
apostolus nos precipit destrui ita ut amittatur
quod ut confestim avidos peccati et cum iste de=
sideriis qui inferunt et vere fecit a peccato
et mala voluptate quod desiderat imple
et ita nos permittit servire peccato. Aliter
exponitur una littera secundum Haymonem corpus peccati dicitur
intellige diabolum qui est auctor
peccati et corpus eius universitate vicio-
rum sicut Christus est caput omnium electorum
et omnium virtutum et sicut omnes electi omnes
que virtutes sunt corpus eius. Ita diabolus
est caput omnium reproborum omniumque viciorum
et cum reprobi et omnia vicia corpus
eius sunt et propter hoc deleta est vita
et conversatio veteris hominis ad semel in ba=
ptismo ut destruatur universitas viciorum
que est corpus diaboli et ut ultra non
serviamus diabolo et sic dicit apostolus
veterem hominem semel esse mortuum
ut amoneat nos cavere criminalia
peccata quia sicut Christus semel mortuus est et
iam non moritur ita et nos si semel mortui
sumus in baptismo non possumus iterum reba=
ptizari. Qui enim mortuus est supple semel
peccato in baptismo iustificatus est a peccato
idest alienus effectus est a peccatis omnibus quapropter
propter debet se custodire ne iterum polluat se
criminalibus peccatis quia non potest iterum in=
iustificari per baptismum. Si autem mortui sumus
cum Christo supple per baptismum peccato
eo modo quo superior sermo docuit credimus
quia semel etiam vivemus cum illo per ea in celo post
generalem resurrectionem. Vel sic qui enim
mortuus est hic probat similitudinem et de=
clarationem per hominem iustificatum et dicit
quod cum quis mortuus est non cogitur servire peccato
quia qui mortuus est peccato liberatus est

a peccato ut nos iustificatus est a peccato idest
iustus et liberatus est ab eo, omni namque ita
eo modo diabolica sunt / per libertatem animalis
que nota in mortificatione / et libertas ubi
que nota in iustificatione. Iohannis viii: Si filius
vos liberaverit vere liberi eritis. Si autem mor-
tui sumus cum Christo idest mortui culpe
sicut Christus pene sine radice credimus
quia semel vivemus supple gloria cum eo. In
Cessula vero et sic semper cum deo credimus
in bona morte culpe quia cum Christo me-
lior cognitio fuit quia credimus aptam vitam
glorie quam vivemus propria prava vetustate
quia sic cum considero quod duplex fuit vetu-
stas hominis scilicet pene et culpe a primis parentibus
hominis vivat hanc Christus habuit scilicet
penam famis sitis et laboris cum Christo cru-
cifixa est quia ipse surrexit impassibilis sed cul-
pa etiam hominis in cruce Christi deleta est hac
duplici vetustate destructa et deleta de=
struitur corpus peccati idest pene obligatio
et peccati obstinatio et ulterius per gratiam
quod ultra non serviamus peccato. Qui enim mor-
tuus est ut non vivat peccato vel ad opera
peccati iustificatus est idest iustus et libe-
ratus est. Scientes quia Christus re-
surgens ex mortuis hic ostendit qualis
sit vita Christi et declarat quod Christus
vivit necessario ibi scientes integraliter
ibi resurgens ex mortuis inmortalis
ibi iam non moritur feliciter ibi mors
illi ultra non dominabitur dicit ergo scientes quia
Christus resurgens idest vivens et vivus surgens
quantum ad animam de limbo quantum ad corpus
de sepulchro / propterea non derelinquas animam
meam in inferno nec dabis sanctum tuum videre corruptionem
mortuus idest alias mortuorum iam idest post
non moritur scilicet corpore et anime dissolucione et ideo
post resurrectionem apparuit sanctis in littore
et non tamen in mari. Mors illi ultra non

dicatur simpliciter in qua passione sit capiendum
non apostolus mortuum et sicut est in nobis
dicatur modo vivi carnis vivum dicitur mortuus
propter peccatum quia cum mortuus est peccato sicut probat
quod vivit immortaliter quia unica mors eius
sufficiebat pro peccato tollendo pro quo mor-
tuus est et ergo non iterum scilicet mori debuit sed
ulterius vivere in eternum ideo dicit quod cum ergo
christus sit mortuus iterum ulterius non dicatur quia
quod mortuus est peccato id est pro peccato tollendo
semel unico voluntas esse propter distantes
suas mortuus esse quia unica mors
eius sufficit peccatum tollere sicut probat apostolus
ad hebreos x quod ille quod mortuus est peccato id est simili-
tudini peccati et carnis passibilitati mor-
tuus est semel quia ultra carnem peccati similem
non habuit sed gloriosam quod autem vivit simpliciter
id est post resurrectionem vivit deo id est ad
similitudinem dei patris eternam et feli-
cem ipse primo mortuus et carne sua vivens
in celo o quam bonum est illud vivere quia ibi
est vera societas animarum scilicet angelorum
et aliarum sanctorum ibi est summa societas
cordium et vera amicitia meam vir glo-
riat quia mortuus est pro peccato originali spe-
cialiter quod tunc ipse quod habere non potuit quia peccare
non valebat et sic mortuus est semel
vita unica eius mors sufficit peccatum
originale et actuale tollere / Certa illa
veram cristus resurgens ex mortuis
non moritur quod habere non nimium curat / de
flore ut marcescat et decadat cum fructu
eius iterum specialiter perpetue / non vita vita
est quia flos qui ergo dei et gloria ve-
nustas sed vita beata est quia fructus illius
floris scilicet vite perfecte et ideo non est multum
curandum si flos iste id est vita presens mar-
cescat et deficiat ut sic homo ad christi
resurgens ex mortuis resurgere valeat /

sed homo quidam romani honore ibi florere
in vita presenti minime con- sumi sit sicut
/ vellet cum quod ille flos numquam putresceret
nec marcesceret / et sic semper vivere vellet /
ut libere peccare valeret / isti ostendit
se non habere caritatem quia secundum sanctum thomam
si non perfecte caritas est ut quis cupiat
dissolui et esse cum christo cum apostolo
qui dicebat cupio dissolui et cetera ad philip-
lipenses primo et quia tales vellet / semper vivere ut
possent semper peccare ergo iustum est ut culpa
ipsorum que sit ad finem operatur sine fine
puniatur ita quod culpa committit et ipsa
moriens sine penarum suarum non recipiet
unde Gregorius libro quarto dialogorum / sic pt
quod iustum sit ut culpa que ad finem pec-
cata est sit sine punitione habet iterum
dicitur si districtus index non corda hominum
sed facta pensaret / nam iniqui ideo cum
fine deliquerunt quia fine in vita vi-
xissent utique sine fine vivere ut
potuissent sine fine peccare ostendit
enim quod in peccato semper vivere cupiunt qui numquam
desinunt non peccare sed vivunt ad
magnum enim iustitiam iudicantis pertinet
ut numquam careant suppliciis qui in hac
vita numquam voluerunt carere peccato hoc ibi
Certa illa veram si aut mortui sui
est sciendum quod equitas iustitie videtur
exigere ut si cum laboratibus voluntarie
meritum acciperet laborum suorum premium
sumus quia stultus esset miles qui certis
in bello laborantibus vellet dormire
et quiescere et post modum cum ipsis spolia di-
videre sic stultum videtur quod aliquis volunt
ad christo regnare et cum eo tribulatio-
nes non sustinere iterum ad thimotheum secundo si sustine-
nimus et conregnabimus scilicet hoc ergo tribu-
latio que christo consolatur conservat
melior cognitio ubi tribulatio

ꝯſideratur ꝑ oppita ꝯſolaº tibi ad xº
qͦs dicit et cu eo ſit ſicut vigna et in
ui et ideo ut ad tale vivere puciag
¶ Regni ita ꝛ vos ꝯſiſtate ꝓhortatur
nos mori xpo et vivere xpo dicens ita
et vos ꝯſiſtate. q. d. ut ulteriꝰ non
vadmett ut aſſm nec eſt actu ideo
ꝯſiſtate vos eſſe mortuos ꝙ hec
eſt mors ꝓcioſa in ꝯſpectu dni vincē-
tes aut viciis ꝛ bōis opibus deo
idest ad honore dei ul ꝯgruam dei
ī xpo cui viviꝰ moriēm ꝛ ſumꝰ
actu ꝯviijº et hoc totum ꝑ mors
ꝛ vita ī xpo ihu dno nro idest
ꝑ xpm dnm nrm ul ad ſimilitudine
ihu xpi ∥ vel ſic exponitur ꝑ glosam
xpus mortuꝰ eſt ꝑcī ita petm in
vos ꝑ eiuſdem ut non appeat itaꝝ
et ſic xpus ꝑ vivit ita ꝛ vos ꝑ
viuatis virtutibꝰ / ꝙ hoc ſolū ꝯvivere
dni dei ī ſimone quoda petº ꝛ paulo
dicit non vivit qui ſupbia iſlat / q
luxuria pollui / qui ceteris viciis
iſtis / nā ſic vivere eſt vita ꝯfide
et appinquare uſqꝫ ad ꝑias mortis
ꝑ illos / legitur naqꝫ ī vitis pꝛum
ꝙ eꝯſ ī ꝯlogamis ī quo diſſerit de
ſupbia ab indiſciplinatis qui vidit
ut vincetis inmortuus pꝛe petr iiº
petis mortui uſque viuas / et hoc
ī xº ihu dno nro ī tempe xpi ꝙ
alibi non eſt ſpes ut dixit glo. qui
¶ nonꝰ ꝙ vita xpi ꝯexemplar. Ra-
uoꝝ et ꝑo ſignificat ī ꝯceptioē xpi
ubi ſignificatur ꝓpinquo ꝯveniti ve
locitat iſta xpiſti affacte tua dic
gaudiu et pluribus ſpm ſalutis
/ ꝑcis ī natiuitate xpi ſignificat ꝯgra-
tia nouis ꝯuerſo / ꝑ petr iº quaſi
modo geniti infantes / tuo ī paſſione
ſignificat liber penitentia adgalla

vº / ꝑmi xpi ſ carnē ſua ꝯuſꝑenus / ꝑ quo
in ſepulcro xpi ſignificat requies eā
ſolutoꝝ idest ceſſatio vicioꝝ / ∥ ad heb
iiiº expectant morte ꝛ non veniet ꝙ
effodietes theſauru gaudent vehe-
ment / qnto ī reſurrectione ſignificat noua
vita iuſtoꝝ ad collo iiiº ſi reſurre-
xiſtis cu xpo / ∥ ſexto ī aſcenſioē ſigni-
ficat ꝓceſſus virtutū ꝛ meritoꝝ ꝑ ſeꝑ-
timus uir ꝯtrꝰ ꝯ auxiliu ꝯſpiritu ∥ ſeꝑ-
timo ī ꝯfeſſione ſignificat glificatioꝝ
ī paxiiº / ꝑmi viceret faciā illa ſtm
ī throno meo iſta tangit ꝯglo. / ∥ vel
dicendu eſt ꝙ ī ꝯceptione xpi ſignificat
bot ꝓpoſitu ꝯcepto ad ī ꝯſiſti ī vitate
ꝓpoſitu ī choata / adiuuit ī paſſioē in
choatu ꝯtinuatio / ī quo eſt ſtilo / adiuſti
in ſepulto ꝯtinuatio / ꝯceta paſſio / adhuc
ī reſurrectione poſſeſſi manifeſta / ad-
ꝯm ī maſtiſſioē manifeſti multiplicatio
ad augmentu / ∥ ī ꝯfeſſioē augmenti remu-
nerato / ad ꝑmi. ad q̄s nos ꝑducat
qui ſine fine eſt ſequitur epla

Dominica · vij

Fratres humanum dico ꝓpter infir-
mitatem carnis vre ſicut enim
exhibuiſtis membra vra ſervire i-
mundicie ꝛ iniquitati ad iniquitatem ſuperbia
cum ꝑti mors ꝯ gra aut dei vita eterna
ita exhibete membra vra ſervire iuſticie
ī ſanctificationem cu enim ſervi eſſetis pcti liberi
fuiſtis iuſtitie ꝙ ergo fructum habuiſtis tūc
ī quibus nunc erubeſcitis nam finis illorum
mors eſt nunc autem liberati a pcto ſervi
aut facti deo habetis fructum vrm ī ſanctifica-
tionem finem vero vitam eternam ī xpo ihu dno
nro / ꝯ dona eterna ī xpo ihu / ꝯ ad ro
viº Eadem cum vera ī principio ꝯceſſionis
ſunt ſervus bono ꝯtinuens et ab-
ſciens aūt ꝑ poſt petm ſtā eſt debil

et infirma et agnitus aiaz et principes ipaz
qui sapie. ip corpus quod corrupi aggravat
aiaz. unde btus paulus celestis curie
secretaris eo quod raptus usque ad tercium celum
vidit ibi modo secreti tamquam (?)
misteri nolens nos agnitare ut ecclesia
quidit et audivit ibi et que non licet
homini loqui sed magis descendens infirmi-
tati nostre Quarum quod .i. leve quod papit
propter infirmitatem .i. instabilitatem carnis
in mentis nostre ut illud faciamus et secreta-
rum nostrorum illos celestis curie misterio re-
cipimus meam hortatur quos nos aplus in-
pleto non mane et hoc facit propter si non
pmittamus famme peti tuos in gnac
et des. hoc nos iustice sunt / et post propter
ut cestate iustie faciam / ideo ut similiter
malicie refrenent ut considerent / mont
fertur et utilitate que dicimus non capi-
am / primo ibi sic cum eciam beati super
ibi quod ergo fecit / tercia ibi quia aut / de iunta
chus secundum adeptum consensus hic est quod
aplus paulus scribens romanis consilio qui
in devitum quidem ad baptismum re laue-
ri et quod adhuc quoniam novelli et insipientes
non poterant quam et ardua audire
ut sustinere ideo ipse paulus tamquam pe-
ritissimus medicus condescendens infirmitati
humane et temperans sua doctrina dicit
humanum dico .i. dicat .i. quod sed leve
vobis sapio quod omnes iuste quoniam multeris
impossibile leve est math xi. iugum enim
meum suave est et hoc dico propter infir-
mitatem carnis vestre in principio quia sa-
tis firma est ad resistendum non va-
lens in principio magna et ardua susti-
nere / et insignum huius salvator dicit quia
quod primus est eius aut / Vaticinio
Ubi notandum quod duplex est infirmitas car-
nis una vocatur difficultas ad bonum

Alia non gravitas ad malum et utraque
infirmitate dicitur occasio nichil (?)
Unde auctoritate lib. viiio de talibus dicit
quod apes infirmantur qui comedunt flores
infectos / aqua mala ita importo flores
sunt carnis delicie / ista xpo oris eius
ferunt et oris gula eius qui flores agri
sunt et similiter et mundi habes
unde dyabolus aspergit illos flores ad
terrenam de quibus dicit papa tam-
tes rigidus vel est jer. vo bibit a-
qua iniquitate et ideo nos qui apes
esse debemus propter flores gustates
quantum infirmantur et ideo si non velimus
infirmari de predictis floribus .i. de car-
nalibus desideriis et non gustemus eas
ut ro. viiio dicitur debitores sumus non
carni ut secundum carnem vivamus et sic
eius desideria carnalia sicut carne
repellit (?) / Unde qualia in illo
suo declamacio ponit tale casum
Pauper et quidam dives erant vicini
quilibet ipsorum quidam dives contra
suo habebat flores et pauper apes ai aut
tunc essent adiunice dives congistis
et flores suos dixit ab apibus pa-
upis dixit pauper ut eas tus-
ferret / pauper ut apes suas non
transferret dives ille flores suos sp-
ersit veneno apes non pauperis
flores deprehendens animus pereunt / Con-
sulit malicia cum opposito vel iste pauper
est xpus cuius apes sunt habes
Dives non dyabolus cuius flores sunt
oblectamenta mundialia et carna-
lia istorum autem sunt vicini quos congre-
gatio malorum et bonorum sit est
in hac vita non dyabolus aspergit

flores suos veneno infectant apes
vo xpi insidentes et gustantes
puniunt et moriuntur morte eterna In
dyalogo moralium sic dicit Ita animas tales
quidam impudictes peragunt et mortis
sue negocium videntes operantur et
quod sit desideria carnalia instant et
morte causant ideo sic persuadet
nobis Johannes in canonica sua dicens no-
lite diligere mundum neque ea que in mun-
do sunt Vel sic Beatus Bernardus Quamvis dico
id est leue et ad complendum facile quod
quod aliis vane quod carnales id est hu-
ius nec possint propter fragilitatem
carnis maiora precepta facere et im-
plere ideo leuia precepta vobis com-
mitto In augustino dicit leue
precepit eadem mensura sunt dico
qua prius famulabantur peccato et subde-
ret augustinus quod tam facile quod tam leue
ut homo sit tam promptus ad dei iustitiam
et voluntatem complendam sicut com-
mala opera solet esse promptus multo magis
leuius possunt sunt virtutibus quia ius-
ticie et dei voluntatem imple quod
dyaboli et quod hoc sit videamus
et dicamus Pauca de pluribus est
satis est et aliis iustitia propria vives
Non dixapiadem satis cruciat gelu
et frigore et super flumis medita-
tionibus per dies et noctes torquetur
volens carnis quod seruit perficiat
Iustus aut securus epulatur deliciis de-
lectabilibus propriis et quiete noctis cum
securitate delectatur et dormiente eo
sapius finissio plerumque satis qui
frigore et in edia famis torquetur
accidit abhyssus quibus vivi sevire
mollibus sibi aliud eum qui ad
ulterius properat timet ff viere maiorum

et iusticie ab illo sicut est viamas
propter falsa voluptate Nam castus et
amator pudicitie gaudet cum securitate pro-
nat castitate sua velut est sorte am-
plecti ipsum gaudium et ideo subiungit
apostolus Sic enim exhibuistis Ista est
prima pars epistole in qua apostolus caritate
commonet et precipit ut cognitate iustitie
seruiamus et est sensus huius quod sicut peccatores
quasi ad pugnandum exhibuerit membra
sua seruire immundicie idest peccatis car-
nalibus ut obgule venereis luxurie
actos concupiscencie et iniquitati idest
peccatis spiritualibus iniquitati dico ducenti
ad iniquitatem vel admala opera ut
ad iniquitatem perficiendam hic enim vilis
seruitus Sed illud lutum ibi pruine et late
lauacrie et vallis superbie exodo
ita et ut sed ipse gue Regno y can.
vii cete ut spes acceptabile exhi-
bete idest voluntate ducere operatur
non metu supplicii sed amore caritatis
et iusticie voluntate aptate necesse
vera sunt iustitie vel agite opera iustitie
id quod ducente iustificatione vel iboni consa-
crum In libro augustinus dicit sicut te
nullus cogit ad peccatum sed per libidinem
ita nos non adiuste viuendum non su-
pplicii metus vigeat sed delectatio In
hoc verbo leue cum eo quod non plus la-
boris requiritur in seruitute dei quam
ducat ad gloriam quam in seruitute dyabo-
li que ducit ad Ihesum Exemplum
quod peccatum quod sit peccatorum peccato
ut sibi seruiat voluntate sicut in co-
actione In dicit exhibuistis sapiencie
4o vere et famuli bonis quod sit tam
corpus sine peccato ideo dicit melius

ma plalit ysa 1° a placita pectis
nisi ad iustice no e ieo sautas an liby
pcto su e pceptor vn dicit immdicie
et i iqnitati osee iiij° maledictu
mendaciu hod tidit furtu gsumma
tione opis su coheratione vn sc
ad iniquitate psa cogitauerit et lo
cuti sut nequiciam. resiste vero q
suxerit est iustice sic deo ita multi
sic suxerit pcto. pmo suxit est deo
liberi quia ad affan voluntat gom
apli ro 1° gras ago deo meo cui ser
uio et psa ea testis est m deus cui ser
uio i spu psa voluntate sacrificabo t
ste letant qui adulat cui sacris
psa iubilate dno ois tra ser. do
fle et in deuth vl a dur cat cut plus
laudans f facie singlar qui ad so
litudine vocis luc xv° bn sr fui
illi coltiplicat quis ad dinsitate opis
actis iiij° servi obedite i pora dnis
ferelcite qui ad prntitudine opera
cois psa plus q no gnoverit servivit
in iqui adeqnati virtut iosue xl°
nc go tiete dnm et servite ei corde
psto ardent qui ad fervore cordis
ro xij° spu fervetes dno servientes
singularit qui ad genus servitut sz
laic cor i virgl viij°. pate corda ma
nd sincte qui ad oi scficacia gra
tois luc 1° ut sic tiore dnm tuu i
corp sc et actoll viij° boni aut fa
ciet mo dfitam sic eni mebra ma
npta dnis dno deo adsuncd sic
fecit maria magdalena. de qua dicit
psi ffroniela qt qt ise huit oblecta
inta tot de se fecit holocausta q singlos
dies mcte qt caissimi quo iugu dui
suaue est et on eius leue qui aplis

ipsonia xpi pcepit eadem mensura s
uie xpo qua famulabat pcto digni
est scto q illud gobrbeat iustitie
q gobiberunt buaitati q gobibe
se iustie causat magna delectatom
Tercio sic bar q pristate dem i
tellige oia pcta cont dei legem q
q q cont ea agi iistas nuncupa
missina vo omes virtutes z go scilicet
est sic pcessio vos ang adsidem
vocati est ut suncat oibus immdi
tie oibus q vinie ita ut dixit gs
stetes ppare oia mebs et oms sensus
corpis vir quo fruat oibus virtutibs
quarto autem sui eius effectus pecti quod
allegat sumtur culpe t plus ito
mo ditate pro q est in multo dapno
secdo qz cum scu ullo. ubi q ego sum
tuus qua est ei sine malo pro dicit
ai ea q d. servicio est iustic ai ea
sui effectis pecti i. cu petm dicavet
i vobis tuc liberi fuist iustie i. a dno
iustitie ul caruisti dno iustitie et fuistis
sui iob viij° qui facit petm servus est
pcti. dapnosa sunt i qua ipa dap
dna i qua iusta appellit est mala
libtas iob xj° vir vanus i superbia eri
git et q pullu onagri debilis pu
tat natu vnde libtas poane
sumtus vel sic liberi fuist iusti i spo
liati a bono iustie q est dapnu ma
ximu vn bnus aug dicit bonus tho
si suit libs est malus tho si regnat
sus est et no vnius hois sz q peius
est tot dnorum qt vicorum. vn bragmani
qui no vtunt auro n argento n ve
stes huit soli acedunt a mulieres i
augusto et septeb re et pp q quant
duos filios ut pcta ad ipos no acce

dixit ne filii multiplicentur et ad steriles
mulieres non accedunt. Iustinus brachium
scribit Alexandro ut legitur in epistola
Adiminibus vestram tu hostes contra eos
spolias ut victores imitas tu honores
hic subiectis servientium et maiores tuis in
ferioribus servus et ita vos nullam
partem invitatis   unde ...
iustis qui in tributarii sitis quia vobis
duos dominos aut duos asserit quod meus
beatus qui quarto istis viris sunt ser
vituti id est vitiorum se subiciunt. Romanorum sexto
scientes quod filium vestrum artari servitute
liberati sumus amplius magis sunt
non domini. Romanorum viii.° Hic autem spes vite
in christo. Secundum bonum quod opponi solum
cum servi essetis sic qui sunt deo
et iustitie peccato et diabolo cuius sunt
est ante voluntate adimplere sic
est quod sunt deo et iustitie qui cum
sunt servi vel adulterio sunt eius servi
vel adulterium. Sed hic est secundum quod
laudabile est esse servum iustitie sed
non est laudabile esse liberum iustitie
vel a iustitia ita est detestabile esse
servum peccati et laudandum esse liberum
peccato quod quarto fructum habuistis. Sicut omnes
fructum peccati ducens cum desideria
carnalia vestra perfecisti sicut porci
et bestie quod fructum habuistis in quibus
nunc erubescatis. Fame nichil erubescatis
et ideo dicit quod quarto fructum quasi diceret nullum
habuistis qui tantum peccati. Unde
fructum non habuistis sed maximum damp
num quia spoliatio spoliationem iustitie
habuistis in quod in illis supple erroribus
peccatis in quibus ut supple cum fame
nichil estis erubescatis unum in peccato
non est ligata sed in famosa ita ut
illud quod turpissimum est indicat pul-

[illegible] Iob xxi.° esse sub pensilibus
deliciis computabat quod dicit in illis nullum
fructum habuistis quia non potest arbor mala
fructus bonas facere. Secundum hoc vero
quod verum antequam ad fidem venerit dibus
[illegible] turpitudinibus serviebat
quia est tempore ipso dicit per venientes ad
fidem et conversi ab apostolo in hac epistola
erubescebat et verecundabant non solum
in sede per cessationem corporis sed
apostolus valens confinare eos ne virgi
tent aut fieret in quod fructum id est quod
remunerationem bona habuistis in illis tempore
ordinibus in quibus verecundatione et
memoria ut erubescitis et verecundamini
ita et nos verecundari debemus de peccato et
assumere statum prime constante cum dicam in
venalem dequam dicit Iacobus de vitato
quod ipsa tum peccatum suum erubescebat quod
abituracer eius divisum fuit ipsa
cum commisit peccatum luxurie cum pre
et nunc satis confideat et de hiis peccatis
tum erubescebat quod magis indecora
cat ut quarto declaretur vilitas vitiorum
subdit. Nam finis illorum scilicet peccatorum in
peccato fruentium mors est supple eterna
vel aeterna xxi.° Via peccatorum complanata
est lapidibus et in fine illorum infer
et tenebre et pene. Secundum quod quarto in fini
tute peccati dampnum nullum fructum nullum
sine malum vere adeo quod dicuntur deli
tie corporales quia admonere eterna erunt
sunt deliciarum. Ubi notandum quod licet
quod delitie carnales non solum dicuntur
ille que habentur sensibili fruuntur sed ab
stinere delitie sunt ... quam quod
cupiditatem suam sine in sit utile quod
solum esse in usus ab stinctibus dominus
aqua vel panis si cum cupiditate sumi-

i non quantitate carnis sed ut anime desiderio
satis faciat. Sed certe abstinencia non de-
bet esse corporea tantum sed etiam ab omnibus concupiscen-
ciis carnis vita. Et ideo dominus volens deter-
rere a voluptatibus abstinere dicebat intrate
per angustam portam quia lata est via et
spaciosa que ducit in perdicionem, angusta
autem et arta que ducit ad vitam. Math.
vii°. Lata est quia via anime cum qualibet
desiderio suo satis facit, angusta cum
voluptatibus suis impugnat. Unde beatus
Ambrosius dicit quod si apes effunditur ~~[struck]~~ sta-
tim moritur, si autem peccata effunduntur actio
remanserit sic qui delicie carnales in-
ordinate effunduntur super animam anima
moritur vita spirituali. Sed si quis super ipsam
animam fundit, id est si quis penitenciam
super hoc facit anima per talem penitenciam re-
mansit. Eccl. xvii° convertere ad dominum et relinque peccata
tua. Ecclesiastici: concupiscere quemadmodum sic
dicit Aug. super Ps. age primam dic
veritatem et tunc cognosco peccatum meum
et me esse semper tibi soli peccatum.
Secundi habeas quod postmodum sit vera finis, id est
consummacio illorum peccatorum mors est simpliciter
etiam quia hec corporalibus moritur
et tamen vite facit finis peccatorum mors
est illi quia morte eterna habet. Unde
propheta dicit computruerunt iumenta in
stercore suo. Unde iumenta appellantur homines
qui irracionabiliter vivunt in feditate
morum et consuetudinis iumenta ~~[struck]~~ in stercore
corporis computruerunt est ut in operibus luxurie
et fortitudinibus vivorum vita finitur. Ut
non habet cum apostolo. Sic allegat finitur
iusticie utilitatem triplicem, primo de presenti
quia iustificat, secundo de spiritu quia glorificat,
tertia de futuro quia glorificat, secundo ibi habet
fructum, tertia ibi finem non. Primo dicit

quippe

dimissionem

nunc non quod ita nobis fuit, sed quis
invebat, peto nunc vos liberatos apostolus per-
~~dimissionem~~ eius cum servi essent hominibus liberi
essetis deo premisse operacionem vel perpetua-
dum et non solum quia nec potest duo-
bus dominis servire, Math. vi°. Habetis
scilicet corpus factum verum qui dixi secundum
spiritum corpus et fructum vobis co-
gitum vos duo dicti in sanctificacionem
id est virtutum conversacionem ad Gallatas v°
fructus autem spiritus est caritas gaudium pax pacientia etc.
Fructus fructibus est gloria in futuro non finem
vitam eternam quod dicit in Hebreos fructum
unum nobis cogitum et ille fructus est
caritatis gaudium spes etc. sic concluditur
ab apostolo in sanctificacionem id est in virtutum con-
versacionem ita quod consequitur depinn? vite prin-
cipe id est vita beata eterna con-
fectio ille finis ubi nullus defectus
nocebit scelerum sed copula omnium effectus
virtuosi, operis unde et omnis perfectionis glo-
si summus eternaliter possidebitur. Iste finis
finitur quia deus cum ipse id apostolus ego
sum alpha et o principium et finis tunc
cum post sanctificacionem iterandum est in totalia
cum ex ipso incipere nam fuerit nova terra
in qua iudeus vel paganus sepelitur, si debet
terra celebrari, oportet eam prius reconciliari
quia quedam sanctificacio ut sic digne et debite
valeat ibi celebrari. Sed si autem per terram
transit cadaver pagani vel excommunicati
et non sepelitur ibi non indiget reconciliacione
non est quia corpus ipsa terra non est polluta.
Sic spiritualiter qui ipsum peccatum quod est cadaver
peccatorum ita quod vere sic pertransiit non
debet tangi quia Leviticus xi° dicit noli
cadaver tangere quia immundum est vobis.
Unde quod ipso corde quod est altare et ce-
menterium ipsius dei peccatum persenserit pre-
dictis dignum et iustum est ut anima
consecratur prius reconciliaretur, ut sic
digne ipsius valeat. Sicut celebrare

z spiritus con- sificare q̄ ē altare dei
aliquis tale tale ipsum spiritum q̄ est finis
legis ꝑ apostolum Ro. x° finis admistraz
oi c̄ deum diffinite no rapet n̄ sine illu
ꝑfite possidere valet ꝑ Bar. nec no-
bis an a pctō ꝓ passione xp̄i ꝑ aqua
baptismatis servi aut facti deo qui
an eratis servi dyaboli habetis fructum
in sanctificatione q̄z opus vinum sancti-
ficationi vos ꝑducat finem vero vitam
eternam idest consummationem bonorum vestrorum
habetis vitam eternam q̄z eam percipietis ꝑ vitam
ꝑ seuantia dicitur stipendia enim
peccati mors e q.d. z ideo ita ē q
finis et erit vita eterna q ꝑz ꝓpo-
sitio q̄ stipendia pctī i. digna retri-
butio ꝓ peccato z militum dyaboli mors
ꝑ eterna z est mors ut Genesis ii°
quacumque die comederitis morte mori-
emini est mors ꝑ verbum Ezechiel
xviii° ana q peccaverit ipsa morietur
¶ Secundum Bar. sciendum ē intelligendum de
omnibus peccatis ꝑ tamen de criminalibus de
quibus Jacobi dicitur q̄ cum est peccatum
admovet ut Bar. dicitur stipendia dicuntur
ꝑ stipe pendenda idest asculpta a
pondeanda q̄z antiquis militibus
dabatur ut binos adpondus seu pa de-
rabatur pecunia pondus q̄ numerabatur
et sic illis dabantur stipendia ꝑ numi-
natione ita militantibus dyabolo da-
bitur mors eterna ꝑ remuneratione ¶ Secundum
q° stipendium peccatorum no recipiunt ut
sciant ꝑ declaratur ꝑ simile ¶ Ita pisces
ꝓ dum sunt in stangno non vident eos
q sunt capti ꝑ qui piscatur ibi ē tamen ma-
net capti z comedunt sic spiritualiter
contingit peccatoribus existentibus in stangno de-
liciarum istius mundi q̄z non vident eos q declinant
aliquando pati ꝑ dimovere quod dominus puniet
ibi sive ꝓ comminacione sicut eos z quere.

cedit abscis ad declaratoris tempus irraclit
capitum in manu dei z eternis igne inbar-
abunt z tu stipendium peti sine fine
recipiet z sunt sine puniet ꝑ Bernardum dicitur
compilatione ꝑ q° dicitur Job xxiiii° inealem
q̄z vigue uiuentes multos ad culpam adduxerat
delectatio peti ꝑ ipsa morietur culpa moratur
tormentorum et scilicet gracia autem dei vita
eterna idest ꝑ graciam dei datur vita eter-
na nec ꝑ hoc excluditur merita ꝑ hoc
attribuitur gratie tamquam principali z hoc in xp̄o
ihesu domino nostro idest ꝑ xp̄m ihesum dominum
mediatorem nostrum Joh. i° gracia et veritas
ꝑ ihesum xp̄m facta est z Joh. xiiii° ego
sum via veritas z vita ¶ Secundum Bar.
remuneratorum dicitur graciam dei
q̄z illi q militant ꝓ patria nec vol ra-
piunt ꝑ ꝓ q clara habent sive fidem
sive caritatem sive aliud bonum opus
totum ꝑ graciam dei acceperunt z ꝑ ad-
iutorium ihesu xp̄i sine quo nichil boni habere
possumus q̄ ipse nos ad vite eterne
regnum z in eam illa nos sua re-
gnacione trahit non meritis nostris sed
ꝑ sua gracia z quod hic sic declarat apostolus
Eph. ii° q. v. sa. ante v q ibi dicitur
gracia autem dei salvati sumus sicut dicitur apostolus
ad Ephesios ii° z Bar. Aug. in eucho-
ridion dicitur sola gracia discernit di-
lectos a perditis quos unica in causa gravat
massa ꝑdicionis rogemus ergo dominum
ihesum xp̄m ut sua gracia nobis vi-
tam eternam concedat scilicet copla dimes viii

Dominica · viii

Fratres debitores sumus non car-
ni ut secundum carnem vivamus
si enim secundum carnem vixeritis mori-
emini si autem spiritu facta carnis morti-
ficaveritis vivetis quicumque spiritu dei aguntur
hii filii dei sunt non enim accepistis spiritum

sentimus iterum in timore sed accepistis spiritum
adoptionis filiorum in quo clamamus abba
pater ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui
nostro quod sumus filii dei si autem filii et here-
des heredes quidem dei coheredes autem christi si tamen compati-
mur ut et conglorificemur / ro viii° / Sed
et modicum dicit caro suada cum discrecione
magna moderamus ut serviat et nunc prin-
cipetur ne ipsa domina cum vivat sed subiecta
velut domino ipsa ancilla famuletur ut
iussa assit et ad nutum tamen repulsa
discedat ut vix aliquo sue cogitacionis
appetat et nunquam contra faciente voce cogitatus
obsistat / Sed dicit omnibus apparet quod
valde nos cavendum est ne ultra necessita-
tem carni ministremus ut observat caro que
est quasi ancilla aliquam potestatem super ipsum
spiritum non assumat et sic ancilla dominam
regat quia hoc est periculosum et valde
detestabile quod primo permittat ancilla
dominari et spiritum ancilla vincere / Ex istis igitur
completum est quod nos sumus debitores ut
ipsam carnem coherceamus ab iniqui-
tate et a desideriis carnalibus revocemus
quod ipsam carnem debemus compellere in virtute
et sustentare in infirmitate necessaria
sibi ministrando sicut dicitur eccli xxxiii°
virga et onus asino cibaria sustentacionis
ne deficiat virga vero ne lasciviat
est ergo corpus habens sicut asinus cui
deus ministrat pabulum bonum et pa-
leas ad quiescendum [illegible] cum dicit re-
verenda consueta [illegible] fugit se claudendo
sicut pungitur virga et compellitur ad omnia
et invenitur fortis et sic est de corpo-
re nostro quia de quo magis castigatur districto modo
tractatur magis forte invenitur et ideo
apostolus dixit mortificate membra vestra
ad coll iii° unde ergo apostolus quod debemus

carnem mortificare et ita secundum spiritum vivere
et non secundum carnem in christo manere / et
post conclusit quod debitores sumus spiritui et non
carni ordinans nos omnes semper esse
obligatos dicens ergo fratres debitores
sumus / quod ideo ita tot bona habemus a spiritu
et nulla mala a carne et ergo fratres de-
bitores sumus spiritui vel deo ut secundum ca-
nonem spiritus vel deus vivamus primo et prime
debemus non carni ita scilicet ut secundum carnem
vivamus idest secundum carnis desideria et si
enim debitores sumus carni ut ei necessaria
prouideamus non tamen ut eius desideria faciamus
ro xiii° curam carnis ne feceritis in de-
sideriis et eccli xxxiii° cibaria et
virga et onus asino panis et disciplina
et opus servo et ideo carni vel in proprio
ipsius non subiciamur quia caro deliciis
indulgens enervat spiritum sicut dicitur [illegible]
Valida [illegible] intencionem suo [illegible]
dit spiritum [illegible] solis et [illegible]
[illegible] vadit cum prosperi-
tate carnis in virtutibus spoliatur et
valida [illegible] ut paupercula /
mendicat quod ipsam deleat et semper
sitiens nunquam satiatur / secundo [illegible] habent
debitor est qui alicui aliquid debet
non ideo tamen sumus debitores deo
ut secundum carnem vivamus sed secundum desideria car-
nis vivamus quia non sumus debitores carnis
sed deo ut spiritui [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et deo debitum [illegible]
Sed quia [illegible] quid accepimus ab illo quod
debitores sui sumus [illegible]
quod quod boni habemus ab ipso habemus
de nichilo enim conditi sumus et in tanta
malicia perditi essemus ab ipso redempti
sumus ipse enim donavit nobis hospitium et
[illegible] quo passus est [illegible]

quia caro semper tamquam paupercula mendicat

debitum Secundo sibi succedo voluntati
eius obtemperando mandatis eius ob-
ediendo et quod quod boni heres non inf-
mediat per illius gratie inputando et se-
cundo quidem non est vincendum per carnem
si enim per carnem id est per carnis vo-
luptates et delectaciones ¶ Vel per Gal.
si carnales concupiscencias et delecta-
ciones per appetitum desideriorum carnalium
impleveritis vel impetitis simpliciter vita car-
nali Moriemini morte spirituali et
est eciam vii vidua que in delicijs
vivens mortua est / Sic ad Thymotheum v°
Sed quid Gal. quod est per carnem vivere
et viuere carnalia opera operare
scilicet adulterium et homicidium fornicaciones
et furta et consilia Apostolus quod tales
hic tamen ¶ Secundo actum vite ibi / impetitis
modum culpe ibi / secundum carnem supplicium
pene ibi moriemini ¶ Et notandum quod
carnalis affectio duplicem mortem
importat · una que est amissio iusticie
Alia que est amissio gracie Dominum audit
quia dominus obediencie spiritui tacens
bonum quod sequitur si facta carnis mor-
tificaveritis Ducens si autem spiritu facta
carnis i. opera carnis mortifica-
veritis ea penitus abiciendo et fugien-
do · quod dicit si illa que tam voluptuose
concupiscit plene subiecerit spiritui sancto
operante vivetis simpliciter vita spirituali
¶ Vel sic vita gratie et in futuro vita glorie
vnde spiritus est qui vivificat caro
autem non prodest quod quod Joh. 6° vii per
Gal. ut sciamus facta carnis morti-
ficare videamus apostolus verbis ...
que sunt opera vel facta carnis vnde
dicit Augustinus v° manifesta autem sunt
opera carnis que sunt fornicacio inmun-
dicia luxuria etc et contra istum et operibus

spiritus dicit quod fructus spiritus sunt caritas pax
et gaudium etc / modo videndum est / quando
mortificet opera carnis Et dicendum est quod
Primo modo / ita si vivit et regnat in nobis
superbia accipiamus assumpta facta humilitate
et simus humiles et sic superbia mor-
tificabimus ¶ Si vivit in nobis libido
accipiamus castitatem et simus casti
et sic de alijs et ita per deum vincens
carnalia desideria extinguamus et
vita eterna ubi eciam / Secundo quicumque enim
spiritu dei hic allegat quod deum vivere
per spiritum quia si filij tui per spiritum sanctum et
Hoc probat ex ... spiritus sancti / 2°
exordio spiritus sancti ibi non enim accepistis
/ 3° ex testimonio spiritus sancti ibi ipse enim
spiritus ¶ Primo modo dicit quicumque et de si spiritu
facta carnis mortificaveritis quod utique
facere potestis et dicit quod filij dei est
¶ Ubi notandum quod sicut deus per influxum
generalem movet creaturas ad perfectiones
suas naturales sic per influxionem spiritualem
movet creaturam racionalem ad bonum
supernaturale et talis influxus a doc-
toribus vocatur instinctus divinus et est
per quam spiritus creature adhibitum gratie co-
operandum Sunt autem instinctu qui est quedam
mocio divina aliqui sequuntur et sic vi-
vunt quidam aliqui autem repellunt / spiritum
et sic gratiam gratie non consequuntur spiritum
quam adimplentes dicuntur quicumque spiritu dei
aguntur scilicet quidam monicionem sequendo
et vocantur dicuntur quicumque spiritu dei quod instinctum
divinum ubi deficit in primo vita et ideo
quando non consequuntur gratie multa eis
imputantur quod consensus in dicto distincto
est ultima disposicio ad gratiam spiritualem
que facit dei filiacionem ¶ Vnde dicit ...
quicumque spiritu dei aguntur id est / reguntur

mus ad Ro. i. ſtus vigit me et ul ſit
agut . quodā impetu ducit ul
quodā iſtictu mix illud Lucm° ihs
agebat aſpu i deſertu et ducebatur
qui filii dei ſut glo no ſtin ſructes ei
pamac filiatr et no expre ſimili
ſed ut ita no dicā vos ſuos ſed in
ſtar ſily dei ſt no ſuntis ſ ſ adopcom
ſctus g° ſpus qui ſit ſtu uyc eſt ud
optat ſtialit qz dacuqz ivyſibilit qz ſps
potent qz dei ſapiet qz q agut vtilit
qz hi filii dei ſut / ipo eius libalitas i
ſtrb eius ſimplicitas / itio maieſtas
ſpto / capacs et i quitto / vtilitas m
pluat / et uc eſtis filii dei qz no accepiſt
ſpm ſuitutis ſuple ſit vtiū i lege
tiore qui uos tiore pene duſtos
coheat ideſt no accepiſt ſpm ſuit
tiore vn aug° dt bins dia legis et
ewagelii tior et amor ſ hac iio-
tas q iudei qbus aplus ſcribebat iaz
eplam acceperut ipribus ſpm ſuitutis
tiore qz eſt i lege a ſpu ſcto datam
et ſpca q eos cogebat ad ſui obſ
uaciā / minas eis et dicis ſi qs hoc
ul illud fecit / morte moriat et ipe
ſpus ſctus qz illi accepint qui data
lex legs cogebat eos ut legē ſuaret
et qz iſti accepit ipribus ſuis ſpm
ſctm et lege ideo dicat aplus no
accepiſt itm ſpm ſuitutis ſuple qui
uos cogat tiore ad ſuitutē dipo-
tent dei ſ accepiſt gram ewagelii
vbi nullus cogit vane ad fidem
xpi tiore accepiſt i vos ſpm adop
cois filiorum . i . ſpm ſctm p que e ad
opco filiorum . i . donū tiore filialis
aut tamen ne diuiſū itelligas ſpm
cū ſit unus atz idem ſ xpt° diuiſa
opa diuſiade accipt° vn ſps dr ſpus
electois filiorum qui a vocant et

vocat nos ope dei ad libtatē ut iā
no ſuiat i tiore ſuili ſ amac fili
acois quo ſuit bonus filius prm
amcs eū offendē / et ſequit i quo cla-
mas ideſt p q ſpm datū taqz filii
prem i vocates clamas corde et
ſi no voce / exo iiij° qz clamas ad
me dim e moyſi taceri clamas
iqz abba pat vn abba ſtu ad
hebreos pat no ſtu ad galatas
ſcr eū duo vnū et ide ſigfitat
vnū iudeū et aliud latinū et de-
ſignat dn̄e dei pnitate vna eſt
omnis bonis et mal qua e pr omn
pcatom / alia e ſpalis qua eſt pr
iuſtorum p gram adopcom vnde bta
auto dn̄ electant duar liguarum
verba ppoſuit ide ſignificanda ppter
vniūſu ppln qui d iudeis et ge-
tilibus i vnitate fidei vocatus e / et
iia qz illud e qui dabile domi quo
d poni tior ſuilis qz notat ad cia
no accepiſt ſpm ſuitutis quo depo-
onis veteris legis qz itm i tiore q°
datus ſpus amarus qd notat ibi
ſ accepiſt ſpm adopcois / et cla-
mor dilecois ibi i quo clamas
ſuſpirado gras et agendo hic
cū dat filius dei ſ hac clamas
abba pr e ſiedu qz ut ſpm ſctm
ppe baptiſmat accepiſſemus uec
dum audiuimus deū prem oipo-
tente ſtoi e mi i clamac ia
vacoe duna diutes pr ut re
ueino eū paganorum hac pſu
unit dice unde ſiv eude abba
e hebreū et ſiru pr ſcm et
latinu aplus g° prudens vtriuſqz
ppln ad fide colligedū poſuit
duo noia idem ſignificacia ut illi qui
ēvant ex iudeis hebreis et ſiriis

dicat abba qui autem ex gentibus et aliis ge-
tibus credunt dicat pater sicut habetur
in ewangelio marci ubi dicitur abba
pater si possibile est transfer a me calicem
hunc et ne apostolus videatur innuere quod
alius sit spiritus servitutis et alius spiritus ad-
optionis ideo sciendum quod idem est spiritus
de quo apostolus loquitur diversis donis unde
aliud est donum timoris servilis quo non
est in caritate aliud est donum adoptionis
quod est et fit in caritate Sequitur ipse
enim spiritus quasi dicat et nec sumus filii dei
ipse enim spiritus simpliciter scilicet testimonium
reddit spiritui nostro quod filii dei sumus
unde cum per spiritum sanctum in spiritus bona
agit quod est signum divine filiacionis habet
autem signo quasi quodam testimonio certi-
ficat nos quod sumus filii dei hic enim
testis est omni acceptione maior de quo
Job xvi° ecce testis meus in celo et conscius
meus in excelsis unde spiritualia quasi spiritus
est qui testificatur spirituale de quo
testificatur spiritus enim testificatur et tale
testimonium salvabitur et non dampnabitur
Ro hom qui bona opera agunt deo
serviendo te spiritus sanctus qui habitat
in nobis per hiis testimonium reddit per con-
tinuam inspiracionem sive scripturam credamus quod
filii dei sumus esse in baptismate
non per naturam sed per adopcionem et sic in-
talia faciendo permanebimus in eius
filiacione Sed dicendum quod dubium
est satis quod licet humana via nullus
sciat se esse filium dei per graciam adopcionis
tamen potest hoc per spiritum sancti revelacionem
et isto scivit apostolus de se ipso prout
dicit i° Cor ii° non accepimus spiritum
huius mundi sed spiritum qui est ex deo ut
sciamus que a deo donata sunt nobis ergo
potest hoc sic intelligi quod spiritus sanctus

signis et miraculis reddit testimonium
de veritate katholice fidei per quam
efficimur filii dei adoptivi et ideo
quamvis nullus sit certus quod sit in caritate
tamen distinguendo est de intellectu huius
de duplici cognicione est enim quedam cognicio
experiencie qua quis potest cognoscere se esse
in caritate sed qui malum quod ante diligebat
vertit in odium et bonum quod antea ei non
placuit vertit in desiderium et qui iam
sentit interne dulcedinem ubi prius
sensit amaritudinem est ergo huiusmodi co-
gnicio sic quia nec cognoscit se esse in
caritate Job ix° Si venit non vi-
debo et si discesserit non intelligam
quasi dicat veniente in me spiritus sancti gra-
cia vel discedente non intelligo Si autem
filii Hic ostendit quod divine filii sim
spiritum quod sumus heredes dei alias amitteremus
hereditatem et dicit si autem quasi dicat nos
sumus filii dei si autem filii simpliciter sumus
et heredes simpliciter heredes enim eius eius
scilicet quasi participes Lamen v° quo pars
te in istius terra et hereditate prelata
hereditas nostra non cum ... sed dei autem sed
hereditatis ipsa ~~...~~ custodia lxviii
te sicut alienacione imbrem ~~...~~ liberum hereditate
tatem patris tui ergo heredes dei quidem
per hereditatem habitum psalmista dominus pars
hereditatis mee mirabilis hereditas
ubi viventes possident hereditatem
psalmista accidit clarus finis sempiternum est
hereditas domini ubi regnabit deus et
iuste possidet hereditatem secundum ...
plantabis eos in monte hereditatis
tue firmissimo habitaculo tuo quod operatus
es domine ... regnabit cum eis deus
illorum ubi angeli possident totam
hereditatem psalmista Reddidisti hereditatem
timentibus nomen tuum deus coheredes

cum Christo cum quo sunt eius ipse enim est
principalis heres Ro. viii° hic est
heres coheredes nisi eius si compatimur
et ad similitudinem eius passionis
morte locati et si non corpore tamen mente
et ut cum Christo conregnabimus hac in-
tentione ut glorificetur ii° ad Thi. ii° si co-
mortui sumus et conregnabimus. Verbi gratia sciendum
quod illa hereditate scilicet eterna gloriam du-
plici iure possidebimus. Primo iure proprie
hereditatis inquantum sumus filii. Secundo iure su-
ne acquisitionis quia Christus quod est credo mira
et secundum me illa superna hereditate me-
ruit nobis sua passione in gladio et in-
carnacione ut alibi. Exemplum sicut enim legitur de
beato Bernardo quod cum semel infirmaretur et anima
eius ante tribunal Dei rapta esset Sa-
thanas affuit ipsius accusationibus ipsum
pulsans. Beatus Bernardus nichil territus ait
fateor quod ego non sum dignus nec propriis
meritis possum regnum celorum obtinere
tamen duplici modo obtinet dominus meus
hereditate patris. Primo hereditate patris. Secundo
acquisito passionis. alterum ipse contentus alterum
michi donat quorum dono iure in veritate
non confundar. Hoc audiens diabolus
confusus discessit. Item Ro. viii° non solum
quod heredes Dei patris eius si consortes
quos sumus heredes Christo heredes. Igitur Christi
pa sumus corpore quia dominus Christus proce-
ns ad passionem reliquit nobis passionem
pacis. Item sicut in cenis pacem relinquo
vobis pacem meam do vobis quod illa eterna
na que in principio seculo sine interpellatione
sui in immaculatis operatus est omnia
nobis reliquit ad recordandum et tenendum
evangelio testamentum quod omnia in morte
sua confirmavit coheredes eternam eius
enim post generalem resurrectionem quia
in corpore eius immortales et incor-
ruptibiles et in anima immutabiles

sit et ipse est et in gloria eius et fideles
erunt ipse dicit Pater volo ut ubi ego
sum ibi sit et minister meus. Ideo
quicumque filius Dei efficitur et heres ille
meretur accipere quicquid sunt Dei et
meretur ea cum securitate ex-
pectare et ille est coheres qui
meretur esse in gloria cum Christo
sibi compatitur pro amore nominis
eius necessitate ingruente. Notan-
dum etiam primam litteram debitores
sumus non carnis quod quamvis se-
cundum statum theoricum in suo quilibet
carnem domare et castigare tradat
sub precepto tamen maxime hoc per-
tinet ad servos Dei qui summe
debent carnem suam domare nisi
illud efficere etiam Dei carnem
domat et verbum huius est quod in nova
lege spiritus gratie magis debemus
esse perfecti quam iudei in veteri
lege modo secundum disciplinam veteris
legis reperitur quod iudei cum
tanto rigore observabant suas
abstinencias quod potius eligebant
mori quam contra facere ut patet
secundi Machabeorum vi° et vii°. Item
hodie inveniuntur iusti aliqui qui
potius permittent se occidi quam
quod biberent vinum vel quam trans-
grederentur observantias vel
abstinentias in natura meta institu-
tas certe quanta verecundia est Chri-
stianis qui inter alios sunt summe
perfectionis et tamen sunt nimis leves
ad relaxandum et infringendum
suas observantias. Item nondum

q ipsimus parentibus non invenitur
aliquod peccatum gravius punitum quam
fraccio abstinencie. et ideo quanta
inflixerunt tandem illis qui tam
faciliter debitas abstinencias frangunt
Unde gregorius xiiii° dicit adam ex-
emplum meum in adolescencia mea
¶ Item nondum abstinencia contra malos
impugnatores unde ipsam impugnat
caro. ipsam impugnant creature
visu pulchre ad ingerendum frau-
des. ipsam et impugnat diabolus
sicut patet in primis parentibus/ et ipsam
impugnat vos. quod magis est. unde vos
faciat in veritate ista augustinum contra ab-
stinenciam ¶ Et abstinencia impugnat
ipsa societas que sequitur sua in-
oportunitate ipsam valde molestat
quia ipsa de quoto vestro nostro perdat
de statu magis impugnat. et ideo
non vivunt quibus dicit vilit
agite dicit dispiciunt et sunt cogi-
tare quod sunt debitores ut secundum carnem
vivat id est secundum voluntatem eius faciat
quas morte digni sunt ut dicit
textus Rom. si secundum carnem vixeritis morie[mi]ni
suple morte spirituali quia semper non
demus consentire carni ipsius desideriis
ne moriamur/ morte eterna ipsa tamen
est sicut corporis quod carne sunt similes se
mortua ut possit capere ~~[struck]~~ [crapulam] et
quo non est ei credendum contra eam ne
decipiat. Unde Gregorius vii° abeca q
dormit ipsum tuum id est corpus cupi-
scencia custodi clausura id est clausura
oris tui ne per ea eius faciat capias
ad hoc enim pedagogi et magistri

constituti sunt ne faciliter capiamus unde
beatus Augustinus xxiiii° de civitate dei sic dicit
quod pedagogi quod magistri quod scola quod virge
quod disciplina et subdere quod agitur contra
peccata omnibus non ut debelles in malicia
et effrenem cupiditatem puerorum contra bonos
magis ... sancto paulo vivi ¶ Circa istam
litteram Quicumque autem spiritu dei aguntur
¶ Est notandum quod quidam aguntur spiritu dei et
sunt filii dei ex timore/ alii ex dulcedine/ alii
ex desiderio/ primi considerantes timore futuri
supplicii et timent deliquere a deo propter
peccatum tamen considerant/ et dicunt sepe cum
psalmista ne perdas me cum impiis animam meam et
non derelinquas me domine deus meus Secundi
cum quibus recepit cum spiritum filiorum
propterea magis tepescunt sicut in parabolis
ancilla in Apocalipsi Secundo adversus te pa-
ucam eo quod caritatem primam dereliquisti
quod primo sunt feruentes et devoti ad orationem
propterea ut desides efficiuntur et tepidi fiunt
et opponunt se levitatibus et vicia
que expugnare venerant permittunt sibi
dominari primi feruentes deo de prius sibi
et post eius voluptates replacito unde
dicitur filii Israel precepit sic dicens
mentalite dici huius quod egressi estis
de egipto Exo xiiii unde dicit quod egressi
dum de egipto cum bona voluntate
quia educerentur de celo humus dici sed mearum
deterius ut a fide illius numquam rece-
derimus exemplum de quodam qui volebat
intrare religionem et ~~[struck]~~ [recessit] a quodam
sancto patre quo virum debeat et at
ille dixit ei unde quod in ordine perfi-
cias certe in quo incepisti bene nunc
lucta in quo deus cum effectu quia per Senecam
exempla sicut ille non est fortis et strenuus
qui laborem fugit ita quod non perstat

Apocalipsis ii° caritatem primam derelinquunt

et offerunt deo salsa amara i. cordis
amaritudinem

quod bonum agere incepit. Secundo tunc quidam spiritu
dei aguntur et sunt filii dei quod valde vera
dolent se pre se offendisse deum et gratiam
eius amisisse et ideo timet in cordibus
dei displicere et conformat se in quodam
spiritu filiorum petit cum psalmista delicta iuventutis
mee et ignorantias meas [illegible] Secundo sunt
dicit vel ne moveatur malum quibus tepi-
dis nec ea puniter sicut quidam in spiritu
spiritu videntes alios desides in servicia
oratoris [illegible] rebelles ambitiosos
et alios viciis involutos dicunt apud
semetipsos sicut hoc licet aliis quare non
et michi et sunt prudentes ad malum vera vi-
dentes [illegible] eius gaudent se evase-
lisse [illegible] vicia et non virtutum nec soli
punt erubescere [illegible] spiritu maligno agitur
et non bono [illegible] quod patet deum tollerare
per illud [illegible] v° li° nec aliud ubi dicit
ille vero perfectus est quia cura ipsorum
operi in paciens non est vera quia aliena
in ipsorum sive non valet ille desperit sibi
esse testis quod pro [illegible] non deus placiat hoc
[illegible] quidam aguntur spiritu dei quod de-
siderio cum apostolo cupiunt dis-
solui et esse cum Christo et dicunt illud
Ro. vij° infelix ego homo quis me libera-
bit de corpore mortis huius vera [illegible]
spiritus sancti ad utilitatem et [illegible]
dicitur in [illegible] accepistis spiritum in adopcionem
filiorum dei ubi notandum quod vera dignitas
et excellencia [illegible] quod nos non acce-
pimus spiritum servitutis quod facit servire coacte
et continue sic filii Secundo accepimus spiritum
[illegible] in amore et gracia [illegible] in adopcionem
adopcionem filiorum dei ita quod deum amore
in nobis [illegible] quod non coacte sed libere servimus
deo [illegible] miseri [illegible] quod filii sunt filii
et nolunt servire libere sed [illegible] quod [illegible] [illegible]

deum placiat et sunt in angariis ut ille
Symon qui in dei angaria venit ut
tolleret crucem Math. xxvij. Secundo sunt mali
[illegible] qui parant cibum et aliquam annu-
[illegible] quia [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] dicens [illegible] in esta-
[illegible] sol [illegible] cum [illegible] se
statue quam vidit Nabuchodonosor Danielis
ij° [illegible] fuerunt ex [illegible] fictilis
[illegible] ipsi sunt [illegible] ut [illegible]
et in via mandatorum dei cito defi-
ciunt ut vas fragile ipsi enim sunt
sunt mali [illegible] quia [illegible] faciunt
aliquod servicium deo suo in dolore
cordis [illegible] ipse [illegible] servire deo in
leticia [illegible] non accepi-
spiritum servitutis ut coacte et contra te
[illegible] sed spiritum adopcionis filiorum quod
facit voluntarie servire ideo deum
deo servire in leticia et exultacione. Nota
tale servicium [illegible] consortat
socios et [illegible] [illegible]
[illegible] beatus Anthonius [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] leticie
spiritualis [illegible] sit leticia
spiritus [illegible] et de secundo
[illegible] xxviij° ubi dicitur [illegible] qui
[illegible] in [illegible]
sit [illegible] alium
[illegible] et consortat ita [illegible]
[illegible] bono [illegible] et co-
[illegible] quod [illegible]
[illegible] et vehiculum [illegible] non
[illegible] quod servire deo [illegible]
[illegible] in quo sit [illegible] nota
[illegible] quod semper tristem
faciem [illegible] qui [illegible]
[illegible] virum litteratum
[illegible] ordinis qui [illegible]
[illegible] quod hoc non facit [illegible]
videt cum tristem ac si dole-

ret doleret de hoc quod esset religi-
osus / Tria propter ista nos movere
cum orant dicentes / Fac me domine
deus meus humilem sine fictione / hylarem
sine dissolucione / tristem sine dieccio-
ne / maturum sine gravitate / agilem
sine levitate spiritus / veracem sine du-
plicitate / timentem te sine desperacione /
cum quo in sciencia religiose vivunt
canonicos et letam amplexit / et fa-
ciat homines dei in terras / Circa illa
Item ipse enim spiritus testimonium reddit
spiritui nostro / Est notandum quod istud testimonium
videtur nobis sic procedere ut cum
quis agimus facta compunctione ex gau-
dio et admiracionis stupore / pro
compunctione divino / ut quando quis recolit
quod benigne deus prevenit eos cogit
et quanta beneficia sibi indigno et
immerito contulit vel cum pensat spiritualia
beneficia scilicet incarnacionem Christi pa-
ssionem et alia / Ita qui talia agit
testimonium spiritus videtur esse hic / Tanquam
signum salvator dixit opera que ego
facio hec testimonium perhibent de me
ut supra / Item spiritus sanctus Joh
xv / secundo dico quod aliquis testimonium
esse habet qui Christo passo pie
compatitur et gladius ille doloris
animam suam pertransit vulnerat et tra-
nsverberat / qui eciam maiore virginis
pertransivit / vel qui proximorum incommod-
is vel miseriarum compatitur et zelus
domus dei et iniurie illate comme-
dunt nec permittunt / cum dormire
proprio simulacionis quid faciet ad sin-
gulorum scandala et ad singulorum
calumpniaciones torqueatur / Sicut Job
qui dicebat quidam super eum qui af-
flictus erat et compaciebatur anima mea

pauperi / Job xxx / Tercio dico quod testi-
monium spiritus probatur esse in homine
ex gaudio et admiracionis stupore / Ita
ex gaudio et admiracione spiritus consurgit
in homine devocio mirabilis qua exultat
in deo meo beneficiorum vel cum considerat
se esse divino salvatore vel cum consi-
derat salutem vel profectum proximorum vel
ad exultacionem spiritus congaudet gloria
beatorum et mente perambulat celestis
patrie vias mansiones ex quibus dicit
et surgit tanta ex hylaritate et qui seruida
volueris quasi clausa pectore ludit
et iubilo et affectu exultacionis lau-
dis quod queret opere de angusto pecto-
ris sic cum gaudebat salvator
Math xi / Dicens confiteor tibi pater celi
et terre etc. et psalmista qui dixit cor
meum et caro mea exultaverunt
in deum vivum / Sed illud gaudium non da-
tur impiis sicut dicit Aug decimo confessio-
num sed his qui te gratis colunt quorum
gaudium tu ipse es et ipsa est beata
vita gaudere de te propter te / Hec enim
est beata vita et non altera quod nobis
concedat Christus Jhesus / Amen / secundum epistolam
Dominica nona.

Dominica ix

Fratres non simus concupiscentes
malorum sicut illi concupierunt
neque ydolatre efficiamini sicut quidam
ex ipsis quemadmodum scriptum est sedit
populus manducare et bibere
et surrexerunt ludere / neque fornicemur
sicut quidam ex ipsis fornicati
sunt et ceciderunt una die vi-
ginti tria milia / neque temptemus
Christum sicut quidam eorum temptaverunt
et a serpentibus perierunt neque murmuraveritis

sic quidam eorum murmuraverunt et peri-
erunt ab exterminatore. Hec autem omnia in
figura contingebant illis. Scripta sunt autem
ad correptionem nostram in quos fines se-
culorum devenerunt. Itaque qui se existi-
mat stare videat ne cadat. Tempta-
tio vos non apprehendat nisi huma-
na. Fidelis autem deus qui non patietur vos
temptari super illud quod potestis sed faciet
cum temptatione etiam proventum ut pos-
sitis sustinere. Pro cuius 2º. Causa omnis
peccati vel est concupiscentia carnis vel
oculorum vel superbia vite. Prima Johannis
2º. Nota secundum bonaventuram 2ª 2e q. lxxvij
articulo vno. Triplex est concupiscen-
tia. Una eorum quibus natura corporis
sustentatur. Sicut illorum que valent ad
conservationem individui ut est cibus et
potus. Alia est concupiscentia illorum
que valent ad conservationem speciei et
hec est boni in venereis quorum inor-
dinatus appetitus dicitur concupiscentia
carnis. Alia autem est concupiscentia alio-
rum que non adducunt delectationem sen-
sus carnis sed que sunt delectabilia
secundum apprehensionem imaginationis sicut est
pecunia et ornatus vestium et hec
concupiscentia vocatur oculorum sicut ex-
ponit beatus augustinus x° confessionum ipsius
id est ipsius visionis que fit per ocu-
los ut sic referatur ad curiositatem sive
referatur ad concupiscentiam rerum que
exterius oculis proponuntur et ita dicitur con-
cupiscentia cupiditatis. Aliud autem est
inordinatus appetitus boni ardui et
pertinet ad superbiam vite nam superbia est
inordinatus appetitus excellentie et sic per
predicta tria reducuntur omnes passiones
que sunt causa peccati. Hec sententia thome. Apostolus
ergo volens ut istas passiones vite-
mus et quod non simus concupiscentes malorum

id est quod non simus amatores nos ut
concupiscentes ollas carnium populum
perdi et cepe sicut fecerunt filii israel
et propter hoc percussi sunt plaga magna
ut habetur numeri xj. Ideo dicit non
simus concupiscentes malorum. Quia exempla
apostolus facit tria. Primo studuit ut cordis
mundicia custodiret eius concupiscentias
refrenando secundo ut petiti operis co-
hiberemus prohibito et illicito non
perpetrando ibi neque ydolatre efficia-
mini tercio ut nociva locucionis omnibus absti-
deamus penas murmurancium contemplando
ibi neque murmuraveritis. Hoc 3° hic est
quod apostolus hortatur fideles ad fuga-
carnalis vite exemplo iudeorum qui
propter suam carnalitatem multipliciter fuerunt
puniti. Unde dicit non simus concupiscen-
tes malorum id est non amemus nos
inordinate nam amor inordinatus sui
ipsius est causa omnis peccati et ideo non
simus concupiscentes sicut illi concupierunt
peccata dicit concupierunt concupiscentia
in deserto. Glosa id est sicut ipsos inordina-
te amaverunt et ideo vix ibi per-
vinit et numeri xj° dicitur quod vulgus quod
murmuraverunt flagravit desideria car-
nis et exodi xxxij° dicitur sedit
populus manducare et bibere super ple-
venerationem vituli fabricati et
surrexit ludere id est surrexerunt
ad colatum. Ubi notandum quod sicut in
verbis longe melius est quod significat
quam ipsa figura ut signum celorum quam
servi et promissionis ita dicitur longe
peius est quod significatur quam figura quam illa
supplicia que sustinuerunt figurabat
supplicia gehenne que sunt maiora
omni pena. Apostolus ergo hic reprehendit
sapientes corinthios qui
desiderio carnium cenedebant in
ydoleo et scandalizabant infirmos et
ideo fideles cavere debent carnes desi-

decantibus in deserto et propter quas digni
erant sibi penitentia nam iudei dixerunt
nichil vident oculi nostri nisi manna et
hoc fastidiebant et carnes sitiebant
quibus hodie similes sunt illi qui dul-
cia dona gratie despiciunt et pravina-
libus voluptatibus laboriosa huius vite
mala ardenter concupiscunt / ipsi namque
contempnunt huius vite spiritualia gaudia et
desiderant vite eterne gaudia ¶ Item
notandum quod concupiscentia non solum corrumpit
hominem sed etiam coinquinat secundum illud
plenum sanie et ideo ysaac abbas
in libello suo sic dicit ubi concupiscentia
non comites vehementius in tedio sui et
sermonibus [illegible] quod quanto concupiscentia
carnis et superbia vite refrenanda
sunt in quolibet xpiano tamen concupiscentia
oculorum maxime refrenanda est in quolibet
viro religioso / exemplum narrat Tullius
in primo libro de officiis quod cum duo pretores
Pericles et Sophocles qui ad quandam
vice causa officii convenisse contigit quod-
dam iuvenem valde pulcherrimum ante
eos intrasse quem cum vidisset Sopho-
cles dixit ad socium suum o pulcherrimum
vide puerum qui ait ad eum decet preto-
rem non solum manus sed et oculos
refrenatos habere si ergo decet pretorem
quanto magis religiosum hominem quia
sicut dicit beatus Augustinus in regula / inpudicus
oculus inpudici cordis est nuncius sumus
ergo studio laboremus ut non solum
omnem malam concupiscentiam infrenemus
exemplo illius qui dicit inde [illegible]
[illegible] mea [illegible] concupiscentia mala sed
et eam mortificemus iuxta preceptum apostoli
ad Colossenses iii° concupiscentiam malam Au-
gustinus dicit dum venit non restringitur
carnis concupiscentia sed ... virtutes
abiciunt ¶ Vel sic secundum Bernardum ista duo
apostoli de supradictis verbis dependent
ubi dicit quod omnia que huius contigerunt

in uram figuram processisse sunt ma-
nifestat ergo sequentia et in illam sententiam
scripta esse ut non simus concupiscentes
malorum sicut et illi et vitiorum sunt
israhelite concupierunt carnes et
pepones et cetera que in egypto habue-
runt in usu comedendi ¶ Sed quod nomine
cepe quia nichil fuerunt sed nichil
aliud et peccatum quod desiderabat
carnes aliud habent quoniam Bernardus
sic solvit quia ipsi non desiderabant car-
nes peccatum sed animi quibus erant
pasti in egypto vel in ripis fluminis in
litoribus suis et paludibus locis
hic multa genera animi et talia que non
fuerunt in deserto aliorum fluminum figura
quia concupiscentia mala et pugne
contra eam in quantum valemus quod scilicet dicit
beatus Augustinus et nobis exemplum proba-
possumus quod per concupiscentiam mala
bona mala sunt atque patiantur con-
cupiscentia autem mala ideo dixit
que est etiam concupiscentia bona de qua
Salomon dicit fili concupiscis sapientiam
et propheta concupivit anima mea desi-
derare iustificationes tuas unde con-
cupiscentia mala est quia dyabolus
nobis suggerit ut concupiscamus illas
illicitas et ultra modum ut facias
homicidium furtum adulterium et cetera
ergo apostolus volens nos reddere solli-
citos dominus nobis exemplum illorum
iudeorum qui per concupiscentiam offenderunt
deum in heremo et ita periret sic neque
ydolatre efficiamini sicut quidam ex ipsis
ubi suadet ut pretium operis caveamus
et est sensus quod non debemus effici ydo-
latre de ydolatria vero secundo / ita quidam
filiorum israhel facti sunt ydolatre quia fece-
runt vitulum inoreum et adoraverunt sculp-
tile ut dicit propheta quod ad moyses sic primi est

Exo xxxii° Sedit populus manducare et bibere
... coram ydo
lo vituli veniendo et surrexit ludere
idest ludos facere ut coreas et huius
vanitates et ideo totum fecerunt in veneracionem
vituli seu ydoli / Vel sic surrexerunt
ludere idest ydolum adorare quod est sicut
ludus puerorum qui faciunt ymagines luteas
et vanas sicut dicit philosophus iiii^ti
regum vii° Vbi dicitur quod ... corda vestra
... sermonibus vir ba
alim et astoroth Vbi sciendum quod medium
vinum est cor ... tolli debent ba
alim quod interpretatur superior et signi
ficat superbiam / astoroth interpretatur
... sed proprie quod ... at
gula / et ... quod est luxuria
... dicit tollite de corde vestro ydola
superbia. gula. et luxuriam. sic Ezech
viii° dicitur fili hominis fode parietem et cum
fodisset apparuit hostium unum et dixit vi
de abhominaciones pessimas quas ibi fa
ciunt et vidi et ecce similitudo reptilia
et animalium abhominacio et ydola universa
domus ... depicta erant in circuitu in
pariete ... cordis pariete ... quod
in ... reptilia
lia idest peccata que faciunt hominem similem
reptilibus sic avaricia ... sicut
hominem serpenti et ibi videntur abh
... idest peccata et ...
hominem ... ut superbia leonem luxuria
suem / ... vulpem. ydolum autem
nichil est ... et ideo designat
nat illud enorme vinum quod ...
hominem ... vel reptili
si homo ... peyor et vilior ...
... quia ... vero
... crapula in
... homines ad ludos ... /

... et adulatoria et lascivia ... /
Vbi notandum quod ... dei
lingua et ... copiosum sup
funderit / pinguedinem sic ...
bulis volens ... hominem ad
ydolatriam ad luxuriam ...
alia mala ... hominem crapu
la et ebrietate et ...
... ubi tot ...
peccata ... ydolatria ...
... delicata ... Ieri
mie ... qui biberis vinum in ebrietate
est et statim ... Unde sal
vator volens ut ista vicia ... ca
veremus dicebat / attendite vobis
ne forte graventur corda vestra cra
pula et ebrietate Luc xxi°
Unde Ieronimus ... dicit sic
semper ... cum luxuria
... sibi ... et ...
... ordine / ordo vicio
... regum ydolatria ...
... supple qui vi
tulum fecerunt ad ... sic
scriptum est in ... et ydolatria ...
... signa et ... ydolum
... metallo lapidibus sive lignis
... dicitur ... deo
deo et soli competit ... nobis
... ydolatria qui honore
et servitute soli deo debita ydo
lis ... Unde ydolatria ...
... dicitur ... apostolus ... tangit
hystoriam qui dicit sedit populus man
ducare et bibere et ... Exo xxxii° populus ... ideo ...
... in
... esse ...
ydolo est ydolatria ...
... qui ... deo ...
... ... fornicationem

146

Hic ponit penam fornicatorum nam
postquam populus israel fornicatus est
cum filiabus moab sicut habetur numeri xxv
tunc dixit dominus ad moysen occidat
unusquisque proximum suum et occisi sunt
xxiiii m [illegible] milia viri sicut habetur ibidem factum est
contra madyon et retributum est illis
qui cum madianitis maculaverunt se
adorantes ydola cum hostia domi-
norum nam balaam ariolus filius
beor sciens mores hebreorum pronos
ad libidines et ad ydola colenda
seductus amore pecuniarum dedit
balach regi moabitarum consi-
lium ut constitueret puellas et mu-
lieres castris hebreorum cinctas or-
namento meretricio et cum ostia do-
morum suarum et ydola tenentes
israhelite caperentur amore earum
et coirent cum illis ita tamen ut prius
adorarent ydola quo facto cogno-
uit balaam ira dei contra illos
concitata vnde et factum est ut xxiiii
tamen milia absque hiis qui capti
aut consumerentur et pene omnes
perierunt nisi phinees zelator zelo
domini qui confodit virum hebreum
cum madianitide scorte cuspide
vbi fornicabantur cuius vi tamen quie-
uit ira dei ab ipsis Item nota
sicut habetur quod non solum illi dicuntur for-
nicatores qui libidine sua contra
modum complent sed etiam illi qui rece-
dunt a domino deo de quibus in psalmo
dicitur perdes omnes qui fornicantur
abs te idest qui recedunt a te Item
nota quod ex fornicatione multa pro-
venerunt ut patet per innocentium in libro
de vilitate conditionis humane for-
nicatio penthapolim cum adia-
cente regione subvertit sichem cum
populo interemit filios iude percussit
in deum madianite pugnare fecit

tribum beniamin penitus delevit
filios heli sacerdotis in bello percussit
vriam occidit amon interfecit prophetas
lapidavit rubens maledixit sam-
sonem seduxit salomonem pervertit sicut ille
et ideo vere dicitur quod deus fecit ecclesiastici ix
propter mulieres multi perierunt vnde propheta
mulier multos decepit et ideo ut non
solum penam et supplicium fornicationis
sed etiam temptationis caveat ideo sequitur
non temptemus deum sicut quidam eorum sunt
dissuadet peccatum temptationis vbi notandum
quod cum ad sensum bustolani epistola qua
populus israel in murmur misit ve-
rbis eius sibi sicut habetur numeri
xxi afflicti sunt admodum tribubus
et tedere cepit populum itineris ac la-
boris et locutus est populus contra dominum
et moysen et ait cur eduxisti nos
de egypto ut moreremur in solitudine
cuius temptatio hec est panis non sunt
aque anima nostra nauseat super cibo
isto levissimo quod absurdum est obtem-
perantem dominus transmisit in populum serpentes
ignitos ita quod multi illis serpentibus
perierunt donec serpens eneus erectus
est ad cuius aspectum sanabantur vnde
a deo dicit non temptemus supple patrem
diffidendo de eius potentia sicut illi
qui desperant de resurrectione ut sicut
quidam eorum temptaverunt supple deum id est
xpum qui erat in moyse figuratus di-
centes numquid poterit parare mensam
in deserto et sicut habetur ibidem fuit ipse moyses dicit
nos quod sumus ut contra nos est nimium
sicut contra deum vnde propheta quod est verbum
prophetis ipse erat in moyse et ipse loquebatur
per os eius qui temptabat moysen
qui murmurabat contra eum et contra deum mur-
murabat si quod contigit ille se perierunt
a serpentibus donec serpens eneus e-
rectus est in presentes ipsi ignitos erant
et mordebant et mordendo venenum

surdebat apostolus 4° Mat. i. respexit ad
mecoria salia et commovet ne neque in
eadem malicia deveniat tradam dyabolo
messias speciebus habuit velut quod apostolus dicit
quod sic filii Israel quod deum temptaverunt perierunt
a serpentibus sic dignum est quod ipsi corinthii
perirent quod de sermone sua et de potencia
dei vanam fidem habere voluerunt Unde sicut
expedit nobis ut non temptemus deum sicut
sunt plures qui pollicitores si aliquis litigium
ducere apparet et hanc tirania
expedit ut quod datur cum de potestate quilibet unus
constabit cum et unus surget contra ante-
cedente propter id medium quod si tantum aufera-
tur disponto opposito non cum dyabulus
viri efectum status temptat de maioris
peticis primo suggerit homini propterea ut ipse
placet et temptet deum petendo ab eo
divinas consolaciones et petorum auxilia
et postquam talis homo sentit se non esse
exauditum statim hesitat de misericordia dei
et sic negligens et tepidus sit in servicio
dei et ita perdulat dyabolus quomodo
ducat cum admiracione Unde Iob xxiiij°
dicit sapientes expectavit aque ubi
etc. dicit est temptacionis quod parlam
veit et metem et respicere ambulans
suggestionibus consciat et ad ea vices
non inimicitate sua sed assiduitate
consumit. Isto modo non pateat dyabolus
pueralis cum quoddam iuvene tunda
per infesto ad libitum servicie Unde
tempore sua oracione voce audivit quod
iste puer esse dampnandum et cum hoc ad-
notitia adolescens pervenit sibi
iniquus ego assciare prima agam
nichilominus quod quoque alibi primo claus-
et statim reclusit se in quadam urbe et
supernatus se affligit psal. quam
voluto audivit voce anglica quod
inde exivit quia deus ibi eccl.

ut propterea sua restauracio auxilium esse
sibi duplicata habet neque murmuratis
sicut et ita pro principali exemplum ibi
ubi disswadet petrum etc. et primo di-
swadet vicium murmuracionis dicens
neque murmuratis supple nec contra deum
nec quoque proximum ut sic neque murmuratis
supple contra me ut moveatis contra
maiores Sapie 1° custodite vos
a murmuracione que nichil proderit sicut quidam
murmuraverunt supple contra moysen Numeri
xiiij° et xvj° capitulo ubi
dicit murmurauit omnis cognacio filiorum
Israel contra moysen et ideo perierunt ab
exterminatore idest ab angelo qui eos
extra fines terre promisse perdidit
Baruch iij° et infra sunt et ad in-
feros descenderunt. Racio quia illud
est maximum vicium et minus de-
testabile et ideo sine causa cane-
dum est et vero est quia licet de quibusdam
tate homines pariet sustineat tamen
homines qui semper murmurat non pariet
sustinet sed dico et ipse corrigit
exemplum de Dathan et Abyron
qui propter illud vicium absorpti sunt
a terra vivientes ut habetur Numeri
xvj° Unde deus semel non solum punit
hoc vicium ipsum sed etiam punit et
ideo est quia maxime est nocivum Unde
adulteracio fornicatio medacio
et multa similia non sunt sine diffusiua
sed ipsum quia maxime diffundit se et
ideo hoc vicium assimilatur pavoni
Unde uno pavone clamante omnes
alii clamant. Sic etiam murmuracio unius
facillime facit alios murmurare
et 2° secundum Mat. neque murmuratis
contra deum neque contra prelatos neque
relatores Unde si enim murmurare est esse

Dcretoribus atque prelatis causa
est quia solet contingere in tempore quod
commissa causa quod prelati non simpli-
citer intendunt circa subiectas tu-
ras quia non nostra et sic malum est
et vtilli aquo curare pret sunt
prelatis sive subditis et ideo dicunt
stus quod in nulla alia causa
iudei ita offenderunt deum in themo
sunt imitatores qui ff fuerunt imita-
tores et cauedum nobis est omnino
ab hoc vicio ne filia nobis eueniant sic
iudeis ita sit quam exclusit filios
israel a terra promissionis ita excludet
nos a regno celorum sicut dicit Stus
sup. in omelia uigilum celorum nunc
quia imitat accipit vnum qui imitat
contingit illum cum quod imitatur. Hec
Hec aut omnia in figura contingebat illis
Sic apostolus dicit quo sup dicta pu-
com carne vtileat. ostendens quod omnia
mala que supra narrata sunt non solum
contingebat illis propter sua peccata sed etiam
in figura simpliciter non contingebat illis
ut in hoc signo et in hac figura osten-
deret nobis quod si similia fecerimus peccata
quod et similia et maiora patiemur mala
/et hec scripta sunt ad correctionem nostram
quia quecumque scripta sunt ad nostram doc-
trinam scripta sunt Ro xv° vnde secundum Bern
vnde pro hec exempla ad debitam
correctionem proponimus ut obedientes
premium et inobedientes penam mea
nos dico in quos fines seculorum peruene-
runt idest septa etas que est ultima
etas laborantium prima Ioh 4° filioli
nouissima hora est. Unde attendas
quamuis per diuersa tempora precatores vita
presente miserabiliter finierunt et cor-
rigerunt vigilum exemplis priorum
vel aliter in quos fines seculorum de-
uenerunt idest in quibus per fidem
et amorem Christi finita est secularitas
qui dicunt cum apostolo conuersatio nostra
melius est. Philip iij° vnde spiritualia non
...ire sicut tempore legis
sed etiam nos et in perfectum deducimur
sed adquirimus Matth. iiij° penitentiam agite
regnum dei / appropinquavit aut eunt in
pactum ysa. j° si volueritis et audi-
eritis me etc vnde spiritualia dona in ydea
tristitia et volatu modo perduximus
sicut vna ...us in ... et isto da
tristitia alia sunt sunt ut sic iudeis
non accipiant magna delectationem cum
in partibus ... de illis partibus in deserto mo-
rantibus qui ut cibo non fruerunt de-
lectationis fortis tristitia / dicebant
enim se nolle agere propter ... opus sed
velle vti quodam tristitia / Sed dum
hec scripta sunt aut ad correctionem
nostram vnde illa non sunt scripta propter
hos qui talia excesserunt sed et talia me-
ruerunt accipere ut ipsi legerent quia
mortui erant sed propter nostra salute et
vtilitate si in ... dei maxime
ut consiliarii illis promissa accipiantur
sicut terram promissionis idest celeste
patriam si aut aliter exceperimus pena
illorum generabit nobis quia maior
notitia legis plus facit hominem
reum / Item vnde secundum Dav quod serpe-
tes illi qui mordendo venenum in-
fundebat demones significant qui su-
gerando nobis venenum mortifere
delectationis infundit quibus et tradi-
mus si serpente eneum in ligno pendentem
Christum non aspiciamus vnde quamque pa-
ssionem Christi cum eucharistia ad memo-
riam reducant et aspiciunt Christum ad
hoc ut mortificet corpus suum cum vi-
tiis et concupiscentiis saluatur a suggestio-
nibus demonum et veneno prave de-
lectationis et insuper de morte eterna
ut gloriam ... ... in gratia stare possimus

et peta sitā sp̄anc sequitur Itaque
qui se existimat stare videat ne cadat. Ista p̄o inducas
p̄mitione s̄c̄do p̄mitoīs ī one hec
tenio geludit q̄ q̄ p̄o corp̄ de uin⁹ ama=
lo caue z p̄o monz ut caueas casu
s̄c̄d̄o doz cauedi mod ibi tepta=
tus no app̄hendat tēio p̄mitt finu
admitoīn ibi fidelis aut deus p̄o
dicit itaque q̄d et si illi uidi bn̄si
ais dei vsi sūt tn̄ p̄t peta sua p̄
ierunt itaque ex eorum condēnacione q̄
existimat aliq̄ connectationē ul cont̄
inalit se stare quasi vetus ē sua et
cautate / q̄ p̄to nō sit q̄ cadat ibi īo
dici²: nō sit an odio ul amore dig=
n⁹ sit / videat ī diligenti attēdat
ul diligenti attēcōne caueat ne
cadat peccādo ul alios faciēdo
peccare ysa xci⁹ cecidisti lua s⁹
peta cadent a late tuo mille ul ex
dextris tuis iiii° dici² videte quō caute
ambuletis et iō illi⁹ quare hō debet
esse diligens ne cadat est talis
quia videmus q̄ ille qui portat the=
saurum magnum z p̄ciosum ī vase fra=
gili et fictili et si via lubrica et lu=
tosam hz ire ualde sume attēdit ne
pes suus labet² et ne ad lapidem
aliq̄ offendat mō carissimi nos
portam⁹ thesaurum incompabile et
bonū lapidē p̄ciosum ī corpore
nro tamq̄ ī vase fragili iuxta
illud Cor̄ iiii. habemus aūt thesa=
urum istū ī vasis fictilibus q̄ ipām
graciam dei q̄ p̄ illud cant° iiii° est
sicut paradisus ī deliciis et it
uiam esse p̄uia lubrica et lutosa
istius p̄nunciō q̄ii totus est ī ma=
ligno positus et ideo sume debem⁹
attendere quo pede nre affeccōis
paratam⁹ ne labam² et ne cadat

z thesaurum istū p̄ditum⁹ exem=
plū habem⁹ de sc̄to Anthōio Bar=
laam z Iosaphat n̄ nō dc̄ alijs
sc̄tis patribus ī deserto degētibus
et desertū p̄ambulātibus quī ut illū
thesaurum nō p̄derēt et mariam
mundi nō q̄ncirent mūdi dere=
liquit et mundo abrenunciaue=
runt / Itā mūdus est meretrix que
desiderio pulchritudinis sue ad sua
concupiscētia trahit videntes
ea Itā q̄ p̄clarum amore suo
detentus ipm̄ sūt amplexato
amatoribus eius euadē nō pt̄ do=
n⁹ p̄polie² vita sua z cū spoli=
auit cū oībus bonis suis tc̄ eicit
cū a domo sua et ī die obitus
sui videbit quale thesaurum p̄=
didit et ī quibus p̄iculis q̄nsutus
fuit et ḡo fr̄es videte quō caute
ambuletis et nolite mariam h⁹
mūdi q̄ntrahē et p̄iclo maxi͡o
vos exponē q̄tēdendo similit=
uitates quascumque mulierum ut
ī eo p̄pria vivi q̄ se exponit ibi
maiori p̄iclo / Vn̄ btūs aug
ī lib° ḋ singularitate clicoꝝ sic
dic ap̄ti z quales ap̄i et clau... sil
z laici p⁹ magnalia signa z
miracula naufragium q̄ssi sunt
et ierunt / cū velut nauigacē
ī mari fragili hoc ē ī carne se
ipsi exponē se p̄iculo sev cōsorcio
mulierum / et subiungit decā tabib⁹
scintille dissiliunt et de ferro
rubigo mittitur z mlr̄ sibi
concupiscēcie pestilencia. xlv°
dici² de v estimentis p̄cedit tinea
z a muliere ī iquitas viri co=
sequit² doz mod cauedi ca
su quia fugē occasiones petoꝝ

Deinde et ideo dicit temptatio quod dicit ut non
cadatis temptatio id est peccati delectacio
vos non apprehendat retinendo vos
in consensum peccati. Unde temptari
non est malum sed est virtutis conservativum,
si temptationi videlicet resistatur propter
quod in persona perfecti viri dicitur
Proba me domine et tempta me. Nisi
humana id est illa temptatio que non
potest totaliter vitari ab homine in vita
presenti que est de peccato veniali, ut
sic nisi humana. Secundum dicitur quod postquam
homo de temptatione intrat et te
est permissio: quod dicit nulla delecta-
cio peccati vos apprehendat nisi
forte venialis sine qua vita hu-
mana non ducitur non enim est homo
super terram qui faciat bonum et non
peccet. Nisi regum viii°. Alii
exponunt de temptatione exteriori
bona et tunc est exhortatio sit
temptatio vos non apprehendat
nisi humana scilicet tollerancia tribula-
cionum pro nomine Christi. Unde
Augustinus dicit propter Christum pati huma-
na temptatio est. Ideo Thobie xii°
dicitur quia acceptus eras
deo necesse fuit ut temptatio probaret
te. Unde intelligendum illa temp-
tatio que trahit nos trahere in con-
sensum peccati mortalis quia illa non est
humana sed dyabolica sed delecta-
cionem peccati venialis in hac vita
vitare non possumus. Unde Jacobus
de vitiis narratur quod quidam monachus
puritate vite a puericia usque ad
statum viri perfecti ducebat qui
volebat [illegible]
cat sed delectationem non sentire et non
primos motus vel finales sed est totaliter
extinguere ut sit vita sua [illegible]

laborabat /

peccato ducet et quia ~~laborat~~ adipassle-
tudinem in dissperationem quia cum quo sua
venialia peccata non potest vitare tamen
debat se saluari esse impossibile. Item
Item ita quod qui se existimat stare sic
certitudine fidei bonis operibus
et gracia qua credit omnia esse munda
videat ne cadat in superbiam vel in
scandalum fratris. Unde in ix° loco spe-
tanget illos qui de sua consciencia pre-
mentes quia licitum est omnia talia tamen
omnia sunt munda intelligebat esse
hoc [illegible] et credebant carnes
ydolatitas de quo simplices scan-
dalisabant tamen ad omnes
pertinet quod dicitur qui stat in fide et bono
opere videat ne cadat. Circa illa
verba temptatio vos non apprehendat
est notandum secundum Bar. quod temptatio humana
est malum cogitare et intrare temp-
tationes procedere dyabolica. Vel temptatio
est humane corporis super [illegible] et malum
[illegible] Unde compescere [illegible] est
humana temptatio sed adulterium et for-
nicationem perficere est dyabolica.
Ita de aliis viciis intelligendum est ut
aut [illegible] sumus ad sufficiendas
temptationes ostendit quod [illegible]
adiutorium in temptatione dicens
fidelis deus [illegible] hortor vos et
moneo ad hoc quod potestis. Fidelis
autem deus id est verax in promissis
[illegible] omne id quod promittit parata
fidelis [illegible] ubi sunt qui
non patietur vos temptari supra id quod
potestis quia utique diabolus posset
si permitteretur quia non est potestas super
terram que ei comparetur Job xiiii°. Unde
[illegible] deus de sua benignissima ma-
nu patitur nos temptari super illud quod pos-
sumus sed faciet cum temptatione etiam proventum
id est virtutis augmentum [illegible]

lasso virtute et homines quod non fortitudine
robur multiplicat. unde propter Iacobi
dicitur: gaudium existimate fratres cum
in varias temptaciones incideritis. Ubi
Aug. dicit: Qui dat temptari dya-
bolo licenciam ipse dat temptatis miseri-
cordiam ut possint sustinere ne de-
ficiant in lucta sed vincant et sic per humi-
litatem ut dicit Aug. illi enim non cepit
defervere quod non habuit ventum superbie. Ubi
notandum quod temptacio primo est quedam tri-
bulacionis illate que est propter ...
...votum humana si non non cum prius
... propter aliud sed ne auferant
bona temporalia sed non ... humana. Sic non
quod hominibus sunt in mundo qui temptant nos. pro
... deus ut approbet et coronaret
... dyabolus ut decipiat. homo ho-
... temptat ut cognoscat. Vel sicut dicitur fide-
lis autem deus. i. d. ne sinat quod fidelis
est deus qui quod promisit fidelibus
suis ... complevit complet quotidie et
complebit. Unde promisit diligentibus nos
... regna celestia et ... complebit et
dabit eis. non patiatur vos temptari super
illud quod humana fragilitas potest sed cito
liberat sicut Loth de Sodoma qui liberatus
est de ... et Danielem de lacu leonum
... et de ... missus
... et de ... multis
martiribus quibus victoriam ... sic
Petrum et Andream ... et Laurencium in
craticula ... passus quod
homo mortalis talia posset sustinere quod ...
sustinuit Laurencius per dei adiutorium
... qui tales temptaciones et aff-
lictiones nobis veniunt tunc debemus
ista ad memoriam reducere et ... per-
... in deum ... ut ipse faciat de
temptacione proventum ... et ... tirius

liberando et victorie tollerancia per ...
... quod qui homo vult stare in ...
... non ... ad temp-
taciones ... ut ... sibi ...
... est qui videt ...
... tempore bona ... fidelis ...
... ci variis temptacionibus ut ...
... veniat et a bono proposito
arceat et deo non appropinquet. non quod
dyabolus habeat talem virtutem per
... sibi a deo. sic patet per istos
Iob qui ... non credit quod deus sit
fidelis adiutor in temptacionibus
ab umbra dyaboli ... qui non
confidit deo et putat quod non ... ...
deus eum temptari permittat ...
... et ... eius ...
... suorum appellant ...
... potest ...
qui temptantur auxiliari sicut dicit
apostolus ad Hebreos v. 12. Deus de
temptacione faciet proventum ...
... quandam mulierem ...
... a dyabolo temptata et ...
superasset ait dyabolus vicisti me
mulier et ... non ego vici te sed dominus
meus Ihesus Christus. Item de beato An-
thonio qui cum fuisset temptatus a
dyabolo et ... licet
ipsum vincere non valeret ... beatus
Anthonius ... invisibiliter
vidit dyabolo ... ait ...
... ubi eras quod ... eram
... agone ...
Et notandum quod ... in bello
... victoria ...
... plagas ... et
... et ipsum ... et ...
... in
agone ... non videt nos
deus ... qui superamur temptacionem

et habita victoria tunc plagas suas curatas
divina visitacionem angelicam visi-
tacionem mereri accipe / exemplum
de illa temptacione christi de qua legitur
Math. iiii° ubi dicitur reliquit eum dyabolus
dyabolus et ecce angeli accesserunt /
et ministrabant ei. Unde beatus Ambrosius
in quadam epistola dicit deus ipse creator
cum tu omni angelorum milicia stante
tuum expectat et tibi contra dyabolum
dimicanti preparat eternitatis coronam
quam nobis concedat Jhesus Christus Amen.

Dominica decima

De spiritualibus autem nolo
vos fratres ignorare scitis
quoniam cum gentes essetis ad simu-
lacra muta prout ducebamini ideo notum vobis
facio quod nemo in spiritu dei loquens dicit
anathema Jhesu et nemo potest dicere dominus
Jhesus nisi in spiritu sancto divisiones vero
graciarum sunt idem autem spiritus et divi-
siones ministracionum sunt idem autem
dominus et divisiones operacionum sunt
idem vero deus qui operatur omnia
in omnibus unicuique autem datur mani-
festacio spiritus ad utilitatem alii qui-
dem datur per spiritum sermo sapiencie
alii autem sermo sciencie secundum eundem spiritum
alteri fides in eodem spiritu alii gracia sani-
tatum in uno spiritu alii operacio virtu-
tum alii prophetia alii discrecio spirituum
alii genera linguarum alii interpretacio
sermonum hec autem omnia operatur unus
atque idem spiritus dividens singu-
lis prout vult. 1 Corinthiorum xii°. R[illegible]-
nia ultimam beatitudinem ignorare
et summe carum / multo tamen ulterius
nimie beatitudini servire [illegible] impium et
periculosum est / et ideo nimia tal[is] ignorancia
facit quod homo a summo bono
separatur et deorsum in infernum

captivatur et vilissimo immundo corpori
subiecta [illegible] ad inhonorem eius dispositus
quo nolens in prima epistola unde quo
aliquando eramus natura filii ire ut dicit
ad Ephesios ii° et quia maiorem ultimam
beatitudinem ignoramus ut habetur Genesis iii°
ubi dicitur ignoravit distanciam boni
et mali esse / et ideo apostolus volens
removere quod [illegible] excellenciam et dig-
nitatem statum gracie adepti sumus
dicit scitis quoniam cum gentes essetis
unde in prima epistola ostendit quod omnia bona
ab uno fonte manant scilicet a spiritu sancto
et quod nichil omnino melius est donorum
divisio ibi divisiones graciarum primo
dotes de donis spiritualibus et statim sub-
iungit quod omnium donorum actor sit
spiritus sanctus ibi scitis [illegible]
cum vero dispensa[illegible] aut [illegible]
Sed in- tum de spiritualibus donis nolo vos
ignorare super veritate o fratres hoc
dicit ideo quia multi Corinthiorum [illegible]
quia maiores de donis habitis tamen mo-
res superbiebant scilicet quia minores
[illegible] non abusi moribus [illegible]
[illegible] quia minora dona [illegible]
optabant ut donum linguarum [illegible]-
tate [illegible] quia ea spiritui sancto non att-
ribuebant est [illegible] sensus [illegible] in prima
epistola apostolus hortatur nos ut certa-
tim [illegible] excellencia [illegible]
et non simus concupiscentes malorum et
verum carnalium sicut filii Israhel in
deserto concupierunt sicut dicitur Numeri
xi° quis dabit nobis carnes tale
quod concupiscencia carnale apostolus
volens [illegible] sunt super [illegible]
[illegible] quoniam cum gentes essetis [illegible] car-
nalis et gentilis [illegible] sicut ge-
tes qui ignoravit deum et vos [illegible]
[illegible] assidue ad simulacra multa

supple esse quibus diabolus quasi vnsa in-
eis dacit / nec assimulat mula idest
aspecta carnalia et hec pertinebant
sed animalitas spiritu et a concupiscentia
carnis sicut equus et mulus in quibus non
est intellectus / vnde isti duo hostes homines
non permittunt deum suum cognoscere et si-
mulacris mutis adorari faciunt con-
uertas pars / vnde quedam sicut quod cum impug-
naret aspiri fornicacionis et induc-
eret quedam filia sacerdotis paganorum quam
itam cepit amare quod ut eam in uxorem
peteret recipere deum suum et baptismum
et propositi monachi abnegauit / et statim
vidit quandam columbam exire de ore
suo et valde ictu insignum quod spiritus
abeo recedet / et ipsum ipsius non in-
hitaret / sed ergo si vos non vultis gentiles
more nec simulacra adorare nec ipsum
deum abnegare tunc summe videamus
ut concupiscentia mala vnde vobis conferemus
nam ipsa est que nos illaqueat et decipit
vnde beatus augustinus libro 16 de ciuitate
dei sic dicit cum non desinit concupiscere
aduersus spiritum / et spiritus aduersus carnem /
et quod eam contra pugnantes adiuuari possumus
et non consenciendo nobis subdere / secundum
hec gentes siue gentiles appellantur
ab errore patrum suorum magis nascuntur
in religione mulierum melior quam
non quiuntur / vnde gens que sic manet
ut genita est vocatur gens gentes sunt
pagani qui ad deum cultum non acce-
dunt / et hos appellat nec gentes non quod
christianis ut essent pagani qui ista
dicebat sed quod fuerunt tales ante noti-
ciam fidei / et ideo dicit cum gentes essetis
et supple tamen non estis / ad simulacra mu-
ta sicut ducebamini supple tunc / vnde si-
mulacra dicuntur assimilando eo quod similant
hominem et non sit homo et quod et non
sit equus et tota huiusmodi ideo mu-
appellantur ut patet ait os habent et
non loquentur / ideo hec adornanda tamen
admonebis quam abamplectabimus idest
pelle despicientibus in pellebanim
est ergo sensus quod sic cum essent gentes
templa demonum sine reluctacione
frequentabat sic nos per sanctam doctrinam
spiritus sancti eciam dei dicit scripture et
preceptis salutiferis cum omni humilitate
obtemperare et per hoc quod dicit ducebam /
ondit eos veracius exhibuisse si-
mulacris ut eorum cultum neque quod ab-
horrerent aquisitis per somnis hor-
rerent / ita est in gentes de hac di-
cit paulus et corpus eius et que
sub illo quadam late dixit nos ad
culpam / ut ergo ondatur quo spiritus sancto
dicit nos aduenam et ideo sub-
iungit notum vobis facio / hic ondit
quod omnium donorum auctor sit spiritus sanctus
/ et quod virtus bone operacionis est ab
ipso dicens ideo quod dicitur / hec satis
quod nemo aliquem spiritui et idem ma-
lum ideo per sic in eorum notum vobis
facio quod sed per spiritum sanctum abstrahitur ab
omni malo et sic omne bonum et ideo
vult quod hic debet nos esse notum quod
nemo in spiritu dei ipsum manere loquens
sed locum per sed sed cauere de et
ope dicit anathema ihesu / quod duplex
exponitur propinosum idest facit aliquid
petrum separatus a ihesu / vnde anathema / [1]
ihesu vel aliqua blasphemia ihesu
et sic ihesu est dicti casus sed pro eo
ablatiuo casus vnde anathemizare
idem est quod maledicere et excommunicare
/ vel aut quare nemo loquens in spiritu dei
anathema idest facit petrum separatum
a ihesu potest esse ita / quod petrum separat
et diuidit hominem a ihesu sicut dicitur
ysa 59 iniquitates vestre diui-
serunt inter vos et deum nemo dicit in
spiritu dei loquens idest nullus mo-
uetur a spiritu sancto ut a ihesu separatur
et diuidatur eo quod spiritus sanctus est cu-

[1] idem est quod separatus / ideo sic dicit
anathema ihesu

tum per quod coniungimur christo ihesu tamquam
membra capiti, quia igitur et tantum
coniunctionis non est auctor separacionis
unum quasi spiritus sanctus sanctus sinit unum fieri
cum ihesu hos monet ut filii dei
fiant et hereditate salutis eterne ca-
piant. unde ad romanos quos presciuit et predestina-
uit conformes fieri ymaginis filii
¶ Vo unum vel uno opponimur sicut
nemo loquens in spiritu dei id est mani-
feste grauia connotata sicut corde
ore et operis dicit ihesum tunc ana-
thema id est separatus a patre et spiritu
sancto sicut heretici faciunt monet spiritus
sanctus ut non separemur a christo ihesu et ita
modo consistit in duobus, in dilectio-
ne et gracia spirituali et amore naturali
¶ Secundo per quod ista modo consistit in di-
leccione et gracia spirituali sed quo hec
corporaliter naturali unde columbe longius euntes
de quibus mittuntur et uo cum mele
ut quamuis longe recedunt fideliter
reuertantur. ubi seruilitate mitte
esse meminerit sic custos spiritus
monet quamuis et inmittit eis aliquid
de dulcedine spirituali ipsius ut sic in
temptacionibus et tribulacionibus non separa-
rentur a christo. exemplum habemus in petro
qui ductus erat in monte excelsum
ut videret gloriam transfiguracionis christi
ut post ea temptacione reuolet illam
dulcissime quod tunc ibi expertus erat
et ita redieret ad dominum quod tam ama-
mabile senserat. sic et filios israel
dabatur panis manna de celo et
postea longo itinere et in tanta
fatigabantur habebant dulcedine
et primum sapiencie dicit spiritus tuus
super mel dulcis. secundo dico quod modo
spiritus sancti consistit in amore naturali. unde
plinius dicit quod animalia bruta
secundum naturalem tenet cum quarum aues
de dalos, id est dic qua videt vel
audiunt aquila nam vadunt ad preda

per hoc, id est dic sic in amore et timore spiritus sanctus
monet nos ut nos habeamus per primum
ipse et durandum dominum quod quilibet sol
cui tenet consuetudo quod in pregantem re-
spirant nos et pastura nostra quod quamuis tunc
non habet modo spiritus sancti tantum. ¶ Tercio et ultimo
nemo in spiritu dei loquens id est nemo spiri-
tum sanctum habens et per consequens loquens qui
linguas inspiracione facit dicit per hoc dicit
anathema ihesum. unde anathema id est
uocatur separatus a deo in mandatis
cum maledictione posita in lege mosaica
sicut et nos sicut apostolus dicit ro ix°
optabam contra anathema esse a christo
id est optabam mittere separari. secundum
carnem postea est quod homo in alciore et hec postea
et separacione et nemo potest dicere dominus
ihesus nisi in spiritu sancto quia omne bonum operari
et omne donum dei est et agnita spiritus
et nichil habet homo boni nisi in spiritu
sancto et hoc declarat sanctus thomas in
summa contra gentiles libro iiii° capitulo
viii°. sic dicit per sanctus in verum or-
do in spiritualibus quia in corporalibus
sicut in corporalibus omnis motus causatur
a primo motu, ergo omnem quod in spiritualibus
omnis motus voluntatis a prima volun-
tate causetur que est voluntas dei
¶ Quod deus est causa omnis accionis et
operatur nobis in agendo et per-
sequendo omnis boni est igitur deus
per unum principium motorum corporalium
et motorum voluntatum ergo omnes boni
uerum ysaie xxvi° domine omnia opera
operatus est domine nam deus et quo
procedit omne datum optimum et omne
donum perfectum iacobi 1°. secundum
beatum bonaventuram quod dicere in se principia satis
aliqui autem persuasionem per amorem sicut ibi
non omnis qui dicit michi domine domine intrabit
regnum celorum. aliqui primo per se
procedo sic ysaie xxxviii° non sunt
tibi quod non ostendit eis 1 non sunt

nemo digna verbo et sic ponitur oppositio
Nemo potest dicere et cetera. Id est corde credere et ore
confiteri et digna opera fidei complere Jhesum
diligere verum asserere nisi in spiritu sancto gratia
sunt invisibilis illuminatoris et creatoris. Nam
ille dicit Jhesum esse deum qui credit eum patri
et spiritui sancto esse equalem et omnipotentem
et ille confitetur Jhesum qui servat eius precepta
in quibus non dilectio comprobatur. Nemo potest
dicere et confiteri Jhesum esse salvatorem et
dominatorem nisi per spiritum sanctum ac secundo verum
quia sicut dominus [illegible] omne verum a quocumque dicatur
a spiritu sancto est sicut [illegible] vide in
quod dicitur Mathei vii° non omnis qui dicit mihi
domine domine intrabit in regnum celorum sed qui
facit [illegible] ad regnum celorum. Secundo non potest
dicere nomen Jhesu absque gratia. Unde
quod dominus [illegible] motu spiritus sancti. Una per gratia-
le influxum et isto modo intelligitur illud
quod dicit omne verum a quocumque dicatur a spiritu
sancto est. Alia per influxum specialem
et maxime in hiis qui [illegible] va-
nitate nam isto modo Balaam prophetavit
multa futura Numeri xxiiii° et Cayphas
prophetavit quod Jhesus erat moriturus
pro gente Johannis xi°. Alio modo dicitur a spiritu
sancto dicere ipso movente et [illegible] per
gratiam inducente et isto modo intelligitur dictum
apostoli quod nemo potest dicere dominus Jhesus secundum
verum ita quod Jhesus sit ipsius verus dominus
et ipse eius servus quia hoc non potest esse sine
spiritu sancto ipsum inhabitante per gratiam
et movente ipsum per influenciam gratia-
lem quia hoc requiritur cum opere meritorio
[illegible] dicit se esse servum Christi
ipsum dominum vocat et confitetur. Divisiones
Divisiones gratiarum sunt. Ista est secunda
pars principalis epistole ubi ostendit quod
[illegible] divisio donorum et [illegible]
est sensus quod gratie sunt divise ita tamen quod

unus et idem spiritus est qui istas gratias
habet conferre et dividere et [illegible]
dare et ille gratie non dantur nobis ex
nostris meritis precedentibus sed solum ex dei
liberalissima voluntate et ideo dicit
Divisiones gratiarum sunt id est [illegible] est
commune omnibus quod nemo potest vitare
malum et facere bonum nisi per spiritum sanctum
nichilominus tamen divisiones gratiarum sunt
id est secundum diversam exhibitionem non diverse
sunt gratie in ecclesia idem autem spiritus
distributor secundum dominum et ordinem. Vel
sic divisiones gratiarum sunt id est diversi sunt
donorum et [illegible]. Ubi notandum
quod gratia gratum faciens datur principaliter
propter bonum eius cui datur ut eum dig-
num faciat vita eterna. Gratia non
gratis data datur principaliter propter bonum
communitatis et non propter bonum ipsorum quibus
datur. Sicut donum prophetie et lin-
guarum et huiusmodi quia aliquando datur
non habentibus gratiam gratum facientem.
Ad tale namque utilitatem requiritur
facultas loquendi ut operandi quod
[illegible] per donum gratie sicut donum
linguarum ut aliquis possit predi-
care fidem omnibus gentibus diversarum
ydiomatum et per donum miracu-
lorum ad fidem confirmandam et cetera.
Alie gratie datis [illegible] quod in dicta [illegible] in greco
dantur hominibus malis. Unde et illud
Mathei vii° multi dicent mihi in illa
die domine domine nonne in nomine tuo pro-
phetizavimus et cetera et tunc confitebor illis
quia numquam novi vos discedite a me
omnes et cetera. Secundo quantum ad ista do-
na scilicet facultate loquendi operan-
di utilitate communitatis per beneficia apostolus
dicit Divisiones gratiarum sunt quia
plures sunt tales ut videbitur infra
Idem autem spiritus quia perfectiones que
... sunt divisim in deo

151

conuci sit ut idem spus distributor
donu ꝛ ordinud dator est om
donoꝝ q ipe e pmu donu i
quo oia dona donat ¶ Secun
dari notand q spus sctus semp
maneꝫ vnus i oibus et i diuisus
et sicud q aplus no dicit dioces
meritoꝝ sut ꝫ graciaꝝ q dona
dei gratis dat ꝛ huanis meritis
no tribuit ¶ Vn vo ipo dicat
qs prior dedit illi ꝛ retribuet
ei na spus sctus i seipo vnus
ꝛ idem manēs i uers i diuisus
ꝛ i separabil a pre ꝛ filio ꝫ
dona eius diuisa sut ꝫ no eqr
oferunt ¶ Vn sicud e q tn deus
ꝓ diuinitatis potenciam vbiqꝫ
sit tn no est vbiqꝫ p i habitatois
gram ꝫ solu i quibꝫ habitat
p om i filij na sic mar e diuc
sis et adueientes fm capa
citate ꝛ diuinitate suoꝝ vasoꝝ
hauriut ꝛ tn mar no crescunt
neqꝫ cnanuat et eo sic q
vna lucerna accendut plres ꝛ
tn ipa no decrescit sic spus sctus
cu sit i uers distribuit mense
gram sua put sibi videt
ꝛ tn oipotens i sua i uersitate
ꝓseruat ꝛ dat qd vult ꝛ tn
nichil min hēt q ex se nichil
erogat et dissioes misteriorum
sut ¶ Vn gra i ncipit plures
ratis q donis q spu sco distri
buunt erte misteri ostituut no
ꝓpriꝫ homis deliberacom ꝫ
ꝑ spus sci efficacia i de aut
dus suple manet v diuisis
oibus ꝛ diuersa operatom
sut q salus vo mina ide

aut deus qui opatur oia in
oibus q supius appellauit spu
mo vocat dnm deu ꝛ ter ide
dicendo manifestat se loqui de spu
sco ꝫ no separat inde prem ꝛ
filiu q eoꝝ est vna vtus nate
ꝛ substancia vna eoꝝ vna e opa
i diuisa q deus opat oia i oi
oibus q bus vns i ꝓhendi huia
na inrogaria q nimia libet
no pt opari nra fragilitas/ erte
qua alte mouet aplus q in
trinitate nllos facit qd dns qua
ꝑmud pat spm sctm/ sedo dnm
tercu ihm xpm/ tres deu prem
qui vnus distribuit dona sua ma
nes ipe i diuisus ¶ Vel aliter sic diuo
nes ministraom sut idest diuisi
effectus gracie i spu aliaꝝ idem
aut dus sc filius/ duo singlis
p arbitrio suo adqꝫ ptiet mistno
Vn xxiiio no veni ministrari ꝫ mi
strare q d ide dns qui venit no
ministrari ꝫ ministrare est dns hec diuo
nes ministraom dat qua ꝓpt misri
qui gram adeo i recepit ut i
ecca ministret sumne dicit/ videl
ut ita i ecca ministret ut eos
deus laude ꝛ honorifice ¶ Sꝫ hemo
modu minister hom9 quis mg mini
deu laudat spu huili ꝛ cordis
otrito ꝛ mg ecaꝫ honorat q
lauacra sic festinarij ꝛ reliquaꝝ
ꝓtatores more i uencia ipis
reliquijs exhibet i sua illi qui
eas no ꝓtat sic hodie qui re
liquias idest corpus xpi ꝓferunt
ꝛ alia sacrnta tractant maiore
reuerencia eis exhibent q aly
q ipi ꝓtant eas no ꝓpt deuotom
ꝫ ꝓpt lucri cupiditate tractatus

i ꝓ spm sm maiora alie mediocri

i festinarij

caritatis cordis est ut sic eos retentus
ut modi huius tempore percipiat de quibus
loquitur apostolus ad thimotheum dicens sunt enim
sibi benefactores vaniloqui et seductores
et sequitur universas domos subvertunt do-
centes que non oportet turpis lucri gratia et quo-
modo propter eos non laudatur sed blasphema-
tur. Aut pater et filius et spiritus sanctus
separati a pari inveniantur. Dicitur et dio-
nisius a paganis sunt idest divisi essentie
gratie quid ad se idest non de quo simplex pro-
prium quod est principium tanti et unitatis
eorum appetitur potentia a qua oritur
operacio. Unde apostolus datur hominibus inte-
lligere unitatem et essentiam nisi quod
dicitur idem spiritus idem dominus idem deus et
trinitatem personarum tertio quod licet nullus
possit eos tamen dei operatur omnia in omnibus
non omnia singulariter quia non omnia sunt insig-
nibus sed omnia sunt omnibus ut quod non habet
unus alter habeat in aliis. Quarto habet unica
virtute habet amicus tamen virtus unius virtutis
habet maiorem preeminentiam in uno quam
in alio. Verbi gratia visus pacientie in Job
mansuetudinis in moyse et nunc in
tholia et ita de quolibet et omnibus
visus omnium virtutum non habet de aliorum
indigeat ut sic nos adinvicem fideliter
instruamus et quod quivis ipse non habet in
alio reputet se habere et habeat ut
sic in nobis maneat caritas et humili-
tas. Tertium istud unde sic in naturali corpore
vere naturalis dilectionis idest quod unum
membrum habet aliud reputat se habere
quia quod habet unum membrum non solum sibi
ipsi agit sed sibi ipsi et omnibus aliis
membris. Et igitur in corpore humano
oculus videt sed non sibi soli sed omnibus
aliis membris ita in corpore mistico scilicet

in ecclesia alia comparatione scilicet ubi
debet esse maior unio et dil-
ectio gratuita membrorum adinvi-
cem quam in corpore naturali unde quod quis
unum membrum non habet in alio delec-
tetur reputare habere ratione gratuite
dilectionis ut sic appareat quod verum
est quod operatur omnia in omnibus tolle
quoque invidiam ut dicit augustinus et tuum est
quod ego habeo nam liuor separat sed cari-
tas unit et idem antiquum preceptum
venerit quod nullus religiosus dicere debet
hoc est meum nec hoc est illius sed hoc
est nostrum sicut de opposito dicitur contra
ceptum petrarum meditatus ut habe-
tur de professione regule libri augustini dicit
quintum ubi datur sic apostolus
declarat ad quid datur effectus gratie
hominibus dicens unicuique datur
manifestatio spiritus gratie non solum
ad iuvandum singulare ipsum habens
sed ad utilitatem idest ut etiam ex
tali edificatione recipiat et communem
utilitatem membri corporis valeat. Unde
sic unicuique datur manifestatio spiritus
idest gratia que manifestat spiritum ipse
esse ad utilitatem etc. datur etc.
talentum non ut reponatur sic fecit
~~sic fecit~~ servus piger luce xix ut
sic acomodetur ut unusquisque sic acce-
pit gratiam illam ministret prime petri
iiii quoniam dominus deus confert dona gratiae
sine personarum acceptione quia uni-
cuique liberaliter sine venditione
datur enim etsi similiter quia
manifestatio spiritus utilis sine con-
ditione quia ad utilitatem unicuique
homini datur preeminentia alicuius
virtutis quia manifestata in eo spiritus
sanctus sic abrahe pro fide et ob-

credencia moysen per mansuetudinem
lex prophetiam [illegible] aves / quomodo potest
cognosci quod hoc habeat spiritum dei. Dicitur
quod multiplex est modus. Primo potest cognosci
per motum bone operationis sicut
enim spiritus solet esse in pennis quia
movetur in vento maris sic est quando
nos in vento mentis circa bonum agimur
et loquimur. Secundo quod sit spiritus mani-
festatur in nobis et verbo quia ex ha-
bundancia cordis os loquitur. Unde
Bernardus in eulogio suo dicit illud
quod est dulce ad fauces dicendo
hoc carum et dulce ad fauces quia
quod multum cupimus nunquam loqui
fastidimus. Tertio in nobis mani-
festatur spiritus per gustum eterne dul-
cedinis. Unde beatus Augustinus narrat
de quodam sacerdote quod qui audivit aquas
delectabiles celestibus et primo
gaudio qui moritur ignis sibi ap-
positus non senciebat. Unde Augustinus dicit
qui sapientiam que deus est videt
huius vite fiducia [illegible] vel mortis
nec eius amore tenetur. Quarto mani-
festatur in nobis spiritus propter communem bonum
et quietem utilitatem. Unde super bonum Augustinus
Ecclesia caritas non querit que sua sunt
quia propria non [illegible] quibus at-
porit qui vult ergo ea que sunt spiritus
[illegible] et vide videat quod spiritum sanctum
habeat et quod commoda propria non querat
unde super titulum hic est precepti
prelatis quod qui vere publice prodesse
volunt utilitatem communem sic ~~[illegible]~~ tueant
ut quamque agant ad ea referre-
vant. obliti suorum propriorum commo-
dorum / sed heu hodie multa ordi-
nes et abbacie multa bona
personalia [illegible] et bona
communia negligunt et [illegible]
et spiritualia se destruunt et vacio-
ne singularitatis se [illegible]

consideravit. Ieronimus dicit quia singulari
hominum id est singularitas eorum quia
despecta est supplet tales ordines
et abbacias. Sed beatus manifestacionem
spiritus intelligitur eius donum quod hoc
dat ad utilitatem suam ut vere secundum
se vivat / et ut alii ex eius utili-
tate perficiat / vel manifestacio spiritus
dicitur ideo quia utrumque spiritus sanctus
per sua dona sunt illico per operacionem
iustitie manifestatur quia spiritus est ignis
veni universe terra et quod volo ut ar-
deat. Sequitur alii quidem per spiritum dari
sermo sapientie / Nam incipit exponere
diciones gratiarum et ministracionum
que per spiritum sanctum dantur / vel aliter
ponit quo dona spiritus sancti dantur
vel dividuntur diversis / alii quidem
per spiritum glosa non principaliter datur
simplex gratis sermo sapientie se-
cundo de contemplacione celestium
et hoc pertinet ad contemplacionem / ita
illi non passunt questionem nisi in sapientia
quam sermone diligunt / Unde Augustinus dicit
cor meum cantavit quia potest te diligere
et ideo non potest quiescere nisi in te. Unde
men[...] que tenet sapientiam spiritus sanctus
est illi sicut ancilla [illegible] parata
ad [illegible] et tamen sedet in mea
[illegible] dicitur divina [illegible] mundi et facit
applicari ad universa [illegible] secundum
ita enim est mens mea in hoc mundo sicut
ancilla parata [illegible] quam ad appropinquat
sapientie spiritus / velut non laborat
in fructibus fantasie huius mundi habet
[illegible] sapientiam amavi et exquisivi
a iuventute mea et quesivi eam sponsam
assumere et amator factus sum
forme illius. Dixit sapiens sa-
piencie viii°. alii autem datur sim-
plex gratis sermo scientie scilicet loquendo

/ corib[us]

Aliis q pertinet ad opa pietatis et
actione temporalium z h° sunt eciam spiri
Hec eciam sunt duo luminaria magna
ut sapiencia sit sicut sol z sciencia sicut luna
Hec eciam eciam sunt duo prtinencia ad
vite regimine Hec eciam sunt dona q
faciunt victoriam contra temptaciones
plus eciam valz sapiencia ad vincend
quia vires / z ideo multi succubuit
in bello dyaboli in multis quibus ppt
defectum sapiencie / Ubi sapientes non
cadunt qr sapiencie viii° dicitur sa-
pientia vincit maliciam Sequitur alii fides
in eodem spiritu idest constancia vel firmo
fidei datur in eodem spiritu qr fides est
donum spiritus sancti Unde aug⁹ dicit
posse credere nature est omnium sed credere gracie
est fidelium / Ubi notandum qd illud do-
num scilicet fides dicitur oculus secundum na
qd admodum corporales sunt sensus ua-
lib⁹ rebus necessarii sic fides o-
culus intelligencie / Una duos oculos
ut homines sunt duos oculos corporis
ipsius oculo intuemur occulta glorie
dei q sunt occulta in natis per potencia
eius et sapiam z hoc oculo ce-
lestes ordines conspicimus iuxta pi-
dem⁹ / Innalio quoque oculo contemplam
quam sacre nate ipsius qui placitum
fuit deo inducere nos dispecta ecclesia
z ea q sunt fidei apud nos et
inh° apparet duos beneficia adeo
collata in re fidei ut g° eciam appeat
dona a hoicum non faciunt scilicet
quius scitum demonstrent Sequitur alii
gra sanitatum idest curandi infirmos
datur in uno spiritu alii operacio virtutum
idest miraclorum que sunt contra
natam q.d. quis habet graciam cu-
randi infirmitates corporum z spiritual

Hoc donum datur spiritu tale eciam do-
num qd scilicet habuerit cosmas et
damianus qui non solum homines
infirmos sanabat sed etiam languores
aiunt ~~animit~~ in pellebat / Quibus ora
vbi uertes miriabilia aut fiebat
ad fidei confirmacionem z ideo opa
miraculorum attribuitur fidei et
intendam sunt per malos / Un hita
scilicet dic prophetizare vel virtutes
facere et demonia eicere in nomine non
est eis nisi q opatur per invocacionem
nominis xpi hoc agit ut homines
deum honoret / Adeun⁹ innata-
tum sunt facta miracula secundum
beda / sapientia intelligitur in vitandis
mal z appetendis bonis / scientia
non in disponendis ordinandis
que rebus humanis unde agros
colere domum prudenter construere
familiam ppetere ordinare ad
scientiam videtur pertinere Vel sic beda
sapientia pertinet ad contemplacionem
eternorum qua cernim⁹ in deum z ipum
fire trinitate in personis et vnita-
te in substantia scientia non conserua-
uarum rerum ut dictum est per bernardum diff.
sapientia est qua quis vetus testamentum z
nouum legis volunta intelligit et
ad utilitatem aliorum exponit / Sic theol⁹
aug⁹ hylari⁹ z ipse bernardus / scientia aut
qui illorum expositores legitur et per
eos / vetus testamentum vel nouum
credit / Vel sic sapientia est qua
quis abstinet a prauo opere / scientia
non qua a praua cogitacione / Item
sapiencia est diuinarum scientia non huma-
narum rerum est et hec non cognoscitur
ipsis per spiritum sancti prepcunium
de fide dicit beda qr fides est qa
credim⁹ in deum datur nobis a patre
z filio z spiritu sancto / z non est in
hoie naliter quia si sic esset tunc

quibus geret fides / Sequitur alii prophetia
Sic tangit dona que pertinent ad instr-
uccionem que sic distinguuntur. Nos difficile
est ad cognoscendum et hoc est vel racione
generis quia est absconditum ad quod datur pro-
phetia / vel racione occultatoris quia est alterius animo
ad quod datur discrecio spirituum / vel racione lo-
quele quia est in aliqua lingwa ad quod da-
tur genera lingwarum / vel racione difficultatis
veritatis quia est obscura ad quod da-
tur interpretacio sermonum. Dicit ergo alii prophe-
cia id est predicacio futurorum qua spiritu
sancto repletus futura predicit vel prophetarum
libros exponit / Hoc modo David consistit
hoc quod mens hominis illuminatur et ele-
uatur ad cognoscendum super naturalia
que a deo ordinantur / Unde non oportet
quod quicumque aliqua futura predicit habeat
donum prophetie / quia beatus Thomas dicit
quod demones plerumque multa vera predicunt
ut possit animam cum aliqua falsitate
illaqueare / alii discrecio spirituum id est
gracia discernendi quo spiritu quis
ante dicit illa que dicit / Vel
per Bedam ut noscat quis loquitur
cum spiritu sancto vel quis cum spiritu humano
vel qui cum spiritu maligno / Sicut loque-
batur quedam puella que magnum
questum prestabat dominis suis de
qua Paulus spiritum phitonicum ex-
pellit et ita eciam loquebantur magi
et incantatores. Hoc modo David videtur
habuisse beatus / Antonius de quo dicitur
in vitas patrum quod quidam vice philo-
sophi venerunt ad eum ut eum
deriderent quia videbatur eis quod
ipse litteras totaliter ignoraret quos
invincibili (?) ad tali disputacione confudit
Unde in dicte quod plures sunt aulica (?)
id est interpretacio habeat omnium plures

an loquebatur cum spiritu / Illis assentibus
quia sensus eius contractam (?) et inventam litteras
ait igitur quod sibi plus vocabulis et litteras sunt
et sic dixissent et ideo Iohannes in legenda
sua dicit quod beatus spiritus in corpore suo fuit
/ Sequitur alii genera lingwarum id est loqui
diversis linguis / vel per Bedam id est vir-
tute sermonis ut apostolis et credentibus
in exordio fidei / Secundum David
non solum apostoli habebant sed quicumque in
primitiva ecclesia baptizabantur. Sicut credentes
descenderet (?) declarat loquebantur
variis linguis et amplexus (?) spiritum
sanctum / alii interpretacio sermonum id est
sua interpretandi diversas lingwas
vel interpretacio sermonum vel visionum et
sompniorum / Sicut Ioseph genesis 40 / Vel
sit interpretacio sermonum id est obscuritatis
scripture sicut beatus Ieronimus qui divinam
scripturam et hebreicam in latinum trans-
tulit / Vel sit interpretacio sermonum ut
homo delectetur et moueatur. Unde beatus
Augustinus in libro de doctrina christiana quod quidam
eloquens dixit et verum dixit quod
qui est eloquens in doctrina sua debet
videre ut instruat et delectet ut plebs
flectere valeat / Unde qui habet donum
interpretandi sermones obscuros debet
sic interpretari ut dicta sua sint veri-
dica vera et vera talis inter prelatos
fuit Salomon de quo dicitur ecclesiastes ultimo
quesivit verba utilia quo ad primum
et conscripsit sermones rectissimos quo
ad secundum / veritate plenos quo ad
tertium / Sequitur hec autem omnia / Hic ostendit
actorem a quo dona dividuntur et tangit
tamen pietate simplicitate et liberali-
tate / pietate equali operando quia
hec omnia operatur summa simplicitate
existendo quia unus atque idem spiritus
/ Infinita liberalitate in dando quia
dividens singulis. Dicit ergo Hec

aut alia licet diuisa sint quamuis continuum
et ex pla operatur unus ipse a
cum patre et filio atque idem inuariabilis
spiritus diuidens singulis unicuique tamen
diuisus prout uult i. gratis et sic uni-
cuique sint expedit Iohannis. spiritus
ubi uult spirat q. d. cum ista dona
superenumerata donis sint diuisa tamen
quia ea operatur est unus cum patre
et filio idem et inuariabilis spiritus omni-
potens et potentes diuidens sin-
gulis electis et adutilitate tamen cunc-
tis manens indiuisus donorum suorum
quorum donorum nos faciat participes
spiritus sanctus diuinitas etc. Sequitur epistola

Dominica undecima

Fratres notum uobis facio
euangelium quod predicaui
uobis quod et accepistis in quo et statis
per quod et saluamini qua ratione predica-
uerim uobis si tenetis nisi frustra
credidistis. Tradidi enim uobis in primis
quod et accepi quoniam Christus mortuus est
pro peccatis nostris secundum scripturas et quia uisus est
Cephe et post hoc undecim deinde
uisus est plus quam quingentis
fratribus simul ex quibus multi manent
usque adhuc quidam autem dormierunt
deinde uisus est Iacobo deinde apostolis
omnibus nouissime autem omnium tamquam ab-
ortiuo uisus est et michi. Ego enim
sum minimus apostolorum qui non sum dignus
uocari apostolus quoniam persecutus sum ecclesiam
Dei. Gratia autem Dei sum
id quod sum et gratia eius in me ua-
cua non fuit sed habundantius omni-
bus illis laboraui non autem ego
sed gratia Dei mecum. prima ad Corinthios xv°
Sicut actus quos homo potest predicare
et dicere tantum actus predicatoris me-

dicante quo euangelium manifesta
et unica uidetur esse nobi-
lissimus et uerum est ita secundum Crisostomum na
illum qui predicatoris officium uult
accipere et lectio illius officii con-
non oportet esse mollem aut resolutum
sed forte et cauta [illegible]
tale debet quod sua attingere huius
[illegible] minimus [illegible] sed debet
esse [illegible] suam [illegible]
[illegible] ponere [illegible] a morte ab-
sque [illegible] quod cum non habet tale
animi instans [illegible] sed sic suo quo
uero magis utile est sibi si quod
[illegible] et sibi soli [illegible] ut i.
et quia sanctus Paulus omnes istas
[illegible] habuit uera secundum Crisostomum
in libro de laudibus Pauli ipse se
ipsum immolauit et innumerabilia
pericula sustinuit / ideo dignus
fuit ut predicaret et diceret notum
uobis facio. In presenti epistola ar-
tem est de donis gratie In principio e-
pistula agitur de donis gloriae quia
de resurrectione Christi et secundo
et primo resurrectionem Christi et secundo
[illegible] asserunt multi [illegible] iam
testimoniis diuine apparitionis ibi quia
uisus est Cephe etc. testimonio per
uisionis ibi nouissime autem etc. /
quod sensus hic est quod tu apostolus
[illegible] uerbi Dei annunciasset et
fidem de resurrectione Christi de
resurrectione futura recepissent
[illegible] prophetias sunt [illegible]
et [illegible] apostatabat quia antea
professi erat et quo apostolus uo-
lens eos dulcit reformare ut
ad fidem [illegible] reuocant dicit

i. scripture sine sue tradicionis et testio

Margin: quia testionis

[illegible]

notum vobis facio [illegible]
quasi d. de spiritualibus hunc
usque dicam sed modo quod fratres notum
vobis facio idest iterum manifeste
vobis sed breviter ewangelium idest bo-
nam nunciacionem de resurreccione mor-
tuorum. Vel sic: ewangelium quod est be-
ata nunciacio dicitur quod ipse adventum
dei et adversus nunciat et peccatorum per-
veniat sicut dicit glossa quod predicavi
et alias vobis non dubium est
variabile quod dico quod accepistis
idest dignum acceptacione iudi-
castis et ideo vago ut eius sa-
lute non desperat. Vel aliter notum
vobis facio idest admonicione
reduco ewangelium quod predicavi
vobis idest veritatem doctrina
ewangelica cuius excellenciam ondit
ex comparacione eius excellentis predicatoribus
qui erant apostoli et excellentes vi-
te hortamenta ad dicit predicavi
ego apostolus et fideles mei fides ex
auctoritatibus que sunt recepit per
orbe doctrina ewangelica quod est
eius signum veritatis huius doctri-
ne sicut arguit augustinus ita si per
miracula hec doctrina est recepta
constat ipsam consequenter esse verissimam
et sanctissimam eo quod deus non potest esse
testis falsitatis miraculorum. Illi autem
qui predicaverunt ubique deo co-
operante si autem dicatur quod sine mira-
culis sit sic recepta hoc reputatur
est maius miraculum quod tam ardua
tam inaudita et supra sensum huma-
num existencia recepta sint eo quod
non solum a simplicibus sed et a sapi-
entibus et potentissimis viris. Et si
arguitur contra hoc de ista lege
machameti que a multis infidelibus

fuit recepta dicendum quod non est simile quia
ipse vi armorum subiugavit sibi
multitudinem cui legem dedit permi-
ttens delicias et potencia adversa-
toribus. Unde quia hoc est per fides
autem katholica per christum et apostolos
predicata modo contrario est recepta
scilicet a pauperibus cum predicatoribus et ad
austeritatem paupertate et mundi contemptu
inducentibus et ideo non fuisset recepta
a sapientibus huius mundi et potentibus
sicut videmus impletum nisi hoc fuisset
virtute signorum et hec recepcio ta-
ngitur cum dicitur quod accepistis vos et alii
suspicientes huius mundi ne eius vige-
bat sapiencia ista fuit causa apostolus
fuit apud corinthios primum annum
et sex menses predicans illis ewange-
lium sed post discessum venerunt ad
eos pseudo apostoli qui negabant christum
de virgine natum passum mortuum
resuscitatum et generalem resurreccionem
futuram ideo apostolus compulsus recapi-
tulat eis ea que prius docuit dicens
notum vobis facio etc. ut prius in qua
et statis. Hic alloquitur apostolus perfectos
in virtute qui in fide deo sunt propter
perfecti et constanti. Modo hic alloquitur
perfectos in fide et concedat. Ewangelium
tangit hoc quod elevat ad superna
dicens in qua et statis sursum erecti
ad terrenum statum quod hic est bono statu sive
quo cadat non fide statis in sede
proficiendo quod doctrina ewange-
lica per hoc quod ipsa sola ducit ad
beatitudinem. Ubi dicit per quam et sal-
vamini in spe tandem sive re. Vel ad
hoc quod perducat ad beatitudinem re-
quiritur duo unum est quod eo modo teneat

quo ab aplis est pdicata non vte
do pns verbis humanis p aute
dina et miracl ado dicit quia vos
pdicamus vobis qz dicat pdica
mea no pcessit rone huana p
dia / Scdm est q fides no sit va
cua bonis opibus sine qbus mor
tua e et p sequens frustra saluat
dico qz hoc est vnu quod potest
saluare aias vras quia rone p
dicamus vos sz r surrectone scd
ca asumendo p r surrectam xpi
si tenetis supple illud ewange
lium De r surrectone nisi frustra
credidistis idest nisi sine vtilitate
fide habuistis Tercium hoc repa
tio et i[illegible]rogatione illa sua le
genda est q d q vtilitatis aute
pistis i hoc q pdicam vobis si
mo decepti appendo aplis ali
tenetis nisi frustra idest i cassum
credidistis et affide recessistis quod
iam aliter tenetis quam tunc audi
stis quia tunc pdicate adepti
estis fidem p frustra credidistis qz
ea reputastis superflua et no vtilem
q no est sic qz vera vos docui et
no falsa vera fidem et credulitate
Vnde iste frustra credit qui ab ipa
fide posmodum recedit Nonus q salus
nra consistit in ipa ewangelica
perfectione et eius totali obserua
tione cuius exemplum est varium / primo
qz docet spiritualibus vacare et
studio sacrarum scripturarum intende
re hoc dicit luc xvijo regnum
dei intra vos est idest studium ipius

ewangelij / Scda vo quia docet mi
serijs et pctis homini compati et
subvenire et p psequentibus et calu
pniantibus orare vnde Math v°
Dici dato p calupniantibus vos
et ibidem [illegible] vn dilec
tionis et compassio mi[illegible]
due virtutes q hominem magne
pfectum reddunt Vn ho[illegible] Remigii
p suo dilectione vlt pfectionem
inimicorum no potest attendere Ter
cio qz docet terrena contempnere
et omnia ppt deum dare Math
xix° Vende omnia q habes et da
pauperibus / et itrum erit [illegible] vos
relinquere omnia et subdit [illegible]
quo sequitur / ubi [illegible] q summe
docet vt bonum q ase incepi
mus bn custodiamus ne pdamus
nam femella eligebat vnde pit
qz semel vnita et vetiri illu
diu ptat et diligenter custodit
quia dracon i [illegible] ei sit ec
quia dyabolus et mali homines in
sidiant bonis opibus nris
q tn apa vna facimus et ideo
ab hijs homibus malis e se su
me custodiendum hoc aut cori
thij no fecerunt qui ppt pdi
cationem pauli ewangelio recepe
runt et ppt mala socie
tate et instructores hereticorum
a fide recesserunt est ergo fugi
enda ois mala societas exo
machabeorum qui magis elege
runt hitare i deserto cum feris q
cum gentibus vt habet pi Macb
aV° sic Iohes baptista i deserto
sanctificatus magis eligebat

htate int[er] fect[us] q[uod] int[er] hoies et
ideo b[ea]tus g[re]g[orius] i pastorali dic[it]
qui i[n] quos sibi foriat i[n]c[re]tat[is]
vices amisit/ deinde dicit Et
dedi eum velut q[uod] d[icit] alias dita
matia domi vos et sic domi
q[uod] accepi a spu s[an]c[t]o qui sp[irit]us ma
ior est q[uam] petus suple. mris et
non q[uod] sum nu[n]c q[uam] volutate
sc[ri]ptas veteris testamti q[ue] morte
xpi futuram p[re]dixerunt/ vn[de] ysa
liij[o] dicit sic ovis ad occisione
ducit[ur] et sic agnus no[n] aperiet os
suu[m] et unde ta[n]q[uam] ta[n]q[uam] ovis ad
occisione[m] ductus est et ubi ap[osto]l[us]
fecit[ur] ap[osto]li mei q[uod] cussi eu[m] et
ita tradidi q[uia] sepultus est et
s[ecundu]m scr[ip]t[ur]as vn[de] ysa liij[o]
dabit impios p[ro] sepultura et ysa
xj[o] dicit et sepulchrum eius glo
riosu[m] vn[de] nullus dubitat eu[m] esse
mortuu[m] et sepultu[m] et q[uod] eode[m]
q[uod] resurrexit t[er]tia die s[ecundu]m sc[ri]pt[ur]as
ut s[er]m[o] r[es]urg[er]e s[ecundu]m danie[lem] nos
Osee vj[o] visitabit nos p[ost]
duos dies et i t[er]tia die suscitabit
nos/ resp[on]sus q[uo]d dus possumus
colligere qu[am] q[ui]b[us] dicit a quo
civitate q[uod] su[m]mu[m] remediu[m] est
ut alleg[e]t sibi sc[ri]pta sacra ut
sic vede valeat vn[de] sic ste
llas no[n] q[uam] sugerit no[n] no[n] n[isi]
navite tu[m] sunt[ur] m[od]o[s] mediate
luce stellar[um] p[er]venire p[ossu]nt ad littus
maris et ad l[oc]um q[uod] sine d[e]s[i]d[er]a
verunt sic q[ui] tu[m] regu[n]t[ur] sacra
sc[ri]ptura lu[m]ine d[e]tenebris hu[m]anis medi
videat[ur] a qu[ibus] naufragiu[m] patitu[r]
ipa est q[ue] ad t[er]m[in]u[m] p[ro]optatu[m] id est
ad regnu[m] celeste valz ducere vn[de]
i[n] decreto dicit[ur] sic stellas celi no[n]
respiciunt nav[ig]antes sidus ipsi derelinquentes
sic s[ec]r[e]t[u]s sc[ri]pture mundana l[itte]ras de
q[uod] visus est cephe sic p[ro]babat ide
testia do[mi]ne app[ar]itiois et p[ro]bat
vacillatis ad fide[m] r[esurrectio]n[is]
r[esurrecti]o dicit pone[n]s q[uo]d t[ri]plex testi[moni]u[m]
p[er] ordine[m] dices/ q[uia] visus est cephe
id est petro p[ri]us q[uam] alijs vivis ab[ste]ns
apparuisse legit[ur] i[n] ewangelio de q[uo]
habet[ur] luc[e] vlt[im]o et joh[annis] xx[o] q[uia] luc[e]
vlt[im]o dicit[ur] surrexit dns vere et app[ar]
uit symoni/ post h[ec] undecim vi
delic[et] octavo die r[esurrectio]nis
sue qu[ia] cu[m] alijs no[n] erat/ thomas
et h[oc] s[ecundu]m sentit i[n] glo[s]a cui q[uia] ia[m]
unus dua[rum] s[u]nt et h[oc] thomas
erat p[ri]us/ alij h[abe]nt duodecim q[uod]
intelligi d[eb]et q[uod] synodoche q[uia]
matheus no[n] du[m] erat elect[us] loco
iude sic dicit[ur] q[uod] indicim dat[ur] d[e]
duodecim p[ro]pt[er] numerus vir[orum] decem
deinde visus e[st] plus q[uam] quingent[is]
fr[atr]ib[us] de hoc aut[em] no[n] legit[ur] i[n] ewa[ngeli]o
q[uia] ewangeliste no[n] sc[ri]bunt de hoc
q[uod] quo d[i]cit passum q[uod] no[n] solu[m]
x[ris]tus vivus multa fecit q[ue] no[n]
sunt sc[ri]pta i[n] ewangelio s[ed] et r[e]
surgens a mortuis multa fecit
q[ue] o[mn]ia no[n] s[u]nt i[n] ewa[ngeli]o s[ed] q[uia] ap[osto]l[u]s
i[n] scola p[ar]adisi d[e] o[mn]i veritate
i[n]structus fuit ita q[uod] ex h[oc] i[n]fert
no[n] novit h[oc] testa[ment]u[m] ideo x[ris]ti
r[esurrecti]o sufficie[n]t[er] testificata
et p[ro]bata est si cu[m] i[n] die duo[rum]
vel t[r]iu[m] stat o[mn]e v[er]bu[m] multo mag[is]
m[od]o q[ui]ngentor[um] vn[de] x[ris]to ihu r[esur]r[exit]

gete a mortuis quidam sancti surrexerunt
cum eo a mortuis et venerunt in urbem
testificantes ut cum domino resurgente
surrexissent. ¶ Alii autem qui sic per-
manserunt et cum domino ascenderunt nescimus
quod autem mortui sunt iterum post quam
dominum surrexisse testificati sunt patet
quia corpora quorundam adhuc apparuerunt
ut licet et ideo sancti illi resurrexerunt
ita et nos resurgemus. subdit ex quibus
multi manent supple corpore qui
adhuc testes sunt si ab eis requiratur
quod dicimus si velles investigare potes.
quidam autem dormierunt idest mor-
tui sunt in huius testimonio perdurantes
et hoc ideo dicit quia facilius potue-
runt suscitari apposito exemplo mo-
rtis quam assertione sua dicit exemplo Pauli
¶ Deinde visus est Iacobo filio Alphei
signavit quia dominus et frater domini et
fuit episcopus Ierosolimitanus quia sicut habetur
in ewangelio Nazareorum vovit se non manducaturum
neque bibiturum donec videret Christum
a mortuis suscitatum et ideo Christus
ei apparuit. Quando tamen non legitur in-
venitur sicut ubi et ipsi Iacobo et
quingentis fratribus apparuit. hoc non
legitur licet dicit illis apparicionibus fide-
les nunc dubitat quia sicut ait Augustinus
super Genesim ad litteram maior est
huius scripture auctoritas quam omnis humani
ingenii subtilitas sive perspicacitas
Deinde apostolis omnibus sicut habetur in monte
ubi confirmavit eos et cum eis
sedit et habetur cum festum et in die ascensionis
actuum 1º et Luce ultimo. Novissime autem
tanquam abortivo visus est et mihi. hic apostolus
intersecundum humilitate dicit se novissime

aut omnium sicut post asseritur tanquam ab-
hortivo, idest filio abhortivo unde
sicut habetur abhortivus est sicut filius legittimo
tempore nascendi nascitur ante tempus ita
fuerunt, quando vero ante debebat nasci ante post
ita Iulius Cesar abhortivus fuit
quia post legittimum tempus natus est secto
matris ventre sic apostolus abhortivus quasi
dicit apparuit quia alibi vocatus non
cum esset hic carne sicut ceteri
prius iam esset collocatus ut abhortivus
dicitur quia sic dicitur abhortivum de
speciali sic eciam dicitur Pauli de persecutione
apostolorum qui eos persequebatur. Nam
ipse post ipsam passionem Christi et post mortem
neque eciam Christo sicut sicut vincto visus
est ei de celo post ipsius ascensionem
sive quando vocatus est in via dum per-
geret Damascum et postea orante
in templo dicitur post apparicionem. habetur actuum
viiiº et secunda habetur actuum xxiiº
ubi dicit sed factum est autem in revertendo
in Ierusalem et orante in templo fieri me in stu-
pore mentis idest extasi et videre illum
¶ Notandum est quod apostolus comparat se ab-
hortivo triplici racione quia sicut abhor-
tivus per excisionem corporis nascitur sic
ipse per quandam excisionem conversus est
in Christo actuum viiiº. 2º quia admodum ab-
hortivus ante tempus conceptus est conversus sicut
Christo iam resurrectione et ideo in bulla pape
ponitur a dextris. 3º ratio quia admodum ab-
hortivus minor fuit aliis sic ipse
dicit hic. ego sum minimus apostolorum.
¶ Hic videtur verum sine humilitatis
et reputat se minimum apostolorum quia
vocatus est ipse ultimus ceterum. ¶ Sunt minus et
non verum apostolus quia vitam preteritam
attendebat et ideo sic dicit nunc
preteritorum nullam dignitatem
quam ~~apostolus~~ se dicit esse indignum
apostolatus

bat et ideo dicit ego sum minimus
apostolorum quasi dicat bene et vere
michi post omnes apparuit quia ego
sum minimus si considerentur preterita
vel quia ultimus quo qui non sum dig-
nus vocari apostolus si merita precede-
ncia attendantur alii michi et
ea humilitatis quam probabiliter Aug. dicens
qui ea humilitatis merita mercede
efficitur quod vitam tendit et non
sum dignus qui persecutus sum ecclesiam
dei act. ix° et pe ad thi. i° qui prius
fui blasphemus et persecutor
Crisostomus talis est qui vide-
mus post mortem resurrexit sed
prius ... in apostolo lucet
digno vivens post mortem ergo
xpus resurrexit ... hanc ho.
quod dicat ea humilitatis dicit sit ma-
theus vocat se publicanum ...
maximus est valde dignitate
et predicatione sit in sequentibus
dicat omnibus hiis habundancius
laboravi ... plati et alii
homines considerare debent ut
qui sint dignitatibus constituti quod
se minime dicunt se reputare com-
de Johe baptista qui ad ...
minima sanctitate suam messias
reputaretur ipse se minimum sen-
ciebat dicens non sum dignus corri-
giam calciamentorum eius solvere Joh.
i° Sed gratia dei sum id quod sum ...
quod sit sanctus apostolus quia
... ideo dicit gratia
dei quod licet non sim dignus tamen
gratia dei sum id quod sum ... hanc id est

quod ... et quod sum apostolus et predicator evan-
gelii hoc totum est ex gratia dei. nam
sine gratia dei homo nichil est. unde
... Aug. ... lib. ... et
gratia nullum prorsus bonum faciunt
homines sive cogitando sive volendo
sive agendo sive operando et gratia
gratuita ... in quodam ...
... non
indiget irrigatore continua sed suffi-
cit ei quod aliquando ... pluvia
pluvia vel aqua aque irrigetur
... aut e contra aliter sit quod
plantata in campo ... indiget continua
et frequenti irrigatione ita ...
quod ... sicut ...
... illud ...
... non habemus ... manete
... persona sit bona
... ipso modo
indiget continua irrigatione ...
... in loco ... te
... irrigatione ... gratie
dei que est ... non indigetimus
apostolus ... dictum est apostolo
sufficit tibi gratia mea ... ii. ad cor. ...
... quod lapsis
... corruptibilis ...
... et non ... sed
... superna gratia ...
... ideo quod sibi
mali esse cognoscit ... pa-
... quod non boni ...
... apparuit hoc dono dei ... cogn-
oscit ... munere ...
... et ideo ...
... ... viventem
in secula seculorum mittent coronas ante thronum
... dei ... victorie
non sibi sed auctori ... ut ...

referunt gloriam similis aquo sunt
se vires recepisse clamabat. Contra
illam fictam ego sum minimus apostolorum
est sciens et quod sit primus angelis similis
gloriam appetendo in profundum abyssi
submissus est sic econtra Iohannes bapti-
sta cavendo equalitatem usurpare per
suam humilitatem deo multo approximi-
simus effectus est. Non puto quod illam
sedem meruit qui negavit se esse
christum dicens non sum ego christus Iohannis
1°. Unde bernardus ambo super [illegible] Cantica
bona humilitas que nichil affectando
totum quod contempsit adipiscitur. Unde
propter hoc quod apostolus dicit se minimum a-
postolorum maxime meretur claritati dei
appropinquare sic Iohannes per suam humilita-
tem et secundum hoc habetur expositio istius
Bartholomei dicit quod lucifer ma-
tutina stella que plus distat a sole
tenet maiorem claritatem quam alie
stelle que vero minus appropinquant
ad solem ut qui sunt in eodem signo
tunc eius claritas obscuratur a sole
a sole sic econtra humiles qui se tenent
in debita distancia a christo nichil se
reputantes ut ipse paulus [illegible]
quod boni habent hoc gratie dei attribuunt
tales perfectissime a christo [illegible] illumina-
ntur quod plenissime fecit apostolus non se
reputans quod [illegible] quod sequitur
gratia autem dei [illegible] non sum
dignus [illegible] gratia dei sum id quod sum
apostolus non sum gratia dei homo [illegible]
est. prima corinthiorum xv°. Ubi nota quod
ecce gratia est felix esse quod [illegible]
[illegible] esse apostolum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sum modo [illegible]
[illegible] et gratia eius. Hic ostendit quod

tamen usus est dono sibi collato dicens
et gratia eius in me vacua non fuit id
est otiosa. prima corinthiorum. Hortamur vos
ne gratiam dei in vacuum recipiatis. Ubi
notandum secundum hugonem quod apostolus pro-
bat arbitrium concursus et [illegible]
tum ipsa gratia prevenit eum ut vellet
et subsecuta est ut posset implere
quod volebat et modo quod voluntate
sua iunxit voluntati dei ideo dignus
est remuneratione et ut ostendat quod in modo
in quo habundavit delictum in ipso
habundavit et gratia. Ideo sequitur
habundancius aliis laboravi et hoc
intensive sive secundum acceptione
prima corinthiorum vi° et extensive quod ipsi
bus [illegible] secunda corinthiorum xi°. in la-
boribus plurimis non ego autem solus
simpliciter laboravi sed gratia dei mecum
ac libero arbitrio prima corinthiorum xv°. non quod
sumus sufficientes cogitare aliquid a
nobis quasi ex nobis sed sufficiencia nostra
ex deo est. Felix [illegible] qui sic operatur [illegible]
[illegible] quod notatur [illegible] excellentia
notatur in habundancia laboris utilitas
quod notatur in [illegible] gratie Secundum hugonem
paulus habundancius laboravit quam
in iudeis et gentibus quasi universum mundum
perambulans predicavit vel per se vel
per suas epistolas alii autem solum in iudeis
predicaverunt vel per aliquibus provinciis
vel econtra modo plus laboravit aliis
quod alii ex sua predicatione sumptum
victum accipiebant. Paulus vero la-
bore manuum suarum vivebat vel
ideo plus laboravit quia aliqui
predicaverunt in iudeis qui habe-
bant in cordibus vicia reprimunt
et qui viderunt miracula et cogni-
cionem [illegible] dei habebant. Paulus

vo gentibus vicia et virtutes diste-
tibus. Item iudei habebant prophe-
ciam de christo sed gentes nullam pro-
phetiam habebant de christo et ideo
talia faciendo in vacuum graciam
dei non recepit. Vnde sit ignis arde-
ns toti orbem terrarum pertransiens et
comburendo purgavit. Item et habu-
dancius laboravit omnibus quia non
in anima stare contentus sed corpora
comburens ita quod nec unum diem
modo passus est et quiete tristicie
et tot mortes sustinuit quot dies
vixit mille supplicia quam leviori
priorum computans divino proposito ali-
quid sustinere debuit. Tamen hoc totum et prius
ipse non est operatus sed gracia dei in
illo ut ipse dicit ad Gal. 1° cum
autem placuit ei qui me segrega-
vit ex utero et vocavit per suam
graciam ut revelaret filium suum
in me ut evangelizarem illum
in gentibus. Felix ergo ille qui
per graciam deo sic apprimatur ut fi-
lium dei in se revelare valeat
quod ipse idem filius et nobis conce-
dat christus Jesus dominus et cetera.

Sequitur dominica xii

Fiduciam autem talem ha-
bemus per christum ad deum
non quod sufficientes simus
cogitare aliquid a nobis quasi ex
nobis sed sufficiencia nostra ex deo
est qui et ydoneos nos fecit
ministros novi testamenti non litera
sed spiritu litera enim occidit spiritus
autem vivificat. Quod si ministracio

mortis literis deformata in lapi-
dibus fuit in gloria ita quod non po-
ssent intendere filii Israel in fa-
ciem Moysi propter gloriam vultus
eius que evacuatur quomodo non magis
ministracio spiritus erit in gloria. Nam et
si ministerio dampnacionis in gloria est
multo magis habundat ministerium
iusticie in gloria. II° Cor. III° Pug-
nare volens debet talia arma in-
duere cum quibus potest inimicum suum
superare et adversarium prosternere et
non solum debet arma assumere
ut defendat se ab adversariis sed
eciam ut adversarium invadat et ad
terram prosternat. Modo karissimi nos omnes
habemus adversarium et inimicum fortem
scilicet dyabolum qui circuit querens quem
devoret, prima Petri v°. Cum illo ergo debemus
pugnare et ergo arma assumamus
cum quibus ipsum superare et prosternere
valeamus. Hec autem arma sunt
ut nullus in propriis viribus confidat
nec secundum castrorum super illius ps.
quam inhumiliata est in pulvere anima
mea. Sed magna arma sunt contra
dyabolum non habere confidenciam in propriis
viribus sed habere confidenciam in deo
qui potest adversarium opprimere quapropter
si volumus adversarium nostrum superare
in propriis viribus non confidemus exemplo
David qui confidebat in deo suo et
gigantem magnum Goliam interfe-
cit et Olofernem regente abstulit.
Item ergo epistola ostendit differenciam inter
Moysen legislatorem et christum
evangelii datorem inter legem et

ewangelium inter doctores legis et ewa
gelii / nam quanta est distancia inter
moysen et xpm / tanta est distan=
cia inter legem et ewangelium
inter doctores legis et ewangelii et
secundum sensum duorum postillatorum
Secundum alios vero glosatores tunc
apostolus videtur vnde ad quandam que=
stionem quam aliqui obiciebant apostolo
quod ipse se ipsum commendaret / quia profer-
ret ministros novi testamenti ministris
veteris testamenti / sed apostolus ostendit quod
commendacionem non querebat / quamvis esset
minister novi testamenti et vult talis
verum / Ille non querit suam commenda=
cionem qui bona que agit soli deo et
non sibi attribuit / sed ego sum hic mon
stra ... / et hec est quod dicit / fiduciam
autem talem q. d. nos non volumus nos
metipsos commendare sed potius xpm
quia fiduciam talem id est audaciam lo
quendi et fidem et talia bona dicentes
de nobis habemus per xpm dominum nostrum
ante passionem receptam et conversationem
tam firmam aput deum id est apud deum
patrem qualem ego dictus et
scriptus sum in scripturibus sic clarum dic
tum per xpm id est sectore omnium bonorum
non presidencia propriorum meritorum Non
autem nunc non ex operibus nostris quia
fecimus nos apud deum totum referendo
collaudare nos dicimus q. d. qui com=
mendat opera sua bona ponentes
illorum principium et finem divinum deum
illi non commendant se ipsos sed deum sed
hoc nos facimus dicendo predicta
ergo non commendamus nos sed deum

nam si ad accionem principalem agentis
attribuitur instrumento et commendatur
ipsum ut principale agens ille ninnit
et valde erraret et ideo apostolus
sciens se esse ministrum et instrumentum
dei non se recommendabat sed xpm
et parentes male operabant deos
qui non considerabant fiduciam suam
quam habebat ad xpm. Secundo ergo ipsi
debemus fiduciam habere ad xpm
deum tunc non delinquit nos ipse
enim non delinquet sperantes in se
et verum est quod videmus quod pulli ma
nentes in nido non delinquuntur qui ab
eorum parente pascuntur sed qui vo
lat extra nidum non contentus de
cibo parentum et a parentibus derelinq=
uitur et quia et inveis et in corpore
facilius capitur ita spiritualiter homo
manens in xpo per veram fiduciam
et observanciam mandatorum pascitur
usque cibo spirituali consolacionis sed qui
recedit a fiducia ipsius xpi et
vadit ad solacia temporalia mundi non
contentus divina consolacione et adeo
delinquitur / et a dyabolo capitur et
bonis eternis privatur / Unde recorda=
vit eorum exemplum in fabula dicens
quod quadrupedes pugnabant cum avibus
et nulla pars alteri cessit sed diu et
fortiter pugnabant / vespertilio vi=
dens quadrupedes crescere et subito de
victoria contulit se ad quadrupe=
des / subito venit aquila ingens
se volucribus et aves victoriam
habuerunt / et postea aves et
quadrupedes inierunt pristina

Pace tua vespertilio avium sententia
dampnatus est/ eo quod dereliquisset
suos et plurimis simus contra expolia-
tus ~~est~~ et ita luce fugit in noctibus
tamen volans et quod minus erat vo-
lens est spretus a quadrupedibus
hic et illic igitur permansit et sibi
pocius verus est/ moraliter quadru-
pedes significant boni et mali spiritus
inter quos continue bellum geritur sed
vespertilio idest homo qui sicut vesp-
tilio intendens hinc inde venatur
et dubios et quidem cunctis timens
cum quadrupedibus idest cum angelis
malis/ quod cum temptationibus se associat
per impulso et precepit aquila idest
dominus qui est aquila grandis ma-
gnarum alarum/ Ezechiel xvii° vo-
lucribus idest bonis angelis se ad-
iungit et sic boni angeli victoriam
obtinet et quod homo malis angelis
se associat idest contra plurimis
idest virtutibus idest donis gratuitis
spoliatur et hic et illic infirmatus
vivit/ et quod ista veritas magis
pateat subdit/ non quod sufficientes
simus idest esse reputemus cogitare
mentoribus velle vel facere aliquid
idest rem aliquam valoris vel
aliquid magnum donum quod agimus
a nobis quasi ex nobis supple procedat
nam omnis omne bonum quod agimus
sit ex nobis quasi ex causa secundaria/ tamen non
est ex nobis quasi ex causa primaria/ sed ex
deo deus enim est qui operatur in nobis
velle et perficere ad Philipp ii° q d..

licet aliquid agamus per liberum arbitri-
um non est sufficiens causa boni operis
sine divina mocione/ Item sanctus Bernh. dicit
destruit hic errorem confidencia
liberi arbitrii quod multi dicebant
quod non posse bonum agere predictum
ex liberi arbitrio sine dei gratia vel
quod in gratia iustificacionis nunc esset
a nobis per consimiliter ex deo sed
apostolus concludit et improbat illum
errorem dicens/ non sumus sufficientes
entes quod possimus cogitare a
nobis aliquid bonum de nostra salute
et ex nobis sine dei gratia sed sufficiencia
id est habundancia nostra
ex deo est qui dat velle et
posse non solum ut velimus bo-
num sed quod et perficiamus gratia pre-
veniente et subsequente nec cogitare
nisi gratia dei nos preveniat ut
velimus et subsequatur ut possi-
mus unde psalmista orabat dicens
misericordia eius preveniet me Si enim non
valemus cogitare multo minus perficere
¶ Contra quod dicat a nobis concedat
dei gratiam quod est ex nobis et per hoc
tollitur duplex error unus illorum
qui dixerunt liberum arbitrium ni-
chil agere in operibus meritoriis tamen
est a deo natura sic operata quod non
essent remuneranda/ Alius erat
pelagii dicentis quod inchoacio boni
operis est a nobis per consummacio a deo
et ille tollitur per hoc nam in nobis
cogitacione deus operatur principium
mo bona cogitacio est principium

boni opis cooperte nri / et q2 ipa mo
cio primi motiui v'quiu'2 tanq̄ fi-
nis qui oīa disponit et oīa monet
ad suos fines ɔseq̄ndos / scdm g
dicoīm nc / et q° ra q̄ sit na liberi
volūtatis mouet ad actus suos / puta
ipās cātas [illegible] ſ [illegible] / thom
ɔn gentiles lib° iiij° cap° lxiiij° ad
bene volend et opand / hō pucit
diuino auxilio et sic ɔuenīe q̄ ab
effectus no attribui2 opanti / ſ po
monenti / q2 victoria attribuit duci
ul pncipi / et tn labore militu pficit2
et ideo pia va no excludit liberum
arbitriu volūtatis / sic aliq° male
intellexerunt dicentes q̄ hō no est
dns suoꝝ actuu inteꝝ / ſ deus / Re
ſ sufficientia nra ex deo ē apl'us
ostēdit nobis hic quia omne donum et
datum optimum q̄ i nobis est desursu pie
descendit et dicit sufficiencia nra sez
cogitandi faciendi et volendi bonum
ex deo ē / Ut sic dicat2 ps° cor° viij°
viij° deq° pr° exq° oīa et nos i illo
Un sufficiencia ē donum pfcm et
est a deo ſ omīs donūs est ɔnosis
q2 opposita no sūt ex eode pn°/ et q2
sufficiencia nra ex deo ē / ideo sime ɔ-
petit ut faciat ut ipse psalmus dicit
lxiiij° tūlud illi cui ɔmedat q̄-
da aue exp'iencia ipullificados
q2 illa auis sat se esse debile et
no pt pullos suos defendere ideo
ponit eos it° pullos alteri9 auis ut
sic euadat / sic et nos na nu pulli
sunt nra opa q̄ deus ponere nit°
opa di sibi attribuentes tam q̄ ſ boi

fecimus et vise ipse nos defendit
et nram isufficienciam ɔsicut faciat
Unus q° hō cu sua insufficiēcia
viucla / Un dicit Qui et ydoneos
nos fecit hic quidē dat ministeriu
noui testamti velles misteriū veteris
testamti dices qui et ydoneos q°d
ut appeat dignitas et ydoneitas
noui testamti ſz ipius ewangeli
ideo dicit q̄ et ydoneos nos fecit
qui et ɔstitos suā et vita mīstros
suple dignos ewangelii / Un deus
disponit oīa suauit' i quantu dat vni
cuiq3 vi virtute ppia ɔsequendi opa
cōia adeo ɔseq̄ndos fine debitu ppt
q̄ deus dedit aplis donum spus sci
ut essent ydonei ad exequēdu sui offi-
ciu q̄ fuit misteriu noui testamti
Uel ſ Glo qui deus fecit nos ydoneos
idest aptos et ɔgruos mīstros noui
testamti ad q° exequēdu fecit eos y-
doneos ſ no lra q̄ ē doctrina sicut fec
legis moysi et doctorꝝ illorꝝ doctrina
verbu dei ewangelizandi q° no docet
ul pdicat ut sciu ciuiū faciunt
ſ mag° ut i ipo appeat ſ spu
suple viuificate fec nos ydoneos
Uñ apli erant misti no tn lra
doceret ſ et spus viuificantis q° corꝝ
misteria dabat2 isacrātis actꝝ viij°
tñ iponebant manus sup illos qui
penitentia erat quasi baptizabant2
ab aplis se omnibus loquebant2 varijs
linguis sic dicit viuificatis ɔpecto
hystoriali videat aut laici et
alij mundiales sciās suadētes q2
ipi no hnt spm sctm ut misti

159

ypomtia cetera quorum erat etiam una et
cor unum. Ideo eorum predicatio parum
valet, ut alibi spiritum sanctum recipiant.
Non sufficit ut lignum aridum debet
accendi opus quod accendatur ab aliquo in
quo ignis et quod ipsi in primo amore
non sunt accensi ideo alios accendere
non valent. Et ideo tales secundum Gregorium ipsa
scripturali tot mortibus digni sunt
quot exempla perditionis ad subditos suos
mittunt et ideo ille non debet esse missus
qui alios sine vincendo nescit
vincere. Propter quod apostolus sivador nobis
[illegible] dices vobis ex[illegible]-
bentes vos sit dei ministros. Secundo
quod novum testamentum non sit datum
apostolis per scripturam sed per infusionem spiritus
sancti corda illorum illuminantis et aff-
ectum per ardore caritatis. Et ideo dicitur
lex spiritus testamentum autem vetus
lex littere. Et hec duo veteris et novi
testamenti habetur Jeremie xxxi° ubi
dicitur ecce dies venient feriam domui
Israel et domui Juda fedus novum
non secundum pactum quod pepigi cum patribus
vestris et cetera. Causa quare novum testa-
mentum dicitur spiritus et vetus testamentum
littere subditur cum dicitur littera occidit
quia testamentum vetus cognitionem peccati
dabat non tamen graciam conferebat et
augebat concupiscentiam occasionaliter
quomodo aliqua [illegible] quecumque mittitur
[illegible] idest prohibitum et sic
augmentavit peccatum quod occidit. Vel
sit littera occidit quod doctrina sine
caritate parum prodest quia occidit
scientia enim inflat. Spiritus autem caritas

Et qui vivificat spiritus dilectionis et gaudio
edificantes caritate ut omnes virtutes sunt
tales quod manifeste parat litteras mortis
sic sit [illegible] ita quod in scripta nudo
corpus [illegible]. Vel aliter sit
littera idest scientia sine caritate occidit idest
mortificat et facit multa mala
[illegible] cum agnatur peccata. Unde Gregorius ubi
est maior dominus sunt transgressor
maior subiacet [illegible]. Secundo consistat
in peccato. Unde [illegible] et sapientia idest
quod faciunt [illegible] sit malum et sciant
descendere et ideo manet dominus
in peccato. Vel sic sit [illegible] littera occidit
idest litteralis intelligentia legis
spiritus autem vivificat idest spiritualis
intelligentia vita eterna. Vel [illegible]
sit spiritus vivificat idest spiritus sanctus
in quo data est lex nova ut dictum
est vel littera sine spiritu docens et spiritum
diminutem non conferens qualis erat
littera legis veteris occidit cum ipse
sit mortua occidit quod ideo [illegible]
ut factum est prius. Item non quod no-
vum testamentum dicitur primo propter no-
vas [illegible] sunt nova manda-
ta Joh xiii° mandatum novum do
vobis. Secundo propter nova hereditate seu
nova promissa Apok xxi° dicit
qui sedebat in throno ecce nova
facio omnia. Tertio propter novum pactum
sive nova federa Jer xxxi° feriam
domui Israel et domui Juda fe-
dus novum. Quarto propter nova re-
licta seu legata Ysa xlii° nova
que ego annuncio antequam moriantur
audita et Joh xiv° pacem relinquo

vos non quod modo ita. Hec quasi mistica
Hic incipit commendare dignitatem
novi testamenti per misterium veteris
testamenti quod fuit maius habuit gloriam et
dignitatem ancepta / sic patet. Tantum
et filios eius corveret sive veteris testa-
menti / ergo multo magis novi testamen-
ti quod est maius habebit gloriam et di-
gnitatem ancepta homines vorant sed
post veritatem dicens quasi ministratio
mortis id est misterium veteris legis
seu testamenti quod dicitur misterium mortis
quia morte corporis puniebat pecca-
tores et similiter transgressoribus inducit
mortem / quod dei gratia non adiuvit ad
iusticiam implendam. Deposito dicitur litteris
id est in vita quibus facies legem in
orbis / dicitur lapidibus deformata id est de-
foris vel potius formata et scripta
in lapidibus id est in tabulis lapideis
fuit in gloria moysi quo ad claritatem
vultus eius vel in gloria id est in re-
verencia / Nam ad literam illa precepta
quia fuerunt scripta digito dei fuerunt
in tabulis lapideis ut dicit Ioseph.
Sic ergo si ministratio illius legis
fuit in gloria id est in claritate vultus
moysi ita ut non possent intendere
filii Israel in faciem moysi id est
videre faciem visus sui in eum propter
gloriam vultus eius / qui de monte descen-
dit Exodi xxxiiii° que evacuatur
nec ista claritas permansit in moy-
se nec eius successoribus / Nam
post quam moyses legem a deo acceperat
et ipso iam perstare volebat
facies eius apparebat cornuta quia
quidam radii splendoris ab eo pre-

cedebant ita quod conspicere visus humanus a
aspectu suo dirigere non poterat
Ubi nos quod ubi nos habemus cornuta
faciem alia translacio habet splendida
quia in facie moysi apparebat quidam
radii procedentes sursum inflexi
in figuram cornuum sicut ergo in tali mi-
sterio dignitas et gloria reperiebatur
quare non magis gloria et dignitas
ubi misterio spiritus id est gloria spiritus
sancti conferunt / Nam misterium est consti-
tuta spiritus sancti / et in signum illius omnes
accipiebant spiritum super quos apostoli in
ponebant manus et Iacobus dicit
quod adhuc loquente petro descendebat
spiritus sanctus super omnes qui audiebant
verbum dei / et quia talis gracia misterium
veteris legis data fuit ergo multo
magis misterium nove legis / Nam
secundum crisostomum libro iii° de dignitate
sacerdotali secundum papam vere minus per
ministros nove legis corporis filio
dei coniungimur quia nos membra sumus
capiti efficimur / Debet ergo ut ministri
nove legis ista dignitate consi-
derent ut sic conspicior in maiori puritate
conveniens sit eum decet ut familia
regis pulchrius et mundius incedat
quod ceteri populares sic clericos ministros
decet quia ministri melioris testamenti
effecti sunt ut pulchrius et mundius con-
veniat quam alii ministri ut conspicior dignitate
honore honoretur / Unde beatus augustinus
super i° ad thimotheum v° qui bene presunt
dicit sicut plures quam bene presunt vita
et doctrina habeant absolute
duplici honore digni sunt ut spiritualiter

/ i. propter claritatem vultus eius

no

eis obediat et eis exteriora bona
ministret / Vera boni ministratores et
fideles non solum honore sublimi
premiari debet sed et remuneracionem ut non
compellatur et paciatur et indigeat
stipendium / et ut gaudeat ob eius
racionem spiritualem / Sed heu hodie contra
ordinata et indisciplinata multitudine
sacerdotum datur contempni nunc verum
prothos venerabile sacrificium quamvis
deberet esse vicarius Christi beati
petri et pauli apostolorum / filii sunt
sunt sathane / et precursores anti-
christi / Vera sed apostolum secunda corinthiorum xi° ipsi
transfigurant se in apostolos christi sed quale
mirum cum ipse sathanas transfigurat
se in angelum lucis / Non est ergo magnum
si ministri eius hoc faciunt / Secundum
hanc ista littera littera occidit intelli-
gitur quod littera legis moysi scripte occidit
hominem corporaliter iusticiando et vivi-
ficando eum cum dicit lex non occi-
das non adulterium facias qui occi-
dit autem et adulterium facit ad quod
tale perpetravit reus est iudicio
idest aut occidatur ut homicida igne
vel obruatur lapidibus vel suspe-
datur patibulo / et non vivat / et ita
patet sine dubio quod lex occidit ho-
minem quod iudicium dat ut occidatur
licet ipsa vera sit tamen mortis causa / Spiritus
autem vivificat idest evangelium
quod spiritualiter intelligitur et quod spiritum sanctum
prestat non solum non occidit sed potius
sed etiam vivificat i. vitam eternam prestat /
Nunc ergo evangelium non vult occidi
hominem sed vivificat per culpa ad

penitenciam vocando / permittens vitam
eternam / Dicens penitenciam agite appro-
pinquabit enim regnum celorum / Sed super
illa littera ut non possent intendere
est sciendum secundum hanc quod cum moyses
aspiceretur a populo faciem sua co-
ruscante ponebat velamen super
faciem suam ne filii israel intenderent
in eam / Ubi facies corruscans significat ipsam
legem sicut salvator dicit in evangelio
in persona abrahe ad divitem
habent moysen idest legem velamen
significat intelligenciam litteralem
et sensum historiatum quo obnu-
bilatur ipsa lex infidelitas quoque et
ignorancia iudeorum est illud ve-
lamen / Unde sicut hoc velamen quod
moyses posuit super faciem suam
non sinebat illos cernere claritatem vultus
eius ita infidelitas ignorancia
et peccata eorum litteralis quoque intelligencia
et sensus hystoriatus non permitte-
bat eos penetrare et intelligere
claritatem spiritualis intelligencie que
latitabat in lege / Quidam autem di-
claritatem et claritate moysi cornuta
quo ad litteram dicit quod moyses cor-
nutus facies eius que ante splendoris
radios emittebat per alore visa
et alterius sensus secundum augustinum glosa
legis que videbatur esse infestum-
tantibus et temporibus eorum cornuata
a christo adveniente quia illa erat
vel sicut per spiritualem intelligenciam
que habebatur a quibusdam sicut amoyses
Josue samuel david ceteris quoque talibus

Adveniente xpo mq° oppleta e r aq°
maifestata e aplis statim ut veit
plenitudo tpis coptoto enatiati i°
q. copte eat no ut cessaret pcitg
ipa spualis intelligentia sz ut me=
lius pficet atz augmetu capet sic
qd sit enaciatus infancia z pueria
adolescencia adueniente dno in me=
lius pficit sz i ewa° no enim qz
ewangelium coptoto no enatia qz
etiam esti si fo illi q lege apibus
ipleuerit copte spua itellexerit
q enaciata e tata gliam habuerit
ipm seclo ut tra pmissionis acciperet
z p°ea victores sicos hostiu co-
tiuerit cpiu ampliore obtinebunt
isti q spuar lege z ewa° intelli
gunt obseruat pdicat z docet qz
nunq enaciabit Ite nasi ministra
dapnatus ad est veteris legis q dra
dapnatus qz occasionar i spu ut it
i malu hoib contr tiu scsisoes pre
pti quibus dedit morte tpale
causar ut spua occasionar tris
gssoibus dedit ro xiii° ipi sibi
dapnatom acqrit igla e idest
tota gliam psistit magis sua mi
stroi et ceteis suis obsuatoibus
mlto mags habudat ministeriu
sz hac .i. ewangelium qd iustificat
hoies Ite ut mlto mags et cet..
ubi e tradicio noue legis p qua
dat spus scus z p qz no solu
iustia sz ecc habudat miser-
cordia igla suple cet etia sz igla

id est mags dat ced i laude dei
et ipius minstri coequo qo mia ma=
ior habudat i noua lege ita
qz ad laude dei cedit qo summe
copedit ut ministri eat no sola
cavecat miscei a iustic sz mags
misericordie qz talis misericordia
ptate bt maxie actiua et thut
tuc miscos sic dicit prea in=
libro sapientia ma piana e
miscos Item hac ewangelium e
ministeriu iustie qz pillud ministra
nob iustia. salus. z vita etna.
tpe baptismatis. sic dicit saluatori
aplis vite docete omes gete id est
ministe illis ewangelium q crediderit
et baptizatus fuit s. qz mudabi
ab omibus petis et ido ita etr
metna gliam na q ad iustiam eru=
dint mltos fulgebunt qsi stelle
Daniel xii° et doctina bona da=
bit gliam pu xiii° Et ergo gla
ewangelij que dat ministratoib
maior est gla legis q splendit i
facie moysi qua illa tpal fuit z
aq° mo poterat fu z videri ab
alijs illa aut etna erit nec poterat
fuit ab aplis qui onsa e eis i morte
adeo qz statim lapsi sut vero mor=
tui z ido laboradu est oibus
nob ut sumus obseruatores ewange=
lij quib ad illa gliam ducti sumus
qz pmittit z ia igla .i. i laude dei
cuius maior e laus i petore salute
qz i morte sic dicit glo pnciat
qd nob ostedet epla dnice xiii p°

Dominica xiii

Abrahe dicte sunt pro-
missiones et semini eius. Non
dicit et seminibus quasi in multis
sed quasi in uno et semini tuo qui est
Christus. Hoc autem dico testamentum con-
firmatum a deo quod post quadringentos
et triginta annos facta est lex non
irritum facit ad evacuandam promissionem.
Nam si ex lege hereditas iam non ex
promissione. Abrahe autem per repromi-
ssionem donavit deus. Quid igitur lex?
Propter transgressiones posita est donec
veniret semen cui promiserat ordina-
ta per angelos in manu mediatoris.
Mediator autem unius non est, deus autem
unus est. Lex ergo adversus promissa dei?
Absit. Si enim data esset lex que posset
vivificare, vere ex lege esset iusticia.
Sed conclusit scriptura omnia sub peccato ut
promissio ex fide Iesu Christi daretur
credentibus. Ad Galatas iii. [illegible]
quo hic qui que promissiones facte
sunt Abrahe et videtur quod multe pro-
missiones eidem facte sunt, tamen de tribus
promissionibus quas dominus noster Iesus Christus
et iam dixit impleri. Abrahe ab-
rahe dicte sunt promissiones. Vn-
[illegible] et sibi et semini tuo
benedicentur universe generationes cogna-
tiones terre. Gen. xxii. Ille namque pro-
missiones sunt deriuate [illegible]
in figuris et enigmatibus invisibiles
sunt et prophetis in figuris et prodigiis
declarate excellenter et sunt apostolis
et evangelistis descripte et revela-
te spiritualiter. Primo dico quod pro-
missiones que date sunt Abrahe et
semini eius spiritualiter [illegible] in figuris
et enigmatibus invisibiles demonstrate.
Nam in figura huius ipse Abraham tulit
filium suum et posuit eum super altare
et arripuit gladium ut ymmolaret
eum ut habetur Gen. xxii. Unde ut ysaac
mereretur istas promissiones accipere ipse
[illegible] ista [illegible] probabat quibus
pater eum ymmolare intendebat ysaac
aut audiens quod pater eum deus ymmo-
lare volebat ipse se voluntarium
et obedientem reddebat. Secundo dico
quod promissiones facte Abrahe fuerunt
prophetis in figuris et prodigiis declarate
excellenter. Nam Moyses propheta in
signum huius videbat quod rubus ar-
debat et non comburebatur Exodi iii. Nam
deus habitavit in rubo ardente ut
veram promissa Abrahe adimpleret et
declararet quod ipse deus de rubo
descendit ut filios Israel de Egypto
duceret et nos per [illegible] apertius
[illegible] liberaret. Tertio dico promissi-
ones Abrahe sunt ab apostolis et evan-
gelistis scripte et revelate spiritualiter.
Unde apostolus Paulus dicebat [illegible]
adimplentur [illegible] veris [illegible]
[illegible] ipse [illegible] nobis vita
eterna. Aqua promissione vite eterne
[illegible] sunt filii [illegible] et nos ut veri
heredes illius [illegible] promissionis constituti
sumus [illegible] salvatoris [illegible]
[illegible] et [illegible] gentibus
[illegible] est [illegible] ut filii
[illegible] et [illegible] promissiones Abrahe sunt [illegible]

z nos loco corp(or)is sui assumpsit / z ideo
dignum est q(uod) deum patrem qui nos in
tales filios adoptauit cum ympnis z
laudibus extollamus / z sibi gr(ati)as ineffa-
biles referamus / ut maiora mereamur
accipe(re) / Non n(ost)ro e(st) dignus q(ui) dandis
q(ui) nobis referre gr(ati)as de datis / Inprimis
q(uo)d ep(isto)la ap(osto)lus declarat p(er) humana(m)
consuetudinem q(uod) adepto etiam he-
reditas non e(st) ex lege n(ec) ex iusticia
n(ost)ra beatitudo dicens Ad galathas tercio
sit. q(uia) d(icitu)r lex non e(st) tenenda nec
est timenda p(ro)pter gr(ati)am ewangelii
editam z p(er) (con)sequens hereditas eterna
non est ex lege s(ed) ex xpo z ad h(oc)
p(ro)bandu(m) utitur ap(osto)lus quadam huma-
na consuetudine dicens Ad galathas di-
cte p(ro)missiones. q. d. fratres ista p(ro)hemi
p(ro)nunc(i)es z intentes q(uod) iustificat(i) z bea-
tificati ex fide z non ex lege s(ed) ut
fratres dico z hoc r(ati)onem p(ro)bare uolo
s(ecundu)m hominem i. s(ecundu)m humana(m) consuetudinem
lic(et) q(uam) pl(ur)imus sepe cadat mutabili-
tas Iob xiiii(o) nunq(uam) in eod(em) statu p(er)-
manet tamen testamentum (con)firmatum p(ri)me
est testibus z morte testatoris s(ecundu)m i(llu)d
Ad hebreos ix(o) testamentum in mortuis
(con)firmatum est nemo sp(er)nat illud non
ualet aut ordinet aliter d(e) rebus
defuncti disponendo n(ec) s(ecundu)m eum e(st) ut di-
cit textus de ep(iscop)is z clericis q(uod) tamen heredes
decet q(ui)a ut lib(er)e uoluntates eor(um) liberi
sunt q(uo)d iterum non redit arbitrium
q(uo)d multo magis testamentum dei nemo
debet sp(er)nere aut sup(er) ordinare q(uia) ad g(a)l(athas)
Ad hebreos q(ui)a dedit testamentum q(uod) sub
dicit Ad galathas dicte p(ro)pter ad eos p(ro)missiones

Gen(esis) xii(o) ubi dicitur in semine tuo i. xpo
benedicentur uniu(er)se cognaciones terre Gen(esis)
xv(o) z xvii(o) et dicit (con)plabit p(ro)mi-
ssiones q(uia) sepe p(ro)missa e(st) ei p(ro)missa
beatitudo sub figura etiam p(ro)missiones
et semini eius s(cilicet) xpo non tra(n)sitiue
s(ed) effectiue non enim ad eum fiebat p(ro)-
missio s(ed) p(er) eum (com)mittebatur dicendo
benedicentur Gen(esis) xxvii(o) in semine tuo be-
nedicentur omnes gentes Et non dicit q(uod)
scriptura non dicit in seminibus quasi in multis
sit facere si d(e) multis intelligi uellet
s(ed) dicit tuo q(uasi) in uno Voles intelligi
z semen tuo simplex materiam non sen-
sit qui e(st) xpus et ibi sit relacio gr(ati)a
supponi z s(ecundu)m ti(tulum) Hic enim e(st) i(llu)d s(ecundu)m semen d(e) q(u)o
dicitur ysa(ie) xi(o) semen sanctum erit eo q(uod)
stetit i(n) eo s(ecundu)m glo(sam) i. immixtum uel in
massa omnes cum aliis ceciderunt
p(er) originale Vnde ap(osto)lus uidetur dicere
q(uod) scriptura non intendit dicere q(uod) omnes
gentes benedicentur in multis seminibus s(ed)
in uno semine tuo q(uod) e(st) semen non h(abe)ns
aliquod contagium originalis peccati et istud
semen est xpus q(ui)a p(re)ter in terra (con)cepta
i. in uirgine gloriosam seminauit / Illud
semen fuit purum z sine palea q(uia) diui-
nit(as) i(n) suum purus s(ed) secundum in uno v(er)o
semine uestium fuit palea nostre morti-
tatis mixta illud ap(osto)li Ad thitum
iii(o) apparuit benignitas z humanitas
saluatoris nostri dei tunc enim appa-
ruit humanitas benigna qui ipsa
fuit diuinitati unita / et filio dei i
unitate suppositi (con)iuncta / Vnde
theophilus dicit admirem(ur) mi-
sericordiam que p(ro)pter n(ost)ram salutem
q(uo)d omnis inmotum z dignitas est abo(r)

nata assumpsit sed carnis predicti autem
seminis apostolus tangit carnale ori-
ginem ibi / Abrahe spirituale utili-
tatem ibi promissiones / singularem di-
gnitatem ibi non dicit in seminibus excel-
lentem sanctitatem ibi qui est Christus
origo est commendanda / promissio ap-
petenda / dignitas veneranda / sanctitas
imitanda / Sed sciendum notandum quod prima
promissio facta Abrahe est cum dominus
dixit sibi egredere de terra et de cog-
natione tua et vade in terram quam
monstrabo tibi faciamque te in gentem etc.
Deinde dominus ei benedicens benedicam
tibi et multiplicabo te et in semine
tuo benedicentur omnes gentes et
patrem multarum gentium posui te
Unde semine Abrahe Christus est quia
Abraham genuit Ysaac Ysaac ge-
nuit Jacob Jacob Iudam de cuius
tribu assumpsit dominus carnem in utero
virginali beate Marie et processit velud
sponsus de thalamo suo / Unde Paulus
quod dicit semini et non seminibus de Christo
intelligamus dictum / Ita si Paulus
dixisset seminibus. Forte tamen dicerent
aliqui concedo hoc de David et
aliis iudicibus esse dictum Unde beatus
Ieronimus in quodam loco dicit deus
suos patres sanctos veteris et novi
testamenti sensum et memoriam pa-
trum numquam potuit cavere sed
in uno plus in altera sed de propagatione fi-
liorum in quibus agitur si vos ad semine
fructum pertinet plantam ponimus Ita
videtur Dicitur precepit Ioseph egyp-
tiis ut emerent frumenta et semina=

verum ne terra redigetur in solitudinem
Sed hoc autem dico. quod dicit ita deus
promisit Abrahe Sed ego dico idest
confirmo quod hoc testamentum confirma-
tum est adeo promissa et promissiones
Abrahe facte ut predictas res
immobiles quibus impossibile est deum
mentiri sed promissa et promissiones
firmissimum solacium habeamus Genesis
xxii per me metipsum iuravi dicit
dominus tale enim iuramentum fuit quoddam
testamentum dei et illud testamentum
fuit confirmatum adeo post per quadrin-
gentos et triginta annos / Ita ab e-
gressu Abrahe de terra Caldeorum cum
prima promissio facta est ei computantur
quadringenti et triginta anni et hiis
annis completis eadem die egressus est
omnis populus de Egipto et tunc promissio
Abrahe fuit firmata et roborata.
per datum legis / Ubi notandum quod ab
egressu Abrahe de terra Caldeorum
usque ad ingressum Jacob in Egiptum fu-
erunt ducenti viginti quinque anni Inde
usque ad mortem Joseph septua-
ginta unus Inde usque ad exitum de
Egipto centum xlіiii anni cum sep-
tuaginta una erunt ducenti quin-
quaginta quadringentos et triginta
annos / Notandum quod testamentum conve-
nit fieri bone amicitie / qui enim
ad servat fidem et amiciciam ad
alterum tali enim modo convenit fieri
testamentum sic videmus quod qui veri
amici per dura et novi acquiruntur
quod fuit bone nove amicitie hominis

qui iuncti cum aliis ducentis [illegible]

mutat testamenta / modo deus pre-
cepit fecit quoddam testamentum abra-
he et filiis suis i[n] iudeis promisit
enim eis terram melle et lacte mana-
te dicens semini tuo dabo terram hanc
unde nunc mundo nunciavit ut dictum
est quod si eius mandata tenerent et pre-
cepta sibi servirent quod testamentum suum
et promissum non mutaret sed quia eius
mandata non servaverunt ut habetur numeri xiiii°
quia non crediderunt michi ut satisfactis me
vel etiam quia non crediderunt ut dicitur
michee vii°. noluerunt credere ideo
dictum fuit ut illud testamentum numquam
quod et hodie factum est quia divinis amicis
et familiaribus suis testamentum vite
eterne dedit et confirmavit et ideo si cupimus
ut testamentum de vita eterna nobis promi-
ssum non immutet nec variet / nos
ergo firmemus eius mandata et mandata eius
moribus impleamus quia Math. vii°
non omnis qui dicit michi domine domine
intrabit regnum celorum sed qui facit
voluntatem patris mei ille intrabit in
regnum celorum lex non facit
irritum idest factum quod utique facit
si placet dicere veritas .q.d. lex
non habet contrarietatem ut evacuet et an-
nichilet promissionem illam que facta
est abrahe et semini eius et vero
est nam sic promissio facta abrahe fuit
l. sancta, ~~[illegible]~~ sic et desiderabilis sit lex domini et
immaculata et irreprehensibilis ro-
mano vii°. dicitur lex quidem sancta et
mandatum sanctum et iustum lex in quo
data ad evacuandam promissionem
~~[illegible]~~ lex non facit irritum testa-

mentum quod valet ad evacuandam pro-
missionem factam abrahe et semini
eius de promissione hereditatis in
tulit in terra [illegible] sua posuit qua-
dam lege scriptorum quod quando quoddam
tirannum occidit quod quod sibi [illegible] =
[illegible] postulatum [illegible]
credit talis lex est statuta adeo
[illegible] a tyranno est dyabolus
qui ante occidit et premit sugge-
stiones eius evacuando et annichila-
do hinc credit ut petat a [illegible]
quod quod velit et accipiet Joh.
xiiii°. si quid petieritis patrem
in nomine meo faciet Rw quo
illud testamentum vel illa promissio
sit confirmata est scilicet quod tunc xpus
est natus de virgine de semine ab
abrahe predicavit miracula mi-
rabilia fecit quum sua
passione redemit discipulos suos
predicare et baptizare misit con-
pletum est quod promisit abrahe et
quia apli perfecti predicaverunt ubique
domino cooperante [illegible] in-
omnem terram sonus eorum processit
et in fines orbis terre fama nominis
eius diffulgaretur tunc in semine
abrahe idest in xpo benedicte
sunt omnes gentes et promissio eius
impleta Rw illa lex lex ir-
ritum non facit dicit Rw quod non est
[illegible] nec [illegible] nec fecit va-
cuum nec inane illud testamentum
quod illa promissio facta abrahe e-
vacuaretur Rw hic est dubium
Rw quo illud sit intelligendum

quod dictum est in semine abrahe sacro per-
nostens quod peregrinum erit semen tuum
in terra non sua et affligent eos
male quod tractabunt annis quadringentis
quod non habetur expresse quod
quadringentis annis sint afflicti
nam legimus quod post mortem Jo-
seph surrexit rex in egipto
qui affligere cepit filios Isra-
hel Ridetur tamen ipsum quod hoc dictum per-
egrinum erit semen tuum in terra non
sua referendum est ad omne tempus
quadringentorum annorum quo abra-
ham ysaac et iacob in terra non
sua peregrini et advene fuerunt
et filii eorum post eos longo tem-
pore. Et quod subiugabuntur quod servituti eos
subiacent / male quod tractabunt an-
nis quadringentis / ad secundam partem
sive quadringentorum annorum est
referendum in quo afflicti sunt filii Israhel
a morte Joseph usque ad egres-
sionem ipsorum de egipciaca servi-
tute Sequitur Nam si ex lege idest
si per legem data abrahe here-
ditas terre promissionis quia possidetur
in filiis suis vel hereditas totius
mundi quia possidetur in christo qui de
semine eius natus est iam non est
ex promissione illa data sed lex. Nam
hereditatem totius mundi abraham
in christo possidet. Unde deus non
dedit abrahe hereditatem totius
mundi per legem sed per repromissionem
donatum est semine quod est christus
in quo benedicerentur omnes gentes

Vel aliter nam si ex lege Sic apostolus
probat quod testamentum de hereditate
eterna habunda non est impletum per
legem et dicit Nam si ex lege he-
reditas idest beatitudo eterna tamen iam
non est ex promissione idest ex
libera voluntate dei et gratia
eius et ita evacuatur et frustra-
retur promissio facta abrahe Ro-
iiij°. Non enim ex lege promissio
abrahe et subditur Abrahe autem
quod dicit si est ex lege tamen non est
ex promissione / sed hoc est falsum et
ideo dicit Abrahe autem per re-
promissionem supple scilicet fructum do-
navit deus qui non fallit. Ergo non
ex operibus legis est hereditas
sed magis ex promissione et merito
fidei quia ut sic deferri promissio
eterne hereditatis non presupponit offen-
sam sed magis benivolum affectum
illius cui talis promissio fit / sed lex
presupponit offensam vel reatum maior-
num bonorum probatur quod lex propter tran-
sgressionem posita est. Ergo non est
dicendum quod beatitudo eterne hereditatis
sit ex lege sed magis ex repromissione
et merito fidei et ideo oppositum
dicentes videntur spoliare deum
gloria sua quam tamen dicit Ysaias gloriam
meam alteri non dabo. Nam illam
gloriam quam deo debebat attribuere
attribuebat legi et operibus et
nam hereditatem dicebat se non
optinere ex merito passionis christi /
nec ex merito fidei sed ex lege / contra
hunc errorem apostolus Sic et

i mltis locis eplarum fortissime di
sputat contra iudeos / quod xpus
saluos nos fecit non ex operibus
id est iustitia quam nos fecimus sed per suam
magnam miam nos iustificauit /
et opera legis non valent iusti
ficacionem / nisi illos ad galatas iiij
nichil enim ad perfectum adduxit
lex / illud autem debet omnes fratres
attendere et specialiter ~~prelatos~~ qui si
aliquibus donis i fidis uel ceteris
alios precellunt quod hoc soli deo
attribuerent et ipsum conferre hoc solum
glorificauerit exemplo pauli qui dixit
gratia dei sum id quod sum / j ad corinthios xv
Et heu hodie multi corpti viri
sunt qui tale humilitate iam non habent
et ideo in fornicaciones et in alias
enormas confusiones cadunt datus
locum illusioni / et propter superbiam cui
sunt qui deputatur quia non promeruerunt
virtute operante rapere quod sancti iam
habebant / ita ut dicit ysaac abbas
viris qui operatur in nobis virtuti non potest
quia omnipotens est deus et fortior omnibus
et omnem eque triumphat in mortali
corpore qui ostendit cui eis impug=
nans / si non sentiunt manifestum est
quod non cum illis vinuntur / tales namque
sunt hii qui ipsos arbitro illum vincunt
et suis propter suam ingratitudinem et
ideo non sunt digni virtute qua pro=
texit triumphantes / Vel sic abra=
he dicit repromissiones / et ita quod
hereditas non sit ex lege patet hic

quia deus donauit abrahe heredita=
te et non per legem quam abraham legem
moysi nec audiuit nec recepit et
cum hereditatem habuit racione promissi=
onis et merito fidei et ideo qui ex
fide sunt benedicentur cum fideli abraham
iij / Et eius dicit male sentire de fide el=
mosinam iactare facit et quia multi am=
ore iudei habundabant / ideo non mirum
quod de fide xpi male senciunt et specie
bat Nomine quod deus promisit abra=
he terram / pro terra melle et lacte
manantem / gen xv / semini tuo da=
bo terram hanc / item semen multipli=
cabo gen xxij multiplicabo se=
men tuum / item ero vt benedicens meos
gen xij ego protector tuus et merces
tua magna nimis / hec tamen laudes
et premittit deus sanctis suis veris humi=
litatoribus abrahe / item quod sufficientiam bo
norum temporalium / item xxvj eci nobiscum
ut benefaciamus tibi quia promisit deus bona
spiritualia / patet non vidi iustum derelictum
et math vj primum querite regnum dei
et omnia adicientur vobis / item habunda=
ciam bonorum spiritualium / item psalmus
xxx o tu ait dne quam bonitate tua
peticiam promissi remissionem peccatorum
Item priman etiam bonorum / Iac primo beatus
vir qui suffert temptaciones etc et
in mpcs ait deus dilectis suis sopnum
habes igitur promissiones veritates huiusmodi
nos abiciemus magnamque carnis
et spiritus / Sequitur quod ergo lex hic apostolus
videns quandam tacite quia dictum est quod
est ex lege non est iusticia nec bene=
diccio nec hereditas tamen sequitur per
fide que ex fide impiis an
legem ideo possumus ait dicens ad quid

Lex moysi fuit data quia videre fru-
strā et hoc est quod dicit / quod ergo lex
idest cum data est adeo ut ad quod
fuit util. soluit / cuidens explicite
utilitate legis / prima est cognicio
peccatoris / quia i lege deficiunt tac
et quasi penitere peccatis petis / quia
tunc homines cogitabant aperte usque
ad tempus legis ewangelice. Et ideo
dicit propter transgressionem supple lex posi-
ta est puniendo et reprimendo ut
saltem timore penarum homines cessarent
transgressionem ut propter transgressionem idest ut
peccatum cognosceretur / romanorum vii° per legem cum
cognicio peccati / et ibidem dicit apostolus
peccatum non cognovi nisi per legem et
concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret
non concupisces. bona est ergo lex nam
dicit concupiscentia prohibet omne
malum prohibet / alio modo exponitur sic
propter transgressionem multiplicandas scilicet oc-
casionaliter non causaliter ut sic saltem
superbi humiliarentur quod experirentur non
deesse qui impleat sed deesse qui
iubeat. Secunda est quod gloria quod lex quia
duplici de causa posita est / scilicet ut super-
bis esset in causam duris in flagellis /
rudibus in pedagogum perfectis in
signum / propter primam dicitur omnis acrior
propter secundam baculus / psalmista virga tua
et baculus tuus / propter tertium dicitur pe-
dagogus / ut ad galathas iii° lex pe-
dagogus noster fuit in christo / propter quartum
dicitur umbra / ad hebreos x° um-
bram habens lex futurorum bonorum / Tertium
licet lex data est ut prohibet ho-
mines apertis qui erant prius ad pre-
cepta omnipotentis dei transferenda
/ nam statim postquam egressus est de egipto

autem transgressio mane immanent et ar
veniret ad montem Synai et accipet
decem precepta statim capud bovis quod
adorabat egiptus colueret / et ma-
ctatum sit cum illud nam per talibus trans-
gressionibus data est lex. ut talia
prohibet deo invidere illis movere /
ut ergo ostendatur quos illa lex sit data
subiungit apostolus donec veniret semen
transgressionem posita est ut staret ad
tempus donec veniret semen / christus
cui i. de quo promiserat genesis xxii°
in semine tuo benedicentur omnes gentes
et ideo quia iam christus venit ideo iam
5 aplius lex non est tenenda / consequenter
apostolus ostendit qualiter sit data adeo
per angelos idest ministros angelorum
actuum vii° dixit stephanus accepistis
legem in dispositione angelorum / vel
per angelos i. per moysen et aaron ministros
dei et ministra angelorum quia non fuit
tunc [?] adeo data / dicitur ministri
qui fuit angeli hebreorum malachie ii°
de sacerdote quod angelus est sacerdos et
ordinata in manu mediatoris
idest in potestate christi. deduxerit
adequatum vellet quia christo unigenito
dei prius data est omnis potestas matthei
id est omnia tradita sunt mihi a patre / vel
sic secundum hebraeum in manu mediatoris idest
in potestate filii dei quia per carnem assumendo
carne factus est nobis mediator
cum hominem assumpsit mediator nobis
esse non posset sed assumendo carnem
factus est nobis mediator assistens
nunc vultui dei pro nobis et ideo [?]
illud mirabili patris dominum [?]

prem. Quidam per mediatorem voluit
intelligere moysen sed brevius aug' per
sim approbat. Sequitur mediator autem
hoc dicitur exponitur sic. q. d. lex da=
ta est in manu mediatoris et lex ta=
lis sit unius tantum mediatoris et illorum
qui non tantum iudeorum sed etiam est media=
tor gentilium reconcilians non tantum iudeos
sed etiam gentiles ipsi deo. unde non oportet
sine lege propter habendum mediatorem
et ideo lex mediator non sit unius et
tantum unius ideo sufficiens quia deus unus
cum patre et spiritu sancto sufficiens reconcili-
are tam illos qui in lege sunt quam illos
qui sunt extra legem. Ideo exponitur sic
mediator quasi dicit lex posita est
in manu xpi qui est mediator non solum
inter deum et deum sed inter deum et hominem
quia mediator non est unius tantum quia
mediator est inter duos et ita etiam me=
diator non est nisi inter duo diversa
Uno autem xpus sit mediator declarat
plenius Glosa per totam ca° hic° g l. ardo
° dicens quod mediatoris officium proprie
sit coniungere eos inter quos est mediator
Natura enim humana venit in medio/ inter homines
deo per hec unireetur quatenus soli xpo
per que omnes reconciliati sumus deo, et
ideo ipse solus est perfectus mediator
in quantum per suam mortem genus humanum re=
conciliavit sumus deo et ne ex hoc vi=
deatur quod xpus non sit deus vel quod
essent duo dii ideo addit deus autem
unus est scilicet xpus cum patre et spiritu
sancto sed divina natura licet sit inter deum
et hominem mediator sed humana natura
participans inter hominem et deum ad vo
cari inimici essemus reconciliati sumus

deo per mediatorem. Item inter hominem
et hominem scilicet gentiles et iudeos ad ephe=
sios ipse est pax nostra qui fecit utraque unum
Et inter hominem et angelum ad collo°
sensis pacificans que in celo et que in terra sunt
hec est prima utilitas legis et subdit aliam
scilicet manifestationem veritatis. que est conclusio sub=
iecta quia lex peccatum ostendebat sed gratiam
iustificantem non conferebat et ita homines
movebantur ad desiderandum adventum
xpi ex quo erant iustificandi et ideo
apostolus interrogatione dicit lex ergo ad=
versus promissa dei. q. d. non quia ut
deus non irritat se ipsum ita lex
propter transgressionem posita est sed magis
lex adversus promissa facta abrahe
ut peccata impleat promissio non peccata
tamen desit et ideo probat ideo quia peccata non
est vita est ergo scilicet contra quos lex
est posita propter transgressionem et non #
ut promissa dei impleantur peccata desit
ergo ut per legem aliter impleatur quia
per se nec promissum. Unde secundum apostolum ad
romanos° dicitur lex enim ira operatur
idest penam temporalem addit enim trans=
gressores reprehendo vel etiam occasio=
naliter culpam transgressionis per occasionem
augendo lex enim subintravit ut ha=
bundaret delictum ergo per legem non est
vite eterne promissio nec culpe nec
pene remissio sed magis ostendit
dictum est. Glosa lex tamen hic que est quia
cum ubique lex sit contraria promissioni
omnipotentis dei que facta est abrahe
de xpo quod in semine eius benedicerentur
essent omnes gentes. Absit
idest non fiat. Nam ut aliquis credat

Legem esse contraria hinc promissioni
ut illam euacuantis Si enim data esset
lex que posset vivificare idest iustificare
et vitam eternam conferre vere non solum
operatiue ex lege i. per legem esset iustitia
quasi dicit sed hoc falsum est ut apparet
ex hoc quod sequitur Sed conclusit scriptura
idest lex que erat in littera ostendente
non ipsam vivificatem omnia i. iudeos
sub peccato i. peccati domino quia ondit
omnes homines esse conclusos sub peccato
quia non est data lex ut peccatum auferret
sed ut sub peccato omnia conclusa notaret
et ut egros demonstras quietet qui
sibi videbantur esse sani vel conclusit
omnia sub peccato scilicet curavit vel sub in
credulitate ut omnium misereatur Sed
dicet aliquis quare est tam quod deus tale
onus iugum et quod ante importabile honeri
hominum imposuit videlicet ut promissio
idest hereditas eterna promissa dare=
tur i. daretur omnibus credentibus
ex fide idest per fide ihesu christi et
non per legem quasi dicat deus dispo
ita ut homines vota sua in infirmi=
tate et legis insufficientia acce=
dant ad dei gratiam ut ex fide
christi credentibus daretur pro=
missio gratie que gratia omne iugum
facit suave et onus eius leve ut
habetur Matth. xi° iugum enim meum
suave est Vel aliter ut homines
videntes se sub lege peccati conclu=
sos ad gratiam dei accedant et
sic eis credentibus daretur promiss=
io et ideo lex non conferebat hunc

gratiae quia corpora non erat iustitia ut
vera culpe et premium gratie sed tamen
erat ex fide et ita per ipsam non est
impleta promissio sed per fidem domi
ni ihesu christi Secundum hec est no=
tandum quod quia quod dicit non peccatur vi=
nit deo cum uos omnibus implicat sed
moritur sed illud Ezech. xviii° anima
que peccaverit ipsa morietur ad
mortem lex moysaica iustitiam
non poterat ondebat enim peccata sed
non tollebat impossibile enim erat
sanguine hircorum peccata auferre quia
si potuit et hominem vivificare et
ianuam regni aperire ideo ex lege
esset iustitia et sic promissio abrahe
esset exclusa Contra illam litteram
Sed conclusit dicit lex quod scriptura ondit
quod nullus esset qui illam implere posset
quia dicebat lex non occidas non
adulterium facies sed predicabat illam
tamen da sed qui committebant non tolle=
bat ea et ideo quia eis illa precipiebat
et lex ondebat illum esse peccatorem
Sed dicet aliquis et lex erat au=
ctor scelerum et culpe peccatorum videlicet
hec nunc declarat in simili nam lex
erat sic quidam rex vel potestas tirannica
que ponit legem vel edictum quod si quis
hoc vel illud faciat aut in carcerem
mittetur aut capite truncetur modo
ad transgredietur illud edictum et
ponitur in carcerem modo nunquid rex
qui preceptum statuit est auctor culpe
illius non sed ille qui commisit auctor
est sue culpe quod si inde liberatur

gracia et pietas est veteris ita lex
ostendebat peccata et prohibebat sed non
tollebat ut promissio de fide christi
que dicta est abrahe et david et eorum semin-
ibus et quod in fide ipsius iustifica-
rentur et hoc est gracia et indulg-
encia ipsius christi et quod lex saluare
non poterat ipse redimeret et qui
plegius opera non eramus digni iusti-
ficari per eius fidem iustificatam op-
tinemus. hoc est ergo iugum suave et
onus leve ad quod impetrandum dicatur
oracio ibi Da nobis iugum illud
suave sic taliter portare ut te invenire
possimus merearis videlicet quod nobis con-
cedat ihesus christus. secunda epistola xiiij

Dominica xiiij

Spiritu ambulate et desideria
carnis ne perficietis caro
enim concupiscit adversus
spiritum spiritus adversus carnem hec enim sibi
invicem adversantur non ut quecumque illa
faciatis quod si spiritu ducimini non estis
sub lege manifesta autem sunt opera
carnis que sunt fornicacio immundicia
impudicicia luxuria ydolatrie servitus
veneficia inimicicie contenciones emu-
laciones ire rixe dissensiones secte
invidia homicidia ebrietates come-
ssaciones et hiis similia que predico vobis
sicut predixi quoniam qui talia agunt reg-
num dei non consequentur fructus spiritus est
caritas gaudium pax paciencia longa-
nimitas bonitas benignitas mansue-
tudo fides modestia continencia
castitas adversus huiusmodi non est lex
qui autem sunt christi carnem suam crucifix-
erunt cum viciis et concupiscentiis

Ad galatas v. Similitudine et nomine quod
ubi actus unius potencie intenditur
actus alterius potencie remittitur. Exemplum
legitur de quodam rustico qui cum tanta
aviditate comedit olus quod bastulum
quod cum eo fuit secum non vidit nec con-
sideravit sicut et de sancto Bernardo narr-
atur quod cum ipse quadam vice die integro
iuxta quendam lacum ambularet quod penitus
illum lacum nec auditu nec visu con-
sideravit quod patet ex illo quod cum socii
eius de illo lacu inter se confer-
rent ipse eos de illo lacu inter-
rogavit. ubi enim natura eius potencia
intellectiva ita fuit intenta ita visiva
quod eius potencia visiva a suo proprio actu im-
pedita privata. et ideo Ecclesiastici xij°
Dicitur oculos habent ad videndum et non
videant et aures ad audiendum et non
audiant. Cum actus unius potencie potest
esse tam intentus quod oportet quod actus
alterius potencie sit remissus et sic
in proposito si volumus desideria carnis
et nocivas delectaciones quas caro sug-
gerit vitare tunc spiritu ambulare debemus
idest esse intenti et cum magno studio
sancti spiritus adimplere et ideo apostolus in presenti
epistola hortatur nos ut spiritu ambulemus
et sic superiora nos vexamus suggestiones
inferiores despiciendo et est sensus
hic quod ductus carnis est nimis
dubius et periculosus. Ideo spiritu amb-
ulate idest secundum passionum ductum va-
cionis agite et secundum racionis virtutem opp-
osicione bona idest ducete spiritu
vos qui est racionalitas mentis
que cognoscere possimus quod appetere
et quod vitare debeamus et desideria

carnis id est carnalis homo et in-
ale concupiscencie et prave delectacionis
non perficietis / quae autem sint illa de-
sideria carnis infra patebit vel sic
¶ Spiritu ambulate id est instinctu
spiritus sancti vel sic secundum spiritum sanctum in
omnibus reguntur ita in vita quasi semper
ambulantes et crescentes de virtute in
virtutem / de fide ad spem / de spe ad cari-
tatem / de caritate ad operacionem perfectam /
quod si hoc feceritis desideria carnis
id est delectaciones quas caro suggerit
de quibus 1ª Pet. 2° obsecro vos
tamquam advenas et peregrinos absti-
nere a carnalibus desideriis non
perficietis i. consensu vel opere non im-
plebitis licet in primis motibus inchoetis
quia qui sic spiritu ambulat pure et mun-
de ambulat Apoc. xiiii° ambulant
mecum in albis quia digni sunt / sic enim
ambulavit Noe qui erat vir iustus
et perfectus ut habetur Gen. vi° erat enim
iustus contra precepta operando ea
quae sunt spiritus et erat perfectus quantum ad
consilia sed carnis mortificando / Ecce
in sequitur quia caro concupiscit adversus
spiritum id est verum dicit quia caro id est
sensualitas concupiscit adversus spiritum
id est verum spiritus autem i. ratio adiuta
divina gracia concupiscit adversus car-
nem et ideo non est in possidendo et acci-
pitur hic spiritus pro superiori parte racionis
licet pugna vivos perfectos non lateat
sed ipsi illam pugnam carnis et spiritus
maxime senciunt / Unde abbas Isidorus (?)
in suo libello dicit homo habet
pugnam et debet custodire se ipsum et

diminuere pugnam suam non appropinquando
rebus [illegible] vel eas tractando quo-
niam homo in hoc sibi faciat violenciam
tamen non pulsatur ab omni / sicut enim
potus cum homo videt medicinales herbas
et non accepit eas tamen non scit quales
sit vel magna fama redoleant cum autem
gustaverit eas tunc scit quales sunt
ita est in isti qui homo est in vera humili-
tate et abstinencia quaerit a multis viciis
sed cum accedit ad res seculi tunc vi-
det homo quod spiritus adversus carnem con-
cupiscit et econverso / et homo expugnat
et sublevat caput suum ad [illegible] vi-
cium / maxime quia illi talem pugnam
senciunt in quibus mundus mortuus est
sed illi in quibus mundus vivit illi ne-
sciunt talem pugnam senciunt nec
vident / et ideo est quia demoniaci sunt sic
legitur de quodam presbitero qui in adolescencia sua fuit
castratus / Una quadam nocte cum
esset in sua cella ubi sua [illegible]
orabat ipse alienatus a mente est
et ita cepit illas amplecti et fan-
tasticas opulencias quibus dum letifica-
tus incepit esse magister in vestibus et
in facie et talis qualis possidebat
a dyabolo in mente quando autem visus est
ad socios suos / alii vestis / alii pug-
nis / alii insufflaciones in faciem eius
deridebant cuius sic dyabolus clauserat
oculos suos ut se ipsum attendere non
potuerat / et ideo verificatum est illud
Sapiencie v° excecavit eos malicia eorum
et quibus quod concupiscencia carnis ex-
cecat eos / Et nota quod hoc nomen spiritus
aliquando accipitur pro substancia men-
tis ut Actus vii° Domine Ihesu accipe spiritum

men aliqui concupiscat contra voluntatem ut
sic spiritus concupiscit adversus carnem
aliqui contra voluntatem imaginacio Apostolus
quod sum ipsum contra dicit / Alii per
sensitiva corporeo mentem eius anima per
suas operaciones in corpore / Sapiencie
primo spiritus diffunditur tanquam molle
acerrimum / Item sciendum quod caro non
potest concupiscere aliquid si spiritus desinit
et hoc patet per bestias in corporibus mor-
tuis / quia cum spiritu exalaverint
non solum non valent concupiscere sed nec
aliquid membrorum ipsorum movere carne
quod appellat hominem / quia carnalia
et corporalia tamen querit ut carnale
concupiscencia consuetudinem et dilectionem
et quamvis illa non valeat per se ad-
implere si spiritus desinit tamen quia dum a
spiritu vivificatur / contraria videtur spiritui
ideo apostolus dicit caro concupiscit sed quomodo
caro concupiscit adversus spiritum videmus
cum quod caro desiderat repleri cibis
in ebrietati luxuriari et omni delecta-
cione maneri / Contrarius quod sunt et caro
concupiscit adversus spiritum econverso spiritus
delectatur ieiuniis / abstinencia et castitate
et illis que sunt contra carnem et quod spiritus
per hoc est quia querit illud per quod anima
unitur deo sibi possunt de spiritu sancto
dicere nam caro desiderat transgredi precepta
dei / et concupiscit adversus spiritum sanctum et
econverso spiritus delectatur in lege et precepta
illa que caro desiderat et concupiscit ad-
versus illa / Hec enim sibi invicem adversantur
est quod sunt scilicet caro et spiritus sibi invicem
adversantur idest contrariis motibus mo-
ventur quia spiritus nature celestis
caro terrestris est et tamen unum quod

fit
ad sua principia tendit sic pugna
vehemens adversantur in quantum
quod ut non quecumque vultis scilicet bona vel
mala faciatis idest facere permittemini
Adverte primo non quod volo bonum hoc
ago / Contra quod contrarietas mutua que sibi
invicem communicat quod adversantur non ea
non quecumque vultis et quia caro sit spiritui
adversa sine dubio videtur et caro
non vincet spiritum nam sed bonum Augustinus
primo libro de civitate dei capitulo primo tunc
caro et spiritus salvanda sit sic vera non
sic aliena dampnanda / Nam videmus
quod duo nobiles habent iura sua in
eodem castro ubi bene concordat et ter
unus maxime cavet ab alio ne alter
acquirat aliquid alterius iuris sic licet
caro concupiscat adversus spiritum et econverso
et hec sibi invicem adversantur quo magis
dominus caveat spiritus ne caro acquirat aliquid
iuris super spiritum nam isti de possessione
sic dicitur / Contra quod cupiditates seu
concupiscencie corporis sunt fortiores et
spiritus dimittit propria dignitate
et principatu et illud servire quod domine-
tur imperare habet ille unum ventum
ut caro est sic malus episcopus quod pena-
cum quod scilicet accepit utrum erigit licet
non habeat ius in illa curia et ideo
sic clerici apud hoc episcopo resistunt in
prima recepcione sic faciendum est
carni a bona vita que debet sibi re-
sistere unde Iob primo dicitur vocem ex-
actoris idest ventris non exaudivit
Unde Augustinus libro xxx° moralium dicit
dum venter non restringitur simul cuncte
virtutes obruuntur nam sed licet spiritus et
caro sunt sibi invicem ita contraria
ut quod vult caro non consenciat spiritus

et quod vult spiritus non consenciat caro quia
caro delectatur in hiis viciis spiritus autem
[illegible] virtutibus ¶ Quod si spiritu ducimini
idest per graciam si vacatis virtutibus
et consciam non estis sub lege idest sub-
iecti legi et non est necessaria vobis lex
quia lex non est iusto posita sed impiis
et peccatoribus ¶ Unde lex est posita propter
transgressiones prohibendas ¶ Vide Galla-
tas [illegible] et sciendum quod iustus pena non tenetur
quia non timet pene sed potius amore
serviunt quia si in se [illegible] non esset adhuc ut
iusti non peccarent ¶ Nam quidam philosophus
interrogatus quid ipsi philosophi habuerunt ¶ Re-
spondit quod hoc quod alii timore pene
idest racione legis faciunt hoc ipsi
faciunt ex amore ¶ Nam si lex et pena
non essent adhuc ipsi virtuose agerent
et amatores sapiencie existerent quia
philosophus idem est quod amator sapiencie
¶ Vel quod si spiritu ducimini quasi diceret licet ista
duo pugnent si tamen spiritu idest racione
illuminata vel spiritu sancto vivere ducimini
idest vos [illegible] qui spiritu dei aguntur hii
filii dei non estis sub lege que er-
rantibus et male agentibus posi-
ta est [illegible] ¶ Ubi spiritus domini
ibi libertas ¶ Unde apostolus vult dicere
si spiritum sanctum in operibus vestris duce-
tis non estis sub lege idest sub le-
gis timore quia iustis non est lex posita
sed transgressoribus quod iusti potius serviunt deo
amore iusticie quam timore pene et alieni
sunt a lege nichil ei debentes ¶ Unde
Augustinus dicit qui non abstinet a malo
opere timore iusticie reus est in vo-
luntate non enim liber nec alienus a vo-
luntate peccati ¶ Quia si fieri posset vellet
hoc non esse quod tenet ut libere faceret quod oc-
culte desiderat et quod non vivamus secundum carnem
apostolus describit vitam carnalem hic dicens
manifesta sunt quasi diceret licet caro et spiritus
sibi invicem adversentur tamen manifesta sunt
opera carnis idest manifeste apparent
esse mala quia dicit spiritum ducere sequi
non carnem que sunt hec ¶ Fornicacio in ex-
teriori actu ¶ Inmundicia interius ut est
peccatum contra naturam quod est notabile hoc
enim peccatum secundum Innocencium hic de vilitate
humane condicionis pentapolim cum ad-
iacente regione subvertit ¶ Sichem cum
populo interemit ¶ Iudam et Madianiti-
dem pugione transfodit ¶ Tribum Beniamin
pene penitus delevit ¶ Filios Heli
sacerdotis in bello prostravit ¶ Oriam
occidit ¶ Amon interfecit plures la-
pidavit Ruben maledixit ¶ Sam-
sonem interfecit ¶ Salomonem pervertit et hoc verum
est quod dicitur propter speciem mulieris multi
periere [illegible] inmundicia idest luxuria
que est in voluptate licet non impleatur opere
quia secundum [illegible] ¶ Vel iterum
possibile carnem vinces sit temptacionem
in inmundicias ipsas in semetipso quia
nimium eas traxit ab origine et
ideo corpore carnis propter eius de-
lectacionem inmundicia est peccata ece
cum in quantitatibus [illegible] ¶ Secundum
Glosam manifesta sunt opera carnis alias
in Christum credentibus et maxime illis
qui spiritualem vitam sectantur ¶ Item nota sicut
ut est a[illegible] [illegible] alicuius [illegible]
pietas que morte generatur ¶ Forni-
cacio ¶ Unde secundum Glosam fornicacio est cum
puellis liberis et cum viduis non enim [illegible]

Ille spem ponit in ydolatria

factis et cum malis atque peccatoribus Im-
mundicia secundum hugonem est luxuria et omnis
incontinentia ad libidinem pertinens im-
mundicia et impudicicia et luxuria
appellari potest / quibusque modis hoc fiat unde
luxuria est noxius humor superhabundans
Vel sic impudicicia simpliciter sit in gestu
ut verbi impudice tangendo illiate.
et huiusmodi. Respectu aliis circumstantiis
fornicationis vel impudicicia e per quam
intelliguntur circumstantie que provoca-
nt hominem ad luxuriam sicut sunt pro-
ba lascivia dissolutio corporis ornata
ia vestium et incessus incompositus Ubi
nondum quod pravi pudicicie vicit mori-
bus sensibus et primo molestum
qui in odoribus meretricis homo de-
lectatur / Unde meretrix dicit hec que
dicitur prov. 7 aspersi cubile meum
mirra et aloe et cinnamomo secundo
viget in auditu / Unde eloquium ver-
borum mulieris cor inflammat
eccl. 9 colloquium illius quasi ig-
nis exardescit / tertio viget in gustu
quia comedendo cum ea libido provocatur
eccli. 9 cum aliena muliere ne se-
deas omnino ne forte cor tuum declinat
in illam / quarto viget in tactu prov.
6 qui ingreditur ad uxorem proximi
sui non erit mundus cum tetigerit eam /
quinto viget in visu 2 petr. 2 o-
culos plenos habentes adulterii
Unde in ipsis oculis maxime viget
impudicicia / et Io. secundum hieronimum de
militibus presbiteris legitur everterunt
sibi oculos ne illud viderent ad

cor per oculos intrat et eos prius
a sapientia impedit / Unde secundum hugonem autem
in regula impudicus oculus impudi-
ci cordis est nuncius / ydolorum servitus
ad literam inest ydolatram secundum modum
e avaricia unde avaricia comparatur
ydolatrie quia secundum innocentium sicut ydo-
olatra servit simulacro sic avarus
servit thesauro / Nam iste cultum ydo-
latrie diligenter ampliat et ille
cumulum pecunie diligenter augmentat /
ille cum omni diligentia colit simulacrum /
et ille cum omni diligencia custodit
thesaurum / Ille spem ponit in
pecunia / Ille timet mutilare si-
mulacrum / et ille timet perdere thes-
aurum / secundum ille in libro de vili-
tate conditionis humane. Sequitur
Beneficia sic ostendit maliciam
in affectu et maxime in proximum que
duplicatur committi / vel parando ei
malum / vel subtrahendo ei bonum /
ubi dissensiones in parando
ei malum triplicatur vel occulte et
sic sunt beneficia / Respectu inventem
confectione preparata / vel aperte et in
deliberate et sic sunt contentio-
nes que sunt in verbis / vel de-
liberate sic sunt ire / rixe / In
subtrahendo bonum duplicatur /
vel publicum etc. sic sunt disse-
nsiones scilicet scismatum secte /
et hereses / vel privatum sic persone et
sic est invidia / honorum nim-
iarie / Respectu in ~~pecunia~~ veterata

168

vel ire perseuerantes / ex quibus oriuntur
veneficia / vel alio nomine veneficium idest
preparationes mortifere venenum / con-
taciones iuris ex quibus cum inimicie
oriuntur · emulaciones · que duo ad idem
tendunt ex inuidia ut puta ad exequi
vel assequere aliud exptimendo / Iracun-
dia aliquam est vehemens ira ex possibus
causa collecta diu non tempore perseuerans
vel rixe / que aliquis se exiva parari-
cunt / ita illa ira corporis que febrem
tocatus vel quasi freneticus mente in
furore vertit et illa ira parte
cordis ebullit et vim obumbra-
uit / et sic fumus hominem de domo
expellit talis et ira et rixa
spiritum scilicet de cordis habitacio
excludit / et ita per ipso opera
carnis non solum sunt ire et rixe
sed et dissensiones / unde dissensione
causant illi qui unitate vivunt et
partes faciunt / Hii sunt qui contempnunt
unica dei in consilio et quorum laus
non est accepta apud deum / vnde cri-
dencus super libro moralium dicit / hii qui
deo militant si discordias inter se
habuerint infecta omnia erunt ideo
et si multa bona gesserant et sit
communita ubi non fuit concien-
cia / vocum non delectatur auditus sit
in caritate non consensum habuerit non
delectatur deus in eis nec audit
vocem eorum et ideo dicit Apostolus rogo
unum et neuter in unitatis et una-
nimitas in quantumque congregacione / secta
idest hereses ita que opera carnis
agunt contra a fide veritate discedunt /

et quo ad tales hereses seminantes comparantur ba-
silisco / de quo dicit plinius quod est rex serpentum
et exurit herbas et rumpit saxa et dis-
tencia in suo corpore est quod exurit autem id
super quod incedit et vel ... / in tantum eius
sic homines similes sunt que frutices et
quasi herbe virentes sed quia basi-
liscus idest hereticus facit vias su-
as super tales homines eis seminando
et sectas faciendo ideo tales similes
homines maior vigore sunt perdunt
et a fidei unitate ~~vitante~~ discedunt / hii quo
sunt vitandi ut basilisci et dicta eorum
tanquam inepta et fabule sunt / vita-
da / Invidie dolor de alio bono
de quo gaudere deberet / sicut mundi
dolent / homicidia spiritualiter corporis et
opus unde dicit super ecclesiastici totum
dicitur quia ad mortem cotidie ire te
prodiet taceres videmus ebrietates
idest assidue potationes quo ad
superfluitate ipsorum nam abisso vino
simile est nobis absinens ne di-
luuius nos potest hoc absorbeat
et ad infernum deducatur / ubi nomi-
possos quod orix est quedam piscis de
quo dicitur quod est ita magnus quod vix
decem etiam possent eum portare et ideo
cum piscatores capiunt eum tunc dat
ei bibere vinum quod multum diligit de
quo tantum bibit quod inebriatur et qui
est inebriatus tunc faciliter a paucis
comportatum / sic insti diabolus
quod solus non potest portare vel asportare
...illum inebriat et qui ebrius
fuerit trahit eum unde Johannes unio

Vediti faciliter trahuntur ad diversa peccata
sicut Loth ebrius qui commisit incestum
cum filiabus suis Gen. xix^o. Ita filie
eius dicebant veni inebriemus
eum vino dormiamusque cum eo ut servet
semen. Bene dicit quod tempus ebrioso cum
vetere modicus timor in corpore qui pri-
mit stulta quod dicit occulta cum mentes
aliena facies transformat. Sequitur
comessaciones i. quando comedere et sup-
flue et luxuriose ut divites in ma-
gnis solent facere cathmaciones et
verborum dissoluciones et ideo tales
comessaciones cavende sunt et non so-
lum a viris religiosis ymo eciam non
dum modicum reputantur. Secundo quia
de hora prandii et de mensam
fructus comederat quia per tale comessa-
cionem primorum parentum totus mundus
dampnatus est. Et ergo contra monialis
portum transiens et concupiscens lac-
tucam comedit dyabolum sicut refert
Gregorius in dyalogo et comprehensum in-
vit papa. Secundo quod cum temptato
esset de comedendo cuiusmodi torta
suspendit illum in tella cum ortos suos
et sic multum tempore illius conservavit
et ergo Augustinus in libro de conflictu viciorum
dicit quod venter ingluvies mala est
et quibus adesum omnia vicia causavit
et qui satiavi cibo respuit quod alius
restat quod divine ordinationi contradicat.
Deinde sequitur et similia mala cum non
possunt recordari subito unius quia per dominum
missum malum est infinitum quod predico vo-
bis ut cum indicavi sicut prediximus cum
hanc epistolam qui quitalia agunt di-

gnum sunt morte et regnum dei non pos-
sidebunt et quia est contra virginem qui
posuit quod post diem iudicii omnis
mali a penis liberabuntur cuius contra-
rium Petrus Ad Corinthios xv^o caro et sanguis
id est vicia carnis sectantes re-
gnum dei non possidebunt et racio est
quia per hoc iam dictorum et mortale pec-
catum perdit regnum celorum committitur.
Secundum Latini veneficia sunt male-
ficia id est male artes per quas
coguntur sepe mulieres amare et amari
et ideo dicuntur veneficia quia veneno
infecta in amicicie sunt male volun-
tates contenciones sepe quod superbia pro-
cedunt quia quilibet vult contendere
de questionibus divinarum scripturarum et
eciam humanarum ut dicit virtutes con-
stat conficerent. Emulaciones unde
emulacio est invidia de qua legitur
quod emulates id est invidentes Ioseph
fratres sui vendiderunt illum. Ira
ira est grandis commocio animi
et est dura inter iram et iracun-
diam quia iratus pepe est per ira-
v cundus facilit irasci et pronus est ad
irascendum. Rixe id est lites et con-
tenciones que plerumque sine causa
surgunt. Dissensiones dissensio est
discordia que scilicet oritur inter mari-
tum et uxorem inter et conubiales
et consilitores. Secte id est divisio-
nes et sunt ideo quod heretes et divi-
sores id est dividendo eo quod dividunt
se a communione aliorum sicut heretici qui
segregabant ab unitate ecclesie de quibus
Iohannes dicit Recedebant ex nobis sed non
erant ex nobis. Vel secte dicuntur a

secundo quia cum libus crinibus v-
nus eligitur et illum secuntur in
invidia incurrunt sancti passiones
ac aut ille qui in honore et videt
alium attente attendere verbis ei ne
accidens honore possit pervenire vel
ab aliis felicitate torquetur videns
illum superiorem se / contentiones ut patet
comessationes comessacio dicitur me-
se collacio sive mense alternacio sunt
enim quinque que celebrantur alter-
nati et parantur a sociis pro pecies et
vices sunt alia que parantur ad cog-
nacionem cum unus afferret panem et
alter vinum et alius aliud et dicuntur
ideo comessaciones idest mete
collaciones quia sunt omnibus proprie-
parate aliis et quibus ita est pro li-
bitu suo unusquisque sanitate
et ociositate quod ei placet loquitur
et ideo vocantur timpora quinque et hiis
similia supple peccata que sunt opera car-
nis que predico vobis sicut predixi
sed ubi praedixit videtur quod ibi ait
dixit / non resurrect peccatum in vestro
mortali corpore / quoniam qui talia sunt
opera agunt regnum dei non conse-
quentur non dixit qui talia egerunt
sed qui talia agunt idest qui in illis
permanent usque ad diem mortis sue
vitam eternam non possidebunt / unde in decre
medicinis dicitur male dispendit
ante qui operum indignitate non quod
operatum est sed qui in peccatis vitam finivit
Hec fructus autem spiritus / hic describit
vitam spiritualem dicens fructus autem
q. d. timeo modo sunt opera carnis sed
fructus spiritus idest operis spiritus sancti nec

verius pro quorum illuminate quod non vocat opera
sed fructus quia ipsa per se appetenda sunt est
caritas sine qua cetera que fecerit non valet
et que hominem ad deum activa elevat
ut dilectio meo illa enim caritas est
virtus super qua omnes alie virtutes fun-
dantur et sine qua alie virtutes non proficiunt / se-
cundo sermo si linguis hominum loquar et ce.
Secundus fructus spiritus sancti est gaudium idest
puritas et alacritas consciencie vel consultacio mentis
spiritualiter conscie pro sermone, scientia mens quinque inge-
quinium unde mens sua letatur et sollici-
tudine huius modi semper est in refectione spirituali
ideo gaudium sicut dicit augustinus non confessionem
non dat in impiis sed eis qui te gratis colunt
quorum tu ille es et illa est beata vita /
Tercius fructus est pax idest concordia ad
proximum eccli. xxv in tribus beneplacitum
est spiritui meo que sunt probate coram deo
et hominibus concordia fratrum / amor proximorum /
et vir et mulier consentientes / unum bonum pax
hoc est tale bonum sicut dicit augustinus de ce-
ivitate dei ut in rebus creatis nil gloriosius
placet audiri nil delectabilius concupisci et
nichil utilius possideri unde spiritus sanctus
inquit vivificat membra nisi fuerint unita /
sic est spiritus sanctus inquit vivificat mem-
bra fuerint in pace vita dicit augustinus / Isti tres
fructus sunt principales et sunt tale or-
dine quod caritas / vero refertur ad deum / ad
gaudium ad se / sed pax ad proximum / Quartus
quartus fructus dicitur esse paciencia et consistit
in hoc quod quis adversa pacienter tollerat /
et in tali tollerancia decet nos paciencia
summe habundare et est quia vides
quod si unus pes in firma stat alius
portat eum / et pariter quod debet
portare et si unum membrum in corpore hu-
mano ab alio molestatur illud non

tia nec abscedit sed sanat et medicinam
ei adhibemus. Sic et ait sed apostolus ad
Colossenses iii° sumus invicem membra. Ideo si unum
membrum in nobis infirmatur vel molestiam
inferat non abscindamus ipsum sed ad-
hibeamus ei medicinam ut sic sanitatem
recipere valeat. Exemplum in Vitas patrum.
Habetur quod cum quidam haberet fratrem in-
firmum aut pusillanimem et alias infir-
mum et fratres voluerunt talem expel-
lere, Isaac abbas cepit rogare fratres
ut talem ad eum adducerent quod ap-
prehendens cum omni paciencia salvabat
ut cum fratribus et sic cum paciencia tra-
[illegible] adversa proximorum. Et paciencia
opus perfectum habet ut dicitur Jacobi i°.
Tertius fructus spiritus est longanimitas i.
perseverancia in expectacione premi-
orum et promissorum. Illa virtus a viris
perfectis difficulter possidetur. Ita quod ... as
est similis i. in infinitis periculis et porti
maris quem se videt et accipere non valet
navigare. Talis vero pleca cum omni
angustia et perturbacione et si sit cum
paciencia et longanimitate meretur coronam
martirum. Et ideo Jac. v° dicitur exemplum
accipite fratres exitus mali longanimi-
tatis laboris et paciencie prophetas qui lo-
cuti sunt in nomine domini. Item secundum apostolum
ad Hebreos xi° Iuxta fidem defuncti
sunt omnes illi non acceptis repromissi-
onibus sed a longe eas aspicientes
simpliciter implendas post mortem Christi
et est. Ideo applaudebat eis sicut na-
vigantes et gaudent visis a longe
civitatibus desideratis venire ad portum.
Quartus fructus consistit in ...
Hec paciencia respicit sufferencia tribulacionum
presentium et longanimitas expectacionem
futurorum bonorum. Quartus fructus est
bonitas id est dulcedo cum compassibi-
litate et compositione morum, prout
eius qui cum tanta fuit bonitate dulce-
dinis temperata fuit et gaudio spiri-
tus et leticie dei facit corpus insen-
sibile ad tribulaciones quamvis inpe-
tuosa sit sustinet cum domino Christo et
non intelligit sed suscipit et coopera-
tur. Religiosus dicitur. Quintus est be-
nignitas id est largitas vel com-
passione habundans ut habeat Job
si negavi pauperibus quod volebant
et si oculos vidue expectare feci
si comedi buccellam meam
solus et non comedit pupillus
ex ea. Et Bernardus. Inter quatuor
virtutibus cordialibus, aurea esto
benignus nemini blandus, paucis
familiaris, omnibus equus; sermo
esto iusto mediocritas promoc vita
quod vestis. Sextus fructus est
mansuetudo i. tractabilitas qua
homo tractabilis est et paratus ad aux-
ilia et consilia impendenda. Tan-
te mansuetudinis habuisse legitur
Moyses Num. xii° ubi dicitur: erat
Moyses vir mitissimus super omnes
homines qui morabantur in terra. Illi
duo fructus dicuntur esse in donis
prout illa est regina omnium aliarum
virtutum. Vel benignitas est in effectu
et mansuetudo in affectu. Nonus
fructus est fides id est certitudo de
invisibilibus. Ecclesiastici ii° Complacita
est Deo fides et mansuetudo vel in

s(ecundu)m Thom(am) sup(er) Joh(ann)em tertium q(uo)d
fuit est saluator mundi meritor
est infinitum q(uia) certitudo fidei et
vo sua est ista / nam certitudo fidei
innititur veritati diuine que falli non potest
ser certitudo fidei innititur veritati diuine / Quia
cui nichil contrarium potest / unde s(ecundu)m b(er)n(ardum) s(er)=
mone lxxviij(o) fides huiusmodi fides
vmus nature vsus (com)pigenuit t(er)=
minos / Illi noue fructus sp(iritu)s s(an)c(t)i
p(er)tinet ad vires interiores et p(ro)p(ri)e
sunt vite contemplatiue / Alij aut(em) tres
fructus sequentes p(er)tinet ad p(ro)x(imos) et ad
vires exteriores et ideo sunt (com)munes
vite actiue contemplatiue et hor(um) primus
est modestia q(ue) ponit modum in
dictis et factis et hor q(uan)tum in aduisu
aduocatu et auditu / Ambrosius in p(rimo)
modestia p(ri)ma nota sit o(mn)ib(us) ho(m)i(n)ib(us)
dicitur sit s(ecundu)m Ambr(osium) in p(rimo) li(bro) de officiis
s(ecundu)m mores conferamus libera vsque (com)=
munitates ut sit (con)tinentia in sensibus
pondus in(ter) mores et in verbis modus
Secundus fructus est continencia i(d est) abstinencia
abilliat(ur) ... virtute (con)tinencie vi
dent(ur) q(ui)dam in senectute (ex)pte cu(m)
ipsi in iuuentute luxuriose vixerit
na(m) s(ecundu)m Isidorum in li(bro) ij(o) de summo bo=
no ca(pitulo) xxxj(o) tales eligunt s(er)mone
castitati qui libidi(ne)s eos s(er)uos h(abe)re
contempsit et ideo neq(ue) q(ui) in senec=
tute (con)tinentes vocandi sunt qui in iu=
uentute luxuriose vixerit tales na(m)
q(uia) non h(abe)nt p(ote)ntiam q(uod) habuerit et ta=
men non habuerunt / eos eni(m) (ex)spectat
g(lori)a in quibus (con)fluxerit gloria et tamen
s(ecundu)m Isidorum / Tercius fructus ~~uerent~~

(ex)piacio s(ecundu)m in ordine duo(rum) p(re)cedencium est casti=
tas qua q(ui)s recte vti licit(is) ut in uoce c(on)iu=
gum (et) ip(s)is et ... comedentib(us) / Sed quia
de eo dicit(ur) s(er)mo q(uo)d erat sim(i)l(iter) et tamen
s(ecundu)m ... bonis licit(is) ... et videtis
singula castitatis ... carnis prauitatem
... / Vnde s(ecundu)m similitudinem saluatoris Matth(ei)
vij(o) (ex)emplum arbor (con)gruenter sit cum suis
fructibus i(d est) operibus bonis et utros
... spiritualis esse (con)siderat(ur) et ab hoc
carnali distinguitur / Notandum aut(em) illi fructus
sp(iritu)s s(an)c(t)i conueniunt eminent(er) et quo
distinguuntur a bonis virtutib(us) et beati=
tudinib(us) et quo (con)trarietate h(abe)ant ad
opera carnis sup(ra) enumerata vide in fide
s(ecundu)m Thom(am) ij(a) ij(e) q(uestione) lxx(a) ar(ticulo) o
vbi multa bona de eis dicit et con=
dicias et p(ro)prietates describit / et vide do
ctores sup(er) Ysa(iam) c(apitulo) xxxiij(o) ... / No=
tandum q(uod) non h(abe)re fructum intelli=
...ipsum opus cum delectatione (com)paratur sive
ipsa delectacio ... (com)p(ar)at(ur) ... / huiusmodi
modi vero opera dicunt(ur) fructus ...
... / vero q(uia) ... qui religiose vite
colligunt ... q(uia) ... se ...
appetunt / na(m) s(ecundu)m Aug(ustinum) s(er)mo de ...
...
q(uia) cum spirituali delectacione et gaudio
habent(ur) na(m) s(ecundu)m Aug(ustinum) s(er)mo ... organ=
dis ... quia spirituales ... et
boni mores ibidem ... / Sequitur ad
... / Sic apostolus ... q(uod) h(abe)t
... opera sunt bona et appetenda et
hor dicit(ur) ... q(uia) legi ...
q(uia) ... placentia / ubi qui autem Christi
sunt / ... dicit ad ... sunt ...

opa no est lex qr in opibus iusti no e
lex posita / nec ipsi iusto et quare hoc
n qr bona opa sunt / lex aut posita e
contra vicia et contra opa carnis et mala
et no contra opa bona / ipse addit ergo
iusto no est lex posita / qui aut sunt
xpi / hic ondit quid sit xpi iusti ipor-
tu sectos qui aut q dicit q cogitaue-
runt placere deo et sequi spm hoc abiiciendo
mundi crucifixerunt id est maceraverunt
ul cum pnie affixerunt carnem suam pcc
ctes cum vicijs exterior viam et con-
cupiscentijs desideriorum sic dus cru-
cifixus est cum duobus latronibus / sic ...
mo. i. qui cogitaverunt placere deo et
sequi spm hoc abiiciendo mundi crucifixerunt
i maceraverunt carnem suam penitentes
cum vicijs et concupiscencijs desideriorum
qr hoc tangit devocionem nram sic dicit
aug in sermone de quadragesima ut qui dominus
crucifixit passionem celebramus ipsi
... voluptati carnalium ...
nos facimus exemplo apli pauli q
dicebat cum xpo crucifixus sum / In hac
cruce ... ... pendere ... q
est in hac vita / sequitur / fructus aut
spus est caritas / caritas est gratia et
... dilco illio / dilco itut
dicitur ideo qr duos ligat deum et hoiem
ul duos ... et mita in uno vinculo
tenet ... / qr ipsa tenet ligat ce-
teras virtutes et ideo caritas e amor
et dilco qua diligit deus et proximus
et est in unica propter deum / gaudium e
... cordis et dicitur e mt
gaudium et leticia qr gaudium est dna
... cordis / et corporis / leticia

est mediocris ... et sit solum
sit in corde / pax e ... et tranqui-
litas sive serenitas mentis ... / pacien
no ... id est pacificum eo q ...
... data sunt ... / longanimi-
tas est perseverantia in bono opere et
tolerancia ... / ... quis
cum fidelis longanimus dicit ut per-
veniat ad premium promissum / ...
quod dominus dicit q perseveravit usque
in fine hic salvus erit / bonitas e bona
voluntas ... et dulcia
loqui ... no solum be-
nivolos ... diligendo ... insuper
illi qui ... videbantur esse beni-
nos ... et ... bonos ... fides
est qua credimus deum omnipotentem
trinitatem sive ... unitatem
... et quia speramus et credimus q
no dum vidimus illas enim res
quas videmus no e fides neque spes
... illas q no dum vise sunt nobis
... credimus deum ... passum
esse et surrexisse a mortuis et
ascendisse ad celos et venturum
... vivorum ...
... / fides e et credulitas qua
speramus ea q no ... corpo-
ris / modestia e mansuetudo et
bonitas mentis q lesa no facile
irasci / continentia e abstinencia q
se ... ... et ...
... et vidua ab omnibus ille-
citis / castitas est ... ad
usus ... no est lex id est ...
... talibus lex ...
... no est necessitati quia alicui

ſut abra ⁊ ideo lex non ē illis
neceſſaria q2 in lege q dicit non ad-
ulterabis / non occides / non ē eis q-
tra via / q2 non ſolu faciut hec q cu-
ſtodiut ſe ab adulterio / abſtine-
dio / et caſtitate ſuat inſup
et inimicos ſuos diligut / Qui
aut xpi ſut id eſt q ptinet ad ſorte
xpi vicia ⁊ concupiſcencias malas
in carne ſua mortificaverit / na
qt peta a nob expellim⁹ tot pe-
ccata in nob occidim⁹ ⁊ carnē cru-
cifigim⁹ ⁊ mortificam⁹ cum dilecto-
ne ⁊ voluntati pris non conſen-
tim⁹ / ⁊ hec ideo ſcriptura ē ſe-
nt nos taliter crucifigē valeam⁹
Dicendo · bone ihu da nobis hac
crē ſuſtine ut te mecum in celeſti
patria gaudentes videā q nob co-
cedat ipe idē xpus ihus dnus

Dominica xv

Si ſpu viuim⁹ ſpu et am-
bulem⁹ non efficiamur inanis
glorie cupidi inuice puocantes inuice in-
uidentes ffres ⁊ ſi preoccupatus
fuit ho in aliquo delicto vos q
ſpuales eſtis h⁹modi inſtruite in
ſpu lenitatis conſiderans teipm ne
et tu tempteris alter alterius onera
portate ⁊ ſic adimplebitis legē xpi
nā ſi quis exiſtimat ſe aliquid eſſe cu nichil
ſit ipe ſe ſeducit opus aut ſuu
pbet unuſquiſq3 et ſic in ſe ipo
tantu gloriam hebit ⁊ non in alio un⁹
quiſq3 eni onus ſuu portabit / communicet aut
his qui cathecizatur verbo cum q ſe
cathechyſat in oibus bonis nolite
errare deus eni non irridetur que
eni ſeminavit ho hec ⁊ metet qui

ſeiat in carne ſua de carne ⁊ metet
corrupcionē qui aut in ſpu de ſpu metet
vitam eternā bonu aut facientes non de-
ficiam⁹ tpe eni ſuo metem⁹ non deficientes
ergo du tps hem⁹ operem bonu ad omnes
maxie aut ad domeſticos fidei ad
galla vi⁹ / Mortificare peta carnis
et crucifigē ⁊ in ſpu viuē ⁊ ambulare
eſt opus nobile et ſtuoſiſſimu / ⁊ ideo
dic Amb⁹ i lib⁹ de Joſeph q hūa-
na coſias pclius et imitabil ē ad
virtutes q2 uel q vgit ad ſtudia v-
tutu uel ad illecebras delictoꝝ / q
aut q̄s peta carnis mortificat et
ſecundu ſpm vivit ⁊ ambulat hec in
q⁹ hoie vidē eſſe nobiliſſim⁹ / et
pſtiſſimu / et ideo q2 qui in eis fine
ſuu et boni attigit laudabil et
pfta ee dicitur / qua ppt multo magis
ho nobil ⁊ pfectus dicitur qui ad hoc
puenit ut ſ ſpm vivit ⁊ ambulat q
ſit creatori ſuo coniūct⁹ / et ideo duo ab
oibus nob ſunt ſollicite inquirenda
ſ ut vivam⁹ et vivendo pficiam⁹
q apls tangit in hac epla / pmo eni
inducit nos ad deſpectu vitu ⁊ ad
bn operand hortando nos ad opa
vite ſpualis appetē ⁊ ſequi et eſt
ſenſus q pſeuare debem⁹ in bono
et ideo dicit ſi ſpu vivim⁹ · q·d· qui
xpi ſut ita vivunt nos g ſi pq ſpu
vivim⁹ id eſt ſpu ſcto duce Reuerla
gerere debem⁹ Joh vi⁹ ſpus ē qui vi-
uificat ſpu ſcō duce ambulem⁹ · i·
ap bona opa pficiendo q d ſi ſpu
ſcm vivē incepim⁹ dignu eſt q
ſ ſpm ambulem⁹ id eſt in bono ope
incepto pſeuem⁹ Un gg⁹ in moralium

sint in cassum bonum agere si cum terminum
vite deserat / quia frustra velociter
currit qui postquam ad metam venit
deficit / secundo sequitur demum quomodo spiritu am=
bulare et tales ambulatores spiritu
possimus cognoscere certis signis nam cor=
pus recipiens vocem et vocem
+ ea responsiua fiat et reddit quasi
eandem vocem ut patet in castris et
profundis puteis et illa vox apud
vocatur echo ymo quidam sic eciam qui
spiritu ambulant in puteis profundis
videlicet in cordibus humilibus recipiunt in=
terna inspiraciones ita quod non audi=
erunt nisi vocem spiritus sancti / illi enim
in quibus est spiritus sanctus libenter au=
diunt et loquuntur et quod quod illum au=
diunt de hoc tractant et afficiuntur /
et ideo filius dei in eulogio sponsi
desponsa dicit dulcis est ad sanctos
quod dulcis est ad faciendum / et nescis quo
sensu quod nichil cupimus magis loqui
fastidientes et cristus super id mathei
quomodo potestis bona loqui cum estis
mali dicit sic / si sermo vel verba hominis
procedunt sicut ille qui cor habet tenere
vel amore dei repletum statim inte=
rrat per modum de verbis divinis qui sicut
cor ad thesaurum auarie statim
de diuiciis loquitur et de possessioni=
bus / qui autem habet libidine in corde
statim de impuris et puellis / et ut pe...
dicitur de meretricibus et scurrilitati=
bus delectatur dicere et audire et sic
testis verus cuius quia de sermo ipsius

quia opere tuo te iudico sine ne
quam / et loquela tua te manifestum
facit / racionem autem predictorum sub=
iungit cristus dicens non potest fieri
quod producat aqua fumum non ra=
dix sint terra / et quia voluntas ho=
minis est radix verborum autem et opera
sunt fructus voluntatis / et ideo
qualis cor vnius cuiusque fuerit / talia
verba loquitur / et talia opera facit
secundum cristo exquibus patet quod illi qui
spiritu ambulant ea que spiritus sunt agunt
et loquuntur Item nono quod apostolus in=
primo capitulo excitat nos ad opera vi=
te et mortificaciones vitiorum et
ideo premittit spiritum sanctum quia eius mor=
tuis operatur docet nos et ut quanti=
cumque quis in virtutibus proficiat nichil
sibi sed deo attribuat / Scilicet ex notan=
dum quod per spiritum sanctum vita hominis
per quam vivimus deo spiritualiter et ideo de=
bemus viuere et consensu ambulantes
de virtute in virtutem virtutes sectando
vicia respuendo / Illa vita anime est
fides qua credimus deum cui opposita est
sic corpus viuit anima ita anima viuit
deo per fidem / sed iustus ex fide
viuit et licet spiritus per fidem proprium sanctum
nobis tribuitur et non solum fidem sed per
bonum opus hoc per illum nobis datur
Est non efficiamur Hic docet quod spiritu am=
bulemus et prima recorda superbia Se=
cunda inuidia ibi inuicem inuidentes / prima
est mortem et dulce filiis / prima ista scilicet
in verbis / tercia in iudicio / primo dicit non
efficiamur inanis glorie / videlicet seculares
et vane quia sic est et bonis pro mactia

n° gl'a viri peccatoris strus et vanis
cupidi ut superbi Unde glo. dicit In
vanis gl'a est velle vince ubi pmi=
u no est Itm nonis quod vanis gl'a
que est signum superbie destruit omne bo=
num / Unde gg° Dt superbia omnes virtutes
destruit In sicia cum bonis opibus
ut pareant et secundum bonum Et Isidorus ipa
in tunc et altius facit sio apostolus
Volens ut no simus superbi secundum quod spiritu
vivamus dicit / no efficiamur vanis glorie
cupidi id est no simus gaspisentes
ut grauior et singularis ceteris ap=
pareant in vinte pponites ad lite/
et contentionem / et ista malauit na=
cendi / et illi qui se volunt preesse et
nunquam subesse / Nec tunc inuidentes
etiam si no audemus puocare ut
inuidi / Unde inuidia est consumatio in=
aliorum / Unde sit quod illi qui no audet in
vidie Et sic iniquius inuidet tamen in
dio quod dolet de bonis. Seque° debe=
rent gaudere / si caritate haberent / Ubi
Nonis quod dum dicitur est ca' inuidie scilicet
magnificentia actuum / et vanitas
nationum / Sermo dicit quod quidam
sunt ab uno phia quod facit quod no
haberet inuidos et vendit ille plus
si nichil magnificum facere. Si aut
aliquem actum magnificum facere
te utique appactas et magnificos
tyrannos quod utique inane gloriam quererit
inuidos habebis / sola cum miseria
caret inuidia / Et Petro habere actum
V° na conctete unis scilicet cum vinum gloriosum
adversus hebdos / na ppt vanos in=
ores et diversas effectus difficile
est in istis in unum conuenire / si hec in
vanis gl'a est laus humana et fauor

humanus Unde apostolus dicit si gloriam ab homi=
nibus quero gloria mea nichil est et vere
dicitur vanus gloria quod vacua est ab omni
utilitate et ideo tales omnia opera sua
faciunt ut glorificentur ab hominibus et ideo
in die iudicii audient receperunt in
eadem horam / et multi no solum quere
laudari de bono vino et de malo quod
tollunt se et gloriant / Hoc sita aut et plena
gloria est quod homo de bono quod agit ci=
potest ideo desidat placere tamen vel
absit mercede expectare / et gaude in
corde / quod placeat creatori et ita quod
bonum sit in publico et interius maneat
occultum / sic faciens tales no sunt vanis
glorie cupidi / Unde super illa litera inuidentes
dicit Leo quod quidam erant secundum
apostolos apostolis / quod dixerunt circum=
cisione esse maiorem baptismo alii
econtra / Item alii dicebant quod melior
est allegoria quam hystoria id est
spiritualis intelligentia quod litteralis / et
alii econtra dicebant quod melior esset
hystoria / Ubi veritas continetur quam al=
legoria / que est umbra / Ideo pertinet
ad hortationem prelatorum ut si quis in=
ter hos peccatoris inuidet ut sic superi=
ores indulget / dicens fratres quasi
diceret moneo quod no efficiamini vanis
glorie cupidi tamen si quis hec fecit cor=
ripiendus est / et ideo dicit fratres quasi
Et recognoscite vos esse fratres id est
non per titulum officii prelati sit ut ex
accidentis precare te possunt noli
extolli / sed esto in illis quasi unus ex
illis / et si homo sit fragilis quia ho=
mo sit fragilis preocupatus fuit i. quod
imprudentia vel repentine lapsus

non maliciosus vel obstinatus in aliqua
glosa non remittit quasi cottidiano
usu peccans sic illi qui bibunt quasi
aquam iniquitatem Job xv° In lectio-
ne eciam in peccato venia glo. dicit
peccatum est perpetratio mali delictum vero
defectio boni Vos qui spirituales
estis id est esse debetis pectoris in spiritualis
is omnia diiudicat et Aug. dicit sor-
des tergere non valet manus que lutum
tenet Lenius mansuete non asperitate nimi-
nec extremitate sic illi de quibus xpistus
dixit Luc. xviii° dixit Jhesus ad quos-
dam qui in se confidebant et aspernabantur
ceteros mansuete id est quia et hoc in spiritu leni-
tatis id est in lenitate spirituali seu
[illegible] et leniter non impetu furo-
ris peccata qui superveniet mansuetudo
et corripiendi Si preoccupatus etc
preoccupatus In ipso dicit preoccupemus
id est preveniamus faciem eius in confessio-
ne peccatorum vel dicitur preoccupatus quia sunt
quidam qui subito et improvise peccant quia
quia cum non fuerat premeditatus qui non cum
premeditatione quod faciat hoc idem me-
ditato et preterea scelerum aliud sunt
et aliter reprehendendus est ille qui ex preme-
ditatione peccat et aliter ille qui
diu cum premeditatus non primus corri-
piendus est cum lenitate metens ne
labatur in desperationem aliter non acriori
indiget castigatione et bene dixit [illegible]
quia fragilem et cadentem citaque la-
bentem et majorem illi qui simplicitate
habent sine astutia Vos qui spirituales
estis id est spiritualem vitam ducatis et solli-
citi estis in vita et doctrina illos qui
preoccupati et simpliciores sunt instru-
ite id est corripite leni affectu metus

et cum suavitate committeres eius ve-
niam ne forte in desperationem ruant
¶ Ideo aliter exponitur sic Fratres apostolus — Vide plane etc.
vult hic instruere prelatos quomodo sub-
ditos delinquentes debeant corrige-
re dicens Fratres si quis preoccupatus id est
totaliter lapsus ut nequit vitare
et non remittit se In aliquo delicto quia
non peccans cottidiano usu Vos
qui spirituales estis corripite cum spiri-
tu lenitatis et leniter nam si aliter fecit
non patiens se argui sed incipiet se
defendere et similiter videbit Sed
Sed prelati moderni temporis illam
doctrinam non servant quia delinquentes
non leniter corrigunt sed sine omni
spe caritatis correctionis homines
confundunt et confusos interficiunt Ali-
sunt qui licet offensa non prosequantur
reos increpationibus cum se de-
struunt ve dilectionis ita tamen a-
gunt quod thalamum conscientie confi-
ciunt lingua sua fumigantes extinguunt
istos quia correctio que deberet cor-
rigere prodesse ad vitam plerosque
tradit eius ad mortem et hoc non
est faciendum Ut tali dilecto Judei
videmus ita quia dilecto quod aliquis
habet ad vas ut vitrum sunt decet
cum quod lavando vas vel vitrum
~~sunt decet~~ ita tamen tetet ne fran-
gatur etc Dilectio quod habet mulier ut ma-
ter ad filium parvulum sunt decet cum quod
ab extergendo sordes nasi eius
sic leniter faciat ut sanguinem non
eliciat Sic etc Dilectio qua quis
habet ad lumen lucerne decet cum
ut sic distincte emundet ne lumen

cpungivat z vetore educat. Sic
hodie plati tempore caritate no
tiutes thalamum quassatum non c=
fortat sed confringunt iux id ps[al]ta
destruxisti eum ab emundacione / sim
vesa et elongit ita fortit[er] exgut
q sanguis eu elicant / z lintua e=
mudat sui arte emundari z
io plat9 talis qui no caritate
sed cormalitia subditum suum corri=
git prout rancore q het cum eu
se ipm magis occidit z subditum
suum grauit ledit / vn consideravit
in[o] li[o] de summo bono ca[o] xv[o]
vbi dicit qui delinquentem subditum
vel odioso animo corrigit non
corrigit sed pauit / q q cum
peng vel indignus animus pru=
lat furorem et obiurgacionis
non aut dilecto corrigentis sed
ille / Sic in hortatur platos qui
dicit subditos corripe cum hu
militate z caritativa corrigi
ditos / consideras q r fac ita
ut dixi quisquis eos considerans
temetipsum id est prius fragilita=
te / Job v[o] visitans spem tuam
non peccabis z ad gal vi[o] co
sidera que sit pexi tu optempo
considera in qua ne et tu tem
pteris id est in simili casu pmit
taris sic petrus cadere pmissus
est / luc xxii[o] ut sciret cpati
casibus subditorum vn et debitum
est ei z in aliqu conversus confirma
fres tuos vn btus aug dicit
nichil sic aiam ... sic

pp pucti considera ut cogitata / vn
moyses in fide comendatur et leni=
tate in fide q habuit ad deum cum
dei ac populum agendo stabio cu
vinculum addassset z in lenitate
q habuit ad populum cum quos deum
pribus et latinis cpoanit / hat
pam considacom nam huit q da
senex de quo legi vitis patrum
q ipe qda iuuenem teptatum de
fornicacione sp̄ sprevit cui stati
dyabolus q iuuenem teptaverat
ipm dimisit z illum senem de for=
nicacione tum teptare cepit q̄n
aliq pv sibi succurisset ipe adole=
centem vi[s]us fuisset / vn dictum e ei
a sene quo cu mo ache captiue
vade z vidi ad cellam z dixe co=
pati teptatis / vn gf[?] xix[o] mda=
lia dicit tato quos pfectius e qto
quos pfectius sentit de aliis ali=
enos / ut g[o] aplus actos plendie
cpassionis z caritatis nos cdat
z ad supptacom infirmorum nos i=
ducat io subdit / alt[er] vel q. d.
ita levit[er] iustite n[on] solu h[o]c faci=
te sed alt[er] altius onera ptate sz huma=
ne i infirmitatis onera g[o] infirmitas quib[us]
qz dic onera 180
dicit / alt[er] altius / vincendi abil ideo
dic ptate ad collo iii[o] supptates
iuice caritate / dil onerib dm
ipos qui dignitates mee sup gesse
sut cap inci et sic ono uvet et sic
faciedo adiplebitis lege x[o] quasi
xps ligatus fuit caritate z ptata
niva velut sup lignum pe pet ii[o] / vel

Legem xpi quam nos xpus specialiter ligavit quia pro parte legem caritatis instituit Joh xiii Hoc est preceptum meum ut diligatis invicem et in epistola eius in qua dicit Rom xiii dilectio legis plenitudo. Item Gal vi Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem xpi. Item Aug super Ep. ad Gal. Et hoc est sic vis pacienter portare et sustinere si peccas et cum mansuetudine corripi ita similiter fratrem tuum corripe si peccaverit patet et aliter intelligi potest. Item Rom. Alter alterius onera porte id est qui habundas divitiis bonis temporalibus sustenta fratrem tuum pauperem. Ubi glossa hec sonat pauper pauperi iuvat pauperias omnis inopia est et cum provides ei victum et amictum calamitatem onus eius portas et si inquit hec feceris adimplebitis legem xpi quia dedit de dilectione. Secundo quia invicem se diligentes et onera portantes ipsi maximas utilitates habent primum est emendatio et resurrectio spiritualis. Joh. iii Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam quia diligimus fratres. Secunda utilitas est quod talis dilectio est sandali pessimi curatio. Unde sicut mater dilectione quam habet ad filium omnia que facit sustinet que facit ei. Ita dilectio fraterna omnia sustinet et omnia tollerat propter unitatem caritatis. Item Seneca qui audiunt in me iocunditatem tandem puniam tamen parte dicens ego tenerem mediatorem peccatorum. Unde Aug. tantum quisque portat quantum amat. Tertia utilitas est filiatio dei quia per peccatum heredes sunt filii diaboli ita per caritatem sunt filii dei. Joh iii Omnis qui diligit fratrem suum ex deo natus est. Item Gal. vi Nam si quis existimat. Hic monet prelatos ut humilem sui reputationem dicens nam si quis existimat ut predixi sic facite nam si quis existimat se aliquid esse in superbia mente indicat se esse nichil vel reputat se esse aliquid magnum respectu peccantis cum nichil sit simpliciter. Item Cor. xiiii. Quia hec quod non accepisti Ipse se seducit id est seorsum a veritate se ipsum ducit. Unde Tho. bonus et perfectus dicit se cum homo sub certe et se cuncti viliorem existimare et quomodo hoc possibile ostendit. Item Thess. ii. ii. q. Cetesia ar. iii. Sic dicens potest enim aliquis reputare aliquem bonum esse in proximo quod ille non habet et aliquid mali esse in se quod in alio non est propter quod potest se ei subicere per humilitatem. Unde Ad Phil. ii. In humilitate superiores sibi invicem arbitrantes. Ubi glossa dicit quod vere estimemus aliquid occultum posse esse in aliquo quo nobis superior est et si bonum nostrum quo illo videmur superiores non sit occultum. Hec glossa. Unde Cant. vere iustus est alterum sibi preponit quia plus sua mala scit quam alterius et sibi cognitus est sibi culpa gaudet cum aliis duo cognoscit morbum suum quod sanare desiderat. Item Ad. Opus suum probet unusquisque. Hic apostolus monet prelatos ut opus suum diligenter examinent ut peccata aliorum non imputent per sua. Unde dicit Opus quod dixit non ita despiciat aliorum opera sed potius unusquisque quod gravius probet id est diligenter examinet quo recte valeat opus suum id est peccatum suum non alienum sicut phariseus qui dixit non sum sicut ceteri homines etc. Luc xviii. Unde Job dixit scelera

oia opa mea Job xv° examinatur
aut opus sit laus coram sapie
idest recepcione ad opa xpi qr
omnis xpi acc[io] nra est instruct[io]
z sic in semetipso idest intra consc[ienti]a
sua de bonis absolute habeant glam
idest magna p[er]fectionem/ ul in se
metipso no i alio n[on] tempe alt[er]ius
vnde isaac abbas in li° suo dicit
cognicio summe sue om[n]i[u]m e[st] plenitudo
z bonis ho q[uod] sit sua infirmitate
qr h[om]o sua iram sit z fundamentu
om[n]i[u]m bonor[um] nam cu ab[er]rit et
in veritate sensit sua infirmitate
tunc cupescat animu sua ablactatone
q[uod] de migrat custodiam z thesaurizat
custodia sibi ipi z h[oc] fieri no pt
n[isi] modicu tempu p[er]mittat in hijs
que carpe[re] ul animi opprimit na
tur opatonem faciens infinitatis
sue ad auxiliu dei eius magni =
tudine sic p[er]ficit cu tunc ipse erit
adora artificia sua [illegible] adiusto
diu absunctia c[on]tentem z nec
sue gnuatem z[illegible] p[ro]pter que speat
c[on]fidencia in eum nec invenit ia
p[ro]pria sibi sagacitate ex h[oc] cognos =
cit infirmitate sua z timor cordis
sui manifestat sibi q[uod] in diebus ad[ven]tu°
et ideo vnus quisq[ue] p[ro]bet opus
suu quia vnus quisq[ue] onus suu p[or] =
tabit ad gal vi° i[d est] p[er]sonam p[ro]p[ri]am vide va =
leat de bonis eius ope z de malo
opibus v[er]o in idest qr ut [illegible]
ad eu nos manifestat opibus ita
t[er]minal xpi ut i faciat vn[us] quisq[ue]
p[ro]pria corporis s[ecundu]m ut gessit sive bo =
nu sive malu/ Item explicat p[er] ex
ponit illa lira/ p[ri]mo ut detin ex[em]plo
sit onus suu i[d est] opus suu p[ro]p[r]ia p[er]ci =
entes aut venient ex/ s[ecundu]o sit onus
suu i[d est] merces boni ul mali opis unde
ex penitens debet portare lam/ dolore in
c[on]tritione/ Job xiij° quare laceo carnes
meas dentibus meis z aiam meam
i manibus meis/ t[erti]o p[ro]derere i c[on]fe =
ssione ezechielis xviij° c[on]fiteor z
p[ro]pria c[on]fusione tua/ q[uar]to labore in
satisfactione micheae vij° ira dni
p[or]tabo q[uia] peccavi ei q[uo]d penitens de
p[or]tare tua/ dapnatonem i iudicio/ ad
galatas qui at c[on]turbat vos iudiciu p[or]ta
bit quicq[ue] ille e[st]/ sed[e]o affliccionis sp[ir]itu[s]
psi 1° si illusor fueris solus portabis
malu/ s[ecundu]o horrore i corporis ezechielis
xxxij° portaverit ignominia sua
cu his qui descendunt in lacu portabis
vos in subditis portare debet lam/ p[ro]p[ter] [con]
solatonem eis blandiendo ysa lxvj°
ad vbera portabimini et sup genua
blandientur vobis/ n° in firmitate eor[um]
sustentando ysa xl° feces ipe portabit
/ t[er]cio ignorantes eos instruendo z cor =
rigendo Josue vi° ego qui nunq[uam] ess =
tam ibi dapsus meis portaba eos
¶ Item nota q[uod] illi qui accipiunt pecuniam
ad usura si cottidie cogitaret et [con]si
derarent de usura magis essent solliciti
de solvendo capitale peccatum/ s[ed] q[uia]
suscept[a] ex quada p[ro]piciencia z negli
gencia negligunt solvere z c[on]sortes sp[er]
crescit usura ita q[uod] tandem nec
de capitali nec de usura pnt satis
facere sic p[er]quant q[uod] q[uod] ho habet in
hac vita totu e[st] ad usura/ vnde
vita p[ro]pris z tps quos pavs multiplicat
qui ergo i hac vita no solvit usura
bonor[um] operu ita q[uod] negligit illa opa

satisfacere

solue(re) conquadam (con)tempo(r)alitate tandem
op(er)ibus ipsum r(ecte) v(ir)tute vero o(mn)ibus et non
potest [satisfacere] de vsura n(on) bona opa=
ri et ideo dixit Salom(on) quicumq(ue)
post mort(ale) ... cessant opa(?) quia
n(on) opus n(on) r(atio) n(on) s(cienti)a n(on) sapientia erit
apud inferos quo tu p(ro)peras s(ecundu)m Bern(ardum)
Et si quis consurgit ita h(abe)t lit(tera) est
sciend(um) q(uod) ille n(on) est apud se(?) cuius
opa deo non placent et dic(itu)r n(ihi)l esse
quia non adh(er)et illi qui substancia(liter)
est q(ui) nostre fragilitati co(n)dolens p(ro) no-
bis humiliari dignat(us) est cui ess(e) de(?)
... g(o) illi non adh(er)et q(uod) semp(er) h(abe)t
esse nichil est Contra illam litteram operibus
aut suis dicit q(uod) qualia vnusquisq(ue)
fecit talia recipiet si bona fecit bo-
na recipiet si mala dampnacionem eter-
nam recipiet. Et ideo ... s(ecundu)m q(uod)
opus in hoc s(e)c(u)lo i(n) bona et mala potest
potest accipi et a Iudeis et sup(er)bos ...
na om(ni)s ... erit magnitudo glo-
(ri)(?) omnis aut(em) sup(er)bor(um) ... misera et
... Et convertet aut(em) sibi ponam in
... prelator(um) h(abe)t ... subditos
quo(modo) debeant se h(abe)re ad prelatos
et dicit convertet aut(em) q(uod) s(upra) prelati ita
h(abe)ant se ad subditos vt de(?) ...
subditi aut(em) ad prelatos sit Et aut(em)
qui cathesisar(e) i(n) v(er)bo doctrine ...
et si non ... conuertat r(ecte) conuertatur
... cui qui se cathesisat Kyst
doctori et prelato suo qui eum inst(r)u=
unt ... q(uod) dic(itu)r et t(am)en
que facit Math(ei) xxiiii(o) q(uod) dicunt fa=
cere ... q(uod) quis ... q(uod)
doctor suq(ue) quia i(n) v(er)bo bona fa

quo quia ad discipulos. Vel ille qui
cathesisar(e) convertet conuertatur ...
... ei qui se cathesisat in
o(mn)ibus bonis i(d est) o(mn)ia bona fa=
ciat sibi ... Sed contra p(er) ... si
sp(irit)ualia vobis seminamus non est
magnum si carnalia v(est)ra me=
tam(us). Sed iam post conuersacio(nem) f(acere)=
nolo dicens ita convertet q(ui) cathe-
sisat etc et ne quis conuisando
se dicat ego non deo ag(er)e n(on)
q(uod) video in plato meo ul(tr)a ...
allegando paupertatem ...
illudat subdit nolite errare
hoc dicendo et tale conuisato
ne pretendens. Deus enim non irri=
detur quia non potest falli cui o(mn)ia
nuda et ap(er)ta sunt oculis eius ad
hebreos iiii(o) et vere non potest falli
quia reddet vnicuiq(ue) s(ecundu)m ... suis
et ideo subdit que enim seminauit
ho(mo) hec metabit ... vite ...
i(d est) ... ut sit ...
cio ac intellectu Et metet suple in
futura ... qui
seiat ...
et metet Et ... convertit i(d est)
discipulus placabile se faciat
... et ... magis-
tri ... in bonis docile
et obediente ... se ...
... que deo non displicent
Vel sic ... ut ... est ...
... q(uod) subditi doctoribus a
quibus acceperunt verbum vite et fi=
dei ... bona sp(irit)ualia
q(ui)a dignus est mercenarius merce-
de sua et dominus ordinauit de ... =

celis venit illis qui ewangelium enunciant. Sed quia ad discipulos possit dici non habes quod impedit ingredi quia hoc anno uxorem meam sanitate duxit, uxorem mea mea gravidine conrupta est, oves pestilentia corrupte sunt, ideo omnes illam orationem conclusit apostolus dicens nolite errare .i. deus qui omnia secreta cordium penetrat non potest falli dicet enim auditor non possum sumptus ministrare prelato pro nimia egestate nolo dominum decipere qui fallere enim possum sed vnum tu vnius mise sufficeret in genere quia si non habes compare aliquo figes habes depositio vel impetere potest mutuo a vicinis. Vel aliter sic construitur: Nota est talis conclusio quod subditus debet imitari doctorem suum et vitam doctrine non aut capere malum. Ubi notandum quod kathecizare multa significat, id est hoc usque ibi: Si quis conversatur reprehendit sine reficiat instruit informat et docet imbuit sicut kathecizat. Unde kathecizare dicitur a kathesis quod est doctrina vel bonis doctrine et quo kathecizat qui in fide vel in fortum et ita capitur in proposito et ibi nolite errare dicitur talis doctrina quod non debemus allegare tale exemplum quod non debeamus aliud facere nisi quod prelatus faciat verbis vel factis quia deus non irridetur id est decipi et falli non potest sibi si quis talia opera indicet et puniet et de hoc habemus exemplum quidam vero prelatus perfectus peccatori suo filiam suam commendavit, quia ille peccator corruptor vero adveniens multum indignatus est quod filia sua dilectam

per peccatorem suum corrupta inveniens. Iustitie vero ille episcopus peccatori dicit ad platis vel corporis sumuntur perim. Primo per prelato dicitur quod sit aliqua peccatori aliqua filia id est aliqua sua ecclesiastica ad procurandum. Sed quandoque talis prelatus per sua mala vita et multorum exemplo ista sanctam congregationem corrumpit et commissam sibi per sua negligentia corrumpere. Debet domino committit secundo deus probus habet filiam dilectam id est animam quam corpori committit gubernando et ille peccator id est corpus nimium corrupit tale filiam id est animam suam ut plurimum vel per gula vel per alia vicia et per hoc tale filiam committit domino qui ea abutitur. Isti duo peccatores videntur quasi deum irridere et credunt non puniri propter peccatum negligentes id est peccati iniusti puniuntur et semper impiorum prelatorum ut hic apparat quos videri mites viventes sed in vita subdit apostolus quem enim seminaverit homo hec et metet et illorum opportunitate in futura vitiositate recipiet corpus que hic ipsum vita gessit. Ideo dicit qui qui seminat in carne corpus seminando et vivendo vivat carnalia de carne et metet corruptionem supplicii vite eterne. Hec enim est quid ex causis messis exemplum seminis sic qui non germinat nisi spinas et tribulos Genesis iii et qui seminant iniquitatem sit et metet mala. Iob xxiiii qui autem in spiritu seminat spiritualia operando et metendo. Et notandum quod non dicit in spiritu suo sicut dixit in carne sua quia semen spirituale non est ex homine sed causale. Ysaie xx o exemple pro domino tua. Ipse est omne tam animae talis de spiritu metet spiritualem intelligendo convenienter messe quia

Vitam etnã quia seiant iusticiam
mees fidelibus intellectu sic no
tand ꝙ qui seiat i iqͥtate metet
mala / hac est debet intelligi de illo
qui i iniquitate suadet et in iquita=
te voluntate seiat / Vñ dyabolus
ꝗ seiat vbi no metet qꝛ satis
anas nescit qua passione dãna se
durã et ideo ingra se seiat ziza=
nia sua ꝑ mete nescit / alius seiat
fornicacionem aliqui detractionem et
cetera mala ꝑ nescit cui quod malu
sit peiiuior / na si hoc sciet no
seminaret ei varia et diuersa genus se=
minu est i resistendum / ne tale seme
hos seiet ul placet et ne cuius
seme vudorum appa carne nasta
et pauui sicut qui seme vudorum in
corporibus consumunt comedunt et io isti cura=
dicac nequeunt / vñ i vitaspatrum
legitur ꝙ quidam senex i deserto
habebat hanc graciam ut cum cor=
dede corpus et vestem quas tetigerit
sanati seiunt tui dimo ul cum vno
tal subiacet si quam hyeme
te vna carnalia anobis vnquam
eradicaremus vñ cito xiij° mora=
lium dicit decepti mete qui subi=
dam vone se i lsecunt et mete
adornes i sua pertinet / hinc no=
tandum ꝙ vna spiritualis seiacio debet
esse contra formas corporalis seiacionem
na ho i actat seme i terram ut
dormiat et ut seme nocte et
die consurgat / et seme gignet
et crescat / et dum ille nescit terra
fructifficat / pro herbam dein

spicam et deinde plenum fru=
ctum de spica / et tunc ho falcem
mittit / qꝛ adest tempus messis sic
spiritualiter homo iactat semen in
terra cum corde bono bona in=
tencione i sicit et postquam ho seme
iactauit dormit qꝛ in ipse bonis
operibus quiescit / nocte vero ac die
consurgit qꝛ inter aduersa et aspera
proficit / et seme germinat et crescit
dum nescit qꝛ cum adhuc metere
temptacio sua no valet te semel con=
cepta virtus et ad perfectum ducitur et
terra fructificat qꝛ remetere terra mens
nostre proprio necessitatem bonis operibus pro=
ducit / sciemus quod bona opera qꝛ
ꝑ tercium i omelia / tercia super ewangelic=
te qui desideria bona cupimus her=
ba sumus cum autem ad perfectum bonis
operibus consurgimus in spica proueimus
cum autem ascendimus operibus perfectum so=
lidamur cum iam plenum fructum i spica
proferimus / sciant quod deus i veritate
et iusticia et tunc mete bonos in=
ter christianos contrario dicitur / iob
xiij° vidi eos qui operantur iniqui=
tatem et seminant dolores et me=
tunt dubes agens genus sic corp=
et spiritum / si seiantur carne i sicar=
nalia opera egimus et carnalia
desideria secuti fuimus tunc de ipsa
carne metemus dampnacionem / si vero
spiritum / i spiritualia opera fecimus et precepti
prius sancti obedientes fuimus tunc de
spiritualibus operibus spiritu sancto donante
vitam eternam accipiemus et si i bono
ope perseuerauimus quod sub sit
bonum facientes no deficiamus / hic

caritatis instruit nos dicens bonum
autem q. d. ratificant plures ab
adversitatibus et ita se dicit adp=
litas sed nos utique bonum facientes
id est ut sumus moribus bona agen=
tes non deficiamus sed in bono perseveres
quia solus ille qui perseveraverit salvus
erit Matth. xxiiii. tempore enim
suo id est congruenti licet non statim quia
in alia vita tempus sunt eternum metemus
id est mercedem eternam accipiemus quia eum
metere mercedem accipit non defi=
cientes. Unde bonis capit. Et si bono
non possunt sine opere non ipsa et
sine remuneratione erit quod templis
ista. Concludit primum per ergo dum utilitas
quia tempore suo ferri utilitas quia metemus
perpetuitas quia non deficientes. Unde dicit
non solum remunerat secundum effectum sed secundum
affectum. Unde illa vidua
de qua habetur Marc. xii. et Luc.
xxi. quod misit duo minuta in gaza=
philacium de qua Christus dicit
hec pauper plus omnibus misit quia
omnes fuerunt quod habuit misit in illa
oblatione effectu suorum pondera
et non est dubium quin in vita eterna
maiorem remunerationem accipiet. Unde
Luc. ix. Et tempus seminandi id est bo=
num operandi in hac vita iudicium vel
mortem nunc est tempus messis et
collectionis et ideo ut tunc metere
possimus ergo dum tempus habemus in presenti
vita in qua est aptum tempus ad operandum
in quo futurum tempus non est aptum ad operandum
bonum ad omnes sine personarum ac=
ceptione ut sit dilectio perfecta et
quo operandi opportunitas quia dum tempus
habemus utilitas quia bonum generalitas
quia ad omnes. Unde propter tempus est nobis
accommodatum ad merendum secundum in futuro

deus ipsum dicit ad mercedem secundum in presenti
cum accepto tempore operemur. Maxime autem ad
domesticos fidei id est ad christianos fide=
les quia sunt domestici quia sicut nobis ipsis
de familia eius dei domini. Unde ad Eph. ii.
cives sanctorum et domestici dei. Ad Tim. v.
Quod si quis suorum et maxime do=
mesticorum curam non habet fidem nega=
vit. Unde omnibus pari dilectione vita
eterna optanda est quamvis non omnibus
possit exhiberi eadem dilectionis officia
sed fidelibus maxime sunt ad hoc prebenda
secundum Aug. in illo tempore debemus operari bo=
num ad omnes id est ad Iudeos et
paganos sed maxime ad istos qui in
unitate ecclesie nobiscum sunt et parati
[illegible] qui [illegible] vobiscum et cum
nobis sunt. Unde in Evangelio Luc. xiiii.
[illegible]
in quo Christus moribus [illegible]
[illegible] domestici dei talibus namque
maxime est subveniendum [illegible]
[illegible] ut [illegible] valeamus et con=
fide tenet auxilium dei in [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] ut hac fide teneamus et in futuro
[illegible] perpetuam [illegible] presente
cum patre et spiritu sancto [illegible]

Dominica XVI

Propter quod peto ne deficiatis
in tribulationibus meis pro vobis
que est gloria vestra. Huius rei gratia
flecto genua mea ad patrem domini
nostri Iesu Christi ex quo omnis paternitas in celo
et in terra ut det vobis secundum divitias glorie
sue virtute corroborari per spiritum eius
in interiorem hominem habitare Christum per
fidem in cordibus vestris in caritate radi=
cati et fundati ut possitis compre=
hendere cum omnibus sanctis que sit latitudo
et longitudo et sublimitas et

psus sac est sup eminete spc cari=
tate xpi ut impleamini i omnez ple=
nitudinez dei ei aut qui potens e
oia facere sup habundat quam petim'
aut intelligim' s'm virtute q opat' in nob
ipi gla in ecclia et i xpo ihu et i omes
generaciones seclorum scli / ad ephe iii° /
Tribulacio i a q hoiem angariat
et vicia hois opprimit et suffocat si
hoi supnat no e ffracta s' magis
augis accione amplificada et vo
est s'm crisostom i omelia in a sup ma=
theu quia ois adsitas q nos sui ma
occasione tribulat ingo mo baptismus
ignis e quia si magna nimis sustinu=
eris uel inimicas cordi seu imputat t'
illa carnal afflicio ex peto q comi=
sisti si aut no peccasti q e difficile
et ille ignis teptacois cont alaz tua
no invenit sordes petorum q's gmedat
tunc i a teptaco alaz tua facit sple
didiore et de qto fuit teptalio f=
mior de tanto magis facit clarescere
aiam / Cri crisso ex quibus vis clare
q aplus sacs virtute et efficacia
illius tribulacois supplicat ut illis
tribulacoibus sup venientibus ipsis
no deficiamus s'm qu' grauas acone
eas amplectem / Ita ipse fuit q tuos
virtutes agent et inuabilit coronat
/ om i Jati d qo dic Aug in° moalium
q de quanto magis in flagell cunt
de tanto magis gla et pacia sibi aug=
mentata sunt et ps eta dic dne q multi=
plicati st vo ii d qui in tribulacoes
multiplicauerunt et inenale lucauerunt
in magna occasione ad omez virtute
[illegible] / in q'da fr ut le' ivitas patrum
qto plus ds eu invitabat et vopa

bat tanto magis ad eu vocuvebat
dicens / Sicut qui nos inuasionez
pbet dispositionem nram qui aut bti
ficat nos semita pedu nrorum
submitte hi s'o aplus intelligens
hortatur et orat ut ephesi pm
aneat i fide xpi et i p(ro)ximo por=
rigit eis petitionem / Sedo q gra
dei nra e adsit orom ibi
/ ei aut qui potens / Intencio peti
conis est ne in tribulacoib defi=
ciat / Itenio oramus ut in v(ir)
tutibus psiciat / Itenio sano
ut exemplo sui tota ad laude
dei vertat / sensus / Hic pt est
q aplus rogat ephesios et
per ipsos nos omes ut ab omi
ope q facere [illegible] animus ne
deficiamus s'm quocat' inia ex senem'
et ideo dic / Sept q's sz qz side
in xo hetis et accessu ad deu p vez
xpm et est qz tot bona hetis
peta / i. rogo ne deficiatis ab oris
hetis puta fide et bona opacoe
ad gall vi° bonu aut facientes
no deficiam' / In tribulacoib meis
i. ppt tribulacoes in eas pualis
nec est q st' puas p vobis adois q
d s'm leon dic ne videtis tribu=
lari q tribulao e gla vra / In
aplus pell tribula' exp gat q
at ill q dicabat vin q phen=
d ha' a pseciacoibus s'm cuius tri=
bula° gla illorum erat qz tribu=
la° plator teptao e subdi=
torum / Zacharie xiii° percutiam
pastore et dispergentur oues

gygis quod est gloria mea sede et non
desine in tribulacionibus meis quia
prius confortabat in fide et passio=
ne sua acquirebat gloriam et=
nam et tribulaciones sunt remedia
quod probat hominem utrum sit virtuosus
et plenus caritate vel malus et plenus
iniquitate et quod hic sit unum exemplum
de sensibilibus: nam qui thus unum
et vile ponit ad ignem tunc reddit
odorem optimum et suavissimum sed thus
fictum vel de pice cum ponitur ad ignem
reddit odorem malum et fetidum
et non odoriferum: sic spiritualiter inte=
lligendo scriptura sacra comparat virum
iustum thuri in ardenti igne ecclesiastici
l quasi thus redolens: nam quando vir
bonus et iustus ponitur ad ignem tribula=
cionis tunc reddit odorem optimum ut bonum
thus exemplum de sanctis martiribus cum car=
nifices persequentes fortes usque ad=
intima costas frangerent ut de toto
eius corpore sanguis effluerat et
scilicet cum paganis visa intima
pateret non offendebat tribula=
cione sed deo gracias egit et optavit
et voluit alius compassionem et
qui hec videret odorem bonum
quod hodie sentit ecclesia et ipsius virtute
Item ille dicit potat vir bonus odor=
simus: econtrario fictum thus id est
malus homo et peccator quamvis
appareat iustus et bonus in vita et
conversacione tamen cum ponitur ad ignem tribula=
cionis tunc reddit odorem malum et iniquum
fetidum scilicet odorem impaciencie et murmur
unde sed gregorius xxiiii moralium talibus

flagella adhuc vita indicant et in
eterna passione perdurat et quod nolite mi=
rari de tribulacionibus quia omnes qui pla=
cuerit deo per multas tribulaciones transierunt
Judith viii: sed in spiritu omnium quod
deus et tangit auribus tamen dicens
Cantica canticorum [illegible] non solum voco
vos sed [illegible] auxilio ille
facere potest quod dico dixit Canti=
ci quinto [illegible] sed ut non dicat flecto ge=
nua mea coram [illegible] mei qui
deum veniunt persuadendo et est intra=
ata cordis mei in meo corde
humiliando: scilicet per clipeo vel: unde
flecto genua cordis mei et de utroque
dicunt: et in ipsius nono capitulo genua in=
tra flectat et spiritus deo: ad Ephesios
ad patrem domini nostri Jhesu Christi sed glorio=
sus tamen habere ad patrem sed ille ca=
dibus addit domini nostri Jhesu Christi et
quod ex quo sunt filii adoptivi habent
sunt per filium naturalem et quo sunt omnes
celi adiunguntur dirigunt ad patrem
et tenentur per Christum: et primo sed pater
in celo et mira nota ubi nota quod
secundum promissionem sunt nobis patres in
celo angeli et in terra plati: ut decretis
ta angeli quod homines accepit ut
patres noverunt et ideo dicat nomen
nata: et non dicit quod vinea et quod
unus est pater vester scilicet deus: Mathei
xxiii: et quando deus est pater sed
filii sui eterna generacione ad Ephesios
benedictus deus et pater domini nostri Jhesu
Christi: sed cum vero racione Ma=
lachie ii: nunquid non unus est pater omnium
nostrum: tua cum vero gubernacione
Job xxxviii: quis est pluvie pater
et sapientie xiiii: tua pater gubernas

pervenire per gratiam ad patrem qui est in celis / quanto
nostrorum adoptione / Math. vi° Pater noster
qui es in celis / quanto clarorum glorifi-
catione Math. xiii° sicut [illegible] fulgebunt iusti
[illegible] patrisfamilias / est unum dignum
quia Deus est pater domini nostri Ihesu Christi
per naturam generationem / et pater noster per adopta-
tionem / ut sit gemma nostra cum eo [illegible]
pauli flectamus ut cum debito nos ho-
norem / Unde Ioh. viii° dicitur ego ho-
norifico patrem meum et vos honora-
stis me / Honorare ergo debemus quia filii
adoptivi sumus iuxta illud prophete
[illegible] xx° honora patrem tuum / Ubi
[illegible] exemplum secundum quod dicit Ambrosius quod ci-
conie certo tempore nutriunt suos pullos
qui sunt [illegible] tempore eos senectute appulli
sunt in senectute / qui non possunt se iuvare
sic cum Deus sit in celis pater noster ut dictum
est pater noster qui es in celis in principio nutri-
vit nos tamquam pullos suos kari-
ssimos / secundum illud tamquam pullos [illegible]
[illegible] et ideo sumus [illegible] ut illum
in senectute id est [illegible] quando pauperes
suos videmus [illegible] loco sui [illegible]
tamquam [illegible] tali [illegible] minimo.
hoc reputat ipse sibi esse factum Math.
xxv° quod uni ex minimis meis fecistis mihi
fecistis / qui ergo pauperes Christi non [illegible]
[illegible] offendit Christum sicut habetur
[illegible] absalon suum patrem offendit et
per capillos suspensus est ut habetur
Reg. xviii° [illegible] Deus pater sit
honorandus et adorandus sublimiter
[illegible] dicens ut det [illegible] divinas
[illegible] id est secundum quod debet ipsum domi-
[illegible] et glorificare non eum deberet eum
[illegible] modicum secundum [illegible] quia
secundum Damascenum optimi [illegible] adducere

et Luc. [illegible] David optimus [illegible]
[illegible] quia possit [illegible]
[illegible] valida
admodum ignis et ideo [illegible]
[illegible] ignis apparuit Act. ii° [illegible]
[illegible] et [illegible]
non [illegible] quia [illegible]
[illegible] aliud impedimentum
[illegible] ipso infirmitas
[illegible]
[illegible] xiii° [illegible] et fortior
sit et potens et [illegible] est [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] multa [illegible]
[illegible] ducebat [illegible]
[illegible] infirmitate [illegible] visita-
vit et [illegible] motus
[illegible]
[illegible] dicit ei [illegible]
[illegible] si esses magis [illegible] et
humilis et si deum et peccata [illegible]
[illegible] infirmitate quam in sanitate [illegible]
[illegible] videt quod magis
devotus et humilis in infirmitate [illegible]
et magis deum et peccata sua [illegible]
[illegible] sanguis [illegible] submisit
[illegible] ei sit ergo [illegible] vobis [illegible] et
[illegible] vos [illegible] statum [illegible] est
melior et perfectior / et [illegible]
quia infirmitas [illegible]
[illegible] et ideo
Aug. [illegible] dicit [illegible]
[illegible] multa peccata posse
flagellat eos in infirmitate cor-
poris ne peccent ut [illegible] suffi-
cientes [illegible] immediata [illegible]

Homo corroboret subdit apostolus dat
eis habitare xpm per fidem in cordibus
vestris. q. d. oro mea quod quia prius dixi
per dat xpm habitare in cordibus
vestris. et hoc petendum quia prestat stabilita-
tem cordis. vel ex hoc fide purifi-
cans corda earum [illegible] quod margarita
est lapis preciosus et conci-
te celesti de rore celesti nascitur et
habet illa virtute quod maxime conservat
innocente caduca sed tamen quod permanet
in sancte actu pleni virtute sua
Sic xpus qui est lapis preciosus
virtute spiritus sancti in vero virginis ghuata
qui habet lapidem secum portat et
tenet propter nimia virtute ipsius
lapidis conservatur hic a caduca id est
a mortali peccato. nec sufficit hic cadit
sed ubi iste lapis thus cristus venit
in actu et conditudine corpus
peti mortalis ibi non conservatur propter
dispositionem illius cordis et in
alio homine incedit et sic necesse
est quod talis homo cadat et pena
eterna seciat et ideo dicitur xpm
fidei tate in cordibus vestris. Petrus
petrus in ora sed postea ad paulina
xpi sancto est tamen vita quam cum ea
nos videbit facie dei et subdit
in caritate radicati. Sic rogat
ut deus det eis caritate dicens
in caritate. q. d. oro deum ut sit
sitis in caritate fructus et radi-
cati admodum arboris ad fructi-
ficandum et hac quantum ad vitam
activam et fundati admodum domus
ad proficiendum et ascendendum et hoc
quantum ad vitam contemplativam ut

possitis comprehendere et hoc dicitur compo-
sito de divisione caritatis sic ut possi-
tis comprehendere non tamen cogitatis sed
perfecte intelligere perfectionem
hominis vie et in futura perfectione patrie
vel sed augustinus illos de videbo deum
tunc comprehendere quod firmos vel
attingere tamen alibus scilicet ibi est cum viris
perfectis ut sit omnibus scilicet maiores
mediocres et minores ut martires
confessores et virgines dicit ibi est ista
esse dicit latitudo caritatis que in ex-
tensione hominis est usque ad ini-
micos. talis enim caritas maxime
latitudinis esse dicitur tamen propter diffi-
cultatem tamen est maxime propter contrarium
et fervore illius voluntatis quae in
clitando actum istum maxime perfectionis
et minus est unum autem. Sunt
facto magis accepta quam unius de-
bita sed unus debitum diligere ini-
micos quia amicum quanto magis deo
acceptum et magis meritorium longitudo
scilicet in perseverantia virtutis. Sed illud
mathei 10. qui perseveraverit in finem hic
unum si viribus desistet saltem cum
perseveraverit. Ibi sublimitas scilicet
desideriorum quod consistit in tentione
celestium bonorum unum autem super
Johannem desiderium sunt cordis et
si desiderium quantum possumus ex-
tendimus ad collo magis quod sursum
sunt quare ibi est tamen desiderium
virum ad ipsa sublimia extendere
sic extendebat desiderium suum
apostolus qui dixit in felix ego homo

us melliabit decorpe hui mortis et
ruin/cupio dissolui et esse cu xpo et
profundi. humilitate et consideratione diuinorum
iudiciorum propter iudicia tua dne ab
yssus multa/ Ideo quatuor huius caritate dicit
comprehendere idest cognoscere quanta sit eius
latitudo benefica i uniuersis impendendo quanta
sit eius latitudo sanctitudo diuina superna
appetendo et quanto quanta sit eius profun-
ditas diuina iudicia ss considerando/ In
ystoria hec quatuor intelliguntur significata
in quatuor partibus crucis/ In latitudo crucis
attenditur in ligno transuersali ubi manus
affigebantur/ longitudo in ligno recto
quod aligno transuersali usque terra protenditur
sublimitas in ligno illo quod a ligno illo
transuersali usque celum porrigitur scilicet tabula
illa que super capud xpi ponebatur
profundum in eo quod terre infigitur cui cetere partes
innituntur/ Alios legitur secundum alia glosam
quod hec sic diuisio est ad dei in mu-
nitate referunt/ ut possitis comprehendere
idest equo modo cognoscere que sit lo-
ngitudo idest diuina maiestas que
incomprehensibilis est et altitudo sciencie idest
sit eius sciencia uenire dicit scire etiam
supereminentem idest eciam et oro ut
possitis etiam scire caritatem scire xpi idest
caritatem quanta sit habite de xpo
supereminente illi caritati que habe-
tur sine sciencia xpi quia de quanto
plus xpus cognoscatur de tanto ma-
gis diligitur/ Vel scire etiam propter cari-
tatem xpi qua scilicet caritate xpus
dilexit nos et dicit scire etiam non com-
prehendere supereminentem idest ex-
cellentem scienciam nostram ut impleam-
ini qua scilicet ideo uolo uos scire

illa ut perfecte impleamini bonis scilicet
tendendo omnem plenitudinem dei
scilicet uite et pacis ut sitis pleni deo
ut dixerunt heretici quod deus quod
etiam dei capax nichil minus deo
reple potest/ Vel sit omnem ple-
nitudinem idest impleam dei
professionem et fidem secundum Ambrosium idest
quod sit plena et integra professio
deitatis/ Ubi notandum quod testa
cum purgata humore prius et
repleta vere celesti obstructa
ab aliquo ne inde effluat postea
cum mixta hasta posita in fluore
solis ascendit sic anima pur-
gata humore peccati repleta ca-
ritate xpi et obstructa qua-
tum ad affectum mundanum
et inordinata posita iuxta
hastam idest lignum sancte
crucis per bonam et stabilem deuo-
tionem ascendit et eterna habi-
tatione recliuis/ Exemplum isto
Thomas de Aquino qui pluries diu
in secreto loco adorans tantum sim
spiritu calefuisset replebantur
membra eius ita quod uisus est stare
totaliter eleuatus et nullo prorsus
infixus sustentamento et quando
uice audiuit xpm ite dicen-
te Thoma quale mercede accipies
pro labore tuo Et ait ille Dne non alia
mercede quam te solum ita et nos
ipos impleamur celesti contem-
platione et abstrahamur nos a
terrenorum desideriorum tumultu ut
ita ascendamus per veram contempla-
tionem ascendere valeamus/ Aliter
legitur illa litera secundum hanc simulacra

gra id est propterea ne vos vredatis.
aliis flecto genua pro genua deinus
intelligere submissionem et humiliatam
sensum intellectus et ideo flecto genua
mea id est submitto. et humilio
sensum cordis mei orando deum
pro vobis. ad patrem domini nostri ihesu xpi.
ex quo omnis paternitas in celo et in terra nominatur
hemus quos nominamus patres et illi
alios appellant patres ita in collegio
sanctorum spirituum sunt qui alios vo-
cant patres ubi gra angeli appel-
lant quidam angelos patres et sic
de ceteris virtutibus ex quo omnis pa-
ternitas quia angeli in celo et homines
in terra ab illo susceperunt quocumque dominum
qui est pater omnium verus ut vocentur patres
aliorum ut det vobis secundum divitias
quod licet omnes potestas divinitatis sue
ubique sit et specialiter dicitur habitare in
illis qui fide eius habitant tunc ibi quod
sit latitudo caritatis est qua diligit
deus et non solum amicos sed etiam inimi-
cos propter latum mandatum tuum nimis
longitudo caritatis ut perseveret sublimi-
tatis sive altitudinis caritatis est pro
omnibus nostris bonis operibus tamquam
latitudine caritatis qua paria san-
ctitate et perseverantia in bonis operibus
sublimitate celesti premii quamvis
sperantes nos ad eos remunerandos
per fidem aut sive auxilium quod omnia bona
de alto dei dono et inspiratione nobis
venire credamus habet ea virtute xpi
possimus comprehendere hac est supereminete
hac est ut det vobis
scientiam quam possimus intelligere.
quanta sit caritas xpi qua pro-
bis mortuus est que caritas omnem
tollit et sustendit omnem scientiam

humana et non solum humana sed etiam divina in
quibus homines mortalium valet comprehendere
quanta caritas sit in deo patre qui pro nobis
unicum filium suum non solum in carne
sed etiam morti commisit hec ei autem qui po-
tens est omnia facere hoc dicitur quod ponitur
primo sic quasi dicet quod ita oro pro vobis
tantum presens sed ei sit deo qui potens est omnia
facere id est implere in vobis quod sint vestra
vobis prescita omnia quamquam volunt scilicet
facere dico superhabundanter id est super
meritum quando vero mundus non sunt condigne
passiones huius temporis quia petimus in
plus quam petere sciamus vel presumamus
et ita super votum vel desiderium aut
intelligamus id est plus quam intel-
ligere possumus et ita super intellectum
unde hylarius dicit deus enim deo
aliquid posse quod confiteamur nos intel-
ligere non posse propter magis complere
in nobis et habet sed virtute divinitatis sed
qua operatur in nobis miracula sicut enim
virtutes nobis sicut apostolis et sit iam scilicet
in nobis utrorum modo legitur sic ei autem
qui potens est omnia facere id est com-
plere potens dico sed virtute que
operatur in nobis scilicet evidentibus operatur
dico ~~[illegible]~~ superhabundanter id est
ultra quam facere presumimus et intel-
ligere possumus ut sciat quod deus hoc
facit et pro nobis intercedit unde leo in
quadam sermone de apostolis dicit dominus dedit
potestatem apostolis super naturam ut eos cu-
raret super demones ut eos eicerent
super elementa ut illa commutaret
super mortem ut eam comprehenderent super
angelos ut corpus domini consecrarent
ut ergo apostolus ostendat quod propter talem virtutem

Data aplis ꝛ successoribus eorum sit gla
danda / ideo subdit ipi dixit ille no
alii sit gla i ecca idest qꝫ fecit in
eccla / ad ephe iiij° Amorituris / ipe e
pax nra qui fecit vtrqꝫ vnum et in
xpo ihu idest xpus quem fecit i xpo
ihu idest / xpus quem fecit i xpo ihu
q caput est ecclesie / ad ephe i° su
sutas illi amorituris sit nunc gla in
omnis generatoes scli sclorum idest scli g=
tnctis oia scla tam pnta qꝫ futa ꝑ
sau / Cecca e gla dei pris qꝛ multitu=
do fidelium glificat et laudat deum
prem / i oibus q agit pri ꝛ ideo
saluator dit videat opa vra bo
na / i xpo qꝫ ihu est gla dei pris qꝛ
oia q ipe filius opatus e ad laudes
et ad glam eius retulit dicens / pr in
me manes ipe facit opa / i ois gnacoes
scland ꝛ videor / vn s aplm eccla i
ggaco fidelium dꝫ glam deo dpendere
ꝛ ipm i secla sclorum laudare / et vo e
quipa sia e ppt deu / et ppt homes /
/ ppt deu ut ille qꝫ hor laudet / ppt
hit ho qꝫ hor salue / vn aug dit fe
cisti me ut te laudare te amare
me saluare / felix go ista gla i qua
est tanta pulchritudo in stic tata
iocunditas lucis eterne ꝛ ee si no liceret
qca aplius manē qꝫ p vnu diei
mora / ppt hoc salu omis delicie et
oia bona tpalia vite ꝛ mundi deserent
gtepni / scli sclorum idest i oia futa
scla amen e gfinatio / sciend qꝫ secdm
dni mltiplico vni cꝫ qꝫ corp q sut
vita / sedo mille auorum tpus / tio
vniusa pris vita / qrto futa vita / qnto
mesura eternorum i eternitas diuina / sexto
mesura ppetuorum i cum septio q libz
etas septe mundi etatum deniq go glam

do ut vita eterna gsequi qꝫ vob
concedat xpus ihus amen

Dominica xvij

Obsecro vos ita ut sicut ecca
vincti in dno ut digne am
buletis vocatione qua vocati estis cum oi humi
litate ꝛ mansuetudine cum pacia supporta=
ntes inuice in caritate solliciti ser
uare vnitatem spus in vinclo pacis vnum
corpus ꝛ vnus spus sicut vocati estis in
vna spe vocationis vre vnus dns vna
fides vnum baptisma vnus deus et
pr omnium q est sup omis ꝛ p omia ꝛ
in oibus nobis / ad ephe iiij° Monens
digne deo ambulare ꝛ aduocatiom sua
attendit qꝛ pta ꝛ angusta via
q ducit ad vitam p ndit ꝛ a aꝫ via
plana spaciosa q admorte ducit
derelinquit / via aut arta ꝛ agusta
q ad vita ducit e hoc ut sua cogita=
cionis sius violentia faciat / vo=
luptates ppras abscidat / ꝛ volup=
tates i cordiatas gtepnat / et go
dr iste ꝑ angusta porta matth
vij° qꝛ lata et spaciosa e via
q ducit ad pditam / ꝛ multi sut q
cogitacionibus suis violencia no fa=
ciūt nec voluptates i cordiatas
gtepnūt ideo intrat pri qꝫ via q
ducit ad pdicioꝫ ꝛ admorte
/ aplus go i pnti epla volens
nos informare qmo deo digne
ambulare debemus ꝛ aduocatiom
nram attende i strit nos ut
voluptates i cordiatas a nob
abscidamus ꝛ ut sit pnt ꝛ sti qꝛ=
iste valeamus ut illi dequibus dr
Apok iiij° ambulat mecum in
albis qm digni sut i pnti ꝛ sti qꝛ=
stat ꝛ ideo dicit obsecro itaqꝫ
vos vbi sicut qꝫ humilitas e fu=
damentu morum ꝛ ideo ponit collo=
cat dum monendo nos ut nra
conuersacio sit gciosa ꝛ lauda l

Secundo super edificat ut una opera sit parti-
cipata et similiter ibi cum omni humilitate. Dico
ut maiorum vero cognoscit sit caritatiua et affa-
bilis in superiores in [illegible] ... preceptis que in
te[illegible] esse virtutis vinculum et carnis
in caritate et quamuis corpus teneret captiua
caritatis in spiritu dilatabatur in amplitudine
caritatis et ideo sit primo pater volens amo-
re filios suos ad laudabilem cogni-
tionem dicit itaque obsecro idest exhor-
tatione deprecor ego vinctus in Domino
idest clausus in carcere in caritate et gratia Christi
Domini et ideo in carcere obsecro vos
non imperio ut possum. Aliter ibi captiua
amplius incedit nos vinculis [illegible]
ad suadendum cum spiritu in vinculo pacis
et ideo dicit obsecro quasi diceret cum deus
potens omnia facere in nobis uel ita ut
dixi quia ipsi deo sit gloria. Ambo ideo
ego captiuus vobis notus et dilectus cui
obedire debetis obsecro idest precor
propter me ego in qua vinctus in caritate et
habet in Domino idest propter Dominum corpore
de illo dominus in me non caligans
in caritate compulit me ad doctri-
nam subditorum et ideo obsecro vos
ut digne ambuletis proficientes de
virtute in virtutem. Proficere in religione penitentia
in caritate in via digne cum
in qua vocatione qua vocati estis idest
secundum quod decet vocationem vestram ut
scilicet nec quis in dignationem coram Deo cat
vita ambulans ad Philippenses primo di-
gne euangelio Christi conuersamini uel secundum
Lyra ut digne et scilicet in caritate
vocatione qua vocati estis in bona
perseuerantia quia ibi vocati estis ut sitis
sancti et in caritate et ideo sic et in
caritate conuersamini ambulantes de
virtute in virtutem quod autem dicit ego
vinctus dupliciter intelligitur primo
modo secundum Lyram vinctus simpliciter katheni-
nis et postmodum in carcerem in Domino

idest pro Domino sive pro amore eius uel vin-
ctus idest astrictus amore dilectionis
erga vos propter deum. Secundo quod Dominus
est vocator scilicet interior et exterior. Ex-
terior est per euangelii predicationem. De
qua Paulus ad Thessalonicenses ii^o sufficiens est
ut ambuletis digne deo qui vocauit vos
in regnum suum et gloriam scilicet ad celestia
non ad terrena sit propter in decorem. Alia
vocatio dicitur interior que est per gratiam
inspirationem et de illa dicitur Iob xiiii^o
vocabis me et ego respondebo tibi et
hec fiunt operi de operibus de hoc exemplu-
m videmus quod castanea cum ponitur
ad ignem cum propter calorem crepitat in igne
quod non potest comprimi ac rumpit et saltat de
igne. Sic spiritualis qui ita respirat tale
vocationem interiorem idest inspirationem
dei et tenet ea in corde nec comprimere
nec operire permittit sed cogitat quam
adeo sibi fecerunt tunc ita vane illius
vocationis interioris quasi rumpit et ...
pit cor sic dando petium suum et ita venit
digne peccator et amarius petit libe-
rationem. Sic legitur quod turpissimum petiti-
um fecerunt quod voluit confiteri propter eius
turpitudinem et dum esset in iudicio pre-
dictus constitutus timens mortem coram
omnibus illud petiit et confessus et
a periculo liberatus. Timens tamen plerosque
non audientes sibi hoc petiit imponere
que fuerunt a singulis sigillati si eius
memoria haberet et dixerunt singuli
se ipsius memoriam haberet et quo iste
secundum deum ambulabat et ad sui vo-
cationem tendebat. Sed tu autem ambulas
sit in celis conuersat ut scilicet Tercio cum omni
humilitate. Hic est secunda pars capituli ubi docet quod
una opera sit participata et similiter dicit
cum omni humilitate scilicet interiori et exteriori.

nequiter

Tercia aliqui habent humilitatem in veste
et superbiam in corde / quidam intus et
non exterius / est enim qui nequiter se humi-
liat et interiora eius plena sunt dolo
ecclesiastici xix° / Unde platus aliquis indicat
intus se dissolutum exterius de pure
similitudine interius habet / vel si
humilitatem exterius ostendit vel humiliter in-
cedit / Unde contra istos super illud mathei
iii° sic decet nos implere omnem iusticiam
triplex est humilitas / prima est subdere se
maiori / secunda est subdere se pari / tercia
est subdere se minori / prima est magna /
secunda maior / tercia maxima / prima est
timoris / secunda est superrogacionis / tercia perfec-
cionis / Secundo mansuetudine / vel est tractabili-
tate / ut sint urbani tractabiles sint mites
ecclesiastici iii° fili in mansuetudine opera
tua perfice / Unde dominus Christus commit-
tit discipulis / discite a me quia mitis
sum et humilis corde mathei xi° et
non solum cum humilitate et mansuetudine
in pertinentibus sed etiam cum paciencia propter iniurias
luce xxi° / in paciencia vestra possidebi-
tis animas vestras / et hoc tamen sciendum est cum
caritate quia paciencia vera non potest esse
sine caritate / non habet caritatem / debemus
ergo alius esse compacientes / et benigni
ita sicut viri perfecti et clari
est sublimis sicut via mansuetudo non
precedit nisi concordia humilitate precedat / debemus
ergo proprie esse mansueti / quia ecclesiastici x°
dicitur / supplanta cum illis fideles et mansue-
tudo / Sciendum est quod prelati multum man-
suescunt / Unde enim brutis alliciuntur
Unde albertus xxi° libro / beatissimus dicit
quod arbor quod falcones mansuescunt
et animalia hominis videntur semper debet
sentire manum bestia ipsius vi(o)lam
tant / sic et Christus volens in alibus
suis prelatis mansuetas facere ista

mat sepe vulnerat quamvis filius hominis
et manum suam vendidit bestiam ad
se quia dat virtutem et fortitudi-
nem preterea gratiam et gloriam dabit
dominus / nonne sic animus per talis manibus
mansueta quod quod rapit sanguinibus domino
suo servat / sic et penitentes per dam
temporale quia rapuit domino suo offer-
unt / ex° zachei qui dicebat ecce
dimidium bonorum meorum do pau-
peribus et si aliquid defraudavi quod
reddo quadruplum luce xix° / aliqui
autem flagellis et penis coguntur
ut penis mansueti fiant / ecclesiastici
huius dicit plinius ... de aliis quod
elephas comprehensus per fame et
vinculis ut obediat et si sit non ma-
suescit tunc ligantur eius pedes /
anteriores quousque mansuescat
Unde secundum plinium elephas est obe-
diencior et ad magis domesti-
cus omnibus aliis agrestibus / et
bene recipit instructiones / sic et qui-
dam prelati / alii non mansue-
scunt nisi adeo flagellentur et quo-
dam quasi violencia obedien-
dum deo compellentur et tunc postmodum
efficiuntur mansueti / et bene ista de-
bemus esse humiles et mansueti
quia matthei xi° dicitur humilium et
mansuetorum placuit tibi semper
deprecacio / debemus semper supportare
invicem / illa est causa propter quam vult
quod sit in corpore naturali membra forte
membra flexibile portat et per se la-
borat / et miserias eius sustinet et
hoc propter mutuum amorem sic nos
quidam cum simus invicem membra
debemus tamen invicem caritatem as-
sumere ut supportemus invicem
miserias et molestias fratrum et
ideo dicit supportates invicem sicut
... illata ...

Feſta ſi oritur · ad gal. vi° alter alterius
onera portate et ſic facite non ficte
vel perverso animo ſed in caritate
te in vere mutue dilectionis / pe
corp. xxii° opera vestra in caritate
fiant · nam caritas omnia ſuffert / pe
tri ſexto capitulo ante omnia ſuſtinet · ſicut
patiencia alterius ſupportantes / cum om
ni humilitate virtutis in caritate / vel
ſicut habetur · ambulate et digne vocacione qua vocati eſtis cum
omni humilitate et manſuetudine
invicem ſupportantes in caritate
id eſt in dilectione dei et proximi
/ unitates nam unusquisque ſibi gravat
quem dives eſt opibus ſicut ſemp
ſi ſupportet illum qui pauper eſt
ſubſtancia mundi / et qui dives eſt
in ſpiritualibus virtutibus eſt qui
ſeruus eſt ſanitate ſua / et patribus
ſuis ſuſtentet pectore / vel qui dives
eſt ſuſtineret ſua elemoſina pauperem /
et hoc dignum et conſuetudinis eſſe /
quia ſicut bern. dicit de altitudine et
magnitudine corporis dicitur in
conſideracione ipſa in populo eſt omnibus
unus fortitudinis eſſe corporum
vel corporum mortis / et quo mutet
alium aliud deſtendere / quod declaratur
in exemplo naturali / Uva ſicut dicit Iſido
rus lib. i / qui debent per in me
ſa flumina tranſire cum fortiores
natando precedunt et debiliores
innatando capita ſua ſubiectis
fortiorum ſuperponunt / et labore me
lius ſuſtinent / Sic et nos qui flumina
in mundo id eſt tribulaciones et
miſerias huius mundi que per flumina
intelliguntur pertranſire debemus / et
quo ex xpo in nos nos qui debiles
ſumus capita nostra id eſt onera
nostra et tribulaciones ſuper vires

ſanctos ponere debemus / ut ſic facilius
laborem ſuſtinere valeamus / et ita
in magno periculo non ſumus ſed ſecure
tranſibimus / et ideo alter alterius onera
portate / id eſt tribulaciones et mole
ſtias invicem propter deum ſuſtinete /
et ſic adimplebitis legem xpi /
id eſt precepta dei / Nota de viris ſanctis
et fortibus ut illa onera abiciat /
et portare valeant · quia poſſibile eſt /
ſi tu es potens ad laborandum
et ieiunandum · alius pacis et facies
eſt ad iniurias / et moleſtias to
lerandas / Sequitur ſolliciti poſt ſu
dictum ſed humilitate que ſcripture ſup
ſufficiat docens humilitate et
manſuetudine ſervare unitate pa
cis eccleſiaſtice dicens / ſolliciti q.
d. ita ambulet et cum hoc ſitis ſo
lliciti id eſt ſtudioſi cauti attenti
ſervare unitate ſpiritus / id eſt unitate
ecclesie / quam facit ſpiritus qui eſt nexus
vel ſic unitate ſpiritus id eſt unitate
cordium quo ad pacem in celeſtibus ſicut
habetur ut unum ſapiatis de xpo / et una
fide beatis / et quod non ſint in vobis
ſciſmata / nota hereſes / et hoc agite in
vinculo pacis id eſt ſervando pacem
que eſt vinculum huius unitatis / ad
hebre. xii° pacem ſequimini et ſanctimo
niam ſicut habetur in vinculo pacis
id eſt in dilectione dei et proximi vel
in concordia proximi / unde dilectio
caritatis vere appellatur vinculum /
quia duos ligat et coniungit / ſcilicet
deum et hominem / vel duos proximos /
invicem quo quod unitate debemus ſer
vare diligenter / ideo ſolliciti / ſpiritus
ideo dicit ſpiritus in diſſolubilis io

Apparet in vinculo pacis. Secundo loquitur
hic in qua ostendit simbolice desiderio quod unitas
sit servanda. Desideramus servitate co-
rporis, unitate cordis, pace fratrum, uni-
tatem fidei, compassionem mor-
tuis, auxilium abiectis, pietatem
Deo, contra naturam bonorum na-
turam hoc ubique debemus. Communiter
homines et maxime habent unitatem spiritus
in teriorem pacem et unitatem cor-
dium, quia omnes tendunt ad unum finem
et quia quilibet facit quod in eo est, ut
ad illum finem optimum perveniat pa-
cificatur. Unitas finis solum inducit
unitatem cordium, et ideo nos christiani
tendere debemus ad illum finem ut
filium ad deum perveniamus qui est
alpha et omega principium et finis, et tunc in-
venietur in nobis unitas spiritus et
vinculum ~~caritatis~~ caritatis. Hanc unitatem opta-
vit nobis salvator Iohannis xvii qui
dixit pater sancte serva eos quos dedisti
mihi ut sint unum sicut et nos unum su-
mus. Sed proch dolor hodie multi christiani
ad illum finem qui est deus non ten-
dunt, sed sunt plures fines ut hodie hu-
dine quaerunt aliqui in delitiis, et
quidam in diviciis, et alii in honori-
bus huius mundi. Isti non habent unita-
te spiritus nec vinculum caritatis
quia non est pax impiis dicit dominus
Ysaie xlviii. Diligamus ergo deum et
simus solliciti servare unitatem spiritus
quia sicut dicit Cassiodorus super illo
psalmo: inquirentes autem dominum non de-
ficient. Qui diligimus deum tunc omnia
mihi corporis unus est qui quaerit
sed in quo omnia continentur. Lucas

inmutabile et comprehendum singulariter
aut nos per diversa sagittam uti
spiritum quod unitati resistimus propter quod
multa bona seu cuncta quin
optimus. Tertio unum corpus. Hic ostendit
quod unitas ecclesie sit servanda
et est sensus: vos fideles cum
sitis unum corpus in christo ihesu et
huius tamen unius corporis est ut in-
habeat plures spiritus et ergo ex quo
estis unum corpus videte ut in
vobis sit unus spiritus, id est unitas
cordium sit, quod velle unius sit ve-
lle alterius, et nolle unius sit no-
lle alterius, et hoc esse non potest nisi
~~unus~~ in diversis membris regnat ca-
ritas, et quia hodie caritas in cor-
dibus multorum mortua est ergo istas
illam unitatem habere non possunt. Dicit
ergo sit unum corpus quasi solliciti
sitis servare unitatem spiritus ut si-
tis unum corpus in christo ei sub-
veniendo, unum enim membrum alteri
subvenit, et unus spiritus in deo et cum
christo idem volendo et nolendo
cooperando sic ita solliciti
debetis esse servare unitatem quia unum
corpus filius in sanctam esse debetis
et potestis, quia unus spiritus habitat in
vobis et ideo esse debetis unum
corpus sicut vocati estis in una spe
vocationis vestre id est ad unam re-
spectam, scilicet ad unam solam et
dicit quod est vocationis vestre. Sicut lapis
unum corpus scilicet christi estis vos sic vo-
cati estis spe spiritus sancti quia in baptismate
te vocati estis illud sic esto-
te quia ecclesia quia sic unicuique
et non dicit in una spe vocationis
quia omnes fideles una spe habent pervenire

sancti

endi d vel esse pviam vocatus
q vnitate spus tria mixere p
tbat pmi e d fend simlitat
scdm est dusitas sapie sm
singularitas ram est amor ppe co
moditatis pm ad pmu ut ho
mie mlti similitate no sut z ideo
in suo sensu habundat z no
sciant ea q sut caritatis z simi
litatis ppt hoc sub q questionibus
divisiones fatuit z ephor
mobiu dirabli sunt no atte
dentes dctm apli no sut i vob
scismata vn dicto dni legi
qui fuit lume eccle et doctor
veritatis q ipe morti appinqus
dixit fribus suis ff mo ssi m
meo qua altius tendit tcm
est dusitas sapie singularitas
qnia aliqui sut dna sapiam
et ambiant p ea alii no fa
piam meditarunt z dyabli
fecit z sit t bant vitate tcm
est amor ppe comoditatis qm
em ab oibus no qrunt illa q
sut ihu xpi p qui ille qrit q
sim est z ali ea q sui e hu
oritur dissensio z inter dini
dut sicut ho ait apolus ne q qd
sim e qrat p q ihu xpi pe
cca xo vn i vite patr legi
q qda pr machario vna ptant
ille aut q p caritate no que
sua p q altius cogitavit et
hanc vna ad alium frem i fim
ore detulit ille in sinu eam
si sapiens plus dexpio qua
de semetipso cogitans ad alium
i fimi frem illa vna ptavit
z ille sim ad aliud misit z sic
pomus cellas que erant disp
arsse phemi vna illa sanit

ignorantibus aut oib quib ea pus
missis tandem defertur ad illu qui ea
primo miserat z ideo caritas no qrit
q sua sut vn augs mlto de doctrina
xpiana dit caritas e q vincit oia et
si qua nl z valet oia z q vbiq
sut trahit ad se oia vnus dns sit
ondr qr suada e vnitas ecclesiasti
ca z innuit q duplicem vonem a e
q habemus vnu rectorem z q vna
fide ibi vana fides sua q vna
sacutorum qnone ibi vnu bapti
sma qrto q vnu gubnatore et
cultore ibi vnus deus z pr sed abia
vnitate illius sic opus hic valet
ppt dusitate donar dit g vnus
dus cui servit z no dnisi quoz di
usitate optet vos distordas et
simans ipenis vna fides i vnu
credim i uno q ee iubemini vn qmb
nulli sut carnali fidei in oib vni
tur vitati same ppt qua cis assetunt
vnu baptisma i equale aquo cuq fiet
eo q solus xpus est qui baptizat
intus iohis i p homo baptizat ex
trius misterialit male g ficant illi
qui causa vnitatis cu sint z tuta xpi
insutile psuas pluralitates sandut
ut sit vnus p dan vn9 dns omi ca
tiar vna fides debet esse celinis
vnu baptisma vn hlar dicit quins ali
maiore fidem habeant q derdeo ma
iora et minora intelligunt tn dia esse
vna fides qua vnu deu credunt tri
nitate bre in psonis z vnitate in
substantia q baptisma dici vnu p
ab vnitate matie iohi n9 n qmb
variatus sut esse et ab vnitate forme
mutu xos baptizantes eos inome
pris et filii ab vnitate efficient huc

qui baptizat / Joh. i° quarto ab unitate
fidei Math. vi° qui crediderit et bap-
tizatus fuerit salvus erit. Quinto est quod apostolus
hortatur nos ad unanimes habentes
in ecclesia dei et quod sit nobis anima una
et cor unum in deo. Idem vult beatus
Augustinus in regula sic dicens unanimes ha-
bitantes in domo et sit vobis anima una
et cor unum in deo. Videmus enim quod
quod homines qui tendunt ad diversa di-
sufficiuntur inter diversis civitatibus et impo-
litatibus / sic qui unus vult navi-
gare ad unam partem et alius ad aliam
partem. Sed qui unanimiter concordat
et volunt ad unum portum pervenire illi
quiete et tranquille inter se veniunt. Sic
debemus nos omnes tendimus ad unum por-
tum pervenire id est ad regnum celeste /
et habemus unum deo servire / et unam
fidem tenere / et quod ut ad portum nostrum id est
ad regnum celorum pervenire valeamus /
et sumus decet ut simus unanimes et
fugiamus discordias maxime ubi isto
portu celesti servant / nam sicut Gregorius
super li° moralium hii qui deo militant si
discordias inter se habuerint ita erunt
deo odiosi et si multa bona faciunt et
ideo Luc. x° porro unum est necessarium id est
unitas fratrum cum vera anima in spiritualibus
consideratione fide et pie unice valencium
est vera et requirit. Sexto quia unus deus
et pater omnium q. d. non solum est unum baptisma
quo omnes equaliter per unum
filium ecclesie baptizant qui singula-
ri fidei perceperunt sed etiam unus est
deus creator omnium rerum visibilium et
invisibilium. Septimo pater omnium id est gu-
bernator qui omnia gubernat. Se-
ptimo unius tamen pater gubernat prudem-
tia et regit omnia per gubernationem

omnium creaturarum non deficit et ideo qui
sic est unus et pater omnium est super
omnes per creaturas quia in ex-
cellentia dignitatis et potentia quia
assumpta maiestatis. Iere. xxiii°
celum et terra ego impleo et
melius vobis per gratiam inhabita-
tionis. Sed alius exponit sic quod sit a
patre per omnis dissiste et hor
Sicut Lau. sic dicens deus est
super omnes quo ad potestatem qui a
nullo habet esse sed omnibus dat esse /
et potentia quo ad filium quia omnia per
ipsum facta sunt et reparata. Sed
iii° et in omnibus vobis per gratiam
quo ad spiritum sanctum / qui in cordi-
bus fidelium habitat et in omnibus
creaturis unde illud Spiritus domini re-
plevit orbem terrarum et ideo hic mo-
tiva dicta templum spiritus sancti pre-
cedit vii° et quod spiritus sanctus sua
bonitate non solum iustos sed etiam
iniustos et indignos in esse con-
servat et ad hoc dicit etiam quod Ber-
nardus in sermone super cantica
quod non habemus in originali pena
quam ... que sit in
nobis quia habet cuncta creata et condita
gubernat. Nam sicut Gregorius ii° li° mora-
lium deus manens super omnia ipse
est omnia ipse super omnia ipse infra
omnia / unde ipse superior est per pote-
ntiam / inferior per sustentationem /
exterior per magnitudinem / interior
per subtilitatem / sursum regens /
deorsum continens / extra circumdans /
interius penetrans / sed ille
felix est iste qui omnia in sum-
ma contemplatione contemplatur

felicior quam in dulcissima refec-
tione refecti, sed felicissimus ille
qui ibi sine fastidio essurit
saciatur et habet felicitatem no-
bis concedat Christus Ihesus qui
est super omnia benedictus in se-
cula seculorum amen. Sequitur epistola

Dominica xviii

Gratias ago deo meo
semper pro vobis in gratia dei
que data est vobis in Christo Ihesu
quia in omnibus divites facti estis
in illo in omni verbo et in omni sciencia sicut
testimonium Christi confirmatum est in vobis
ita ut nichil vobis desit
in ulla gracia expectantibus re-
velacionem domini nostri Ihesu Christi qui
et confirmabit vos usque in finem
sine crimine in die adventus domini
nostri Ihesu Christi. Hic apostolus gratias
agit deo non solum
pro se sed eciam pro aliis quibus aliquid
datum est boni videtur esse bonis
actibus cum plenus caritate
et sapiencia. Unde Senece epistola lxx
xviii. Dicit nemo scit referre
graciam nisi quam sapiens.
Stultus autem quod ut modo potest
refert. Et quia apostolus Paulus
tamquam habebat plenam sapienciam
et caritatem, ita quod propter nimiam cari-
tatem quam habuit ad proximos op-
tabat esse anathema a Christo et
quia sit plenus caritate fuit. Ideo
non solum pro se sed eciam pro aliis qui aliquid
a deo acceperant gracias re-
ferebat. Sic eciam legitur de Thobia
quod ipse immobilis in timore dei
permansit agens gracias deo omnibus die-
bus vite sue. Unde Augustinus primo libro de
civitate dei capitulo xxxi. quod sumus, quod vi-
vimus, quod celum et terram conspicimus,
quod mentem atque racionem habemus, qua illum
qui hec omnia condidit inquiramus, ne-
quaquam sufficere possimus dignas
laudes. Sequitur hic epistola licet agit se-
cundum gracias laudibus faciendo primo
donorum que deo nobis sunt collatorum
secundo collacionis sufficiencia et perfeccionem
quod est maximum signum veritatis. Unde Seneca
et nos, et ideo inchoat primo agit
de pace. Unde in officio misse clamat
ecclesia da pacem domine etc. Sed multum
unusquisque non quod debet hic triplicem
pacem: ad deum, ad se et proximum, ad
deum amoris caritate et fidei sinceri-
tate, ad proximum in dando et accipie-
ndo beneficiis caritate. Unde in gradualiter
tamen fiat pax in virtute tua etc. iter
Hec enim villam pax idest civitatis
tatis dando et accipe beneficia in
virtute idest caritate que est maxima
virtutum, idest operacionis mortificacionem.
Apostolus quoque invitat nos ad pacem quam sumo-
pere dicit perpetuitate sua quam habebat
Corinthios. Secundo apostolus agit gracias pro illis
qui bonum erant et graciam dei consequebantur
dicens gracias ago non solum deo sed ago
glosa corde ore et opere. Hic est modus
apostoli quod semper ubique incipit a graciarum acci-
one deo a quo omnia bona procedunt.
Meo non autem sed quia licet ipse sit deus
omnium potestate quia omnia creavit hic ipse
dicitur deus bonorum per fidem et devocionem

xx° iiii° ego sum deus abraham / ubi
sup. id est veritatis honoris in laudo =
laudum congruis et deputatis / ut sit di
ctum ex commodata ago magis pro vobis
filiis meis karissimis / non quia supra
iustitia sit phariseus qui dixit gratias
ago tibi domine quia non sum sicut ceteri hominum
luc. xviii° / et hoc gratia dei id est in
consideratione gratie dei non gratia secti
et carnali / secunda quia prov. xxxi° fallax
gratia et vana est pulchritudo / que data
est vobis in christo ihesu id est per ihesum
christum non viribus meritis vestris / ioh. i° gratia
et veritas per ihesum christum facta est et quia
multa est ideo de plenitudine eius omnes
accepimus Jo. i° / hanc gratias ago id est
laudes refero deo meo non sum ita
avidit meo nam quamvis sit deus omnium
creaturarum tamen specialiter illorum dicitur deus
qui unito fidei et iustitie eius cultores esse
probantur / et dic semper / quod quidem continet se
esse cum tamen in orationibus et gratiarum actionibus
bonis / nam legimus quod apostolus ebdomada pa/
usque ad quintam / laboribus manuum insiste =
bat / ebdomada quinta usque ad decimam pre =
dicationi operam dabat / post decimam vero
usque predicabat pauperum et pro egrotorum ac
corporis sui necessitate / pro nocte vero orationi
attentione insudabat ideo propter nimiam
assiduitatem qua per singulos dies et no =
ctes deo gratias laudes quas referebat
tam precantibus quam pro aliis quos deo
acquisierat / ideo dixit se semper gratias
referre deo pro illis in gratia id est pro viribus et
pro remissione omnium peccatorum que data
est vobis supplementis in christo ihesu id est

per fidem ihesu / nam illis tamen largitur deus
per suam gratiam et remissionem peccatorum
quos vocavit cognoscit credere in filium
suum / gratia dicitur gratis data / et ideo
fides peccatorum remissio gratia dei appe =
llatur / quia quod quod donorum tenemus gratia
dei est / quam gratiam nos tenemur nullis
nostris precedentibus meritis / Sicut et nondum
quod quando apostolus gratias deo referebat
dicens quod alii dona recipiebant ideo
nos etiam pro donis propriis acceptis deum
referre gratias / et sic in intermissione laude
eius debemus dicere / laudabo deum
meum in vita mea dicit quia laude deo
decantandum et gratias sibi referre docet
nos volatilia quod diluculo matutinas
cantando deum laudat et magnificat /
Sed idem docet nos alia silvestria
animalia / exemplum refert quod leo quondam in
venatione fuit se offendit spinam
in pede que pedi affixa erat que quidem
accessit pastorem / et pedem lesum
ei ondit ei applaudando et pa
store tam dolore cognita spinam
cum sanie extraxit / et leo dimittens
blando quam medico suo valedixit
contigit postea leonem capi et ut re
putant contigit pastorem accu
savit / et illum leonem mittitur leo
statim suum medicum agnoscens ipsum
contra socios defensavit / et cum ille
sic custodivit / quod rex audiens fecit
sibi illum hominem putans tam humanis
miraculi re quisivit / tunc pastor per
ordinem enarravit tunc rex sta
tim usque anima et commendans re
dixit pastorem que / et leonem
necavit / Ecce si tale alme silvestria
primum beneficium cognovit et gratias re
tulit quanto nos magis beneficiis domini

enarravit

filio quas videre debemus quod a nobis et
a corporibus nostris spiritus peccatorum con=
traxit et apiant maxime nos li=
berant. vnde mathei 1o dicitur mag=
nis pretiis liberati estis magnificate
quas astas ipsi ut puta quod adversus
tales vege diuitiarum et Cassiodo=
rus super illud ps. qui mea terra
cum ortos meos dicit sit nisi
sibi subvenire facit cum tollatur
terrenam cum ortos ~~meos~~ et si assistat
/ et ut videat maria apostolus quia apostolus
deus vult quas subdit quia in
omnibus idest moribus donis spiritua=
libus divites facti estis. Tullo 1. in
corporis qui vos ... et ut
illius copia ditarem / secundum
¶ viii secundum hoc illi erant facti
divites in fide in doctrina in omni scientie
... i efficacia ... hec
magis sunt divitie spirituales quibus
¶ eterni ditant. ubi notandum quod 4or sunt
genera divitiarum. Prime sunt divitie cor=
porales seu carnales de quibus
psalmista dicit / divitie si affluant no=
lite cor apponere / Secunde divitie
sunt spirituales / de quibus ysaie xxxiii
dicit divitie salutis sapientia et scientia
/ Tertie divitie sunt celestes de quibus
dicitur psalmo cxi gloria et
divitie et gloria. Quarte sunt super cele=
stes de quibus ad rom xio o altitu=
do divitiarum sapientie et scientie dei /
non est quod ... quod apostolus refe=
rebat quas dicit quod corinthii
divites facti sunt corporaliter spirituales
quod divitias spirituales ... difficultius
... / Dites in quo in omni verbo 1.
in omni ... ad proximos
qui inter eos erant secundum hoc in
omni verbo idest in doctrina non i testa=

mentum vel in omni verbo idest in omni modo
predicandi scilicet maioribus minoribus
et mediocribus / et in omni scientia 1. in omni
scripturarum intellectu / scilicet hystorico mo=
rali allegorico / et anagogico ysa.
xxxiii. divitie salutis sapientie
et scientie / viii de quo psalmus ... quibus
sancte scripture habundamus de tanto
magis dites sumus / iste enim divitie
sunt que fagitent ... sapientum sunt
dicit augustinus xviiio de civitate dei capitulo
xxiiio et quis ... divitie cor et the=
saurus cor sui post ... divites ...
unde ... de vita philosophorum legitur quod salon
interrogatus a ... si thesauros haberet
quod pauper esse videbatur videbit tu et
ego thesauros habeo sed inter tuum et
meum hoc est diversitas quod divites nullus
me invito potest alienare et si aliis di=
stribuo diminutionem non patitur tuus
aut cottidie dispendio amissionis pati=
tur invito / et si ... modicum habuis
minuitur et ita qui nos ditat sapie=
et facit aliis ... tenet decrescam
honestam ... diminutionem illius the=
sauri patitur / et quod thesaurus patitur sa=
pientie et sic divitias aliis libera=
liter communicas / ... habens in illo sapiente
quod dicit illud quod scribitur ecclesiastici xxiiii o
sapientia effudi flumina et lingua in
gentibus sapiam / Et talis comparatio li=
belli sui de cuncta sic dicit habet esse
sapientiam constituere deus ut omnia bona
in te esse ponita ditas / sicut testimonium
christi ... apostolus post donorum collationes
sufficientia et perfectionem dites sic quasi di=
ctum est visis et habita tenentes sicut te=
stimonium christi 1. testimonium meum de christo con=
firmatum est in vobis 1. omnino roboratum
nobis prophetarum vel confirmatum idest a
nobis fuit totum confirmatum dicto ita ut

nichil vobis desit apostolus loquitur hic de statu
presencium in ulla gratia supple ad salutem
necessaria hec enim est perfectio sufficiencie
quod postquam cui nichil deest. vobis dico
expectantibus id est desiderio et amore Luce
xii° vos similes hominibus expecta-
tibus dominum suum. revelationem domini nostri
Ihesu Christi id est eius visionem et agnicionem
apertam que visio est vita eterna Iohannis x-
vii° hec est vita eterna ut cognoscant
te etc. ista ergo visione que est tota merces
sanctis expectanda. pariter merces ergo
visionis et revelationem domini nostri Ihesu
Christi id est eius visionem et agnicionem
expectande sunt hii qui vicias mundi non
querunt sed omnia que sunt mundi propter deum spre-
nunt tales namque leto animo moriuntur
nec sunt impedimenta sicut anime corporis adhe-
[illegible] virgina perdurat. et ideo Ecclesiastici
xli° de pomo et morte dicit quod de-
clinat a via sapientie et affligit animam
suam et thesaurum suum et consilium
in corde suo et reprobat malum et eli-
git bonum pacifice expectat mortem et
subdit ibidem sine christi et ista est anima
que non est infecta peccatis apostolus Romanis
modi et intelligit amorem suum illa
est que vultis [illegible] suum [illegible]
magis non corporis que expectare sunt
et [illegible] peccati que non sunt posse
[illegible] ad locum suum nec potens est
ascendere [illegible] suam quia [illegible] apta
delectatores corporis impediunt ascensu
eius. hec ille. hoc est dicitur Iob in°
expectat lucem et non videbit nec
ortum surgentis aurore quia non considerat
[illegible] venientis. Felix ergo qui expectat
[illegible] et cui dominus non revelatur [illegible]
quantum ad divinitatem illius Christus

quantum ad humanitatem ut sit utraque eius
pro merito perfecta in deitate et tan-
quam in humanitate. vel revelationem
domini nostri Ihesu Christi id est eius manifesta-
cionem in iudicio [illegible] apparebit
in fine et non incarnatur et hec revelatio
faciet bonos beatos in re sed expectatio
huius revelationis faciet eos beatos
in spe. Ysaias xxx° beati omnes qui expec-
tant eum. et ideo dicitur expectatio Co-
rinthiorum. apostolus gratias agit deo
quod hec expectatio non erat vana sed an-
[illegible] dei firmata. alia littera sic
testimonium Christi id est testimonium Christi ap-
pellatur evangelium in quo narrantur
testimonia nativitatis Christi, miracu-
lorum, passionis, resurrectionis, ascensionis
et adventus illius secundi. vel testi-
monia Christus ante passionem suam
predixit dicens discipulis suis
[illegible] [illegible] et con-
summabuntur omnia que scripta sunt etc.
et hec omnia in morte sua confirmata
sunt. hoc ergo evangelium confirmatum est
in vobis id est creditum a vobis et confirma-
tum in cordibus vestris quod omnia credit
esse vera que ibi continentur ita ut nichil
vobis desit etc. neque in fide neque
in doctrina neque in diversitate lin-
guarum neque in virtute miraculorum.
[illegible] monet quoniam expectio co-
rinthii ita divites facti erant in
omni verbo et repleti tota gratia ut
nichil eis deesset quantum ad apostolos
[illegible] eos
esse [illegible] sed
que apud corinthios sunt [illegible]
erant homines boni et homines ma-
li boni habundantes erant in-

Diuiciis spiritualibus et proficiebant
semper in melius et illos laudauit sed
curatos et malos reprehendit
Sequitur expectantibus reuelacionem
id est reuelatio est manifestatio / nam
christus est iam absconditus quia deus
et non apparet quia non videtur a nobis
in mortalitate sed in die iudicii manif
estabit se omnibus clare et reprobis
et clare videbit gloriam quia reprimi
sit eis sine mensura vnde cum
christus apparuerit vita vestra tunc et
vos apparebitis cum ipso in gloria et
sicut facietis quod vos fecimus cum
fuerit estis Sequitur qui confirmabit Hic
apostolus tangit confirmacionem dicens
qui confirmabit id est vnies et colla
tis vos singulos vel vos id est
totam ecclesiam usque in fine id est
usque ad mortem cuiuslibet / per se per
ipsum ipse perficiet confirmabit
solidabit quod / vel usque in fine
id est generale seculi consummacionem
confirmabit vos ut sitis sine crimine
id est sine peccato mortali / quia peccatum veniale
homines vitare non possunt / et non dicit
sine peccato quia si dixerimus quod peccatum
non habemus etc. / sed dicit sine crimine
id est sine graui et mortali peccato / vnde
crimine est peccatum dampnacione et da
pnacione dignum / vos dico de
fendentes in die aduentus domini nostri
ihesu christi id est in die iudicii
qui dicitur dies quia tunc manifeste
veniet Apok. 1° ecce veniet in
nubibus et videbit eum omnis oculus
Primus aduentus fuit in nocte Sa
piencie xviii° Dum medium silencium
teneret omnia etc. / ecce omnia alliauit
aduentus domini / quia ibi
est sanitas quod tangitur ibi sine crimine /

sanitatis firmitas / ibi confirmatur firmitatis
perpetuitas / ibi usque in fine / perpetuitatis
stabilitas / quod notatur ibi in diem ad
uentus / qui permanebit et saluus
erit qui perseuerabit usque in finem
id est usque ad diem mortis sue
vel ad diem iudicii sine crimine id est
sine capitali peccato / quia crimen colores
separat / vnde nullus est homo super
terram qui faciat bonum et non peccet
aut verbo aut cogitacione / in diem
aduentus domini quo ipse veniet iudicare
vniuersos secundum opera sua / Et nota secundum glosam
quod per aduentum christi intelligitur quod cuilibet
post mortem manifestabitur quod boni
vel mali fuerit in hac vita et
ideo debemus iam bene et virtuose agere
ut in aduentum christi sine verecundia
valeamus coram ipso apparere Vnde Inno
cencius libro iij° de miseria humane con
dicionis dicit quod tam boni quam mali
antequam anima egrediatur a corpore videt
christum in cruce positum malus ad con
fusionem ut erubescat se non esse
redemptum eius precio sui sanguinis christi
id est erubescat se non habere fructum
illius redempcionis / et ideo in hora mortis
nostre debemus illud dicere quod habetur Iu
dith viii° confirma me deus israel
et respice in hac hora ad opera ma
nuum mearum Hanc confirmacionem
nobis concedat ihesus christus ma
rie filius Amen etc.

Dominica XIX

Renouamini spiritu mentis vestre
et induite nouum hominem
qui secundum deum creatus est in
iusticia et sanctitate veritatis Apostolus
deponentes mendacium loquimini veritatem

Unusquisque cum proximo suo quoniam sumus
invicem membra. Irascimini et nolite
peccare; sol non occidat super iracun-
diam vestram. Nolite locum dare dya-
bolo. Qui furabatur iam non furetur, ma-
gis autem laboret operando manibus
suis quod bonum est ut habeat unde tribuat
necessitatem patienti. Ad Ephesios iiii°.
Quia per primos parentes in amissa ori-
ginali iusticia magnum hoc semi-
tum est non mirum, scilicet quod mens nostra non valet
Deum cognoscere; voluntas est impotens
Deum diligere et memoria non valet in
Deo totaliter quiescere nisi renovetur et
reformetur. Nam racio que prius perfecta mens nostra
facta est ceca; voluntas curva et seva, et
memoria instabilis et vaga; mens se-
pe recipit falsum pro vero; voluntas eligit
malum pro bono, et ita memoria occu-
pat se cum illis et semper inquietatur
pro quod habet mala. Propter primum hominem
Adam qui originalem iusticiam a-
misit et sanctitate et veritate non ste-
tit. Tamen quod secundum apostolum ubi habundavit
delictum et gracia Ro. v°. Et quomodo per in-
obedienciam unius hominis peccatores con-
stituti sunt, et sic per obedienciam unius
Christi iusti constituti sunt multi. Christus enim
per mortem suam absolvit. Hoc scimus quod Christus
dicit: Nam unigenitus Dei filius humanam
formam assumendo et novum hominem qui
secundum Deum creatus est induendo mentem nostram
elevavit quod valet Deum cognoscere,
voluntatem nostram regulavit quod possit
Deum amare et memoriam nostram perfecit
quod potens est in Deo quiescere. Et quomodo veterem
hominem qui corrumpitur secundum desideria erroris
abicite et in novitate vite ambulate

ut sit novum hominem qui secundum Deum creatus
est valeatis induere quod nobis per-
suadet apostolus ad Romanos xii°. Nolite
conformari huic seculo, sed reformamini
in novitate sensus vestri
ut probetis que sit voluntas Dei
bona, beneplacens et perfecta; et quomodo
primum expoliantes vos veterem hominem apostolus
una cum nova vita; et ipse monet
nos renovari in [illegible]; et
apostolus [illegible] ibi et induimini
te. Ubi notandum quod apostolus ut va-
leamus novum hominem induere
et in iusticia sanctitate et veritate
perfecte. Sancte tria necessaria
sunt. Primo renovacio cognicionis
et quomodo: Renovamini spiritu, secundo decor
conversacionis; et ideo dicit: et in-
duite novum hominem. Tercio conformis
favoris fieri debemus quod in
iusticia et sanctitate. Quantum ad primum
est sciendum quod duplex est in homine
interior et exterior. Nam ex-
terior homo est ipsum corpus quod
corruptum corrumpitur quod corpus
quasi cottidie languescit,
moritur, et corrumpitur, sed interior homo
est ipsa mens que de die in diem re-
novatur, et perficit ad similitudinem
ad cuius ymaginem creata est, et quod
mens nostra corrupta voluntate in-
veterata et deformata est, ideo apostolus
monet qualiter ipsa valeat suam
reformam recipere, et dicit: Renovamini
spiritu mentis vestre. Iste spiritus
racio est mentis vestre agnoscere ista
renovacio [illegible]; committe spiritum
tuum et valebit quod cottidie

delictum ibi superhabundavit

186

spirituali vita perficitur. Alio modo fit
spiritu mentis vestre id est mente gratia
spirituali perfecta que renovacio forma=
cm ii liter attenditur secundum hoc renovari dicitur
sacramentali spiritualis efficacia. Tercio
modo fit spiritu mentis vestre id est spiritu
qui est mentis et consubstanciali reno=
vacionis materia. Ad Ro. xii° Re=
novamini in novitate sensus vestri
spiritu primo licet spiritus tenere efficacie
perfectionis formaliter per gratiam et
tercio materialiter per consciam. Secundum hoc
Renovamini spiritu mentis vestre. Contra
prisca conversacio est prima et pri=
mum est impensis maxime prohibeat
hoc est conversacio veteris hominis a
se qui ... cum ipso et conversacio
veteris hominis est conspirare et desperare
per desideria erroris et vicia et
ideo renovamini ut vestri spiritum et
mente per modo deinde ... fit
Dicit beatus Augustinus quod venerabiliter
mittitur sibi vlterius renovari per
Ratio quod duae sunt renovaciones
vna est subitanea que fit in bap=
tismate vbi omnibus peccatis ori=
ginalibus et actualibus renovantur.
Alia fit successiue per assidui=
tatem lectionis et per operacionem bo=
norum operum perficitur et de illa in=
telligitur. Apostolus ... cum autem
totum est presidium lectionis videas
intelligit eam que antea ignora=
uit et qui perficit de virtute in vir=
tute totum est renovatur et quod Apostolus
dicat est sensus vos eo quod estis re=
novati in baptismate iam quod
renovamini per studium lectionis in=
telligendo videas ea que vos
ignorabatis et exercite veri=

tate in virtute et induite: conversacionis sibi ne
novum hominem secundum Christum Dominum nostrum
hoc quod novo more conceptus et genitus
cum sit novus homo Christus secundum Deum id est
per operacionem non nature carnis est id est
formatus et conceptus in utero virginis
sanctus Dico in iusticia et in omni bonorum
perfectione sine aliqua parte imperfectionis
et hoc quo ad proximum et sanctitate per=
fecta quo ad semetipsum sanctitate dico
veritatis non per ... Iohannis i° plenum
gratia et veritate. Vel secundum quod deinde
suadere ut spiritu renovemur et spiritum
induamur videtur esse ista quod per eum
Dominum nostrum Ihesum Christum in multis offendimus
quod in multis peccamus iuxta Iacobum° dicitur
in multis offendimus omnes. Unde si quis
aliquem magnum dominum offenderet et con=
staret sibi quod si tali veste apparet
quod ipse dominus offensam dimitteret tunc
valde vanus esset si tale veste
non indueret in qua dominum placaret
nos quod dominum deum in multis offendimus
et ideo si cupimus ipsum placare et offe=
nsam nobis dimitti tunc Christum deinde
induere et ista veste coram deo pre
apparere. Ille autem Christum induit qui
ipsum in fide formata credit et fidem
illam bonis operibus ornat hoc enim
persuadet Apostolus ad Ro. xiii° dicens
induamini dominum Ihesum Christum et carnis
curam ne feceritis in desideriis ante
vero narratur cum Pylato quod cum
sibi constaret quod Tiberius imperator
sibi irasceretur ut ipse eum placaret et
quod ipse imperator sibi irasceretur
ut ipse eum placaret et quod ipse im=
perator sibi offensam dimitteret ipse

placaretur

pylatus tunica xpi inconsutilem secum de-
tulit qua indutus coram imperatore ap-
paruit mox ut eum imperator vidit
omnem iram deposuit et mox ei as-
surrexit et in nullo sibi durius loqueba-
tur visit se mansuete se erga pilatum
habuit cum in eius absencia terribilis
et ferus videbatur / postea imperator
se miserum clamitans quod ei ferocitatem
sui pectoris minime ostendisset statim revocari
fecit iurans et contestans quod nec dignus esset vivere
cum super terra permitteret quo viso ab
imperatore cessavit eum confestim salu-
tans / Et tiberius omnem cum ferocita-
tate abiecit mirabantur omnes et
mirabatur imperator quod contra pylatum
absentem sic iracundus et in eius presencia
esset nil asperum sibi loqui posset et ita
divino nutu ipsum illa tunica inconsutili
exspoliari fecit et tunc pristina cordis fero-
citate mox assumpsit cum quod reputaret
imperator plurimum admiraretur dictum
est sibi quod illa sit tunica domini nostri
Ihesu xpi et tunc imperator pylatum
incarceravit et sapientum consilio mor-
te turpissima condempnavit Si igitur tam parva
vestis scilicet tunica xpi inconsutilis animum
imperatoris mutare potuit quanto
magis sua incarnatione perfecta iudicium dei
patrem iratum mansuetum fecit et ideo
pro peccatis mundi dominus xpm sua pietate in
temporibus nostris quod ille solus est magnus
propiciator et omnis offensa re-
mittitur sicut enim dicit [illegible] vincula
prima super [illegible] / In filio suo
vi[illegible] deo et domino nostro ihesu xpo
complacuit quod sicut nunc homines [illegible]

eum non peccavit neque peccatum originale non
incurrit / Vel aliter corpori littera ista
sit quod secundum deum creatus est ut fiat vita
ad proximum [illegible] quod scilicet spiritus [illegible] secundum deum.
id est ad ymaginem dei creatus est
secundum statum prime conditionis deum [illegible]
creavit hominem ad ymaginem et simili-
tudinem suam in iusticia et in beatitudine
plenitudine et sanctitate id est in [illegible]
immunitate sanctitate dico veritatis
et non simulationis / Vel sic qui secundum deum
creatus est id est ad similitudinem et
ymaginem dei quia consumta iusticia
et sanctitate veritatis in iudicio uz
reddendo unicuique quod suum est
deo subiectionem et sensualitati
gubernationem / Aliter enim creatus est
homo ut deo subiectus civitate sua
regat / sed cum iste deo non ob-
edivit regimine sine sensualitatis
amisit / civitas [illegible] est in [illegible] et
[illegible] quod solus [illegible] et
[illegible] vitas [illegible] et
[illegible] sic cum homo ymaginem dei
consurgat si in iusticia deo subiectus
civitatem suam regat et communi sanc-
tate [illegible] / [illegible]
[illegible] et [illegible] novum hominem ap-
pellat novum hominis [illegible] per
dominum nostrum Ihesum xpistum qui est
novus homo et secundum deum creatus quia
conceptus est in utero virginis ope
spiritus sancti [illegible]
[illegible] qui [illegible] fuit et
fecit miracula que nemo alius fecit
[illegible] est [illegible] mundo
est verus deus et verus homo
resurrexit a mortuis / Hec

Anima noua fuerit et ut sint secundum
deum creatus est in iusticia quia iustus est
et verus est et in veritate veritatis quia iustus
et verus est super ipse iustum ipse sancti-
tas ipse veritas / et quod sequitur induite
novum hominem tunc est hoc si induet
induite dominum nostrum Jhesum Christum qui sancti-
tatem eius et omnes virtutes quas
intelligitur esse in Christo / cumque
eum assumit iusticiam sanctitatem ve-
ritatem sapientiam caritatem et omnes
virtutes quas in Christo esse cognoscit
ille utique Christum induit. Sequitur
¶ Propter quod deponentes mendacium. Hic
tangit modum vincendi vicia quia
vetus homo deponendus est et novus
induendus circa quod utique cognascitur
quod lingua sit peruersa / ideo suadet
ut istam loquelam fugiamus / et quia
omne vicium vel est peccatum tantum cordis
sicut est ira et odium vel sta
actu operis / ut est furtum / et [illegible]
adiacencium quod illa vicia fugienda
dissuadet vicium oris dicens / propter quod
deponentes mendacium / quod est peccatum
et signum vetustatis / quia hominem ve-
tustum et deservire vetusti / et hoc
deponere debemus tamquam contrarium /
quia diminuit hominem in finem /
nec distinguit quod mendacium / quia
generaliter omne mendacium est deponendum /
sive sit officiosum sive iocosum sive
perniciosum / loquimini veritatem quod est
opus nove vite eo quod hominem ve-
tustum novum et dei servire facit
/ et hoc unusquisque sive presbiter sive non
presbiter cum proximo suo. Glosa
id est cum quocumque homine sive
iudeo / sive gentili / sive heretico / quia

secundum Ysidorum omnis homo omni homini est proximus
et ita veritas debet esse de omnibus
quia cum proximo suo sive mendacio cum
omnibus quia in uno quod est debet esse in omnibus
quia cum proximo suo / et hoc utique debet fieri
quia sumus invicem membra nos invicem
non fallendo sed nos invicem sumendo /
Augustinus vij° neque adhibeat membra
vera [illegible] veritatis peccata id est men-
dacio sed magis [illegible] vos proximo
loquendo veritatem / et cum quis sit veritatis
virtus non debet decipere alium sicut
nec unum membrum decipit
aliud / Notandum est quod veritas debet
loqui hic apostolus opponitur quod duplici
verbo pro falsitate / De qua [illegible]
conveniunt ... et locuti sunt falsa ||
Secundo duplicitati / cum [illegible] sit cum proba-
tum in duplici lingua / Tertio falso-
sitati / [illegible] diminute sunt veritates
a filiis hominum vana locuti sunt unus-
quisque ad proximum suum / Quarto simula-
tioni / [illegible] simulator ore de-
cipit amicum suum / Item notandum quod
secundum doctrinam apostoli mendacium est
deponendum et ratio est secundum se quia
est per se pravum et ideo fugiendum
secundum Thomam [illegible] questio [illegible] articulo
[illegible] non est licitum mentiri etiam ad hoc
quod aliquem a quocumque periculo liberet /
quia ignominiosum est ut quis aliquam
veritatem occultet sub quacumque dissimulatione /
et ideo non est conveniens ut aliquis mendacium
dicat / Item notandum sicut dicit glosa
super illud [illegible] perdes omnes qui
loquuntur mendacium / tria sunt genera men-
daciorum / quoddam sit pro salute et co-
modo alterius et vocatur officiosum / aliud

sit grosso z vocat(ur) iocosu(m)/tam no(n)
g(ra)n(us) sit cu(m) malignitate z vocat(ur) p(er)-
niciosu(m)/z q(uam)uis iocosu(m) sit m(agi)s q(uam)
officiosu(m) z p(er)niciosu(m) tamen su(m)me [illegible]
[illegible] ne tale mendaciu(m) p(ro)ferat(ur) q(uia)
deus no(n) mittet ip(su)m i(n) p(ar)adisu(m) q(uia) sc(riptu)m
est os q(uod) me(n)tit(ur) occidit a(n)i(m)am/z b(ea)t(u)s
aug(ustinus) xviii° moralium sit su(m)mo ope
cauendu(m) e(st) mendaciu(m) q(uam)uis no(n) m(a)g(is)
aliq(uo)d mendaciu(m) g(ra)n(us) sit culpe l(ibe)-
ro z subdit h(ic) q(uo)t(idi)e mendaciu(m)
dare g(ra)n(us) viri p(er)fecti su(m)mo ope fu-
giunt ut nec vita alicu(ius) p(ro)p(ter) fa-
llacia(m) defendat/. b(ea)t(u)s ba(silius) [illegible] q(uod) r(ar)o de(ponen)-
tes mendaciu(m) est/ [illegible] q(uia) a(n)i(m)e
mendaciu(m) a dyabolo est qui est me(n)-
dax z p(ate)r mendacij na(m) i(n) p(salm)o dic(itu)r
p(er)des o(mn)es qui loq(uu)nt(ur) mendaciu(m)/ q(ui)-
bus ist(is) sunt filij vitatis dic(itu)r r(e)spo(n)-
ne z abuti [illegible] duplicitate
z duplicitate/z loq(ui) veritate [illegible]
p(ro)p(ter) cu(m) o(mn)ib(us) no(n) solu(m) [illegible] +
cu(m) h(er)eticis z paganis/q(uia) o(mn)es
s(un)t p(ro)ximi n(ost)ri q(uia)re a(u)t(em) [illegible]
veritate loq(ui) cu(m) p(ro)ximo subdit/q(ui)a
su(mu)s inuice(m) me(m)bra/ [illegible]
q(uod) xp(istu)s est cap(ut) eius me(m)bra
sunt ecc(lesi)a z sic me(m)bra corp(or)is sibi in-
uice(m) [illegible] ita me(m)bra xp(ist)i
d(ebe)nt sibi inuice(m) [illegible] n(ost)ra [illegible]
[illegible] oculus [illegible] manui et
pedi [illegible] mag(is) abs(con)dit
oculum z lauat [illegible] sic
[illegible] quilib(et) p(e)c(ca)tor
deb(et) [illegible] z p(re)dica

co(mmun)is aliis q(ui) s(un)t man(ifest)i z p(er)fectis
q(ui) sunt elemosinarij z q(ui) ti(me)nt
[illegible] mortuu(m)/z q(ui)
actiue vite s(un)t [illegible]/econ(tra) [illegible]
d(ebe)nt [illegible] sub [illegible] [illegible]
[illegible] p(e)c(ca)tore/ [illegible] ei [illegible]
z po(n)it [illegible] n(ost)ra sibi [illegible]
[illegible] erit sibi i(n)uice(m) me(m)bra
[illegible] irascimini z nolite peccare
hic [illegible] tangit mod(um) [illegible]
et [illegible] vi(tium) ire z [illegible]
q(ui) [illegible] ita d(icitu)r [illegible] dicens
irascimini z [illegible] [illegible]
q(uod) [illegible] d(icitu)r [illegible]
sit irascimini .i. si irascimini p(ro)p(ter)
[illegible] [illegible] glo(sa) [illegible] p(er)missi(on)e
d(icitu)r q(uia) no(n) e(st) i(n) n(ost)ra p(otes)tate [illegible]
nolite peccare p(ro)c(e)d(e)ndo in
actu pec(cat)i/ math(e)i v° o(mn)is qui ira-
sc(itu)r fr(atr)i suo reus erit iudicio/[illegible]
[illegible] h(ab)et z no(n) est
i(n) p(otes)tate n(ost)ra/z ideo ap(osto)lus p(er)-
mittit ira(m) q(uia) e(st) [illegible] te(m)-
p(er)are [illegible] ira [illegible]
[illegible]/[illegible] q(uam)uis ira h(ab)eat [illegible]
[illegible] et ut [illegible] h(ab)ere v(er)-
[illegible] ira ira in
iudice e(st) [illegible] passio d(e) pe-
[illegible] q(ui) sibi [illegible] p(ote)rit [illegible]
[illegible] impe(tu)s ira [illegible] ||
[illegible] ira [illegible] [illegible]
[illegible] z [illegible] n(ost)ra
[illegible] ira d(icitu)r de
quoda(m) malo iudice q(ui) [illegible]
[illegible] admoue(re)

[illegible]

tu sume e [illegible]

tes milites innocentes eas malas
cis suggestionibus/ nunc pro dicit te
iubeo occidi quia imperatori non
obedisti/ qui te iussit occidere/ Secundo
modo te iubeo interfici quia dampnatus
es/ et tercio modo te iubeo
interfici quia causa dampnacionis fuisti
cum tuo militante et subditis. Re-
vera o quam plures in iracun-
dia ad suggestionem eas fuerunt
Sic enim [illegible] iracundia
puniti quia ille considerat quos
facit [illegible] in vllo [illegible]
iracundia sed sicut modicum
quod non vult [illegible] et vitam [illegible]
[illegible] ipsa vitas aliquid facit contra eius
voluntatem et ideo nonnumquam dicitur
Jac. 1o Sit autem omnis homo velox
ad audiendum tardus autem ad ira-
cundiam ira enim viri iusticiam non operatur
Alio modo exponitur de ira [illegible]
sic/ Irascimini sed contra peccatores
sicut [illegible] xxxv et tunc
nolite peccare contra [illegible]
[illegible] Eccl. vii Noli esse
iustus multum [illegible]
qui perit iusticia sua et hic est
contra quosdam prelatos qui arguunt
et increpant peccata et ipsi met
committunt illa prohibita/ Tercio
legitur de ira [illegible] quod irasca-
tur peccato [illegible] sic/ Irascimini vos
metipsis peccatis et nolite
peccare iudicando/ quasi diceret
indignamini vobis tamen velle

meretur ut peccare desistat/ Secundum
Augustinum Irascimini intelligitur sic si quis
peccavit et via virtutis [illegible]
[illegible] suadente recedit Irascimini
vos metipsis et indignamini/ ne
ampliatis talia faciatis castigando
corpus vestrum vigiliis et ieiuniis/
Vel sic si irascimini et nolite persistere
[illegible] irasci [illegible] prohibet vin-
dicta competere/ quia hoc non est humanum
eo quod ira viri iusticiam dei non operatur
Sol non occidat. Hic item exponitur
triplici modo/ primo de sole materiali/ Sol
non occidat super iracundiam vestram
id est ira vestra non durat usque ad
occasum solis [illegible] et si ira vestra sit
[illegible] non permanens quia [illegible]
[illegible] legitur quod quidam [illegible]
[illegible] non irasci si [illegible]
[illegible] passionem non [illegible]
Et ideo legitur quod quidam [illegible]
[illegible] abbate suo dicens
quid est illud quod scriptum est Math. v
Qui irascitur fratri suo reus erit [illegible]
[illegible] quia te volunt [illegible]
[illegible] si irascitur [illegible]
[illegible]
[illegible] si
[illegible]
[illegible] Secundo exponitur sic quod sol
[illegible] splendorem [illegible] Sol non
occidat super iracundiam vestram id est
non sit tanta ita quod peccata obscuret
splendorem [illegible] Tercio [illegible]
[illegible] exponitur sic
Sol non occidat id est si irascimini

in tanctē ne ppt hanc iracundia sol
iustitie occidat vobis et desertat vos
prima sup cecidit ignis et no viderunt
solē et nota dicit iracundia et no
ira quia ira dicit ipsum actum ire ira-
cundia vero continuitatē et frequentiā. Job
v° virū stultū interficit iracundia
quasi vsum lectas bis Aug. v° in collatio-
ne vltio tua pertransit. Dicit ira quod
iracundia sapientes turbat ira no paruam
spiritus turbat et subdit et paruulū
occidit invidia vbi dicit Aug. invidi-
am no possum' in eos quos nobis in aliquo
meliores putamus. Vbi notandū quod differentia
est inter odiū iracundiā et irā. Ira
ille qui habet odiū contra aliū ille appetit
malū illius sed quod homo moriatur. Sed invidus
appetit malū eorum propter appetitū
propriae gloriae. iratus vero appetit malū
alterius sub ratione iuste vindicte et ita
odiū est contrarium proprie quod invidia et
invidia contrarium quod iracundia sed tamen
tercia ratio homini. Sed no
licet locū dare diabolo. ira perseue-
rando quod durat et si ira sit aliquan-
tulum diuturna no tamen perseuerans. quod
ira perseuerante diabolo prima
aduocatis intrandi et operis exerce-
ndi ex quo comparare sanctus eloquens
cinis. Unde Agathon abbas in vitis
patrum dixit si iracundus
mortuos suscitaret deo no placet
propter iracundiā suā. Item dixit si
habitas tu proximo esto sicut columba
et ideo sol no occidat quod dicit apostolus in

sed post contenta quod sol iustitie no occi-
dat sed potius irradiet super iracun-
diā. Iracundus vel sic sol no occidat
quia Christus veniet et si ita iratus tamen no
licet locū dare diabolo. iracundia ad
vos set aspecta respondendo sed potius
resistite diabolo et fugiet a vobis.
Secundo petit in ... Secundum ... qui nolite locū
tu dare diabolo idest nolite
vindictam appetere neque iracundi super
magistros ne sol idest Christus operis anima
recedat et diabolus princeps te-
nebrarum adueniat. Nam quando pe-
camus tunc damus locū diabolo in
nobis. Qui furabatur supple bona alie-
na iam no furetur. Secundum Ieronimum qui furabatur
verba et doctrina euangelii prophe-
tica prauitate sic sunt prophete. de
quibus dicitur quod furabantur sibi va-
ticinia. Sed dicit dominus ecce ego dominus
no misi eos iam no furetur idest
recedat ab errore suo sicut ali
qui furabatur sunt detinuat diuitias
quod vsurarii contra actum contra opus et
primo dissuadet aliena no rape-
re. secundo persuadet caritatem propriam. Et di-
magis autem laboret. Secundum ... ad primum
sciendum quod no sufficit quod homo sit
bene ordinatus ad se sed et requiritur
quod ad alios quod no capiat nec rap-
iat aliena. Nam lex vetus data
precepta ordinauit hominem. Vnde ad
proximum et ad seipsum prohibendo
iram indignacionem et iram et in-
viam et ideo dicit qui furabatur
supple prius aliena rapiendo iam
no furetur idest no aliquo dolo
quod quod auferat ... no fu-

tu facias quia maledictus qui facit opus
domini fraudulenter / Tertio hic notandum
quod homines mundani temporalia delecta-
biles valde procurant et laborant
quia res temporales pro fructu perdunt
et amittunt et toto conamine labo-
rant ut illas res habeant et
retineant / sed nos christiani con-
tra fructum non res mundanas sed
spirituales id est gratiam dei amittim(us)
et perdimus et tamen ullam delicias
apponimus ut eas habeamus / Et ideo
vituperamus nos hic domino summo bono
dicit quod licite nullum scelus committimus
reputat quod fructum sit et nos facere
debemus quia gratiam dei spiritualem a-
mittimus quod maxime ergo fructum com(m)unius
esse reputare debemus / Ultimus omnino
quod non sufficit aliquid non rapere sed
etiam requiritur propria comitare ideo
dicit magis autem laboret operando
quia contrario fructum quando homines
laborare nolunt et sua propria ipsis
operose venientibus non sufficientibus
ideo dicit magis autem id est maxime
competit ut labor et laborando
non solum pro servos sed etiam propriis suis
manibus quia qui non vult operari
non manducet / secunda ad thessalonicenses iiio
operando dico non mala opera
ut peccata vel luxuria sed quod bonum est
id est honestum et utile ut habeat
non tamen unde vivat sed etiam unde tri-
buat necessitatem patienti id est
subvenire valeat illis qui in
extremis sunt constituti et viribus
destituti / hiis vero et principaliter
danda est elemosina / unde actio-

nes hominum laboratores operum suffocare infir-
mos et mendicos mittere. Ubi dei domini nostri
ihesu christi qui beatus est dare quam
accipere / qui etiam in infirmis et debilibus
pauperibus et pupillis et subveniendum / Unde et ita
quia hominis non solum doctrina christi
sed etiam exemplis / operibus et operatione nam non
legitur dominum nostrum ihesum christum laborasse
habuisse curam de aquibus miseris sed de
infirmis / quia non legimus eum resuscitasse
mortuos recepisse hospites visitasse
incarceratos vel licet legimus ipsum lectos
visitasse sed de infirmis legimus
eum diligentem curam habuisse / quia hos
tetigit et corpore et in anima sanavit /
operum exemplum matthei octavo quem dixit
christo domine si vis potes me mundare
et extendens manum tetigit dicens
volo mundare / Unde quod imperfecti verbis
magis ac laudabiliter operantes tangit
primo modo acquirendo temporalia / quia operando
manibus actus honestos quia quod bonum
et sanis debitus quia ut habeat unde tribuat
O bone ihesu da nobis illa facere ut
mundo corde tibi serviamus et ut tem-
poralia pura habitare valeamus quod tu
ipse concedas qui sine fine vivis et
regnas Amen / Sequitur epistola xxio

Dominica · XX ·

Videte quomodo caute ambuletis
non quasi insipientes sed ut sapientes
redimentes tempus quoniam dies mali sunt propterea nolite
fieri imprudentes sed intelligentes que
sit voluntas dei et nolite inebriari
vino in quo est luxuria sed implemini
spiritu sancto loquentes vobis metipsis in
psalmis et ymnis et canticis spiritua-
libus cantantes et psallentes in cordibus

Vris dua chas aſcentes ſſ poribus in
noie dni nri ihu criſti dcs 7 pu
ſublici iuic itaire xpi ad epheſ /
v ido ip quida caute 7 iſipient
ambulat qz ſim^ces / 7 boni ꝑoitu
hntes ſcadalizat / 7 ipis dmez ma=
ſione viuine amiſerat / alij caute
7 ſapiet ambulant / qz ꝑ ſcitates 7
ꝑ ſetos ſuos ſpa lucs illumant / 7
illos iboni opibus auterit / qui
ſut clari 7 mlti aiati aiarz / qui
caute neſcunt abulare n ſua i=
ſipiea abſtonde / tales eni iſipie=
tes qſda ſeclares boni ꝑoitu
hntes ſcadalizant / 7 maxiaz ma
ſione mali ei amiſerat / maiores
eni 7 ꝑſti ſcandala no vapint / ſ
ſoli ꝑuuli / ſic dns leo ſup illud
math xviij qui aut ſcandali=
zaint vnu d ꝑuſill iſt ut vn q
ſic ambulant q alios ſcadalizat
illi ad ſua dapnac et na edificat
¶ Alij aut caute ambulant caute et
ſapient / ſic viri rligioſi qui in
ſipientes ꝑſcites n no ꝑſtos
in ſat ſcipta illumant / et eos icom
tempe bona agedut 7 edificat /
qz ipi i diuis duoe ſt auenſi / et
caute 7 caſte ambulant / ideo d os
acend valent 7 aꝑtaſitate n os
ducere poſſint / de ſic ambulantibus
mithee iiij / vbi dic ambulabit vn9
qſqz i noie dei ſui / nos aut amb=
labimus i noie dei i et m 7 ult
aplus ſ^o ipui epla vult ondere ſor
miſerne vnas eaſtitas ut con

ſeatom laudabile heant ad xpm
ut ſic edificare valeant / et q^o in
pri^o iſeruit ephe ſos 7 oms
hoies ut corp ano ſit caute et
honeſta / et ut vmat ſy ſapietes
et no ſit iſipietes / 7 ideo dic vi=
dete quo caute ambuletis / Ideo
dic fres vocate eos fres ꝑ ꝑp
iſide 7 iſpicitate dilcois qua
oms heni vni dei ꝑrem om
potetem no ꝑnaz ſ ꝑ adop=
com vite / q.d. qz filij luc eſtis
et eſtis filij eiuſdem ꝑris ſz dı
7 eiuſdem mris ſz ecce ideo vi=
dete .i. cōſidate quo caute id eſt
ordinate ambuletis .i. viuatis et
cōſiſtatis i medio nacois pue
no qu iſipietes id eſt idiſti
7 ꝑuila no ꝑudetes / ut infide=
les / q no hnt vnam ſapiam iſe
hitante ſz xpm / ſ ut ſapietes
id eſt fideles qui fidelem ſapiaz
i cois hnt / na qta eſt diſtacia
int tenebras 7 lumie / int fide=
lem 7 infidele / tata e diſtacia
int ſapiete 7 iſipiente / qua
lumie 7 ſapia no pnt i eo eē
niſi heat fide ꝑ potet dei ſicut
ſic vidate .q.d. no ſit et ceti ſed
vidicte ſiple vt qz octo dixes
7 ſiniſtro na dez vniauqz i=
dedit duos oclos dexterm 7 ſi=
niſtrm / ut no ſolu reſpiciat de=
lectacom tpale ꝑ oculu ſiniſtr /
ſ oſtendat ſe ad dextrm ꝑlanden
gaudijs celeſt et eternitate / ſ hec
pauci reſpiciunt ad dextru ſ ꝑoac

oms ad sinistras affectates diuicias
et gl(ori)am temporalem vigete quo
id est quo modo animo ita q(uod) sint
due ducaces caute ambulantes propter
repentina(m) cau(sa)m dissolucionem et
propter diaboli(cu)m venatorem et propter
receptiva(m) iudicis advenientem non q(uasi)
insipientes sed q(uasi) sapientes id est
i(n) omnibus p(re)videntes et pr(overbiorum) xiiii
vulpes versute tunc precidunt g(re)ssus
Quos tuos ino alt ex pom. Ubi
sencis q(uod) hec verba dicta q(uod) ille
qui hic alios docet et indagine
habeat q(uo)d sacrum laudabilem
ut sic alios doceat ambulare
caute et sp(irit)ua(liter) Unde hanc doctrina(m)
ap(osto)lus valens docet dat plat(is)
eccl(esi)e dicens fr(atr)es videte q(uo)d di(cit)
vos plati q(uod) subditos v(est)ros habetis
docere et dirigere videte quo
caute ambuletis id est quo sine
rep(re)hensione vivat sic tunc
ambuletis non q(uasi) insipientes id est
sic vani et de scandalo non cu=
rantes. Sed ut sapientes id est
om(n)ia sine negligencia agentes
q(uia) sapientis est nichil negli=
gere de hiis q(ue) agenda sunt P(ro)v(erbiorum)
xiii esto sapiens et dirige
i(n) via animum tuum Utina(m) plati eccl(esi)e
sic ambularent tunc utique mundus
bonis consisteret una valerius dicit
q(uod) plato dixit tunc seculum fore
bonum cu(m) sapientes regnarent et
s(e)c(un)d(u)m sapientiam o(mn)ia regebant
et sene(ca) i(n) p(ro)verbiis suis dicit p(ro)p(ter)ea
q(uod) seculum ideo amentum dubiu(m)

q(uia) sapientes regnabat et vos sapie(ntes)
vi dicitur vos sapiens stabilis amicu(s)
p(o)p(u)li est et ideo q(uia) m(ul)ti plati et principes
p(re)sentis t(em)p(or)is sapientia carent et ideo
corda habent vaga et instabilia
et nec sciunt subditos dirigere
viam docere possunt et io sapientes
non sunt q(uia) si sapientes essent tunc
recte regnarent et o(mn)ia bene dispo=
nerent iuxta illud pr(overbiorum) iii dominus
sapientia fundavit terra(m) stabilivit ce=
los prudencia qui celi sunt maxime
mobiles et in illo loco stabiles
Unde dicit loquitur ps(al)mus c iiii de
ea dicens posuit iste regnat q(uia)
deposito corde i(n) sua legibus veris
ordinat tota(m) familiam mortuum
interiorem et exteriorem si con
stringit hemina rabida illa pu
nit per paciencia(m) si p(er)castitatem spiri=
tuali punit per abstinencia(m) sobrietas
aperi comas vecturque si superbia
vincatur per humilitatem sic sciens non
invenit ibi tentas durtas lib(er)ales
una pars qua tenet cor q(uod) est
in mobili mobilius q(uod) est omni lu=
brico lubricius Hec ille Vestimentis
operibus hic ap(osto)lus hortatur ut labores
et p(er)dita recupemus et ad hec fa=
ciend(um) requirit ut copiosius nimis
simus diligentes et q(uod) s(e)mi(n)is sa=
gates una versemus q(uod) mercatores
i(n) una re vel i(n) una terra lucrum non
habentes ponunt se ad alia ut si ibi
lucrum dampnum recipiat i(n) aliis lucrum

rapiant et recipiant. apostolus quod videns
quod in presenti tempore multa perdidimus
nisi quod quia lucrati sumus et id in spiritu
tempore lucrari in tempore valeamus dicit
sic redimentes tempus et apponit
duo. primo quod de tempore futuro sit redimen-
tes tempus id est captantes temporis op-
portunitatem adversando et sinceritati deo
et cum incommodo temporali. unde secundum glossam
ille tempus redemit qui dat de suo
ut vacet deo. Luc. vi. qui aufert
que tua sunt ne repetas. et hoc necesse
est quia dies mali sunt id est quia
multa occurrunt impedimenta que impe-
diunt hominem ne possit deo vacare
et dicuntur dies mali propter maliciam
et infelicitatem hominum. Math. vi. suffi-
cit diei malicia sua. Alio modo exponitur
de tempore preterito. redimentes tempus
sed preteritum tamquam quod tarde et pigre
resurgentes in uno tempore quod minus fe-
cistis malicia ut sit sicut in Romanis
dicens vos non sit mali quod non
in malis dies sine ? sed totum tempus
in malis expenditur bona autem et sic
aliquando dici expendunt in malo tamen
versus ? expenduntur in bono ut minus
sed minus fecisti in preterito. quia dies
mali sunt id est multa occurrunt im-
pedimenta que hominem retrahunt et
impediunt a bono opere. Genes. xl
vii. dies peregrinationis mee parvi
et mali. et Eccles. iiii. fili conserva
tempus et devita malum et age bonum

Vel aliter redimentes tempus id est compa-
rantes vobis opportunitatem servi-
endi deo bonis operibus. nota
differentiam est duplicibus temporibus
unde Bernardus dicit ille tempus
redimit qui volenti tunicam to-
llendi remittit ei pallium ut
habeat in domino cor quietum secundo
cum perdere quod non habet nisi secundo
quod habet amittat ut quod amittit
minimum ut habeat maximum. vel so-
lum sit quod tempus redimimus
quo deo vacare possumus quia
aliquod tempus quod habere licet di-
mittimus ut quietem in domino cor
habeamus quod habere non possumus
nisi sic redimendo. unde Luc. xiii
est qui multa redimit modico
precio et vendit ea septuplum
quia qui multa redimit modico
precio quod unum hoc pretium
multa redemit peccata et resti-
tuit ea septuplum. quia penite-
ncia debet esse septupla id est
septem habens conditiones
primum est peccatorum preteritorum ab-
hominatio quia quilibet penitens
debet abhominare peccatorum enor-
mitatem. secundum est presumptionis
indignatio. unde penitens debet
sibi indignari quod presumpsit
per obedienciam contra deum su-
perbire. tertium est timor tardius
quam amaritudine ~~te tenet~~. quartum
est erubescentia confessionis

i. contritionis

Ratum vindicta fiat sanctus
Septimum esuries saturatis et bone
consuetudinis Septimum perseverandi
sollicitudo et sic multa modica
paruo redimuntur et tu reciperis sep
tuplum in saturitate Varia autem que
demus laboramus ut tempus presen
ti redimamus et hec vanitates
si aliquo die impediunt comport
bare aciem vel alia ca te scilicet
servitute vel veniete tamen co
natum apponunt et omnibus in suo
re agunt ut tempus amissum va
leant recuperare Modo nos xiani
simus hec pugnantes et vanita
tes sicut dicit beatus Augustinus in libro
de vera innocentia in hec verba
omnes qui ad superna pertinent ci
uitatem per exitus et mundi
quia tedimus ad vitam eternam et
multa impedimenta occurrunt
in spiritu et occurrunt tempori / Ideo
demus tempus redimentes est
nichil necessarie sed omnia in suo
maioris age ut cito ad illum
finem idest ad eternam vitam va
leamus peruenire Item dominus Ephe
redimentes tempus tempus dicitur
malum sicut domus dicitur esse
mala que habet malos habitatores
ita dies dicuntur mali in quibus
fiunt mala. Animal hominis
qui est quod dicit redimentes tempus
nisi qui dicet verum illud fa
cite quia alii illud vendunt ma
la operando ad malum suum

vos autem redimite id est vos bona
operando per quibus vanitates ca
piatis Unde quamquam homo facit quod est sibi
utile tempus redimit sibi et acquirit
quia suum illud facit et in sua salute
illud occupat Propterea nolite fieri
imprudentes idest inconsiderati et
indiscreti Ecclesiastici xxxii° Fili sine
consilio et sic prudentia Unde
sapiens reus sit potius estote intel
ligentes idest que sit voluntas
dei idest quod sit volitum idest
quid sit quod deo placeat ut illud
faciatis Unde voluntas dei est regula
cui debemus conformari / Deo namque
placet quod omnia fiant in mansuetu
dine et modestia et nichil fiat
in curiositate Unde hec lira quod que
[struck] videat verbo premisso ve
conformiter
dete quomodo caute ambuletis
non enim vere creditur si non scitur quo
se extendit Unde via per quam extendi
est est intelligere que sit voluntas
dei que est sufficiens via secundum Lyram
Propterea reus quia id est quia dies mali sunt
Ideo nolite fieri imprudentes Unde
prudens dicitur homo procul videns
quia longe considerat quod sunt opera
sua futura sunt et quid sit quod deceat
appetere et quod vitare et qui considerat
quod placeat deo et que displiceat
e contra ille qui imprudenter agit et
non considerat aliquem finem ad quem sua
opera dirigat et quod placeat vo
luntati dei imprudens et stultus ap
pellatur et ideo nolite fieri imprudentes Secundum

intelligentes que sit voluntas dei id est
quod placeat deo et quibus operibus vo-
luntas dei impleatur quia voluntas dei
est regula cui debemus conformari. Un-
de Bernardus dicit super cantica quod regula et
exemplar et confessio magis sunt co-
ordinata in rationem et iam
ornatum ab illo exemplari recipit
Immo voluntas dei est regula et
exemplar totius perfectionis in quo
exemplari tanquam in speculo omni
confessio perfecta omnibus relucet. Huic ergo
regule et exemplari nos confor-
mamus qui precepta dei custodimus
et voluntatem propriam abnegamus
iuxta illud Eccli. xxxv° in adventu primus
homo qui sua voluntate facere vo-
luit a paradisi gaudiis ejecit. Secun-
dus autem de receptione hominum venientis
non voluntatem suam propriam facere venit
primam voluntatem nostram donavit capitulo
vi° et ideo salvator dixit non
quero voluntatem meam sed eius qui
misit me Joh. v°. Secundo dices michi
quod voluntas nostra divine voluntati
conformatur. Quomodo ergo conformatur vo-
lendo quod conformatur in beneplacitum
dei in fiducia speciali. Item in affec-
tione sancta et in devotione sincera
ut in conversatione despectus ordinatae
et in mellifluia quinta divine conso-
lationis et ideo probet que sit volun-
tas dei bona et beneplacens et perfecta
ad Rom. xii. Tertio peccatorum non solum per ebrie-
tatem ut per crapulam. Nolite in-
ebriari vino Apostolus hic prohibet
actum qui confundit nomen amittit gratiam

Deo sequitur

et prodit gloriam. Quia sicut dicit Petrus nono
Ethicorum quod per virtutem debet esse sobrius
quia sobrius non est facilis nec vastabilis
neque contemptibilis sed quod ebrius
est. Et ergo ut nos beati adiuvamus
facti non inpugnemus neque animal
hominibus contempnemur. Ideo dicit
Nolite inebriari vino. quasi dicit
sitis prudentes et ut sitis perfectes
et nolite inebriari vino
potest enim vos ... bibere vinum
quia totum non bibere vinum et modo
archam et hominem perfectorum et quia
vinum bibere potestis. Nolite tamen
ipso vino inebriari et nota
dicit nolite quasi dicit: et si aliquis ex
surreptione et debilitate ne
contingat, tamen nolite secundum volun-
tatem et in deliberatione quia tunc
esset peccatum Luc. xxi° attendite
ne corda vestra graventur crapu-
la et ebrietate. Ideo ebrieta-
tas sed non minus. Unde ex nimia
modestate subito procedunt mali
mores ut patet. Loth enim filie
dederunt vinum bibere quo bibito
cognovit incestum Genesis xix° super
quo dicit legem quod Zedechias non
peccat in morte vivus vicerit et
idem ut per nimio estimatis de
facili supprimatur in libidine. Et ergo
Ysidorus. vinum ... est aviditas
voluptatis. Et ideo dicit nolite nimietas
potationis et subdidit in ebrietate
causalitas libidinis. Ideo dicit
in quo est luxuria. Ergo Prov. xx° dicit
luxuriosa res est vinum et tumul-
tuosa ebrietas. Item sic
... quod nichil ... alios

arguenti quod inebriari vino et io vallis
dolens est de ebrietate commissa quia
quidam paganus vallis dolent
se fuisse ebrium ut legitur in historia
scolastica si ergo unus paganus propter
unam ebrietatem multum dolent et
nos christiani vix vel raro dolemus si
unquam inebriati fuimus nam secundum
Basilium quando dicitur compositissimum ebrium
replete et ululare audis quod bibunt
vinum in dulcedine unde pergama
nunc secundum quondam similiter dicitur ebri-
etas in lascivo vinum est in sacerdote
sacrilegium quia aliter circa sua vetat
nos sacerdos spiritum spiritualem contingat
et quod nolite inebriari vino sed ponitur
contrario aliquo modo implevimur non vino
veteri sed spiritu sancto et vino novo quo
apostoli repleti sunt actuum 2 repleti sunt
omnes spiritu sancto unde dicebant quod
musto repleti sunt. Beatus Johannes hic
qui bibit de isto vino non de illo
vino bibunt multi peccatores et obliti
sunt vias ascensionum biberunt eos
ducens et affectaverunt paupertate
veritate et prudentes et sapientes isto
vino nos impleamus et sicut utrumque simul
fieri potest sed est loquentes vobis
metipsis in adventu in sinceritate et uti
litate eorum quod sunt cantatis vel no
tis alijs ne sit sicut sonans aut
cymbalum tinniens quod vocat fratres ad
eucharistiam vel confessionem et nunquam ibi
veniet loquentes dicit in psalmis quod
ad bonam operationem commovet et
hymnis quod de laudibus dei agunt et
canticis spiritualibus quod de celestis gaudio
sunt unde beatus Augustinus in libro de civitate
dei capitulo ultimo dicit non erit per-
fecta iocunditas nisi in illa civitate

vacare et videre quoniam ego sum deus secundum
Basilium nolite inebriari vino etc. Beatus Ambrosius quod
plurimam donum intelligere omnia vitia
quod ebrietate solent evenire quia ut
quidam doctor dicit ebrietas nullum
vitium excludit nam sicut ebrius replet vino
ita replet incendia superbie luxurie
impudicitie ... testis quod vice
contrario quod replet spiritu sancto replent con-
castitate et humilitate magister testis
quod virtutibus loquentes vobismetipsis unde
secundum Basilium nos metipsis loquentes
... psalmus psalmi dicuntur
a psallendo quia in psalterio ... -
ymnis ... eloquio sancti laus
... ymnis ... et non canit
in laude dei ... non est ymnus unde Ambrosius
et Hilarius viri clarissimi proprie
composuerunt ymnos hic et in sequenti
canticis spiritualibus quia quedam sunt
cantica non spiritualia ... in laude
deo sunt sicut cantica ... contra
... aut spiritualia sunt quod composuerunt
prophete spiritu sancto afflati ut est canticum
Moysi Anne et Ezechie Ysaie ...
et dicta Ysaie ... et psalmum
quia canticum solius oris est et dicta
psalmus autem dicta ... quoddam
instrumento ... psalterio ca-
ntantes et psallentes ... tangit con-
gruentes in divino officio necessitates
... caritate ibi cantantes pro
caritate domino canticum novum ... et
voce exultationis vox ... operata
... conformitate ibi psallentes
... non est ... laus
... in cordibus ... ibi in cordibus vestris ... vox
psallam spiritu psallam et mente non sit

illi

Vespertinis sint ysaie xxix° Sic
populus me honorat labiis / cor autem
eorum longe est ibi vera non est ad
honore dei non ea vane etc / Ps
psallite deo nostro psallite / Vel alio
modo Ieron. videns dicit cantantes cor-
dibus vero quod multi sunt qui cantant
vel quorum mens non concordat voci
et magis attendunt sonoritate vocis
et auditoribus placeant quam considerent
mente quid dicunt illi / Illi vero cantant
corde quorum mens concordat voci impro-
illud [illegible] benedicti dictum sit item in
psallendo ut mens nostra concordet
voci nostre Unde beatus Aug. ignorandum
dicit magis delectabar in
vocis modulatione quam in eius compun-
cione / [illegible] ut faciamus
sic scilicet cum corde et voce cantat / apostolus
hortatur nos dicens cantantes quod dicit
illativi voce sed deum actu laudantes /
et psallentes ore cordibus vestris /
in vita [illegible] sunt cantantes adherentes
deo et non iterate vane laudis / Unde
beatus Aug. quanto magis sic alios non
corrige sic sic sepe voce mea frangi
ut dulcius cantarem magis delectabar
in vocis modulamine quam in eius compun-
cione / Unde ve mihi non abstrahi [illegible] pre-
ciam non [illegible] vocis lenitatem cor-
dis puritate / Sic [illegible] cantare propter
[illegible] malum pessimum est
psalmos et ympnos decantare propter
deum est bonum optimum / ut angelis immi-
tat et demones effugit / Item efficit
sanctitate et [illegible] voluntate
illicitam extinguit et [illegible]
frangit / sensum aperit et celestia [illegible]
desiderium tribuit / Unde [illegible] psalmos

honores deficiat et [illegible] consolare [illegible]
est [illegible] notitia vocis [illegible] qui
diligit assiduum cantum psalmorum /
non [illegible] cantabo [illegible]
[illegible] voce cantum psalmorum
[illegible] mei [illegible] et ut ille [illegible]
et laus mea [illegible] subdit gratias
agentes / Ubi [illegible] epistolam
hortatur ad gratiarum actiones ut laus
nostra sit gratiosa nichil enim gracius
esse potest quam quod deo [illegible] referimus
laudes et gratias de [illegible] et [illegible]
[illegible] / et [illegible] dicit gratias agentes quod
dicit / non solum de gratiis [illegible]
sed magis [illegible] gratias [illegible]
[illegible] quo enim deus [illegible]
[illegible] non cessat / tunc [illegible] nos a
gratiarum actione cessare debemus / et
[illegible] pro omnibus donis eius ut [illegible]
[illegible] eius sed [illegible] adversitatibus
quam prosperitatibus / et hoc in nomine
domini nostri ihesu christi qui dicat [illegible] propter
[illegible] / [illegible] propter caritatem / [illegible] propter
salutem / [illegible] propter benignitatem /
agentes semper gratias deo [illegible]
[illegible] / et patri per [illegible] ut dominus
noster ihesu christus [illegible] /
et patri christi [illegible] / [illegible] iste
[illegible] et [illegible] /
tangit [illegible] primo
quod agendum sit quod gratias / [illegible] /
[illegible] omnibus / [illegible] in nomine
domini nostri [illegible] deo patri et [illegible]
[illegible] dicit age-
tes [illegible] / quod semper [illegible]
quod pro omnibus [illegible] quod in nomine
domini / [illegible] deo / sic [illegible] deo
et patri [illegible] gratias [illegible] / Un

193

Solinus libro de mirabilibus dicit quod quidam
fons qui ibi est tranquillus et quietus
est sed ad citharam et cytharam et alia
ulta suavem quod melodia commi-
scuit et crescit. Sic deus qui est fons
totius bonitatis in se quietus et tran-
quillus est sed ad citharam et cytha-
ram et ad aliam suavem sonum me-
lodie clamans id est ad gratiarum
actiones que gratiarum actio dulcissi-
mum sonum et canticum includit. Ad istum
suavem cantum ipse deus qui est fons
sapientie et totius bonitatis commo-
scit et mirabiliter se in beneficiis
effundit. Ad illum fontem deum omnes
accedimus et dulcem cantum id est gratiarum
actiones emittere. Et hoc tunc facimus
quando bona que accepimus non viribus
nostris ascribimus sed magis boni-
tati dei attribuimus. Sic fecerunt
medi de quibus habetur secundo Mach.
2°. qui dixerunt dominum magnis pre-
cibus a deo liberati magnifico gratias
agimus. Sed heu quidam quando mul-
ta prosperitatis succedunt tunc illud
suavem cantum id est gratiarum actiones
optime sciunt distinguere et laudes
decantare. Sed si adversa sentiunt tunc
quam inviti fiunt et tales recipiunt
[illegible] magis dei adversitate ve-
nerunt inferre gratias si essent pro-
fui. Unde Valerius libro de policratico
4° ipse sine dubio quod potestate
iussit quod milites ad fierent ut
essent ambidextri id est ut fi-
erent utraque manu pugnare. Ne sub-
ierint sed magis de in ministeri
triumpharet et sic ut nos similiter

milites valeamus pugnare ambi-
dextri esse debemus ut utraque manu
valeamus pugnare scilicet adversita-
te et prosperitate Deum collaudare
et sibi gratias referre. Unde Cassiodorus in
libro de symbolo dicit Armonice vos
vivite domino semper benedicatis si venerit
vel mala benedicatis. In tribulatione
vel mala si prospera venerit bene-
dicatis et prosperabunt prosperaret
hoc apostolus primo ad Thessalonicenses 5°. Sic
semper gaudete sine intermissione
orate in omnibus gratias agite. No-
tandum secundum glossam super illa littera gratias
agentes quod ita in nomine domini nostri
Jhesu Christi gratias deinde agere dicentes
ei gratias tibi referimus domine sancte
pater qui nos [struck through] per filium tuum
fecisti et redemisti et via a celesti
patria perivisti et in nomine domini
nostri Jhesu Christi gratias referre debemus
deo patri quia per illum qui mediator
noster est pietas et sacrificia offerimus
et suffundimus. Ut vere patrem di-
centes suscipe domine preces supplican-
tium per dominum nostrum Jhesum Christum fi-
lium tuum ut hoc apostolus ostendit
quod per illi gratiarum actione sequi de-
beat subditi. Subiecti invicem. Hic
docet quod prelati sunt subditi
suis semper salva tamen eorum digni-
tate non sit subditorum et similiter
obediens sit prelatorum et est semper
et dicitur subiecti invicem id est in se totum
invicem non solum subditi prelatis
obediendo vel moribus minis
viribus secundum eorum maiores moribus
in caritate submittens et prelati sub-

ditis ministrando / et corporis curam
agendo / et hoc facere debent exemplo
apostoli qui dixit Cum me servum
fecerim ut omnibus lucrifaciam et hoc
intuere Christi id est in exemplo Christi qui
pedes discipulorum lavit / et omnem
modum humilitatis ostendit / Iohannis
xiij° exemplum dedi vobis per
lavando pedes ut quemadmodum
ego feci / id est ministrando humiliter me ex-
hibui / ita et vos faciatis / id est cari-
tative et humiliter subditis vestris ser-
viatis / vel sic intuere Christi qui
humilitate magis quam dignitate / sancti-
tate quam minus sit / et similiter confirma-
tur Ro. xij° secundum glossam super illa littera no-
tandum ergo in humilitate Christi quod sic condi-
tores et subditi suis prelatis subditi
sint ea obediencie et reverencie reverencie
sic eciam prelati debent se humiliare sub-
ditis / id est quando viderint equales sibi
in virtutibus / et vite meritis / id est quando
autem viderint eos superbos / et peccatis
vicia / debent officium prelacionis oste-
dere / et fortiter corrigere / et increpare /
exemplo beati Petri apostoli qui cum vidi-
sset Cornelium centurionem cum omni
domo sua se velle adorare percipe-
cionem humiliavit se dicens / Surge
ne et ego homo sum / Sed qui vidit
Ananiam contra veritatem venire
et precium subtrahere / potenciam sue pre-
ostentare ondit sola verbo illos inter-
fecit / ecce in ista intuere Christi
ascendendum / id est per modum dei no-
ta adulacionis et prelacionis sunt
quidam faciunt qui laborant impe-
trare gratiam prelati ut eo liberius

observent quod eis placent unde eciam
glossa Christum dicens o bone Ihesu
da nos humiles mentes ita
humiliter deservire ut terram meam
impiam vincere et gaudere cum eterna
regnum. Epistola dominice xxi^a post festum
trinitatis

Dominica vicesima prima

Confortamini in domino et in potencia virtutis
eius / Induite vos armaturam dei ut
possitis stare adversus insidias dia-
boli quia non est nobis colluctacio ad-
versus carnem et sanguinem sed
adversus principes et potestates et ad-
versus mundi rectores tenebrarum
harum contra spiritualia nequicie in
celestibus propterea accipite arma-
turam dei ut possitis resistere in
die malo et in omnibus perfecti stare
state ergo succincti lumbos vestros in
veritate et induite loricam iusticie
et calciate pedes in preparacione
evangelii pacis in omnibus sumen-
tes scutum fidei in quo possitis
omnia tela nequissimi ignea exti-
guere et galeam salutis assumite
et gladium spiritus quod est verbum dei
Ad Ephesios vi° / Et nota quanto magis
cognoscit potenciam et virtutem aliquis
alicuius et sibi illam potenciam
et virtutem adesse et istam dum ipsi
aliis tanto magis de ista potencia
et virtute confidit et mens valebit
et confortatur exemplum istius hominis
in David quod sciens virtutem et po-
tenciam dei sibi adesse contra Go-
liam philisteum confortatus

est in medio et cum surrexisset philis-
teus et veniret et appropinquaret
contra David festinavit et fecit (?)
et cucurrit contra pugnam ex adverso
philistei et misit manum suam
in peram tulit lapidem et iecit
et percussit eum in fronte et in-
fixus est lapis in fronte eius
et cecidit in faciem suam super terram
Apostolus igitur in presenti epistola volens nos
docere quomodo nos debemus pugnare non
solum contra hostes domesticos id est
contra carnem et sanguinem qui sunt ho-
stes domestici secundum illud Mathei x°
inimici hominis domestici eius et cetera
Michee vii° sed etiam debemus
pugnare contra spirituales hostes et ut
istos hostes malignos et contra
dyabolicas valeamus vincere et
de ipsis triumphum victorie reportare
ideo dicit confortamini in domino in
qua epistola apostolus invitat nos ad
armaturam virtutum que plurimum est
necessaria docens nos pugnare contra
impugnacionem malignorum spirituum
meum (?) aut contra impugnacionem car-
nis que per se (?) designatur et quod sit
(?) hanc epistolam precedentibus
dixit (?) usque admonui vos
o fratres in fide et dilectione per se-
verare, Decetero confortamini contra
bellum dyaboli Iosue i° confortare
et esto robustus! confortamini
non in vobis sed in domino id est in
auxilium domini patris et filii et spiritus sancti
Deutronomio ... dicens dominus pugnabit
pro vobis et vos tacebitis unde
facimus post spiritualia precepta quibus

amonuit apostolus viros et mulieres
patres et filios dominos et servos subiunxit
ista generalia non solum ad Ephesios qui-
bus mittebat hanc epistolam sed ad omnes
generaliter et dixit decetero id est
de cetero et post illa que proximis fratres
mei in fide et dilectione quia virum (?) deum
omnipotentem patrem habemus confortami-
ni in domino id est in fide illius et
in potencia virtutis eius quasi diceret nolite
confidere in vestra fortitudine neque
in meritis vestris sed in potentia vir-
tutis eius id est in potenti virtute vir-
tute vobis collata ipse
enim dat virtutem et fortitudinem
plebi sue et dicit virtutis eius no-
tate quia magis proprie erit fortitudo
et famulla ... et ...
... in nobis non est tanta for-
titudo ut possemus resistere tante
multitudini vel aliter ... dicit apostolus
... hic nos ... et animare ad
bonam perseveranciam et hoc contra
bella spiritualia et ideo dicit confor-
tamini quasi dicat bellum spirituale habetis gerere
sed confortamini id est confidite non
in vobis sed in domino id est in auxilio
domini dei ille enim dominus est qui dat
auxilium ut tale bellum sustinere
possitis psalmus da nobis auxilium
de tribulacione et in potencia virtutis
eius id est in illo qui potentem dat
virtutem pugnare volentibus et in
illo auxilio confidere et confortare
debemus plus quam in fragilitate pro-
pria et hoc semper facta et ...
... ... dixit

ergo confortatus manu dei mei que erat
in me. In esdre. memoria dicit
quam magis in maiora erunt manifesta
quia virtus humana est infirmitas ad deum
apostolus autem quam nichil impossibile ut
in omnibus confortacionibus ut non per per-
severanciam dei impleatur et non solum
confortamini sed et induite vos ar-
maturam dei sed virtutum quod absolute dico
est. In virtutes in pugna ut resi-
stat et hoste consistente ac vincat
Et nota dicit induite non facite
quia solus deus est horum armorum
fabricator. Hominis enim est et ablata
tempore generacionis unde tyrra ad hoc-
cem dixit talia tibi contulerunt ar-
ma quam nisi prior abiecisses in ueta-
te infirmitate tuerere et quoniam induitur
tu congruit honestate que tempore est
esse in medium in spectaculo armatam
congruit uanitas que periculum est esse
ire in merme in prelio sed armatam
dei congruit utilitas quia dampnabile
est esse sine deo in hoc mundo et
ideo dicit induite vos arma-
turam dei etc. quia sumus in spectaculo
in prelio in medio et ideo hostem
expellamus. Exemplum de multis pri-
bus in manifesto qui personas preceptas
humilitates et virtutes demones ab
obsessis corporibus eiecerunt et sic
de eis triumphum habuerunt. Secundum
quia induite virtutes ut possitis
stare firmi et stabiles et sine timore
contra adversus insidias dyaboli. Ci-
tant dolosas artes et machina-
ciones ipsius dyaboli ipse enim habet

mille artes ut animam decipiat et
defraudet. Job xxix. Induite misericordie
dolosi et Jac. iiii. Resistite dyabolo
et fugiet a vobis. Unde dyabolus simul
te divisas mollit insidias. Et nota
dicit insidias et non vires quia plures
decipit per astuciam quia vincat potentia
inimicus qui est hostis quia dignus to-
tius dyaboli astutiam ideo dicit ar-
mis sumus. Bernardus. Induite vos arma-
turam dei. Est sciendum quod militum nomine
armata comprehenduntur omnino quia
nec sufficit sola bellica lorica sed et ga-
lea scutum scilicet telum et cetera que ar-
morum in summa comprehendantur. Per arm-
aturam dei eius intelligitur dominum ihesum
christum cuius protectione defenduntur omnes
electi quia illum induunt iuxta illud apostoli
quicumque in christo baptizati christum induistis
tur enim electi christum induunt quia virtutes
que in christo sunt ad imitandum assumunt
et ergo qui dicit induite armaturam
dei tamen valet ac si diceret induite dominum
ihesum christum. In eo sunt omnes virtutes quas
satis in illo esse in vobis assimite vi-
gilancia ipse est iustus verus pa-
ciens castus in mansuetus et ap-
pellatus est agnus et leo et vi-
tulus sic et vos induite iusticia
veritate mansuetudine et castitate et
estote agni per mansuetudinem leo per
fortitudinem in fide et in bono ope-
rant diabolum estote vituli mor-
tificantes vos metipsos in vigiliis
et compositionibus ut possitis stare
adversus insidias dyaboli. Bernardus
minus more insidiari nobis dya-
bolus demumque insidiatur nobis principalis

195

suggestiones insidiar pvincit car-
nis nre / z i malorum delectacio-
ne in consensione / z insidiat nobis
p suas insidias hereticas / ffalsos
frs / z paganos / contra has omnes
insidias nos demus vbilibet pug-
nare ne vincamur / sed vt vincamus
¶ Et Romanis capitulo xiiii demus in
insidias dyaboli et pugnare cum eo nos
oportet / sed sicut contingit ut in
arte bellandi simus experti et periti /
Vegetius i° poli dicit re militari dicit
q nichil magis prodest in pugna
qua ut milites in acie dispositos
ordines servent ne sint nimis
conglobati / z per quos sibi invicem
permixti pugnandi et ut non stet
nimis rari z interrupti quia sic
adv'sum daverent hostibus p'rumpe
di / sic in pugna spirituali nimis con-
globati sunt cum carnali ac terrenato
amore se mutuo diligunt / z illi se
mutuo impediunt / illi vero nimis
rarescunt cum dispergunt / quia illi
dant hostibus adv'sum irrupendi
tale unitate / et io bernardus dicit in
omelia octaua sup missus est sit su-
ma cura nre est ut caritate
fraternitatis uniti sine constricti simus et
invicem coniuncti vel irrupti corpus isto-
rum inveniamur quia si spiritualibus
bona apud nos fuerint varie
te adherens nos non valet ho-
stis iurare / Ideo dicit z io ad
colla in° dicitur in omnibus vos sic elec-
ti induite vos benignitate humili-
tatem etc / et subditur sup hec omnia
caritatem / quae habete quae est vinculum
perfectionis quae est vinculum perfectionis /
quae est signum divine dileccionis / ecce
arma que valent contra insidias dy-
aboli / Vn in vitis patrum legitur qd quidam
fr requisivit quomodo se ne di-
cens abba sau pr quare ad-
monebat in pugnam / z vidit senex
cum ira abitum sed potentiam
paciam / humilitate / et obedienciam /
Ideo ille / ut quo appeat dicitur sit nobis
ut virtutibus armari subdit / quia
non est nobis colluctacio adversus
carnem Ideo hortatur nos induere
armaturam dei et ibi ponit septem con-
dicciones hostium cum quibus pug-
nare debemus / primo contrarietate ibi quia
non e nobis colluctacio / secundo in mor-
talitate ibi quia adversus carnem et
sanguinem / tercio potestatem ibi quia ad-
versus principes / quarto multitudinem ibi quia
mundi rectores / quinto invisibilitate
ibi quia contra spiritualia / sexto celsitudine
ibi quia nequicie / septimo subtilitate
ibi quia in malesubtilitate contra quos nos
bellum nostrum quod prius certum supplice
de celo contendit / et istud acerrime
caliginosum ut clarissime sit / z ideo
dicitur cum q.p. necesse est ut arma
sumamus z firmi stemus cum non e
nobis colluctacio hoc est pugna et
contencio bellum supple solum adversus
carnem z sanguinem / id est contra vicia
que ex carne oriuntur / vel contra homines
fragiles z debiles quia tamen sit cum
cum caro et sanguis regnum dei non
caro z sanguis non vincolabit / z po

modo circa predicta v° ca° et san-
guinis effusione non possederunt sed
adversus principes idest demones mo-
ventes animum principis aliis et potestates
idest maiores demones qui eciam super
principes illos dominantur et aliis preferuntur
contra illos quoque principes optant non
pugnare unde valerius libro 3° ca°
primo refert quod quidam abscidit sibi
digitos sinistre manus ne bellum
intraret sic natus ac permanit cum
bonis suis et cum ceteris vinculis
tenuit ~~parenda~~ parenda sicut quidam
quidam viri imperfecti et recepti presti-
terunt sibi testimonialia et emunt sibi
ordines vel alia membra ut non pug-
net vel a quo motus in tedia tan-
tum vit nolunt enim cum principibus
tenebrarum colluctari et de eis triumphum
reportare et ideo dignum est ut senatus
idest angelus illos maxime ka-
theris eligeret et ipsos in infimum pre-
cipitat unde Rabanus xxiv° libro de natura
rerum dicit sicut adversus spiritualem ne-
quiciam spiritus repugnans et sobri-
etatis et abstinencie armis sunt in-
dusti ut spiritu sancto infuso in medio
ipsius divinitatis hec ille ut quod apostolus
magis lucide manifestet contra quos
bellum gerere oportet subiungit et
adversus mundi rectores idest adversus
dyabolum et angelos eius quos rectores
mundi vocat quia ipsi regunt mundanos
homines et amatores mundi sed non crea-
turas mundi unde in exponendo sic addit
mundi dico scilicet tenebrarum harum idest
peccatorum tenebrosorum qui magis in-

tenebris quam in luce ambulant sicut enim
dicitur mundus per Johannem i° omne quod
est in mundo aut est concupiscencia carnis
aut concupiscencia oculorum aut sup-
bia vite et contra spiritualia ne-
quiciam idest contra spirituales et
nequam hostes et potenter abscisit in
peccato propter maiorem expressionem
et hoc in celestibus idest in isto aere cali-
ginoso existentes unde similiter sicut enim dicit
augustinus 2° libro de civitate dei ca° xi° et
xxxiiii° permisit enim quosdam angelos
in hoc mundo in una de turbis qui eos
velud carcere est usque ad futurum diem
iudicii ultimam dampnacionem et hoc
est quod dicit ij° petri ij° angelis an-
gelis peccantibus non pepercit sed
ut dicit vegecius qui desiderat pacem
libro iii° de re militari ca° primo
qui desiderat pacem preparat bellum
qui victoriam cupit milites imbuat
diligenter qui secundos optat eventus dimicet
arte non casu nemo provocare nec au-
det offendere quem intelligit superiorem
esse si pugnet hec ille nos enim
pacem eternam desideramus nam illam
pacem sanctus symeon desideravit qui
dixit nunc dimittis servum tuum
domine etc luce ii° sed antequam ad illam
pacem venire valeamus oportet quod
primus preparemus bellum si autem cupimus
victoriam contra mundi rectores contra
quos pugnare oportet tunc necesse est
ut milites idest omnia nostra membra
in omni virtute instructa erigamus et
illa in omni puritate custodiamus ad ro-
manos vi° sicut enim exhibuistis membra vestra
servire inmundicie et iniquitati
ita exhibete membra vestra servire iusti-
cie in sanctificacionem vel sic idest
vigiliam anime et corporis cupimus

depossidebitur contra inmundos demones con-
spirituales nequicias autem id est contra
tempore debemus insistere et non tantum
id est hoc est bonum agere et vias male-
vel abiciendo bonum tenere quod hoc
non est autem contra tantum inmundiciam et contra
spirituales nequicie que in celestibus
id est in aere habitat caliginoso non tamen debet
nos offendere vel ad pugnam excitare
quod scimus nos esse superiores eius. Ad
philippenses iiio in illo tempore ab
adversariis vestris que est illis causa perdicionis
vobis autem salutis. Unde vitas patrum
legitur quod quidam abbas dixit sicut
vas succensa olla musce non appro-
pinquant si vero tepida fuerit tunc in-
sident id est ea ita monachum succensum
igne divine amoris spiritus demones
fugiunt tepidum non illudunt et ipse
aut. Vel dicitur in celestibus quod illa pugna
non est premorita vel quod in celestibus
id est principalibus que de nobis inferunt
ferire vel dicitur in celestibus id est contra demones
constitutes in aere caliginoso de quo Mathei xiiio aves ce-
li comederunt illud. Sequitur hic non
est nobis colluctacio adversus carnem et
sanguinem sed adversus demones qui
principantur malis hominibus et pota-
te operando super illos dicunt in eos
potius animalium quia ad finem et
appellantur spiritualia supple demonia
nequicie hoc est malicie que morantur
in aere de quo celum appellatur uterum in
scriptura et ille aer plenus est de-
monibus et malignis spiritibus
contra hos pugnandum est nobis potius
quam contra homines resistentes contra carnem
et sanguinem quia quod homines ma-
li contra homines machinantur ab illis

sugeruntur et si eos superavimus qui sunt prin-
cipes malicie tunc facile superare po-
terimus omnes carnales ministros. Secundum dominum est
secundum hoc quo possumus pugnare contra
demones qui sunt spiritus invisibiles quod
isto quod ipsi sunt spiritus et invisibiles
ideo virtute nostra non est ut arma spiritua-
lia assumamus scilicet virtutes per quas orando
et vincemus eo modo quo legimus Jacob
luctatum esse cum angelo orando ie-
iunando vigilando ceteris que bonis
insistendo operibus ut sic ille abun-
dans meruit benediccionem cum quo luctaba-
tur orando ita et nos superato
dyabolo a deo benediccionem meremur. Sed
contra secundum hoc quare apostolus
demones et malignos spiritus appellat
principes et potestates ac rectores te-
nebrarum harum id est hominum infi-
delium seu ignorancium et peccatorum
dicendum quod tunc erant illi quibus
dixit sicut aliquem tenebre id est
infideles seu ignorantes. Unde dicitur
quod illud accepit de libro Danielis ubi
legitur princeps grecorum et princeps
persarum et capitulo libro Zacharie ubi
dicitur ad principem tuum tunc singularem sibi
inferens intraduxerit dei sancti et quod
ibi dicuntur de principibus illarum ge-
ncium scilicet egipciorum assiriorum et cetera
ibi per principes demones intelliguntur
illis gentibus preponi nam sicut unus quisque
fidelium habet angelum sibi deputatum
ad custodiam sui ita pagani habebant
malos qui eis principabantur permissione
dei et sic Michahelem proponis
gentem iudeorum de quo dicitur neque
est mihi adiutor nisi Michahel ∵

principes mi ita z gentes i misreli te
mantes h(abe)nt malos principes et
ut alias diximus apostolus repletus
gratia dei cognovit p(er)sonam s(an)c(t)am q(uod)
sic reges boni reges Israheli=
tarum significabant s(an)c(t)os p(re)latos illorum
et principes q(ui) sunt i(n) ecclesia / ubi gratia
sic fuit David qui vicit manu
fortis sic defendibil et alii q(uod) pli
mos et sic ipsius Israhel sig=
nificabat ipsum c(ri)st(ianum) qui sic
de Israhelite ita mali reges
et principes in suis q(ui) hiis qui
contra populum dei pugnabat sic sic
sunt reges i(n) mathelitarum signi
ficabat / demones qui principant(ur)
paganis et hereticis / qui contra
dei ff impugnat ideo subdit propterea
accipite arma=turam dei q.d. q(uia) h(abe)tis
hostes h(abe)tis nec(essari)um est ut arma su=
matis et qu(ia) arma contra se q(ui)d ar=
ma sc(ilicet) in d(i)c(t)o carnis / dyaboli / et
dei / et q(ui)a que arma i(n)vendas s(unt)
manifestat apostolus dicens propterea q.d.
quia contra hostes h(abe)tis dimicare ideo
accipite armaturam dei i(d est) virtutes omnes
de quibus supra diximus quas deus
p(ro)bus est dare et quibus deus suos
suos armat accipite armaturam
dei non mirum q(uia) q(uia) contra hostes s(piritu)=
ales nichil valz contra eos ar=
mata corporis seu corporalis / sed arma
nostra militie nostre non sunt ca
rnalia / accipite nunc ut possitis
resistere i(d est) (con)tra spiritualem in die malo i(d est)
i(n) p(re)senti vita q(uia) mala est dies p(ro)pter ma
litia(m) culpe et misere adeptie v(ir)i z
dimittes [...] qui dies mali s(un)t z h(ab)o

ideo facite ut possit(is) virib(us) supple
perfecti / z aduis (?) p(er)fecti stare i(d est) est
voluntate dei p(er)fecte adimplere ad
collo(?) m(odo) s(e)c(un)d(u)m p(er)fect(us) p(er)fec(te) vol(untate) volu=
tate dei vel s(e)c(un)d(u)m / hanc p(er)fecti stare
i(d est) est fiu(?) p(er)severare i(n)si(?) bonis q(ue)
operibus vel sim(iliter) / h(ic) die malo
appellat t(em)p(u)s huius na(turae) q(ui)a ipse sit
malum sed quia multa mala in eo
fiunt / vel est die malu(s) d(icitu)r die
iudicii i(n) quo omnes mali da(m)pnat(ur)
videt q(uod) nos apostolus h(ab)u(eri)t arma=
turaz dei i(n)due / sed heu multi sunt
q(ui) h(ab)ent doctrinam contempnunt et
non i(n)dunt armaturaz dei sed mundi /
carnis / et dyaboli / q(ui) sic probat(ur) na(m)
arma mundi vident(ur) esse potentia /
dignitas / nobilitas / scientia et divitie /
sed et arma non solum seculares sed ec=
clesiastici z religiosi i(n)dunt z h(ab)unt
armis utiq(ue) possunt se defen=
dunt / sed hec sunt arma quibus Da=
vid indutus non potuit contra Phi=
listeum pugnare ut h(ab)et(ur) / p(ri)mo regum
xvij(o) / sed arma carnis sunt ista
venter plenus / oculo vagus / pes i(n)
disciplinatus / lingua i(n) dissoluta /
z manus ociosa / peccata / dentes
carnis arma supple ad devorand(um)
et sagitte ad destrue(n)d(um) / et arma
dyaboli sunt peccatores quorum peccata
designat(ur) i(n) armis Golie de quibus
p(ri)mo regum xvij(o) dicitur cassis erea
erat sup(er) caput eius erat z
lorica hamata i(n)duebat(ur) et o=
creas ereas h(ab)ebat i(n) cruribus
et clipeus ereus tegebat hume=
ros eius z hasta eius q(ua)si licia=
torium texencium / cassis erea
sunt superbi i(n) dignitatibus positi / lo=

vita sunt animi/ oculi sunt concu-
piscentie luxurie/ clipeus significabat
obstinatos/ qui sagittas predicacionis
a se repellunt/ hasta est temptacio
et dicitur esse filiatorum quia per
hanc dyabolus terret nos tela
mortalitatis et miserie de quibus
dicitur sagittavit sub tela quia
est super domos nardos/ Sed state
¶ Secundo succincti. Sic apostolus describit
armaturam pugne necessariam et
ponit sex quia armatura spiritualium
primo continentie/ ibi state ergo succincti/
secundum iusticie ibi induti lorica
iusticie/ tercium est constancie ibi calciati
pedes/ quartum fidei ibi in omnibus
sumentes scutum fidei/ quintum spei
ibi et galeam salutis/ sextum verbi dei ibi
et gladium spiritus/ et quia in pug-
na spirituali non sufficit ut homo
pugnanti resistat sed etiam ut pug-
nans pugnet et hostem cum confu-
sione vincat/ ideo dicit state quasi
dicit armatura vobis nunc est constan-
te perversitas necessitatis qui ab hos-
tibus impugnamur/ Vos dico succincti
cingulo continentie lumbos vestros contra
carnalia desideria et carnales
concupiscencias/ cingulo castitatis re-
frenantes tam lumbos corporis quam lumbos
mentis/ Unde Petrus primo succincti lumbos mentis
vestre et de lumbis corporis dicitur sint lum-
bi vestri precincti Luce xii°/ Et Ysa-
ie et Ieremie capitulo lumbos succin-
gimus sed precingimus qui carnis
luxuriam per continenciam refrenamus et
quod sequitur sed Ysa. state est et bono
opere et stringendo lumbos a luxuria/
quia ibi maxime viget et hoc in
veritate supple facite non in mendacio

non ypocrisim neque ut laudem hominum
captatis/ Vel sic in veritate idest per
amore nominis Christi/ qui est veritas vel
in veritate et caritate/ quod est sana
amica de qua Apok. primo precincti
ad mamillas zona aurea/ monet
ergo apostolus ad stabilitatem operibus
ad puritatem affectionis et ad certitu-
dinem intencionis/ Et hoc ideo quia sunt
lubrici et instabiles et duplices et ideo
state propter lubricum succincti propter
lubri[?] in veritate propter bonum liber-
tatis lubri[?] severitatis et bonum
duplicitatis/ Sed et estote induti
lorica iusticie idest iusticiam pro lorica
quia sicut lorica undique protegit ita iusti-
cia undique protegit/ quia ordinat hominem
superiore ad inferiore et ad equalem
Secundo Cor. vi° per arma iusticie a dex-
tris et a sinistris/ Vel sic induti
lorica non a re lorica iusticie
comparatur quia sicut lorica multis circulis con-
texitur ita iusticia multis virtutibus constat
Vel aliter iusticia comparatur lorice quia sicut lo-
rica pectus munit/ ventrem stringit
femora protegit/ ita iusticia superfluas
cogitaciones que pectore versari solet
repellit/ ingluviem ventris stringit luxu-
riam que ventris comprimit/ Vel aliter
Sed quando tempore temptacio carnis supervenit
[illegible] et periculo cum in[illegible]
cum sit ad spiritus succincti idest car-
nalia spiritus refrenantes et hoc in
veritate idest propter Christum qui est
via veritas et vita/ alias talis
refrenacio nec est virtus nec regnum dei
possidebit/ sicut de patribus virginibus
que sua virginitate non propter Christum
servaverunt et ideo dicuntur lucerne va-
sa sine oleo quia non est una virtus
nisi ad Christum tamquam ad finem [illegible]

oms actus eius ornamentum ista bingel
ang. 9 xvi° sic demum te dei dicit vide
virtutes quas sibi ipsius vixet hic
nisi virtuose non tut potius vicia
qua virtutes sunt et ideo lumbos suum
que est desideria carnalia confide
propter quod salvator ait sint lumbi vestri
precincti quod vim opponens sibus dicit
xxxviii° moralium dicit lumbos precin
gere est luxuriam cogitatione et in
ope confirmare ut ideo ondatur secundum
genus armarum sequitur Induite loricam
iustitie glosa i. iustitia sit nobis lorica vnique
versus faciendo ne pateat locus hosti
na sic lorica munit totum corpus
sic iustitia ornat interiora que sunt
est et pelorem ostendit omne quod dicitur
ut nullus possit agere contra ea ysaie
xlix° induitus est iustitia ut lorica
vim aug. xxx° sic demum te dei cao
viii° dicit iustitia porro talis virtus
est que sua cuique distribuit deo pro
ximo et sibi ipsi et ideo viro nature
corrigat ut anima subdatur deo et cao
ine et penis anima et cao deo et
quod sic principis iuste vivere et pecies deo
esse. mortem et omnibus obte
parere preceptis dei pereret nam pecius
mortem iuste vivendum deo per eius
dicit calciate pedes sicut potius tela
armatura que pro se intelligi et esto
te calciati vestis affectus vestre sint
munite virtutibus et armis ipsis
ment et hoc in preparatione evangelii
pacis quod dicit sicut pati ad predicandum
ut implendum evangelium in quo
enunciatur pax ad ephesios ii° evange
lizavit vobis pacem qui longe fu
istis docet ergo predicatores vitatis
hic calciamenta virtutum ipsis pedibus
ut ipse terram non tangat perse meus

westit ut verum evangelii per aqua lucis
vesto non evangelizet et ut cautus in
lingendo sit lingua meridialem
et sui quam modo venenosus sunt sic
si predicator veritatis quod divinus
bonum dei caritate et pura propter verum
evangelizat tunc lingua media
lem habet qui vlna petrorum lingit et
sanitatem contra peccati morbum indu
citis quod predicator vanam vult quod
habendum per canis tunc lingua sit
mortifera que aliquis vlnera mihi
laudat et illum indigne vitupat
et sit venenum effusit et hoc ad phi
lipenses i° sic dicens
quidam propter invidiam et contentionem
quidam propter bonam voluntatem Christum
predicant quidam ex caritate scientes quoniam
in defensione evangelii positus sum
quidam autem ex contentione Christum annun
ciant non sincere unde ambrosius super illo
luc. ix° nihil tuleritis in via dicit
sic qualis debet esse qui evangeli
zat regnum dei preceptis evangelicis
designatur ut salicet solam subsidium
stearis animicolo non quasi fiducia
totus thesaurus putet quo magis re
quirat ista mala posse subsequi
Item lux calciati pedes est non
dum quod sic ille qui sit calciatus pe
des pedes speciet super maris et curas
asperitate pice per suum ita et
nos debemus antiquorum super terram
spinas quas vestes operum passiones
omnes que asperitate bonus viri re
tepne et libet ad predicatorem sic de
perm ut vel sic pellium mortua quod corpo
ribus aliis sint per eius intelligi
dicta vita et exempla sanctorum pa
trum pro presentem calceatos quod pedes
habeamus cum fide et exemplo patrum

minii semper ad predicandum evan-
gelium pacis intendimus. Dicitur autem
evangelium pacis quia ibi continetur
pax quam Christus apostolis commen-
davit et in apostolis omnibus fidelibus
Vel est causa quod persuadeat evan-
gelii mentem reconciliari deo. Se-
In omnibus sumentes scutum fidei
sic post quam armata contra
quaslibet temptationes hic patet
sustinere et illas bene se custodire
hoc pertinet ... in virtute dei
custodiunt per fidem et salute de-
fensi. Vos ergo qui hec in semita
et temptationem sustinere debetis in
omnibus simpliciter plus sic illatis a
carne sic a mundo sine dyabolo
oportet esse sumentes scutum fidei idest
fidem vestram invisibilium per scuta nam
sic scutum telum protegit et per mun-
berbit ita et fides. Unde glosa prima
petit campum dubio sub parte ...
celli pugnatura fides est scutum ...
... cum tamen mista vita est
fides in quo scilicet scuta fidei possitis
omnia tela nequissimi extinguere idest
omnes acutas temptationes ...
et luxurie superbie ... quia omne quod
est in mundo aut est superbia vite ut
... Job ... tela ... ignea idest
[illegible] ... inflammata non igne
materiali sed infernali regno Job
xxxiii° ignis est usque ad con-
sumationem ... ... igitur ...
temptationes quia multe ... dicuntur omnia
quia penetrantes ... dicuntur tela
... quia nequissimi motiva
quia ignea ... quia extinguere
debet ... dyabolus nequissimus dicitur
quia peior ... nec est sed ... mor-

bus. Neque dyabolus nequissimus sic
nequam vincendo, nequior temptando,
nequissimus persequendo. In ...
est namque ... quod missile est vel
iacitur telum potest appellari ipse ...
... quod ... longum pertendit ut ...
... longum ...
et ... mustela dicitur longus mus
sic enim ... tenetur protegit
et telum ... ita fides hominem
munit et dyaboli ... et infesta-
tionibus resistit et maxime illa que
est bonis operibus adornata.
Secundum Lyr. tela dyaboli ignea ap-
pellat suggestionem ... quia ... nos in-
cendit ad mala opera agenda et
hec ... per virtutem fidei vel
sic ... sumentes scutum fidei idest
passionem Christi ita illa ... omnes ho-
stium nostrum anichilare et confundere ...
... passiones ... nos ... potentes
... et ... quod possitis
omnia tela ignea idest dyaboli temp-
tamenta que ignea dicuntur propter agili-
tatem et succensionem nequissimi idest
dyaboli cui nichil est nequius passione
Christi extinguere est anichi-
lare et ... Unde dicta passio
Christi ... temptamenta ...
... ... et tenebre ...
aut ... quod medicorum est
non solum morbos curare sed est
... morbos ...
... peccatores ... fidei et
... sunt ... medicina ...
quibus non sufficit ... et ...
... ... et ...
... sed est tantum vicia et temp-

mita deb; sic v ac v media / mo nllu
melius v medium dat sp̄t cont-
ra temptancia diaboli. inst q homo
passione xpi obviat et resistit p
assione xpi p fidem recepta osten-
dat / sic p fidem sancti vicerunt reg-
na operati sunt iusticiam adepti sunt re-
promissiones / ad hebreos xi° vn bernhardus
aug sup Jo dicit sicut ut aspecto
salvarentur xpm crucifixum intue-
bantur qui enim intuebantur serpentem eneum
exaltatum non peribant morsibus serpentium
sic qui intuentur morte xpi fide sanantur
morsibus peccatorum / vn in vitis patrum
legitur q abbas pastor dixit q
cantator verborum virtute q dicit
nescit sed serpentes audientes et sciunt vir-
tute illorum verborum cantatori sub-
iecti et humilia efficiuntur sic et nos
qui ignoramus nec possumus scire
virtute verborum de passione xpi e
narrat tamen demones audientes tre-
munt et discedunt / et galea salutis as-
sume. Hic tangit / galea et spiritualiter ar-
mata et illa munit nos contra varia
genera mortis et delectamenta / qui enim fide
operatur spirat / eterna et facili ut contempnit tem-
poralia / et ideo dicit galea id est spem
que est armatura salutis vn glo. sit
spes superne salutis gaudetis ut sic
ut sic galea protegit caput superiori
sic spes eorum considerans eterne beatitudinis
ad ro. v° spe salvi facti sumus / assimi-
latur caput cui ipsa spes infirmo lo-
quendo aliud erigit hominem in eternitate
et ideo nulla mala exteriora sentit
tollerat et gladium spiritus quod est verbum

dei. Hic est gladius de quo matth x°
non veni pacem mittere in terram sed gla-
dium vn spiritus sanctus cor̄ verbo dei
tamquam gladio acutissimo penetrans
et illuminans interna cordis fide-
lium / sic dicit apostolus ad hebreos iiii°
vivus est sermo dei et efficax et
penetrabilior omni gladio ancipiti
pertingens usque ad divisionem anime
et spiritus / Secundo q quia dum gladius
in vagina occultatur et servatur tam diu
nichil potest efficere nec eius effectus
videntur sed q cito de vagina extra-
hitur et ostenditur tunc potest aliquid efficere
et effectus eius patet tunc videri sic
in sensu ipsi / verbum dei est sic-
quid ut gladius acutissimus iste gla-
dius longo tempore ipsius patris fuit
occultatus et in corpore xpi parta-
tus sed in missione spiritus sancti presta-
die pentecostes iste gladius in-
est ostensus et manifestatus quia
tunc petrus illum gladium per se
extraxit et ondit ipsum per predicacionem
cepit et tria milia ad fidem con-
vertit / ita q passim dicitur in
apok xix° de ore eius procedit
gladius acutus illo ergo gladio
sumus nos ipsos penitus
dura corda valeamus mollire
et adversa celestia producere / Sequitur
et galea salutis / ut dicit
q galea munit et protegit primo
visu in oculis / auditum in auribus /
gustum in ore / olfactum in naribus / tactum
toto corpore / vn per galeam sit omnes
sensus corporis tenentur intelligi
semus dominum nostrum xpm et ipsius p-
teccionem prospiciens non mete in vanam
na sic accipite visum tecta mea

ita quod cogitationes meae disponi-
pentur quae galea in capite in quo est
intercessio per orationem Christi in secreta
mentis nostrae in illo tenentes firmi-
ter et non in nobis ipsis tunc ipse tuetur
omnes sensus nostros ne ab hoste
antiquo diabolo possit vulnerari.
¶ Sequitur et gladium spiritus quod est verbum
in quo est doctrina et sua similiter scrip-
turarum quas per spiritum sanctum nobis tribuit
et dicitur ideo gladius quia sicut
per gladium fugantur hostes ita per
cognitionem divinarum scripturarum po-
ssumus fugare omnes insidias et om-
nia machinamenta diaboli apte appe-
tendo illa quae scriptura sua docet
et vitando quae prohibet. Et non solum
daemones per eius cognitionem et ad-
iutorium dei possumus superare sed
auctoritate ipsius haereticos omnes
et errores eorum destruere. Gratia in qua est
fides et remissio peccatorum sanctitas
etiam sit nobis cum omnibus sanctis qui
diligunt dominum nostrum Iesum Christum
in incorruptione id est in resurrectione
generali ubi omnes electi accipient in
corpore incorruptibilitatem et immortalitatem
et tunc vigentes sunt per saecula in regno
patris sui ubi quo felices in saecula sae-
culorum manebunt. Notandum quod verbum
dei appellatur gladius spiritus propter
quatuor rationes. Prima quia spiritus sanctus ipsum
fabricat. Prima Petri ultimo: Spiritus
domini locutus est per me et sermo eius
per linguam meam. Secundo: Dicitur spi-
ritus in spirituali locum sunt sancti
dei. Tertia ratio quia spirituales ho-
stes interficit. Ad Hebraeos xi: Spiritum labiorum
interficiet impium. Quarta ratio quia spiritum
acuere dicitur. Ad Hebraeos iiii: Vivus
est sermo dei et cetera. Quinta ratio quia
interiora ipsius spiritus vulnerat et
pungit et ideo sagittis acutis comparatur. Psalmus:
Sagittae potentis acutae. Unde ille gladius
spiritus qui est verbum dei cuius doctor et
fabricator est spiritus sanctus, ille est gladius
bis acutus dividens spiritualia perficit et
acuere etiam. Illo gladio nos protegat
et defendat Iesus Christus. Amen.

Sequitur Dominica xxii.

Confidimus in domino Iesu quia qui
coepit in vobis opus bonum
perficiet usque in diem Christi Iesu.
Sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus
vobis eo quod habeam vos in corde et in
vinculis meis et in defensione et
confirmatione evangelii socios gau-
dii mei omnes vos esse. Testis enim
mihi est deus quomodo cupiam vos omnes
in visceribus Iesu Christi. Et
hoc oro ut caritas vestra magis
ac magis abundet in scientia et in omni
sensu ut probetis potiora ut sitis
sinceres et sine offensa in diem Christi
repleti fructu iustitiae per Iesum Christum
in gloriam et laudem dei. Sic scribitur
in epistola ad Philippenses primo
capitulo. Et hoc per apostolum Paulum. Ille vo-
catur confidere in domino Iesu qui Iesum
Christum filium dei unigenitum ex tota
corde diligit et cui nihil aliud
sapit nisi Iesus Christus et vere est
ista: Nam dicto ab homine quod cog-
noscit et ipsum magis diligit de
tanto magis de illo bono habet sperare
et confidere. Nam diligentes se in-
vicem maximam confidentiam habere
noscuntur dicit Augustinus. Sic apostolus Paulus
Christum Iesum ex tota corde
dilexit et amavit. Nam ipse Christum

sic philippi quod alius diligere nesciuit
nisi testatur ipse de se dicens Non iu-
dicaui me aliquid scire inter vos diligere
me vos nisi Christum Ihesum et hunc cru-
cifixum. In Crisostomus v libro de laudibus
pauli dicit quod caritatis et mille suppli-
cia que leuia putabat quousque. Pri-
mo quod pro Christo aliquid sufficit et quia
Christum sic diligebat ideo se eo ipse
confidere potuit et ideo sic confidebat
in domino. In quia epistola docet quare
sit diligendus Ihesus Christus quia vtilitate
et quia tenemur sumus astricti ad
Christum diligendum dicens Collossenses
ii. v. ita sperantes vt stetis ergo
in quo confidentes hoc ipsum scientes
quod disperet adsequi vt confi-
dimus de vobis dilectissimi meli-
ora et viciniora saluti confidimus
in quo idem deus est qui cepit in vobis
opus bonum. Primo quod eum cooperante
Apocalypsis i° ego sum alpha et omega prin-
cipium et finis et deuteronomii xxxii° dei
perfecta sunt opera perficiet usque
in diem Christi Ihesu id est usque in die in
die particulari cuiuslibet hominis cum
Christus suos sibi vindicat vel sic usque
in diem Christi Ihesu id est usque in
die iudicii generalis perficiet in
in tota eternitate post resurrectionem quando totaliter
sic enim sapiens operatur bonum in
inchoando perficiendo consumando in
choat cum incipit perficit cum
consumat continuat cum perficit
¶ Vel aliter sic et est sensus quod illa verba
que in principio epistole ponuntur
habentur sic de virginali vero origina-
le habet confidens hoc ipsum na

capitulus apostolus spei et confidencie
dicit confidens quod deus qui
operatus cepit in vobis opus
bonum dando graciam perficiet id est
non deficiet in tali gracia usque in diem
Christi Ihesu glosa id est usque ad finem vite
quando deus videbitur tunc enim manifeste
veniet et non silebit. In Gregorius
libro iiii° de mistica gaudiorum
dicit quod tam bonis quam malis
in qua anima a corpore egreditur
contingit vt videat Christum in cruce
positum malis ad confusionem quia
non sunt redempti sua culpa exi-
gente et fructu redempcionis
sanguinis Christi non gaudent. Debemus ergo
secundum doctrinam apostoli sic confidere Christo
Ihesu si volumus bene agere et actiones
nostras ad optimum finem perducere unde
quod eciam dicit saluator Iohannis xvi°
confidite quia ego vici mundum
secundum hoc quidam in domino nostro Ihesu non
confidunt sed magis de sua forti-
tudine presumunt et in sua sanitate tempore spem
ponunt et hii tamen morte a morte
inseruntur et misera spe suam vitam
vincunt. De quo refert iii Machabeorum
quod Antiochus per plures annos fuit in
prosperitate et magne fortitudinis
creditur fuisse qui tamen multa prelia
gessit et inimicos deiecit et superauit
tandem a longa infirmitate victus mi-
serabiliter obiit sicut ille mala
morte mortuus est ex hoc quia
dominum deum non inuocabat nec suam
confidenciam in ipso ponebat sic ergo
illi mala morte moriuntur qui in
domino Ihesu non confidunt sed suam spem
et fiduciam ad res vanas et caducas
ponunt et ideo Ieremie xvii° dicitur

nolite confidere in verbis mendacii dicentes templum domini. q. d. vos viri de forti tudine vestra nolite confidere et vos virgines de vestra castitate nolite confidere sed veram spem in deo totaliter ponite si in omni virtute firmiter vultis stare sic fecit sancta que deponit spem suam in deo. Unde abbas ysaac in libello suo sic dicit. Non speres alterum mente nec confidas de virtute tua non credas tuis arbitriis ne te inimicus illaqueet suis ingeniis. Ideo sciendum quod quidam de sua sanctitate nimis confidit et ideo vitam suam infeliciter finivit. Legitur in vitis patrum de quodam sene qui in deserto prima in heremo vita suam duxit et incepit presumere de meritis suis quod si moreretur quod esset statim dignus angelicis manibus mortuus deferri. quare per presumpcione deceptus quia angelus sathane in angelum lucis se transfiguravit et sibi apparuit. Quem senex cum omni veneracione suscepit et in preceptis obedivit et sic se ipsum in profundissimum puteum precipitavit magnum meritum suum perdidit et in illo puteo mansit et tria die vitam finivit et obstinatus permansit quod fratres illatque potuerunt sibi persuadere quod calliditate demonis esset deceptus. Et ideo papa dicit nolite confidere in principibus. i. in propriis meritis in quibus non est salus. Et ideo beatus Augustinus in quodam sermone dicit Sancti esse debet quod meruerit vel aliquis stat eo melius deteriori. In vitis patrum legitur quod quidam dixit ego mortuus sum in mundo cui senex quidam ait. Non confidas

ante quamdiu es in corpore quia sathanas mortuus non est. Ut quoque apostolus ostendat qualem affectum dilectionis gerendo erga fratres subdit. Sic est michi iustum hoc sentire. i. hoc velle et facere pro omnibus vobis. q. d. Ex quo confido quod deus qui opus bonum incepit in vobis et perficiet tunc iustum .i. dignum est hoc sentire. i. in caritate laborare pro vobis omnibus. i. pro vobis singulis sicut pro me. Et quod paulus pro singulis laboraverit sicut pro se hoc ostenditur cum sequitur eo quod habeam vos non in labiis sed in corde. i. intimo affectu caritatis et in vinculis meis et in defensione et confirmacione evangelii desidans et optans omnes vos esse socios gaudii mei. i. fiete communes quod de quanto plures sunt socii de tanto maius gaudium et illud gaudium dicitur esse domini dei tamquam auctoris. Math. xxv^o intra in gaudium domini tui. Sed servi quis ad utilitatem. Johannis xvi^o et gaudium vestrum nemo tollet a vobis desiderio in qua et hoc in vinculis meis et cetera dum laboro in vinculis pro evangelio paciendo et in defensione evangelii. i. dum contra infideles evangelium defendo et in confirmacione. i. dum infirmos in doctrina evangelii confirmo q. d. dicet ego sum veri memor et ideo vos desidero quod faciam sive pro evangelio paciendo sive evangelium contra infideles defendendo sive infirmos in evangelio confirmando. Nota caritas apostoli quia ipse fratres in corde gerebat et portabat ac si omnes vos genuisset. Unde crisostomus in laudibus pauli dicit. Omnem hominem deo exhiberi cupiebat quasi universum mundum generasset. Et ideo dicit eo quod habeam vos non in labiis

sicut illi qui sua sunt querunt / sed in corde i.
in intimo affectu caritatis optamus et desi
deramus omnes vos esse socios gaudij mei
i. remuneracionis vite eterne / et alia exponitur
ut prius / attendat ergo prelati qualem
curam de subditis habent hic et qualem con
solacionem eis impendunt / nam ille qui alium
in corde portat et non in labijs ille eum
ut amicum et filium diligit et nutrit /
sic prelati habent suos subditos ut amicos
in corde portare / et ut filios diligere et
nutrire / sed heu hodie ipsi habent vos
non intuitu ut filios et amicos dando
eis panem et piscem consolacionis sed ut
manifestos et iniquos dando lapidem
vel serpentem vel scorpionem austeritatis
ore non audent maledicere eis sed
corde / sed illud psalmiste ore suo benedicebat
sed corde suo maledicebat / timendum
est illis ne sint iudei vel peyores
iudeis qui christo refrigerium vel potum
petenti ministrabant sibi potum aceto
sum / iuxta illud psalmiste in siti mea po
tauerunt me aceto / illi enim iusticiam
exercent qui iniquos non saluant sed
parcius eos perdunt / et ad profundum
inferni deducunt / et ergo prelati habent iusticiam
exercere ex intimo affectu caritatis et
ex compassione nolentes fratres de
mergere quia [illegible] in omnibus vera
iusticia compassionem habet / frater autem
noster dicit testis est enim deus / hic ostendit
qua vehemencia hoc affectat implere
quod promisit / et hoc per iuramentum confirmat /
Non ad hoc ut iurat ut dicta sua confirmet /
et quod sermoni suo credant / nam iurare nihil
aliud est nisi deum in teste inuocare
et ideo dicit testis est enim deus i. deum

in meo teste quo i. qua vehemencia
et quanto affectu cupiam vos omnes esse
sine personarum accepcione in visceribus
ihesu christi i. in intimo amore ihesu christi
ut ab ipso perfecte diligamini et ipsum
perfecte diligatis / nam hec sunt viscera
misericordie dei nostri in quibus visitauit
nos Luce 1o ex quo ergo apostolus iurat
et deum in teste inuocat tunc tres
mouende sunt questiones / prima quis li
citum sit iurare / secunda ad quod iuramentum
obducit / tercia utrum liceat [illegible] frequenter
iuramentum in iudicio assumere / quantum
ad primam respondetur quod sic / et hoc patet
ex textu hic et deuteronomio vjo ubi dicitur
dominum deum tuum timebis et per nomen
eius iurabis / nam si non esset licitum
non preciperet et confirmatur per sanctum thomam
2a 2e q. lxxxixa arto 4o ubi dicit
quod ex origine iuramentum introductum
ex fide qua homines credunt deum habere
infallibilem veritatem et vniuersalem
omnium cognicionem et prouisionem / ex fine
tamen quod iuramentum inducitur ad iusti
ficandum homines / et ad finiendum contro
uersias [illegible] / ex quo sequitur correlarie
quod iuramentum de se est bonum quamuis
inde cedat in malum alicui qui eo
male vtitur / et sine necessitate et
debita cautela / secundo propter reuerenciam
qua debemus habere ad testem ex leui
causa ipsum in testem non debemus
inducere / sed dicis tu matheo vo dicitur
ego dico vobis non iurare omnino et Iacobi
vo ante omnia fratres nolite iurare / ad hoc
respondet beatus Augustinus in libro de ser
mone domini quod sic sit intelligendum
ego dico vobis non iurare ne iurando
ad facilitatem iurandi perueniatis
[illegible] et ex facilitate iurandi

consuetudine et consuetudinem proprium
descendat. Adiscendum questionem vi-
dentur presentem. Thema ubi supra per illa
conclusione invamen ad confirma
cionem ordinat confirmacio aut
in falsibus sit proprium que equalis-
bus naturaliter nature prediti et sunt in
fallibilit vero non conclusio sta
homini et contingencia non potest p
late nectam affirmaciones ea que
de his dicatur solent confirmari
presentes sed quia humani testacionem non
est sufficiens ad humanis mei confirma
cionem propter dicitur ibi et sermo propter conferen-
vitatis humane quia plurimi fallitur
et mendacium unde illud ibidem corp
loquuntur est mendacium ideo propter
defectum cognitionis quod homines non possunt
cognoscere futura nec tamen occulta
nec est absentia sequitur in
locatur et ideo opportet in rebus
humanis ut aequa certitudo fecit
hominem quod nemo fuit veritatem ad
sanctum testacionum quod deus mentiri
non potest nec enim aliquid latet non
assumere deum testem est iurare
Ad tertiam quoniam vixerit quod impossibi-
to non licet falsum testacionem assume-
re illius non licet quod animam propri
dampnat et non salvat ideo quando
dicit aliquis assumere falsum iuramentum
in iudicio vel qui assint peccat
mortaliter et propter quod animam suam dap-
nat et non salvat ideo hoc non licet
sicut unum dictum narrat beatus Augustinus
in quodam sermone de decollacione
sancti Johannis Baptiste et ponit tale
exemplum quod erat quidam homo fidelis
et innocens cui quidam negavit
quod ipse sibi accommodaverat et de-

bebat. Commotus ille bonus homo compulit
eum ad iuramentum ille iuravit et sic
ille rem suam perdidit in illa ille
dixit se raptum fuisse ad iudicem
qui abeo interrogavit quare provo-
casset hominem ad iuramentum quod sciebat
falsum fore iuratum. Tunc dixit ille quod
negavit mihi rem meam et indixi. Et
hoc melius erat quod rem tuam perdi-
disses quam animam eius falsa iuracione.
Et ille homo prostratus est et tantum
cedi iussus est ut ipso evigilante
vestigia plagarum in dorso eius ap-
paruerunt. Et hec beatus Augustinus dicit se audi-
visse ab illo cui factum est. Et ideo
nolite falsa iuramenta recipere nec
falsa iurare quod vir falsum iurans re-
plebitur iniquitate etc. Nonum
hoc aut diviciis ornatur quod solliciti
quas agit optans et desiderans
profectum et salutem animarum ducens. Ideo
Ecclesiastici quarto: Sanctus quod non fui aurum in
hoc est ordo vel est den men deputav
ut caritas vera non quarens alia ut
hoc enim placet quod diviserit inter filios
regni et peccantis hoc enim solutus
pena omnes et peccatorum remissione
obtinet quod est ut dicit sermo
deducta accipit caritas magis quam
in ad proximum et magis quantum
ad deum habuerit vel est constat et in
hoc notatur augmentum caritatis sunt essen-
ciam superioris et opum multiplicatur im-
plicite aut augmentaciam ponit
sunt triplicem statum scilicet incipiencium
proficiencium et perfectorum habundet in
qua homini sua cum ad intellectu
devitatis ut que agendas
videantur et in spiritu quoniam ad effectum
sine complecentia summe bonitatis

et ad implenda que viderit tunc alescat
sit autem tunc alescat ut bonitate cari-
tate valeant sentire et providere unde
illud sapientie sentite de domino in boni-
tate et vere. Iam ista oratio est minus
necessaria quia iam habundat iniquitas et
refrigescit multorum caritas. Nam quo-
dam religiosi ipso nichil habentes
sed de omni bursa vincentes et omnia
quasi omnia possidentes paupertatem ab-
iectos et omnia que sunt caritatis perficere
querebant et ideo alios caritate
attendere valebant. Sed nunc quia caritas
refrigescit quia non curat unica compar-
pare sed dignitates et honores in ecclesia
et redditus annuales possidere et in
hoc non sequuntur vestigia priorum quorum
qui istas dignitates contempserunt et
redditus et possessiones sub quacumque spe-
cie [illegible] primum cum querere
quam dei et iustitiam eius isti priores
sibi ipsis et aliis querebant
et victum et vestitum non deficiebat
sed igitur in virtutibus et bonis exem-
plis multa laborantes adest ad edi-
ficandum proximum sicut in scientia et ma-
gis laborant ad promovendum se ipsos
in diviciis [illegible] et carna-
litate dei et proximi magis habunda-
ret. Unde hic legitur in vitis
patrum quod quidam frater requisivit
a quodam sene quare nunc labo-
rantes non accipiunt gratiam sicut anti-
qui et vidit ei senex tunc erat
caritas et unusquisque proximum suum
sursum trahebat nunc vero postquam
caritas refrigescit singuli proximos

suos ad inferiora deducunt et ideo
gratiam dei non merentur. Et quia apostolus
dicit secunda ad Timotheum iii° in novis-
simis diebus instabunt tempora peri-
culosa et erunt homines se ipsos
amantes et sub dicit semper addi-
scentes et numquam ad scientiam veritatis
pervenientes et pervenientes ut
quasi [illegible] apostoli affectus appareat tunc
subiungit ut perfecti vel ut perfecte
sentitis quid [illegible] mea ut
caritas vestra sic habundet ut per-
fectis non tamen bona sed etiam potiora
discernatis et eligatis ut bona
et que sunt meliora et magis necessaria sa-
luti et hec sunt paupertas vilitas
asperitas quia hec Christus assumpsit et
nos eligere docuit non enim fecit sic
opposita qui pauperes et humiles vo-
luit [illegible] sed divitias et delicias
noluit pati ista in quibus debitis eligere
ut sitis sinceri id est sine operibus
corruptionis et hoc contra adversas met
ipsas et sine offensa contra ad proximos
quo ad Corinthios x°: sine offensione esto-
te iudeis et gentibus et ecclesie dei
et hoc in diem Christi id est perseve-
rantes usque in fine vite. Ad hebre-
os x° in disciplina perseverate. Nota
quod sincerum componitur a sine et cera
quasi sine cera id est sine corruptione
et sic capitur hic ut dicitur sincer-
um sine cera id est in mallitie sine flex-
ibilitate scilicet quod est purum compositum
mixtum sine vitio. Unde Hieronymus: est sin-
cerum vas sincerum quod purum est. Se-
quitur repleti hic optat
perfectionem bone operationis sine [illegible] [illegible]

miserijs et hec opa[cio] r[e]munacio[n]is
[con]sistit i[n] m[er]cede et[er]na q[ue] e[st] co[r]ona
iusticie q[ue] est operanti iusticiam de
co[n]digno reddi[tur] vn[de] ap[osto]l[u]s s[e]c[un]do t[imo]
theo[ro] 4o dic[it] de reliquo reposita est
m[ihi] corona iusticie q[uam] dic[it] repleti
q. d. no[n] solu[m] sitib[u]s s[ed] in mal[is] s[ed]
est[is] repleti fru[ct]u iusticie i[d est] iustis
operibus spiritus et m[er]cede iusticie
i[n] futu[ro] q. d. sitis plenitudo q[ue] est
m[er]ces iusticie ut est [con]dignus
no[n] solu[m] [con]tingo vulcatis gau-
dia etia[m] pace et hec no[n] p[ro]pt[er] v[er]os
nec p[ro]pria vi[r]t[u]a s[ed] p[er] ih[esu]m x[ristu]m
a quo om[n]e datu[m] optimu[m] desur-
su[m] est descendens et sic sitis re-
pleti in gl[or]iam et laude[m] dei i[d est] ut
deus in vobis et duab[us] laudet[ur]
et p[ro]pt[er] vos ab alijs [con]glificet[ur] vel
sic i[n] laude[m] id est in p[ri]uato et gl[ori]a[m]
id est fame dilatacio[n]em i[n] publico
q[ui]a s[ecundu]m tullium gl[ori]a e[st] f[re]que[n]s fama
cu[m] laude vel r[ati]o[n]e dicitu[r] q[uo]d ille fructus
qui e[st] pulcher suauis delectabil[is]
et vtil[is] i[n] gustando no[n] solu[m] co[n]-
ferens vita[m] ad monitu[m] s[ed] p[er]
fe[re]m et i[n] et[er]nu[m] dignu[m] et iustu[m]
est ut toto [con]ductu et studio nimi
ad h[un]c pe[r]ueniam[us] ut illu[m] fru[ct]u[m] h[ab]eam[us]
et ut sic d[isp]ositi gustare valeam[us]
sic i[n] v[er]itate fructus iusticie
quo de[n]tu[m]q[ue] esse i[m]pleti ip[s]e est
totus pulcher et suauis i[n] gusta-
do delectabilis et i[de]o q[ui]a s[an]c[t]a
degustab[at] illu[m] dulcedine[m] dice-
bat fructus eius dulcis gutturi meo
ca[n]t[icorum] ij° et fructuose agente s[e]c[un]d[u]m
maxia[m] delectac[i]o q[ui]a v[ir]tuosi e agere
cu[m] delectac[i]o[n]e q[uo]d q[ui] de isto fru[ct]u gustau[it]
et p[ro]p[ter]e apprehendit vita viuet
et no[n] morie[tu]r dice[n]te saluatore
s[i] q[ui]s ma[n]ducauit ex hoc pane q[ui] [est]
de illo fru[ct]u iustic[ie] viuet i[n] et[er]nu[m]
Joh[annis] vj° de hoc fru[ct]u venit gustare
homi[n]e[s] [pri]mo et i[de]o fructus e[st] mortis
s[ed] si de illo fru[ct]u gustasse[n]t ma[n]sisse[n]t
i[m]mortales q[ui]a em fru[ct]u illo p[ri]uati
sunt pane sudoris laborib[us] suis co-
medunt vn[de] m[u]lti peccatores co[n]t[r]a
iusticia[m] dei agentes et ma[n]data dei
no[n] obs[er]uantes degustare no[n] valent
vn[de] Auicenna y° ca[non]e[m] dic[it] cu[m]
bonitas ad[est] gustus sanus appetitu[s]
no[n] eligit nisi dulce sic sp[irit]ualit[er]
vna illi h[ab]ent gustu[m] h[ab]ent quoru[m]
gustus malo h[um]ore no[n] i[n]ficit[ur] et
talibus nichil ita sapit sic dulce
i[m]mo nichil e[st] dulci[us] fru[ct]u iusticie
q[ui]a em dulci[us] melle et q[uo]d dulci[us]
fru[ct]u iusticie v[er]e nichil [pre]ciosius
est fructus eius sapie[n]cie iiij° q[ui]a in
dicacia eius d[e]l[ect]a[ti]o m[ihi] illud p[ro]u[erbiorum]
v° i[n] amore illius delectare iugit[er]
q[ui]a ibi i[n]ueni[e]s fru[ct]u[m] xxx[m]m co-
m[un]icator[um] fru[ct]u[m] lx[m] viduar[um] et
fructu[m] cetes[imum] v[ir]ginu[m]. vn[de] de
fructu loq[ui]t[ur] cyprianus li° xij°
de abusionib[us] sic dicens iusticia
regis e[st] pax p[o]p[u]lor[um] tuta[m]i[n]e
p[at]rie co[m]moditas plebis mun[i]-
m[en]tu[m] gentis cura la[n]guor[um] gau-
diu[m] ho[m]i[nu]m temperies aer[is] sere-
nitas maris t[er]re fecu[n]ditas so-
lacium pauperu[m] h[er]editas filior[um]
et sibi metipsi sp[e]s futur[e] b[ea]titu-
dinis hec copa[ra]m[us] h[ab]et q[uo]d fructu[m]
iusticie nob[is] c[on]cedat x[ristu]s i[esus] q[ui] cu[m] e[st]

benedictus in secula seculorum Amen etc.
Sequitur epistola dominica xxiii post festum trinitatis

Dominica xxiij

Imitatores mei estote et ob-
servate eos qui ambulant
sicut habetis formam nostram. Multi enim
ambulant quos sepe dicebam vobis nunc
autem et flens dico inimicos crucis Christi
quorum finis interitus quorum deus venter
est et gloria in confusione ipsorum qui terre-
na sapiunt. Nostra autem conversatio in celis
est unde etiam salvatorem expectamus
dominum nostrum Ihesum Christum qui reformabit
corpus humilitatis nostre configuratum
corpori claritatis sue secundum operationem
qua possit etiam sibi subicere omnia
Christus Ihesus dominus noster. Ad Philipp
iij. [illegible] virtuosi et caritativi hominis est
exhortari [illegible] quanto magis
virtuosus et caritativus est tanto [illegible]
[illegible] et [illegible] magis homines
exhortatur ad virtutes. Unde Gregorius
in omelia dicit. Ille in amore dei
maior est qui ad eius amorem plu-
res trahit. Apostolus ergo Paulus qui
fuit totus virtuosus et caritatis ple-
nus. [illegible] de eo dicit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Paule in
caritate [illegible] est totus carita-
tis [illegible] quasi totus [illegible] ita
in amore [illegible] ardebat ut non so-
lum carnales verum etiam spirituales [illegible]
sollicitudine ac pietate superabat
omnes homines [illegible] [illegible] cupiebat
quod ipse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] caritate [illegible]
non sunt [illegible] dignum ut nos ad
exercendas virtutes invitaret et ideo
dicit imitatores mei estote. In qua

epistola apostolus monet nos ad sui imi-
tationem [illegible] [illegible] apostolus
et est sensus [illegible] talis quod apostolus
Paulus seipsum imitabilem nobis
exhibet exhortans nos ad di-
lectionem dei et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ideo
dicit imitatores [illegible] ut idem
sapiatis [illegible] et [illegible] vi-
deo ideo [illegible] sicut et [illegible]
imitatores mei estote i. sequimini
me [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
et sicut ego [illegible] [illegible] [illegible]
ita et vos faciatis et si me
presentem non habetis tunc observate i.
diligenter inspicite et imitamini
non observatores in [illegible] [illegible] i
[illegible] observavit [illegible] [illegible]
caritatis observatione. Servate ergo eos
qui ita ambulant [illegible] in me-
lius proficiendo sicut habetis formam
nostram glosa i. in imagine vite nostre
et doctrine quam habetis illos qui ita
credunt et faciunt sicut ego i. in [illegible]
ad Thessalonicenses [illegible] [illegible]
[illegible] imitamini. Sicut exhortatur ergo
apostolus invitat nos ad imitationem
ipsum [illegible] ut ipsum sequamur
et imitemur et ideo est [illegible] [illegible]
vivi sunt imitandi. Unde in Vitis patrum
narratur quod [illegible] duorum maxime
philosophi venerunt ad [illegible] An-
thonium putantes se illum [illegible]
[illegible] [illegible] intellexit eos esse
paganos [illegible] et procedens
ad eos incepit dicere quare tam [illegible]
stultum hominem [illegible] se sapientes
[illegible] voluerunt quibus dicentibus

203

ipsum non esse stultum sed minimum sapie=
ntem / ipse autem vigilat videlicet si
ad stultum venisset stultus est labor
verus / si autem putatis me sicut bonum
tunc me imitamini / quia bonum vere est
imitari / si ego ad vos venissem
imitarer vos / sed quia vos ad me
tamquam ad sapientem venistis / estote
sicut et ego sum christus / Attestatur
quoque philosophus imitatores animae
in genere sunt et compulsiones omni=
um quas fecit / ex quo patet quod boni
et sancti viri sunt imitandi / Ultima
hodie tu filii sancti caritatis i-
mitarentur bonos et sanctos viros /
sicut mali imitantur viros vanos
et malos / Unde augustinus illo
de doctrina christiana sic dicit si
possemus comitatem habere et tamen
ipsis vere comitari ut fieres essemus
imitatores vite eorum sic primus sed
¶ Hoc imitatores mei estote et
sensus est si christum non potestis imi
tari et sanctum saltem me imitamini
discipulum eius in fide et opere et
in doctrina / ut sicut ego credo et o=
peror ita vos fideles credatis / opera=
mini et doceatis et observate eos
sic hoc ubi observate varias
habet significationes quarum una est quod
declinare vel cavere / ut ibi observa=
te eos qui dissensiones et offen=
dicula faciunt id est declinate ab eis /
Alia vero / Aliquando idem est quod in
insidias ponere ut ibi et observabat
eum id est insidias tendebat aliquando
idem est quod imitari sicut in proposito ob
servate id est imitamini illos qui sicut

viam id est poenitentiae viam sequitur et ita
vivit et docet et qui ita ambulat
in ita vivunt multi enim ambulant sic
dicit apostolus inimicos crucis christi quod est
ta [illegible] quorum mala quae sunt in eis /
est enim in immunditia / secundum de apostolis
etiam ibi quorum finis interitus / tertium de
ventris cura ibi quorum deus venter est
quartum de vana gloria ibi et gloria
in confusione ipsorum / quintum de terrena
sapientia ibi qui terrena sapiunt / Exemplum
de primo facto quod numerus reproborum multo
maior videtur esse quam numerus electorum
ecclesiastes primo stultorum infinitus est numerus / In
vita beati bernardi legitur quod quidam heremita
post suam mortem apparuit cuidam suo
secreto qui ab eo requisivit de statu suo
qui dixit tamen triginta milia hominum secum
migrasse ex quibus solus bernardus sine
purgatorio celum evolavit et tres
tres in purgatorio fuerunt sed autem
alii ad infernum descenderant / Ecce quam
maior est numerus reproborum quam electorum
Hic vero apostolus volens manifestare
dicit multi quod vero ita imitatores mei
estote et in filium et hoc vere est multi
enim id est innumeri sunt qui male ambulant
sicut praedictos [illegible] quia [illegible] et mali
habent [illegible] in peius / nunc autem
quos saepe id est frequenter dicebam vobis
[illegible] id est in culpa vestra / ut autem
sed absentis flens dico sed [illegible]
[illegible] [illegible] aquarum de
duxerunt oculi mei [illegible] [illegible]
[illegible] submissione [illegible] quis
dabit capiti meo aquam et [illegible] et plo
rabo die ac nocte interfectos populi
mei apostolus enim ploravit illorum
dampnationem sicut salvator videns civitatem

vrlm flevit luc. xix° et vincencius ho-
die instat nobis fletus et ululatus
na multi religiosi qui in omni perfectione
deberent ambulare sicut ipse nos. Bern° dicit
de dño noe vir iustus atque perfectus
fuit in generacionibus suis et ideo multi laudant
sed illi in perfectione non ambulant sed sine
virtute et caritatis fervore existunt et
ideo tales flendi et plangendi sunt
vn. in vitis patrum legitur quod abbas ar-
senius sedens semel cum fratribus suis
subito est in excessu mentis et cecidit
in faciem suam et post multum tempus sur-
gens plorabat. fratres autem eius ro-
gabant eum dicentes quid habes pater ille
autem tacebat et flebat. illis autem com-
pellentibus dixit eis ego ad iu-
dicium raptus sum et ibi multos de
habitu nostro ad tormenta euntes vidi
et multos seculares euntes ad re-
quiem. sic ploremus et nos quod secundum cri-
sostomum super illud psalmi fuerunt mihi
lacrime mee panes die ac nocte
tunc fletus est alimentum amarum car-
bonum sensuum absolucio peccatorum re-
fectio mentis lavacrum culparum. ut
ergo causa fletus apostoli ostendatur sequitur
inimicos crucis christi quod virtute crucis christi
evacuant dicunt ad salutem esse
necessariam legalium observanciam. vn.
inimici crucis sunt qui virtute crucis contemp-
nunt. qui crucis imitatores persequuntur
et affligunt qui alios ad crucifixionem
trahere volunt et qui crucis contraria
faciunt. sed inimici crucis sunt gulosi
ideo dicit quorum deus venter est. sed
generaliter iudeos ideo dicit et gloria
in confusione eorum avari et
luxuriosi ideo dicit qui terrena sa-
piunt. isti super dicti inimicantur
cruci christi in qua tota salus nostra
consistit. vn. bernardus in sermone de ... ecclesie
dei canonicos regulares sanctam religionem
in qua pependit mediator dei
et hominum christus ihesus et contra
illi sunt inimici crucis christi qui car-
nalia desideria nituntur adimplere.
quorum finis interitus quia eternus in fine
corporis erit et pena eterna et quorum
deus venter est id est quod faciunt
propter ventrem faciunt colunt enim ven-
trem quia deum ymolando sibi ho-
stias. et ideo ipsi domino non serviunt
sed suo ventri. sicut enim sunt sathrapa
regis babilonis tota comedunt et
bibunt. vn. daniel xiiii° nonne
videtur tibi bel deus vivens. vel
sic quorum deus venter est quia in esu
ventris totam ideo spem salutis
ponunt credentes se iustificare per
ymolacionem animalium. vn. hoc ab
homine colitur quod precius diligit et
ideo secundum ieronimum super illud mathei
gulosus habet cor in ventre lascivus
est in libidine cupidus luxuriosus
avarus in pecuniis. vn. illud quod
homo maxime diligit hic ei deus
est et sic illi ventrem suum diligunt
et laborant propterea quia medendo
sunt salvi. sed hoc enim vivunt ut co-
medant et non comedunt ut vivant
et gloria in confessione eorum id est procurant
eos ad confusionem eternam peccata que
fecerunt quia deus convertit eos gloriam
id est eternam dampnavit eos. qui
terrena sapiunt id est spem et fi-
duciam suam in terrenis ponunt. terrenum
enim est malum et nocivum et finis
omnium malorum. hoc enim est plus
sapere quam oportet sapere qui enim sic
sapit venit ad sobrietatem secundum ...

etate sapit qz nescit q̄ faciat ut
ebrius ut g° in unitate ecclesie xpi no
constituant cum sumne opportet nobis
ut no alta sapiamus s. sed cum xpi
nos in similitudine conformemus
na dignum e ut membra sint capi
ti conformia / xpus aut qui est
caput nrm p morte crucis humi-
lis factus est g° in omni humilitate debemus
nos sibi conformare et no plus
sape q̄ nate est sapere / ut possimus
demones et fide a nobis repellere
et hoc utiqz facere potimus p signum
crucis / qz sed bnn aug sup iohem
signum crucis a nobis expellit qui
imitatorem / si ipm car nrm habeat
constitatorem Sequitur Multi enim
ambulant nec est no dte uiuunt
sicut pseudo apli quos sepe dicebam
uobis i quos sepe predicaba
uobis caueatis ec / cum aplus uobiscum
essem pns / nc aut flens dico
inimitacia e caritas apli q ipsos
in unitas crucis xpi deflebat sicut
samuel inimicum suum saul et sic
aplus ipe alibi deflebat illos
qui post fornicacionem no agebat
penam / flens g° dicunt delerent
illud quoz finis i mors pmiss uite
iustoz e i pdito etiam qz ut
abiicerent hac uita tuliset fecerit pcs
etiam uniuersitas ecclesie appellat
iudeos / et alios infideles / qui
dicebat illum hoiem posse sal
uari p fidem diuine passionis
sui crucifixione / et ideo declinare ab
illis quoz fides uera est qz ideo
predicat ut uetus sint iuple possunt
et glia in confusione eorum i in uerendo
et pudendo membra gentili quis gloriant
se tenuisse sed q̄ terrena sapiunt i laste
hoc ppria ilz terrene intelligunt intel
lectuale creaturaz iste et in alijs obs
seruari uoluit nra aut quersacio in celis e
Iste aplus ondit uerum quare porius ipm
dicit imitari q̄ pseudo et dic nra
quersacio i. i. quamuis simus scdm corpus in terra
constituti tn in hoc aliquo modo habemus
similitudinem cum celestibus spiritibus q̄ nra
memoria cum xpo manet in celis
est / ibi enim thesaurus nr et ideo
ibi dirigitur cor et conuersacio nra in
saluatoris i quodā sed inoc dic
tate est ut quo processit dilectionis
thesaurus illuc et cogitacionis sequatur
affectus / ideo ueritas ait / ubi enim est
thesaurus tuus ibi et cor tuum / ut
g° inter thesaurizemus celestia
diligamus et si uis noscere ubi
thesaurizas attendas q̄ amas
si uis scire q̄ amas attende q̄ co
gitas et ita uerit et q̄ iuget ut tuu
thesaurum eciam ciuidē cogitacis et amo
rem tuum indico tue cogitacionis intelli
gas / si g° deum diligis et quersacio
nra i. cogitaciones cordis tui in celu
dirige / demus qz i e thesaurus pmi uni
le de quodā hoie qui suus thesaurus
i quodā unico ipm abscondit et
in loco ubi ip posuit scripsit ibi est
h° quidam alius homo consi
derans q̄ ille actus suos frē
quentar ad illum locum dirigeret quada
uice locum illum adiit et thesaurus
illum i furtiue recepit et scripsit ibi no e
inde

iii°

quada uice cu

quarta vite cum tho ille verret et
thesaurus suus ibi non inveniret si invet
illum esse scriptum in non esse sic spiritus multi
in primo consa sic consacio sua in tota
in recto sita in celo et idem diriguntur
demeriantes sic illos seu amicos qui
tandem desidere et tepidi consumunt dei
vivunt et de alijs qui habent mille astu
cias et artes notendi thesaurus illum
id est dilectum illum dei amoribus corporis
rapit furtive et spiritus relinquit ibi
non est et quo cum ille in morte sua illum
thesaurum invenit invenire minime in
venitur desperans suus frustratur et de
primitus talis autem non sunt thesaurus
in sua consacione de quo dicitur thesau
rizare quod in bona vita ac sua consacione
et infundit actione caritatis primaest.
Et io dicit in moralibus dicit hoc esse in
malicia sua tanta arte palleat
ut plerosque cum decepte mentes aliorum
virtutes fingat et in quo sexu quod
vitia pettat Ven dei cuius est plena
iocunditate. Alii legunt salus
et gloria consistit corporis et spiritus
sit et gloria consistit corporis in ipsis gloriam
in sancta diebus prodibunt de quo
dicit postea gaudium secundum sit et
gloria qua scilicet gloriantur carnalibus
observantijs ponentes per eos ipse sa
lutis et consistit corporis qui inde de
ret gaudium et cum esset hoc sit
et gloria corporis scilicet temporalis qua gloriantur
in temporalibus bonis erit confusio
et gloriam corporis ignominiam quam
bis qui terrena sapiunt id est qui illecta
libus observantijs ipsa spiritualia sed car
nale sensu quod vincit Ven Baruch
dicit filij agar exquirunt sapientiam
que de terra est Ven Mondus quod quia

dicunt philosophi sapientia scilicet celestis
terrena animalis et diabolica et io
dicitur non est ista sapientia desursum
descendens sed terrena animalis et dy
abolica terrena sapiunt avari
carnalis luxuriosi et diabolica
superbi Ven Per hoc quod malorum mutui
nitere vita et sine vita corporis qui
voluptuosi et hoc notatur in terrena immun
ditia superbi et hoc notatur in confusionis
gloria ambicie quod notatur in terrena sapientia
Et io sis corporis in titulis id est de capitalis etiam
Ven Nostra autem consacio id est isti
male ambulant quod non sunt imita
di nobis ac non sic sed nostra consacio
in celis est per ipsam caritatem sicut unam na
sic dicit Aug anima qui est principalis pars hominis
magis est ibi ubi amat quam ubi animat
et qui per mediam sic erit in celo non
solum cum anima sic modo sed etiam cum corpore
glorioso ideo sequitur Ven et salvatorem
expectamus dicunt primo expecta
cionem et declarat quo corporis qui
vero dicitur ipsos aliquid glorificatur
et hoc in die iudicij qui corpore et
anima resurgentes Ven Per eos in quo sanius
qui cum apparuit similes ei erimus dicit
quod salvatorem Ven Christum per celis
expectamus per verum animam
qui reformabit corpus humilitatis
Ven hoc corpus nostrum et corpus humi
litatis nostre qui primo est in pulvere
et in vinces humiliabitur Ven istud corpus
salvator primo formavit de terra matrice
sed postea reformavit illud per gloriam
resurrectionis vel alio salvatorem
quod est Ven id est propter hoc in tertio salva
tor ita etiam quia corporis expec
tamus venturum luc xxj Vos seles
hominibus et cetera dominus mundi ceter ad
natam dominum ihesum christum ceter ad
natam humana hic et nomen Iosephi

q patriarcha vovit lingwa conspiciata salutare meum gen xlix°
qui scilicet cum veniat resurrectionem corporis
in die iudicii glorificabit gen ij° formavit deus hominem de limo terre
corpus humilitatis nostre .i. nostre deiectionis
que post mortem in pulverem redigetur
et nota dicit corpus et non animam
que anima non interibit ideo non resurget
vel tamen sic vel salvatorem
qui despexit ista angustiam et despe-
xit quia satanam hominem incidit
ideo corpus in terris salvatorem
expectamus ventorum nota tu-
dire qui non indicabit deus bis
in isto mundo salvatorem scilicet dominum
nostrum ihesum christum qui salvum fa-
ciet omnem hominem cattatum sperantem
in se qui scilicet cum venit resurget corpus
humilitatis nostre quia nunc est vile et cor-
ruptibile et postea salvatur in morte
et post mortem salvatur in putredine
post putredinem in vermes et post
vermes in pulverem vilissimum quia
illo tempore nichil vilius erit itaque
corpus resurget postea in resurrectione
generali ut sit configuratum .i. assimilatum
corpori claritatis sue quod concedit distin-
ctius in sua glosa transfiguratione math
xvij° nec in sua glosa resurrectione
marci et math vel xviij° secundum petri
thoma et christus clarite sue glorie
per hoc assencia eius assumpsit
et non corpus hominem ascendit na
in claritas in transfiguratione fuit su-
primo passionis assumpsit subito
sic cum aer illuminatur a sole et
non per magis in immensum qualitatum
unde qualitas illa erat quedam
ymago vitans illa post statum glorie
sed corpus nostrum erit glosa math
xviij° volebant nisi sic salvator dignus
corporis cordis et ista ij° erit claritas sol
sicut replicatur sic huius scripture dicens
vos quod apostolum sanguis resurrectionem
corporis nostri hic expectacionis primo
faciendum quod tria sunt que angustiant ex-
pectatem prima est magna ipsius promissi
prolongacio secundum et copiosa mu-
neris collacio tercium et dilacio nimis
resurectio primo dico quod expectacione
angustiat magna ipsius promissi pro-
longacio bonum enim quod quis sperat
et adipisci quanto longius dif-
fertur tanto magis expectacione et
sperante turbat et affligat et vo-
luntas hec pro xiij° ubi dicitur
spes que differtur affligit animam
unde omnes patres veteris testamenti
expectabant christum venire in
carne sic quod iacob patriarcha
dixit salutare tuum expectabo
domine gen xlix° modo ista spes
et expectacio valde defficiebat ideo
potant bene angustiari et coangustiari
secundo dico quod angustiat expectacione
copiosa muneris collacio unde in resur-
rectione cum corpus nostrum humile
resurget tunc dabuntur sibi dotes
et munia innumera copia sic quod
quantum potest appetere de donis tantum dabitur
sibi quia anime dabitur prima cognitio
dilectio et fruicio corpori vero dabitur
impassibilitas claritas agilitas
et subtilitas et quia hec per se illa
recepturus et ideo non mirum quod hec dicta
expectacione angustiat et coangustiat
quia tamen dicitur vita ista expectacio
de dignum daturum et huius cum sit de sua
inquit mutat ab eo unde breviter in
in quodam sermone de nativitate
domini dicit civitate cives nos solum

angelis & angelorum creator vos expectat
in propria patria sua sed non erit plena donec
et vos expectantur illi desideriis in-
proprie impleantur. Hec ille. Unde quod
languebat expectatione et dulcissima mentis
affectione. Hanc autem dulcissimam affectionem
sentiebat apostolus cum dicebat cu-
pio dissolvi et esse cum Christo. Ad Philip-
penses 1. Et iterum Ad Romanos 7. Infelix ego
homo quis me liberabit de corpore mortis
huius. Hanc autem dulcissimam mentis affectionem
miseri non sentiunt quia mundum et ma-
monem diligunt, ideo dissolvi non cu-
piunt. Unde Cyprianus de morte [illegible]
huius est mortem timere qui ad Christum non
vult ire, et eius ad Christum est nolle
ire, si non credit se cum Christo incipere reg-
nare. Mortalitas ista hostibus Christi pe-
stis est, servis Christi est salutaris
excessus. Unde martirum [illegible] libenter
[illegible] de morte [illegible] non tiere.
¶ In hoc cogitatum est id est assimilatum
est corpori claritatis sue id est isti et immor-
talitate quia ista claritate habebunt sancti
corpora post diem iudicii quod habuit corpus
Christi glorificatum in iudicio. Sed dicet
aliquis quomodo potest corpora nostra resurgere que
a vermibus corroduntur et in pulverem re-
diguntur? Videlicet apostolus sub iungens secundum
operationem id est potestate et virtute operandi
quia semetipsum terciadie resuscitavit
et quia potuit sibi subicere omnia. Unde
peccatorum omnia sibi subiecit quorundam lo-
ca et [illegible] ut vos in nichilum
redigerent. Unde corpora nostra ipse re-
formavit in die iudicii claritate
sed operationem qua potest vel potuit. Nota
tamen quod triplex status in mundi sunt. Mo-
riente quia [illegible] simul [illegible] in sensibus resurgent
quia resurrexit. Tercio regnabit quia re-
signatum [illegible] facit in ista secundum
[illegible] gloria et habent reformatam
facere potest secundum operationem id est potentiam

operandi quia potest non solum hec sed
et subicere sibi omnia celestia terrestria
et infernalia. Unde omnia hec iam sunt sibi
subiecta iure sed tunc omnia subicientur
sibi manifeste. Alii [illegible] sed opera-
tur quia potest. Sibi non est quod [illegible] potest facere
quod non implicat contradictionem; modo non
implicat contradictionem ut corpus
humilitatis nostre quod redigitur in pul-
veres configuretur corpori claritatis
Christi, et quod possibile est ut deus ipse
faciat. Apostolus vero volens hec
ostendere dicit sed operationem id est Christus
potentia operandi sic ut possit hec
scilicet corpus nostrum clarificare et non
solum hec sed etiam omnia hec sibi subicere
omnia ut spiritus. Unde Christus per suam pa-
ssionem quodammodo iure optinuit ut in
nomine eius id est in virtute eius omne genu
flectatur celestium terrestrium et in-
fernorum. Ex quo quod Christus celestia
et infernalia subicientur et ei obediunt,
multo nos debemus ei obedire. Sed heu
quidam aliqui minime attendunt sed po-
tius sequuntur carnem quia carnali. Unde
legitur de quodam rege Romanorum nota
qui vocabatur Adulphus qui quadam
vice conflixit et cum equo ad terram
cecidit cum autem quidam rusticus staret
super eo cum gladio volens et petens
ab eo ut se captum sibi daret
ille autem noluit et sic rusticus ipsum
occidit. Ita et nos cum rusticis ipsum
cum vitiis bellum gerere operibus et [illegible]
demum parvis [illegible] causa quod
vicia nos decipiant capiant quod
captivatos nos ducant. Unde legitur
de quodam qui sub quadam arbore
poma habente stetit et eius malicia
temptatorem ut de pomis comederet.

206

ille autem huius temptacioni satisfacere
noluit sed restitit et ita communia
resistencia qua temptacioni satisfacere
noluit martir est effectus quia
non demum nos viris subicere nec
corpus abscindere vult [illegible] conte-
ptis dicit melius est abscidere quam c-
horibus et ingruis quod disciplinis et
[illegible] est melius est obtemperandum viti-
liis quia virtus mea gaudens virtus
resistens tantus dyabolum anglicis
repellit et dominum deum in nobis habitare
semper facimus. Quod ipse nobis concedat
qui sine fine vivit et regnat. Amen etc.

Dominica 2a

Itaque fratres mei karissimi desi-
derantissimi gaudium meum
et corona mea sic state in domino et
euchodiam rogo et sinthicen obsecro
per idipsum sapere in domino. Etiam rogo
et te germane compar adiuva
illas que mecum laboraverunt in evan-
gelio cum Clemente et ceteris adiutoribus
meis quorum nomina scripta sunt in libro vite
ad philippenses iiii. Itaque fratres karissimi
Apostolus paulus ex habundancia
cordis os loquitur vas plenum est
super caritate et ideo ubique eructuas
et effundens ea que sunt caritatis de
quibus ergo movet nos omnes qui adhuc
[illegible] stando in domino dicens Itaque
fratres mei karissimi etc. in verbis dilecte
specialiter. Ubi notandum quod commisit super
caritate paulus omnes homines dili-
gebat et deo [illegible] cupiebat
qui omnes homines [illegible]
in [illegible] [illegible]
[illegible] persona pauli sic dicit non
nimis vos dilecto quod si [illegible]
vos [illegible] nam vehementer

est [illegible] [illegible] quia in [illegible]
apostolus [illegible] super caritate dicit
Itaque fratres mei karissimi [illegible]
quod [illegible] cordis cupio vos [illegible]
et desideratissimi [illegible] equus
desideratis [illegible] ut sit [illegible]
[illegible] vide [illegible]
et eternam [illegible] gaudium meum
quia [illegible] et corona mea quia
[illegible] vos est [illegible]
[illegible] specialis gracia [illegible]
illos qui [illegible] vera amicicia
qui [illegible] qui [illegible]
corona [illegible] et [illegible]
[illegible] multi ista corona [illegible]
[illegible] ut [illegible]
valeat eam eternam possidere in
[illegible] corona [illegible]
[illegible] corona [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] parasse [illegible]
[illegible] servando
et merendo illa [illegible] operibus
[illegible] sic dicit apostolus ad thy-
moteum [illegible] non qui legittime
certaverit [illegible]
historia dicit quod pharao rex
egypti habebat coronam regalem in
qua artificiat sculpta erat ymago
[illegible] contigit quod pharao
illa corona [illegible] capiti ipsius moy-
si et moyses illam [illegible]
et pedibus penitus [illegible] sic
et nos coronam [illegible] dignitatis
[illegible]
[illegible] si volumus coronam celestem regni
eternaliter possidere [illegible] sic state per
[illegible]
[illegible] in domino sic quod [illegible]

Datus vel alius sic stare q' o vos fratres
quo bonum agere incepistis in domino
in illo statu non consor cius sic fratres mei
ut filii dei simus non modo sed deo
per Iohannem Nunc filii dei sumus
et non dum apparuit quod erimus unde in
vitas patrum legitur quod operis est incepere
artificium si quis non distat illud
perficere nichil quod est quod incepit et non
perficit unde abbas quidam ut apparet
sum quod incepit agere perficit quadra-
ginta noctibus nec firmabis stetit
et non dormivit ut quod apostolus com-
dat quod non solum vivas vivo esse fir-
mabis deo quod sobrie cupiat ideo
fulget eustochia vago et sin-
thitem deprecor idipsum sapere in
domino et quod alique mulieres labo-
raverunt cum apostolo in evangelio non pre-
dicando quod per se ad Thimotheum 2o docere
autem mulieres non permitto sed sibi
in predicatione nostra ministrando habes
apostolus hortatur et volebat adfir-
mavit standum et adlinum sapere unde
dicit eustochia illa femina
vago et sinthitem illa alia
deprecor idipsum i. ut eiusdem sint
quod dico sapere et idem i. sed domini
deus unum velut aut pacem et pla-
cet vobis idipsum sapere … ista
exhortatione quod fecit apostolus illis mulie-
ribus nullus det occasionem sinistre
ut adhereat singulariter aliquibus
mulieribus et contrahat cum eis ami-
cicias et familiaritates non carita-
tivas sed carnales quod talis famili-
aritas est valde periculosa … viro
quantumcumque perfecto sit probatum est per multas
experiencias unde aug. … de singula-
ritate clericorum dicit … et generales
… clerici sit et sancti post

magistralia sit et mirabilia nau-
fragia … quod volunt … navi
fragili navigando i. carne fragi-
li … ponere … consorcio mulierum
et subdit … cartilaginibus … di-
scedunt … vibicis … et
… sudit concupiscentie pestilen-
tia unde salomon dicit … p-
tendit … et mulieres … quantitas
sed quod … in … viri …
… familiaritatibus maxime p-
… dicit … quod … ita …
faciunt quod … faciunt … et …
salute … ad quod … bonus …
ubi … dilecto qua … unde …
carnes … cupit … in …
… ut …
in castitatis … faciat …
nec credi nec allegada est …
litas … quod … verum pt
si femina … estima … opte
bat … carnalia … linita
… [illegible]
… dicit fugite forni-
cationem ubi … cum … ne pe-
rius … expectari conflictus sed
hanc fugite ne appropinquet quod …
non pt vinci. Rogo te est …
quod non solum illas … ortor sed
… nomine … compar
i. … coadiutor meus in predi-
catione evangelii supplico tibi adiu-
va illas sed … mulieres eas
confortando et salubria documenta
eis ministrando que sed mulieres me-
cum laboraverunt in evangelio … in
… vite in predicatione evangelii qui
cum predicatore … in …
predicatione … laborat et non solu-
m … meis … quibus …
clemente et ceteris adiutoribus meis
eis … et … ministrando …
… et … quod …
… scripta … vite …

clavitatis ei(us) i(n) o(mn)i potencia

in p(re)dil(ec)c(i)o(n)e [estimare] dei adi(n)vaz tur app(ar)z
q(uo)d velit dic(er)e o filii nobile g(e)n(er)it sic
q(uod) vos o(mn)es no(n) sigillati no(m)i(n)a(m) in
ep(isto)la mea q(ui)a si (i)n ea no(n) est(is) s(cri)pti tu(n)c
t(ame)n i(n) libro vite s(cri)pti est(is) vn(de) lib(er) vite e(st)
divi(n)a p(re)destia(ci)o q(ui)a d(icitu)r lib(er) eo q(uod) i(n)
mete divi(n)a no(m)i(n)a elector(um) est s(cri)ptu(m)
dispoit(i)o(n)is. et h(oc) d(e) s(cri)pto s(cri)ptu(r)e q(ui)a
illi sic ibi s(cri)pti esse(n)t h(oc) s(cri)pte ap(ostol)us
g(e)n(er)it p(er) divi(n)a revelac(i)o(n)em. Illo(r)u(m) ab
di(ci)t(ur) s(cri)pt(ur)is i(n) lib(r)o vite s(ecundu)m p(ro)ton i(n)stitu(m)
aq(ui)a g(er)git aliq(ua)n(do) d(omi)n(u)s d(ici)t(ur) z h(oc)
est d(e) s(cri)pto s(ecundu)m q(uod) ap(ostolu)s q(ui) p(ro)bo(n)d(um) op(er)a
i(n)c(er)to(rum) q(ui) v(ide)b(er)at no(n) pot(er)it e(ss)e ad(ve)r(t)e(re)
q(uod) e(ss)e(n)t s(cri)pti i(n) libro vite n(on) p(er)in(de) d(ic)a(m)
h(abu)isse(n)t vel alt(er) lib(er) vite e(st) p(re)destinac(i)o
dei i(n) q(u)a saluadi s(cri)pti s(un)t. d(e) i(st)o lib(ro) di(citu)r
Apok. Ubi d(icitu)r lib(r)i ap(er)ti s(un)t et
alius lib(er) ap(er)tus e(st) q(ui) e(st) vita et
iudicati s(un)t mortui et ex h(is) q(ue) s(cri)pta
erat i(n) libris h(oc) exp(o)nens Apoc. xx(vi)i(i)o
mortuu(m) sic d(icitu)r lib(er) na(m)q(ue) vite est
illa visio adve(n)tus i(n)dici i(n) quo
q(ui)c(quid) s(cri)ptu(m) est o(mn)e ma(n)datu(m) q(ui)a q(ui)s
q(ui)b(us) eu(m) videbit max(ime) teste o(mn)ia
i(n)telligit q(uod) q(uod) fecit lib(er) e(ss)e ap(er)tu(m) v(er)o
p(er)im(us) q(ui)a i(n)stor(um) vita te(st)i(u)m s(cri)ptu(m) in
q(ui)b(us) ma(n)data celestia op(er)e i(m)pleta
su(n)t z iudicati s(un)t mortui ex h(is)
q(ue) s(cri)pta erat i(n) libris q(ui)a o(mn)ia vita
i(n)stor(um) q(ui) i(n) co(n)p(ro)sic(i)o(n)e libror(um)
recip(er)it bona q(ue) a(g)e(re) noluerit
et sic co(m)parac(i)o(n)e illor(um) q(ui) fecer(un)t
da(m)pnat(ur) ne q(ui)s v(e)n(ia)m q(ui)sq(ue) t(ame)n vi
nes t(ame)n deflett q(uo)d s(cilicet) ut fecit
i(de)o q(uod) amittat p(ec)c(at)a dilig(enter) atte(n)-
dat ne ad pe(n)a p(er)veniat s(ed) q(uod)
vita et(er)na adq(ui)rat q(uo)d nob(is) co(n)cedat
xp(istu)s ih(esu)s d(omi)n(u)s. S(e)q(ui)t(ur) ep(isto)la d(omi)nice vlt(im)e

D(omi)nica XXV

Fr(atr)es no(n) cessam(us) p(ro) vob(is)
orantes z postulantes ut i(m)-
pleami(ni) agnic(i)o(n)e volu(n)t(at)is ei(us) i(n) o(mn)i sapi(enti)a
et i(n)tellec(t)u sp(irit)uali ut ambuletis digne
deo p(er) o(mn)ia placentes i(n) o(mn)i op(er)e bono
fructificantes z crescentes i(n) sci(enti)a dei i(n) o(mn)i
v(ir)tute co(n)fortati s(ecundu)m pote(n)cia(m) cl(ar)itatis ei(us) i(n) o(mn)i pacie(n)cia z longa-
nimitate cu(m) gaudio gr(ati)as age(n)tes deo
z p(at)ri qui dignos nos fecit i(n) p(ar)te(m) sortis
s(an)ctor(um) i(n) luce q(ui) eripuit nos de p(ot)estate
tenebrar(um) z t(ra)nstulit i(n) regnu(m) filii
dilec(c)io(n)is sue i(n) quo h(abe)mus rede(m)pc(i)o(n)em
z re(m)issio(n)em p(ec)cator(um) i(n) xp(ist)o ih(es)u d(omi)no
n(ost)ro ad Collo(censes) i(o). Deo g(rati)as. Cu(m) ab act(us)
est nobilior et excellencior. C(er)te ista
iste actus e(st) max(ime) excelle(n)tior z nu(m)q(uam)
ab illo actu cessa(n)d(um) q(ui)a vere actus actu(s)
ille q(ui) e(st) laudare deu(m) e(st) nobilissi(mus) i(de)o
angeli et s(an)c(t)i i(n) et(er)na triu(m)ph(a)nte ecc(lesi)a co(n)tine(n)s
s(un)t cessare s(un)t illu(m) actu(m) excelle(n)tis. sic
eni(m) et(er)na multas cantat de eis q(uo)d no(n)
cessat nocte ac die dice(re) s(anctu)s s(anctu)s
s(anctu)s d(omi)n(u)s deus o(mn)ipote(n)s q(ui) erat
et q(ui) e(st) venturus e(st) et h(oc) est q(uo)d dicitur
ysa(ias) vi(o) clamabat alt(er) ad alt(eru)m z
dicebat s(an)c(tu)s s(an)c(tu)s s(an)c(tu)s d(omi)n(u)s deus ex(er)citu(um)
ple(n)a est o(mn)is t(er)ra gl(or)ia ei(us)
q(ui)a q(ui)a actus orandi z postula(n)di est
nobilissi(mus) et excellentissi(mus) i(de)o dign(u)m
e(st) ut s(ecundu)m ap(osto)li exhortac(i)o(n)e(m) alio actu nu(m)q(uam)
cessemus sic ipse alio actu nu(m)q(uam) cessa-
verit. z sic filii Isr(ae)l dixer(un)t ad
Samuele(m) no(n) cesses p(ro) nob(is) clamare
ad d(omi)n(u)m deu(m) n(ost)r(u)m ut salvet
nos de manu Philistinor(um). sicut h(abetu)r
i(n) Reg(um) xvi(i)o d(icitu)r op(er)a q(ui) orat
et nu(m)q(uam) desistit vn(de) ille q(ui) orat
q(uo)d s(ib)i agit z aliena orac(i)o(n)e
no(n) desistit. Imp(r)i(m)is q(ui)a ep(isto)la ca(n)-
tat h(oc) o(ra)c(i)o(n)e tanta sua co(m)mu(n)ica(re)
debuerat in alio s(ed) de h(o)nestate
viam descedat s(ed) p(ro)pt(er) et i(n) eo de
tollerac(i)o(n)e adu(er)sitates i(m)petrat nos
recta(n)t(es) s(ed) d(omi)n(u)s ibi ut ambuletis digne
p(ro)f(ic)ia(n)t in v(ir)tute pacie(n)cia. Fr(atr)es Cu(m) a dep(re)c(a)m(ur)

sciendum quod apostolus in prima epistola videlicet unde
sua caritate communia & illa caritate
omnia hortatur nos ut velimus divina
voluntate agere & in vita activa
et contemplativa nos oportet dicens
non cessemus q. d. ergo et thimotheus
ex qua die audivimus [illegible] bona de
vobis non cessamus [illegible] non quod [illegible] hoc
optimus per vias orationes [illegible] et
postulationes instat [illegible] oratio est simplex
petitio postulatio vero est petitio cum alle
gatione [illegible] sicut orationes [illegible]
postulationes [illegible] sicut alii
non cessamus q. d. [illegible] accepistis
et ex qua die hoc audimus non cessamus
i. non dimittimus qui habet optimus sumus
per vias orationes [illegible] sunt [illegible] ponen
tes & postulantes i. cum allegatione
sumus ad deum [illegible] illuminatos
unde oratio est simplex petitio postulatio est
cum allegatione [illegible] ut illud quod
hic [illegible] in vita et non nobis [illegible] placuit
unde multi magis videntur [illegible] nam
postulatio quod [illegible] sicut ergo apostolus ab
oratione & postulatione non cessavit
sic et nos [illegible] non debemus cessare
[illegible] non cessandi ab oratione
sic declaratur [illegible] in vitis patrum legitur
quod quidam monachi qui dicebantur orantes
venerunt ad abbatem quendam lucium
et quesivit quidam senex ab eis dicens
quod est opus manuum vestrarum at illi
dixerunt non contingimus [illegible] opus ma
nuum sed sicut dicit apostolus sine intermissione
oramus et senex ad eos dixit non
manducatis nec dormitis at illi
utique manducamus & dormimus
& senex quis tunc orat pro vobis et
non invenerunt quod [illegible] responderet
ei dicit eis [illegible] parcite viri fratres quia
vere non facitis ego autem ostendam
vobis quomodo operans manibus meis
sine intermissione oro sedeo enim deo
[illegible] usque ad [illegible]
superstantia [illegible] in [illegible]

palmulos et facio ex eis plectam
& dico miserere mei deus secundum m
agnam misericordiam tuam et dicit eis oratio
est [illegible] et [illegible] qui [illegible]
tota die laborans [illegible]
facio sedecim [illegible] & pono ex
eis duos ad hostium [illegible] ma
duco et qui illos accepit [illegible]
[illegible] orat [illegible] tempore quo ego man
duco & dormio & ita per dei
gratiam impletur in me quod scriptum est
ad thessalonicenses [illegible] sine intermissione
orate [illegible] quo declaratur [illegible] modus
quo possimus [illegible] orare [illegible]
[illegible] nos [illegible] elemosinam
corporalem sive spiritualem sive [illegible]
[illegible] orare possimus et [illegible] ysa[ias] [illegible]
dicit clama ne cesses quasi tuba
exalta vocem tuam [illegible]
[illegible] [illegible]
ubi oratio est ibi [illegible]
gatur cupiditas & libido [illegible]
et ut [illegible] quod sit illud quod apostolus
in sua oratione & postulatione petit et
quod hic fiat subdit ut impleamini
agnitione voluntatis eius i. ut plene
cognoscatis quod deus vult & quod non
q. d. [illegible] oratio & postulatio
vadit & dirigitur ut sciatis quod sit vo
luntas dei bona beneplacens et perfecta
[illegible] impleamini [illegible]
sapientia [illegible]
net ad vitam activam [illegible] sapientia
[illegible] et [illegible] spirituali
i. cognitione [illegible] pertinet ad con
templativam [illegible] est sciendum
quod heu quidam clerici & laici
volunt voluntatem suam facere ut im
pleant agnitionem voluntatis dei
omnipotentis et quod [illegible] et
sic [illegible] fabulose [illegible]
quod lupus [illegible]
[illegible] lupo
[illegible] venerit [illegible]

tim

symea ut eos gravaret quibus sy-
mea ait ego neque hoc facere sum
leone et in conventum sanum vidit
quod superbi essent et instabiles sed si vias
voluntates frangere vellet totum
dari possetis. Videns symea tu
mulabis quod animus non facies fructum
et lupus juvavit quod non quaerat quod
non amisit et iuvamenta porta et gra-
to gravedine vos valeo. Spiritualiter
vulpes et lupi sunt clerici et laici
qui fregerunt sibi domus a terra in pont-
ificia ut simplicibus curati communis sub-
ditis et subditi complebant fregerunt
conquirunt. Modo aliquis venit ad symea
id est ad religiosos ut ipsi eos eo-
rundaret sed quia sciunt eos superbos
et instabiles et quod nolunt voluntates
suas frangere ideo videt quod non potest
eos gravare sicut alii qui sunt
ut vulpes vellet invadere et inva-
minum firmiter tenere quod animo suo no-
llet facere et lupi id est laici sibi in-
trare vellet quod nichil ibi convenit
ubi nichil amiserit opere possit
gravare. Et ergo si cupimus adhaeren-
tem dei pervenire tunc voluntatem nostram
propriam debemus frangere et fructum non facere nisi
aliquis alicuius quae hoc contra voluntatem
ve dei impleret. Unde Augustinus iiii° Sed et
est voluntas dei scriptura. Unde legitur
in vitas patrum legitur quod quidam senex
nos dixit si quis fecit aliquid de vo-
luntate sua contra non est dei si autem
in deo sed ignorantia facit postea oportet cum
vivit ... domini qui autem tenet
voluntatem suam non sed dei et neque ab
aliis vult audire sed velud sancte
se putat homini est vix pervenire
ad via domini hoc ille. Et quia non sufficit
ut voluntas sit perfecta sine perfectione in-
tellige ergo ut apostolus ordinat quo
intellige perficiatur. Ideo aliter expo-
¶ luca quod subditur in omni sapientia et
intellectu spirituali quia tunc intellige

pt dupliciter perfectam scilicet cognitionem de
verbis domini et lingua et ergo apostolus
orat ut vos quibus scribit in utraque con-
tinue impleamini. Et dicit in omni sapientia
ut prius. Unde ille duae continentur scilicet
in vita activa et contemplativa quarum una
non valet sine alia in vita perfecta. Quia cum non
una illarum sic poneret et altam for-
dimitteret sapiens non esset reputandus.
¶ Unde legitur de quodam milite qui invenit
quemdam stultum mochiu quod amore uxoris
sue ferebat vestem quoddam a parte
erat religiosa et a parte secularis in
quodam loco suspecto miles ipsum
inveniens dixit mochie ex parte illa
mathus est et hoc est pars religiosa
ideo ibi vos tangere non audeo ne sim
excommunicatus sed ex ista parte secularis bene
possum vos tangere et ex illa parte vul-
nerabat eum tum quod mortuus est. Ad si-
militudinem cuius eius voluntas esset respondit
ita vere facit dyabolus huius quod si
solum non ex una parte implet sapientia
id est cognitione veritatis quae pertinet ad vitam
activam et alia parte id est cognitionem veritatis
quae pertinet ad vitam contemplativam illa
parte non implet sed vacuam eam dimi-
ttit et ex illa parte dyabolus eos
invadit et percutit et innabile off-
ensione peccatorum corporis eius impedit
... de ... quorum barba
dimidia sit rasa et fistes medie
precise usque ad nates et ideo non fuerunt
digni stare in conspectu regis David quo-
usque eis manente in ierico
donec crescat barba vera. Secundum regum
x°. Unde Scholasticus ... sapientia de-
sursum ... sed terrena animalis
et dyabolica. Unde ... super ezechi-
ele dicit perfectus predicator non est
qui propter contemplationis studium operando
negligit vel qui propter operis instantiam

contemplande disponit. Re^e ut ambuletis
digne q. d. orates inq ut ambuletis
de bono in melius pficiendo per sta. Sunt
sancti de virtute in virtutem ambuletis
in qua digni deo est put dignitas
dum amor erigit aut filii estis ad
ephe v^o. estote imitatores dei sicut
filii karmi vel sic digni deo i. ut sitis
digna deo in sinistro ~~ut~~ in qua vos placetis
deo per rectam intencionem et hoc per oia
sz negocia tam activa qua contemplative
vite non perdam sicut sic illi q bonis
mala intermiscent levitici xix^o non
induetis vestem q lana linoque con-
texta est i. commixtione pti bona et pti
mala et non solum placentes per rectam
intencionem sz ets fructificates in melius
in ai bono ope i. plena operacione
ad deum ad proximum et ad seipsum na math
iii^o dicitur ois arbor q non facit fructum
bonum excidetur et iscientes per hac vite
pietatem in sua dei i. mandata ~~sua~~
nrag de dum ad qua pervenit pure pure
ceta a madares tuis in thesaurum et ident
stia dei et na mdi q inflat p^o ad cor
viii^o et sapiencie xiii^o dr vani sunt oes
homines in qbus non subest sapia dei vel q
alius ut ambuletis aplo spe spalr de
sidat honestate et utilitatem suorum
q in o pfectu in quo quis pficit con-
venit ea sz vera intencio bona opa
et magna qponis g^o aplo orat ut
sui discipli illa ea bona haberent q.
d. orates sumus ut ambuletis digni deo
i. put dignitas dum amor tunc filii
estis vel digni deo i. ut sitis digni
deo per rectam intencionem et bona voluntatem
et hoc per oia sz negocia ta activa

q contemplative vite. Itant vi. per pena
z non p altum solu sic samaritani
qui prim colebant deum z pti ydo
la. Vn qui non ~~sta~~ per oia bona
amblant sz prim bri z prim ma
le sunt sic pica q pti e alba z
pti nigra vn non salu dignus pla
te deo per rectam intencionem sz ets
fructificantes in magnis i. ai ope
bono sz plena opacione ad deum
z ad proximum z ad seipsum vn math
vii^o dicitur ois arbor q non facit
fructum bonum excidetur. Itum q
aplus mbz nos digne deo am
bulare z illa ambulacio qsistit i
triblus. primo in humili qversacione
sedo in laudabili conversacione
et tercio in effabili pfectione hu
lis qversacio dignificat laudabil
conversacio proximum edificat z in
effabil pfectio honorem deificat.
primo dico q deo digne amblare
dignus z hoc pro humili qversacione vn
Seneca narrat q Anthigonus
cu una nocte audisset milites
imprecantes regi oia mala. accessit
ad eos qui maxie laborabat
inuias q^o cu ignorarent aqua inua
vent. hic amonuit eos dicens
nunq male dixisse Anthigono
illi q vos in has miserias deduxit
ut bn optate ei q vos ex hac
voragine deduxit vn si paganus
in tali dignitate constitutus humile
z mansueta qversacione in dignis
tate ostendebat sic ets aplus docz
nos tenemur dignitate ostendebat
sic ets humili z mansuete amb
ulare vn btus Aug^o. sup hoc dicit
nichil excelsius humilitate q si
superior nesit extolli pnco is
affectus qversacione indicatur. Secundo
dico q digne dignus ambulare
debemus ad laudabile conversacionem
q hoc edificat proximum math

Mi. vj° Indicabo tibi o homo quid sit bonum
et quid dominus querat a te utique facere
iudicium et misericordiam et sollicitum am-
bulare cum deo tuo. Ecce dico quod deinde
ambulare deo digne competit ad huius-
modi affabilem personam quia talis persona
hominem edificat. Sic enim ambulavit
Noe cum deo quia dictum est sibi am-
bula coram me et esto perfectus
Gen. xvij° ut dicit apostolus quo sit
possibile ut ibi ipse bono simus
fructificantes ideo subdit crescentes
in sciencia dei i. cognicione divinitatis.
Quanto enim ista cognicione magis
crescimus et proficimus tanto summum bonum
magis appropinquamus. Unde Seneca
Dicit epistola xxviij: Constat neminem posse
bene vivere sine sapiencie studio et quia
sciencia sine exercicio virtutum est sine
utilitate ideo cum sciencia dei profi-
cimus tunc virtutes operentur et cum
hoc subiungit Item virtute conforta-
ti ideo in bono confirmati. [illegible]
mus confortatum est principatum eorum
[illegible] virtute i. castitate caritate
et ceteris virtutibus ita quod non valeant
perire [illegible] sic et nos qui pignus
spiritus sancti accepimus ita quod in diabolo
peccatis non possimus. De quo habetur
ii° Cor. i° signavit vos et dedit
pignus spiritus in cordibus vestris. Unde
[illegible] quod in sancto deinde [illegible] perfice ut
sanctus [illegible] virtutibus [illegible] quia non
decet ut christianus [illegible]
et virtutibus careat. Unde Tullius [illegible]
clara est [illegible] sciencia si a iusticia
est remota calliditas potius quam sapiencia
nominanda est confortati. Dico secundum
potenciam claritatis eius idest secundum quod
ille cum pater vos confortare in clari-
tas patris sed ipse filius. Ille enim est
splendor glorie et figura substancie eius
sic habetur ad Hebreos i°. Unde nota
quod confirmacio virtutum est pulchritudo

na si pulchritudo corporalis est dilecta-
bilis in aspectu ista multo maior. Unde
Seneca dicit ad Lucillum si animam boni
viri nobis liceret aspicere o quam pulchram
faciem quam magnificam placidam et
refulgentem videremus. Ibi iusticia ibi
fortitudo ibi prudencia ibi temperancia
ibi constancia ibi tollerancia liberalitas
ceterasque virtutes comites huius pulchri-
tudinis [illegible] templi vestimentorum quod
sacerdotalium pulchritudo. Et secundum
mulierum pulchritudo. Quia sit
[illegible] diffuse sic patet
Unde hec est pulchritudo ita quod
[illegible] quidam viri si diligit
[illegible] sicut mulieres ita pulchri-
tudinem corporis [illegible] pulchri-
tudinem animi [illegible] virtutum ergo
dicitur De civitate sancti. Item hec est
pulchritudo que reddit homines [illegible]
pulchrior deo. Unde quod hoc dicitur filius
[illegible] dei in [illegible] et virtutes
preciosas hos deo assimilat. Item hec est
pulchritudo que reddit hominem deo
amabilem. Unde Psalmista audi et vide
filia quod est obedire inclina aurem tuam
quod est humilitatis et obliviscere populum tuum quod
est operacionis corporalis affecto quod omnia sonet
virtute concupiscet rex decorem tuum. Item
hec pulchritudo non est mutuata sicut multe
pulchritudines corporales sed [illegible]
ipsi virtuti. Unde Seneca nullus honestamento
indiget [illegible] sed magnum decus sui
est et ideo maior est quam pulchritu-
dines naturales [illegible] quia ille cito
marcessit. Isa. xl° omnis caro fenum est
[illegible] ardore et arescit fenum et flos
decidit et decor vultus eius deperit sed
non sic de pulchritudine bonorum que est
immutabilis. Et quarto de anima sancta dicitur Cant.
vj° pulchra ut luna cuius pulchritudo
corporalis multis habet [illegible] sua in-
[illegible] sed pulchritudo virtutum habet [illegible]
et hoc est quod dicitur de muliere sancta

pri ul' fortitudo et decor induntur eius
qui opponit glo' de decore virtutum et videbit
in die novissimo qui concernens nobilissimas
gradaciones virtutum et quo apostolus romanos
petivit ut discipuli sui essent confirmati in
dei virtute id est dei operacione virtutum quod exercebat
ipse apostolus secunde ad thessalonicenses primo sic deus
confirmet vos in omni opere et sermone bono vel
talium confortati. hoc legitur dicit / primo modo
declaratur caritas sit confortati secundum potenciam
claritatis eius id est secundum quod vos potencia
sua illuminavit in sua clara cognicione
/ fidei in claritate in caritate sit eo confortati
secundum potenciam quam scilicet eo quod est claritas divi-
nis sapiencie vii° eminencia quedam
est claritas dei / Sequitur omni paciencia
/ sic apostolus hortatur suos ad tolle-
ranciam mali et quod haberent pacienciam
in adversis / et quia paciencia non solum
valet tamen adversa sed eciam valet ut
quos paciencia expectet futura bona
promissa ut quo hebreos paciencia sunt
dicit vos dico indigetis omni pa-
ciencia tam adversa futura et longanimitate
bonorum laborum glosa expectando
fructum vel quia idem paciens expecta-
do futura promissa et premium diutini
laboris / iacobi v° exemplum accipite fratres
exitus mali longanimitatis laboris
et paciencie prophetas qui sunt locuti in nomine
domini paciencia dico et longanimitate et
hoc cum gaudio non est fictitia aut
coacta / iacobi primo omne gaudium ex-
istimate fratres mei cum in varias tempta-
ciones incideritis et actuum v° / ibant apostoli
gaudentes a conspectu concilii quoniam digni
habiti sunt pro nomine [illegible] non
oportet tristiciam esse [illegible] salus
in deo est et spes in regno celorum
tristentur quo gentiles et lugeant
in dei [illegible]
[illegible] letentur [illegible] qui
terrena diligunt tam in fragilibus
et caducis rebus letantur unde nos
qui tante glorie spem et eternitatis

expectacionem habemus non in omni ex-
ultacione letari [illegible] apostolus monet
nos ad hoc dicens gaudete sine
intermissione orate / prima ad thessalonicenses
v° et item gaudete in domino semper
iterum dico gaudete et cum hac
securitate loquitur venerabilis Ri-
chardus de sancto victore sic dicens
[illegible] attendet in die hec eterna
[illegible] venient pagani cum tanta
securitate [illegible] ad divinum iudicium
potius attendere qui [illegible]
[illegible] cum confidencia deo dicere
possumus domine si est error a te
ipso decepti sumus nam illa talibus
signis confirmata sunt que nisi per te fieri non
[illegible]
cum summa attestacione probata [illegible]
ipso cooperante et sermone confirmante
sequentibus signis / hic ille et cetera quod
apostolus pro nobis oravit et orat di-
cens non cessamus pro vobis orantes
nam dico gratias agentes non solum
orantes deo et patri id est illi
qui est deus [illegible] et pr-
[illegible]
[illegible] deus [illegible] petimus
[illegible]
malachie v° numquid non pater unus
omnium nostrum numquid non unus deus crea-
vit nos qui dignos nos
fecit scilicet gentiles sed iudeos per
graciam baptismalem qui prius eramus
indigni dignos [illegible] partem sortis
sanctorum id est participacionem [illegible]
quod dicitur sors [illegible] voluntate
et electione et non humana permissione
[illegible] / actuum i° cecidit sors super
mathiam in lumine / hoc dicit [illegible]
[illegible] scilicet de [illegible]
sic dignos nos fecit et [illegible] in
lumine id est in christo qui est lumen
de lumine quia vocata [illegible]

distribuit

Filio dilectionis sue translato sit dignos nos
fecit participes nos in lumine i. in clara
visione dei conglorificatione vel in clara dei
visione in futuro qui eripuit nos quia
dicta dignos nos fecit quia eripuit
nos scilicet iudeos in baptismo scilicet
nos et gentiles qui eramus natura
filii ire sicut ceteri eripuit inquam de
potestate tenebrarum i. de potestate te-
nebrarum i. de potestate inimici vel de
tenebris ignorancie et peccatorum. Luc.
primo illuminare hiis qui in tenebris etc.
¶ Vel sic de potestate tenebrarum i. demonum
qui totum mundum captiuauerat et nos
dominabatur Luc. xxii° hec est hora
vestra et potestas tenebrarum. Item de potestate
tenebrarum idest de primis in scelerum
in quibus adversariis tenebantur
ligati ... dilecto et relicto ... aque
qua corpus Ioh. xvi° ... qua vestra
... tenebras etc. et non solum
eripuit sed etiam transtulit ... in regnum
filii dilectionis sue ... in regno ecclesie
militantis sic transtulit ... scilicet
per ... regnum filii dilectionis sue idest
filii sui dilectissimi i. ecclesie militan-
te ut essemus in regno filii sui de quo
Ioh. xviii° dicit regnum meum non
est de hoc mundo et regnum suum sicut
qui regnat in fidelibus per graciam et
in beatis per gloriam ... in consorcium de
regno ecclesie triumphantis sic transtulit
nos spiritualiter ... in regnum i. celum
de quo Math. vi° adveniat regnum
tuum ... filius dei filius
dilectionis patris ... sicut
diligit non ... solo patre pro-
cedat ... filio habemus re-
dempcionem a pena et remissionem
peccatorum a culpa Apok. i° qui di-
lexit nos et lavit nos [illegible] apud
dominum ... et copiosa apud eum re-
dempcio ¶ Rogandus ... ut illam lucem

per lumine quo servus et hereditas sanctorum consistit
in inaccessibili luce ¶ ... lumine de divine
maiestatis Psalmus tecum apud te est fons
vite ¶ ... de assumitate humilitatis Apok.
penultimo civitas ... non eget sole neque
luna quia lucerna eius est agnus Ysa.
Surge et illuminare ... ¶ ...
... anglorum Baruch iii° stelle
dederunt lumen ¶ ... stacionibus ... [illegible]
ut placeat ... dico in lumine ...
¶ Rubi corporum glorificatorum Math.
xiii° tunc iusti fulgebunt sicut sol ¶ ...
celorum et celi ... Apok. xxi°
lumine cuius illius ... lapidi pre-
cioso et ... et lux lune sicut lux solis
septempliciter ... septimum ...
... Apok. xviii° vidi an-
gelum magnum descendentem de celo et
terra illuminata est a gloria eius ¶ De-
... in remissione ut sic illumi-
... in corpore ... domino nostro ... per
ita faciamus ut per ... consolatur
felix ... consolatur felicior
... in sua consolatione ... ¶ fe-
licissimus qui ... consolacione ...
... et ... collatur ¶ Hanc
felicitatem et consolacionem ... sua
magna misericordia nobis prestare dig-
netur altissimus Christus dominus noster Marie
virginis filius qui in secula seculorum
benedictus cui laus et potestas et ...
tas ... assistit principio
... medio et fini ...
in secula seculorum Amen etc.

Explicit postilla epistolarum dominicalium per circulum anni compilata
per magistrum Mathiam de Legnicz
finita Anno domini m°
cccc° xvi° Thome apostoli

Macdonald 3/72 Repair DX

thio. de Legis

1405